Skräck

Välde

Ellen G. White

New Covenant Publications International Ltd. Swedish

Upphovsrätt © 2020. Nytt Förbund Internationella Publikationer

Alla rättigheter förbehållna. Ingen del av denna bok får reproduceras eller överföras i någon form eller på något sätt utan uttryckligt skriftligt tillstånd från upphovsmannen, utom när det gäller korta citat som förkroppsligas i kritiska artiklar och recensioner. Vänligen hänvisa alla relevanta frågor till utgivaren.

Alla rättigheter förbehållna. Ingen del av denna bok får reproduceras eller överföras i någon form eller på något sätt, elektroniskt eller mekaniskt, inklusive kopiering, inspelning eller genom ett informationslagrings- och hämtningssystem - utom av en granskare som kan citera korta avsnitt i en recension som ska tryckas i en tidning eller tidning - utan skriftligt tillstånd från förlaget.

ISBN: 359-2-85933-609-1

ISBN: 359-2-85933-609-1

Katalogisering i Publikationsdata

Redigering och design av: Nytt Förbund Internationell Grupp

Tryckt i Storbritannien.

Första tryckningen 26 maj 2020

Publicerad av: Nytt Förbund Internationella Publikationer

New Covenant Publications International Ltd.,

Kemp House, 160 City Road, London, EC1V 2NX

Besök webbplatsen: www.newcovenant.co.uk

Skräckvälde

Ellen White

Allt detta blev så småningom tingens bestående ordnin och natur och som det skulle vara, och innan många vecko hade gått, tyckte man, att det aldrig hade varit annorlunda. Framför allt fanns det ett föremål, som blev så välkänt, att man tyckte, det hade existerat sedan världens begynnelse - och det var den skarpa kvinnofigur, som kallades La Guillotine.

Den gav anledning till mycket skämt. Den var et bästa medlet för huvudvärk, den hindrade, att håret grånade, den gav hyn en engendomlig frihet, den var den nationella rakkniven, som tog allt med. Den, som kysste La Guillotine, tittade genom det lilla fönstret och nös ned i säken. Det var tecknet på den mänsklia rasens pånyttfödelse.

Den hade intagit Korsets plats. Avbildningar av den bars på bröstet av många, som hade lagt Korset ifrån sig, och man böjde sig för den och trodde på den, samtidigt som man förnekade Korset. Den klippte av så många huvud, att både den och marken runt omkring nedsölades av ruttnande blod. Den plockades isär som en djävulsunges leksak och sattes samman igen, när så behövdes.

Kapitel 33

Historien on tva städer

Charles Dickens

Denna sida har medvetet lämnats blank.

New Covenant Publications

International Ltd.

Reformationsböcker, Reformerade Sinnen

New Covenant Publications International Ltd.,
Kemp House, 160 City Road, London, EC1V 2NX

Email: newcovenantpublicationsintl@gmail.com

Erkännande

Den här boken är tillägnad Herre Gud.

Förord

New Covenant Publications International kopplar igen läsaren till den gudomliga planen som binder himmel och jord och förstärker evigheten för lagkärlek. Logotypen, förbundets ark representerar intimiteten mellan Kristus Jesus och hans folk och centralen i Guds lag. Som det står skrivet: “Detta ska vara det förbund som jag kommer att sluta med Israels hus säger Herren. Jag kommer att lägga min lag i deras inre delar och skriva det i deras hjärtan och de ska vara mitt folk och jag ska vara deras Gud. ” (Jeremia 31: 31-33; Hebreerbrevet 8: 8-10). I själva verket vittnar det nya förbundet om en inlösen, född av oförminskad strid och förseglad med blod.

I otaliga århundraden har många uthärdat svåra lidande och obegripligt förtryck, beräknat för att utplåna sanning. Särskilt under de mörka åldrarna hade detta ljus blivit väldigt bäddat och täckt av mänskliga traditioner och populär okunnighet, eftersom världens invånare hade föraktat visdom och överträtt förbundet. Kompromissens misslyckande med ökande ondskaper framkallade en sådan plåga av obruten degeneration och diabolisk omänsklighet, att många liv ofrivilligt offrade och vägrade att överge samvetsfriheten. Ändå återupplivades en förlorad kunskap, speciellt under reformationens tid.

1500-talets reformationsperiod utlöste ett ögonblick av sanning, grundläggande förändringar och därmed turbulens, vilket återspeglas i motreformationen. Genom denna volym upptäcker man emellertid den obestridliga betydelsen av denna singulära revolution från reformatorernas och andra modiga pionjärer. Från deras berättelser kan man förstå de rasande striderna, orsakerna till sådant fenomenalt motstånd och övernaturliga ingripanden.

Vårt motto: “Reformationsböcker, Reformerade Sinnen”, accentuerar den distinkta litteraturgenren, sammansatt i en kritisk era och dess inverkan. Det resonerar också hur brådskande personlig reformering, återfödelse och omvandling är. När Gutenbergs tryckpress, tillsammans med översättningsbyrån, spridit principerna för den reformerade tron, för cirka 500 år sedan, skulle den digitaliserade pressen och onlinemedia kommunicera på alla språk sanningsljuset i dessa sista tider.

Innehållsförteckning

Kapitel 1—Profetia om världens slut 6
Kapitel 2—Förföljelsens bränder 22
Kapitel 3—Tidens mörker 29
Kapitel 4—Fackelbärare 38
Kapitel 5—England kastar oket 51
Kapitel 6—Två frihetshjältar 64
Kapitel 7—Ensam mot de maktägande 81
Kapitel 8—Inför kejsare och furstar 99
Kapitel 9—”Förloare” firar triumfer 118
Kapitel 10—Genombrott i Tyskland 128
Kapitel 11—En djärv bekännelse 137
Kapitel 12—Från gryning tillbaka till natt 148
Kapitel 13—Desperat kamp i Holland 167
Kapitel 14—Reformation i sverige 170
Kapitel 15—England går sin egen väg 173
Kapitel 16—Pendeln slår tillbaka 187
Kapitel 17—Över havet mot friheten 204
Kapitel 18—Segerns förelöpare 211
Kapitel 19—De två tusen tre hundra dagarnas hemlighet 224
Kapitel 20—Sammanhangen klarnar 243
Kapitel 21—Manniskor i väntan 251
Kapitel 22—Tillfället gick förbi 264
Kapitel 23—I detalj uppfyllda profetior 275
Kapitel 24—Klargörande symbolik 289
Kapitel 25—USA inför framtiden 306

Kapitel 26—Vändpunkten 319
Kapitel 27—Extatiske rörelser 326
Kapitel 28—Domens dag..... 339
Kapitel 29— Ondskapens ursprung..... 348
Kapitel 30—Fiendskap som räddar 357
Kapitel 31— Onda andar 361
Kapitel 32— Sataniska bedrägerier 366
Kapitel 33— Det första stora bedrägeri..... 375
Kapitel 34— Kan de döda kommunicera med oss? 389
Kapitel 35—Samvetsfrihet 397
Kapitel 36—Den hotande krisen 411
Kapitel 37—En säker tillflykt..... 419
Kapitel 38—Ett sista erbjudande 426
Kapitel 39—Räddningsaktion 433
Kapitel 40— En stor befrielse 448
Kapitel 41— Jordens förstörelse 460
Kapitel 42— Konflikten är avslutad..... 467

Kapitel 1—Profetia om världens slut

Jerusalem med sitt underbara tempel var en av världens skönaste städer, men det kunde inte rädda staden från undergång. Den förstördes år 70 e. Kr. Den romerske befälhavaren försökte rädda den och templet, men förgäves. Jesus hade 39 år tidigare profeterat om Jerusalems undergång.”O, att du i dag hade insett, också du, vad din frid tillhör! Men nu är det fördolt för dina ögon. Ty den tid skall komma över dig, då dina fiender skola omgiva dig med belägringsvall och innesluta dig och tränga dig på alla sidor. Och de skola slå ned dig till jorden, tillika med dina barn, som äro i dig, och skola icke lämna kvar i dig sten på sten, därför att du icke aktade på den tid då du var sökt. ” — Luk. 19: 42-44.

Från toppen av Oljeberget såg Jesus ut över Jerusalem. Vackert och fridfullt var det landskap som utbredde sig framför honom. Det var vid påsktiden. Från alla länder hade Jakobs efterkommande samlats för att fira den stora nationella högtiden. Mitt ibland trädgårdar, vingårdar och gröna sluttningar, överströdda med pilgrimernas tält, reste sig de terrasserade bergen, de praktfulla palatsen och massiva befästningsverken kring Israels huvudstad. Dottern Sion tycktes i sin stolthet säga: ”Jag sitter såsom drottning och skall inte drabbas av någon sorg”, lika älsklig då och lika övertygad om himmelens gunst, som när den kunglige psalmsångaren tidsåldrar tidigare sjöng: ”Skönt höjer det sig, hela jordens fröjd, berget Sion. . . den store konungens stad.” — Ps. 48: 3. Ingenting dolde templets praktfulla byggnader. Den nedgående solens strålar belyste de snövita marmorväggarna. Det glittrade från guldbeslagna portar, torn och tinnar. Som ”skönhetens fullhet” stod den där, den judiska nationens stolthet. Vilken israelit kunde betrakta denna syn utan en känsla av glädje och hänförelse.

Men helt andra tankar fyllde Jesu sinne. ”Då han nu kom närmare och fick se staden, begynte han gråta över den.” — Luk. 19: 41. Mitt under den allmänna glädjen över hans triumftåg in i staden, medan man viftade med palmblad, när glada Hosianna-rop väckte ekon bland bergen och tusentals röster utropade honom som konung, överväldigades världens Frälsare av en plötslig och egendomlig sorg. Han, Guds Son, Israels utlovade, vilkens kraft hade besegrat döden och kallat dess fångar ut från graven, brast i tårar, inte av vanlig sorg utan av en intensiv, obetvinglig ångest.

Skugga över vägen

Hans tårar gällde inte honom själv, även om han väl visste varthän hans färd skulle leda. Framför honom såg Getsemane, platsen för den själsångest som väntade honom. Fårporten låg också inom synhåll. Genom den hade offerdjuren under århundradena förts fram till slakt. Den skulle också öppnas för honom, när han skulle gå igenom den ”likt ett lamm, som föres bort att slaktas”. (Jes. 53:7.) Inte långt därifrån låg Golgata, platsen för

korsfästelsen. Över den väg som Kristus snart skulle komma att vandra, måste det stora mörkrets skräck sänka sig, då han skulle offra sig själv för synden. Men ändå var det inte tanken på detta som kastade en skugga över hans väg i denna glädjens stund. Inga förebud om hans egen övermänskliga själsångest förmörkade detta osjälviska sinne. Han grät över de tusentals dömda människorna i Jerusalem, över blindheten och obotfärdigheten hos dem som han kommit för att välsigna och frälsa. Mer än tusen års historia av Guds särskilda ynnest och övervakande omsorg som hans utvalda folk varit föremål för, låg öppen för Jesu blick. Där låg Moria berg, där löftets son utan motstånd hade låtit sig bindas vid altaret som ett offer, symbolen på Guds Sons offer. Där hade välsignelsens förbund, det underbara Messiaslöftet, blivit bekräftat för trons fader. (1 Mos. 22:9, 16-18.)

Där hade flammorna från offret stigit mot himmelen från Ornans tröskplats och hejdat den ödeläggande ängelns svärd. (1 Krön. 21.) Detta var en lämplig bild på Frälsarens offer och medlartjänst för syndiga människor. Jerusalem hade hedrats av Gud framför alla andra länder. Herren hade ”utvalt Sion”, han hade önskat att där ”hava sin boning”. (Ps. 132:13.) Där hade profeter under århundraden förkunnat sina varningsbudskap. Där hade präster svängt sina rökelsekar och rökens vällukt hade tillsammans med de tillbedjandes böner uppstigit inför Gud. Där hade dagligen blodet från slaktade lamm offrats och pekat fram emot ”Guds lamm”. Där hade Herren uppenbarat sin närvaro i härlighetens ljustöcken ovanför nådastolen. Där vilade foten på den hemlighetsfulla stege som förbinder jorden med himmelen. (1 Mos. 28: 12; Joh. 1: 52.) Denna stege på vilken Guds änglar steg upp och ned beredde tillträde till det allraheligaste för världen. Hade Israel som en nation hållit fast vid troheten mot Herren skulle Jerusalem ha bestått till evig tid, utvald av Gud. (Jer. 17: 21-25.) Men historien om detta folk, som var så gynnat, var ett vittnesmål om avfällighet och uppror. De hade motstått himmelens nåd, missbrukat sina förmåner och förspillt sina tillfällen.

Även om Israel ”begabbade Guds sändebud och föraktade hans ord och bespottade hans profeter” (2 Krön. 36: 16) hade Gud alltjämt uppenbarat sig själv för dem som ”en Gud, barmhärtig och nådig, långmodig och stor i mildhet och trofasthet”. (2 Mos. 34: 6.) Trots att de gång på gång hade avvisat honom, hade hans barmhärtighet fortsatt att vädja till dem. Med mer än en faders förbarmande kärlek för den son som står under hans vård, hade Gud fortsatt att sända ”sina budskap till dem titt och ofta genom sina sändebud, ty han ömkade sig över sitt folk och sin boning”. (2 Krön. 36: 15.) När föreställningar, vädjanden och tillrättavisningar förfelade sin verkan, sände han dem himmelens bästa gåva, nej, han utgöt över dem hela himmelen i denna enda gåva.

Det sista tillfället

Guds egen Son sändes för att tala till den förhärdade staden. Det var Kristus som hade fört Israel ut ur Egypten. (Ps. 80: 9.) Med sin egen hand hade han drivit ut hednafolken framför dem. Han hade planterat dem ”på en bördig bergskulle”. Hans övervakande omsorg hade omslutit dem. Den hade vårdats av tjänare som han sänt. ”Vad kunde mer göras för min vingård”, utbrast han, ”än vad jag har gjort för den.” — Jes. 5: 1- 4. Men när han hade hoppats att den skulle bära ädla druvor hade den åstadkommit vilda druvor. Ändå hoppades han och längtade efter att den skulle bära frukt. Därför kom han själv till sin vingård för att se, om det fanns någon möjlighet att rädda den från ödeläggelse. Han grävde kring sitt vinträd, beskar det och vårdade sig om det. Han var outtröttlig i sina försök att rädda det som han själv hade planterat.

Under tre år hade ljusets och härlighetens Herre gått in och ut bland sitt folk. Han ”vandrade omkring och gjorde gott och botade alla som voro under djävulens våld”. Han tröstade dem som hade ett förkrossat hjärta och försatte de bundna i frihet. Han gav de blinda syn, botade de halta så att de kunde gå och hjälpte de döva så att de kunde höra. Han renade spetälska, uppväckte de döda och förkunnade evangelium för de fattiga. Till alla samhällsklasser utan åtskillnad ljöd hans nådefulla inbjudan: ”Kommen till mig, I alla, som arbeten och ären betungade så skall jag giva eder ro!”. — Apg. 10: 38; Luk. 4: 18; Matt. 11: 5, 28.

Fastän de lönade gott med om och kärlek med hat (Ps. 109: 5) utförde han trofast sitt barmhärtighetsverk. De som sökte honom blev aldrig avvisade. Som en hemlös vandrare var fattigdom och armod hans dagliga lott. Men han levde för att hjälpa människorna i deras nöd och lindra deras sorger, för att övertala dem att ta emot livets gåva. Nådens vågor som slogs tillbaka av dessa hårda sinnen strömmade ut över dem på nytt i en ännu större flodvåg av medkännande, obeskrivlig kärlek. Men Israel hade vänt sig bort från sin bäste vän och ende hjälpare. Hans kärleksfulla vädjanden hade avvisats, hans råd hade föraktats och hans varningar gjorts till åtlöje.

Hoppets och förlåtelsens timma närmade sig snabbt sitt slut. Bägaren med Guds länge tillbakahållna vrede var nästan full. Skyarna som samlats under tidsåldrar av avfällighet och uppror, var nu hotfullt svarta. Stormen var på väg att bryta lös över ett skuldbetungat folk. Han som var den Ende som kunde frälsa dem från den hotande olyckan hade man visat likgiltighet, smädat och avvisat. Honom skulle man snart komma att korsfästa. När Kristus upphängdes på Golgata kors skulle Israels tid som ett folk som var välsignat och utvalt av Gud, vara slut. En enda människa som går förlorad är en olycka av sådan omfattning att den inte kan ersättas av alla världens skatter eller förmåner. Men när Kristus såg över Jerusalem,

såg han det öde som skulle drabba en hel stad, ett helt folk. Det var den stad och det folk som Gud en gång hade utvalt till att vara hans särskilda egendom.

Profeter hade gråtit över Israel avfall och över de fruktansvärda ödeläggelser som hemsökte dem för deras synders skull. Jeremia önskade att hans ögon hade varit en tårekälla, så att han kunde gråta dag och natt över de ”slagna hos dottern mitt folk” och över Herrens hjord som hade förts bort i fångenskap. (Jer.9: 1; 13: 17.) Hurudan skulle då inte hans sorg vara, som i en profetisk blick kunde se, inte år utan tidsåldrar. Han såg ödeläggelsens ängel med svärdet lyft mot den stad som så länge hade varit Herrens boning. Från toppen av Oljeberget, på samma plats där Titus och hans armé senare skulle samlas, såg han ut över dalen mot de helgade gårdarna och portikerna. Med tårhöljda ögon såg han i ett fruktansvärt panorama hur murarna omringades av främmande krigshärar. Han hörde marscherandet av arméer som ordnade sig till strid. Han hörde rösterna av mödrar och barn, som grät efter bröd, i den belägrade staden. Han såg dess heliga, praktfulla hus, dess palats och torn överlämnade åt lågorna. Där de en gång stod såg han endast en hög av rykande ruiner.

Spridda som vrakspillror

Han såg in i kommande århundraden och såg förbundets folk spridda i alla länder, likt vrakspillror på en öde strand. Den förestående vedergällning som snart skulle drabba stadens invånare var bara den första drycken ur den vredens bägare som den vid den slutliga domen skulle komma att få tömma till sista droppen. En gudomlig medkänsla och en innerlig kärlek fann uttryck i de sorgfyllda orden: ”Jerusalem, Jerusalem, du som dräper profeterna och stenar dem som äro sända till dig! Huru ofta har jag icke velat församla dina barn, likasom hönan församlar sina kycklingar under små vingar! Men I haven icke velat.” — Matt. 23 :37. O, att du som en nation, som fått större förmåner än någon annan, hade tagit vara på den tid då du erbjöds räddning och allt det som tillhör din frid. Jag har hejdat rättvisans ängel. Jag har kallat dig till omvändelse, men förgäves. Det är inte bara tjänare, utsända och profeter som du har avvisat och förkastat, utan den Helige i Israel, din förlösare. Om du blir ödelagd är ansvaret helt ditt eget. ”Men I viljen icke komma till mig för att få liv.” - Joh. 5: 40.

Kristus såg i Jerusalem en symbol på världen, som är förhärdad i otro och uppror och som skyndar vidare mot Guds vedergällande dom. Den fallna mänskligheten olycksöde trängde sig in i hans sinne och tvingade fram detta bittra rop. Han såg syndens verk i människosläktets misär, tårar och blod. Hans hjärta fylldes av en outsäglig medkänsla med de lidande och plågade på jorden. Han kände en brinnande längtan efter att kunna hjälpa dem allesamman. Men inte ens hans hand kunde hejda denna flodvåg av mänsklig olycka. Bara några få sökte honom som den ende hjälparen. Han var villig att offra sig intill döden

för att ge dem möjlighet till frälsning. Ändå var det få som ville komma till honom för att få liv.

Egendomliga besatthet!

Himmelens majestät i tårar! Den oändlige Gudens Son, djupt förtvivlad, nedtyngd av ångest. Scenen fyllde hela himmelen med förundran. Detta visar oss vilken fruktansvärt svår uppgift det var även för Allmakten att frälsa de skyldiga från följderna av att överträda Guds lag. I det att Jesus såg fram till det sista släktet, såg han världen insnärjd i ett liknande bedrägeri som det, som blev orsaken till ödeläggelsen av Jerusalem. Judafolkets stora synd var att de förkastade Kristus. Kristendomens stora synd kommer att bli densamma. Den förkastar Guds lag, som utgör underlaget för hans regering i himmelen och på jorden. Herrens föreskrifter kommer att bli avvisade och ringaktade. Miljoner som befinner sig i syndens fångenskap, förslavade av Satan, dömda att drabbas av den andra döden, kommer att vägra att lyssna till sanningens ord, när det framställs för dem. Fruktansvärda blindhet, egendomliga besatthet.

Två dagar före påsken, då Kristus för sista gången hade lämnat templet efter det att han hade fördömt hyckleriet bland de judiska rådsherrarna, gick han åter ut till Oljeberget. Med sina lärjungar satte han sig på den gröna sluttningen med utsikt över staden. Ännu en gång betraktade han stadens murar, torn och palats. Ännu en gång såg han templet t dess bländande prakt, ett skönhetens diadem som krönte det heliga berget.

Ett tusental år tidigare hade psalmisten upphöjt Guds nåd mot Israel, i det att Gud lät dem bygga ett heligt hus som boning åt honom: ”I Salem vart hans hydda rest och hans boning på Sion.” Han ”utvalde Juda stam, Sions berg som han älskade. Och han byggde sin helgedom hög såsom himmelen.” — Ps. 76: 3; 78: 68, 69. Det första templet byggdes under Israels storhetstid. Konung David hade samlat enorma förråd av dyrbarheter till detta byggnadsföretag. Planerna att uppföra det utarbetades under gudomlig inspiration. Salomo, den visaste av Israels furstar, hade fullföljt verket. Templet var det praktfullaste byggnadsverk som världen hade sett. Och ändå uttalade Herren genom profeten Haggai om det andra templet: ”Den tillkommande härligheten hos detta hus skall bliva större, än dess forna var.”

Byggnadsverk med bleknad glans

Efter det att Nebukadnessar hade ödelagt templet blev det, ungefär fem hundra år före Kristus, åter uppbyggt av ett folk, som efter en livslång fångenskap hade kommit tillbaka till ett öde och nästan folktomt land. Bland dem fanns gamla män som hade sett Salomos tempel i dess härlighet. Och då grunden lades till det nya huset grät de därför att det måste bli så mycket mindre än det gamla. Den känsla som gjorde sig gällande skildras dramatiskt

av profeten: ”Leva icke ännu bland eder män kvar, som hava sett detta hus i dess forna härlighet? Och hurudant sen I det nu vara? Är det icke såsom intet i edra ögon?” — Hag. 2: 4; Esra 3: 12. Det var då som löftet gavs att detta senare tempels härlighet skulle bli större än det tidigares.

Detta andra tempel kunde inte mäta sig med det första i prakt. Inte heller blev det helgat genom de synliga tecken på Guds närvaro som hade varit knutna till det första templet. Invigningen av detta andra tempel utmärkte sig inte genom någon uppenbarelse av övernaturlig kraft. Ingen sky av härlighet fyllde den nybyggda helgedomen. Ingen eld från himmelen föll ned för att förtära offret på altaret. Härligheten vilade inte längre mellan keruberna i det allraheligaste. Arken, nådastolen och vittnesbördets tavlor fanns inte längre därinne. Ingen röst ljöd från himmelen för att ge till känna Herrens vilja för den bedjande prästen.

Under århundraden hade judarna försökt visa på vilket sätt Guds löfte genom Haggai hade uppfyllts, men stolthet och otro gjorde dem blinda, så att de inte kunde se den sanna betydelsen i profetens ord. Detta andra tempel blev inte hedrat av Herrens härlighets strålglans men genom att Han, i vilken ”gudomens hela fullhet” bodde, Han som var den människoblivne Guden hade kommit till sitt tempel, då mannen från Nasaret undervisade och botade i de heliga förgårdarna. Bara genom att Kristus var närvarande och inte av någon annan orsak kom detta andra tempel att överglänsa det första i härlighet. Men Israel hade förkastat den gåva som erbjudits dem från himmelen. Med den ödmjuke läraren som den dagen hade gått ut genom den gyllene porten, hade härligheten för alltid lämnat templet. Frälsarens ord: ”Se, edert hus skall komma att stå övergivet och öde”, hade redan gått i uppfyllelse.

Kristi förutsägelse om att templet skulle bli ödelagt hade fyllt lärjungarnas sinnen med fruktan och undran. De ville tydligt och klart veta vad han menade. I mer än fyrtio år hade man frikostigt offrat rikedom, arbete och arkitektonisk konst för att förhöja dess skönhet. Herodes den store hade slösat både romersk förmögenhet och judiska skatter på det. Världens kejsare hade också berikat det med sina gåvor. Massiva block av vit marmor av nästan sagolik storlek hade för detta syfte hämtats från Rom och utgjorde nu en del av byggnaden. Det var dessa stenar som lärjungarna hade gjort honom uppmärksam på, då de sade: ”Se, hurudana stenar och hurudana byggnader!” — Mark. 13: 1.

På detta gav Jesus det allvarsfyllda och överraskande svaret: ”Sannerligen säger jag eder: Här skall icke lämnas sten på sten; allt skall bliva nedbrutet.” — Matt. 24: 2. Lärjungarna satte Jerusalems ödeläggelse i samband med de händelser som de menade skulle äga rum vid Kristi personliga återkomst i jordisk harlighet. De väntade att han skulle sätta sig på ett världsrikes tron, straffa de hårdnackade judarna och befria nationen från det

romerska oket. Herren hade sagt dem att han skulle komma tillbaka för andra gången. När han talade om straffdomar över Jerusalem gick deras tankar genast till hans återkomst. Under det att de var samlade omkring Frälsaren uppe på Oljeberget sade de: ”Säg oss, när detta skall ske och vad som bliver tecknet till din tillkommelse och tidens ände.” — Vers 3.

Framtiden doldes av barmhärtighet för lärjungarna. Hade de vid detta tillfälle helt förstått de två fruktansvärda händelser som skulle inträffa — Frälsarens lidande och död och att deras stad och deras tempel skulle bli ödelagda — skulle de ha blivit överväldigade av skräck. Kristus omnämnde endast för dem de mest framträdande händelser som skulle äga rum strax före tidens slut. De förstod inte just då vad han sade, men dess innebörd skulle komma att avslöjas för hans folk då de behövde den undervisning som han då gav. Hans förutsägelser hade dubbel betydelse: de skildrade ödeläggelsen av Jerusalem, men de var också en framställning av ödeläggelsen på den sista stora dagen.

Hedniska fanor på ”helig plats”

Jesus berättade för de lyssnande lärjungarna om den dom som skulle drabba det avfälliga Israel och framförallt den vedergällningens hämnd som skulle komma att drabba dem därför att de hade förkastat och korsfäst Messias. Tecken som ingen skulle ta miste på skulle visa när tiden var inne för dessa skrämmande händelser. Den fruktade stunden skulle komma plötsligt och överraskande. Frälsaren varnade sina efterföljare: ”När I nu fån se ’förödelsens styggelse’, om vilken är talat genom profeten Daniel, stå på helig plats — den som läser detta, han give akt därpå — då må de som äro i Judéen fly bort till bergen.” — Matt. 24: 15,16; Luk. 21: 20, 21. När Roms hedniska fanor skulle resas på den heliga mark som sträckte sig några stadier utanför stadsmurarna, skulle Kristi efterföljare sätta sig i säkerhet genom att fly. När det varnande tecknet visade sig skulle de som ville fly, inte tveka. Överallt i Judéen såväl som i Jerusalem måste tecknet på att de skulle fly, ögonblickligen åtlydas. Den som då kanske var uppe på taket fick inte ens gå ned i huset för att rädda sina dyrbaraste skatter. De som arbetade på åkern eller i vingården fick inte ta tid till att hämta ytterkläderna som de hade lagt av sig medan de arbetade i dagens hetta. De fick inte vänta ett ögonblick. Annars skulle de omkomma i ödeläggelsen.

Under Herodes’ regering hade Jerusalem i hög grad blivit förskönat. Anläggandet av torn, murar och befästningsverk i samband med det starka skydd som staden var utrustad med genom sitt läge, hade gjort den praktiskt taget ointaglig. Om någon vid denna tidpunkt offentligt hade förutsagt att staden skulle bli ödelagd, skulle han liksom Noa ha blivit kallad en förryckt olycksprofet. Men Kristus hade sagt: ”Himmel och jord skola förgås, men mina ord skola aldrig förgås.” — Matt. 24: 35. Det var på grund av stadens synder som Guds vrede hade uttalats över Jerusalem. Dess hårdnackade otro gjorde straffdomen oundviklig. Herren hade sagt genom profeten Mika: ”Hören då detta, I hövdingar av Jakobs hus och I

furstar av Israels hus, I som hållen för styggelse, vad rätt är, och gören krokigt allt vad rakt är. I som byggen upp Sion med blodsdåd och Jerusalem med orättfärdighet — den stad, vars hövdingar döma för mutor, vars präster undervisa för betalning och vars profeter spå för penningar, allt under det de stödja sig på Herren och säga: 'Är icke Herren mitt ibland oss? Olycka skall ej komma över oss'." — Mika 3: 9-11.

Dessa ord ger en verklighetstrogen bild av de demoraliserade och egenrättfärdiga medborgarna i Jerusalem. Samtidigt som de bekände sig att strängt iaktta Guds lag överträdde de alla dess principer. De hatade Kristus därför att hans renhet och helighet uppenbarade deras ogudaktighet. De beskyllde honom for att vara orsaken till alla de olyckor som hade drabbat dem på grund av deras synder. Fastän de visste att han var oskyldig, hade de förklarat att han måste röjas ur vägen av hänsyn till nationens säkerhet. "Om vi låta honom så fortfara", sade de ledande bland judarna, "skola alla tro på honom, och romarna komma då att taga ifrån oss både land och folk" — Joh. 11: 48. Om Kristus offrades skulle de kanske ännu kunna bli ett starkt och enat folk. Så resonerade de och samryckte med översteprästen, då han förklarade att det var bättre att en man dog för folket än att hela folket skulle förgås.

På det sättet hade judafolkets ledare byggt "Sion med blodsdåd och Jerusalem med orättfärdighet". (Mika 3:10.) Och då de mördade sin Frälsare, därför att han hade bestraffat deras synder, var deras egenrättfärdighet ändå så stor, att de betraktade sig själva som Guds särskilt gynnade folk och väntade att Herren skulle befria dem från deras fiender. "Därför", skrev profeten vidare, "skall för eder skull Sion varda upplöjt till en åker och Jerusalem bliva en stenhop och tempelberget en skogbevuxen höjd." — Mika 3: 12.

Utsträckt fördragsamhet

Närmare fyrtio år efter det att Jesus hade förutsagt Jerusalems förstörelse väntade Herren med att sända sina straffdomar över staden och nationen. Sällsamt var i sanning Guds tålamod med dem som hade förkastat hans evangelium och mördat hans Son. Liknelsen om det ofruktbara trädet var en symbol på Guds handlingssätt med judafolket. Befallningen hade getts: "Hugg bort det. Varför skall det därjämte få utsuga jorden?" — Luk. 13:7. Men i sin barmhärtighet sparade Herren det ännu en liten tid. Det fanns alltjämt många bland judafolket som inte kände Kristi liv och hans verk. Barnen hade inte heller fått de tillfällen eller det ljus som deras föräldrar hade visat ifrån sig. Genom apostlarna och deras medarbetares förkunnelse vill Gud låta ljuset lysa för dem. De skulle få se hur profetian hade uppfyllts, inte bara genom Kristi födelse och i hans liv utan också i hans död och uppståndelse. Barnen dömdes inte för de synder som föräldrarna hade begått, men då de förkastade det större ljus de själva såg, gjorde de sig delaktiga i föräldrarnas synder och bekräftade sin obotfärdighet.

Guds tålamod med Jerusalem bidrog till att stärka judarna i deras hårdnackade förhärdelse. Genom sitt hat och sin grymhet mot Jesu lärjungar förkastade de sitt sista erbjudande om nåd. Gud drog nu tillbaka sitt beskydd ifrån dem och sitt återhållande inflytande över Satan och hans änglar, nationen överlämnades till den ledare som de själva hade valt. Judarna hade med förakt tillbakavisat Kristi nåd, som skulle ha gjort det möjligt för dem att övervinna sina onda benägenheter. Men nu fick dessa övertaget. Ondskans makter väckte de häftigaste och lägsta drifterna i deras sinnen. Förnuftet sattes ur spel. Människorna lät sig kontrolleras av impulser och blint raseri. De blev djävulska i sin grymhet. I familjen, såväl som i samhällslivet rådde inom alla samhällsklasser utan undantag, misstänksamhet, avundsjuka, hat och stridigheter som ledde till uppror och mord. Ingestans kunde man känna sig säker. Vänner och släktingar förrådde varandra. Föräldrar mördade sina barn och barn sina föräldrar. Folkets ledare hade inte längre någon makt att styra ens sig själva. Otyglade drifter gjorde dem till tyranner. Judarna hade använt sig av falska vittnen för att kunna döma Guds oskyldige Son. Nu gjorde falska beskyllningar deras eget liv osäkert. Genom sina handlingar hade de länge sagt: ”Skaffen bort ur vår åsyn Israels Helige” — Jes. 30: 11. Nu var deras önskan uppfylld. Gudsfruktan störde dem inte längre. Satan var nationens ledare och de högsta borgerliga och kyrkliga myndigheterna var i hans våld.

Ledarna för de grupper som låg i strid med varandra slöt sig ibland samman för att plundra och tortera sina olyckliga offer. Vid andra tillfällen angrep de varandras stridskrafter och mördade och slog ned utan förskoning. Inte ens templets helgd kunde hejda deras fruktansvärda vildsinthet. De som tillbad, slogs ned framför altaret. Helgedomen förorenades av de mördades kroppar. Uppviglarna var blinda och hädiska i sitt övermod. I det djävulska verk de hade satt i gång, förklarade de offentligt art de inte trodde det minsta på att Jerusalem skulle bli ödelagt. Den var ju Guds egen stad. För att befästa sin makt mutades falska profeter att förkunna för folket att de skulle vänta på Guds befrielse. Detta skedde under det att de romerska legionerna belägrade templet. In i det sista trodde folket att den Högste skulle gripa in och besegra deras motståndare. Men Israel hade förkastat det gudomliga beskyddet och stod nu värnlösa. Olyckliga Jerusalem — sargat av inre strider med gatorna färgade av blodet från dess inbyggare som mördat varandra, medan främmande härar intog dess befästningar och dödade dess soldater.

Alla Kristi förutsägelser om Jerusalems undergång blev bokstavligen uppfyllda. Judarna fick uppleva sanningen av hans ord: ”Med det mått, som I mäten med, skall ock mätas åt eder.” — Matt. 7: 2.

Tecken och under visade sig som varslade om olyckor och undergång. Vid midnatt lyste ett onaturligt ljus över templet och altaret. Vid solnedgången såg man på himlen bilder av stridsvagnar och krigare som samlade sig till kamp. Präster som hade nattjänst i

helgedomen, skrämdes av mystiska ljud. Jorden bävade och man hörde en mängd röster som ropade: ”Låt oss gå bort härifrån!” Den östra potten, som var sa tung att tjugo man knappast kunde stänga den, var låst med kraftiga järnstänger långt ned i den massiva stenläggningen. Den öppnades mitt i natten av osynliga krafter. — Milman, *Judarnas historia,* band 13.

Skyddade av löftet

Under sju år fortsatte en man att gå fram och tillbaka på Jerusalems gator och förklara att olyckor skulle drabba staden. Dag och natt sjöng han den fanatiska sorgesangen: ”En röst från öster! En röst fan väster! En röst från de fyra vindarna! En röst mot Jerusalem och mot templet! En röst mot brudgummen och bruden! En röst mot folket!” — Milman, *Judarnas historia,* band 13. Denna underliga man fängslades och piskades, men ingen klagan undslapp honom. Det enda svar han gav på allt hån och all misshandel var: ”Ve, ve Jerusalem!” ”Ve, ve dess inbyggare!” Hans rop upphörde inte förrän han dödades i den belägring som han hade förutsagt.

Inte en enda kristen omkom då Jerusalem förstördes. Kristus hade varnat sina lärjungar. Alla de som trodde hans ord var på sin vakt efter det tecken som hade utlovats. ”Men när I fån se Jerusalem omringas av krigshärar”, sade Jesus, ”då skolen I veta, att dess ödeläggelse är nära. Då må de som äro i Judéen fly bort till bergen och de som äro inne i staden må draga ut därifrån.” — Luk. 21: 20, 21.

Efter der att romarna under Cestius hade omringat staden, då allt tycktes vara fördelaktigt för ett omedelbart angrepp, upphävde de plötsligt belägringen. De belägrade och de som hade uppgett hoppet om att kunna göra effektivt motstånd stod i begrepp am kapitulera. Men plötsligt drog den romerske härföraren utan någon som helst påtaglig orsak sina stridskrafter tillbaka. I sin nådiga försyn ledde Gud händelserna till det bästa för sitt eget folk. De väntande kristna hade fått tecknet som hade lovats dem. Nu hade alla de som ville, tillfälle att lyda Frälsarens varning. Förhållandena lades tillrätta så att varken judar eller romare kunde hindra de kristna från att fly. Då Cestius drog sig tillbaka, ryckte judarna ut från Jerusalem och förföljde hans vikande arme. Men under det att de båda kämpande härarna var fullt upptagna hade de kristna tillfälle att lämna staden. Vid denna tidpunkt var också landet befriat från fiender som annars kunde ha försökt att infånga dem. Vid tiden för belägringen var judarna samlade i Jerusalem för att fira lövhyddohögtiden. De kristna från alla delar av landet, kunde fly utan att bli förföljda. Utan att dröja flydde de till en stad där de kunde finna säkerhet, till staden Pella i Peréen på andra sidan Jordan.

Skenbar seger eggar till motstånd

De judiska stridskrafterna som förföljde Cestius och hans armé angrep fienden i ryggen med sådan våldsamhet att den hotades av fullständig tillintetgörelse. Med stora

svårigheter lyckades romarna dra sig tillbaka. Judarna kunde dra sig till baka utan förluster och med sitt byte drog de i triumf tillbaka till Jerusalem. Men denna skenbara seger gjorde bara ont värre. Den uppeggade dem till så hårdnackat motstånd mot romarna, att det snart drog med sig obeskrivlig olycka över den dödsdömda staden.

De olyckor som drabbade Jerusalem då Titus återupptog belägringen var fruktansvärda. Staden omringades under påsken, då miljoner judar var samlade innanför dess murar. Den proviant som genom omsorgsfull lagring skulle ha kunnat försörja invånarna under åratal hade tidigare förstörts genom avundsjuka och hämndaktioner från de inbördes stridande parternas sida. Och nu måste de gå igenom en hungersnöds alla hemsökelser. Ett mått vete såldes för en talent. Så fruktansvärd var hungersnöden att människorna åt lädret i sina bälten och sandaler och läderbeklädnaden på sköldarna. Stora mängder av befolkningen smög sig ut om natten för att samla vilda växter som växte utanför murarna, fastän många av dem infångades och dödades under fruktansvärd tortyr. De som kom tillbaka helskinnade måste ofta lämna ifrån sig det som de med så stora risker hade insamlat. De som hade makten använde sig av de mest omänskliga tortyrformer för att fråntvinga de nödlidande människorna de sista knapphändiga förråd som de kunde ha gömt. Sådana grymheter utfördes inte sällan av män som själva hade tillräckligt att äta, men som bara ville hamstra proviant för framtiden.

Tusentals omkom genom hunger och pest. De naturliga, mänskliga känslorna tycktes vara försvunna. Män stal från sina hustrur och hustrur från sina män. Man kunde se barn som rev maten ur munnen på sina gamla föräldrar. Profetens fråga: ”Kan då en moder förgäta sitt barn?” fick sitt svar innanför murarna i denna olyckliga stad: ”Med egna händer måste ömsinta kvinnor koka sina barn för att hava dem till föda vid dottern mitt folks skada.” — Jes. 49: 15; Klag. 4: 10. Åter uppfylldes den varning profeten hade uttalat 1.400 år tidigare: ”En kvinna hos dig, som levde i veklighet och yppighet, i sådan yppighet och veklighet, att hon icke ens försökte sätta sin fot på jorden, hon skall då så missunnsamt se på mannen i sin famn och på sin son och sin dotter... och barnen som hon föder, ty då hon nu lider brist på allt annat, skall hon själv i hemlighet äta detta. I sådan nöd och sådant trångmål skall din fiende försätta dig i dina portar.” — 5 Mos. 28: 56, 57.

De romerska ledarna försökte skrämma judarna för att få dem att kapitulera. Fångar som gjorde motstånd då de greps, piskades, torterades och korsfästes framför stadens murar. Dagligen dödades hundratals. Dessa fruktansvärda ogärningar fortsatte till dess att det längs Josafats dal och på Golgata hade rests så många kors att man knappast kunde ta sig fram emellan dem. Judarna hade själva nedkallat denna fruktansvärda straffdom över sig. Inför Pilatus’ domstol hade de sagt: ”Hans blod komme över oss och över våra barn.” — Matt. 27: 25.

Titus ville helst göra slut på denna fruktansvärda scen och skona Jerusalem från fullständig undergång. Då han såg de döda kroppar som låg i högar överallt i dalarna uppfylldes han av avsky. Från Oljebergets topp betraktade han som i hänryckning det praktfulla templet och gav order om att inte en sten i det fick röras. Innan han försökte inta denna fasta borg riktade han en inträngande vädjan till judarnas ledande män att inte tvinga honom att besmitta den heliga platsen med blod. Om de ville komma ut och kämpa på någon annan plats skulle ingen romare kränka templets helgd. Josefus själv försökte i en mycket vältalig vädjan att övertala dem att ge upp för att rädda sig själva, sin stad och sin gudstjänstplats. Men hans ord besvarades med bittra förbannelser. Spjut kastades mot honom som var deras sista mänskliga medlare där han stod och vädjade till dem. Judarna hade förkastat Guds Sons vädjanden. Nu gjorde alla övertalningsförsök och vädjanden dem endast ännu mer bestämda att hålla ut till det sista. Förgäves försökte Titus rädda templet. En som var större än han hade förklarat att här skulle inte lämnas sten på sten.

Facklan som tände branden

De judiska ledarnas blinda egensinnighet och de avskyvärda förbrytelser som begicks i den belägrade staden väckte romarnas avsky och indignation och Titus bestämde sig till slut för att ta templet med storm. Han beslöt emellertid att om möjligt försöka rädda det från förstörelse. Men hans order åtlyddes inte. Efter det att han hade dragit sig tillbaka till sitt tält för natten, ryckte judarna ut från templet och angrep soldaterna utanför. Under det att kampen pågick kastade en av soldaterna en fackla in genom en öppning i porten. Genast stod de cederträklädda kamrarna runt det heliga huset i brand. Titus skyndade sig tillsammans med sina officerare och legionärer till platsen och gav soldaterna order om att släcka elden. Men ingen lydde. I sitt raseri kastade soldaterna brinnande facklor in i kamrarna runt templet och därefter högg de med svärden ned många av dem som hade sökt sin tillflykt dit. Blodet flöt ut för tempeltrapporna som vatten. Tusen och åter tusen judar omkom. Över stridens larm kunde man höra stämmor som ropade I-Kabod — härligheten har försvunnit.

Titus fann att det var omöjligt att hejda soldaternas raseri. Tillsammans med sina ledande officerare gick han in och betraktade det inre av den heliga byggnaden. Dess prakt fyllde dem med förundran och då eldsflammorna ännu inte hade trängt fram till det heliga, gjorde han ett försök att rädda detta. Han sprang fram och befallde soldaterna ännu en gång att hejda eldens framfart. Stabsofficeren Liberalis försökte tvinga trupperna till lydnad med sitt ämbetstecken, men inte ens respekt för kejsaren kunde hejda deras raseri mot judarna eller stridens våldsamma upphetsning eller deras osläckliga begär att få plundra. Soldaterna såg allting omkring sig strålande av guld vilket lyste bländande i det vilda ljuset från eldsflammorna. De trodde att enorma skatter var samlade i helgedomen. En soldat som såg att han inte var observerad kastade en brinnande fackla mellan dörrens gångjärn och hela

byggnaden stod i ett ögonblick i lågor. Den förblindande röken och elden tvingade officerarna att dra sig tillbaka och den ädla byggnaden lämnades åt sitt öde.

Undergång i lågor

Det var en skrämmande syn för romarna — vad var det då inte för judarna. Hela toppen av berget, som dominerade staden, flammade som en vulkan. Med fruktansvärt brak störtade den ena byggnaden efter den andra samman och försvann i eldhavet. Taken av cederträ var som flammande eldflak. De gyllene tinnarna lyste som spiror av rött ljus och porttornen sände upp väldiga pelare av flammor och rök. De närliggande bergen lystes upp och man kunde se mörka grupper av människor som med ängslan och skräck följde ödeläggelsen. Murarna och höjderna i den övre staden var kransade av ansikten, några bleka av ångest och förtvivlan, medan andra skrek ut hotelser om meningslös hämnd. Ropen från de romerska soldater som sprang fram och tillbaka och skriken från insurgenterna som omkom i lågorna blandade sig med dånet från elden och de åskliknande braken från nedstörtande timmerstockar. Från bergen runtomkring ljöd ekot och genljudet av skrik från dem som uppehöll sig på sluttningarna. Överallt längs murarna ljöd ångestrop och jämmer. Människor som höll på att dö av svält samlade sina sista krafter till ett ångestfullt och ohyggligt rop.

Slaktningen innanför murarna var ännu mer fruktansvärd än det som man var vittne till utanför. Män och kvinnor, unga och gamla, upprorsmän och präster, de som kämpat och de som vädjade om barmhärtighet nedhöggs utan åtskillnad. Antalet av de dödade var större än antalet av dem som dödade. De romerska soldaterna måste klättra över högar av lik för att fullborda ödeläggelsen.” — Milman, *The History of the Jews*, bok 16.

Efter det att templet hade ödelagts föll snart hela staden i romarnas händer. Judarnas ledare övergav sina ointagliga torn och Titus fann dem på undangömda platser. Han betraktade dem med förvåning och sade att Gud måste ha överlämna dem i hans händer. Inga krigsredskap, hur kraftiga de än hade varit, skulle ha kunnat utföra något mot de väldiga befästningsverken. Men både staden och templet revs ner till sin grundvalar. Den plats där helgedomen hade stått, upplöjdes ”till en åker”. (Jer. 26: 18.) Under belägringen och den slaktning som följde därefter omkom över en miljon människor. De som överlevde fördes bort som fångar, såldes som slavar eller släpades till Rom för att pryda segerherrens triumftåg. Andra kastades för de vilda djuren i amfiteatrarna eller spreds som hemlösa vandrare runt om i världen.

Judarna hade smitt sina egna bojor. De hade själva fyllt hämndens bägare. I den fullständiga ödeläggelse som drabbade dem som en nation och i alla de olyckor som följde dem i förskingringen, skördade de bara frukterna av det som de själva hade sått. Som profeten säger: ”Det har blivit ditt fördärv, o Israel”, ”ty genom din missgärning har du

kommit på fall.” — Hos. 13: 9; 14: 1. Deras lidanden framställs ofta som ett straff som kom över dem på direkt befallning från Gud. På det sättet söker den Onde att dölja sitt eget verk. Genom att hårdnackat förkasta den gudomliga nåden och kärleken hade judarna blivit orsak till att Guds beskydd togs ifrån dem och Satan fick tillfälle att härska över dem efter sin vilja. De fruktansvärda grymheter som ägde rum då Jerusalem ödelades, är ett exempel på Satans hämndlystnad mot dem som kommer under hans herravälde.

Vi kan inte fatta hur mycket vi har att tacka Kristus för ifråga om den frid och det beskydd vi åtnjuter. Guds hämmande inflytande hindrar mänskligheten att fullständigt komma under Djävulens herravälde. De olydiga och otacksamma har stor anledning att visa tacksamhet för Guds tålamod, eftersom han håller den Ondes fruktansvärda, ödeläggande makt under kontroll. Men när människor går över gränsen för det gudomliga tålamodet, tas detta hämmande inflytande bort. Gud står inte över syndaren som en bödel för att utdela straffet för överträdelsen. Men de som förkastar hans nåd överlåter han åt sig själva. De måste då själva skörda vad de sått. Varje upplysning de har förkastat, varje varning de har föraktat eller ringaktat, varje benägenhet som de har gett efter för, varje överträdelse av Guds lag är en säd som sås, som kommer att bära sin ofrånkomliga skörd. När man konsekvent motarbetar Guds Ande lämnar han till sist syndaren. Då finns det inte längre någon makt kvar som kan hålla själens onda lidelser under kontroll och inget skydd mot Satans hat och fiendskap. Förstörelsen av Jerusalem inrymmer en fruktansvärd och allvarlig varning för alla som på ett lättsinnigt sätt behandlar Guds nåd och som står emot hans kärleksfulla vädjanden. Aldrig har det på ett mera avgörande sätt demonstrerats att Gud hatar synden och att syndaren inte kan undgå hans straff.

En skugga av framtiden

Frälsarens profetia om straffet över Jerusalem kommer att få en ny uppfyllelse. Den fruktansvärda förstörelsen av Jerusalem var bara en svag skugga av vad som kommer. I det öde som drabbade den utvalda staden, kan vi se straffet över den värld som har förkastat Guds nåd och trampat hans lag under sina fötter. Historien om de mänskliga lidanden som världen har varit vittne till under många århundraden av brott och synd, är i sanning dyster. Resultaten av att förkasta himmelens auktoritet har varit fruktansvärda och tragiskt beklämmande. Men en ännu mörkare scen presenteras i uppenbarelsen om framtiden. Berättelsen om det förgångna, den ändlösa raden av uppror, konflikter och revolutioner, ”stridslarmet och manteln som sölades i blod”, (Jes. 9: 5) vad är den i kontrast med de fruktansvärda scener som skall inträffa de dag, då Guds Andes återhållande makt helt skall dras bort ifrån de förtappade. Då kommer ingenting längre att avvärja följderna av mänskliga drifter och satanisk vrede. Då kommer världen att såsom aldrig tidigare få se resultaten av Satans herravälde.

Men vid den tiden kommer, på samma sätt som fallet var vid Jerusalems undergång, Guds folk att bli befriat, var och en som visar sig vara skriven bland de levande. (Jes. 4:3.) Kristus har sagt att han skall komma för andra gången för att hämta sina trogna. ”Då skall Människosonens tecken visa sig på himmelen, och alla släkter på jorden skola då jämra sig. Och man skall få se Människosonen komma på himmelens skyar med stor makt och härlighet. Och han skall sända ut sina änglar med starkt basunljud, och de skola församla hans utvalda från de fyra väderstrecken, från himmelens ena ända till den andra.” — Matt. 24: 30, 31. Då kommer de som inte varit lydiga mot hans evangelium att förtäras av hans muns anda och bli tillintetgjorda av hans tillkommelses härlighet. (2 Tess. 2: 8.) Liksom det forna Israel kommer de ogudaktiga att ödelägga sig själva. De drabbas av sina egna missgärningar. Genom ett liv i synd har de ställt sig själva utom räckhåll för Gud. Deras natur har blivit så fördärvad av det onda, att uppenbarelsen av hans härlighet kommer att för dem bli en förtärande eld.

Människor bör se till att de inte ringaktar den undervisning som ges dem i Kristi ord. Som han varnade sina lärjungar om Jerusalems förstöring och gav dem ett tecken på den förestående katastrofen, så att de kunde fly undan, så har han varnat världen för den slutliga ödeläggelsens dag. Han har gett dem tecken, så att de kan veta när den närmar sig. Alla som vill, kan fly undan den kommande vreden. Jesus säger: ”Tecken skola ske i solen och i månen och i stjärnorna, och på jorden skall ångest komma över folken.” — Luk. 21: 25; Matt. 24: 29; Mark. 13: 24-16; Upp. 6: 12-17. De som ger akt på dessa varningar om hans ankomst skall ”veta att han är nära och står för dörren”. (Matt. 24: 33.) ”Vaken!” är hans förmanande ord. (Mark. 13: 35.) De som ger akt på varningen skall inte lämnas i mörkret så att den dagen kommer oväntat över dem, men för dem som inte vakar kommer Herrens dag ”som en tjuv om natten”. (1 Tess. 5: 2-5.)

Världen är lika ovillig att godta budskapet för denna tid som judarna var ett ta emot Frälsarens varning i fråga om Jerusalem. Livet har sin invanda gång. Människorna är upptagna av nöjeslivet, det dagliga arbetet, penningjakten. Ledande män på det religiösa området berömmer världens framsteg och upplysning. Folken invaggas i en falsk säkerhetskänsla. Men liksom tjuven vid midnattstid smyger sig in i det obevakade huset, kommer plötsligt fördärv över de likgiltiga och motsträviga ”och de skola förvisso icke kunna fly undan”. (1 Tess. 5: 3.)

Kapitel 2—Förföljelsens bränder

Många blev förföljda för sin tro. Här berättas om varför de blev förföljda och dödade. Vi kan också läsa om dem som överlevde dessa svårigheter. När Jesus för sina lärjungar avslöjade Jerusalems öde och de händelser som skulle ha samband med hans andra ankomst, förutsade han också de upplevelser som hans folk skulle genomgå från hans himmelsfärd och till hans återkomst i makt och härlighet för att befria dem. Från Oljeberget såg Frälsaren för sin inre blick de stormar som den apostoliska församlingen snart skulle utsättas för. Han lät sin blick tränga ännu längre in i framtiden till de våldsamma, förödande stormar som skulle drabba hans efterföljare under den kommande tidsåldern av mörker och förföljelse. I några få, korta, men mycket betydelsefulla satser förutsade han de prövningar som världens härskare skulle låta drabba Guds församling. (Matt. 24: 9, 21, 22.) Kristi efterföljare skulle bli tvungna att gå samma förödmjukelsens, förhånandets och lidandets väg som deras Herre hade gått, och samma fiendskap som världens Frälsare utsattes för, skulle alla de som kom till tro på hans namn också drabbas av.

Den första kristna församlingens historia bekräftar också uppfyllandet av Frälsarens ord. Världens och mörkrets makter samlade sig mot Kristus och förföljde hans anhängare. Den hedniska världen insåg att om evangelium skulle segra, skulle hedendomens egna tempel och altaren förstöras. Därför samlade den sina krafter för att utrota kristendomen. Förföljelsens eld tändes. De kristna fråntogs sin egendom och jagades bort från sina hem. De fick ”ståndaktigt uthärda mången lidandets kamp”. (Hebr. 10: 32.) De fick ”underkasta sig begabberi och gisselslag, därtill ock bojor och fängelse”. (Hebr.11: 36.) Ett stort antal av dem fick bekräfta sitt vittnesbörd med sitt blod. Ädlingar och slavar, rika och fattiga, lärda och olärda dödades utan förskoning.

Dessa förföljelser som började under kejsar Nero ungefär vid den tidpunkt då Paulus led martyrdöden, fortsatte med större eller mindre våldsamhet under flera hundra år. Falska anklagelser för de mest fruktansvärda förbrytelser riktades mot de kristna. De blev beskyllda för att vara orsaken till stora olyckor, hungersnöd, jordbävningar och pest. När de blev föremål för folkets hat och misstanke, stod angivare färdiga att förråda de oskyldiga enbart for vinnings skull. De kristna dömdes som upprorsmän mot staten, som fiender till religionen och som en plåga för samhället. Stora skaror kastades för de vilda djuren eller brändes levande i amfiteatrar. Några korsfästes, andra blev klädda i skinn från vilda djur och inkastade på arenan för att sönderrivas av hundar. Deras straff var ofta den mest uppskattade underhållningen vid offentliga fester. Stora människoskaror kom tillsammans för att njuta av denna syn och hälsade de döendes ångestrop med skratt och applåder.

Jagade som vilda djur

Överallt dit Kristi efterföljare sökte tillflykt blev de jagade som vilda djur. De försökte gömma sig på öde, isolerade platser. ”Nödställda, misshandlade, plågade, dessa människor som världen icke var värdig att hysa, de irrade omkring i öknar och bergstrakter och levde i hålor och jordkulor.” — Hebr. 11: 37, 38. Tusentals sökte sin tillflykt till katakomberna. Under höjderna utanför Rom hade långa gallerier huggits in i berggrunden. De mörka, slingrande gångarna sträckte sig miltals utanför stadens murar. I dessa underjordiska tillflyktsorter begravde Kristi efterföljare sina döda. Här fann de också ett hem, när de blev misstänkta och dömda fredlösa. När Livgivaren en gång väcker dem som har kämpat den goda kampen, kommer många Kristi martyrer att stiga fram ur dessa dystra grottor.

Under de mest fruktansvärda förföljelser höll dessa Jesu vittnen fast vid sin tro. Varje form av bekvämlighet berövades dem. De var utestängda från solljuset och gömde sig i jordens mörka, men gästvänliga famn. Men de klagade inte. De talade tro, tålamod och hopp. De uppmuntrade varandra, till att uthärda nöd och umbäranden. Även om de gick miste om allt vad jorden kunde ge, kunde ingen tvinga dem att förneka tron på Kristus. Prövningar och förföljelser förde den bara närmare vilan och belöningen.

Liksom Guds tjänare i gångna tider lät sig många av dem ”läggas på sträckbänk och ville icke taga emot någon befrielse, i hopp om en så mycket bättre uppståndelse”. (Vers 35.) De erinrade sig Herrens ord om att när de blev förföljda för Kristi skull, skulle de glädja sig och fröjda sig, därför att deras lön skulle bli stor i himmelen. Så hade man ju förföljt profeterna förr i tiden. De gladde sig över att de blev aktade värdiga att lida för sanningens skull. Mitt under de knastrande lågorna ljöd deras segersånger. Med trons blick riktad uppåt såg de Kristus och änglarna, som betraktade dem från himmelen med det största intresse och gladde sig över deras ståndaktighet. Från Guds tron hörde de en röst som sade ”Var trogen intill döden, så skall jag giva dig livets krona.” — Upp. 2: 10.

Satans försök att utplåna Kristi församling med våld misslyckades. Den stora strid som kostat Jesu lärjungar livet, upphörde inte, då dessa trofasta fanbärare föll på sin post. De vände nederlaget i seger. Guds arbetare blev ihjälslagna, men hans verk gick alltjämt framåt. Evangelium vann allt större utbredning och dess anhängare växte i antal. De trängde in på platser som var otillgängliga, ja, in i själva hjärtat av Rom. En kristen som gick till rätta med de hedniska ämbetsmän som var ivriga förföljare sade: Ni kan ”döda och plåga oss, fördöma oss... er orättfärdighet är bara ett bevis på vår oskuld... inte heller kommer er grymhet att hjälpa er något.” Den gjorde bara sitt till så att ännu fler blev överbevisade. ”Ju oftare vi blir nedmejade dess mer växer vi i antal. De kristnas blod är ett utsäde.” Tertullianus *Apologeticum*, paragraf 50.

Tusentals fängslades och dödades, men andra trädde fram och fyllde deras platser. De som blev martyrer för sin tro, var nu trygga i Kristus och betraktades av honom som segervinnare. De hade kämpat den goda kampen. De skulle få härlighetens krona vid Kristi återkomst. De lidanden som de fick utstå, förde de kristna närmare varandra och närmare Frälsaren. Genom sitt exemplariska liv och sitt vittnesmål, då de dog för honom, vittnade de ständigt för sanningen. Där man minst väntade det, lämnade Satans undersåtar hans tjänst och ställde sig under Kristi fana.

Satan uttänkte därför en mer effektiv plan mot Guds regering: att resa sin fana i själva den kristna församlingen. Om Kristi efterföljare kunde förledas till att misshaga Gud, skulle deras styrka, trygghet och fasthet svikta och de skulle bli ett lättare byte för honom.

Falska läror, vidskepliga riter

Den store bedragaren sökte genom list uppnå det som han inte kunnat åstadkomma genom makt. Förföljelsen upphörde. I dess ställe inträdde ett fredligt tillstånd med materiell välgång och världsligt anseende. Avgudadyrkarna övertalades att godta en del av den kristna tron, medan de förkastade viktiga trosläror. De gav sig ut för att ha godtagit Jesus som Guds Son och att tro på hans död och uppståndelse. Men de hade inte någon överbevisning om synd och kände inte något behov av omvändelse eller sinnesändring. De gjorde vissa medgivanden och föreslog att de kristna skulle göra detsamma, så att de alla kunde samlas kring tron på Kristus.

Här stod församlingen i en fruktansvärd fara. Fängelse, tortyr, eld och svärd var välsignelser i jämförelse med dessa förhållanden. En del av de kristna stod fasta och ville inte gå med på någon kompromiss. Andra var benägna att ge efter i vissa avseenden ifråga om sin tro, för att kunna sluta sig till dem som hade tagit emot en del av den kristna tron. De hävdade nämligen, att detta kanske kunde bli ett medel till en fullständig omvändelse för dessa andra. Det blev en orons tid för de trofasta kristna. Fienden hade klätt sig i kristendomens kappa. Han listade sig in i församlingen för att föröda de kristnas tro och föra deras sinnen bort från sanningen.

Till sist gick flertalet med på att sänka kraven. En förening mellan kristendom och hedendom kom till stånd. Men även om avgudadyrkarna bekände sig vara omvända och slöt sig till församlingen höll de fast vid sitt avguderi. De förändrade bara föremålet för sin avgudadyrkan genom att tillbedja bilder av Jesus, ja, till och med av Maria och ”helgonen”. Avgudatillbedjandets orena surdeg infördes i församlingen och fortsatte sitt ödeläggelseverk. Falska läror, vidskepliga riter och hedniska ceremonier införlivades med den kristna tron och gudstjänsten. När Kristi efterföljare förenade sig med avgudadyrkarna, blev den kristna tron fördärvad och församlingen förlorade sin renhet och kraft. Ändå fanns

det några som inte ville låta sig vilseledas av dessa bedrägerier. De fortsatte att vara trogna mot honom som är sanningens ursprung och tillbad endast Gud.

Det har alltid funnits två grupper bland dem som bekänt sig vara Kristi efterföljare. Den ena gruppen har studerat Frälsarens liv och uppriktigt sökt rätta till sina brister och bli lika förebilden. Den andra gruppen har tagit avstånd från de klara, praktiska sanningar som avslöjar deras villfarelser och fel. Inte ens i sitt allra bästa tillstånd bestod församlingen uteslutande av sanna, rena och uppriktiga människor. Frälsaren förklarade att de som med avsikt begick synd, inte borde tas in i församlingen. Men ändå knöt han ju till sig människor som hade en bristfällig karaktär. Han gav dem tillfälle att dra nytta av hans lära och exempel, för att de skulle kunna inse sina fel och rätta till dem. En av de tolv apostlarna var en förrädare. Judas blev inte godkänd därför att det fanns brister i hans karaktär utan trots dessa brister. Han upptogs bland lärjungarna för att han genom Kristi lära, undervisning och exempel skulle förstå vad en kristen karaktär är. Så skulle han lära sig inse sina fel och omvända sig och genom Guds nåds hjälp rena sin själ ”i lydnad för sanningen”. (1 Petr. 1: 22.) Men Judas följde inte det ljus som Gud så kärleksfullt lät lysa för honom. Han gav efter för synd och öppnade på det sättet vägen för Satans frestelser. Hans dåliga karaktärsdrag blev framträdande. Han lät sig ledas av mörkrets makter, och han blev förargad då hans fel påtalades. På detta sätt förleddes han till att begå den fruktansvärda synden att förråda sin Herre. Alla som ger näring åt det onda, under det att de bekänner sig älska Gud, kommer att hata dem som stör deras sinnesfrid genom att påpeka deras syndfulla liv. När ett gynnsamt tillfälle yppar sig, kommer de, liksom Judas, att förråda dem som har sökt hjälpa dem tillrätta.

Apostlarna upptäckte i församlingen människor som bekände sig vara goda kristna, medan de i det fördolda gav efter för synden. Ananias och Safira spelade bedragarnas roll. De gav sken av att de förde fram till Gud ett helt offer, medan de på grund av girighet behöll en del för eget bruk. Sanningens ande avslöjade för apostlarna den sanna karaktären hos dessa hycklare. Guds straffdomar renade församlingen från denna fula fläck på dess renhet. Detta synliga bevis på att Kristi Ande genomskådade församlingen blev till varning för hycklare och syndare. De kunde inre längre vara tillsammans med dem som i hela sin livsföring var Kristi vittnen. När Kristi anhängare utsattes för prövningar och förföljelser var det bara de som var villiga att offra allt för sanningens skull som ville bli hans lärjungar. Så länge förföljelserna pågick höll församlingen sig därför jämförelsevis ren. Men då förföljelserna upphörde upptogs som medlemmar sådana som var mindre uppriktiga och Gud-hängivna. Nu stod vägen öppen för Satan att vinna fotfäste.

Ofrånkomlig konfrontation

Det finns emellertid inte någon gemenskap mellan ljusets furste och mörkrets furste. Deras efterföljare kan därför heller inte förenas. När de kristna slog sig ihop med dem som bara var halvt omvända från hedendomen, kom de in på en väg som förde längre och längre bort ifrån sanningen. Satan gladde sig över att han lyckats förföra så många av Kristi efterföljare. Han satte nu in hela sin kraft på att påverka dessa och att inspirera dem till att förfölja dem som förblev trogna mot Gud. Det fanns inga som bättre förstod hur de skulle motarbeta den sanna kristna tron, än de som en gång hade varit dess försvarare. Dessa avfallna kristna förenade sig med sina halvhedniska trosfränder och inriktade sin kamp mot de mest väsentliga dragen i Kristi lära.

Det krävdes en desperat kamp av dem som ville stå trogna och fasta mot de villfarelser och osmakliga läror, som under helig förklädnad presenterades i församlingen. Bibeln godtogs inte som trons norm. Läran om religiös frihet betraktades som kätteri. De som hävdade den blev hatade och dömda fredlösa. Efter en lång och hård kamp bestämde sig de få kvarvarande trofasta för att bryta varje förbindelse med den fallna församlingen, om denna alltjämt vägrade att frigöra sig ifrån lögn och avguderi. De insåg att en brytning var absolut nödvändig om de skulle kunna lyda Guds ord. De vågade inte gå med på själsförödande villfarelser och ge ett exempel som skulle sätta deras barns och barnbarns tro i fara. För att bevara frid och enighet var de villiga att göra varje eftergift som troheten mot Gud tillät. Men de insåg att själva freden skulle bli för dyrköpt om de skulle ge avkall på sina principer. Om enighet kunde uppnås bara genom att ge avkall på sanning och rättfärdighet, så må det hellre råda oenighet, ja, till och med krig.

Det skulle vara väl för både den kristna kyrkan och för världen, om de principer som besjälade dessa trofasta kristna återupplivades hos dem som i nutiden bekänner sig att vara Guds efterföljare. Det råder en oroväckande likgiltighet inför den kristna trons grundläggande lärosatser. Man lutar alltmer åt uppfattningen, att när allt kommer till allt så har dessa principer inte någon väsentlig betydelse. Denna tillbakagång spelar Satans redskap i händerna, i det att falska teorier och ödesdigra förvillelser vinner insteg, vilka de trofasta under gångna tider satte livet på spel för att bekämpa och avslöja. Dessa villfarelser godtas nu av tusentals människor som ger sig ut för att efterfölja Kristus.

De första kristna var verkligen ett särpräglat folk. Deras klanderfria liv och orubbliga tro var en ständig tillrättavisning som störde de icke-kristnas frid. Även om de var få utan rikedom, anseende eller höga ämbeten var de ändå en skräck för de icke-kristna överallt, där deras karaktär och deras lära blev känd. Därför blev de också hatade av de icke-kristna på samma sätt som Abel blev hatad av den ogudaktige Kain. Av samma skäl som Kain dräpte sin bror, tog de som sökte frigöra sig från den helige Andes hämmande band, och slog ihjäl

Guds folk. Av samma skäl korsfäste och förkastade judarna Frälsaren. Hans rena och heliga liv var en ständig tillrättavisning för deras egenkärlek och fördärv. Från Kristi tid och ända till våra dagar har hans trofasta efterföljare väckt hat och motstånd hos dem som älskar syndens väg och som vandrar på den.

Hur kan då evangelium kallas ett fridens budskap? Då Jesaja förutsade Kristi födelse gav han honom beteckningen ”Fridsfurste.” Då änglarna förkunnade för herdarna att Kristus var född, sjöng de därute över Betlehems ängar: ”Ära vare Gud i höjden och frid på jorden bland människor, till vilka han har behag” — Luk. 2: 14. Det tycks föreligga en motsägelse mellan dessa profetiska uttalanden och dessa Kristi ord: ”Jag har icke kommit för att sända frid, utan svärd.” — Matt. 10: 34. Men förstår man dem på rätt sätt råder fullkomlig överensstämmelse mellan dessa uttalanden. Evangelium är ett budskap om frid. Kristendomen är ett religionssystem som vill skapa frid, harmoni och lycka överallt på jorden om det tas emot och efterlevs. Kristi religion knyter alla dem som tar emot dess lärosatser, tillsammans till en nära syskongemenskap. Jesu uppgift var att förlika människorna med Gud och med varandra. Men världen som helhet behärskas av den anda som är Kristi bittraste motståndare. Evangelium framhåller livsprinciper som står fullständigt i strid med människors vanor och önskemål. Därför sätter de sig upp emot dessa. De hatar den renhet som avslöjar och fördömer deras synder. De förföljer och bringar fördärv över dem som framhåller dess rättfärdiga och heliga krav för dem. I denna bemärkelse — därför att de upphöjda sanningar evangelium framställer, leder till hat och strid — blir evangelium kallat ett svärd.

Frestat förtroende

Den outgrundliga försynen, som tillåter att de rättfärdiga lider förföljelse genom de ogudaktigas hand, har varit orsak till mycket tvivel hos många som är svaga i tron. Många är till och med frestade att förlora sitt förtroende för Gud. Han tillåter ju att de sämsta bland människor har framgång, medan de bästa och renaste plågas och pinas under deras grymma makt. Hur kan en som är rättfärdig och barmhärtig och som samtidigt har all makt, tåla en sådan orättfärdighet och ett sådant förtryck? frågar de. Detta är emellertid en fråga som vi inte här skall gå in på. Gud har gett oss tillräckliga bevis på sin kärlek. Vi får inte tvivla på hans godhet, även om vi inte förstår hur hans försyn verkar. Frälsaren, förutsåg att sådana tvivel skulle tränga sig in bland hans efterföljare under prövningens mörka stunder. Han sade till dem: ”Kommen ihåg det ord, som jag sade till eder: ’Tjänaren är icke förmer än sin herre.’ Hava de förföljt mig, så skola de ock förfölja I eder.” — Joh. 15: 20. Jesus led mer för oss, än någon av hans efterföljare kan komma att få lida, som följd av ogudaktiga människors grymhet. De som kommer att få genomgå tortyr och martyrskap följer bara Guds Son i fotspåren.

”Herren fördröjer icke uppfyllelsen av sitt löfte.” — 2 Petr. 3: 9. Han varken glömmer eller försummar sitt folk. Han tillåter bara de onda att avslöja sin sanna karaktär, för att ingen som vill göra hans vilja skall föras bakom ljuset i fråga om dem. Dessutom blir de rättfärdiga införda i svårigheternas eldsugn för att själva bli renade, och för att deras exempel skall kunna överbevisa andra om att tro och gudsfruktan är verkligheter. Deras rättfärdiga liv skall fördöma de ogudaktiga och otroende. Gud tillåter att det onda får framgång och får uppenbara sin fiendskap mot honom. Avsikten är att alla skall se hans rättfärdighet och barmhärtighet i den fullständiga förintelse som kommer att drabba dem, när de har fyllt sin ogudaktighets mått. Hämndens dag närmar sig snabbt. Då skall alla som har överträtt hans lag och förtryckt hans folk, få en rättfärdig vedergällning för sina gärningar. Varje grym, orättfärdig handling mot Guds trofasta folk kommer då att bestraffas som om den hade utförts mot Kristus själv.

Det finns emellertid en annan och viktigare fråga som borde fånga de kristna samfundens uppmärksamhet i vår tid. Paulus säger: ”Alla de som vilja leva gudfruktigt i Kristus Jesus få lida förföljelse.” — 2 Tim. 3: 12. Vad är då orsaken till att förföljelsen till stor del tycks ha upphört? Svaret är att den kristna kyrkan har inrättat sig efter världens seder och bruk. Därför väcker den inte längre motstånd. Den populära kristendomen i vår tid har inte den rena och helgade karaktär som utmärkte den kristna tron på Jesu och apostlarnas tid. När kristendomen skenbart njuter så stort anseende från världens sida, är det endast och enbart därför att det finns en så stor benägenhet att dagtinga med synden. Det beror på att Guds ord behandlas så likgiltigt och att det finns så litet levande gudsfruktan i församlingen. Men låt den första kristna församlingens tro och kraft åter blossa upp, så kommer förföljelsens anda åter att bli upplivad, och förföljelsens flammor blir tända på nytt.

Kapitel 3—Tidens mörker

Under 300 år förföljdes de kristna skoningslöst av kejsarnas i Rom. Men efter 313 e. Kr. gav den nyblivne kejsar Konstantin religiös tolerans åt dem av politiska skäl. Detta fick som resultat fundamentala förändringar av den kristna tron. Steg för steg avvek de kristna från den rena läran. Kompromisser med hedendomen och anpassning till världen gjorde att församlingen växte, men också att förföljelse åter uppstod mot dem som stod fasta i tron. Aposteln Paulus förutsade i sitt andra brev till Tessalonikerna det avfall som skulle föra till att påvemakten upprättades. Han skriver att innan Herrens dag kommer, ”måste först avfallet hava skett och ’laglöshetens människa’, fördärvets man träda fram, vedersakaren, som upphäver sig över allt vad gud heter och allt som kallas heligt, så att han tager sitt säte i Guds tempel och föregiver sig vara Gud.” Vidare talar han om för sina bröder att ”redan är ju laglöshetens hemlighet verksam”. (2 Tess. 2: 3, 4, 7.) Redan vid denna tidiga tidpunkt såg han att vissa villfarelser höll på att smyga sig in i församlingen, vilka skulle bereda vägen för påvemaktens utveckling.

Steg för steg genomförde ”laglöshetens hemlighet” sitt bedrägliga, hädiska verk. Den arbetade till att börja med i tysthet och försåtligt men sedan alltmer öppet, efterhand som den växte till i styrka, och vann insteg i människornas sinnen. Nästan omärkligt trängde hedniska seder in i den kristna församlingen. Så länge hedendomens våldsamma förföljelse mot den kristna församlingen pågick, hölls benägenheten att dagtinga och att vika av från den sanna tron tillbaka. Men då förföljelserna upphörde och kristendomen fick tillträde till kungliga hov och palats, övergav man den ödmjuka enkelhet som Kristus och hans apostlar hade visat, och föll offer för de hedniska prästernas och härskarnas prakt och stolthet. Guds krav ersattes av mänskliga teorier och traditioner. Kejsar Konstantins formella omvändelse i början av trehundratalet väckte stor glädje. Så vandrade världen, iklädd rättfärdighetens kappa, in i kyrkan. Nu ökade fördärvet snabbt. Hedendomen som skenbart hade blivit besegrad blev nu segraren. Dess anda kontrollerade kyrkan. Dess doktriner, ceremonier och vidskepelser införlivades med tron och gudstjänsten bland Kristi bekännande efterföljare.

Resultatet av detta samgående mellan hedendom och kristendom blev utvecklingen av den ”syndens människa” som omtalas i profetian. Detta är den makt som sätter sig upp mot Gud och upphöjer sig över honom. Detta gigantiska system av falsk religion är ett mästerverk av satanisk makt — ett monument över hans ansträngningar att själv sätta sig på tronen och härska över jorden efter sin egen vilja.

Satan gjorde en gång ett försök att komma överens med Kristus. Han kom till Guds Son ute i öknen och frestade honom. Efter det att han hade visat honom alla världens riken och deras härlighet, erbjöd han Kristus att han skulle överlåta allt detta till honom, om han bara ville erkänna mörkrets furstes överhöghet. Kristus tillbakavisade emellertid den

övermodige Frestaren, och tvingade honom på flykt. Men Satan har större framgång när han framställer samma frestelser för människor. För att tillförsäkra sig världslig vinning och ära förleddes församlingen till att söka gunst och stöd hos världens stora män. Efter det att den på detta sätt förkastat Kristus, lät den sig övertalas att visa lydnad mot den Ondes representant — biskopen i Rom.

Det är en av den romerska kyrkans främsta doktriner, att påven är det synliga huvudet över den kristna världsförsamlingen. Han har fått sig tilldelad den högsta myndigheten över biskopar och präster i alla delar av världen. Påven har till och med tilldelats titlar som tillhör själva Gudomen. Han har kallats ”Herren Gud påven” (se ”Tillägg”) och har förklarats ofelbar. Han gör anspråk på hyllning av alla människor. Samma krav som Satan ställde i öknen framställer han alltjämt genom romarkyrkan, och stora skaror står färdiga att ge honom sin hyllning.

Men de som fruktar och ärar Gud möter denna hädiska förhävelse på samma sätt som Kristus mötte den listige fiendens förespeglingar: ”Herren din Gud, skall du tillbedja, och honom allena skall du tjäna.” — Luk. 4: 8. Gud har aldrig någonstans i sitt Ord antytt att han utsett någon människa att vara församlingens ledare. Läran om påvlig överhöghet står i direkt motsats till Bibelns undervisning. Påven kan inte ha någon makt över Kristi församling utom genom att olagligt tillskansa sig den.

Den romerska kyrkans anhängare har framhärdat i att anklaga protestanterna för kätteri och medveten separation från den sanna församlingen. Dessa anklagelser gäller snarare dem själva. Det är de som har lämnat Kristi fana och avvikit från ”den tro, som en gång för alla har blivit meddelad åt de heliga”. (Jud. vers 3.)

Avslöjat bedrägeri

Satan visste mycket väl att Bibeln skulle göra det möjligt för människorna att genomskåda hans bedrägeri och motstå hans makt. Genom ett ord ur Bibeln hade även världens Frälsare motstått hans angrepp. Vid varje angrepp höll Kristus fram den eviga sanningens sköld i det han sade: ”Det är skrivet.” Varje förslag från fiendens sida tillbakavisade han med Bibelns visdom och kraft. Om Satan skulle kunna upprätthålla sin dominans över människorna och befästa den påvlige tronrövarens auktoritet måste han förhindra att de fick tillgång till Bibeln. Bibeln upphöjer ju Gud och sätter människan på hennes rätta plats. Därför måste dess heliga sanningar döljas och undertryckas. Denna logik upptogs av den romerska kyrkan. Under hundratals år har det varit förbjudet att sprida Bibeln. Människor fick inte tillåtelse att läsa den eller att ha den i sina hem. Skrupelfria präster och prelater tolkade dess lära till stöd för sina egna anspråk. Detta medförde att påven nästan överallt erkändes som Guds ställföreträdare på jorden och erkändes äga makt över både kyrka och stat.

Då det instrument som avslöjar villfarelse hade avlägsnats, kunde Satan genomföra sin egen vilja. Profetian hade sagt om påvedömet att det skulle ”sätta sig i sinnet att förändra heliga tider och lagar”. (Dan. 7: 25.) Detta dröjde den inte med att försöka. För att de som hade vunnits från hedendomen skulle få en ersättning för sin avgudatillbedjan, och på det sättet befrämja deras skenbara antagande av kristendomen, blev tillbedjan av bilder och reliker gradvis införd i den kristna gudstjänsten. Ett dekret som utfärdades av ett allmänt kyrkomöte, befäste till slut detta, hedniska system. (Se” Tilllägg”.) För att fullborda sitt hädiska verk var den romerska kyrkan förmäten nog att från Guds lag utesluta det andra budet, som förbjöd tillbedjan av avbilder, och att dessutom dela det tionde budet i två, för att bevara antalet.

I det att kyrkan var villig att göra eftergifter för hedendomen banades väg för ett ytterligare åsidosättande av Herrens auktoritet. Satan som arbetar genom ogudaktiga ledare inom kyrkan, förgrep sig också på det fjärde budet och försökte åsidosätta den urgamla sabbaten, den dag som Gud hade välsignat och helgat (1 Mos. 2: 2, 3) och i dess ställe upphöja den festdag som iakttogs av hedningarna som ”solens hedervärda dag”. Denna förändring gjordes till att börja med inte öppet. Under de första århundradena hade den sanna sabbaten firats av alla kristna. De var ivrigt angelägna att ära Gud, och då de trodde att hans lag var oföränderlig vakade de noga över de heliga buden. Men Satan arbetade med stor list genom sina redskap. För att folket skulle få sin uppmärksamhet riktad mot söndagen, gjordes den till en festdag till minne av Kristi uppståndelse. Man höll gudstjänster på denna dag. Den blev också betraktad som en dag för vila och rekreation. Sabbaten hölls alltjämt helig.

För att bereda vägen för det verk Satan hade i sinnet att genomföra, förmådde han judarna att vid tiden för Kristi ankomst belasta sabbaten med de strängaste regler och föreskrifter. Det blev en börda att helighålla den. Därefter använde han sig av den falska belysning i vilken han förlett människorna att betrakta den, för att göra den till en föraktad, judisk institution. Under det att de kristna i allmänhet fortsatte att fira söndagen som en glädjedag, ledde han dem till att göra sabbaten till en fastedag, en glädjelös och dyster dag som uttryck för deras hat mot judendomen.

Under den första delen av trehundratalet utfärdade kejsar Konstantin en lag som gjorde söndagen till en offentlig festdag i det romerska riket. (Se” Tillägg”.) Solens dag hedrades av hans hedniska undersåtar och ärades av de kristna. Kejsaren hade satt som mål att knyta de motstridande intressena inom hedendomen och kristendomen tillsammans. Han påverkades av kyrkans biskopar att göra detta. I sin äregirighet och sitt fikande efter makt insåg de, att om både de kristna och hedningarna firade samma dag, skulle det bli lättare för hedningarna att ta emot kristendomen. Kyrkans makt och härlighet skulle förstärkas. Många gudfruktiga kristna började efter hand tillskriva söndagen en viss grad av helighet, men de

betraktade alltjämt den bibliska sabbaten som Herrens heliga dag och iakttog den i lydnad för det fjärde budet.

Ärkebedragaren hade emellertid inre fullbordat sitt verk. Hans målsättning var att samla kristenheten under sitt baner. Han ville utöva sin makt genom sin ställföreträdare, den stolta överstepräst som gjorde anspråk på att vara Kristi representant. Med hjälp av halvomvända hedningar, äregiriga prelater och världsligt sinnade människor inom kyrkan nådde han sitt mål. Då och då hölls stora kyrkomöten till vilka höga ämbetsmän inom kyrkan från alla delar av världen samlades. I nästan varje sådant kyrkomöte blev sabbaten, som Gud hade instiftat, nedvärderad, medan söndagen i motsvarande grad upphöjdes. Så blev den hedniska festdagen till slut hedrad som en gudomlig institution. Bibelns sabbat blev däremot förklarad vara en kvarleva från judendomen. Förbannelse uttalades över den som firade den.

Förmätna maktanspråk

Den stora avfällingen hade lyckats upphöja sig själv ”över allt vad gud heter och allt som kallas heligt”. (2 Tess. 2: 4.) Han hade vågat förändra det enda bud i den gudomliga lagen som otvetydigt visar hela människosläktet till den sanne och levande Guden. I det fjärde budet framställs Gud som himmelens och jordens Skapare och därigenom upphöjd framför alla falska gudar. Som ett minne av skaparverket blev den sjunde dagen helgad som vilodag för människorna. Den skulle alltid påminna dem om den levande Guden som källan till allt liv och som den som de skulle ära och tillbedja. Satan anstränger sig för att dra människorna bort från deras trohet mot Gud och från att visa lydnad mot hans lag. Därför riktar han sina angrepp framförallt mot det bud som betecknar Gud som Skaparen.

Protestanterna hävdar nu att Kristi uppståndelse på en söndag gjorde den till de kristnas vilodag. Men det finns inte något bibliskt underlag för detta påstående. Varken Kristus eller hans apostlar tillskrev dagen en sådan ära. Firandet av söndagen som en kristen institution hade sitt upphov i ”laglöshetens hemlighet” (2 Tess. 2: 7) som redan hade börjat sitt verk på Paulus’ tid. Var och när adopterade Herren denna påvedömets avkomma? Vilket giltigt skäl kan man ge för att göra en sådan förändring som Bibeln inte godkänner?

Genomfört tronskifte

Under femhundratalet blev påvedömet fullt etablerat. Dess huvudsäte blev kejsarstaden. Den romerska biskopen förklarades vara hela kyrkans överhuvud. Hedendomen hade gett plats för påvedömet. ”Draken” hade gett vilddjuret ”sin makt och sin tron och gav det stor myndighen. (Upp: 13: 2.) (Se ”Tillägg”.) Och nu började de 1260 åren av påvligt förtryck som hade förutsagts i Daniels boks och Uppenbarelsebokens profetior. (Dan. 7: 25; Upp. 13: 5-7.) De kristna blev tvungna att välja. Antingen måste de göra avkall

på sin trohet och följa de påvliga ceremonierna i sin gudstjänst eller omkomma i fängelsehålor, lida döden på sträckbänken, bålet eller i galgen. Här gick Jesu ord i uppfyllelse: ”I skolen bliva förrådda till och med av föräldrar och bröder och fränder och vänner; och somliga av eder skall man döda. Och I skolen bliva hatade av alla för mitt namns skull.” — Luk. 21: 16, 17. Förföljelsen bröt lös över de trogna med större raseri än någon gång tidigare. Världen blev ett enda stort slagfält. Under många hundra år sökte Kristi församling sin tillflykt till isolerade och okända platser. Profeten säger: ”Kvinnan flydde ut i öknen där hon har en plats sig beredd av Gud och där hon skulle få sitt uppehälle under ett tusen två hundra dagar.” — Upp. 12: 6. Denna romarkyrkans maktställning utgjorde början till den mörka tidsåldern. Efter hand som dess makt växte blev mörkret större. Tron överflyttades från Kristus, dess sanna grundval, till påven i Rom. I stället för att lita på Guds Son och söka förlåtelse för synd och evig frälsning hos honom, började människorna att se upp till påven och till de präster och prelater till vilka han överlämnade myndighet. Människorna lärdes tro att påven var deras jordiske medlare och att ingen kunde närma sig Gud utom genom honom. Vidare att han för dem stod i Guds ställe och därför måste vara föremål för obetingad lydnad. En avvikelse från hans bud var tillräckligt för att döma överträdare till de hårdaste straff, både till kropp och själ. Människornas tankar vändes bort från Gud till felande, vilsegångna, grymma människor, ja, till själva mörkrets furste, som utövade sin makt genom dessa. Synden uppträdde i helighetens kappa. När Bibeln undertrycks och människan betraktar sig som den högste kan vi bara vänta oss svek, bedrägeri och en förödande ogudaktighet. Med upphöjandet av mänskliga lagar och traditioner befästes det fördärv som alltid följer av att Guds lag åsidosätts.

En farofylld tid

Detta var en farofylld tid för Kristi församling. De trogna fanbärarna var i sanning få. Även om sanningen aldrig var utan vittnen, fanns det tider, då villfarelse och otro tycktes få fullständigt överhand och den sanna kristendomen såg ut att vara utrotad från jorden. Evangelium förlorades ur sikte. Religiöst formväsen växte och människorna nedtrycktes av stränga påbud.

De lärdes inte bara att betrakta påven som sin medlare utan också att lita på sina egna gärningar som ett försoningsmedel för synd. Långa pilgrimsresor, botgöring, relikdyrkan, byggande av kyrkor, vallfartsorter och altaren, stora penninggåvor till kyrkan, detta och mycket annat påbjöds för att sona Guds vrede och vinna hans gunst. Som om Gud skulle vara lik en människa och kunna bli vred över småsaker eller kunna tillfredsställas genom gåvor och botövningar.

Den romerska kyrkans inflytande rycktes ständigt tillväxa, trots att lastbarhet var förhärskande till och med bland dess ledare. Omkring slutet av sjuhundratalet hävdade

katolikerna att kyrkans biskopar i Rom under församlingens första tid hade ägt samma andliga makt som de nu tillskansat sig. För att bekräfta detta måste kyrkan finna ett eller annat sätt att ge den sken av auktoritet. Lögnens fader kom beredvilligt med förslag i denna riktning. Munkar förfalskade antika skrifter. Man upptäckte dittills okända dekret som hade utfärdats av kyrkomöten och vilka fastslog påvens överhöghet från den allra första tiden. En kyrka som hade förkastat sanningen tog emot dessa bedrägerier med begärlighet. (Se ”Tillägg”.)

De få som alltjämt troget byggde på den sanna grunden (1 Kor. 3: 10, 11) förvirrades och hindrades av den mängd falska läror som försenade arbetet. På samma sätt som bland arbetarna som byggde upp Jerusalems murar på Nehemjas tid, fanns det också nu några som var benägna att säga: ”Bärarnas kraft sviker, och gruset är alltför mycket; vi förmå icke mer att bygga på muren.” — Neh. 4: 10. De var trötta på den ständiga kampen mot förföljelse, svek, ogudaktighet och allt som Satan fann på för att hindra deras framgång. En del av dem som hade varit trogna arbetare, blev modlösa. För fridens skull och för att trygga både sin egendom och sina liv vände de sig bort ifrån den sanna grunden. Andra sade modigt och opåverkade av fiendens motstånd: ”Frukten icke för dem; tänken på Herren, den store och fruktansvärde.” — Neh. 4: 14. Och de fortsatte med arbetet var och en med sitt svärd vid bältet. (Ef. 6: 17.)

Samma hatets och motståndets anda mot sanningen har inspirerat Guds fiender under alla tidsåldrar, och samma verksamhet och trohet har krävts från hans tjänares sida. Kristi ord till de första lärjungarna gäller hans efterföljare till tidens slut: ”Men vad jag säger till eder, det säger jag till alla: Vaken!” — Mark. 13: 37.

Mörkret tycktes öka. Tillbedjan av bilder blev alltmera vanligt. Brinnande ljus ställdes framför bilderna och böner uppsändes till dem. De mest otroliga, vidskepliga seder tog överhand. Människors sinnen behärskades fullständigt av övertro. Förnuftet tycktes ha satts ur spel. När präster och biskopar själva var nöjeslystna, sinnliga och demoraliserade, kunde man inte vänta annat än, att de människor för vilka de var vägledare skulle sjunka ned i okunnighet och lastbarhet.

Ett nytt steg framåt i den påvliga självupphöjelsen togs av påven Gregorius VII (1073-1085), då han förklarade att den romerska kyrkan var fullkomlig. En av de punkter han framhöll var att kyrkan aldrig hade tagit fel och enligt Bibeln heller aldrig skulle komma att ta fel. Men detta påstående hade inte något stöd i Bibeln. Den stolte påven påstod också att han hade makt att avsätta kejsare. Han förklarade att ingen kunde förändra ett domsutslag som han hade avkunnat, utan att det var hans rätt att ändra alla andras beslut. (Se ”Tillägg”.)

Maktfullkomlighet och tyranni

Ett slående exempel som belyser de tyranniska tendenser som denne ofelbarhetens förkämpe behärskades av, har man i den behandling han gav den tyske kejsaren Henrik IV. Konungen hade dristat sig till att sätta sig över påvens myndighet och blev därför bannlyst och avsatt. Han blev förskräckt över hotelserna från sina egna furstar som svek honom och som uppmuntrades till uppror mot honom av den påvlige mandaten. Henrik insåg därför att der var nödvändigt för honom att förlika sig med Rom. Tillsammans med sin hustru och en trofast tjänare reste han mitt i vintern över Alperna för att ödmjuka sig inför påven. Då han kom till den borg där Gregorius höll hov blev han utan sin egen vakt införd på den yttre borggården. Mitt i vintern, barhuvad och barfota och klädd i en usel dräkt, väntade han där på påvens tillåtelse att få audiens. Först efter tre dagars fasta och bekännelse nedlät sig påven till att bevilja honom förlåtelse. Men till och med då skedde det endast på villkor att kejsaren skulle vänta på påvens godkännande, innan han återigen kunde återta sina insignier och utöva sin furstliga myndighet. Uppblåst av denna sin seger skröt påven Gregorius över att det var hans plikt att göra konungars högmod till intet.

Hur slående är inte kontrasten mellan denne övermodige påves hänsynslösa stolthet och den ödmjukhet och mildhet som besjälade Kristus. Denne framställde sig som den som står och klappar på hjärtats dörr för att komma in och meddela förlåtelse och frid. Han lärde sina lärjungar: ”Den som vill vara främst bland eder, han vare de andras dräng.” Matt. 20: 27. Under de århundraden som följde införde den romerska kyrkan ständigt fler villfarelser i sin lära. Till och med innan påvedömet hade upprättats, hade hedniska filosofers lärosatser väckt uppmärksamhet och utövat sitt inflytande i församlingen. Många av dem som gav sig ut för att vara omvända, höll fast vid sina hedniskauppfattningar. De fortsatte inte bara själva att studera dessa, utan framhöll dem också för andra som ett medel till att vinna större inflytande ibland hedningarna. Detta gjorde att allvarliga villfarelser trängde in i den kristna tron. Framträdande bland dessa var läran att människan i sig själv har medfödd odödlighet och fortsätter en medveten tillvaro efter döden. På denna grund byggde den romerska kyrkan läran om bön till helgonen och tillbedjan av jungfru Maria. På samma grund vilar också den falska läran om evig pina, som tidigt inlemmades i de påvliga dogmerna.

Nu var vägen öppen för införande av ytterligare en hednisk uppfinning, som Rom gav namnet purgatoriet eller skärselden. Den användes för att ingjuta skräck hos de lättrogna och vidskepliga folkmassorna. Denna villfarelse stärkte tron på att det finns en tortyrplats där deras själar, som inte har förtjänat evigt straff, skall få lida straffet för sina synder, intill dess att de har blivit renade och får tillträde till himmelen. (Se ”Tillägg”.)

Ytterligare en konstruktion var nödvändig för att den romerska kyrkan skulle kunna använda sig av sina anhängares fruktan och laster. Detta uppnådde man genom läran om

avlat. Full befrielse från synd i det förgångna, i nutiden och i framtiden, och befrielse från alla de plågor och straff dessa skulle ha medfört utlovades. Villkoret var att de skulle ta del i påvens krig för att utvidga hans världsliga välde, straffa hans fiender eller utrota dem som vågade förneka hans andliga överhöghet. Folket lärdes också att tro, att de genom att ge pengar till kyrkan kunde befria sig från synd och också befria sina döda vänners själar, som pinades i lågorna. Med sådana medel fyllde den romerska kyrkan sina skattkammare och kunde upprätthålla en prakt, lyx och last som de kunde hänge sig åt ändå föregav de sig vara representanter för honom som inte hade någon plats där han kunde luta sitt huvud. (Se ”Tillägg”.)

Herrens nattvard, som var en biblisk instiftelse, hade ersatts av det förgudade mässoffret. De påvliga prästerna gjorde anspråk på att de genom sitt meningslösa mummel kunde förvandla det enkla brödet och vinet till att verkligen vara ”Kristi lekamen och blod”. — Kardinal Wiseman *The Real Precense of the Body and Blood of our Lord Jesus Christ in the Blessed Eucharist, Proved From Scripture,* lec. 8, sec. 3, par. 26. Med hädisk arrogans påstod de öppet att de ägde samma skaparmakt som Gud, alltings Skapare. Man krävde att kristna under hot om dödsstraff skulle bekänna sin tro på denna fruktansvärda, himmelen förolämpande, villolära. Stora skaror som vägrade att göra detta överlämnades åt bålet. (Se ”Tillägg”.)

Inkvisitionen

Under tolvhundratalet togs det mest fruktansvärda av alla påvedömets redskap, inkvisitionen, i bruk. Mörkrets furste samarbetade med de ledande männen i den påvliga hierarkin. I deras hemliga rådslag behärskade Satan och hans änglar onda människors sinnen. Men osynlig för dem fanns i deras mitt en Guds ängel som nedskrev den fruktansvärda berättelsen om detta ogudaktiga påbud och beskrev handlingar som är för avskyvärda för att ses av människor. ”Det stora Babylon” var ”drucken av de heligas blod”. Från miljoner martyrers lemlästade kroppar steg ropet upp till Gud om hämnd över denna avfallna makt.

Påvedömet hade blivit denna världs förtryckare. Konungar och kejsare böjde sig för den romerske påvens dekret. Människors öde både för tid och evighet tycktes ligga i hans hand. Under århundraden hade den romerska kyrkans läror tagits emot obetingat och i vidaste utsträckning. Dess ritual följdes med vördnad och dess festdagar firades överallt. Aldrig sedan den tiden har påvemakten uppnått en sådan värdighet, härlighet och makt.

Men ”påvedömets middagstid var världens midnatt”. — J. A. Wylie, *The History of Protestantism*, band 1, kap. 4. Bibeln var nästan okänd, inte bara bland folket utan också bland prästerna. Liksom fariséerna fordom, hatade påvekyrkans ledande män det ljus som avslöjade deras synder. Eftersom Guds lag, normen för rättfärdighet, hade satts ur spel,

kunde de utöva en obegränsad makt och tygellöst hänge sig åt lastbarhet. Bedrägeri, begär och hållningslöshet härskade. Människorna vek inte tillbaka för någon förbrytelse som kunde skaffa dem vinning eller inflytande. I påvars och prelaters palats försiggick de vildaste utsvävningar. Vissa påvar gjorde sig skyldiga till så upprörande förbrytelser, att jordiska härskare försökte avsätta dessa kyrkans stormän som var monster och alltför brottsliga för att kunna tolereras. Under århundraden gjorde Europa inte några framsteg i upplysning, konst eller civilisation. En moralisk och intellektuell förlamning hade drabbat kristenheten.

Tillståndet i världen under den romerska kyrkans makt var en fruktansvärd och påtaglig uppfyllelse av profetens ord: ”Det är förbi med mitt folk, därför att det ej får någon kunskap. Men eftersom du har förkastat kunskap, därför skall ock jag förkasta dig. . . såsom du har förgätit din Guds lag, så skall ock jag förgäta dina barn.” ”Eftersom ingen sanning och ingen kärlek och ingen Guds kunskap finnes i landet. Man svär och ljuger, man mördar och stjäl och begå äktenskapsbrott; man far fram på våldsverkares vis och blodsdåd följer på blodsdåd.” — Hos. 4: 6, 1, 2. Sådan blev följden av att förkasta Guds ord.

Kapitel 4—Fackelbärare

Valdenserna var ett enkelt och flitigt folk som levde i otillgängliga italienska alpdalar, skyddade från den etablerade kyrkans centralmakt i Rom. Detta folk älskade Gud och levde upp till Bibelns ideal. Det misshagade Romkyrkan, som försökte utrota dem. I det mörker som sänktes över jorden under den långa tiden av påvlig dominans kunde sanningens ljus ändå inte helt utsläckas. Under varje tidsålder har det funnits vittnen för Gud — människor med tro på Kristus som den ende medlaren mellan Gud och människor. De betraktade Bibeln som den enda livsregeln. De helgade den bibliska vilodagen. Hur mycket världen är skyldig dessa människor kommer deras efterkommande aldrig att få veta. De brännmärktes som kättare. Deras motiv ifrågasattes. Deras karaktärer misstänkliggjordes. Deras skrifter undertrycktes, framställdes i ett falskt ljus eller förstördes. Ändå stod de fast, och bevarade från släkte till släkte renheten i tron som ett heligt arv.

Guds folks historia genom de mörka tider som följde på den romerska kyrkans dominans, har skrivits i himmelen, men den har fått liten plats i de mänskliga arkiven. Utöver de beskyllningar som förföljarna framförde har vi inte mycket kvar av dessa berättelser. Allt som var kätterskt, vare sig det gällde människor eller skrifter, försökte kyrkan att förstöra. Uttalanden som gav uttryck för ovisshet eller tvivel beträffande påliga dogmer, var tillräckligt för att beröva människor livet, vare sig de var rika eller fattiga, höga eller låga. Den romerska kyrkan försökte utplåna varje berättelse om dess grymhet mot annorlunda troende. Kyrkoråden bestämde att böcker och skrifter som innehöll sådana berättelser, skulle brännas. Innan boktryckarkonsten uppfanns, fanns det få böcker och de förelåg i en form som inte var lämplig att arkivera. Anhängarna av kyrkan hade därför ett lätt arbete att genomföra detta beslut.

Ingen kyrka inom gränserna för den romersk katolska jurisdiktionen fick tillfälle att under någon längre tid ostört få åtnjuta samvetsfrihet. Så snart påvedömet fått makten, sträckte den ut sina armar för att slå ned alla som vägrade att erkänna dess makt. Det ena kyrkosamfundet efter det andra böjde sig för dess välde. I England hade den ursprungliga kristendomen mycket tidigt funnit fotfäste. Britterna hade tagit emot evangelium under de första århundradena, medan det ännu var opåverkat av den romerska kyrkans avfall. Förföljelser som igångsattes av hedniska kejsare och sträckte sig även till dessa avlägsna kuster, var den enda gåva de första församlingarna i England fick ifrån Rom. Många av de kristna som flydde från förföljelsen i England fann sin tillflykt i Skottland. Härifrån fördes sanningen vidare till Irland. I alla dessa länder togs den emot med glädje.

När sachsarna erövrade England blev hedendomen åter dominerande. Erövrarna ville inre ta emot undervisning av sina slavar. De kristna måste därför söka sin tillflykt till bergen och de vilda vidderna. Ändå fortsatte ljuset att lysa under lång tid. I Skottland strålade det

ännu hundra år senare med en klarhet som nådde till avlägsna länder. Från Irland kom den fromme Columba och hans medarbetare. Dessa samlade de spridda troende omkring sig på den ensamma ön Iona och gjorde denna till huvudsäte för sin missionsverksamhet. Bland dessa evangelister fanns det en som helighöll den bibliska sabbaten. Så infördes denna sanning bland folket. På Iona upprättades en skola som sände ut missionärer, inte bara till Skottland och England utan till Tyskland, Schweiz och ända ned till Italien.

Men Rom hade kastat sina blickar på England och bestämt sig för att föra det in under sitt välde. Under femhundratalet tog den romerska kyrkans missionärer itu med att omvända de hedniska sachsarna. De blev mottagna med välvilja av de stolta barbarerna. Många övertalades att ta emot den romerska kyrkans lära. Efter hand som arbetet fortskred, träffade de påvliga missionärerna och deras anhängare de kristna. En slående kontrast kom här i dagen. De sistnämnda utmärkte sig genom sin enkelhet och ödmjukhet. Deras karaktär, lära och liv överensstämde med Guds ord. De förstnämnda uppenbarade en övertro, prakt och arrogans som var karakteristisk för påvedömet. Den romerska kyrkans emissarier krävde av dessa kristna församlingar att de skulle erkänna påvens överhöghet. Britterna svarade ödmjukt att de ville älska alla människor, men att påven inte hade någon rätt till överhöghet över kyrkan. De ville bara visa honom samma underdånighet som de var skyldiga varje Kristi lärjunge. Upprepade försök gjordes att vinna dem för den romerska kyrkan. Men dessa oansenliga kristna, som förundrade sig över den stolthet som behärskade kyrkans utsända, visade sig vara orubbliga. De svarade att de inte kände till någon annan Herre än Kristus. Nu kom påvedömets sanna anda i dagen. De romerska ledarna sade: ”Om ni inte vill ta emot bröder som bringar er frid, så kommer ni att få ta emot fiender som bringar krig. Om ni inte vill sluta er till oss och visa sachsarna livets väg, skall ni från dem få ta emot döden.” — J. H. Merle Aubigné, *History of the Reformation of the Sixteenth Century*, band 17, kap. 2 Detta var inte tomma hotelser. Krig, intriger och svek användes mot dessa vittnen för den bibliska tron, intill dess att församlingarna i England tillintetgjordes eller tvingades att underkasta sig påvens myndighet.

Frihetsälskande grupper

I länder som låg utanför påvekyrkans område fanns det under flera hundra år grupper av kristna som höll sig nästan fria från den påvliga korruptionen. De var omgivna av hedendom och blev, efter hand som tiden gick, påverkade av dess avvikelser, men de betraktade alltjämt Bibeln som den enda regeln för tron och efterlevde många av dess sanningar. Dessa kristna trodde på Guds lags eviga giltighet och iakttog den bibliska sabbaten i överensstämmelse med det fjärde budet. Församlingar som höll fast vid denna tro och lära fanns i mellersta Afrika och bland armenierna i Asien.

Bland dem som motsatte sig påvemaktens övergrepp stod valdenserna i första ledet. Just i det land där påvedömet hade upprättat sitt huvudsäte, mötte dess villfarelser och förfall sitt starkaste motstånd. Under århundraden bevarade församlingarna i Piemont sin självständighet, men tiden kom då den romerska kyrkan gjorde anspråk på att de skulle underkasta sig. Efter att förgäves ha kämpat mot dess tyranni böjde sig dessa församlingars ledare motvilligt för denna makt, som hela världen tycktes hylla. Ändå fanns det en del som vägrade att erkänna påvens och prelaternas myndighet. De hade bestämt sig för att hålla fast vid sin trohet mot Gud och sin rena enkla tro. En splittring ägde rum. De som klamrade sig fast vid den gamla tron drog sig tillbaka. Några lämnade sina fäderneärvda hem i Alperna och höjde sanningens fana i främmande länder. Andra sökte sin tillflykt till ensliga dalar och otillgängliga platser i bergen, där de alltjämt fritt kunde tillbedja Gud.

Den tro som de valdensiska kristna hållit fast vid och undervisat om under många hundra år, skilde sig i mycket hög grad från de falska läror som förkunnades av den romerska kyrkan. Deras religiösa överbevisning var grundad på Guds skrivna ord, kristendomens sanna trosregel. Dessa enkla bönder ute i dessa ensliga trakter var emellertid avstängda från världen och arbetade med sina boskapshjordar och vingårdar. De hade inte av sig själva nått fram till den sanning som stod i opposition mot den avfallna kyrkans dogmer och villoläror. Deras tro var heller inte nyfunnen. Sin religiösa överbevisning hade de fått i arv från fäderna. De kämpade för den apostoliska kyrkans tro — ”den tro, som en gång for alla har blivit meddelad åt de heliga”. (Jud. vers 3.) ”Församlingen i öknen” och inte den stolta hierarki som hade sitt säte i världens stora huvudstad, var Kristi sanna församling. De vaktade de sanningsskatter som Gud hade överlämnat åt sitt folk för att den skulle överlämnas till världen.

Bland de framträdande orsakerna till att denna församling skilde sig från den romerska kyrkan, var denna kyrkas fiendskap mot Bibelns sabbat. Som förutsagts i profetian slog påvemakten sanningen till jorden. Guds lag förkastades, medan mänskliga traditioner och seder upphöjdes. De församlingar som stod under påvekyrkans herradöme tvingades tidigt att helighålla söndagen som vilodag. Under den villfarelse och otro som härskade var det många, till och med bland Guds sanna tillbedjare, som blev så förvillade, att de underlät att arbeta på söndagen. Samtidigt firade de också sabbaten. Men detta räckte inte för att tillfredsställa de påvliga ledarna. De fordrade inte bara att de skulle hålla söndagen helig utan också att de skulle överträda sabbaten. De fördömde med de starkaste uttryck alla som vågade helighålla denna dag. Bara när de kunde fly bort från den romerska kyrkans makt kunde de lyda Guds lag ostört.

Valdenserna var bland de första i Europa som fick en översättning av Bibeln. (Se ”Tillägg”.) Flera hundra år före Reformationen hade de Bibeln handskriven på sitt eget språk. De hade sanningen oförfalskad. Därför blev de särskilt hatade och förföljda. De

hävdade att den romerska kyrkan var det fallna Babylon som omtalas i Uppenbarelseboken. Med fara för sina liv reste de sig för att bekämpa dess förfall. Under det att några av dem under trycket av långvarig förföljelse gjorde avkall på sin övertygelse och efter hand förnekade de särpräglade grundsanningarna i sin tro, fanns det andra som höll fast vid sanningen. Under långa tider av mörker och avfall förnekade valdenserna den romerska kyrkans överhöghet, förkastade tillbedjan av helgonbilder och iakttog den bibliska sabbaten. Under det våldsammaste motstånd höll de fast vid sin tro. Även om de blev offer för savojernas spjut och brända på de romerska bålen stod de ändå som orubbliga försvarare av Guds ord och hans ära.

Från alpdalar och fjälltoppar

Mellan bergens höga bålverk, som i alla tider har varit ett skydd för de förföljda och förtryckta, fann valdenserna en tillflyktsort. Här höll de sanningens ljus brinnande under den mörka tidsålderns natt. Här bevarade sanningens vittnen den urgamla tron i tusen år.

Gud hade försett sitt folk med en helgedom av vördnadsbjudande storslagenhet, en lämplig tillflyktsort för de upphöjda sanningar som överlåtits i deras vård. Bergen var för dessa trofasta landsflyktiga en symbol på Herrens oföränderliga rättfärdighet. De visade sina barn de höjder som tornade upp sig över dem i oföränderligt majestät. De talade med dem om honom hos vilken ingen förändringens skugga fanns, honom vilkens ord var lika beständigt som de eviga klipporna. Gud hade grundat bergen och skänkt dem styrka. Bara den Allsmäktiges hand kunde flytta dem. På samma sätt hade han grundat sin lag, underlaget för hans regering i himmelen och på jorden. En människa kunde väl räcka ut sin arm mot sina medmänniskor och ta deras liv. Men samma arm kunde lika gärna försöka rycka bergen bort från deras grundvalar och kasta dem i havet, som den kunde förändra ett enda bud i Herrens lag eller utplåna ett enda av hans löften till dem som gör hans vilja. I sin trohet mot denna gudomliga lag skulle Herrens tjänare vara lika fasta som de orubbliga bergen.

Bergen som omgav dessa människors enkla hem, var en ständig påminnelse om Guds skaparmakt och en aldrig sviktande försäkran om hans beskydd och omsorg. Dessa pilgrimer lärde sig älska de tysta symbolerna på Herrens närvaro. De klagade inte över sin tunga lott. De var aldrig ensamma i isoleringen därute i de öde bergen. De tackade Gud för att han hade gett dem en fristad undan människors grymhet och hat. De gladde sig över friheten att kunna tillbedja honom. När de blev förföljda av sina fiender, var dessa bergfästen ofta ett tryggt värn. Från höga fjälltoppar sjöng de Guds pris, och Roms härar kunde inte få denna lovsång att tystna.

Fostrade för strapatser

Den gudsfruktan som präglade dessa Kristi efterföljare var ren, enkel och innerlig. De satte sanningens principer högre än jordisk egendom, vänner, släkt, ja, högre än livet självt. Dessa principer sökte de allvarligt inpränta i de ungas sinnen. Från den tidigaste barndomen undervisades barnen om vad som stod i Bibeln och lärdes att noga ge akt på kraven i Guds lag. Exemplar av Bibeln var sällsynta. Därför lärde man sig de dyrbara orden utantill. Många kunde återge stora delar både av Gamla och Nya testamentet. Tankar om Gud knöts både till den majestätiska naturen och till de små välsignelserna i det dagliga livet. De små barnen lärde sig att visa tacksamhet mot Gud, därför att han ger alla goda gåvor och alla välsignelser.

Föräldrarna, som var milda och kärleksfulla, var trots sin kärlek till barnen kloka nog att inte skämma bort dem. Framför dem låg ett liv fyllt av prövningar och svårigheter, ja, kanske martyrdöd. Från barndomen lärdes de att uthärda motgångar och att visa lydnad, men samtidigt att tanka och handla på egen hand. Mycket tidigt lärde de sig att bära ansvar, att vara försiktiga med allt de sade och att förstå betydelsen av att kunna tiga. Yttrandet av ett enda obetänksamt ord i fienders närvaro kunde ju vara livsfarligt, inte bara för dem själva utan för hundratals av deras trosfränder. Som vargar jagar sitt byte förföljde sanningens fiender dem som vågade göra anspråk på trosfrihet.

Valdenserna hade offrat allt materiellt välstånd för sanningens skull och med ihärdigt tålamod arbetade de flitigt för det dagliga brödet. Varje liten dyrbar fläck av jord i bergen utnyttjades omsorgsfullt. Likaså uppodlades dalarna och de mindre fruktbara bergssluttningarna. Sparsamhet och sträng självdisciplin var en del av deras uppfostran. Det var det enda arv deras barn fick. De undervisades om att livet i överensstämmelse med Guds plan skulle vara en lärotid. Bara genom personligt arbete, omtanke, påpasslighet och tro kunde de skaffa sig det som de behövde. Uppgiften var tung och tröttande, men den var sund. Den var just vad människor behöver, den skola som Gud har föreskrivit för människans utbildning och utveckling. Även om de unga vandes vid hårt arbete, försummades inte deras intellektuella utveckling. De unga lärde sig förstå att alla deras förmågor och krafter hörde Gud till och att dessa måste utvecklas och användas i hans tjänst.

De valdensiska församlingarna liknade i sin renhet och enkelhet den apostoliska församlingen. De förkastade påvens överhöghet. Bibeln var den enda avgörande och ofelbara auktoriteten. I motsats till de förnäma romerska prästerna, följde deras präster hans exempel som inte kom för att låta sig tjänas utan för att tjäna. De vakade över Guds hjord och förde den till de gröna betesmarkerna och de levande källorna i hans heliga ord. Borta från alla minnesmärken över mänsklig prakt och stolthet samlades folket, inte i praktfulla kyrkor eller mäktiga katedraler utan i skuggan av alpdalarnas berg eller, i farliga tider, i en

eller annan bergsfästning. De lyssnade där till sanningens ord från Kristi tjänare. Prästerna förkunnade inte enbart evangelium. De besökte också de sjuka, undervisade barnen, förmanade de felande och arbetade för att lösa tvister och befrämja förståelse och broderlig kärlek. I fredstid fick prästerna sin försörjning genom frivilliga gåvor från folket. Men på samma sätt som tältmakaren Paulus, lärde sig var och en av dem ett eller annat hantverk eller ett arbete som han om nödvändigt skulle kunna livnära sig på.

Ungdomen fick undervisning av sina präster. Men även om de undervisades i allmän kunskap var bibelkunskapen huvudämnet. De lärde sig Matteus' och Johannes' evangelium utantill och dessutom flera av breven i Nya testamentet. De sattes också till att skriva av Bibeln. Några manuskript innehöll hela Bibeln, andra bara korta utdrag. De som hade förmåga att förklara Bibeln tillfogade några enkla kommentarer till texten. På det sättet riktade de uppmärksamheten på de sanningens skatter som så länge hade varit dolda av dem som sökte upphöja sig över Gud.

Genom tålmodigt, outtröttligt arbete, ibland nere i djupa, mörka hålor i jorden som var upplyst av facklor, skrev de av Bibeln, vers för vers, kapitel för kapitel. Så skred arbetet framåt och Guds uppenbarade vilja lyste som rent guld. Hur mycket klarare och kraftigare Guds ord sände ut sina strålar som följd av de prövningar de måste genomgå för dess skull, förstod bara de som tog del i detta arbete. Änglar från himmelen omgav dessa trogna arbetare.

Satan hade förmått påvedömets präster och prelater att begrava sanningens ord under villoläror och otro, men på något säreget sätt blev det bevarat ofördärvat genom alla de mörka århundradena. Det bar inte människors stämpel utan Guds sigill. Människor hade varit outtröttliga i sina försök att förmörka Bibelns enkla rättframma innebörd och få de bibliska skrifterna att motsäga sitt eget budskap. Men Guds ord red ut stormarna på samma sätt som arken på flodens upprörda vågor. En gruva kan ha rika guld- och silverådror dolda under jordens yta, så att alla måste gräva till dess att de finner de dyrbara skatterna. Så har också Bibeln sanningsskatter som bara den uppriktige, ödmjuke, bedjande sökaren kan finna. Gud bestämde att Bibeln skulle vara en lärobok för alla människor under barndomen, ungdomen och vuxenåldern och att den skulle bli läst och granskad i alla tidsåldrar. Han gav sitt ord till människorna som en uppenbarelse av sig själv. Varje ny sanning som upptäcks är en ny uppenbarelse av dens väsen som har gett oss Bibeln. Studiet av Bibeln är det medel Gud har avsett för att föra människorna in i en nära förbindelse med deras Skapare och ge dem en klarare förståelse av hans vilja. Den är förbindelselänken mellan Gud och människan.

Valdenserna betraktade Herrens fruktan som ”vishetens begynnelse”. De var ändå inte blinda för betydelsen av att komma i kontakt med världen, skaffa sig människokännedom

och att leva ett verksamt liv. Detta hjälpte dem att vidga sin intellektuella horisont och skärpa sinnena och iakttagelseförmågan. Från skolorna uppe i bergen sändes några av de unga till läroanstalter i franska och italienska städer. Där var förutsättningarna till studier större och tillfällena rikare att utveckla tanke- och omdömesförmåga än i deras hemtrakter i bergen. De unga som på detta sätt sändes ut, mötte många frestelser. De fick bevittna lastbarhet och möta fiendens listiga hantlangare, som försökte påverka dem med de mest försåtliga villfarelser och de farligaste förförelser. Men den uppfostran de hade fått under barndomen hade förberett dem för allt detta.

Dyrbara handskrifter i mantelvecken

I de skolor de besökte fick de inte anförtro sig åt någon. Deras kläder var så konstruerade att de i dem kunde dölja sin största skatt, de dyrbara bibelhandskrifterna. Dessa som var frukten av månaders, ja, av års arbete, har de med sig. Närhelst de utan att väcka misstankar kunde göra det, lämnade de alltid ett eller annat avsnitt ur Bibeln till dem som såg ut att vara mottagliga för sanningen. Ända från den tid, då dessa valdensiska ungdomar satt i sin mors knä, hade de blivit uppfostrade till detta. De förstod sin uppgift och utförde den troget. I dessa läroanstalter vann den sanna tron anhängare. Det hände ofta att sanningens principer genomsyrade hela skolan. Men påvekyrkans ledare kunde inte ens genom de mest noggranna undersökningar spåra källan till det så kallade fördärvbringande kätteriet.

Kristi anda är en missionsanda. Den allra första impulsen hos den nyomvände är att försöka leda andra till Frälsaren. En sådan anda var de valdensiska kristna besjälade av. De insåg att Gud krävde mer av dem än att de bara skulle bevara sanningen ren i sina egna församlingar och att ett högtidligt ansvar vilade på dem att låta ljuset lysa för dem som vandrade i mörker. Genom Guds ords mäktiga kraft sökte de bryta de band i vilka den romerska kyrkan hade insnärjt människorna. De valdensiska predikanterna var utbildade till missionärer. Av alla som planerade att ägna sig åt predikogärningen fordrade man, att de först skulle ha en del erfarenhet som evangelister. Var och en av dem måste arbeta tre år på ett eller annat missionsfält, innan han kunde få överta ledningen för en församling hemma. Detta arbete, som redan från första början krävde självförnekelse och uppoffringar, utgjorde en lämplig introduktion till det arbete en själavårdare måste ta på sig i dessa farliga tider. De unga män som ordinerades för detta heliga ämbete, väntade sig inte någon jordisk rikedom eller ära utan såg framåt mot ett slitsamt, farofyllt liv och kanske en martyrs öde. Missionärerna sändes ut två och två precis som Jesus sände ut sina lärjungar. En ung man sändes oftast ut tillsammans med en äldre och mer erfaren. Den yngre stod då under sin äldre kamrats ledning och denne var ansvarig för hans uppfostran och den undervisning han fick. Dessa två medarbetare reste inte alltid tillsammans, men de möttes ofta för att bedja och samtala för att styrka varandra i tron.

Att avslöja avsikten med sin mission skulle ha varit det samma som misslyckande. Därför dolde de omsorgsfullt dess verkliga karaktär. Predikanterna hade en viss utbildning inom ett eller annat hantverk eller yrke och missionärerna utförde sin uppgift under förklädnad av ett sådant hantverk. I allmänhet valde de att uppträda som köpmän eller resande handelsmän. ”De förde med sig sidenvaror, juveler och andra artiklar som på den tiden var svåra att få tillgång till ute på isolerade platser. De bjöds välkomna som handelsmän på platser där de skulle ha blivit avvisade som missionärer.” — Wylie, band, kap. 7. Hela tiden bad de i sina hjärtan till Gud om visdom att kunna presentera den skatt som var mer dyrbar än guld och ädelstenar. De hade med sig gömda exemplar av Bibeln eller delar av den. Så snart de fick tillfälle till det talade de med sina kunder om dessa manuskript. På det sättet kunde de ofta väcka intresse för läsning av Guds ord, och ett eller annat stycke av Bibeln överlämnades med glädje till dem som villa ta emot det.

Dessa missionärer började sitt arbete på slätterna och i dalama vid foten av de bergstrakter där de uppehöll sig, men de vandrade också långt utanför dessa gränser. Barfota och klädada i enkla kläder, på samma sätt som deras Herre, gick de igenom de stora städerna och trängde fram till avlägsna länder. Överallt sådde de den dyrbara säden. Församlingar växte upp och martyrers blod vittnade för sanningen. Herrens dag kommer att avslöja en rik skörd av människor som vunnits genom dessa trofasta människors arbete. Beslöjat och tyst banade Guds ord sig väg genom kristenheten och togs emot med glädje i människors hem och sinnen.

För valdenserna var Bibeln inte bara en berättelse om Guds handlingssätt med människor i gångna tider och en uppenbarelse av nutidens ansvar och plikter, utan också en uppenbarelse av faror och härlighet i framtiden. De trodde att alltings slut inte var långt borta. När de under bön och tårar läste Bibeln, fick de ett starkt intryck av dess dyrbara ord att det var deras plikt att undervisa andra om dess frälsande sanningar. De såg frälsningsplanen klart uppenbarad i den heliga boken och fann tröst, hopp och frid i tron på Jesus. När sanningen upplyste deras förstånd och gladde deras sinne, längtade de efter att låta dess strålar lysa över dem som vandrade i de påvliga villfarelsernas mörker.

Förödmjukande självplågeri

De såg att många under påvens och hans prästers vägledning förgäves sökte uppnå förlåtelse för synd genom att plåga sina kroppar. Eftersom dessa människor hade blivit undervisade att lita på, att deras goda gärningar skulle frälsa dem såg de hela tiden på sig själva. De lät tankarna dröja kvar vid sitt syndiga tillstånd. De menade att de var föremål för Guds vrede, och plågade därför själ och kropp utan att finna någon lindring. Samvetsgranna människor var bundna av Roms läror. Tusentals lämnade släkt och vänner och tillbringade sitt liv i klostercellerna. De fastade ofta, piskade sig grymt, höll midnattsandakter och låg

timtals utsträckta på det kalla stengolvet i sina dystra celler. De företog långa pilgrimsresor, förödmjukande bothandlingar och fruktansvärd tortyr. På detta sätt sökte tusentals människor förgäves sinnesfrid. Många av dem kände sig nedtryckta under sin börda av synder. De förföljdes av fruktan för Guds hämnande vrede, släpade sig igenom livet under lidanden, intill dess att krafterna var uttömda. Utan en enda stråle av ljus och hopp gick de i graven.

Valdenserna längtade efter att få bryta livets bröd med dessa utsvultna människor. De ville förkunna för dem budskapet om frid i Guds löften och hänvisa dem till Kristus som deras enda hopp om frälsning. Läran att goda gärningar kan försona överträdelse av Guds lag betraktade de som falsk. Tillit till mänskliga förtjänster dolde Kristi outsägliga kärlek. Jesus dog som ett offer för människorna, eftersom det fallna människosläktet inte kunde göra någonting för att bli godtaget av Gud. Den korsfäste och uppståndne Frälsarens förtjänster är underlaget för den kristnes tro. Människans beroende av Kristus måste vara lika verklig och hennes förening med honom måste vara lika påtaglig som lemmarnas förening med kroppen eller grenens förening med vinstocken.

Påvars och prästers undervisning hade kommit människor att betrakta Gud, och till och med Kristus, som sträng, rannsakande och motbjudande. Frälsaren framställdes som så helt utan medlidande med människorna i deras fallna tillstånd, att de behövde hjälp av präster och helgon. De som fått sina sinnen upplysta av Guds ord längtade efter att visa dessa människor till Jesus som den medkännande, kärleksfulle Frälsaren, som stod med utsträckta armar och inbjöd alla att komma till honom med sin syndbörda, sin sorg och trötthet. De längtade efter att få undanröja alla de hinder som Djävulen staplat upp framför människorna, för att de inte skulle se löftena och gå direkt till Gud för att bekänna sina synder och få förlåtelse och frid.

Med stor iver förklarade de valdensiska missionärerna evangeliets dyrbara sanningar för sökande människor. Försiktigt tog de fram de omsorgsfullt avskrivna delarna av Bibeln. Deras största glädje var att förmedla hopp till de samvetsgranna, syndtyngda människor som bara kunde se Gud som en hämndens Gud, som väntade på att få skipa rättvisa. Med skälvande läppar och tårfyllda ögon, ofta på sina knän, framhöll de för sina bröder de dyrbara löften som uppenbarar syndarens enda hopp. Så trängde sanningens ljus in i många förmörkade sinnen. Molnen drevs undan och rättfärdighetens sol lyste in i sinnet med läkedom under sina vingar. Ofta hände det att en eller annan del av Bibeln lästes gång på gång för att åhörarna ville att den skulle upprepas. Det var som om de ville vara alldeles säkra på att de hade hört rätt. Särskilt önska att dessa ord ofta upprepades: ”Jesus, hans Sons, blod renar oss från all synd.” — 1 Joh. 1: 7. ”Såsom Moses upphöjde ormen i öknen, så måste Människosonen bliva upphöjd, för att var och en som tror skall i honom hava evigt liv.” — Joh. 3: 14, 15.

Sanningen gör fri

Mångas ögon öppnades för den romerska kyrkans anspråk. De insåg hur fåfängt det är för människor eller änglar att vara medlare för syndare. Då det sanna ljuset gick upp för dem utbröt de med glädje: ”Kristus är min präst. Hans blod är mitt offer. Hans altare är min biktstol.” De litade helt på Jesu förtjänst och upprepade dessa ord: ”Utan tro är det omöjligt att täckas Gud.” — Hebr. 11: 6. ”Ej heller finnes under himmelen något annat namn, bland människor givet, genom vilket vi kunna bliva frälsta.” — Apg. 4: 12.

Förvissningen om Frälsarens kärlek tycktes vara mer än vad en del av dessa enkla människor kunde fatta. Så stor var den lindring den gav dem och så starkt var det flöde av ljus som omströmmade dem, att de kände sig som om de vore i himmelen. Förtroendefullt lade de sina händer i Kristi hand och deras fötter fick fotfäste på den eviga klippan. All fruktan för döden försvann. Nu kunde de villigt utstå både fängelse och bål, om de bara kunde förhärliga sin Återlösares namn.

På hemliga platser togs Guds ord fram och lästes, ibland för ensamma människor, ibland för en liten grupp som längtade efter sanning och ljus. Så tillbringade de ofta hela natten. Åhörarna var så gripna, att evangelii förkunnare ibland tvingades att upphöra med läsningen till dess att deras lyssnare kunde fatta frälsningens budskap. Ofta frågade man: ”Vill Gud verkligen anta mitt offer? Kommer han att le mot *mig*? Vill han ge *mig* förlåtelse? Och så lästes svaret: ”Kommen till mig, I alla, som arbeten och ären betungade, så skall jag giva eder ro.” — Matt. 11: 28.

Tron grep tag i löftet och det glada svaret ljöd: ”Inga fler långa pilgrimsfärder, inga plågsamma resor till heliga platser. Jag kan komma till Jesus som jag är, syndig och utan helighet, och han kommer inte att förakta den ångrandes bön: ’Dina synder äro dig förlåtna.’ Mina, ja, också mina kan han förlåta!”

En ström av helig glädje fyllde hjärtat. Jesu namn upphöjdes under tack och lovprisning. Lyckliga gick de tillbaka till sina hem för att förkunna ljuset, för att berätta för andra så gott de kunde om sin nya upplevelse, att de hade funnit den sanna och levande vägen. Det var en sällsam och högtidlig kraft i Bibelns ord. Det talade direkt till dem som längtade efter sanningen. Det var Guds röst och den förde med sig överbevisning till dem som lyssnade.

Sanningens budbärare fortsatte sin väg, men hans ödmjuka beteende, hans uppriktighet, hans allvar och djupa innerlighet blev ofta föremål för kommentarer. I många fall hade lyssnarna inte frågat varifrån han kom eller vart han skulle gå. De hade blivit så överväldigade, först av förvåning och därefter av tacksamhet och glädje, att de inte tänkte på att fråga honom. När de inträngande hade bett honom om att följa dem till deras hem, hade

han svarat, att han måste besöka de förlorade fåren i hjorden. Var han en ängel från himmelen? undrade de.

Ofta fick de aldrig mer se sanningens budbärare. Han hade rest till andra länder eller kanske han fick tillbringa resten av sitt liv i en eller annan fängelsehålla. Eller kanske hans ben låg kvar på den plats där han hade vittnat för sanningen. Men de ord som han hade lämnat efter sig kunde inte utplånas. De utförde sitt verk i människors sinnen. Resultatet kommer emellertid att bli känt först på den stora dagen.

Valdensernas missionärer angrep Satans rike och mörkters makter väcktes till större aktivitet. Varje försök att befrämja sanningens sak övervakades av mörkers furste och han förstärkte sina tjänares fruktan. I dessa oansenliga kringvandrares verksamhet såg påvekyrkans ledare ett förebud på att deras sak var i fara. Om sanningens ljus skulle få lov att lysa obehindrat, skulle det jaga undan villfarelsens tunga moln i vilka folket var insvept. Det skulle leda människornas tankar och sinnen direkt till Gud och skulle till sist göra Roms överhöghet om intet.

Stillsamt folk väcker hat och förföljelse

Enbart att det verkligen fanns ett sådant folk som höll fast vid den gamla församlingens tro, var en ständig påminnelse om den romerska kyrkans avfall och väckte därför bittert hån och förföljelse. Att dessa människor vägrade att avstå ifrån Bibeln var också en förbrytelse som den romerska kyrkan inte kunde tåla. Den bestämde sig för att utrota dem från jorden. Nu började de fruktansvärda korstågen mot Guds folk i deras hem bland bergen. Inkvisitorer sattes att uppspåra dem. Det som skedde med den oskyldige Abel som föll för Kains mördarhand, upprepades gång på gång. Deras fruktbärande åkrar ödelades, deras hus och kyrkor jämnades med marken. Det som en gång var bördiga marker och hem för ett oskyldigt, flitigt folk var nu åter ödemark. Liksom de blodtörstiga vilddjuren blir mer rasande, när de får smak på blod, flammade dessa katolikers raseri ännu mer, då de såg sina offers lidanden. Många av dessa vittnen för den rena tron förföljdes över bergen och jagades ned i dalarna. Där fann de en tillflykt i mäktiga skogar och mellan höga klippor.

Ingen kunde rikta anklagelser mot dessa fredlösa människors livsföring. Till och med deras fiender erkände att de var ett fredligt, stillsamt och fromt folk. Deras stora synd var att de inte ville tillbedja Gud efter påvens föreskrift. På grund av denna förbrytelse utsattes de för all den förödmjukelse, allt i det hån och den tortyr som människor eller demoner kunde uttänka.

Då den romerska kyrkan bestämde sig för att utplåna denna förhatliga sekt, utsände påven en bannbulla, i vilken de betecknades som kättare och dömdes till att dödas. (Se

”Tillägg”.) De anklagades inte för att vara lättjefulla eller ohederliga eller ordningsstörande, men man hävdade att de hade ett sken av gudsfruktan och fromhet som förde ”fåren i den sanna hjorden” på villospår. Därför bestämde påven att ”denna onda och avskyvärda sekt av illasinnade människor” skulle ”krossas som giftiga ormar” om de vägrade att avstå från sin tro”. — Wylie, band 16, kap. 1. Väntade sig denne övermodige härskare att en gång få höra dessa ord på nytt. Visste han att de blev nedskrivna i himmelens böcker och att han skulle komma att konfronteras med dem på domens dag? ”Vadhelst I haven gjort mot en av dessa mina minsta bröder, det haven I gjort mot mig.” — Matt. 25: 40.

Denna bannbulla krävde av alla kyrkans medlemmar att de skulle ta del i kampen mot kättarna. Som en sporre för att ta del i denna grymma aktion, lovades deltagarna att bli fritagna ”från alla kyrkliga böter och straff, både allmänneliga och särskilda. Den löste alla som slöt sig till korståget från varje ed som de kunde ha avlagt. Den gav deltagarna laglig rätt till all egendom som de kunde ha tillägnat sig på olovligt sätt. Man lovade förlåtelse för synd åt var och en som dödade en kättare. Den gjorde alla kontrakt som ingåtts till valdensernas förmån, ogiltiga, gav deras tjänstefolk order att lämna dem, förbjöd alla människor att ge dem hjälp av något som helst slag och gav alla myndigheter order att ta deras egendom i beslag.” — Wylie, band 16, kap. 1. Detta dokument avslöjar fullständigt den mästarhand som arbetade bakom kulisserna. Det är drakens rytande och inte Kristi röst som hörs i den.

De påvliga ledarna ville inte rätta sig efter den stora, gudomliga normen, Guds lag. De upprättade en norm som passade dem och bestämde sig för att tvinga alla att rätta sig efter den, eftersom Rom ville ha det så. De mest fruktansvärda tragedier inträffade. Fördärvade, hädiska präster och påvar utförde allt som onda makter ingav dem. I deras natur fanns ingen plats för barmhärtighet. Samma anda som drev judarna att korsfästa Kristus och mörda apostlarna, samma anda som drev den blodtörstige Nero att förfölja och döda de trofasta på hans tid, var nu i verksamhet för att utplåna dem som älskades av Gud.

De förföljelser som under många århundraden riktades mot dessa gudfruktiga människor bar de med ett tålamod och en uthållighet, som ständigt förhärligade deras Frälsare. Trots det korståg som fördes mot dem och de omänskliga mordgärningar som de utsattes för, fortsatte de att sända ut små missionärer och utbreda den dyrbara sanningen. De jagades i döden. Deras blod vattnade emellertid det utsäde som såtts. Och frukten uteblev inte. Så vittnade valdenserna för Gud århundraden innan Luther föddes. Överallt i de många länder där de var spridda sådde de den säd som förde till den reformation som började på Wycliffes tid. Den växte sig djupare och starkare på Luthers tid. Och den skall fortsätta att gå framåt till tidens avslutning genom deras händer, som är villiga att lida allt för ”Guds ords och Jesu vittnesbörds skull”. (Upp. 1: 9.)

Kapitel 5—England kastar oket

Under Medeltiden hade den vanlige medborgaren inte tillgång till Bibeln på sitt eget modersmål. Då var det t.o.m. belagt med dödsstraff att äga en Bibel. Men John Wycliffe ändrade på detta i sitt hemland, England. Hans verksamhet och inflytande sträckte sig långt utanför landets gränser.Före Reformationen fanns det under vissa tider bara mycket få exemplar av Bibeln. Men Gud hade inte tillåtit att hans Ord skulle helt utrotas. Dess sanning skulle inte för alltid vara dold. Han kunde lika lätt frigöra livets Ord som han kunde öppna fängelsedörrarna och låsa upp järnportarna för att befria sina tjänare. I många länder i Europa påverkades människor av Guds Ande att söka efter sanningen som efter dolda skatter. Guds försyn ledde dem tillbaka till Bibeln och de studerade dess sidor med stort intresse. De var villiga att vandra i ljuset, vad det än skulle kosta. Även om de inte förstod allt, kunde de ändå upptäcka många sanningar som länge hade varit dolda. De gick ut som av himmelen sända budbärare och bröt sönder övertrons och villfarelsens kedjor. De uppfordrade dem som så länge hade varit slavar, att stå upp och hävda sin frihet.

Om man undantar valdenserna, hade Guds ord under århundraden varit inlåst i ett enda språk, som inga andra än de lärde förstod. Men tiden hade nu kommit då Bibeln skulle översättas och ges till folket i de olika länderna på deras eget språk. Världen hade passerat sin midnattstimma. Mörkret höll på att försvinna och i många länder såg man tecken på att en ny dag höll på att gry.

Under trettonhundratalet tändes ”Reformationens morgonstjärna” i England. John Wycliffe var Reformationens förelöpare inte bara i England utan inom hela kristenheten. Den kraftiga protest som det blev honom förunnat att rikta mot Rom, skulle aldrig kunna nedtystas. Denna protest inledde den kamp som förde till att enskilda människor, kyrkosamfund och nationer blev frigjorda.

Wycliffe fick liberal uppfostran. För honom blev ”Herrens fruktan visdomens begynnelse”. Vid universitetet blev han känd för sin brinnande fromhet, liksom för sin anmärkningsvärda begåvning och gedigna lärdom. I sin törst efter kunskap sökte han göra sig förtrogen med varje kunskapsområde. Han blev utbildad i skolastisk filosofi, i kyrkans lära och i civil lag, framför allt den som gällde hans eget land. I hans senare arbete såg man tydligt frukterna av den utbildning han fått i ungdomen. Hans grundliga kännedom om sin tids filosofi gjorde det möjligt för honom att avslöja dess villfarelse. Eftersom han genom sina studier hade skaffat sig kännedom om både borgerliga och kyrkliga lagar, var han utrustad att ta upp kampen för borgerlig och religiös frihet. På samma gång som han kunde använda Andens svärd kände han också till de högre skolornas lärdom. Och han kände väl den vetenskapliga taktiken. Hans stora begåvning och omfattningen och grundligheten i hans kunskap gjorde att han blev respekterad av både vänner och fiender. Hans anhängare

såg med tillfredsällelse att deras lärare stod i främsta ledet bland nationens stora män. Hans fiender blev på det sättet hindrade att kasta förakt över Reformationens sak, genom att beskylla dess talesman för okunnighet eller svaghet.

Redan vid universitetet började Wycliffe studera Bibeln. På denna tid då Bibeln bara fanns på de klassiska språken kunde lärde finna vägen till sanningens källa, som var stängd för de okunniga. Vägen var således redan beredd for Wycliffes framtida arbete som reformator. Lärda män som hade studerat Bibeln på grundspråken hade funnit den stora sanningen om Guds fria nåd, som Bibeln uppenbarar. Genom sin undervisning hade de utbrett kunskapen om denna sanning och fört andra fram till det levande Ordet.

Då Wycliffes uppmärksamhet riktades mot Bibeln studerade han den på samma grundliga sätt som hade gjort det möjligt för honom att bemästra de övriga vetenskaperna. Han hade dittills känt en stor saknad som varken hans vetenskapliga studier eller kyrkans lära hade kunnat tillfredsställa. I Bibeln fann han det som han dittills förgäves hade sökt. Där såg han frälsningsplanen uppenbarad och Kristus framställd som människornas ende Frälsare. Han överlämnade sig själv i Kristi tjänst och beslöt sig för att förkunna de sanningar som han hade upptäckt.

Liksom de senare reformatorerna kunde inte heller Wycliffe i början förutse hur långt hans arbete skulle föra honom. Han satte sig inte medvetet i opposition mot Rom, men hans hängivenhet för sanningen kunde inte annat än föra honom i konflikt med villfarelsen. Men efterhand som han allt tydligare insåg påvemaktens falska lära framhöll han allt ivrigare Bibelns sanning. Han såg att den romerska kyrkan hade övergett Bibeln och antagit mänskliga traditioner. Utan fruktan beskyllde han prästerna för att ha bannlyst Bibeln och krävde av dem att de åter skulle låta folket få Bibeln och att dess auktoritet åter skulle respekteras inom kyrkan. Han var en kunnig och uppriktig lärare och en vältalig förkunnare. Hans dagliga liv var en demonstration av den sanning han förkunnade. Hans förtrogenhet med Bibeln, styrkan i hans argumentering, renheten i hans liv och hans okuvliga mod och integritet gjorde att man allmänt visade honom aktning och förtroende. Många människor hade blivit otillfredsställda med sin tidigare tro. De såg den orättfärdighet som härskade inom den romerska kyrkan och hälsade med uppenbar glädje de sanningar som nu framhölls av Wycliffe. Men de påvliga ledarna fylldes av vrede, då de upptäckte att denne reformator fick större inflytande än de själva ägde.

Effektivt angrepp

Wycliffe var skicklig att upptäcka villfarelser. Han angrep utan fruktan många av de missbruk som den romerska kyrkan hade godkänt genom sin auktoritet. Under den tid han verkade som hovpredikant, tog han frimodigt ställning mot betalandet av den tribut, som påven gjorde anspråk på av den engelske konungen. Han påvisade att den myndighet som

påven gjorde anspråk på över världsliga regenter, stred mot både förnuftet och Bibeln. De påvliga kraven hade väckt stark indignation och Wycliffes undervisning utövade ett starkt inflytande på nationens ledande män. Konungen och adeln enades om att motsätta sig påvemaktens krav på världslig myndighet, och vägrade att betala skatten. Så riktades ett effektivt slag mot den påvliga övermakten i England. Ett annat missförhållande som denne reformator förde en lång och häftig kamp emot, var tiggarmunkarnas orden. Dessa tiggarmunkar översvämmade England och de utövade ett olyckligt inflytande på nationens storhet och välstånd. Företagsamhet, utbildning, moral, allt påverkades av tiggarmunkarnas ödeläggande inflytande. Munkarnas lättjefulla liv och tiggeri tärde inte bara starkt på folkets inkomster, utan lärde också folket att betrakta allt arbete med förakt. Ungdomen blev fördärvad och förlorade all känsla för moral.

Tiggarmunkarna övertalade många att gå i kloster och viga sig åt klosterlivets sysslor. Ofta skedde detta utan föräldrarnas samtycke och mot deras bestämda vägran och till och med utan att de visste om det. En av de första kyrkofäderna påstod att munklöftet stod över barnens plikt att älska och lyda sina föräldrar. Han sade: ”Även om din far skulle ligga och gråta vid din dörr och din mor skulle visa dig den kropp som burit dig och de bröst som gett dig di, så skall du endast trampa på dem och gå vidare raka vägen till Kristus.” Genom denna ”monstruösa omänsklighet”, som Luther senare uttryckte det, som ”bättre passar en varg eller en tyrann än en kristen och en människa” blev barnens hjärtan förhärdade mot deras föräldrar. — Barnas Sears, *The Life of Luther,* sid. 70, 69. Så gjorde de påvliga ledarna Guds bud om intet för sina traditioners skull, på samma sätt som fariséerna tidigare. Hemmen övergavs och föräldrarna berövades sina söners och döttrars sällskap.

Också studenterna vid universiteten blev vilseledda av munkarnas falska föreställningar och lät sig övertalas att gå in i deras ordnar. Många ångrade efteråt detta steg, då de såg att de hade förstört sitt liv och bringat sorg över sina föräldrar. Men när de nu en gång var fångade i snaran, var det omöjlig för dem att bli fria. Många föräldrar som var rädda för munkarnas inflytande, vägrade att sända sina söner till universiteten. Antalet studenter vid de stora universiteten minskade kraftigt. Skolorna tynade bort och okunnigheten tog överhand.

Påven hade gett dessa tiggarmunkar rätt att meddela folket förlåtelse för synd, om de bekände sina synder för dem. Detta blev en källa till mycket ont. Tiggarmunkarnas benägenhet att öka sina inkomster gjorde att de blev så ivriga att skänka absolution att brottslingar av alla slag samlades kring dem. Som ett resultat därav ökade den grova brottsligheten snabbt. De sjuka och fattiga lämnades åt sitt öde. De gåvor som skulle ha lindrat deras nöd gick till munkarna som med hotelser tilltvingat sig folkets gåvor, i det att de fördömde folkets bristande fromhet som undanhöll gåvorna från deras ordnar. Trots att fattigdomen ingick i den livsstil fattigmunkarna bekände sig till, ökades deras välstånd

ständigt. Deras storslagna byggnader och rikt dukade bord, stod i stark kontrast till nationens växande fattigdom. Medan de levde sitt liv i lyx och nöjeslystnad sände de i sitt ställe ut okunniga människor, som bara kunde berätta sällsamma berättelser, legender och anekdoter för att roa folket, så att de ännu lättare skulle låta sig duperas av munkarna. Trots detta kunde tiggarmunkarna fortsätta att behålla greppet över de vidskepliga massorna. De fick dem att tro, att om de bara erkände påvens herravälde, tillbad helgonen och gav munkarna gåvor, uppfyllde de alla sina religiösa plikter och kunde vara säkra på att få en plats i himmelen.

Lärda och fromma män hade förgäves arbetat på att åstadkomma en reform inom munkarnas ordensväsen. Men Wycliffe hade en klarare uppfattning om problemet. Han angrep det onda vid roten. Han framhöll att själva systemet var falskt och att det borde avskaffas. Diskussioner uppstod och frågor väcktes. Under det att munkarna reste genom landet och sålde påvens avlat, började många tvivla på att det verkligen var möjligt att köpa syndernas förlåtelse för pengar. De började undra om de inte hellre skulle söka förlåtelse hos Gud än hos påven i Rom. (Se ”Tillägg” om sid. 59.) Ganska många började bli oroliga över tiggarmunkarnas girighet. Deras begär var uppenbarligen omättligt. ”Roms munkar och präster”, sade de, ”tär på oss som en kräftsvulst. Gud måste befria oss, i annat fall kommer folket att gå under.” — D’Aubigné, band 17, kap. 7. För att dölja sin girighet påstod dessa munkar att de följde Frälsarens exempel när de tiggde. De förklarade att Kristus och hans apostlar levde på allmosor. Men detta påstående skadade deras sak, eftersom den fick många att börja läsa Bibeln för att de själva skulle få veta vad som var sanning — ett resultat som minst av allt var vad Rom önskade. Människornas sinnen riktades mot källan till all sanning, den källa som det var Roms avsikt att hålla dold.

Wycliffe började skriva och ge ut småskrifter mot munkarna. I dessa försökte han inte så mycket att komma in i diskussioner med dem, utan han sökte leda människors tankar till Bibelns lära och dess författare. Han visade att påven inte hade större makt att ge människor förlåtelse för synd eller att bannlysa dem, än vilken som helst annan präst. Ingen bannlysning kan äga giltighet om inte personen ifråga själv har dragit över sig Guds fördömelse. Han kunde inte på något verksammare sätt ha försökt omstörta det omfattande andliga och världsliga herravälde som påven hade upprättat och som höll miljoner människor fångna både till kropp och själ.

Inblick bakom kulisserna

Åter fick Wycliffe tillfälle att försvara den engelska kronans rättigheter mot Roms övergrepp. Då han valdes till kunglig ambassadör, tillbringade han två år i Holland för att underhandla med påvens sändebud. Här blev han bekant med kyrkliga ämbetsmän från Italien, Frankrike och Spanien och fick tillfälle att se in bakom kulisserna och få kännedom

om många saker som skulle ha förblivit dolda för honom, om han stannat kvar i England. Han fick veta mycket som kom att stärka hans senare verksamhet. Hos dessa representanter för det påvliga hovet kunde han se den romerska hierarkins sanna metoder och målsättning. Han återvände till England för att återuppta sin tidigare undervisning mera öppet och med större iver, och förklarade att girighet, stolthet och bedrägeri var Roms gudar.

I en av sina traktater där han talar om påven och dem som samlar pengar åt honom, säger han: ”De drar de fattiga människornas livsuppehälle ur landet. Många tusen mark av konungens pengar används varje år till sakrament och andliga ting som är förkastligt kätteri och simoni. De kommer därigenom hela kristenheten att stödja och upprätthålla detta kätteri. Ja, om vårt land hade en stor hög av guld och inga andra människor tog något av det än dessa stolta, världsliga prästers penningsamlare, så skulle förvisso hela den högen till sist bli förbrukad. Påven fortsätter nämligen att föra ut pengar ur landet och sänder inte något tillbaka annat än Guds förbannelse över hans simoni.” — John Lewis, *History of the Life and Sufferings of J. Wiclif,* sid. 37.

En kort tid efter det att han återvänt till England utnämnde konungen honom till rektor vid Lutterworth. Detta var ett bevis för att monarken inte hade blivit förolämpad av hans öppna deklarationer. Wycliffes inflytande gjorde sig gällande vid hovet i de beslut som fattades och folket påverkades i sin tro.

De påvliga åskviggarna riktades snart emot honom. Tre bannbullor sändes till England — en till universitetet, en till konungen och en till prelaterna. I alla tre krävdes det att man ögonblickligen skulle vidta avgörande åtgärder för att stoppa till munnen på denne kätterske lärare. (Augustus Neander, *General History of the Christian Religion and Church*, punkt 6, sektion 2, pt. 1, paragraf 8. Se också ”Tillägg”.) Innan dessa bannbullor anlände hade emellertid biskoparna i sin iver instämt Wycliffe att möta dem inför deras domstol för att förhöras. Men två av de mäktigaste furstarna i riket följde med honom till domstolen och folket omringade byggnaden och stormade in med sådan fart att domarna blev förskräckta och uppsköt processen till senare. Reformatorn fick gå sin väg i frid. Strax därefter dog Edvard III, som prelaterna på hans ålderdom hade försökt göra till motståndare mot reformatorn. Wycliffes tidigare beskyddare blev konung i riket.

Då påvens bannbullor kom, fick hela England en bestämd order om att gripa och fängsla kättaren. Dessa åtgärder pekade direkt mot bålet. Det föreföll nästan säkert att Wycliffe snart skulle falla offer för Roms hämndlystnad. Men Han som en gång sade till sina tjänare: ”Frukta icke... jag är din sköld” (1 Mos. 15: 1) räckte ännu en gång ut sin hand och skyddade sin tjänare. Döden drabbade inte reformatorn, men den påve som hade planerat att röja honom ur vägen, Gregorius XI, dog, och det råd som hade fått till uppgift att förhöra Wycliffe, upplöstes.

Guds försyn styrde händelsernas gång så att Reformationen kunde utvecklas. Efter Gregorius' död valdes två påvar som kämpade om ämbetet. De stridande parterna som båda påstod att de var ofelbara, krävde lydnad. (Se" Tillägg" om sid. 50.) Båda manade sina trogna att hjälpa honom att föra krig mot den andre, båda genomdrev sina krav genom fruktansvärda förkastelsedomar över motståndarna och löften om belöning i himmelen för dem som stödde dem. Denna händelseutveckling försvagade i hög grad påvemaktens inflytande. De rivaliserande grupperna var fullt sysselsatta med att angripa varandra. Wycliffe fick en tids andrum. Beskyllningar och förbannelser flög från påve till påve. Blod flöt i strömmar i försöken att stävja de motstridande anspråken. Brott och skandaler svepte som en flodvåg över kyrkan. Under tiden sådde reformatorn vid Lutterworth sanningens säd och riktade människornas blickar bort ifrån de kämpande påvarna till Jesus, Fridsfursten.

Upplysning banar väg

Denna schism med all den strid och korruption som den orsakade, beredde vägen för Reformationen genom att den gjorde det möjligt för folket att förstå vad påvemakten egentligen var. I en traktat som Wycliffe publicerade, "Om påvarnas strid" där han uppmuntrade folket att tänka över, om inte dessa två prelater, som så hårt fördömde varandra som antikrister, talade sanning. "Gud", sade han, "tillåter inte den Onde att regera bara i den ene av sådana präster utan. . . han har låtit striden uppstå mellan dem för att människorna i Kristi namn lättare skall kunna övervinna dem båda." — R. Vaughan, *Life and Opinions of John D. Wycliffe,* band 2, sidan 6.

Wycliffe förkunnade, på samma sätt som sin Mästare, evangelium för de fattiga. Han nöjde sig inte med att förkunna sanningen i de fattiga hemmen i Lutterworth, utan han bestämde sig för att den skulle förkunnas över hela England. För att göra detta sände han ut en grupp predikanter, enkla, fromma människor som älskade sanningen och längtade efter att förkunna den. Dessa män drog omkring överallt. På torg och gator i de större städerna, så väl som ute på landsbygden undervisade de folket. De uppsökte de gamla, de sjuka och de fattiga och förkunnade för dem det glada budskapet om Guds nåd. Som professor i teologi vid Oxford förkunnade Wycliffe Guds ord i universitetets lärosalar. Så samvetsgrant framhöll han sanningen för studenterna som han undervisade, att han fick titeln "evangeliedoktorn". Men hans livs största arbete skulle bli översättningen av Bibeln till engelska. I ett verk med titeln *Bibelns sanning och innebörd* uttryckte han sin avsikt att översätta Bibeln så att varje människa i England skulle kunna läsa om Guds verk på sitt eget språk.

Men plötsligt stoppades hans arbete. Även om han ännu inte var 60 år gammal hade ett oavbrutet arbete, studier och fiendernas angrepp tagit så på hans krafter, att han hade blivit gammal i förtid. Han angreps av en allvarlig sjukdom. Munkarna gladde sig då de fick höra

om detta. De trodde att han nu bittert skulle ångra det onda som han hade gjort mot kyrkan. De skyndade sig till hans sjukrum för att han skulle kunna komma med sitt erkännande inför dem. Representanter för de fyra munkordnarna hade tillsammans med fyra av stadens ämbetsmän samlat sig omkring den man som enligt deras uppfattning låg för döden.

”Döden är på dina läppar”

”Döden är på dina läppar”, sade de. ”Betänk nu dina felsteg och ta i vår närvaro tillbaka allt det du har sagt för att skada oss.” Reformatorn lyssnade stilla tills de var färdiga. Då bad han tjänaren om hjälp så att han kunde sätta sig upp och luta sig mot kuddarna. Medan de stod där och väntade på hans bekännelse, fäste han sin skarpa blick på dem och sade med den starka, fasta röst som så ofta hade fått dem att darra: ”Jag skall inte dö utan leva och fortsätta att uppenbara munkarnas onda gärningar.” — D’Aubigné, band 17, kap. 7. Överraskade och skamsna skyndade munkarna bort ifrån rummet.

Wycliffes ord gick i uppfyllelse. Han levde till dess att han fick ge sina landsmän Bibeln, det mäktigaste av alla vapen mot Rom, det medel som Gud hade valt för att upplysa folket om den sanna religionen och som gav dem frihet. Reformatorn var sjuklig och visste att han bara hade några få år kvar att arbeta. Han såg det motstånd han skulle komma att möta, men han blev uppmuntrad av löftena i Bibeln och fortsatte modigt sin verksamhet. Med klara tankar och rik erfarenhet hade han blivit bevarad och förberedd, genom Guds särskilda ingripande, för detta sitt livs största verk. Medan hela kristenheten befann sig i uppror, utförde Wycliffe i Lutterworth det reformationsverk som han själv hade valt utan att fråga efter stormen som rasade omkring honom. ”Till slut var verket fullbordat, den första engelska översättningen av Bibeln hade sett dagens ljus. Guds ord hade öppnats för England. Nu fruktade reformatorn varken fängelse eller bål. Han hade gett det engelska folket ett ljus som aldrig skulle slockna. Då han gav sina landsmän Bibeln, hade han gjort mer för att krossa okunnighetens och lastens bojor och mer for att höja sitt fädernesland och ge det frihet än någon människa kunde uppnå genom även de mest lysande segrar på slagfältet.

Boktryckarkonsten var ännu okänd, varför det var ett långt och krävande arbete att få fler exemplar av Bibeln. Intresset för boken blev emellertid så stort att många med glädje tog del i att skriva av den. Men skrivarna kunde inte producera så många exemplar som folk ville ha. Några av de rikaste köparna beställde hela avskrifter av Bibeln för sig själva. Andra köpte delar av den. Ofta slog sig flera familjer samman om att köpa en avskrift. På det sättet fann Wycliffes bibel snart vägen till många hem i England.

”Människorna lärdes att använda sitt förnuft, så att de inte längre blitt underkastade sig påvens läror. Wycliffe förkunnade nu klart protestantismens grundsatser: Frälsning enbart genom tro på Kristus och Bibelns ofelbarhet som det enda rättesnöret för tro och lära. De

förkunnare han hade sänt ut spred Bibeln och reformatorns skrifter med sådan framgång att nästan hälften av folket i England tog emot den nya läran.

Då Bibeln kom ut blev kyrkans myndigheter förskräckta. Nu hade de en motståndare att kämpa med som var starkare än Wycliffe, en motståndare som deras vapen inte kunde göra mycket emot. Vid denna tid fanns det ingen lag i England som förbjöd någon att läsa Bibeln, eftersom den aldrig tidigare hade utgetts på engelska. Men vid den här tiden utfärdades sådana lagar och de blev strängt genomdrivna. Ändå hade reformatorerna under en viss tid tillfälle att sprida Bibeln trots att prästerna sökte att hindra dem.

Åter började de påvliga ledarnas intriger för att tysta reformatorn. Tre ånger i följd instämdes han till olika undersökningsdomstolar, men utan att de kunde åstadkomma något. Först förklarade en synod av biskopar hans skrifter som kätterska. De fick den unge konungen Rikard II på sin sida. De lyckades få ett kungligt dekret som dömde alla som höll fast vid de fördömliga lärorna, till fängelsestraff.

Wycliffe vädjade nu till parlamentet. Inför Nationsrådet lade han oförskräckt fram en anklagelse mot prästerskapet och krävde en reform ifråga om kyrkans enorma maktmissbruk. Med överbevisande kraft skildrade han påvestolens övergrepp och förfall. Hans fiender blev förvirrade. Wycliffes vänner och hjälpare hade blivit tvingade att ge efter, och man var nu övertygad om att reformatorn själv på sin ålderdom, ensam och utan vänner skulle böja sig för konungens och prästerskapets samlade myndighet. Men i stället insåg de påvliga att de hade besegrats. Parlamentet lät sig ledas av hans kraftfulla framställning. Dekretet om förföljelse återkallades. Reformatorn fick sin frihet tillbaka.

För tredje gången ställdes Wycliffe inför domstol och denna gång inför den högsta andliga domstolen i riket. Här skulle de inte komma att visa någon förskoning mot kättaren. Här skulle Rom sist och slutligen segra och reformatorns verk hejdas. Så trodde de påvliga. Kunde de bara genomföra sin föresats, skulle Wycliffe tvingas att avsvärja sig sina läror eller också lämna domstolen endast för att bestiga bålet.

Men den gamle reformatorn avsvor sig ingenting. Han ville inte hyckla. Utan fruktan höll han fast vid sin lära och motbevisade anklagelserna från sina förföljare. Han glömde sig själv, sin ställning och sin omgivning, ställde sina åhörare inför Guds domstol och lade deras spetsfundigheter och bedrägerier på den eviga sanningens vågskål. Människor i rättssalen kunde känna den helige Andes närvaro. Guds kraft vilade över åhörarna. De var som fastnaglade vid sina platser. Reformatorns ord träffade dem som brinnande pilar från Herrens koger. Den anklagelse för kätteri som de hade riktat mot honom, vältrade han nu med överbevisande kraft över på dem själva. Han frågade allvarligt, hur de vågade utbreda sina villfarelser? Han påvisade att de gjorde det för vinnings skull och för att driva handel med Guds nåd.

”Med vem tror ni”, sade han slutligen, ”det är ni kämpar? Men en gammal man på gravens rand? Nej med sanningen — sanningen som är starkare än ni själva och som kommer övervinna er.” — Wycliffe, band 2, kap. 13. Därefter drog han sig tillbaka från församlingen och inte en enda av hans fiender gjorde något försök att hindra honom.

Wycliffes arbete var nästan fullbordat. Sanningens baner som han så länge hade burit, skulle snart falla ur hans händer. Men ännu en gång skulle han vittna för evangelium. Sanningen skulle till och med bli förkunnad i själva villfarelsens högborg. Wycliffe fick order om att försvara sitt kätteri inför påvens domstol i Rom, där de heligas blod så ofta hade blivit utgjutet. Han var inte omedveten om den fara som hotade honom. Han visste mycket väl att döden skulle bli hans lott om han rättade sig efter deras kallelse. Men detta höll honom inte tillbaka. Han skulle ha tagit emot utmaningen, om inte slaganfall hade gjort det omöjligt för honom att resa. Men även om hans röst inte kunde ljuda i Rom, så kunde han tala på annat sätt. Han bestämde sig för att skriva. Från sitt hem skrev reformatorn ett brev till påven. Detta var avfattat i en respektfull ton och i kristlig anda, men innehöll samtidigt en skarp tillrättavisning för påvemaktens prakt och stolthet.

”Det gläder mig, verkligen”, skrev han, ”att jag kan framhålla och vittna inför envar om den tro som jag har, och i synnerhet för biskopen i Rom. Och eftersom jag antar att han är sund i sin tro, kommer han säkert att villigt bekräfta min omnämnda tro eller rätta på den om den är felaktig.

Maning till omvärdering

För det första förutsätter jag att Kristi evangelium är hela summan av Guds lag... och jag förmodar att biskopen av Rom, eftersom han är Kristi ställföreträdare här på jorden, är skyldig att framför alla andra lyda denna evangeliets lag. Storheten bland Kristi lärjungar kom ju inte till uttryck i världslig värdighet och ära, utan i att de noga följde Kristus i hans liv och verksamhet... Kristus var ju under sin vandring på jorden en fattig man, och han vände sig bort från all jordisk makt och ära... Därför kan jag inte komma till någon annan slutsats än att ingen troende bör följa varken påven själv eller någon annan helig man längre än denne följer sin Herre Jesus Kristus. Petrus och Sebedeussönerna väckte ju förargelse, då de fikade efter världslig ära i stället för efter att följa Kristi exempel. Därför bör man inte följa dem i sådana villfarelser...

Påven borde överlåta allt världsligt välde till de världsliga myndigheterna och allvarligt förmana hela sitt andliga stånd till detta. Så gjorde ju Kristus, framförallt ifråga om sina apostlar. Om jag har fel i detta, vill jag med största ödmjukhet ta emot tillrättavisning, ja, till och med döden om det är nödvändigt. Om jag kunde göra det jag själv önskar, skulle jag i sanning framträda inför biskopen i Rom. Men Herren har hindrat mig och har lärt mig att lyda Gud mer än människor.”

Till slut sade han: ”Låt oss be vår Gud att han må väcka påven Urbanus VI såsom han har börjat, att han med sitt prästerskap må följa Herren Jesus Kristus i liv och vandel, och att de må undervisa folket grundligt, så att också de troget kan följa dem på samma väg.” — John Foxe, *Acts and Monuments,* band 3, sid. 49, 50.

Så framställde Wycliffe Kristi ödmjukhet och mildhet för både påven och hans kardinaler. Han avslöjade inte bara för dem själva utan för hela kristenheten den stora kontrasten mellan dem och den Mästare, vars representanter de bekände sig vara.

Wycliffe väntade sig inte något annat än att hans liv skulle bli priset för hans trohet. Konungen, påven och biskoparna hade förenat sig för att röja honom ur vägen. Det föreföll ofrånkomligt att det i bästa fall skulle dröja endast några månader, innan han fördes till bålet. Hans mod var emellertid orubbligt. ”Varför talar du om att söka martyrkronan långt borta?” sade han. ”Predika Kristi evangelium för de högmodiga prästerna och du kommer inte att kunna undgå att bli martyr. Skulle jag tiga och få leva?. . . Aldrig! Låt slaget drabba. Jag väntar det.” — D’ Aubigné, band 17, kap. 8.

Men Guds försyn beskyddade honom alltjämt. Den man som hela sin livstid så modigt hade försvarat sanningen och dagligen satt sitt liv på spel, skulle inte falla offer för sina fiender. Wycliffe hade aldrig försökt skydda sig själv. Herren hade varit hans beskyddare. Och nu, då hans fiender var säkra om sitt byte, drog Gud honom undan deras makt. Under det att han höll på att dela ut nattvarden till sin församling i Lutterworth fick han ett nytt slaganfall och dog snart därefter.

Gud hade gett Wycliffe en uppgift. Han hade lagt sanningens ord i hans mun. Han hade satt en vakt omkring honom så att hans ord skulle kunna nå ut till folket. Hans liv skyddades och hans arbete fortsatte, intill dess grunden för Reformationens stora verk hade lagts.

Han inledde ett nytt tidsskede

Wycliffe trädde fram ur den mörka tidsålderns mörker. Det fanns ingen som hade gått före honom och efter vilken han kunde bygga upp sitt reformsystem. I likhet med Johannes döparen kallades han till att utföra ert särskilt verk. Han inledde ert nytt tidsskede. Men det fanns en harmoni och fullkomlighet i det system och i den sanning han förkunnade som inte utvidgades av de reformatorer som kom efter honom och som några inte ens nådde upp till hundra år senare. Grunden var bred och djup. Byggnaden hade byggts så fast och så fullkomlig att de som kom efter honom, inte behövde bygga om den.

Den rörelse som påbörjades av Wycliffe skulle föra fram till samvets- och tankefrihet och befria folket från Roms triumfvagn, som de så länge hade varit bundna vid. Rörelsen hade sitt ursprung i Bibeln. Där låg källan till den välsignelsens ström, som liksom livets

vatten hade flutit igenom tiden, alltsedan trettonhundratalet. Wycliffe tog emot Bibeln oförbehållsamt som en fullkomlig uppenbarelse av Guds vilja, en sann regel för tro och liv. Han blev uppfostrad till att tro att den romerska kyrkan hade gudomlig och orubblig auktoritet. Han hade lärt sig att med stor vördnad ta emot de lärdomar och seder som en gång hade godtagits och som var över tusen år gamla. Men han vände sig bort från allt detta för att låta sig undervisas från Guds ord. Detta var den auktoritet som han uppmanade folket att godkänna. I stället för att kyrkan skulle tala genom påven, förklarade han att den enda sanna auktoriteten var Guds röst som ljöd till oss genom Bibeln. Och han lärde inte bara att Bibeln är en fullkomlig uppenbarelse av Guds vilja utan att den helige Ande är Bibelns enda uttolkare. Varje människa bör studera den och lära känna sin plikt ifråga om sig själv. Han vände människornas hjärtan bort ifrån påven och den romerska kyrkan och till Bibeln.

Wycliffe var en av de största reformatorerna. Få av hans efterföljare kan mäta sig med honom när det gäller insikt och klar tankegång. Han hade ett orubbligt grepp om sanningen och mod att försvara den. Ett helgat liv, oförtröttlig möda i studier och arbete, en orubblig uppriktighet och en kristen kärlek och trohet i ämbetet var kännetecken på denne förste reformator. Så stod han mitt i det andliga mörker och det moraliska fördärv som rådde under den tid han levde.

Wycliffes liv blev ett vittnesbörd om den kraft om finns i Bibeln till att fostra och omskapa en människa. Bibeln gjorde honom till det han var. De ansträngningar människor gör för att förstå Bibelns stora sanningar ger ny styrka åt alla själens förmågor. De utvecklar sinnet, skärper iakttagelseförmågan och kommer omdömet att morgna. Inte något annat studium kan på det sättet förädla varje tanke, känsla och avsikt som bibelstudier. Bibeln ger fasthet, mod, tålamod och kraft. Den förädlar livsföringen och helgar själen. Ett flitigt, allvarligt studium av Bibeln där den studerande kommer i direkt kontakt med den Eviges tankar, kommer att skänka världen människor med bättre förståndsförmågor och ädlare principer än den mänskliga filosofins grundligaste skolor har kunnat åstadkomma. ”När dina ord upplåtas”, säger psalmisten, ”giva de ljus och skänka förstånd.” — Ps. 119: 130.

Lollarderna

Den lära som Wycliffe hade förkunnat, fortsatte att utbreda sig. Hans anhängare, som blev kända under namnet Wycliffeiter eller lollarder, reste inte bara över hela England utan också i andra länder. Överallt tog de kunskapen om evangelium med sig. När nu deras ledare var borta, arbetade förkunnarna med större iver än tidligare. Stora skaror samlades omkring dem för att lyssna till deras undervisning. Några av adeln, ja, till och med drottningen själv, hade blivit omvända. På många platser kunde man tydligt märka en förändring i folkets beteende. Den romerska kyrkans avgudabilder togs bort ur kyrkorna. Men snart bröt förföljelsens obarmhärtiga storm lös över dem som hade dristat sig till att ta

Bibeln som sin vägledare. Den engelske monarken som ville stärka sin makt genom att tillförsäkra sig stöd från Rom, tvekade inte att offra reformatorerna. För första gången i Englands historia bestämdes det att anhängarna av evangelium skulle mista livet på bålet. Den ena martyren efter den andra föll. Sanningens försvarare bannlystes och plågades och kunde bara ropa ut sin smärta inför Guds öron. De förföljda reformatorerna fann sin tillflykt så gott de kunde ibland de lägre klasserna. De predikade på hemliga platser och gömde sig till och i med i jordhålor och bergsgrottor.

Trots den häftiga förföljelsen kom under flera års tid en stilla, from, inträngande och tålmodig protest att göra sig gällande mot den rådande förvanskningen av den kristna läran. De kristna hade under denna tid endast en mycket begränsad kunskap om sanningen. De hade emellertid lärt sig att älska Bibeln och att tro på den. Därför uthärdade de också lidandet. Liksom lärjungarna på apostlarnas tid avstod många från sina jordiska ägodelar för att befrämja Kristi sak. De som fick tillåtelse att bo kvar i sina hem, tog gärna emot de bannlysta. När de själva blev förvisade, delade de med glädje de utstöttas öde. Det är sant att tusentals som fruktade för förföljarnas raseri vann frihet genom att avsvärja sig sin tro. De kom ut ur fängelserna, iförda botkläder som tillkännagav att de hade avsvurit sig sin tro. Men det fanns många, bland dem en del adliga liksom många fattiga, som vittnade om sanningen innanför tjocka fängelsemurar och ”lollardtorn”. På sträckbänken och bålet gladde de sig över att aktas värdiga att få ta del i Kristi lidande.

Papisterna hade inte lyckats få sin vilja igenom ifråga om Wycliffe under hans livstid. Deras hat kunde inte tillfredsställas så länge hans kropp vilade i fred i graven. Efter en order, som utsändes från kyrkomötet i Konstanz mer än 40 år efter hans död, grävdes hans ben upp och brändes offentligt. Askan kastades i en bäck i närheten. ”Den bäcken”, säger en gammal författare, ”förde hans aska till Avon, Avon förde den till Severn, Severn till den lilla sjön och därifrån fördes den till havet. Så blev Wycliffes aska en bild av hans lära, som nu spreds över hela världen.” — T. Fuller, *Church History of Britain*, band 4, sec. 2, par. 54. Hans fiender förstod litet av den symboliska betydelse som deras ondskefulla gärning fick.

Det var genom att läsa Wycliffes skrifter som Johan Hus i Böhmen leddes till att förkasta många av de romerska villfarelserna och börja sitt reformationsverk. På det sättet blev sanningens säd utsådd i dessa två länder som låg så långt ifrån varandra. Från Böhmen sträckte sig verket till andra länder. Människors tankar vändes mot Gud som så länge hade varit glömd. En gudomlig hand förberedde vägen for den stora Reformationen.

Kapitel 6—Två frihetshjältar

Hus och Hieronymus var två modiga gudsmän som trotsade hotet om både fängelse och död. Deras verksamhet lade grunden till Reformationen. Så tidigt som under det nionde århundradet hade evangelium kommit till Böhmen. Bibeln hade översatts. Offentliga gudstjänster hölls på folkets språk. Men efterhand som påvens makt ökade ställdes Bibeln i skuggan. Påven Gregorius VII, som hade gjort det till sin uppgift att förödmjuka högmodiga konungar, var inte mindre angelägen om att förslava folket. För att göra detta utsändes en bannbulla som förbjöd offentlig gudstjänst på böhmiska språket. Påven förklarade att ”det behagade den Allsmäktige att tillbedjan av honom skulle ske på ett okänt språk och att många onda ting och villfarelser hade sin orsak i att denna regel inte hade iakttagits”. — Wylie, *History of the Reformation*, band 3, kap.1. Detta romarkyrkans dekret innebar att Bibelns ljus skulle utsläckas och folket insvepas i mörker. Men Gud hade sörjt för att andra redskap skulle bevara församlingen. Valdenser och albigenser, som hade jagats från sina hem i Frankrike och Italien på grund av förföljelser, kom till Böhmen. Även om de inte vågade undervisa öppet, arbetade de ivrigt i hemlighet. På detta sätt bevarades den sanna tron århundrade efter århundrade.

Före Hus’ tid fanns det i Böhmen människor som öppet påtalade sedefördärvet inom kyrkan och folkets lastbarhet. Deras verksamhet väckte intresse vida omkring. Prästerna blev uppskrämda. Förföljelse bröt lös över anhängarna av evangelium. De fick tillbedja Gud i skogarna och bland bergen. Där uppsöktes de av soldater. Många blev dödade. Senare bestämdes det att alla som avvek från romarkyrkans gudsdyrkan skulle brännas på bål. De kristna måste offra sina liv, men de såg fram mot den tid då deras sak skulle segra. En av dem som lärde att ”frälsning endast finns genom tron på den korsfäste Frälsaren” förklarade i sin dödsstund: ”Raseriet från sanningens fiender går nu ut över oss, men det skall inte alltid vara så. Ur folkets djupa led kommer det att uppstå en utan svärd och utan myndighet och över honom skall de inte kunna få överhand.” — Samma källa, band 3, kap. Luthers tid låg alltjämt långt i framtiden. Men även vid denna tidpunkt framträdde en man som genom sitt vittnesbörd mot Rom skulle skaka om nationerna.

Johan Hus var av låg härkomst och miste tidigt sin far. Hans gudfruktiga mor som betraktade gudsfruktan som det mest värdefulla en människa kan äga, försökte ge sin son detta arv. Hus läste i en provinsskola och började därefter sina studier vid universitetet i Prag, där han fick en friplats. På resan till Prag följde hans mor med. Hon var en fattig änka och kunde inte ge sonen jordisk rikedom. Men då de närmade sig den stora staden, knäböjde hon vid sidan om sin unge son och bad sin himmelske Fader om att välsigna honom. Föga anade denna mor hur hennes bön skulle bli hörd och besvarad.

Vid universitetet blev Hus snart uppmärksammad på grund av sin outtröttliga studiemöda och sina snabba framgångar. Samtidigt vann han allmän aktning för sitt vänliga, vinnande sätt och sitt oklanderliga liv. Han var en uppriktig anhängare av romarkyrkan och sökte ivrigt de andliga välsignelser som den gav sig ut för att kunna ge. Med anledning av ett jubileum gick han till skriftermål, betalade sina sista mynt och anslöt sig till processionen för att få del av den syndförlåtelse som hade utlovats. Då han hade fullbordat sina studier blev han präst. Han kom snart i förgrunden och blev senare knuten till konungens hov. Han blev också utnämnd till professor och senare till rektor vid det universitet, där han hade fått sin utbildning. Under loppet av några få år var den oansenliga friplatsstudenten sitt lands stolthet och hans namn blev känt över hela Europa.

Men det var på ett annat område Hus började reformarbetet. Flera år efter sin ordination till prästämbetet utnämndes han till förkunnare i Betlehemskapellet. Grundläggaren av detta kapell hade kämpat för att Bibeln skulle förkunnas på folkets eget språk, något som han betraktade som av stor betydelse. Trots motstånd från påvekyrkan mot denna sed hade den aldrig helt upphört i Böhmen. Men det härskade stor okunnighet om Bibeln. De svåraste laster praktiserades inom alla samhällsskikt. Detta onda påtalade Hus utan förskoning och hänvisade till Bibeln för att inskärpa de sanningens och renhetens principer som han framhöll.

En ung man från Prag, Hieronymus, som senare blev nära knuten till Hus hade, då han kom hem från England, tagit med sig Wycliffes skrifter. Den engelska drottningen, som hade tagit emot Wycliffes lära, var en böhmisk prinsessa och genom hennes inflytande fick denne reformators böcker stor spridning i hennes hemland. Hus läste dessa skrifter med intresse. Han förstod att författaren måste vara en uppriktig kristen och han såg med välvilja på de reformer denne kämpade för. Utan att han själv visste det hade Hus kommit in på en väg som skulle föra honom långt bort ifrån Rom.

Den avslöjande bilden

Ungefär vid den här tiden kom två främmande män ifrån England till Prag, lärda män som hade tagit emot ljuset och som hade kommit för att förkunna det i detta avlägsna land. De började att öppet angripa påvens överhöghet och blev därför snart tystade av myndigheterna. Men de ville inte uppge sin plan och tillgrep andra medel. De var inte bara förkunnare utan också konstnärer. Nu började de göra bruk av sin konstnärsbegåvning. På en plats som allmänheten hade tillgång till, målade de två bilder. Den ena var en framställning av Jesu intåg i Jerusalem ”saktmodig, ridande på en åsna”. (Matt. 21: 5.) Följd av sina lärjungar, klädda i slitna kläder och med bara fötter. Den andra bilden skildrade en påvlig procession: Påven red på en praktfullt utstyrd häst och var iförd sina dyrbara kläder

och sin tredubbla krona. Framför honom gick trumpetblåsare och bakom honom följde kardinaler och prelater i en bländande procession.

Detta var en predikan som väckte uppmärksamhet inom alla klasser. Stora människoskaror kom för att se bilderna. Alla förstod moralen. Kontrasten mellan den ödmjukhet och ringhet som präglade Kristus, å ena sidan och den stolthet och arrogans

som kom till uttryck hos påven, hans föregivna tjänare, å andra sidan gjorde ett starkt intryck på många. Det blev stor uppståndelse i Prag. Efter en kort tid fann främlingarna att det med hänsyn till deras säkerhet var nödvändigt att de reste sin väg. Men det som de hade lärt folket skulle inte glömmas så snart. Bilderna gjorde ett djupt intryck på Hus och gjorde att han började studera Bibeln och Wycliffes skrifter med större iver. Även om han ännu inte var färdig att godta alla de reformer som Wycliffe propagerade för, kunde han på ett klarare sätt se påvedömets sanna väsen. Med desto större iver fördömde han det högmod, den äregirighet och korruption som härskade bland prästerskapet.

Från Böhmen spred sig ljuset till Tyskland, eftersom oroligheter vid universitetet i Prag gjorde att hundratals tyska studenter reste hem. Många av dessa hade fått sin första kunskap om Bibeln från Hus. Då de kom hem förkunnade de evangelium i sitt eget land.

Stad i interdikt

Nyheten om verksamheten i Prag nådde Rom. Hus blev anmodad att sammanträffa med påven. Att lyda denna order skulle för Hus vara detsamma som att utsätta sig för säker död. Konungen och drottningen i Böhmen, universitetet, medlemmar av adeln och ämbetsmän i regeringen riktade en gemensam framställning till påven om att Hus skulle få lov att bli kvar i Prag och i stället sända en ställföreträdare till Rom. I stället för att bevilja denna begäran bestämde påven att Hus skulle ställas inför domstol och dömas. Och därefter för klarade han staden Prag i interdikt.

Vid denna tid skapade en sådan dom alltid fruktan vida omkring. De ceremonier som följde med en sådan handling var i hög grad avsedda att väcka skräck hos ett folk som trodde att påven representerade Gud själv. De ansåg att han hade nycklarna till himmelen och helvetet samt makt att utdöma såväl materiella som andliga straffdomar. Folk trodde i allmänhet att himmelens portar var stängda för den del av landet som lades i interdikt och att de döda var utestängda från de saligas boningar, intill dess det behagade påven att upphäva bannlysningen. Som ett tecken på denna fruktansvärda olycka upphörde all religiös verksamhet. Kyrkorna stängdes. Vigsel utfördes ute på kyrkogården. De döda, som inte fick begravas i vigd jord, blev utan begravningsceremoni gravsatta i diken eller ute på fälten. Genom sådana saker som gjorde intryck på människors fantasi, försökte den romerska kyrkan att härska över människors samveten. Tumult utbröt i Prag. En stor del av

befolkningen fördömde Hus och anklagade de honom för att vara orsak till alla olyckor. De krävde att han skulle utlämnas till den romerska kyrkan. För att stormen skulle lägga sig drog sig reformatorn tillfälligt tillbaka till sin födelseort. Till sina vänner som blev kvar i Prag skrev han: ”När jag har dragit mig tillbaka ifrån er, så är det för att följa Jesu Kristi befallning och exempel. Ondsinnade människor skall inte få någon som helst möjlighet till att ådra sig evig fördömelse. Jag skall heller inte bli orsak till förföljelse och svårigheter för de fromma. Jag har också rest bort av fruktan för att ogudaktiga präster under längre tid alltjämt skulle kunna förbjuda förkunnandet av Guds ord bland er. Men jag har inte lämnat er för att förneka den gudomliga sanningen som jag med Guds hjälp är villig att dö för.” — Bonnechose, *The Reformers before the Reformation*, band 1 sid. 87. Hus upphörde inte att arbeta utan reste omkring i trakterna och predikade för intresserade människoskaror. De förhållningsregler som påven tillgrep för att undertrycka evangelium, blev således ett medel till att det förkunnades i vidare kretsar. ”Ty icke mot sanningen, utan allenast for sanningen förmå vi något.” — 2 Kor. 13:8.

”Det ser ut som om Hus vid denna tidpunkt i sin karriär genomgick en allvarlig inre kris. Även om kyrkan försökt övervinna honom med sina bannstrålar förkastade han ännu inte dess auktoritet. För honom stod kyrkan alltjämt som Kristi brud. Påven var Guds representant och ställföreträdare. Det som Hus kämpade mot var maktmissbruket, inte själva principen. Detta medförde en fruktansvärd kamp mellan hans intellektuella överbevisning och samvetets röst. Om kyrkans auktoritet var rättfärdig och ofelbar, såsom han trodde att den var, hur kunde det då komma sig att han kände sig tvingad att sätta sig upp emot den? Han insåg att det skulle vara synd att lyda den. Men varför skulle lydnad mot en ofelbar kyrka medföra ett sådant resultat? Detta problem kunde han inte lösa. Detta tvivel plågade honom gång på gång. Den närmaste lösning han kunde komma fram till, var att det som hände på Frälsarens tid måste ha inträffat på nytt. Prästerna inom kyrkan hade blivit ogudaktiga människor och använde sin lagliga myndighet till olagliga ändamål. Detta gjorde att han godtog följande princip för sig själv och sin förkunnelse: Samvetet skall ledas av Bibelns lära såsom vårt förstånd uppfattar den. Med andra ord kom han fram till, att den enda, ofelbara vägledaren är Bibeln och inte kyrkans uttalanden genom prästerskapet.” — Wylie, band 3, kap. 2.

När stämningen i Prag efter en tid hade lugnat sig, återvände Hus till Betlehemskapellet för att fortsätta förkunnandet av Guds ord med ännu större iver och frimodighet. Hans fiender var verksamma och mäktiga. Men drottningen och många bland adeln var hans vänner, och en stor mängd av folket tog hans parti. Hans rena, upphöjda lära och hans helgade liv stod i motsats till de demoraliserande dogmer som anhängarna av romarkyrkan förkunnade. Den girighet och de utsvävningar som de gjorde sig skyldiga till, kom många att betrakta det som en ära att stå på hans sida.

Hittills hade Hus stått ensam i sin verksamhet, men nu slöt sig Hieronymus till reformationsarbetet. Han hade under sin vistelse i England tagit emot Wycliffes lära. Dessa två stod från och med nu tillsammans i livet. Inte heller i döden skulle de skiljas. Begåvning, vältalighet och lärdom, alltsammans något som vinner gehör hos folket, var egenskaper som Hieronymus ägde i framträdande grad. Men när det gällde egenskaper som utgör sann karaktärsstyrka var Hus den större. Hans lugna omdöme dämpade den intensive Hieronymus, som med sann ödmjukhet uppfattade hans värde och rättade sig efter hans råd. Under deras gemensamma ansträngningar gick reformverket framåt med större hastighet. Gud tillät stort ljus lysa in i dessa utvalda mäns sinnen, och han uppenbarade för dem många av de villfarelser som härskade inom den romerska kyrkan. De fick emellertid inte del av allt det ljus som skulle ges till världen. Genom dessa sina tjänare arbetade Gud för att föra folket ut ur katolicismens mörker. Men de mötte många och stora hinder. Gud förde dem steg för steg framåt, efterhand som de kunde orka med det. De var inte beredda att kunna ta emot allt ljus på en gång. Det skulle bara ha fått dem att vända sig bort, såsom fallet är med den som länge har varit i mörker, när solen i sin middagsglans lyser på dem. Därför uppenbarade Gud det för de ledande männen i små portioner, efterhand som folket kunde ta emot det. Ned genom århundradena skulle andra trofasta arbetare följa efter dem för att leda människorna ännu längre på Reformationens väg.

Klyftan vidgas

Splittringen inom kyrkan fortsatte. Tre påvar kämpade nu om herraväldet. Striden fyllde kristenheten med förtrytelse och förvirring. Inte nog med att de slungade ut bannstrålar mot varandra. De grep också till världsliga medel. Var och en av dem försökte skaffa sig medel så att han kunde köpa vapen och värva soldater. Givetvis skulle detta kräva pengar. För att få tillgång till sådana blev kyrkans gåvor, ämbeten och välsignelser utbjudna till försäljning. (Se” Tillägg” om sid. 59.) Också prästerna, som följde i sina ledares fotspår, använde sig av simoni och krig för att förödmjuka sina rivaler och stärka sin egen makt. Med ännu större frimodighet höjde Hus sin röst mot de vederstyggligheter som tolererades i kristendomens namn. Folket beskyllde öppet de katolska ledarna för att vara orsaken till den olycka som drabbat kristenheten.

Åter tycktes staden Prag stå på randen av en blodig konflikt. Liksom i gångna tidsåldrar blev Guds tjänare anklagade för att vara den ”som drager olycka över Israel. (1 Kon. 18: 17.) Åter drabbades staden av interdikt. Hus återvände till sin födelsetrakt. Den förkunnelse som han med sådan trohet hade framburit i sitt kära Betlehemskapell hade nått sitt slut. Han skulle tala från en högre tribun till hela kristenheten, innan han lade ned sitt liv som ett vittne för sanningen.

För att råda bot på det onda som Europa led under, inkallades ett allmänt kyrkomöte till Konstanz. Detta kyrkomöte blev efter kejsar Sigismunds önskan sammankallat av den ene av de tre rivaliserande påvarna, Johannes XXIII. Kravet på ett nytt kyrkomöte var allt annat än välkommet för påven Johannes. Hans karaktär och politik kunde illa tåla en undersökning även av prelater med en moral som stod så långt som den gjorde bland kyrkans män på den tiden. Men han vågade inte sätta sig upp mot Sigismunds vilja. (Se ”Tillägg”.)

Huvuduppgiften för detta kyrkomöte var att få ett slut på splittringen inom kyrkan och att utrota kätteriet. De två motpåvarna blev därför anmodade att sammanträffa med den ledande förkämpen för de nya åsikterna, Johan Hus. De förstnämnda ställde inte upp personligen av hänsyn till sin säkerhet, utan lät sig representeras av sina sändebud. Påven Johannes, som formellt var den som hade sammankallat kyrkomötet, kom till platsen med onda aningar. Han misstänkte nämligen att kejsaren hemligt hade för avsikt att avsätta honom. Han fruktade också att han skulle bli ställd till svars för de laster genom vilka han hade vanärat den påvliga kronan såväl som för de förbrytelser som hade gjort det möjligt för honom att tillskansa sig den. Ändå höll han sitt intåg i Konstanz med stor prakt, följd av de högsta kyrkliga ämbetsmännen och en skara hovmän. Samtliga stadens andliga och civila myndigheter gick ut för att möta honom och bjuda honom välkommen. Över hans huvud höll fyra av de högsta överhetspersonerna en gyllene tronhimmel. Hostian bars framför honom. Kardinalernas och de adligas praktfulla dräkter var ett imponerande skådespel.

Resa med lejdbrev

Samtidigt närmade sig en annan resande Konstanz. Hus hade klart för sig de faror som hotade honom. Han tog avsked av sina vänner som om han aldrig mer skulle möta dem och fortsatte resan med en känsla av att den förde honom till bålet. Fastän han hade fått lejdbrev från konungen av Böhmen, och dessutom under sin väg till Konstanz ett brev från kejsar Sigismund, vidtog han alla sina åtgärder med tanken att han antagligen gick döden till mötes.

I ett brev till sina vänner i Prag skrev han: ”Mina bröder. . . jag reser med lejdbrev från konungen för att möta mina talrika dödsfiender. . . Jag sätter hela min tillit till den allsmäktige Guden och till min Frälsare. Jag hoppas att han kommer att höra era innerliga böner och lägga sin klokhet och visdom i min mun så att jag kan stå emot. Jag hoppas också att han skall ge mig sin helige Ande till att styrka mig i sanningen, så att jag med fritt mod kan möta frestelser, fängelse och en grym död, om så skulle bli. Kristus led för sina älskade. Skulle det då vara att undra över att han efterlämnat åt oss sitt exempel, för att vi själva med tålamod skall kunna genomgå allt för vår egen frälsning? Han är Gud. Vi är hans skapade varelser. Han är Herren. Vi är hans tjänare. Han är världens härskare. Vi är bara usla,

dödliga människor, men ändå led han. Varför skulle då inte också vi lida, framförallt när lidandet renar oss? Därför mina älskade, om min död skall bidra till hans ära, så bed om att den skall få komma snart och att han skall göra det möjligt för mig att bära alla mina lidanden med uthållighet. Men är det bättre att jag vänder tillbaka till er, så låt oss bedja Gud om att jag må vända tillbaka utan fläck, dvs. att jag inte må dölja en enda detalj av evangeliets sanning utan efterlämna åt mina bröder ett gott exempel som de kan följa. Det är därför sannolikt att ni aldrig mer kommer att få se mitt ansikte i Prag. Men skulle det vara den Allsmäktiges vilja att jag skall aktas värdig att få komma tillbaka till er, så låt oss gå fram fastare och starkare i kunskapen om hans lag och kärleken till den." — Bonnechose, band 1, sid. 147, 148.

I ett annat brev, som skrevs till en präst som hade blivit anhängare av evangelium, skriver Hus med stor ödmjukhet om sina egna felsteg. Han anklagar sig själv för att ha "känt välbehag av att använda fina kläder och för att ha kastat bort tid med intetsägande sysslor". Till detta fogar han dessa rörande förmaningsord: "Måtte Guds ära och människors frälsning uppta ditt sinne och inte tankar om prästämbete och lantegendomar. Ta dig i akt för att smycka ditt hus mer än din själ och var framförallt angelägen om den andliga uppbyggelsen. Var gudfruktig och ödmjuk mot de fattiga och slösa inte vid gästabud. Om du inte förbättrar ditt liv och avstår från överflödiga ting, så fruktar jag för att du skall bli hårt tillrättavisad, såsom också jag själv blir. . . Du känner min lära, för du har tagit emot min undervisning från barndomen. Därför är det till ingen nytta att skriva mer till dig. Men jag besvär dig vid Herrens barmhärtighet att du inte efterliknar mig i någon av de fåfängligheter som du har sett hos mig." Utanpå brevet skrev han: "Jag besvär dig min vän att du inte bryter denna försegling förrän du har visshet om att jag är död." — Bonnechose, band 1, sid. 148, 149.

Under sin resa fick Hus överallt bevis på hur hans lära hade blivit utbredd och på den välvilja med vilken människor hade omfattat hans sak. De strömmade till för att träffa honom. I några städer följde myndigheterna honom genom gatorna.

Kejserligt löfte bryts

Då han kom till Konstanz fick han löfte om frihet. Till kejsarens lejdbrev fogades en personlig försäkran om beskydd från påven. Men dessa högtidliga och upprepade förklaringar infriades inte. Reformatorn blev snart arresterad och satt i en motbjudande fängelsecell. Detta skedde efter order från påven och kardinalerna. Senare överfördes han till en stark borg på den andra sidan av Rhen och hölls som fånge där. Påven, som fick liten nytta av sin trolöshet, blev strax därefter insatt i samma fängelse. — Bonnechose, band 1, sid. 247. I kyrkomötet blev påven förklarad skyldig till de grövsta förbrytelser, förutom mord, simoni och hor och "synder som det inte är lämpligt att nämna". Detta förklarade

kyrkomötet självt och han blev till sist fråntagen sin påvekrona och satt i fängelse. De två motpåvarna blev också avsatta och en ny påve blev vald.

Fastän påven hade gjort sig skyldig till större förbrytelser än Hus någon gång hade beskyllt prästerna för och som han krävde en reform emot, gick samma kyrkomöte, som hade degraderat påven, nu till verket för att krossa reformatorn. Fängslandet av Hus väckte stor vrede i Böhmen. Mäktiga adelsmän inlämnade allvarliga protester till kyrkomötet mot denna våldshandling. Kejsaren som inte gärna ville tillåta brott mot en lejd, satte sig emot att kyrkomötet skulle behandla Hus' sak. Men reformatorns fiender var både illasinnade och ihärdiga. De sökte påverka kejsaren genom hans fördomar, hans fruktan och hans iver för kyrkan. De kom med långdragna argument för att bevisa att ”man inte bör hålla löften som har getts till kättare eller till personer som är misstänkta för kätteri, även om de har lejdbrev från kejsare eller från konungar”. — Jacques Lenfant: *History of the Council of Constance*, band 1, sid. 516. Till slut lyckades de.

Då Hus inställdes inför kyrkomötet var han försvagad av sjukdom och den långa fängelsevistelsen. Den fuktiga, dåliga luften i cellen hade orsakat en feber som nästan hade tagit hans liv. I tunga kedjor stod han framför kejsaren som hade gett sin hedersord på att skydda honom. Under de långvariga förhandlingarna höll han orygglig fast vid sanningen. Medan de församlade myndigheterna från kyrka och stat lyssnade, framförde han en högtidlig protest mot korruptionen inom prästståndet. Då han ställdes inför valet mellan att avsvärja sig sin lära eller lida döden valde han martyrens öde.

Guds nåd höll honom uppe. Under de veckor han måste lida, innan den slutliga domen föll, var hans själ full av himmelens frid. ”Detta skriver jag i fängelset och med min kedjade hand, medan jag väntar min dödsdom i morgon”, skrev han till en vän. . . . ”När vi med Jesu Kristi hjälp möts igen i det kommande livet med dess härliga frid, kommer du att få veta hur barmhättig Gud har varit mot mig och hur kraftfullt han har hjälpt mig i mina frestelser och prövningar.” — Bonnechose, band 2, sid. 67.

Från sin mörka fängelsecell förutsåg Hus hur den sanna tron skulle segra. I sina drömmar vände han tillbaka till kapellet i Prag, där han hade förkunnat evangelium. Han såg att påven och hans biskopar höll på att utplåna de bilder av Kristus som han hade målat på väggen. Denna syn plågade honom, men nästa dag såg han många målare ivrigt upptagna med att framställa dessa bilder i större antal och klarare färger. Så snart arbetet var färdigt sade målarna som omgavs av en väldig människoskara: ”Låt nu påven och biskoparna komma. De kommer aldrig att kunna utplåna dem mer.” Då reformatorn omtalade denna dröm sade han: ”Jag är säker på att Kristi bild aldrig skall bli utplånad. De har önskat ödelägga den, men den kommer att målas igen i allas hjärtan av predikanter som är mycket bättre än jag.” — D'Aubigné, band 1, kap. 611

För sista gången blev nu Hus ställd inför kyrkomötet. Det var en stor, lysande församling — kejsaren, rikets furstar, de furstliga deputerade, kardinaler, biskopar och präster. Dessutom en stor skara åskådare. Från alla platser inom kristenheten hade människor kommit för att se det första offret i den långa kamp som skulle föra till seger för samvetsfriden.

Då Hus uppfordrades att ge sitt sista avgörande svar, förklarade han att han inte kunde återkalla någonting. Medan han riktade sin genomborrande blick på monarken som så skamligt hade brutit sitt löfte förklarade han: ”Av egen fri vilja bestämde jag mig för att komma inför kyrkomötet under offentligt beskydd på tro och heder från kejsaren som är närvarande här.” — Bonnechose, band 2, sid. 84. Sigismund rodnade kraftigt då alla i församlingen riktade blicken mot honom.

Till bålet

Dödsdomen upplästes nu och de vanärande ceremonierna började. Biskoparna klädde fången i prästdräkt och då Hus fick den på sig, sade han: ”För att håna vår Herre Jesus Kristus hängde man på honom en vit mantel, då Herodes lät ställa honom inför Pilatus.” — Bonnechose, band 2, sid. 86. Då han åter uppfordrades att avsvärja sig sina läror svarade han, medan han vände sig mot folket: ”Hur skulle jag då kunna se upp mot himmelen? Hur skulle jag kunna se på den folkskara för vilken jag har förkunnat ett rent evangelium? Nej, jag sätter deras frälsning högre än denna usla kropp som nu är vigd åt döden.” Så togs kläderna av honom plagg för plagg, medan var och en av biskoparna uttalade en förbannelse över honom, och var och en av dem utförde sin del av ceremonin. ”Till sist satte de på honom en mössa eller pyramidformad krona av papper. På denna fanns målade fruktansvärda bilder av djävlar. Den hade denna inskrift: ’Ärkekättaren’. ’Med största glädje’, sade han, ’skall jag bära denna vanärande krona för din skull, o Herre Jesus, för du bar en törnekrona för mig’.”

Medan han stod klädd på detta sätt sade prästerna: ”Nu överlämnar vi din själ åt Djävulen.” ”Och jag”, sade Johan Hus medan han vände sin blick mot himmelen, ”befaller min ande i dina händer, o Herre Jesus, för du har återlöst mig.” — Wylie, band 3, kap. 7.

Han överlämnades nu till de världsliga myndigheterna och fördes till avrättning. En stor skara människor följde honom. Hundratals väpnade män, präster och biskopar i sina dyrbara kläder och Konstanz’ invånare. Då han hade bundits vid pålen och allt var färdigt, så att elden kunde tändas, förmanades martyren ännu en gång att rädda sitt liv och återkalla sina villfarelser. ”Vilka villfarelser”, sade Hus, ”skall jag återkalla? Jag vet inte att jag är skyldig till något. Jag kallar Gud till vittne på att allt vad jag har skrivit och talat har varit med avsikt att frälsa människor från synd och från fördärv. Därför skall jag med största glädje med mitt blod bekräfta den sanning som jag har skrivit om och förkunnat.” — Wylie,

band 3, kap. 7. Då elden flammade upp omkring honom började han sjunga: ”Jesus, du Davids son, förbarma dig över mig.” Och så höll han på till dess att hans röst för evigt tystnade.

Till och med hans fiender slogs av hans hjältemodiga uppträdande. En ivrig katolik som berättade om Hus’ martyrdöd och om Hieronymus’, som en kort tid senare följde efter, säger: ”Båda bevarade sin själsstyrka då deras sista stund närmade sig. De förberedde sig för elden som om de skulle till bröllopsfest. De gav inte ifrån sig något skrik av smärta. Då flammorna steg upp började de att sjunga psalmer och eldens häftighet kunde knappast hejda deras sång.” — Samma källa, band 3, kap. 7.

Då Hus’ kropp var helt förtärd, samlades askan och den jord den låg på och ströddes ut i Rhen och fördes vidare ut mot havet. Förgäves sökte hans förföljare att inbilla sig att de hade utrotat de sanningar han förkunnade. Föga drömde de om att askan, som den dagen fördes bort till havet, skulle bli som frön som spreds till alla länder på jorden. I länder som på den tiden var okända, skulle den bära rik frukt i form av vittnen för sanningen. Rösten som hade talat i rådssalen i Konstanz, efterlämnade ett eko som skulle höras ned genom alla kommande tidsåldrar. Hus fanns inte mer, men de sanningar som han dog för kunde aldrig förgås. Hans exempel på tro och uthållighet skulle uppmuntra skaror av människor att stå fasta för sanningen, trots tortyr och död. Avrättandet av Hus hade ställt Roms trolösa grymhet i strålkastarljus för hela världen. Sanningens fiender hade utan att veta det befrämjat den sak som de förgäves försökte tillintetgöra.

Ytterligare ett bål skulle komma att tändas i Konstanz. Ytterligare en människas blod måste vittna för sanningen. Då Hieronymus sade farväl till Hus vid hans avresa till kyrkorådet förmanade han denne att vara frimodig och fast. Han förklarade samtidigt att han skulle skynda sig att komma Hus till undsättning, om han skulle bli utsatt för någon fara. Då denne trofaste lärjunge fick besked om att reformatorn hade satts i fängelse gjorde han sig ögonblickligen beredd att infria sitt löfte. Utan lejd och med bara en enda följeslagare gav han sig iväg till Konstanz. Då han kom dit förstod han att han bara hade utsatt sig själv för fara utan att ha någon möjlighet att kunna göra någonting för att befria Hus. Han flydde bort ifrån staden, men arresterades på hemresan och fördes tillbaka i kedjor under bevakning av ett kompani soldater. Då han första gången fördes fram inför kyrkomötet och försökte svara på de beskyllningar som riktades mot honom, möttes han av ropet: ”på bålet med honom, på bålet!” — Bonnechose, band 1, sid. 234. Han sattes nu i en fängelsecell och kedjades fast i en sådan ställning att han måste utstå svåra lidanden och han fick bara vatten och bröd. Efter några månaders mycket plågsam fängelsevistelse ådrog sig Hieronymus en sjukdom som hotade att ta hans liv. Hans fiender som nu blev rädda för att han skulle slippa undan, behandlade honom med större mildhet, men han måste ändå tillbringa ett helt år i fängelset.

Hus' död hade inte haft den inverkan de påvliga hade väntat. Att hans lejd hade brutits hade väckt en storm av förbittring. Rådet bestämde därför att i stället för att bränna Hieronymus på bål, skulle det vara klokare om man tvingade honom att avsvärja sitt kätteri, om det var möjligt. Han fördes inför kyrkomötet och fick välja mellan att avsvärja sig sin kätterska tro etter att dö på bålet. I början av fängelsevistelsen skulle döden ha varit en barmhärtighetsgärning i jämförelse med de fruktansvärda lidanden som han hade fått genomgå. Men nu var Hieronymus' mod knäckt på grund av sjukdom och vistelsen i det hårda fängelset. Han hade skilts från sina vänner och levde i ångest och spänning och var dessutom modlös på grund av Hus' död. Hans själsstyrka sviktade och han gick med på att underordna sig kyrkomötet. Han lovade att hålla sig till den katolska tron och att godkänna kyrkomötets beslut om att fördöma Wycliffes och Hus' lära, visserligen med undantag av de ”heliga sanningar” som de hade framhållit. — Bonnechose, band 2, sid. 141.

Farlig balansgång

Genom denna brasklapp sökte Hieronymus att tysta samvetets röst och att undgå sin dom. Men i stillheten inne i fängelsecellen insåg han klarare vad han hade gjort. Han tänkte på sin gudomlige Mästare som han hade lovat att tjäna och som för hans skull hade lidit döden på korset. Innan han avsvor sig sin tro hade han mitt under alla sina lidanden funnit tröst i förvissningen om att han hade godtagits av Gud. Men nu pinades hans själ av ånger och tvivel. Han visste att det var nödvändigt med ännu fler avsvärjelser innan han kunde få fred med Rom. Den väg han hade gått in på kunde bara föra till fullständigt avfall. Hieronymus fattade sitt beslut. Han skulle inte förneka sin Herre för att undgå ett kortvarigt lidande.

Det dröjde inte länge förrän han åter fördes inför kyrkomötet. Domarna var inte nöjda med hans trosavsvärjelse. Deras blodtörst hade väckts genom Hus' död. Nu krävde de nya offer. Bara genom att helt och hållet uppge sanningen kunde Hieronymus rädda sitt liv. Men han hade bestämt sig för att stå fast vid sin tro och att följa i sin martyrbroders spår till bålet.

Han återtog nu sin tidigare avsvärjelse. Som en man som snart skulle dö kom han med ett inträngande krav på att få tillfälle att försvara sig inför dem. De var rädda för verkan av hans ord och krävde bara att han skulle bekräfta eller förneka de beskyllningar som hade riktats mot honom. Men Hieronymus protesterade mot en sådan grymhet och orättfärdig het. ”Ni har hållit mig inspärrad i 340 dagar i ett fruktansvärt fängelse”, sade han, ”omgiven av smuts, i en osund omgivning och stank och utsatt mig för den yttersta brist på allting. Så ställer ni mig fram inför ert kyrkomöte och vägrar att höra på mig samtidigt som ni lyssnar till mina dödsfiender. . . Om ni verkligen är förståndiga människor och om ni är världens ljus, så ta er i akt så att ni inte syndar mot rättfärdigheten. Vad mig angår är jag bara en

skröplig människa. Mitt liv har ringa värde. När jag förmanar er att inte uttala en orättfärdig dom, talar jag mindre för mig själv än för er.” — Bonnechose, band 2, sid. 146, 147.

Till sist gick man med på hans krav. I domarnas närvaro knäböjde han och bad om att Guds Ande skulle leda hans tankar och hans ord, så att han inte skulle komma att säga något som stod i strid med sanningen eller som kunde vanära hans Mästare. Guds löfte till Jesu lärjungar uppfylldes: ”I skolen föras fram också inför landshövdingar och konungar för min skull. . . Men när man drager eder inför rätta, gören eder då icke bekymmer för huru eller vad I skolen tala; ty vad I skolen tala skall bliva eder givet i den stunden. Det är icke I, som skolen tala, utan det är eder Faders Ande, som skall tala i eder.” — Matt. 10: 18-20.

Orättfärdig dom

Dessa ord av Hieronymus väckte förvåning och beundran till och med hos hans fiender. Under ett helt år hade han varit inspärrad inne i en fängelsecell utan att kunna läsa eller ens se, under stort kroppsligt lidande och själslig ångest. Ändå framhöll han sina argument med en klarhet och en kraft som om han hade haft tillfälle att ostört studera. Han hänvisade sina åhörare till den långa raden av heliga män som hade dömts av orättfärdiga domare. I nästan varje släktled hade det förekommit någon som blivit föraktad och utstött, därför att de sökte höja människorna i sin samtid, medan eftervärlden har bevisat att de förtjänade heder. Kristus själv dömdes som förbrytare av en orättfärdig domstol.

Då Hieronymus tidigare hade avsvärjt sig sin tro hade han medgett att domen över Hus var rättfärdig. Men nu förklarade han att han ångrade detta och han vittnade om martyrens helighet och oskuld. ”Jag kände honom från barndomen”, sade han. ”Han var en utmärkt människa, rättfärdig och helgad, men trots sin oskuld blev han ändå dömd. . . jag är också beredd att dö. Jag vill inte vika för den plåga som mina fiender och falska vittnen har i beredskap för mig. Den dag kommer då de måste avlägga räkenskap för sitt hyckleri inför den store Guden som ingen kan föra bakom ljuset.” — Bonnechose, band 2, sid. 151.

Nu anklagade Hieronymus sig själv för att han hade förnekat sanningen och sade vidare: ”Av alla de synder som jag har begått sedan jag var ung är det inte någon som i så hög grad trycker min sinne och som jag ångrar så bittert, som den jag begick här på detta ödesdigra ställe, då jag samtyckte till den förkastelsedom som uttalades över Wycliffe och mot den helige martyren Johan Hus, min mästare och min vän. Ja, jag bekänner av hela mitt hjärta och säger med ånger att jag handlade av fruktan för döden, då jag fördömde deras lära. Därför bönfaller jag. . . den allsmäktige Guden om att förlåta mig mina synder, och då framförallt denna enda, den mest avskyvärda av dem alla.” Så pekade han på sina domare och sade med fast stämma: ”Ni dömde Wycliffe och Johan Hus, inte därför att de hade omstörtat kyrkans lära utan helt enkelt därför att dessa fördömde de skandaler som hade sitt ursprung hos det andliga ståndet, dess prakt, dess stolthet och alla prelaternas och prästernas

laster. Allt det som dessa två män har framhållit och som är uppenbart, tror och hävdar också jag.”

Han blev avbruten i sitt tal. Prelaterna som darrade av raseri, ropade: ”Vad behöver vi ytterligare för bevis? Här ser vi med våra egna ögon den värsta av alla kättare.”

Utan att låta sig störas av denna storm fortsatte Hieronymus: ”Vad! Tror ni att jag är rädd för att dö? Under ett helt år har ni hållit mig i ett fruktansvärt fängelse som är ännu mer skrämmande än själva döden. Ni har behandlat mig med större grymhet än en turk, en jude eller en hedning, och köttet har bokstavligen ruttnat bort på mina ben, medan jag ännu lever. Ändå kom jag inte med några klagomål, eftersom det inte passar för en man med mod och kraft. Men jag kan inte underlåta att ge uttryck för min förvåning över ett så barbariskt uppträdande inför en kristen.” — Bonnechose band 2, sid. 151-153.

Försök till övertalning

Återigen bröt raseriet lös och Hieronymus fördes snabbt tillbaka till fängelset. Men det fanns några i församlingen som hade blivit starkt gripna av hans ord och som ville rädda hans liv. Framstående män inom kyrkan besökte honom och uppmanade honom att böja sig för rådets vilja. De mest lysande utsikter framhölls för honom som lön, om han ville avbryta sin kamp mot Rom. Men på samma sätt som Mästaren själv, som erbjöds all världens härlighet, stod Hieronymus orygglig fast.

”Om man från Bibeln kan visa mig att jag far vilse”, sade han, ”så skall jag avstå från villfarelsen.”

”Bibeln!” ropade en av hans frestare, ”skall allting dömas utifrån den? Vem kan förstå Bibeln innan kyrkan har förklarat den?”

”Är mänskliga tolkningar mer att lita på än Frälsarens evangelium?” svarade Hieronymus. ”Paulus uppfordrade inte dem han skrev till att lyssna på människors förklaringar utan sade: ’Rannsaka Skriften’.”

”Kättare”, blev svaret, ”jag ångrar att jag har talat med dig så länge. Jag inser att du låter dig drivas av djävulen.” — Wylie, band 3, kap. 10.

Det dröjde inte länge förrän dödsdomen lästes upp för honom. Han fördes till samma plats där Hus gav sitt liv. Under det att han gick vägen fram, sjöng han. Ansiktet var upplyst av glädje och frid. Hans blick var riktad mot Kristus. Han hade inte den minsta rädsla för döden. Då bödeln, som skulle tända bålet, gick bakom honom ropade martyren: ”Fatta mod och kom fram, framför mig. Tänd elden så att jag ser det. Om jag hade varit rädd skulle jag inte ha varit här.”

De sista ord han uttalade medan flammorna slickade hans kropp var en bön: ”Herre allsmäktige Fader”, ropade han, förbarma dig över mig och förlåt mig mina synder, för du vet att jag alltid har älskat din sanning.” — Bonnechose, band 2, sid. 168. Hans röst tystnade men hans läppar fortsatte att röra sig i bön. Då elden hade utfört sin verk blev martyrens aska och den jord som den låg på insamlad och kastad i Rhen, såsom man också hade gjort med Hus’ aska.

Så omkom Guds trofasta ljusbärare. Men ljuset av de sanningar som de hade förkunnat, ljuset av deras hjältemodiga exempel, kunde inte utsläckas. Människorna kunde lika gärna ha försökt att få solen att gå tillbaka på sin bana, som de kunde hindra den gryning som redan höll på att bryta fram över världen. Avrättandet av Hus hade väckt stor vrede i Böhmen. Hela nationen hade känslan av att Hus hade fallit offer för prästernas ondska och kejsarens trolöshet. Hus förklarades ha varit en trofast förkunnare av sanningen. Kyrkomötet som hade utfärdat hans dödsdom anklagades för mord. Hans lära väckte nu större uppmärksamhet än någon gång tidigare. I påvliga edikt hade Wycliffes skrifter dömts till att brännas. De som hade kommit undan förstörelsen togs nu fram från sina gömställen och lästes tillsammans med Bibeln eller delar av den som folket kunde få tag i. Många blev på det sättet ledda till att ta emot reformatorernas tro.

Hus’ mördare blev inte stående overksamma för att se hur hans sak segrade. Påven och kejsaren slog sig samman för att undertrycka rörelsen och Sigismunds härar sändes in i Böhmen. Men nu uppstod en befriare. Ziska, som strax efter det att kriget hade brutit ut blev helt blind, men som var en av samtidens skickligaste härförare, var böhmarnas ledare. I tillit till Guds hjälp och sin rättfärdiga sak stod detta folk fast mot de mäktigaste härar som kunde sändas emot dem. Gång på gång samlade kejsaren nya arméer och gjorde infall i Böhmen endast för att lida skamliga nederlag. Husiterna stod höjda över all fruktan för döden. Ingenting kunde stå dem emot. Några få år efter det att kriget hade börjat dog den modige Ziska och efterföljdes av Prokop. Han var en lika modig och duktig härförare och i vissa avseenden en mer framstående ledare. Böhmens fiender som visste att den blinde krigaren var död, ansåg nu att tillfället var gynnsamt att försöka vinna tillbaka det som de hade förlorat.

Påven förklarade nu ett korståg mot husiterna. Återigen sändes en stark här in i Böhmen. Men den led ett fruktansvärt nederlag. Ett nytt korståg proklamerades. I alla katolska länder i Europa samlades soldater, pengar och vapen. Folket anmälde sig i skaror under den påvliga fanan, säkra på att man nu äntligen skulle kunna göra slut på de husitiska kättarna. Segerrusiga marscherade de väldiga styrkorna in i Böhmen. Befolkningen samlade sig för att slå angriparna tillbaka. De två härarna närmade sig varandra så att de till slut bara hade en flod emellan sig. ”Korstågshärarna var absolut de starkaste. Men i stället för att skynda sig över floden och inleda ett slag med husiterna, som de hade rest så lång väg för att

möta, blev de stående stilla och stirrade på dessa krigare.” — Wylie, band 13, kap. 17. En hemlighetsfull fruktan hade plötsligt gripit denna här. Utan att ett enda svärdsslag utdelades upplöstes den väldiga hären. Det var som om den hade blivit splittrad och utspridd av en osynlig makt. En hel del av dem dödades av den husitiska styrkan som förföljde de flyende. Ett väldigt byte föll i segerherrarnas händer, så att kriget blev ett medel till att böhmarna blev rikare i stället för fattigare.

Några få år senare proklamerades under en ny påve ett nytt korståg mot dem. Som tidigare blev också denna gång soldater värvade från alla katolska länder i Europa. Stora löften gavs dem som var villiga att ta del i detta farliga korståg. Varje korsfarare försäkrades om full förlåtelse för de avskyvärdaste brott. Alla som föll i kriget fick löfte om rik lön i himmelen. De överlevande skulle skörda rikedom och heder på valplatsen. Också nu samlades en stor här som gick över gränsen och gjorde infall i Böhmen. De husitiska styrkorna vek tillbaka för angriparna och drog fienden längre och längre in i landet till dess att katolikerna ansåg segern vunnen. Men då gjorde Prokops armé halt, vände sig mot fienden och gick fram, klar till kamp. Korstågshären, som nu upptäckte sitt fel, låg i läger och väntade på angreppet. Då de hörde ljudet från de marscherande styrkorna och innan de ännu kunde se husiterna greps korstågshären av panik. Furstar, generaler och meniga soldater kastade sina vapen och flydde i alla riktningar. Förgäves sökte den påvlige legaten, som var ledare för angreppet, att samla sina skräckslagna och upplösta styrkor. Trots sina yttersta ansträngningar blev han själv dragen med i de flyendes massor. Nederlaget var fullständigt. Åter föll ett väldigt byte i segerherrarnas händer.

För andra gången flydde en väldig här av modiga krigare. Det hjälpte inte att de var utbildade och rustade för kamp. Soldater från de mäktigaste länderna i Europa led här nederlag inför en hittills liten och svag nation. Här såg man gudomlig makt uppenbarad. Angriparna greps av en övernaturlig fruktan. Den som tillintetgjorde Faraos härar i Röda havet, och som drev midjaniternas härskaror på flykt framför Gideon och hans 300 man och som på en natt utrotade den stolta, assyriska hären hade ännu en gång räckt ut sin hand för att förlama förtryckarens makt. ”Där överföll dem förskräckelse, varest intet förskräckligt var; ty Gud förströdde deras ben, när de lägrade sig mot dig. Så lät du dem komma på skam, ja, Gud förkastade dem. — Ps. 53: 6.

Försåtlig överenskommelse

De påvliga ledarna förlorade nu tron på att kunna segra med maktmedel. I stället började de använda sig av diplomati. En förlikning ingicks. Skenbart gav man böhmarna religionsfrihet. Men i själva verket förråddes de i romarkyrkans våld. Böhmarna hade ställt upp fyra punkter som förutsättning för att ingå fred med Rom. Ohindrat förkunnande av Bibeln. Hela församlingens rätt att ta del av både brödet och vinet i nattvarden samt

användandet av modersmålet vid gudstjänsten. Prästerskapet skulle vara uteslutet från varje borgerlig ställning och myndighet. De borgerliga domstolarna skulle avgöra varje rättssak vid fall av förbrytelse, oavsett om den begåtts av präster eller av vanligt folk. De påvliga myndigheterna gick till sist med på ”att husiternas fyra artiklar skulle antas, men att ratten att tolka dem, dvs. bestämma deras exakta innebörd, skulle vila på kyrkomötet eller med andra ord påven och kejsaren”. — Wylie, band 3, kap. 18. På denna grund upprättades en traktat. Genom förställning och svek uppnådde kyrkan det som den inte hade kunnat vinna genom strid. När de själva skulle tolka de husitiska artiklarna såväl som Bibeln, kunde de nämligen förvanska deras betydelse såsom det bäst passade deras egna planer.

En hel del av folket i Böhmen, som insåg att deras frihet var såld, kunde inte samtycka till den överenskommelse som ingåtts. Det uppstod oenighet och splittring som förde till inbördeskrig och blodsutgjutelse. I denna strid föll den ädle Prokop och därmed var det slut på böhmarnas frihet. Sigismund som hade förrått Hus och Hieronymns blev nu konung i Böhmen. Utan hänsyn till att han genom ed hade förpliktat sig till att försvara böhmarnas rättigheter började han genast att stödja påvedömet. Men han fick föga glädje av att vara vasall åt Rom. Under 20 år hade hans liv varit fyllt av möda och faror. Hans härar hade förminskats. Hans medel hade utsugits under en lång och fruktlös kamp. Efter det att han hade härskat i ett år, dog han och efterlämnade riket på gränsen till inbördeskrig. Hans namn har inför eftervärlden blivit ett namn som har varit brännmärkt av vanära.

Förvirring, strid och blodsutgjutelse fortsatte under lång tid. Återigen gjorde främmande härar intrång i Böhmen. Inre stridigheter fortsatte att plåga landet. De som troget höll sig till evangelium utsattes för blodig förföljelse. Då deras tidigare trosfränder hade undertecknat en överenskommelse med Rom, tillägnade de sig den romerska kyrkans villfarelser. De som höll fast vid den gamla tron slöt sig samman i en särskild församling som fick namnet ”Brödraförsamlingen” eller Herrnhutarna. På det sättet utsatte de sig för förbannelser från alla håll. Men de stod fasta. De tvingades att söka sin tillflykt till skogar och bergshålor, men de fortsatte att samlas för att läsa Bibeln och hålla gudstjänst.

I hemlighet sände de ut missionärer till olika länder. Dessa fick veta att det fanns ”spridda anhängare av sanningen, några få i en stad och några få i en annan, allesammans liksom de själva utsatta för förföljelse. Vidare fick de veta att det i Alperna fanns en gammal församling som byggde på Bibelns grund och protesterade mot den romerska kyrkans hedniska korruption.” — Wylie, band 3, kap. 19. Denna nyhet togs emot med stor glädje och en brevväxling började med de valdensiska kristna.

Genom förföljelsens natt höll böhmarna med stor uthållighet fast vid evangelium. Under den mörkaste tiden riktade de alltjämt blicken mot horisonten, likt människor som väntar på morgonen. ”De levde i en ond tid. . . men de kom ihåg de ord som först hade

uttalats av Hus och upprepats av Hieronymus, att det måste gå hundra år innan dagen skulle gry. Dessa ord var för taboriterna, dvs. husiterna, vad Josefs ord var för stammarna i fångenskapen: ’Jag dör, men Gud skall förvisso se till eder, och föra eder upp från detta land’.” (1 Mos. 50: 24.) — Wylie, band 3, kap. 19. Den senare delen av fjortonhundratalet fick bevittna brödraförsamlingens långsamma men säkra tillväxt. Fastän de långt ifrån fick vara ostörda levde de under jämförelsevis fredliga förhållanden. Vid början av femtonhundratalet hade de tvåhundra församlingar i Böhmen och Mähren.” — Ezra Hall Gillett, *Life and Time of Johan Hus,* band 2, sid. 570. ”Så pass talrik var den skara som undgick den våldsamma ödeläggelsen genom eld och svärd. De fick se den gryende dag som Hus hade förutsagt.” — Wylie, band 3, kap. 19.

Kapitel 7—Ensam mot de maktägande

Martin Luther var en trogen anhängare av påvekyrkan. Men när Guds Ord lyste upp hans förmörkade tänkande, blev han Guds mäktiga redskap att ge Bibeln till folket. Främst bland dem som kallades att leda den kristna kyrkan ut ur påvedömets mörker och in i ljuset av en renare lära, stod Martin Luther. Han var ivrig, nitisk och gudhängiven. Han stod främmande för all fruktan, hade en fast tro på Gud och erkände ingen annan grund för tron än Bibeln. Detta gjorde honom till en man för sin tid. Genom honom utförde Gud ett stort verk för att reformera kyrkan och upplysa världen.

I likhet med de första förkunnarna av evangelium kom Luther från de fattigas led. Sin barndom tillbringade han i en oansenlig, tysk bondgård. Hans far arbetade dagligen som gruvarbetare för att skaffa de nödvändiga medlen för sonens utbildning. Det var hans mening att sonen skulle bli jurist, men Gud ville göra honom till en byggmästare i det stora tempel som sakta byggdes upp under århundradenas lopp. Försakelser, umbäranden och hård disciplin var den skola i vilken Gud förberedde Luther för hans stora livsuppgift.

Luthers far var en man med stark och aktiv läggning. Han hade stor karaktärsstyrka, var ärlig, handlingskraftig och rättfram. Han var trogen mot det som han betraktade som sin plikt, vilka följderna än skulle komma att bli. Hans klara, sunda förnuft kom honom att betrakta munkväsendet med misstro. Han blev därför mycket missnöjd då Luther utan hans medgivande gick i kloster. Det dröjde två år innan fadern försonade sig med sin son. Men hans åsikter var alltjämt oförändrade.

Luthers föräldrar ägnade stor omsorg åt sina barns uppfostran och utbildning. De försökte undervisa dem i kunskapen om Gud och i utövandet av kristliga dygder. Fadern bad ofta, medan sonen hörde på, om att barnet skulle komma att tänka på Herrens namn och en gång vara med om att befrämja hans sanning. Varje tillfälle till moralisk och andlig utveckling som deras arbetsamma liv bjöd på, blev påpassligt utnyttjat av dessa föräldrar. De försökte att allvarligt och uthålligt fostra sina barn till att leva ett fromt och nyttigt liv. På grund av sin fasthet och viljestyrka kanske de ibland var litet väl stränga. Men även om reformatorn insåg att de i vissa avseenden hade gått felaktigt fram, berömde han mer än han klandrade deras stränghet.

Luther sändes tidigt till skolan. Där mötte han både hårdhet och även våld. Hans föräldrar var fattiga. Då han reste hemifrån för att gå i skola i en annan stad, måste han till att börja med skaffa sig levebröd genom att gå från hus till hus och sjunga. Han fick ofta svälta. De dystra, vidskepliga föreställningar som människor på den tiden hade om religionen, fyllde honom med fruktan. Han kunde lägga sig på kvällen med betryckt sinne. Framtiden såg mörk ut, därför att han ständigt tänkte sig Gud som en hård, obarmhärtig domare, en fruktansvärd tyrann i stället för som en kärleksfull Fader i himmelen.

Men fastän det var så mycket som verkade nedslående på honom, kämpade han sig tålmodigt fram till det höga moraliska och intellektuella ideal som hans själ längtade efter. Hans kunskapstörst såväl som hans allvar och sinne för det praktiska kom honom att söka efter det grundläggande och nyttiga i stället för det lysande och ytliga.

Då han vid arton års ålder började studera vid universitetet i Erfurt, var hans läge gynnsammare och hans utsikter mer lysande än under tidigare år. Genom sparsamhet och flit hade hans föräldrar skaffat sig en någorlunda bra utkomst och kunde nu ge honom all nödvändig hjälp. Dessutom hade förståndiga vänner genom sitt inflytande i viss utsträckning kunnat mildra de tråkiga verkningarna av hans tidigare uppfostran. Han ägnade sig nu åt studiet av utvalda författare, gjorde sitt bästa för att förstå deras viktigaste tankar och göra de klokas visdom till sin egen. Trots hans förre lärares hårda disciplin hade han tidigt visat, att han kunde gå långt. Då han nu kom under gynnsammare förhållanden utvecklades hans intellekt mycket snabbt. Ett gott minne, en livlig fantasi, en klar och stark tankeförmåga och en outtröttlig flit förde honom snart fram till första ledet bland hans kamrater. Intellektuell disciplin kom hans omdöme att mogna och gjorde hans intellekt aktivt och skänkte honom en skarp uppfattningsförmåga, som förberedde honom för livets konflikter.

Luther hade en stark tro på Gud. Detta gjorde det möjligt för honom att vara uthållig i sina föresatser och tron utvecklade hos honom en djup ödmjukhet inför Gud. Han insåg alltid sitt beroende av gudomlig hjälp. Han försummade inte att börja varje dag med bön under det att hans sinne hela tiden sände böner om vägledning och stöd upp till Gud. ”Att bedja mycket”, sade han ofta, ”är den bästa hälften av studierna.” — D’ Aubigné, band 2, kap. 2.

Den gömda boken

Då Luther en dag såg sig om bland böckerna i universitetsbiblioteket upptäckte han en latinsk bibel. En sådan bok hade han aldrig sett förut. Han visste inte ens att den existerade. Han hade nog hört att delar av evangelierna och breven hade blivit lästa för folket vid den offentliga gudstjänsten, men han menade att det var allt som stod i Bibeln. Nu fick han för första gången se Bibeln oavkortat. Med en blandning av förundran och vördnad bläddrade han i Bibeln, och med klappande hjärta läste han livets Ord. Då och då stannade han för att uttrycka denna önskan: ”Ack om Gud ville ge mig en sådan bok.” — D’ Aubigné, band 2, kap. 2.

Änglar från himmelen stod vid hans sida. Ljusstrålar från Guds tron uppenbarade sanningens skatter för hans sinne. Han hade alltid varit rädd för att göra något emot Gud. Nu kände han emellertid som aldrig tidigare en överbevisning om sitt syndiga tillstånd.

En allvarlig önskan om att bli befriad från synd och att få frid med Gud kom honom till slut att gå i kloster och viga sig åt munklivet. Här fordrades det av honom att han skulle utföra de mest förnedrande plikter och gå från hus till hus och tigga. Han befann sig i den ålder då man allra ivrigast kräver respekt och uppskattning. Dessa simpla sysslor var mycket förödmjukande för hans naturliga känslor. Han bar emellertid denna förödmjukelse med tålamod, eftersom han trodde att den var nödvändig på grund av hans synder.

Varje ögonblick han kunde undvara från sina dagliga plikter använde han till att läsa. Han avstod från sin nattsömn. Han tog knappast tid till de enkla måltiderna. Hans största glädje var att läsa Bibeln. Han hade funnit en bibel som var fastkedjad vid klostermuren. Dit gick han ofta. Efterhand som hans överbevisning om synd blev djupare, sökte han att uppnå förlåtelse och frid genom egna gärningar. Han förde ett hårt liv och försökte betvinga sin onda natur genom att fasta, vaka och piska sin kropp. Han väjde inte för några offer, som skulle göra det möjligt för honom att vinna Guds välbehag. ”Jag var verkligen en from munk”, skrev han senare, ”och jag iakttog ordensreglerna strängare än jag kan beskriva. Om en munk någonsin kunnat komma till himmelen med hjälp av munkgärningar, så skulle jag utan tvivel varit berättigad till det. . . Hade jag fortsatt på detta sätt mycket längre till, skulle jag säkert ha plågat mig till döds.” — D’Aubigné, band 2, kap. 3.

Fåfäng kamp

På grund av denna stränga självdisciplin förlorade han sina krafter och led av svimningsanfall. Verkningarna av dessa övervann han aldrig helt och hållet. Men trots alla dessa ansträngningar fann hans bekymrade själ inte någon lindring. Till sist drevs han till förtvivlans rand. Då det för Luther såg ut som om allt var förlorat, gav Gud honom en vän och hjälpare. Den fromme Staupitz öppnade Guds ord för hans själ. Han bad honom att se bort ifrån sig själv, sluta med att tänka på de eviga straffen för överträdelse av Guds lag och att se upp till Jesus, som var hans syndförlåtande Frälsare. ”Kasta dig i Frälsarens armar i stället för att plåga dig på grund av dina synder. Sätt din tillit till honom, till hans rättfärdiga liv och hans försoningsdöd. Hör på Guds Son. Han blev människa för att tillförsäkra dig Herrens välbehag.” ”Älska honom som först älskade dig.” — D’Aubigné, band 2, kap. 4.

Så talade denne nådens budbärare. Hans ord gjorde djupt intryck på Luther. Efter många sammandrabbningar med ingrodda villfarelser kunde han förstå sanningen. Hans bekymrade sinne fick frid.

Luther ordinerades till präst och kallades från klostret till en professur vid Wittenbergs universitet. Här använde han tiden till att studera Bibeln på grundspråket. Han började hålla föreläsningar över Bibeln. Psalmerna, evangelierna och breven framhölls för de hänförda åhörarskarorna. Staupitz, hans vän och överordnade, rådde honom att bestiga predikstolen och förkunna Guds ord. Luther var tveksam. Han kände sig ovärdig att tala till folket i Kristi

ställe. Först efter en långvarig strid gav han efter för sin väns påträngande uppmaningar. Redan nu var han mycket bibelkunnig. Guds nåd vilade över honom. Hans vältalighet drog åhörarna med sig. Den klarhet och kraft med vilken han framhöll sanningen överbevisade dem. Hans innerlighet rörde deras sinnen.

Luther var alltjämt en trogen anhängare av påvekyrkan. Han hade ingen som helst tanke på att någonsin bli något annat. Genom försynens ledning kom han att avlägga ett besök i Rom. Resan företog han till fots. Han bodde i klostren på vägen dit. I ett kloster i Italien blev han full av förundran över den rikedom, lyx och prakt han såg. Munkarna hade furstliga inkomster. De bodde i praktfulla rum. De var klädda i fina, dyrbara dräkter. De åt vid överdådiga bord. Med smärtande känslor jämförde Luther detta med sitt eget mödosamma och självförnekande liv. Han började bli något förvirrad och osäker.

Snart kunde han i fjärran se staden på de sju kullarna. Djupt rörd kastade han sig ned på jorden och utbrast: ”Heliga Rom jag hälsar dig.” — D’Aubigné, band 2, kap. 6. Han gick in i staden, besökte kyrkorna, lyssnade till de sällsamma berättelser som prästerna och munkarna berättade. Han utförde alla de påkostande ceremonierna. Överallt fick han se sådant som fyllde honom med förvåning och avsky. Han såg den ogudaktighet som härskade inom alla klasser av prästerskapet. Han fick höra oanständiga vitsar från prelaterna. Han blev förskräckt över de fruktansvärda hädelser som de kom med även under mässan. I sitt umgänge med munkarna och stadens borgare fick han bevittna utsvävningar och ett vilt liv. Var han än kom på denna heliga plats mötte han vanvördighet. ”Ingen kan föreställa sig vilka synder och skamliga händelser som begås i Rom”, skrev han. ”Mån måste se och höra det för att kunna tro det. De säger t.ex.: Om det finns ett helvete så är Rom byggt ovanpå det. Det är en avgrund från vilken all slags synd strömmar ut’.” — D’Aubigné, band 2, kap. 6.

I ett dekret som nyligen hade sänts ut, hade påven lovat avlat åt alla som på sina knän ville gå upp för ”Pilatustrappan”. Man påstod att Frälsaren gick ned för den då han lämnade den romerska rättssalen. På något mirakulöst satt skulle den ha förts från Jerusalem till Rom. I andaktsfull stämning kröp Luther en dag uppför dessa trappsteg. Plötsligt var det som om en röst med tordönsstämma sade till honom: ”Den rättfärdige skall leva av tro.” — Rom. 1: 17. Han reste sig upp. Skamsen och skräckslagen skyndade han sig bort ifrån platsen. Detta skriftställe förlorade aldrig sin kraft i hans sinne. Från den stunden såg han klarare än någonsin tidigare vilken villfarelse det var att lita på mänskliga gärningar för att vinna frälsning. Han insåg hur nödvändigt det alltid är att tro på Kristi förtjänst. Hans ögon hade öppnats. De skulle aldrig någonsin mer kunna bortse ifrån påvedömets bedrägeri.

Då han vände blicken bort från Rom hade han också vänt sinnet bort ifrån det. Efter denna tid blev brytningen alltmer markerad. Till slut bröt han varje förbindelse med

påvekyrkan. Efter det att Luther hade kommit tillbaka från Rom fick han den teologiska doktorsgraden vid universitetet i Wittenberg. Nu hade han tillfälle såsom aldrig tidigare att studera Bibeln som han älskade så högt. Han hade avgett ett heligt löfte att studera Guds ord omsorgsfullt, att med trohet förkunna det så länge han levde och att inte längre rätta sig efter påvens ord och doktriner. Han var inte längre bara munk eller professor. Han kände sig ha fått en kallelse att med auktoritet förkunna Bibeln. Han hade kallats som en herde att vaka över Guds hjord som hungrade och törstade efter sanningen. Han framhöll klart och tydligt att de kristna inte skulle godkänna andra läror än de som grundade sig på Bibelns auktoritet. Detta innebar ett slag riktat mot själva grunden för den påvliga överhögheten. Det var med andra ord, själva livsprincipen i Reformationen.

Luther insåg hur farligt det var att upphöja mänskliga teorier över Guds ord. Utan fruktan angrep han teologernas spekulativa otro. Han bekämpade den filosofi och teologi som så länge hade utövat ett avgörande inflytande över folket. Har fördömde sådana studier som inte bara var värdelösa utan skadliga. Han försökte leda sina lyssnares tankar bort ifrån filosofers och teologers spetsfundigheter och över till de eviga sanningar som framhölls av profeter och apostlar. Budskapet blev värdefullt för den ivriga skara som begärligt lyssnade till hans ord. Aldrig tidigare hade de fått lyssna till en sådan undervisning. Glädjebudskapet om Frälsarens kärlek och försäkringen om förlåtelse och frid på grund av hans försonande blod, fröjdade deras sinnen. Det väckte hos dem ett levande hopp. I Wittenberg tändes ett ljus. Strålarna från detta skulle nå ut till jordens avlägsnaste trakter och tillta i klarhet intill tidens avslutning.

Ingen förlikning möjlig

Men ljus och mörker kan inte samsas. Mellan sanning och villfarelse pågår en strid som aldrig kan bli bilagd. Att upprätthålla och försvara den ene är det samma som att angripa och bryta ned den andre. Vår Frälsare har själv sagt: ”Jag har icke kommit för att sända frid, utan svärd.” — Matt. 10:34. Några år efter det att Reformationen hade börjat sade Luther: ”Gud vägleder mig inte endast. Han driver mig framåt. Han bär mig bort. Jag bestämmer inte över mig själv. Jag vill leva i lugn och ro. Men jag kastas mitt in i kamp och omvälvningar.” — D’Aubigné, band 5, kap. 2. Han drevs nu in i striden.

Den romerska kyrkan hade gjort Guds nåd till en handelsvara. Penningväxlarnas bord (Matt. 21: 12) ställdes upp vid sidan av altarna. Luften genljöd av rop från köpare och säljare. Under förevändning att man samlade pengar för byggandet av S:t Peterskyrkan i Rom erbjöds avlat offentligt till försäljning med bemyndigande av påven. För de pengar detta brott inbringade skulle ett tempel byggas för tillbedjan av Gud. Hörnstenen skulle läggas med inkomsten från ogudaktighet. Men just det medel man valt för att förhärliga Rom gav anledning till det dödligaste slaget mot dess makt och storhet. Det var detta som

väckte påvedömets mest avgjorda och framgångsrika fiender. Det ledde till den strid som skakade påvens tron och riktade ett slag mot den tredubbla kronan på hans huvud.

Den ämbetsman, Tetzel, som hade utnämnts att leda avlatshandeln i Tyskland, blev känd för att ha gjort sig skyldig till de grövsta förbrytelser mot samhället och mot Guds lag. Men han undgick det straff som han hade förtjänat för sina förbrytelser. Han sattes i stället att befrämja påvens samvetslösa handelsprojekt. Med stor fräckhet återgav han de mest skriande lögner. Han berättade de mest fantastiska historier för att vilseleda ett okunnigt, lättroget och vidskepligt folk. Hade de haft Guds ord skulle de inte så lätt ha låtit sig bedras. Men Bibeln undanhölls dem för att de skulle hållas kvar i påvedömets våld och bidra till att öka dess äregiriga ledares makt och rikedom. (Se C. John C. L. Gieseler, *A Compendium of Eccesiastical History*, punkt 4, sektion 1, paragraf 5.)

När myntets klang...

När Tetzel gjorde sitt intåg i en stad gick en härold framför honom och ropade: ”Guds och den helige Faderns nåd är vid era portar.” — D’Aubigné, band 3, kap. 1. Folket bjöd denna hycklande bedragare välkommen, som om han var Gud själv och hade kommit ned från himmelen till dem. Denna skamliga trafik förlades till kyrkan. Här steg Tetzel upp på predikstolen och lovordade avlaten som Guds dyrbara gåva. Han förklarade att i kraft av hans avlatsbrev skulle alla de synder som köparen senare skulle komma att begå, bli honom förlåtna. Det var ”inte ens nödvändigt att ångra sin synd”. — D’Aubigné, band 3, kap. 1.

Han försäkrade även sina lyssnare att avlaten kunde frälsa, inte bara de levande utan också de döda. I det ögonblick pengarna klirrade mot botten i hans kista skulle den själ man betalade för, släppas ut ur skärselden och flyga till himmelen. (Se K. R. Hagenbach, *Reformationens historia*, band 1, sid. 96.)

När trollkarlen Simon erbjöd apostlarna pengar för att få gåvan att utföra underverk, svarade Petrus honom: ”Må dina pengar med dig själv gå i fördärvet, eftersom du menar att Guds gåva kan köpas för penningar.” — Apg. 8: 20. Men tusentals människor tog begärligt emot Tetzels erbjudande. Hans penningskrin fylldes med guld och silver. En frälsning som kunde köpas för pengar, var lättare att uppnå än den som kräver omvändelse, tro och flitig strävan för att motstå och övervinna synden. (Se ”Tillägg”, om sid. 59.)

Lärda och fromma män inom den katolska kyrkan hade motarbetat läran om avlaten. Det fanns många som inte trodde på dessa anspråk som i så hög grad stred mot både förnuftet och Bibeln. Men ingen prelat vågade höja sin rost mot denna skändliga trafik. Bland folket däremot fanns det några som började bli oroliga och villrådiga. Många frågade om inte Gud på ett eller annat sätt skulle gripa in för att rena sin församling.

Även om Luther alltjämt var en sträng katolik fylldes han med förfäran över avlatskrämarnas hädiska anspråk. Många av hans egna församlingsmedlemmar hade köpt avlatsbrev. De började snart gå till prästen för att bekänna små synder och väntade sig att få absolution. Inte därför att de ångrade sig och ville omvända sig utan därför att de hade köpt avlat. Luther vägrade dem absolution. Han talade om för dem att om de inte omvände sig och levde ett annat liv än tidligare, skulle de komma att gå förlorade. Folk blev mycket förvirrade. De gick till Tetzel och klagade över att deras skriftefader hade vägrat att godkänna hans avlatsbrev. Några var modiga nog att begära sina pengar tillbaka. Munken blev rasande. Han uttalade de fruktansvärdaste förbannelser, tände bål på torgen och förklarade att han ”hade fått befogenhet av påven låt bränna alla kättare som vågade sätta sig upp mot hans heliga avlat”. — D’Aubigné, band 3, kap. 4.

Luther gick nu modigt in i sitt arbete som en oförskräckt försvarare av sanningen. Från predikstolen ljöd hans allvarliga, enträgna varningar. Han framhöll för lyssnarna syndens onda väsen. Han sade dem att det var omöjligt för någon människa att genom egna gärningar minska syndens skuld eller att undgå dess straff. Ingenting annat än ånger inför Gud och tro på Kristus kunde frälsa syndaren. Kristi nåd kan inte köpas. Den är en fri gåva. Han rådde folket att inte köpa avlat. De skulle i stället med tro se upp till den korsfäste Frälsaren. Han berättade om sina egna plågsamma försök att vinna frälsning med hjälp av botgärningar och förödmjukelser. Han försäkrade dem att det bara var genom tro på Kristus och genom att se bort ifrån sig själv som man kunde finna frid och glädje.

Tetzel fortsatte emellertid med sin trafik och sina hädiska anspråk. Luther beslöt då att komma med en ännu mer effektiv protest mot detta skriande missbruk. Ett tillfälle yppade sig snart. Slottskyrkan i Wittenberg ägde många reliker. På särskilt heliga dagar visades dessa för folket. Man gav också full syndförlåtelse åt alla som då besökte kyrkan och biktade sig. Därför kom det stora skaror till kyrkan dessa dagar. En av de betydelsefullaste av dessa dagar, Alla helgons dag, närmade sig. Dagen före slöt sig Luther till de skaror som redan var på väg till kyrkan. På kyrkdörren spikade han upp ett plakat som innehöll 95 punkter mot avlatsläran. Han förklarade sig villig att försvara dessa teser på universitetet nästa dag inför vem som helst som ville angripa dem.

Vidskepelse avslöjad

Dessa teser tilldrog sig allmän uppmärksamhet. De blev lästa om och om igen och upprepade överallt. Uppståndelsen blev stor både på universitetet och i hela staden. I dessa teser bevisade Luther att makten att ge förlåtelse för synd och att efterskänka straff för synd aldrig hade överlämnats till påven eller till någon annan människa. Hela projektet var en komedi, en list med avsikt att skaffa sig pengar och använda sig av folkets vidskepelse. Det var ett bedrägeri av Satan för att fördärva alla de människor som skulle komma att tro på

dess lögnaktiga anspråk. Dessa teser visade också klart och tydligt att Kristi evangelium är församlingens värdefullaste skatt. De visade att Guds nåd, som uppenbarats i evangelium kan fås fritt och för intet av alla dem som söker den genom omvändelse och tro.

Luthers teser var en uppfordran till diskussion. Ingen vågade emellertid ta emot utmaningen. De frågor som han framställde hade under loppet av några få dagar spritt sig över hela Tyskland. Då några veckor hade gått hade de nått ut över hela kristenheten. Många uppriktiga katoliker hade insett och beklagat den fruktansvärda ogudaktighet som härskade inom kyrkan. De hade dock inte vetat hur de skulle kunna hejda detta onda. De läste teserna med stor glädje och uppfattade dem som Guds röst. De kände att Herren i sin nåd hade räckt ut sin hand för att stoppa det fördärv som likt en flodvåg vällde fram från den heliga stolen i Rom. Furstar och myndigheter gladde sig i hemlighet över att man nu skulle kunna bromsa den övermodiga makt som vägrade all rätt till omprövning av dess beslut.

Den vidskepliga allmänheten, som älskade synden, blev förskräckt över att de spetsfundigheter som hade lugnat deras fruktan nu fördömdes. Listiga, kyrkliga ämbetsmän hade i handling understött synden. Nu insåg de att deras inkomstbringande verksamhet stod i fara. De samlade sig för att skydda sina anspråk. Reformatorn fick bittra motståndare. Några beskyllde honom för att ha handlat överilat och av impuls. Andra anklagade honom för övermod. De hävdade att han inte var ledd av Gud utan uppträdde högmodigt och framfusigt. På detta svarade han: ”Vem vet inte, att om någon kommer med en ny uppfattning, ges den ofta sken av högmod. Han beskylls för att vilja väcka strid. . . Varför blev Kristus och alla martyrerna dödade? Därför att de ansågs vara högmodiga. Man menade att de föraktade tidens visdom. De kom ju med nya läror utan att först rådgöra med dem som försvarade de gamla åsikterna.”

Åter förklarade han: ”Vad jag än gör kommer det inte att förverkligas genom mänsklig klokhet utan genom Guds råd. Om verket är av Gud, vem kan då hindra det? Om inte, vem kan då befrämja det? Ske inte min vilja, inte heller deras och inte heller vår, utan din vilja, o helige Fader, du som är i himmelen.” — D’Aubigné, band 3, kap. 6.

Även om Luther hade letts av den helige Ande att börja sitt verk kunde han inte genomföra det utan allvarlig kamp. Hans fiender hånade honom. De förvrängde hans avsikter. Deras orättfärdiga och ondskefulla angrepp på hans karaktär och motiv vällde in över honom som en överväldigande flodvåg. Angreppen blev inte utan effekt. Han hade varit övertygad om att folkets ledare både inom kyrkan och skolorna med glädje skulle ansluta sig till honom i hans reformverk. Uppmuntran från män i höga positioner hade fyllt honom med hopp och mod. I sitt sinne hade han redan sett en ljusare dag gry för kyrkan. Men uppmuntran hade vänts i klander och fördömande. Många framstående personer både inom kyrkan och i statsförvaltningen var övertygade om att han hade rätt i sina teser. Men

de insåg snart att det skulle ske stora förändringar, om dessa sanningar skulle bli godkända. Att upplysa och reformera folket skulle faktiskt bli detsamma som att undergräva den romerska kyrkans auktoritet. Det skulle stoppa tusentals av de strömmar av pengar som nu flöt in i dess skattkammare. Det skulle i hög grad begränsa de påvliga ledarnas överdåd och lyx. Om man lärde folket att tänka och handla som ansvariga människor som såg upp endast till Kristus för att få frälsning, skulle detta dessutom störta påvens tron och eventuellt frånhända dem deras egen auktoritet. Därför förkastade de den kunskap som Gud erbjöd dem. De tog ståndpunkt emot Kristus och sanningen genom att sätta sig upp mot den man som han hade sänt för att skänka dem ljus.

Ensam mot övermakten

Luther darrade då han såg på sig själv — en ensam man som hade jordens starkaste makter emot sig. Ibland tvivlade han på att det verkligen var Gud som hade lett honom att sätta sig upp mot kyrkans auktoritet. ”Vem är väl jag?”, skrev han, ”att jag skulle sätta mig upp mot påven, inför vars majestät jordens och hela världens konungar har darrat?. . . Ingen kan förstå vad mitt hjärta led under dessa första två år och vilket missmod, ja, jag kan säga förtvivlan, som jag sjönk ned i.” — D’Aubigné, band 3, kap. 6. Men han blev inte lämnad som ett byte för missmodet. När mänskligt stöd uteblev såg han upp till Gud och lärde sig att han med fullkomlig tillförsikt kunde lita på den Allsmäktiges arm.

Till en av Reformationens vänner skrev Luther: ”Vi kan inte tillägna oss en förståelse av Bibeln vare sig genom studier eller med hjälp av vårt intellekt. Din första plikt är att börja bedja. Anropa Herren om att han i sin stora nåd skall ge dig sann förståelse av hans ord. Det finns ingen annan som kan förklara Guds ord än detta ords författare. Detta säger han själv: ’De skola alla hava fått lärdom av Gud!’ Hoppas ingenting av ditt eget arbete eller av din egen möjlighet att förstå. Lita endast på Gud och på inflytandet av hans Ande. Tro detta på en mans ord som har erfarenhet.” — Samma källa, band 3, kap. 7. Detta är en undervisning av allra största betydelse för dem som menar, att Gud har kallat dem till att för andra förkunna de allvarliga sanningarna för vår egen tid. Dessa sanningar kommer att väcka såväl Satans fiendskap som de människors, som älskar de fabler han har lanserat. Det krävs något mer än stor begåvning och mänsklig kunskap i striden mot ondskans makter.

När motståndarna åberopade seder och traditioner eller påvens auktoritet och påståenden, mötte Luther dem med Bibeln, endast med Bibeln. Här stötte de på argument som de inte kunde motbevisa. De var slavar under formväsen och vidskepelse. De krävde därför hans blod på samma sätt som judarna hade krävt Jesu blod. ”Han är en kättare”, ropade de katolska ivrarna. ”Det är högförräderi mot kyrkan att tillåta att en så fruktansvärd kättare får leva en enda timme längre. Res ögonblickligen en galge åt honom.” — D’Aubigné, band 3, kap. 9.

Men Luther föll inte offer för deras raseri. Gud hade ett arbete som han skulle utföra. Änglar från himmelen sändes för att skydda honom. Många hade tagit emot det dyrbara ljuset från Luther. Dessa blev ändå föremål för Satans vrede och led utan fruktan tortyr och död för sanningens skull.

Luthers lära tilldrog sig tänkande människors uppmärksamhet över hela Tyskland. Från hans predikningar och skrifter gick det ut ljusstrålar som väckte och upplyste tusentals människor. En levande tro ersatte den döda formalism i vilken kyrkan så länge hade varit bunden. Folket förlorade dagligen sitt förtroende för den romerska kyrkans vidskepelse. Fördomarnas barriär började falla. Luther prövade varje lärosats och varje påstående med Guds ord. Det var som ett tveeggat svärd som trängde in i folkets sinnen. Överallt vaknade intresset för andligt framåtskridande. Överallt fanns en hunger och törst efter rättfärdighet. Något sådant hade man inte sett under århundraden. Folket som så länge hade varit hänvisade till mänskliga kyrkotraditioner och jordiska medlare mellan sig och Gud, vände sig nu i ånger och tro till den korsfäste Kristus.

Detta omfattande intresse ökade de påvliga myndigheternas fruktan. Luther kallades till Rom, anklagad för kätteri, för att försvara sig. Denna kallelse fyllde hans vänner med skräck. De hade fullt klart för sig den fara som hotade honom i denna fördärvade stad. Den var ju redan drucken av martyrernas blod. De inlämnade en protest mot bans resa till Rom. De krävde att han skulle förhöras i Tyskland. En sådan ordning blev också genomförd. Påvens legat fick fullmakt att genomföra undersökningen. I de instruktioner som påven sände till denne ämbetsman konstaterades det, att Luther redan hade förklarats som kättare. Legaten uppmanades därför ”att föra talan mot och fängsla honom utan dröjsmål. Om han inte ville böja sig, och legaten skulle misslyckas att försäkra sig om hans person, bemyndigades legaten att ”göra honom fredlös överallt i Tyskland, samt att förbanna, fördriva och bannlysa alla som är knutna till honom”. — Samma källa, band 4, kap. 2. Vidare instruerade påven sin legat att fullständigt utrota kätteriets pestsmitta, att bannlysa alla som underlät att gripa Luther och överlämna honom till Roms hämnd.

Här visar sig påvemaktens sanna anda. Inte ett spår av kristna principer eller ens av vanlig rättvisa finns i hela detta dokument. Luther befann sig på stort avstånd från Rom. Han hade inte fått tillfälle att förklara sig eller försvara sitt ställningstagande. Ändå blev han summariskt förklarad vara kättare innan ännu hans sak hade blivit undersökt. Han blev på samma dag bannlyst, anklagad, dömd och fördömd. Allt detta på befallning av den självutnämnde helige fadern, den enda, suveräna ofelbara auktoriteten i kyrkan och staten.

Vid denna tidpunkt, då Luther i så hög grad behövde råd och sympati av en trogen vän, sände Gud i sin försyn Melanchthon till Wittenberg. Han var blygsam och försynt, hade sunt omdöme, omfattande kunskaper och en vinnande vältalighet i förening med en ren och

redbar karaktär. Därför vann den unge Melanchthon allmän beundran och aktning. Hans milda sinnelag var lika utpräglat som hans lysande begåvning.

Han blev snart en uppriktig evangelii lärjunge och Luthers mest förtrogne vän och värdefulla stöd. Hans mildhet, försiktighet och noggrannhet blev ett komplement till Luthers mod och energi. Deras samarbete i verksamheten gav Reformationen ökad styrka och blev en källa till stor uppmuntran för Luther.

En kampens och stridens man

Förhöret skulle äga rum i Augsburg. Luther färdades dit till fots. Man var allvarligt bekymrad för hans öde. Det hade kommit öppna hotelser om att han skulle gripas och mördas under vägen. Hans vänner bad honom att inte ta den risken. De bad honom till och med enträget att lämna Wittenberg för en tid och söka trygga förhållanden hos dem som med glädje skulle beskydda honom. Men han ville inte lämna den post Gud hade utsett åt honom. Han måste trofast fortsätta att försvara sanningen, oavsett vilka stormar som skulle komma att rasa mot honom. Hans ord var: ”Jag är liksom Jeremia en kampens och stridens man. Ju mer deras hotelser ökar dess mer växer min glädje. . . De har redan tagit ifrån mig min ära och mitt rykte. Bara ett återstår, nämligen min usla kropp. Låt dem ta också den. På det sättet kommer de att förkorta mitt liv några få timmar. Men vad min själ angår, så kan de inte ta den. Den som vill förkunna Kristi ord för världen måste vänta döden vilket ögonblick som helst.” — D’Aubigné, band 4, kap. 4.

Den påvlige legaten blev mycket tillfredsställd, då han hörde att Luther hade kommit till Augsburg. Den besvärlige kättaren som tilldrog sig hela världens uppmärksamhet, tycktes nu vara i Roms våld. Legaten föresatte sig att han inte skulle undkomma. Reformatorn hade underlåtit att skaffa sig lejd. Hans vänner rådde honom att inte sammanträffa med legaten utan att vara försedd med lejdbrev. De åtog sig att skaffa honom ett sådant från kejsaren. Legatens avsikt var att om möjligt tvinga Luther att ta tillbaka sina kätterska läror. Om detta inte lät sig göras skulle han föra honom till Rom för att där dela Hus’ och Hieronymus’ öde. Genom sina medhjälpare sökte legaten därför förmå Luther att framträda inför honom utan lejd och med tillit till hans nåd. Detta vägrade emellertid reformatorn bestämt att gå med på. Inte förrän han hade fått det dokument som lovade honom kejsarens skydd, skulle han framträda inför den påvlige ambassadören.

Av taktiska skäl hade katolikerna beslutat sig får att försöka vinna Luther genom en skenbar vänlighet. I sina samtal med Luther hade ambassadören gett sken av att han var mycket vänligt sinnad. Men han krävde att Luther utan förbehåll skulle böja sig för kyrkans auktoritet och utan vidare foga sig på varje punkt. Han hade emellertid tagit fel i sin bedömning av den mans karaktär, som han hade att göra med. Luther svarade med att uttrycka sin aktning för kyrkan, sin önskan om att hålla sig till sanningen, sin villighet att

svara på alla invändningar mot vad han hade lärt och att låta sina dogmer bli underkastade en dom från de ledande universiteten. Samtidigt protesterade han mot kardinalens tillvägagångssätt när denne krävde av honom att han skulle ta tillbaka sina läror utan att först ha bevisat att det förelåg någon villfarelse.

Legatens dilemma

Det enda svar han fick var: ”Ta tillbaka, ta tillbaka!”. Reformatom visade att hans ställningstagande hade stöd i Bibeln och förklarade bestämt att han inte kunde förneka sanningen. Den påvliga legaten kunde inte svara på Luthers argument. Han överöste honom med en storm av förebråelser, smädelser och smicker blandat med citat från traditioner och kyrkofädernas uttalanden, så att reformatorn inte fick något tillfälle att tala. Då Luther förstod att konferensen, om den fortsatte på detta sätt, skulle bli fullkomligt meningslös, lyckades han slutligen få en motvillig tillåtelse att lämna in ett skriftligt svar.

”När man gör så”, skrev han till en vän, ”vinner den förtryckte två fördelar. För det första kan det som man har skrivit bedömas av andra. För det andra har man större möjlighet att utnyttja en övermodig, pratsjuk despots fruktan, om inte hans samvete. I annat fall skulle man ha blivit utmanövrerad genom hans myndiga tal.” — Martyn, *The Life and Times of Luther*, sid. 271, 272.

Vid nästa sammankomst presenterade Luther en klar, exakt och kraftfull framställning av sina synpunkter, väl underbyggd med många citat ifrån Bibeln. Efter att ha läst sin redogörelse högt, överlämnade han den till kardinalen. Den kastade den emellertid föraktfullt åt sidan. Han förklarade att den var en massa tomma ord och till saken icke hörande citat. Luther var nu fullt upptänd. Han bemötte den högmodige prelaten på hans eget område — kyrkans traditioner och dogmer — och kullkastade fullständigt hans påståenden.

Hot om bannlysning

Då prelaten insåg att Luthers argumentering var oemotsäglig förlorade han fullständigt besinningen och ropade rasande: ”Ta tillbaka! I annat fall sänder jag dig till Rom, så att du där kan ställas inför domare som kan ta itu med din sak. Jag kommer att bannlysa dig och alla dina partikamrater, ja, alla som på något sätt sympatiserar med dig. Jag kommer att utesluta dem ur kyrkan.” Till sist sade han med förakt och vrede i rösten: ”Ta tillbaka eller visa dig aldrig mer!” — D’Aubigné, Londonutgåvan, band 4, kap. 8.

Reformatorn drog sig genast tillbaka tillsammans med sina vänner. Han gav emellertid tydligt till känna att man inte kunde vänta sig något återtagande från hans sida. Detta var inte vad kardinalen hade avsett. Han hade smickrat sig med att han med våld skulle kunna skrämma Luther till att underkasta sig. När han nu åter stod ensam med sina meningsfränder

såg han från den ene till den andre i ren ilska över att hans plan så oväntat hade gått om intet.

Luthers bemödanden vid detta tillfälle blev inte utan goda resultat. Den stora församling som hade samlats, fick tillfälle att jämföra dessa två män. De kunde själva bilda sig en uppfattning om den anda de lade i dagen och om värdet och sanningen i de olika ståndpunkter de intog. Vilka kontraster! Reformatorn enkel, anspråkslös och fast, framträdde i Guds kraft med sanningen på sin sida. Påvens representant självbelåten, överlägsen, högmodig och oresonlig, kunde inte komma med ett enda bevis ur Bibeln. Ändå ropade han: ”Ta tillbaka. I annat fall kommer du att sändas till Rom för att få ditt straff!”

Nattlig flykt

Även om Luther hade tillförsäkrat sig fri lejd planerade katolikerna att gripa honom och kasta honom i fängelse. Hans vänner framhöll för honom att det var meningslöst att han stannade kvar i Augsburg. Han borde snarast möjligt vända tillbaka till Wittenberg. Denna plan måste han hålla strängt hemlig. Han lämnade därför staden till häst före daggryningen, följd av en förare som stadens myndigheter hade försett honom med. Med mörka föraningar sökte han sig obemärkt genom stadens mörka, tomma gator. Påpassliga och grymma fiender kunde ligga i försåt för att döda honom. Skulle han undkomma de snaror som man hade lagt för honom. Detta var ögonblick fulla av fågest och innerlig bön. Han kom fram till en liten port i stadsmuren. Den öppnades för honom och tillsammans med sin förare kom han obehindrat igenom. Då flyktingarna väl var i säkerhet utanför stadsmuren skyndade de sig iväg ännu snabbare. Innan ambassadören fick veta att Luther hade lämnat staden var denne utom räckhåll för sina förföljare. Satan och hans redskap hade lidit nederlag. Mannen som de trodde var i deras makt var borta. Han hade undsluppit som en fågel ur fågelfängarens snara.

Då ambassadören fick veta att Luther hade flytt blev han både förvånad och vred. Han hade väntat sig stor ära för den fasthet och den klokhet som han hade visat i sitt sätt att handskas med denne som hade stört kyrkans fred. Hans förhoppningar hade gått om intet. Han gav uttryck för sin vrede i ett brev till Fredrik, kurfursten i Sachsen. I det uttalar han en bitter förkastelsedom över Luther och kräver att kurfursten antingen skall sända reformatorn till Rom eller utvisa honom ifrån Sachsen.

Till sitt försvar krävde Luther att ambassadören eller påven från Bibeln skulle visa honom att han hade fel. Samtidigt förpliktade han sig högtidligt att göra avkall på sina dogmer, om de kunde bevisa att de stod i strid med Guds ord. Han uttryckte sin tacksamhet till Gud för att han aktats värdig att lida för en så helig sak.

Kurfursten hade dittills endast ringa kännedom om reformatorns tro. Den uppriktighet, klarhet och kraft som präglade Luthers ord hade emellertid gjort ett djupt intryck på honom. Intill dess att det blev bevisat att reformatorn var på villovägar bestämde sig Fredrik för att stå som hans beskyddare. Som svar på legatens uppfordrande brev skrev han: ”När nu dr Martin har inställt sig hos er i Augsburg bör ni vara tillfreds. Vi hade inte väntat att ni skulle försöka få honom att återkalla något utan att ha bevisat för honom att han farit vilse. Ingen av de lärda männen i vårt furstendöme har underrättat mig om att Martins lära skulle vara ogudlig, antikristlig eller kättersk.” Vidare vägrade kurfursten att sända Luther till Rom eller att utvisa honom ur riket. — D’Aubigné, band 4, kap. 10.

Kurfursten såg att ett allmänt sammanbrott av moralprinciperna var under utveckling i samhället. Det var nödvändigt med ett stort reformverk. De invecklade och dyrbara institutionerna för att förhindra och bestraffa förbrytelser skulle bli onödiga, om bara människor ville erkänna och lyda Guds krav och låta sig ledas av ett upplyst samvete. Han förstod att Luther i sin verksamhet arbetade i den riktningen. Han gladde sig i hemlighet åt att ett bättre inflytande gjorde sig märkbart inom kyrkan.

Han såg också att Luther hade stor framgång som professor vid universitetet. Det var inte mer än ett år sedan reformatorn spikade upp sina teser på dörren till slottskapellet. Redan nu kunde man emellertid märka en markant nedgång i antalet pilgrimer som besökte kyrkan under ”Alla helgons dag”. Den romerska kyrkan hade förlorat både anhängare och gåvor. I deras ställe var det nu en annan klass som kom till Wittenberg. Det var inte pilgrimer som ville tillbedja reliker. Det var studenter. De fyllde stadens läroanstalter. Överallt hade Luthers skrifter väckt nytt intresse för Bibeln. Inte bara från alla delar av det tyska riket utan också från andra länder strömmade studerande till universitetet. Unga män som för första gången fick se Wittenberg ”lyfte sina händer upp mot himmelen och lovprisade Gud för att han hade låtit sanningens ljus lysa ut ifrån denna stad, liksom under forntiden från Sion, så att det därifrån kunde sprida sig till och med till de avlägsnaste länder”. — D’Aubigné, band 4, kap 10.

Luther hade hittills endast delvis tagit avstånd från den romerska kyrkans villfarelser. Men när han jämförde Bibelns ord med de påvliga dekreten och dogmerna fylldes han med förundran. ”Jag läser påvens dekret”, skrev han, ”och. . . jag vet inte om påven är Antikrist själv eller hans apostel. Så grovt blir Kristus missrepresenterad och korsfäst i dessa dekret.” — D’Aubigné, band 5, kap.1. Luther försvarade emellertid alltjämt den romerska kyrkan och tänkte aldrig på att lämna den.

Som en löpeld genom Europa

Reformatorns skrifter och hans lära spred sig till varje land inom kristenheten. Hans verk spriddes i Holland och Schweiz. Exemplar av hans skrifter fann vägen till Frankrike

och Spanien. I England tog folk emot hans lära som livets ord. Också till Belgien och Italien hade sanningen kommit. Tusentals höll på att vakna upp ur sin dödsliknande dvala till ett trons liv i glädje och hopp.

Rom blev mer och mer förbittrat över Luthers angrepp. Några av hans fanatiska motståndare, bland dem till och med doktorer vid katolska universitetet, förklarade att den som dödade denne upproriske munk inte begick någon synd. En dag kom en främling, som hade en pistol gömd under kappan, fram till reformatorn och frågade honom varför han gick ensam. ”Jag är i Guds hand”, svarade Luther. ”Han är min styrka och min sköld. Vad kan en människa göra mig?” Samma källa, band 6, kap. 2. Då främlingen hörde dessa ord blev han blek och skyndade sig bort, som om han hade stått framför en ängel från himmelen.

Rom var fast beslutet att ta Luthers liv. Men Gud var hans beskyddare. Överallt kunde man höra hans lära — ”i hyddor och i kloster, i de adliga borgarna, universiteten och i konungapalatsen”. På alla håll framträdde människor som stödde hans arbete. — D’Aubigné, band 6, kap. 2. Det var ungefär vid denna tid som Luther höll på att läsa de verk Hus hade skrivit. Han upptäckte då att den böhmiske reformatorn hade hyllat den stora sanningen, rättfärdiggörelse genom tro, som han själv sökte att försvara och lära. ”Vi har allesammans både Paulus, Augustinus och jag varit husiter utan att veta det”, skrev Luther. ”Gud kommer i sanning att hemsöka världen”, sade han vidare, ”eftersom sanningen blev förkunnad för hundra år sedan och bränd.” — Wylie, band 6, kap.1.

I en vädjan till kejsaren och den tyska adeln till förmån för en reformation inom kristenheten, skrev Luther angående påven: ”Det är avskyvärt att se den man som kallar sig Kristi vikarie, utveckla en prakt som ingen kejsare kan uppvisa maken till. Är detta att efterlikna den fattige Jesus eller den ödmjuke Petrus? Folk säger att han är världens herre. Men Kristus vars ställföreträdare han berömmer sig av att vara sade: ’Mitt rike är icke av denna världen’. Kan en vikaries herradöme sträcka sig längre än hans överordnades?” — D’Aubigné, band 6, kap. 3.

Om universiteten skrev han: ”Jag är mycket rädd att universiteten skall komma att visa sig vara stora portar till helvetet, om de inte arbetar flitigt med att förklara Bibeln och inpränta den i ungdomens sinnen. Jag vill inte råda någon att sända sitt barn till en plats där Bibeln inte sätts i högsätet. Varje institution, där man inte ständigt är sysselsatt med Guds ord, måste bli fördärvad.” — Samma källa, band 6, kap. 3.

Detta upprop spreds snabbt över hela Tyskland och utövade ett starkt inflytande på folket. Det tilldrog sig hela nationens uppmärksamhet. Stora människoskaror slöt sig till reformtanken. Luthers motståndare drevs av en brinnande önskan om hämnd. De uppmanade påven att vidta avgörande åtgärder mot honom. Det blev bestämt att hans lära ögonblickligen skulle fördömas. Reformatorn och hans anhängare fick en frist på 60 dagar.

Om de inte innan denna tid utlöpte återtog sina kätterska läror, skulle de allesammans bannlysas.

Detta var en fruktansvärd kristid för Reformationen. Under århundraden hade bannstrålarna från Rom väckt skräck hos mäktiga monarker. De hade fyllt mäktiga riken med nöd och olyckor. De som drabbades av dessa bannstrålar blev överallt betraktade med rädsla och avsky. De avskars från all kontakt med andra. De behandlades som fredlösa som man skulle söka upp och utrota. Luther var inte blind för den storm som höll på att bryta lös över honom. Han litade emellertid på att Kristus skulle vara hans stöd och hans sköld. Därför lät han sig inte rubbas. Med en martyrs frimodighet och tro skrev han: ”Jag vet inte vad som nu kommer att hända och inte heller frågar jag mycket efter att få veta det. Låt slaget drabba var det vill. Jag hyser ingen fruktan. Inte så mycket som ett blad faller till jorden utan att vår Fader lägger märke till det. Hur mycket mer kommer han då inte att ha omsorg om oss. Det är en liten sak att dö för Ordet eftersom ’Ordet som blev kött’ själv blev dödad. Om vi dör med honom, skall vi leva med honom. Och när vi har gått igenom det som han fick gå igenom för oss, kommer vi att vara där han är och bo hos honom i all evighet.” — D’Aubigné, Londonutgåvan, Walther 1840, band 6, kap. 9.

Dömd fredlös

Då den påvliga bannbullan nådde Luther sade han: ”Jag föraktar den och angriper den därför att den är gudlös och falsk. . . . Det är *Kristus* själv som blir fördömd i den. Det gläder mig att jag måste uthärda sådan ondska för den bästa sak som finns. Jag märker redan en större frihet i mitt hjärta, eftersom jag nu äntligen vet att påven är Antikrist och att hans tron är själva Satans tron.” — D’Aubigné, band 6, kap. 9.

Ändå blev påbudet från Rom inte utan verkan. Fängelse, tortyr och svärd var de kraftmedel som användes för att framtvinga lydnad. De svaga och vidskepliga darrade inför påvens dekret. En allmänt utbredd sympati fanns för Luther. Ändå var det många som tyckte att livet för dem var så kärt att de inte ville riskera det för Reformationens sak. Allt tycktes tyda på att reformatorns verksamhet snart skulle nå sitt slut.

Men Luther visade alltjämt inte någon fruktan. Rom hade slungat ut sina förbannelser mot honom. Världen, som bevittnade det, hyste inget tvivel om att han antingen skulle omkomma eller också bli tvungen att ge efter. Men med överväldigande styrka välte han fördömelsedomen tillbaka på den romerska kyrkan själv. Han förkunnade offentligt sitt beslut om att lämna den för alltid. I närvaro av en skara studenter, doktorer och borgare från alla samhällsklasser brände han påvens bulla tillsammans med de kanoniska lagar, dekret och en del skrifter som försvarade påvemakten. ”När mina fiender har bränt mina böcker”, sade han, ”har de enligt det allmänna folkets uppfattning lyckats skada sanningens sak och skadat deras själar. Därför bränner jag i gengäld deras böcker. En allvarlig kamp har just

börjat. Hittills har jag bara lekt med påven. Jag började detta verk i Guds namn. Det kommer att bli avslutat utan mig och i hans kraft.” — D’Aubigné, band 6, kap. 10.

När hans fiender hånade honom för att hans sak enligt deras uppfattning stod på svag grund, svarade Luther: ”Vem vet om inte Gud har utvalt mig och kallat mig och om de inte borde frukta för, att de genom att förakta mig, föraktar Gud själv. Moses var ensam vid uttåget från Egypten. Elia stod ensam under Ahabs regering. Jesaja var ensam i Jerusalem. Hesekiel var ensam i Babylon. . . Som profet valde Gud varken överstepräster eller någon annan stor personlighet. I allmänhet valde han oansenliga och obetydliga människor, en gång till och med herden Amos. Under alla tider har de heliga fått tillrättavisa konungar, furstar, präster och visa män och det med fara för sitt eget liv. . . Jag säger inte att jag är en profet, men jag säger att de borde frukta, just därför att jag står ensam, medan de är många. Jag är överbevisad om att Guds ord står på min sida och att det inte står på deras.” — D’Aubigné, band 6, kap. 10.

Ändå var det inte utan hård strid med sig själv som Luther beslöt sig för en slutgiltig brytning med kyrkan. Det var ungefär vid den här tiden som han skrev: ”För var dag som går inser jag mer och mer hur svårt det är att lägga bort den respekt man fostrats till i barndomen. Och vilken plåga har det inte vållat mig, fastän jag ändå hade Bibeln på min sida då jag inför mig själv sökte försvara, att jag skulle våga uppträda ensam mot påven och utpeka honom som Antikrist. Hur har jag inte vändats i mitt sinne? Hur många gånger har jag inte med bitterhet ställt mig själv inför den fråga, som så ofta framställts av papisterna: ’Är du den ende som är klok? Kan alla andra ha fel? Hur kommer det att gå om det, när allt kommer till allt, skulle visa sig att det är du själv som är på villospår? Om du då drar många med dig i din villfarelse — vem kommer då att bli evigt fördömd?’ Så kämpade jag med mig själv och med Satan till dess att Kristus genom sitt eget ofelbara ord befäste mitt hjärta mot dessa tvivel.” — Martyn, sid. 372, 373.

Konfrontation ofrånkomlig

Påven hade hotat Luther med att lysa honom i bann om han inte tog tillbaka. Detta hot förverkligades nu. En ny bannbulla förklarade Luther för att vara slutgiltigt utesluten från den romerska kyrkan. Den fördömde honom som den som är förbannad av Gud. I samma fördömelse inbegreps alla de som skulle komma att anta hans lära. Den stora konfrontationen var nu i full gång.

När Gud sänder någon för att förkunna sanningar som särskilt avser deras egen tid, möter de alltid motstånd. Det fanns en särskild sanning som gällde Luthers tid, en sanning som vid den tiden hade särskild betydelse. Det finns också en sanning som har särskild betydelse för församlingen idag. Han som gör allting efter sin viljas råd, har funnit det lämpligt att placera människor i olika förhållanden och ge dem uppgifter, som är säregna för

den tid i vilken de lever och de förhållanden som omger dem. Om de förstod att uppskatta det ljus som kom till dem, skulle nya områden av sanningen öppnas för deras blickar. Men sanningen är inte mera uppskattad av flertalet människor idag än den uppskattades av de papister som kämpade mot Luther. Samma benägenhet att följa mänskliga teorier och traditioner i stället för Guds ord råder nu som under gångna tider. De som förkunnar sanningen för vår tid får inte vänta sig ett bättre mottagande än det som tidigare reformatorer fick. Den stora konfrontationen mellan sanning och villfarelse, mellan Kristus och Satan kommer att öka i styrka, intill dess att denna världens historia når sin avslutning.

Jesus sade till sina lärjungar: ”Voren I av världen, så älskade ju världen, vad henne tillhörde; men eftersom I icke ären av världen, utan av mig haven blivit utvalda och tagna ut ur världen, därför hatar världen eder. Kommen ihåg det ord, som jag sade till eder: ’Tjänaren är icke förmer än sin Herre. Hava de förföljt mig, så skola de ock förfölja eder; hava de hållit mitt ord, så skola de ock hålla edert.’” — Joh. 15: 19, 20. Å andra sidan sade vår Herre också klart: ”Ve eder, när alla människor tala väl om eder! På samma sätt gjorde ju deras fäder i fråga om de falska profeterna. ” — Luk. 6: 26. Världens anda överensstämmer lika litet med Kristi anda idag som under tidigare skeden. De som förkunnar Guds ord i dess renhet kommer inte att möta mer välvilja nu än på den tiden. Motståndet mot sanningen kan framträda i andra former. Fiendskapen kan vara mindre uppenbar, därför att den är mera förslagen. Men samma motsatsförhållande existerar alltjämt och det kommer att göra sig gällande intill tidens slut.

Kapitel 8—Inför kejsare och furstar

Med stort mod försvarade Luther Guds Ord inför världens mäktiga män, trots att han visste att det kunde innebära döden för honom. Vid denna tid såg Karl V ut att bli den självklare härskaren över Europa. Men en följd av Riksdagen möte i Worms blev ett långt krig i Europa, och Karl V fick se sina planer gå i stöpet.
En ny kejsare, Karl V, hade intagit Tysklands tron. Roms emissarier skyndade sig att komma med sina lyckönskningar och att söka förmå monarken att använda sin makt mot Reformationen. Kurfursten av Sachsen, som kejsar Karl i stor utsträckning hade att tacka för sin krona, bad honom däremot om att inte företa sig någonting mot Luther, förrän han hade fått tillfälle att lyssna till honom. På det sättet kom kejsaren i en mycket besvärlig situation. Katolikerna nöjde sig inte med något mindre än ett kejserligt edikt som fällde dödsdomen över Luther. Kurfursten hade bestämt sagt att ”varken hans kejserliga majestät eller någon annan hade kunnat motbevisa Luthers skrifter.” Därför bad han om att ”dr Luther skulle förses med lejdbrev så att han kunde framträda inför en domstol som bestod av lärda, fromma och opartiska domare.” — D’Aubigné, band 6, kap. 11.

Alla partier riktade nu sin uppmärksamhet mot den församling av män från de tyska staterna, som sammanträdde i Worms strax efter det att kejsar Karl hade övertagit riket. Det var viktiga politiska frågor och intressen som skulle behandlas vid denna riksdag, eftersom det var första gången som de tyska furstarna skulle möta sin ungdomlige monark i ett rådslag. Från alla håll av landet kom höga representanter för kyrka och stat. Mäktiga, högvälborna adelsmän, angelägna om sina nedärvda rättigheter, kyrkofurstar, berusade av medvetenheten om sin överlägsenhet både i rang och makt, eleganta riddare med beväpnat följe, sändebud från främmande och avlägsna länder. Alla samlades de i Worms. Men det som i denna stora församling väckte det djupaste intresset var den sachsiske reformatorns sak.

Kejsar Karl hade tidigare bett kurfursten om att ta Luther med sig till riksdagen. Han försäkrades om beskydd och fick löfte om fri diskussion med kompetenta personer om de stridsfrågor som var aktuella. Luther hyste en stark önskan om att få träda fram inför kejsaren. Hans hälsa var vid det här tillfället ganska dålig. Ändå skrev han till kurfursten: ”Kan jag inte komma till Worms frisk och färdig, så vill jag bli buren dit så sjuk som jag är. Om kejsaren kallar mig kan jag inte tvivla på att det är Guds kallelse. Vill de använda våld emot mig, och det är mycket sannolikt, för det är inte för att få information som de anmodar mig att komma, så lägger jag saken i Herrens hand. Han som bevarade de tre unga männen i den brinnande ugnen, lever och styr ännu. Om han inte vill rädda mig, så har mitt liv föga betydelse. Låt oss bara förhindra att evangelium utsätts för hån från de ogudaktigas sida och låt oss ge vårt blod för det, för att de inte skall få triumfera. Det tillkommer inte mig att avgöra om mitt liv eller min död mest skall bidra till allas frälsning. . . av mig kan du vänta

vad som helst. . . med undantag av flykt eller återkallande. Fly kan jag inte, ännu mindre återta något.” — D’Aubigné, band 7, kap. 1.

Då nyheten spreds i Worms att Luther skulle inställa sig inför riksdagen, väckte detta stor uppståndelse. Aleander, den påvlige legaten som hade fått i uppdrag att ta sig an denna sak, blev både skrämd och förbittrad. Han insåg att utgången kunde bli mycket olycklig för påvekyrkan. Att låta en sak diskuteras efter det att påven redan hade uttalat sin förkastelsedom över den, skulle vara ett hån mot påvens myndighet och överhöghet. Han var rädd för att denne vältalige man med sina starka argument skulle kunna få många av furstarna att vända sig mot påvens sak. Därför riktade han de mest energiska protester till kejsaren mot att Luther skulle få komma till Worms. Ungefär vid den här tiden hade en bannbulla utsänts, som bannlyste Luther, och detta i samband med legatens protester fick kejsaren att ge efter. Han skrev därför till kurfursten att om Luther inte ville ta tillbaka sina villoläror måste han bli kvar i Wittenberg.

Men denna seger räckte inte för Aleander. Med all den kraft och förslagenhet han kunde åstadkomma arbetade han för att få Luther dömd. Med en ihärdighet som var värdig en bättre sak tvingade han sig på furstarna, prelaterna och andra medlemmat av församlingen, framhöll sina synpunkter och anklagade reformatorn för uppvigling, uppror, ogudaktighet och hädelse. Men den våldsamhet och lidelse som legaten visade, avslöjade alltför tydligt vilken anda han besjälades av. ”Han drevs av hat och hämndlystnad mer än av nit och fromhet”, — D’Aubigné, band 7, kap. 1 — var den allmänna kommentaren. Riksdagens flertal var mer än någonsin tidigare benägna att betrakta Luthers sak med välvilja.

Vaksamma ögon följer utvecklingen

Med dubbel iver gjorde Aleander klart för kejsaren att det var hans plikt att verkställa de påvliga edikten. Men enligt tysk lag kunde han inte göra detta utan furstarnas samtycke. Till slut gav kejsar Karl efter för legatens enträgenhet och anmodade honom att framlägga sin sak för riksdagen. ”Det var en stolt dag för legaten. Församlingen var stor och saken ännu större. Aleander skulle försvara Rom. . . alla kyrkors moder och härskarinna. Han skulle försvara Petrus’ furstendöme inför de kristna makter som var representerade. Han var vältalig och visade sig vara uppgiften vuxen. Försynen hade bestämt att den romerska kyrkan skulle framträda och försvara sin sak genom sina duktigaste talesmän i närvaro av den högsta domstol som fanns, innan dess dom avgavs.” — Wylie, band 6, kap. 4. Det var med en viss oro som de som stödde reformatom såg effekten av Aleanders tal. Kurfursten av Sachsen var inte närvarande, men han hade gett några av sina rådsmän order att vara närvarande och göra anteckningar om legatens föredrag.

Med all den kraft som hans lärdom och vältalighet gjorde möjlig försökte Aleander att kullkasta sanningen. Han slungade ut den ena beskyllningen efter den andra mot Luther. Han beskyllde honom för att vara fiende till kyrkan och staten, till både levande och döda, till prästerskapet och det allmänna folket, till kyrkomötena och enskilda kristna. ”I Luthers villfarelse”, sade han, ”finns tillräckligt med motiv för att döma hundra tusen kättare till bålet.”

Till slut försökte han att förlöjliga dem som var anhängare av den nya tron. ”Vad är alla dessa lutheraner?” frågade han. ”En flock förmätna skolmästare, demoraliserade präster, tygellösa munkar, okunniga jurister och urartade adelsmän tillsammans med det allmänna folket som de har vilselett och förfört. Hur högt står inte det katolska partiet över dem i antal, kunnighet och makt! Ett enstämmigt dekret från denna församling skulle upplysa de enfaldiga, varna de oförsiktiga, befästa de vacklande och stärka de svaga.” — D’Aubigné!, band 7, kap. 3.

Med sådana vapen har sanningens försvarare under alla tider blivit angripna. Samma argument används alltjämt mot dem som vågar framhålla Guds ords rena och direkta undervisning i motsats till villfarelser som fått fotfäste. ”Vilka är dessa som förkunnar en ny lära?” säger de som hävdar en populär kristendom. ”De är olärda, fåtaliga och tillhör de lägre klasserna i samhället. Ändå ställer de krav på att ha sanningen och vara Guds utvalda folk. De är okunniga och vilseledda. Hur överlägsen i antal och inflytande är då inte vår kyrka! Hur många stora och lärda män har vi inte ibland oss! Hur mycket större makt har vi inte på vår sida!” Sådana argument är det som har tyngd och inflytande i världen. Men de är lika litet avgörande nu som de var på reformatorns tid.

Reformationen slutade inte med Luther såsom många menar. Den skall fortsätta till tidens slut. Luther hade ett stort verk att utföra, att sprida det ljus som Gud lät lysa för honom. Men han fick inte allt det ljus som världen skulle få. Från den tiden och till nu har det hela tiden kommit nytt ljus över Bibelns undervisning, och nya sanningar har avslöjats.

Legatens tal gjorde ett djupt intryck på riksdagen. Ingen Luther fanns närvarande som med Guds klara och överbevisande sanningar kunde bemöta påvekyrkans förkämpar. Inga försök gjordes att försvara reformatorn. Det fanns en allmän benägenhet att inte bara fördöma honom och den undervisning som han hävdade, utan också att om möjligt utrota kätteriet. Den romerska kyrkan hade haft sitt allra fördelaktigaste tillfälle att försvara sin sak. Allt vad den kunde säga till sitt eget försvar hade blivit sagt. Men denna skenbara seger var signalen till nederlaget. Från och med nu skulle motsättningarna mellan sanning och villfarelse komma allt tydligare i dagen, när de trädde fram på valplatsen i öppen konfrontation. Från den dagen skulle den romerska kyrkan inte stå lika säker som den tidigare hade gjort.

De flesta medlemmarna av riksdagen skulle inte ha tvekat att överlämna Luther åt Roms hämnd. Det fanns emellertid många som insåg och beklagade det fördärv som härskade inom kyrkan. De önskade få ett slut på de missbruk som det tyska folket led under, på grund av prästerskapets girighet och korruption. Legaten hade framställt den påvliga regeringen i det gynnsammaste tänkbara ljus. Nu påverkade Herren en medlem av riksdagen att ge en korrekt skildring av de följder det påvliga tyranniet hade haft. Med ädel fasthet stod hertig Georg av Sachsen upp i denna furstliga församling och räknade med fruktansvärd exakthet upp påvedömets bedrägerier och avskyvärdheter och de katastrofala resultaten av detta. Till slut sade han:

”Dessa är några av de missförhållanden som höjer sitt rop mot Rom. All skamkänsla är försvunnen. Deras enda mål är. . . pengar, pengar, pengar, . . . så att präster som skulle framhålla sanningen inte uttalar något annat än lögn och inte endast blir tolererade utan också belönade, därför att ju större deras lögner är desto större deras vinning. Det är från denna orena källa sådant smutsat vatten strömmar ut. Utsvävningar och habegär räcker varandra handen. . . Tyvärr är det de skandaler som prästerskapet orsakar, som störtar så många arma människor i evig förtappelse. En allmän reform måste genomföras.” — D’Aubigné, band 7, kap. 4.

Ett mer effektivt och kraftfullt fördömande av de påvliga oegentligheterna kunde inte ens ha gjorts av Luther själv. Och medvetandet om att talaren var Reformationens avgjorda fiende gjorde att hans ord fick ännu större inflytande.

Om församlingen hade fått sina ögon öppnade, skulle de som var närvarande ha sett Guds änglar som sände ljusstrålar genom villfarelsens mörker och öppnade sinnena att ta emot sanningen. Det var kraften från sanningens och visdomens Gud som hade kontroll till och med över Reformationens motståndare. På det sättet banades väg för det stora verk som snart skulle utföras. Martin Luther var inte närvarande, men rösten av en som var större än Luther hade hörts i denna församling.

En kommitté utsågs omedelbart av riksdagen som skulle utarbeta en förteckning över de påvliga pålagor som vilade så tungt på det tyska folket. Denna förteckning, som innehöll 101 punkter, lades fram för kejsaren med anmodan om att ögonblickligen vidta åtgärder så att detta onda kunde avhjälpas. ”Vilken förlust av kristna själar”, sade motionärerna, ”vilka plundringar, vilken utsugning som följd av de skandaler som kristenhetens andliga huvud har omgett sig med. Det är vår plikt att förhindra vårt folks ruin och vanära. Därför ber vi er underdånigast, men enträget om att ge befallning om en allmän reformation och att se till att den genomförs.” — D’Aubigné, band 7, kap. 4.

Med livet som insats

Rådsmötet krävde nu att reformatorn skulle inställa sig inför dem. Trots framställningar, protester och hot från Aleanders sida gav kejsaren slutligen sitt samtycke. Luther inkallades för att inställa sig i riksdagen. Ett lejdbrev försäkrade honom om att han skulle kunna resa tillbaka till den plats där han kunde vara i säkerhet. Dessa dokument fördes till Wittenberg av en härold som fick i uppdrag att föra honom till Worms.

Luthers vänner blev både förskräckta och ängsliga. De kände till fördomarna och fiendskapen mot honom. De fruktade för att inte ens hans lejd skulle komma att bli respekterad. De bad honom därför inträngande om att inte utsätta sitt liv för farorna. Han svarade: ”Papisterna vill inte att jag skall komma till Worms, men de traktar efter min bannlysning och död. Men det är likgiltigt. Be inte för mig utan för Guds ord. . . . Kristus kommer att ge mig sin Ande, så att han kan segra över villfarelsens förkämpar. Jag föraktar dem i mitt liv och jag skall segra över dem i min död. I Worms har de problem med att tvinga mig till att ta tillbaka. Detta skall bli mitt tillbakatagande: Jag sade tidigare att påven var Kristi ställföreträdare. Nu hävdar jag att han är vår Herres mot ståndare och Djävulens apostel.” — D’Aubigné, band 7, kap. 6.

Luther skulle inte komma att göra sin farliga resa ensam. Förutom den kejserliga härolden beslöt tre av hans mest övertygande vänner att följa honom. Melanchthon var mycket ivrig att få ansluta sig till dem. Han stod Luther mycket nära. Han längtade efter att få följa honom, om så skulle vara till fängelse eller i döden. Men hans vädjanden avvisades. Om Luther skulle gå under måste hoppet för Reformationen centreras kring hans ungdomlige medarbetare. Då reformatorn tog avsked av Melanchthon sade han: ”Om jag inte återvänder och mina fiender tar mitt liv, fortsätt då att undervisa och stå fast i sanningen. Arbeta i mitt ställe. . . Om du överlever kommer min död att sakna betydelse.” — Samma källa, band 7, kap. 7.

Studenter och borgare som hade samlats för att bevittna Luthers avresa, var djupt rörda. En folkskara vars hjärtan hade berörts av evangelium bjöd honom farväl under gråt. Så begav sig reformatorn och hans följeslagare ut ifrån Wittenberg. På vägen till Worms kunde de se att onda aningar gjorde människorna betryckta. I några städer visade man dem ingen som helst hedersbevisning. På en plats där de övernattade gav en vänligt sinnad präst uttryck för sin fruktan genom att visa Luther bilden av en italiensk reformator som hade lidit martyrdöden. Nästa dag fick de höra att Luthers skrifter hade blivit bannlysta i Worms. Kejserliga sändebud förkunnade kejsarens dekret och uppfordrade folket till att lämna in de förbjudna böckerna till myndigheterna. Härolden som fruktade för Luthers säkerhet vid riksdagen och trodde att denne redan hade börjat ångra sitt beslut, frågade om han alltjämt ville fortsätta. Luther svarade: ”Även om jag blir bannlyst i varje stad kommer jag att fortsätta.” — Samma källa, band 7, kap. 7.

I Erfurt mottogs Luther med hedersbevisningar. Beundrare omringade honom där han gick längs samma gator, på vilka han ofta hade gått med sin tiggarpåse. Han besökte sin klostercell och tänkte på de själsstrider som hade resulterat i att det ljus som nu lyste över Tyskland, då hade strömmat in i hans själ. Han anmodades att predika. Detta var förbjudet, men härolden tillät det. Munken som en gång hade utfört klostrets enklaste sysslor steg nu upp i predikstolen.

Till en väldig åhörarskara talade han över Kristi ord: ”Min frid giver jag eder.” ”Filosofer, doktorer och skribenter”, sade han, ”har sökt lära människorna hur de skall vinna evigt liv, men de har inte lyckats. Nu skall jag berätta det för er: . . . Gud uppväckte en människa från döden, Herren Jesus Kristus, för att han skulle tillintetgöra döden, utplåna synden och stänga helvetets portar. Detta är frälsningens verk. . . Kristus har segrat — detta är det glada budskapet. Och vi blir frälsta genom det han gjort, inte genom våra egna gärningar. . . . Vår Herre, Jesus Kristus sade: ’Frid vare med eder! Se på mina händer!’ Det vill säga: Se, o du människa, jag ensam har tagit bort din synd och återlöst dig. Nu har du frid, säger Herren.”

Ivriga folkskaror, varnande röster

Han fortsatte med att visa hur sann tro skulle ta sig uttryck i ett helgat liv. ”Eftersom Gud har frälst oss bör vi inrätta våra gärningar så, att de kan vara välbehagliga för honom. Är du rik? Låt då det du äger användas till att avhjälpa de fattigas nöd. Är du fattig? Låt då din tjänst bli välbehaglig för de rika. Om ditt arbete är nyttigt bara för dig själv, så är den tjänst du menar dig utföra för Gud en lögn.” — D’Aubigné, band 7, kap. 7.

Folkskaran stod som trollbunden då de lyssnade till honom. Livets bröd bröts för dessa utsvultna människor. Kristus blev upphöjd för dem, som en som stod över påvar, legater, kejsare och konungar. Luther gjorde ingen antydan om sitt eget farliga läge. Han försökte inte göra sig själv till föremål för deras tankar eller sympati. Under det att han betraktade Kristus förlorade han sig själv ur sikte. Han dolde sig bakom Återlösaren och framhöll Kristus som syndarens Frälsare.

Då nu reformatorn fortsatte på sin resa blev han överallt betraktad med stort intresse. Ivriga folkskaror trängde sig omkring honom. Vänliga röster varnade honom för katolikernas avsikter. ”De kommer att bränna dig”, sade någon, ”och förvandla din kropp till aska, liksom de gjorde med Johan Hus.” Luther svarade: ”Även om de kommer att tända en eld hela vägen från Worms till Wittenberg så att flammorna når ända upp till himmelen, kommer jag att genomgå den i Herrens namn. Jag kommer att gå in i Behemots gap, bryta av hans tänder och bekänna Herren Jesus Kristus.” — D’Aubigné, band 7, kap. 7.

Nyheten om att han närmade sig Worms väckte stor uppståndelse. Hans vänner var oroliga för hans säkerhet. Hans fiender fruktade för hur det skulle gå med deras sak. Stora ansträngningar gjordes för att avråda honom från att komma in i staden. Från katolsk sida anmodades han enträget om att resa till en vänligt sinnad riddares borg. Därifrån påstod man skulle alla svårigheter bli uppordnade i gott samförstånd. Vänner försökte skapa fruktan hos honom genom att skildra de faror som han var utsatt för. Men alla deras försök misslyckades. Luther stod alltjämt orygglig fast och sade: ”Även om det fanns lika många djävlar i Worms som det finns taksten på husen, kommer jag ändå att dra in dit.” — D’Aubigné, band 7, kap. 7.

Då Luther kom till Worms strömmade stora människoskaror till stadsporten för att bjuda honom välkommen. Så många människor hade inte ens kommit tillsammans för att bjuda kejsaren välkommen. Spänningen var stark. Inne ifrån människoskaran kunde man höra en genomträngande, klagande röst som sjöng en begravningspsalm som varning till Luther om det öde som väntade honom. ”Gud kommer att vara mitt försvar”, sade han, då han steg ut ur vagnen.

Katolikerna hade inte trott att Luther verkligen skulle våga visa sig i Worms. Hans ankomst väckte stor skräck bland dem. Kejsaren sammankallade ögonblickligen sina rådgivare för att diskutera vilka metoder de skulle använda sig av. En av biskoparna, en sträng katolik, förklarade: ”Vi har diskuterat denna sak länge nog. Ers kejserliga majestät bör genast se till att denne man röjs ur vägen. Lät inte Sigismund bränna Johan Hus. Vi är inte förpliktade att varken ge eller att respektera lejd ifråga om en kättare.” ”Nej”, sade kejsaren, ”vi måste hålla vårt löfte.” — D’Aubigné, band 7, kap. 8.

Man beslöt därför att man skulle höra reformatorn. Hela staden var angelägen om att få se denne märklige man. En mängd besökare fyllde snart hans härbärge. Luther var ännu inte helt återställd från sin senaste sjukdom. Han var trött efter resan som hade tagit hela två veckor. Han måste förbereda sig för morgondagens ödesdigra händelser. Han behövde stillhet och vila. Men ivern att få se honom var så stor att då han hade vilat bara några få timmar, kom adelsmän, riddare, präster och borgare och samlade sig ivrigt omkring honom. Bland dessa fanns många adliga som utan fruktan hade krävt en reform av kejsaren ifråga om de kyrkliga misshälligheterna och som, för att använda Luthers ord, ”alla hade blivit frigjorda genom min förkunnelse”. — Martyn, sid. 393.

Mot kejsare och påve

Vänner och fiender kom för att se den modige munken. Men han tog emot dem med orubbat sinneslugn och svarade alla med värdighet och klokhet. Hans hållning var fast och modig. Det bleka, magra ansiktet, där det hårda arbetet och sjukdomen hade satt sina spår, hade ett vänligt, ja, ett glatt uttryck. Högtidligheten och allvaret som präglade hans ord gav

honom en kraft som inte ens hans fiender kunde stå emot. Både vänner och fiender fylldes med förundran. Några var övertygade om att ett gudomligt inflytande följde honom. Andra påstod, på samma sätt som fariséerna hade gjort ifråga om Kristus: ”Han är besatt av Djävulen.”

Nästa dag kallades Luther att inställa sig inför riksdagen. En kejserlig ämbetsman hade utsetts till att följa honom till mötessalen. Det var bara med stora svårigheter som han kom fram till platsen. Alla vägar var fyllda av åskådare som ville se denne munk som hade vågat trotsa påvens auktoritet.

Just som han skulle träda fram inför sina domare sade en gammal fältherre, som hade varit hjälte i många fältslag, vänligt till honom: ”Arme munk, arme munk, du går nu in för att våga en ädlare dust än jag eller någon annan härförare någonsin har gjort i våra blodigaste slag. Men om din sak är rättfärdig och du är övertygad om det, så gå fram i Guds namn och var inte rädd för någon. Gud kommer inte att överge dig.” — D’Aubigné, band 7, kap. 8.

Så stod då Luther inför riksdagen. Kejsaren satt på tronen omgiven av rikets förnämsta män. Aldrig har någon människa stått inför en mer respektingivande församling än den som Martin Luther nu skulle försvara sin tro inför. ”Bara detatt han var närvarande, var i sig själv en stor seger över påvedömet. Påven hade bannlyst denne man. Han stod nu inför en tribunal som just genom denna handling hade ställt sig över påven. Påven hade förklarat honom i interdikt och avskurit honom från allt mänskligt umgänge. Ändå hade han kallats dit på ett respektfullt sätt och mottagits inför den mest upphöjda rådsförsamling i världen. Påven hade dömt honom till evig tystnad. Nu stod han färdig att tala till tusentals uppmärksamma lyssnare, som hade kommit tillsammans från de avlägsnaste trakter inom kristenheten. En väldig revolution hade igångsatts genom Luthers förmedling. Rom hade redan börjat stiga ned från sin tron. Det var en munks röst som orsakade denna förödmjukelse.” — Samma källa, band 7, kap. 8.

Inför denna mäktiga och upphöjda församling blev reformatorn, som var av anspråkslös härkomst, förlägen och överväldigad av vördnad. Flera av furstarna som lade märke till hans reaktion gick fram till honom. En av dem viskade: ”Frukten icke för dem som väl kunna dräpa kroppen, men icke hava makt att dräpa själen.” Och en annan sade: ”När man drager eder inför landshövdingar och konungar för min skull, är det eder Faders Ande som skall tala i eder.” Så framhölls Kristi ord av världens stormän för att styrka hans tjänare i prövningens stund.

Luther fick sin plats alldeles framför kejsarens tron. En djup stillhet föll över den stora församlingen. Så reste sig en kejserlig ämbetsman. Han pekade på en samling av Luthers skrifter och krävde att reformatorn skulle svara på två frågor. Erkände han att han hade

skrivit dessa böcker och var det hans avsikt att återkalla de åsikter som han hade framhållit i dem? Då titlarna på böckerna lästes upp, svarade Luther på den första frågan med att erkänna att han hade skrivit böckerna. ”Vad den andra frågan angår”, sade han, ”inser jag att det gäller en sak som angår tron och människors frälsning och Guds ord som är den största och dyrbaraste skatten både i himmelen och på jorden. Jag skulle handla oklokt, om jag skulle svara på den utan att överväga den. Jag kunde bekräfta mindre än omständigheterna kräver eller mer än sanningen kräver och på det sättet synda mot Kristi ord. ’Den som förnekar mig inför människorna, honom skall ock jag förneka inför min Fader som är i himmelen.’ — Matt. 10: 33. Därför ber jag i all underdånighet ers kejserliga majestät om att låta mig få tid så att jag kan svara utan att handla mot Guds ord.” — D’Aubigné, band 7, kap. 8.

Luther handlade klokt då han kom med denna begäran. Hans tillvägagångssätt överbevisade församlingen om att han inte gjorde något på grund av fanatism eller tillfälliga impulser. Ett sådant sinneslugn och en sådan självbehärskning hade de inte väntat sig av en som hade visat sig vara så djärv och omedgörlig. Detta ökade hans makt och gjorde det möjligt för honom att senare svara försiktigt, bestämt, klokt och värdigt, så att hans motståndare blev överraskade och besvikna och kände sig tillrättavisade för sin arrogans och stolthet.

Hotande faror

Följande dag skulle han framträda för att ge sitt slutliga svar. En stund svek modet honom, när han tänkte på de makter som stod samlade mot sanningen. Hans tro vacklade. Fruktan och tvivel kom över honom. Han blev överväldigad av skräck. Faran växte. Det såg ut som om hans fiender skulle segra och mörkrets makter få överhand. Mörka skyar samlade sig omkring honom. De tycktes skilja honom från Gud. Han längtade efter en försäkran om att härskarornas Herre var med honom. I sin själsångest kastade han sig med ansiktet mot jorden och utstötte dessa brutna, hjärtskärande rop, som ingen utom Gud helt kan förstå.

”O allsmäktige och evige God”, bad han, ”hur fruktansvärd är inte denna värld. Se hur den öppnar sin mun för att uppsluka mig, jag som har så föga tillit till dig. . . . Om det bara är denna världens kraft som jag måste sätta min tillit till, då är allt slut. . . . Min sista stund är inne. Min dom har uttalats. . . . O Gud, hjälp du mig mot all världens visdom. Gör detta, . . . du den ende, . . . för detta är inte mitt verk utan ditt. Jag har ingenting här att göra, ingenting att strida för mot dessa världens stormän. . . Men saken är din. . . och det är en rättfärdig och evig sak. O Herre, hjälp mig! Trofaste och oföränderlige Gud, jag sätter inte min tillit till någon människa. . . . Allt mänskligt är ovisst. Allt som kommet från människor slår fel. . . . Du har utvalt mig till denna uppgift. Stå vid min sida för din älskade Sons, Jesu

Kristi, skull. Han är mitt värn, min sköld och min fasta borg.” — D’Aubigné, band 7, kap. 8.

I sin allvisa försyn hade Gud tillåtit Luther att inse den fara i vilken han svävade, för att han inte skulle lita på sin egen styrka och övermodigt utsätta sig för faror. Ändå var det inte fruktan för personliga lidanden eller rädsla vid tanken på tortyr eller död som tycktes överhängande, som hade överväldigat honom med sin skräck. Han hade kommit in i en kris och han kände sig inte beredd att möta den. Om han visade svaghet, kunde sanningens sak bli lidande. Det var inte för sin egen personliga säkerhet utan för evangeliets seger som han kämpade med Gud. Hans själsångest och kamp var densamma som Jakob genomgick vid den ensliga bäcken. Liksom Jakob vann han seger hos Gud. I sin fullständiga hjälplöshet klängde han sig i tro fast vid Kristus, den mäktige befriaren. Han blev stärkt genom förvissningen om att han inte ensam skulle träda fram inför riksdagen. Han fick åter frid i sin själ. Han gladde sig över att han fick möjlighet att upphöja Guds ord inför landets härskare.

Förberedelser för sammandrabbningen

Med sinnet förankrat i Gud förberedde sig Luther för den förestående kampen. Han tänkte noga över vad han skulle svara, undersökte uttalanden i sina egna skrifter och letade i Bibeln fram lämpliga bevis till stöd för sin ståndpunkt. Medan den vänstra handen vilade på den heliga boken, som låg uppslagen framför honom, lyfte han sin högra mot himmelen och avlade löftet att han skulle ”fortsätta att vara trogen mot evangelium och öppet bekänna sin tro även om han skulle få besegla sitt vittnesmål med sitt blod”. — D’Aubigné, band 7, kap. 8.

Då han åter inställde sig inför riksdagen visade hans ansikte inte något spår av fruktan eller förlägenhet. Lugn och full av frid, men ändå med en upphöjd, ädel frimodighet, stod han som Guds vittne bland världens stora. Den kejserlige ämbetsmannen frågade honom om han hade beslutat sig för att återkalla sin lära. Luther kom med sitt svar på ett dämpat och hövligt sätt, utan antydan till häftighet eller fanatism. I sitt uppträdande var han reserverad och respektfull, men han lade i dagen en tillitsfullhet och en glädje som förvånade de församlade.

”Allra högste kejsare, höga furstar, nådiga herrar”, sade Luther, ”jag träder fram inför er i dag i överensstämmelse med den befallning som gavs mig i går. Genom Guds barmhärtighet vädjar jag till ers majestät och ers högheter att ni nådigt skall lyssna till mitt försvar för en sak, som enligt min överbevisning är rättfärdig och sann. Skulle jag på grund av bristande kunskap försynda mig emot de regler som gäller hovets seder och bruk ber jag er om förlåtelse, eftersom jag inte har uppfostrats i kungliga palats utan i klostrets avskildhet.” — D’Aubigné, band 7, kap. 8.

Sedan återgick han till själva frågan. Han sade att inte alla hans skrifter var av samma slag. I några av dem hade han uppehållit sig vid tro och goda gärningar. Även hans fiender förklarade dessa för att vara inte bara oskadliga utan nyttiga. Att återkalla dessa skulle vara att fördöma sanningar som alla trodde på. Nästa klass bestod av skrifter som avslöjade påvedömets fördärv och maktmissbruk. Att återkalla dessa verk skulle ytterligare stärka Roms tyranni och öppna dörren på vid gavel för mycken och stor ogudaktighet. I den tredje gruppen av sina böcker hade han angripit enskilda människor som hade försvarat den rådande ondskan. Beträffande dessa bekände han öppet att han hade varit mer aggressiv än vad som var passande. Han gjorde inte anspråk på att vara fri från fel. Inte ens dessa böcker kunde han återkalla, eftersom en sådan handling skulle göra sanningens fiender djärvare. De skulle då utnyttja tillfället för att krossa Guds folk med ännu större grymhet.

”Men jag är bara en människa, inte Gud”, sade han vidare, ”och därför vill jag försvara mig såsom Kristus gjorde: ’Har jag talat orätt, så bevisa att det var orätt.’ . . . Vid Guds barmhärtighet besvär jag er, allra högste kejsare och er, höga furstar och alla män av varje rang, att ni bevisar från profeternas och apostlarnas skrifter att jag har farit vilse. Så snart jag blir överbevisad om detta skall jag återkalla varje villfarelse och vara den förste till att lägga hand på mina böcker och kasta dem i elden.

Vad jag nu har sagt hoppas jag tydligt och klart visar att jag omsorgsfullt har övervägt och betänkt den fara jag utsätter mig för. Jag är emellertid långt ifrån förskräckt. Jag gläder mig över att se att evangelium, nu som i gångna tider, är en orsak till oro och splittring. Detta är Guds ords väsen och dess öde. ’Jag har icke kommit för att sända frid på jorden utan svärd’, sade Jesus Kristus. Gud är underbar och fruktansvärd i sitt råd. Ta er därför i akt, så att ni inte genom att ni, när ni avser att vilja hindra splittring, kommer att förfölja Guds heliga ord och nedkalla över er en fruktansvärd syndaflod av oövervinnliga faror, av katastrofer nu, och evig förtappelse. . . Jag kunde visa många exempel från Guds ord. Jag kunde tala om faraonerna, om de babyloniska och israelitiska konungarna som genom sina gärningar aldrig mer effektivt bidrog till sin undergång, än när de genom rådslut som efter att döma var mycket kloka, sökte stärka sitt eget herradöme. Gud flyttar oförtänkt bort berg’.” — Samma kalla, band 7, kap. 8.

Luther hade talat på tyska. Nu blev han uppfordrad att återupprepa samma ord på latin. Trots att han var utmattad av den föregående framställningen, åtlydde han uppmaningen och upprepade sitt föredrag med samma klarhet och kraft som första gången. Det var Guds försyn som ledde i denna sak. Många av furstarna var så förblindade av villfarelse och övertro, att de under den första föreläsningen inte kunde uppfatta kraften och styrkan i Luthers argumentering Då de hörde föreläsningen denna andra gång, förstod de klart de punkter som framhölls.

De som hårdnackat stängde ögonen för ljuset och inte ville låta sig överbevisas av sanningen, blev förvirrade av den kraft som åtföljde Luthers ord. Då han var färdig, sade riksdagens talesman vredgat: ”Du har inte svarat på den fråga som ställdes till dig. . . . Vi kräver av dig att du ger ett klart och bestämt svar. . . . Vill du återkalla eller vill du inte?”

Reformatorn svarade: ”Eftersom ert allra högsta majestät och ni höga herrar kräver av mig ett klart, enkelt och bestämt svar, så vill jag ge ett sådant och det är detta: Jag kan inte låta min tro underkastas varken påven eller något kyrkomöte, eftersom det är uppenbart som dagen att de ofta har tagit fel och sagt emot varandra. Om jag därför inte kan överbevisas av Bibelns uttalanden eller genom de klaraste argument, om jag inte blir överbevisad med hjälp av de skriftställen jag har citerat och om de således inte binder mitt samvete med Guds ord, så kan och vill jag inte återkalla, eftersom det är farligt för en kristen att tala mot sitt samvete. Här står jag och kan inte annat. Gud hjälpe mig! Amen!” — Samma källa, band 7, kap. 8.

Med orygglig beslutsamhet

Här stod denne rättfärdige man på Guds ords säkra grund. Himmelens ljus upplyste hans samvete. Hans karaktärs storhet och renhet, hans hjärtas frid och glädje var uppenbar för alla, då han vittnade emot villfarelsens makter och vittnade om överlägsenheten i den tro som hade övervunnit världen.

Hela församlingen var en stund mållös av förvåning. Då Luther första gången kom med sitt svar hade han talat med låg röst och hans uppträdande hade varit respektfullt och nästan försagt. Katolikerna tydde detta som ett bevis på att hans mod började svikta. De betraktade hans begäran om uppskov som inledningen till hans återkallande. Kejsar Karl själv, som halvt hånfullt lade märke till munkens trötta utseende, hans enkla kläder och hans enkla sätt att tala, hade förklarat: ”Denne munk kommer aldrig att göra mig till kättare.” Det mod och den fasthet som han nu lade i dagen, liksom kraften och klarheten i hans argument, fyllde alla grupper med förvåning. Full av beundran utbrast kejsaren: ”Denne munk talar ju oförfärat och med ett orygglig mod.” Många av de tyska furstarna såg med stolthet och glädje på denna representant för deras nation. Romarkyrkans ivriga anhängare hade lidit nederlag. Deras sak framstod i ett mycket ofördelaktigt ljus. De försökte hålla sin makt uppe, inte genom att hänvisa till Bibeln utan genom att tillgripa hot, som alltid varit romerska kyrkans osvikliga argument. Riksdagens talesman sade: ”Om du inte återkallar, kommer kejsaren och rikets stater att överväga vilka åtgärder som skall vidtas mot en oförbätterlig kättare.”

Luthers vänner som med stor glädje hade hört hans ädla försvar började nu darra. Men doktorn själv sade lugnt: ”Gud är min hjälpare. Jag kan ingenting återkalla.” — Samma källa, band 7, kap. 8. Luther uppmanades att dra sig tillbaka från riksdagen medan furstarna

rådslog tillsammans. De insåg att de stod inför en stor kris. Luthers bestämda avslag kunde komma att få inflytande på kyrkans historia genom århundraden. Det blev bestämt att man skulle ge honom ännu ett tillfälle att återkalla. Ännu en gång fördes han inför riksdagen. Åter fick han frågan om han ville göra avkall på sin lära. ”Jag har inte något annat svar att ge”, sade han, ”än det jag redan har gett.” Varken löften eller hotelser kunde förmå honom att underkasta sig Rom.

Fasthet och sinnesnärvaro

De påvliga ledarna förargade sig över att deras makt, som hade fått konungar och adelsmän att darra, på detta sätt skulle trotsas av en oansenlig munk. De längtade efter att få ge sin vrede luft genom att pina livet ur honom. Men Luther som insåg den fara han svävade i hade talat med kristlig värdighet och lugn. Hans ord hade varit fria från högmod, lidelse eller falska uppgifter. Han hade glömt sig själv och de stora män som omgav honom. Han kände endast att han var i dens närvaro som är oändligt överlägsen påvar, prelater, konungar och kejsare. Kristus hade talat genom Luthers vittnesmål med en kraft och storhet, som för stunden fyllde både vänner och fiender med respekt och undran. Guds Ande hade varit närvarande vid riksdagen och påverkat de kejserliga ledarnas sinnen. Flera av furstarna medgav öppet att Luthers sak var rättfärdig. Många blev överbevisade om sanningen, men hos några blev dessa intryck inte bestående. Det fanns också en annan klass som just då inte uttalade sin övertygelse, men som senare studerade Bibeln och blev Reformationens oförskräckta försvarare.

Kurfursten Fredrik hade med spänning sett fram till Luthers uppträdande inför riksdagen. Med djupt intresse hade han lyssnat till hans tal. Med glädje och stolthet bevittnade han doktorns mod, fasthet och sinnesnärvaro. Han bestämde sig för att han skulle hjälpa honom ännu mer. Han gjorde en jämförelse mellan parterna i denna konfrontation. Han insåg att den visdom som präglade påvar, konungar och prelater hade omintetgjorts av sanningens kraft. Påvedömet hade lidit ett nederlag som man skulle komma att kunna iaktta bland alla nationer och under alla tider.

Då legaten såg den effekt som Luthers tal hade haft, fruktade han som aldrig tidigare för den romerska kyrkans existens. Han bestämde sig för att använda varje medel som stod till hans förfogande för att störta reformatorn. Med all den vältalighet och diplomatiska klokhet som han i så framträdande grad var känd för, framhöll han för den ungdomlige kejsaren, hur oklokt och farligt det skulle vara att av hänsyn till en obetydlig munk offra den mäktiga romerska stolens vänskap och stöd.

Förnyade hotelser

Hans ord blev inte utan verkan. Dagen efter det att Luther hade avgett sitt svar lade kejsaren fram ett budskap i riksdagen. Däri tillkännagav han att det var hans avsikt att genomföra sina föregångares politik och upprätthålla och beskydda den katolska religionen. Eftersom Luther hade vägrat att återkalla sina villfarelser måste man vidta de kraftigaste åtgärder mot honom och de kätterier som han hävdade. ”En enda munk, förvillad av sin egen dårskap, hade rest sig upp mot kristenhetens tro. För att sätta stopp för en sådan ogudaktighet vill jag offra mina riken, mina skatter, mina vänner, min kropp, mitt blod, min själ och mitt liv. Jag har nu för avsikt att sända augustinen Luther bort och förbjuda honom att förorsaka den minsta störning bland folket. Därefter skall jag vidta åtgärder mot honom och hans anhängare som kättare, med hjälp av bannlysning, interdikt och varje medel som kan bidra till att slå ned dem.

Jag uppfordrar alla statens medlemmar att uppträda som trofasta kristna.” — D’Aubigné, band 7, kap. 9. Ändå förklarade kejsaren att de måste respektera Luthers lejd och att han måste få tillåtelse att nå sitt hem i trygghet, innan man företog någonting emot honom.

Två motstridande åsikter gjorde sig nu gällande bland riksdagens medlemmar. Påvens sändebud och representanter krävde på nytt att reformatorns lejd inte skulle respekteras. ”Hans aska”, sade de, ”bör kastas i Rhen såsom man gjorde med Johan Hus’ aska för ett århundrade sedan.” — D’Aubigné, band 7, kap. 9. Men de tyska furstar som själva var katoliker och Luthers förklarade fiender, protesterade mot ett sådant offentligt förtroendebrott och hävdade, att det skulle bli en fläck på nationens ära. De hänvisade till de olyckor som hade följt efter Johan Hus’ död. De sade att de inte vågade nedkalla ett återupprepande av dessa fruktansvärda hemsökelser över Tyskland och över den unge kejsaren.

Som svar på detta förkastliga förslag sade kejsar Karl själv: ”Även om tro och ära skulle bli bannlysta från hela jorden, så måste det likväl finnas en plats för dem i furstars hjärtan.” — D’Aubigné, band 7, kap. 9. Luthers bittraste, påvliga fiender sökte ändå övertala honom till att behandla reformatorn såsom Sigismund hade behandlat Hus — överlämna honom i kyrkans våld. Men Karl V som hade påmints om tillfället då Hus i en offentlig församling hade pekat på sina bojor och påmint monarken om hans ord på tro och ära, svarade: ”Jag skulle inte tycka om att behöva rodna så som Sigismund.” — Lenfant, band 1, sid. 422.

Ändå hade Karl medvetet förkastat de sanningar som presenterats av Luther. ”Jag är fast besluten om att följa mina föregångares exempel!”, skrev monarken. — D’Aubigné, band 7, kap. 9. Han hade bestämt sig för att han inte skulle avvika från tidigare seder, ens

för att följa sanningens och rättfärdighetens väg. Han skulle upprätthålla påvedömet med all dess grymhet och fördärv, därför att hans fäder hade gjort så. Så valde han sida och vägrade att ta emot något ljus utöver det som hans fäder hade tagit emot och att utföra någonting som de inte hade utfört.

Det finns många i vår tid som på liknande sätt håller fast vid sina fäders seder och traditioner. När Herren sänder dem ytterligare ljus, vägrar de att ta emot det, därför att deras fäder, som inte fick detta ljus, inte hade tagit emot det. Vi står inte i samma läge som våra fäder. Följaktligen har vi heller inte samma plikter och samma ansvar som de hade. Vi vinner inte Guds välbehag genom att låta våra fäders exempel bestämma våra plikter, i stället för att själva granska sanningens ord. Vi har ett större ansvar än våra föregångna. Vi är ansvariga för det ljus som de tog emot, det ljus som överlämnades åt oss som ett arv. Vi är dessutom ansvariga för det större ljus som lyser över oss från Guds ord.

Viljelös underkastelse

Kristus sade till de judar som inte trodde: ”Hade jag icke kommit och talat till dem, så skulle de icke hava haft synd; men nu hava de ingen ursäkt för sin synd.” — Joh. 15: 22. Samma gudomliga kraft hade talat genom Luther till Tysklands kejsare och furstar. När ljuset lyste från Guds ord verkade Guds Ande för sista gången på många i denna församling. Många århundraden tidigare hade Pilatus låtit stolthet och hänsyn till sitt eget anseende stänga hans hjärta för världens Återlösare. Den darrande Felix bad sanningens budbärare: ”Gå din väg för denna gång; när jag får läglig tid, vill jag kalla dig till mig.” — Apg. 24: 25. Den stolte Agrippa bekände: ”Föga fattas att du övertalar mig och gör mig till kristen.” — Apg. 26: 28. Ändå avvisade han det himmelska budskapet. På samma sätt hade Karl V genom att ge efter för hänsyn till världslig stolthet och världslig politik bestämt sig för att förkasta sanningens ljus.

Ryktet om intrigerna mot Luther spred sig vitt omkring och orsakade stor uppståndelse i staden. Reformatorn hade många vänner som kände till Roms förrädiska grymhet när det gällde sådana som vågade avslöja dess korruption. De fattade beslutet att han inte skulle offras. Flera hundra adelsmän förpliktade sig att beskydda honom. Ganska många betecknade öppet det kejserliga budskapet som ett bevis på en viljelös underkastelse under den härskande romerska makten. På husportarna och på offentliga platser slog man upp plakat som dels fördömde och dels stödde Luther. På ett av dessa plakat stod bara de betecknande orden av Predikaren: ”Ve dig du land, vars konung är ett barn.” — Pred. 10: 16. Folkets hänförelse för Luther överallt i Tyskland överbevisade både kejsaren och riksdagen om, att varje orättfärdighet som skulle begås emot honom skulle bli ett hot mot landets fred, ja, till och med mot rikets tron.

Fredrik av Sachsen hade visat en utstuderat reserverad hållning. Han dolde omsorgsfullt sina verkliga känslor mot reformatorn, samtidigt som han med outtröttlig vaksamhet bevakade varje rörelse såväl från Luthers som från hans motståndares sida. Men det fanns många som inte sökte dölja sin sympati för Luther. Han fick besök av furstar, grevar, baroner och andra framstående personer från både det allmänna folket som från prästerskapet. ”Doktorns lilla rum”, skrev Spalatin, ”kunde inte rymma alla de besökande som kom.” — Martyn, band 1, sid. 404. Folket stirrade på honom som om han var mer än en människa. Till och med sådana som inte trodde på hans lära, kunde inte annat än beundra den upphöjda värdighet som kom honom att trotsa döden, framför att göra något som stred mot hans samvete.

Man gjorde stora ansträngningar för att förmå Luther att gå med på en förlikning med Rom. Adelsmän och furstar framhöll för honom, att om han fortsatte att hävda sin egen mening mot kyrkans och kyrkomötenas, skulle han snart bli utvisad ur riket och stå fullständigt oskyddad. På dessa framställningar svarade Luther: ”Kristi evangelium kan inte förkunnas utan att väcka anstöt. . . . Varför skulle då fruktan eller skräck för faror skilja mig från Herren och från det gudomliga ord som endast är sanning? Nej, då vill jag hellre ge min kropp, mitt blod och mitt liv.” — D’Aubigné, band 7, kap. 10.

Åter uppfordrades han till att underkasta sig kejsarens dom. Han skulle då inte frukta för något. ”Jag går av hela mitt hjärta med på”, svarade han, ”att kejsaren och furstarna, ja även den oansenligaste kristne bör undersöka och bedöma mina verk. Den enda förutsättningen skall vara att de gör Guds ord till sitt rättesnöre. En människa har inte någonting annat att göra än att lyda det. Gör inte våld på mitt samvete som är bundet och länkat till Bibeln.” — D’Aubigné, band 7 kap. 10.

På en annan framställning svarade han: ”Jag är villig att ge avkall på min lejd. Jag lägger min person och mitt liv i kejsarens hand, men Guds ord aldrig.” — Samma källa, band 7, kap. 10. Han förklarade sig villig att rätta sig efter ett beslut som fattades av ett allmänt kyrkomöte. Villkoret var att det skulle krävas av kyrkomötet att det skulle fatta sitt beslut i överensstämmelse med Bibeln. ”I det som angår Guds ord och tron”, tillfogade han, ”är varje kristen för sitt vidkommande lika god domare som påven, även om denne stöds av en miljon kyrkomöten.” — Martyn, band 1, sid. 410.

Ingen förlikning möjlig

Både vänner och fiender blev till slut övertygade om att alla ytterligare försök att åstadkomma en förlikning skulle vara utan effekt. Om reformatorn hade gett efter på en enda punkt skulle Satan och hans härskaror ha avgått med segern. Men hans orygglig fasthet blev det medel som förde till att kyrkan blev frigjord. En ny och bättre tid inleddes. Denne ende man hade vågat tro och utföra något på egen hand i andliga angelägenheter.

Detta skulle genom sitt inflytande påverka kyrkan och världen, inte bara i hans egen samtid utan ned genom alla kommande tider. Hans fasthet och trohet skulle ända till tidens slut stärka alla som skulle komma att få genomgå liknande upplevelser. Guds majestät och välde stod höjt över människors råd och över Satans stora makt.

Efter order från kejsaren fick Luther snart föreläggande att resa hem. Han visste att denna uppfordran snart skulle följas av att han bannlystes. Hotande moln hängde över hans väg. Men då han lämnade Worms var, hans hjärta fullt av glädje och tacksägelse. ”Djävulen själv”, sade han, ”vaktade påvens borg. Men Kristus har slagit en stor bräcka i den. Satan blev tvungen att medge att Herren är mäktigare än han.” — D’Aubigné, band 7, kap. 11.

För Luther var det alltjämt fråga om att se till att hans fasthet inte skulle uppfattas som upprorsanda. Efter sin avresa skrev han därför till kejsaren. ”Gud som rannsakar hjärtan”, skrev han, ”är mitt vittne på att jag är villig att uppriktigt lyda ers majestät i ära eller i vanära, i liv eller i död och utan något annat förbehåll än Guds ord, efter vilket människan skall leva. I alla angelägenheter här i livet skall min trohet vara orygglig. I detta avseende är vinning eller förlust utan betydelse för frälsning. Men när eviga intressen står på spel vill inte Gud att människor skall böja sig för människor. En sådan underkastelse i andliga angelägenheter är detsamma som verklig gudsdyrkan. En sådan bör endast ägnas Skaparen.” — D’Aubigné, band 7, kap. 11.

På sin resa hem från Worms fick Luther ett mottagande som var ännu mer smickrande än då han reste till Worms. Kyrkofurstar bjöd den bannlyste munken välkommen. Borgerliga härskare hedrade mannen som kejsaren hade fördömt. Man bad honom inträngande att predika. Trots det kejserliga förbudet steg han åter upp i talarstolen. ”Jag har aldrig lovat mig själv att kedja Guds ord”, sade han, ”inte heller vill jag göra det.” — Martyn, band 1, sid. 420.

Gud hade sörjt för en utväg för sin tjänare i denna farans stund. Ett uppmärksamt öga hade följt Luthers rörelser. En man med trofast och ädelt hjärta hade bestämt såg for att rådda honom. Det var klart att Rom inte skulle nöja sig med något mindre än hans död. Han kunde inte undgå lejonets gap om han inte fördes till något gömställe. Gud gav Fredrik av Sachsen klokhet att utföra en plan för att skydda reformatorn. Genom trofasta vänners hjälp genomfördes kurfurstens plan. Luther gömdes effektivt för både vänner och fiender. Under sin hemresa blev han gripen, skild från sina följeslagare och snabbt förd genom skogen till Wartburg, en ensamt liggande fästning i bergen. Både gripandet och bortförandet var i så hög grad hemligt att inte ens Fredrik själv visste vart de hade fört honom. Denna hemlighetsfullhet saknade inte avsikt. Så länge kurfursten inte visste något om den plats där Luther uppehöll sig, kunde han inte röja något. Han såg till att han fick veta att reformatorn var i trygghet. Med den upplysningen lät han sig nöja.

Gynnsam fångenskap

Våren, sommaren och hösten gick och vintern kom. Luther befann sig fortfarande i fångenskap. Alexander och hans ivriga partivänner gladde sig åt att det såg ut som om evangeliets ljus snart skulle slockna. Men reformatorn höll i stället på med att fylla sin lampa från sanningens förrådshus. Ljuset från den skulle komma att lysa med ännu större klarhet.

I den vänliga, trygga omgivningen i Wartburg gladde sig Luther en tid över att han var fri från stridens hetta och oro. Men under någon längre tid kunde han inte slå sig till ro i denna stillhet. Han var van vid aktivt arbete och hård kamp. Han kunde inte så lätt vara overksam. I ensamheten tänkte han igenom tillståndet i kyrkan och ropade förtvivlat: ”Ack finns det ingen i denna världens sista tid som vill stå som en mur för Herren och frälsa Israel.” — D’Aubigné, band 9, kap. 2.

Så tänkte han på sig själv och fruktade att han skulle bli beskylld för feghet för att han dragit sig undan striden. Han beklagade sin lättja och brist på självtukt. Men samtidigt fick han för varje dag mer uträttat än det tycktes vara möjligt för en människa att utföra. Hans penna var aldrig overksam.

Hans fiender däremot smickrade sig med att han hade blivit tystad. De blev därför förvånade och förvirrade då de fick plötsliga bevis för att han alltjämt var aktiv. En samling traktater som skrivits av honom spreds över hela Tyskland. Han utförde också ett betydelsefullt arbete för sina landsmän genom att översätta Nya testamentet till tyska. Från sitt bergiga Patmos fortsatte han nästan ett helt år att förkunna evangelium och bestraffa samtidens villfarelser och synder.

Men orsaken till att Gud hade avlägsnat sin tjänare från ett liv i offentlig verksamhet var inte bara att han ville skydda Luther mot hans fienders vrede. Inte heller var det för att bereda honom stillhet och ro till att utföra dessa viktiga uppdrag. Något ännu större och dyrbarare skulle åstadkommas. På sin stilla, tillbakadragna tillflyktsort i bergen var Luther avskuren från jordiskt stöd och avlägsnad från mänskligt smicker. På det sättet besparades han den stolthet och självtillit som medgång så ofta för med sig. Genom lidande och ödmjukhet skulle han bli beredd att åter gå i trygghet på de svindlande höjder som han så plötsligt hade upphöjts till.

När människor gläder sig över den frihet som sanningen ger dem, är de utsatta för risken att upphöja dem som varit Guds redskap att bryta vidskepelsens och villfarelsens bojor. Djävulen söker leda människors tankar och tillgivenhet bort från Gud för att fästa dem vid människor. Han förmår dem att hedra redskapet och att se bort från den gudomliga hand som leder alla försynens handlingar. Allt för ofta händer det att religiösa ledare på det

sättet blir berömda och högaktade, så att de glömmer sitt beroende av Gud och förleds till att lita på sig själva. Som följd av detta försöker de behärska sinnen och samveten hos människor som är benägna att vända sig till dem, i stället för till Guds ord för att finna vägledning. Arbetet för en reform hindras ofta genom att reformens förkämpar besjälas av en sådan anda. Gud ville skydda Reformationens sak mot denna fara. Han ville att verket skulle få gudomlig och inte mänsklig prägel. Människorna hade fått sin blick vänd mot Luther som sanningens förkämpe. Han blev avlägsnad för att alla skulle få sin blick vänd emot Honom som är sanningens eviga källa.

Kapitel 9—”Förloare” firar triumfer

Den stora Reformationens genombrott kom med Luther i Tyskland på 1500-talet. Men inte mindre viktig var Reformationen i Schweiz under ledning av Ulrich Zwingli. Han var jämngammal med Luther och var ivrig, ståndaktig och kompromisslös. Därigenom fick han stor framgång i sitt arbete för Gud.I valet av redskap för att reformera kyrkan ser vi samma gudomliga metodik som i valet av dem som skulle grundlägga kyrkan. Den himmelske läraren gick förbi jordens stora män, som var rika, ansedda och vana vid att bli lovordade och ärade som folkets ledare. Dessa var stolta och självgoda och kände sig överlägsna. De kunde inte läras att visa medlidande med sina medmänniskor och bli den ödmjuke nasaréens medarbetare. Jesus kallade olärda fiskare från Galiléen. De hade vant sig vid hårt arbete. Till dem sade han: ”Följen mig, så skall jag göra eder till människofiskare.” — Matt. 4: 19. Dessa lärjungar var ödmjuka och läraktiga. Ju mindre de var påverkade av den falska lära som var dominerande på denna tid, dess lättare var det för Kristus att undervisa dem och göra dem beredda för den uppgift som väntade dem. Så var det också på den stora Reformationens tid. De ledande reformatorerna var män med anspråkslös bakgrund. Men mer än några andra av sina samtida var de fria från stolthet över sin samhällsklass. De stod inte heller under inflytande av fanatism och prästpolitik. Det är Guds plan att använda sig av ringa redskap för att utföra stora ting. Då blir det inte människor som får äran, utan Gud, han som verkar i dem både vilja och gärning efter sitt välbehag.

Några få veckor efter det att Luther hade fötts i en gruvarbetares hydda i Sachsen föddes Ulrik Zwingli i en herdes hydda uppe i Alperna. Zwinglis omgivning under barndomen, och den uppfostran han fick var av sådant slag att det förberedde honom för hans framtida uppgifter. Omgiven som han var av en storslagen natur fick han tidiga intryck av Guds höghet, makt och majestät. Berättelserna om de hjältegärningar som hade utförts i bergen i hans hemland, väckte hänförelse i hans unga sinne. Han lyssnade dagligen till de få berättelserna från Bibeln som hans fromma mormor hade samlat från kyrkans sägner och traditioner. Med djupt intresse hörde han om patriarkernas och profeternas stordåd, om herdarna som vaktade sina hjordar på Palestinas sluttningar och om änglarna som talade med dem om barnet i Betlehem och berättelsen om det som hände på Golgata.

Liksom Hans Luther gav sin son utbildning ville också Zwinglis far ge sin son utbildning. Pojken sändes tidigt från sin barndoms dal. Hans begåvning utvecklades snabbt. Det dröjde inte länge förrän det blev svårt att finna lärare som kunde undervisa honom. Då han var tretton år reste han till Bern, som på den tiden hade den bäst kända skolan i hela Schweiz. Men här utsattes han för en fara som såg ut att sätta stopp för hans löftesrika framtid. Munkarna gjorde sitt bästa för att locka honom in i ett kloster. Dominikanerna och franciskanerna kämpade med varandra för att vinna folkets gunst. Detta sökte de uppnå

genom en prunkande utsmyckning av kyrkorna med hjälp av praktfulla ceremonier, helgonbilder och berömda reliker.

Ung, begåvad och vältalig

Dominikanerna i Bern förstod att om de kunde vinna denne begåvade pojke skulle de kunna tillförsäkra sig både vinning och ära. Hans ungdom, hans medfödda begåvning som talare och författare, och hans musikaliska och poetiska begåvning skulle mer än deras prakt och ståt göra sitt till, för att dra folket till deras gudstjänster och öka inkomsterna för deras orden. Genom bedrägeri och smicker försökte de få Zwingli att slå sig ned i deras kloster. Då Luther var student hade han isolerat sig i en klostercell. Världen skulle aldrig ha fått någon glädje av hans arbete om inte Gud i sin försyn hade fört honom ut ur klostret. Men Zwingli skulle inte bli utsatt för denna fara. Av en händelse fick hans far kännedom om tiggarmunkarnas avsikter. Han hade inte någon som helst lust att tillåta sin son att leva munkarnas lättjefulla och värdelösa liv. Han såg att hela sonens framtid stod på spel. Han krävde därför att sonen genast skulle återvända hem.

Denne åtlydde faderns uppmaning. Den unge mannen kunde emellertid inte länge nöja sig med att leva i den dal där han hade vuxit upp. Han tog åter itu med sina studier och reste litet senare till Basel Det var här som Zwingli först hörde evangeliet om Guds fria nåd. Wittembach, en lärare i de antika språken, hade genom studiet av grekiska och hebreiska blivit intresserad av Bibeln. Nu trängde gudomliga ljusstrålar in i deras sinnen som han undervisade. Han framhöll att det fanns en sanning som var äldre och av långt större värde än de teorier som tidens lärda och filosofer hävdade, nämligen att Kristi död var syndarens enda räddning. För Zwingli blev dessa ord de första ljusstrålar som föregick daggryningen.

Zwingli kallades snart bort från Basel för att ta itu med sin livsuppgift. Hans första arbetsfält var ett pastorat uppe i Alperna, inte långt ifrån hans hemort. Då han blivit ordinerad till präst ”ägnade han sig av hela sitt hjärta åt att studera den gudomliga sanningen. Han visste mycket väl”, säger en annan reformator, ”hur mycket den som fått ansvar för Kristi hjord bör känna till”. — Wylie, band 8, kap. 5.

Ju mer han studerade Bibeln, dess klarare upptäckte han motsättningarna mellan dess sanningar och Roms irrläror. Han böjde sig för Bibeln som Guds ord och som den enda fullkomliga och ofelbara regeln. Han ansåg att Bibeln skulle vara sin egen tolk. Han vågade därför inte söka förklara Bibeln så att den bekräftade en teori eller en lära som redan hade godkänts. Han betraktade det som sin plikt att framhålla Bibelns direkta och tydliga lära. Han sökte tillägna sig varje hjälpkälla för att få en fullständig och riktig förståelse för dess undervisning. Han bad om den helige Andes hjälp som, förklarade han, skulle uppenbara sanningen för alla som studerade Bibeln med allvar och under bön.

”Bibeln”, sade Zwingli, ”kommer från Gud och inte från människor. Den Gud som ger upplysning kommer att låta dig förstå att dess undervisning kommer från honom. Guds ord. . . kan inte slå fel. Det är tydligt. Det förklarar sig självt. Det avslöjar sina hemligheter. Det upplyser sinnet med all frälsning och nåd. Tröstar oss i Gud. Det ödmjukar så att vi glömmer och till och med tappar bort oss själva och omfattar Gud.” Zwingli kände själv till den sanning som ligger i dessa ord. Då han senare talade om sina upplevelser under denna tid, skrev han: ”Då . . . jag började att helt ägna mig åt Bibeln kom filosofin och den skolastiska teologin alltid att väcka motstridande tankar hos mig. Till slut kom jag så långt att jag tänkte: ’Du måste lämna allt detta och försöka förstå Guds mening enbart utifrån hans eget enkla ord.’ Sedan började jag bedja Gud om hans ljus. Bibeln började då att bli mycket lättare för mig att förstå. — Wylie, band 8, kap. 6.

Den lära som Zwingli förkunnade kom inte från Luther. Det var Kristi lära. ”Om Luther förkunnade Kristus”, sade den schweiziske reformatorn, ”så gör han detsamma som jag. Han har fört många fler människor till Kristus än jag har, men det har jag inte någonting emot. Ändå vill jag inte bekänna något annat namn än Kristi namn. Jag är hans soldat och han ensam är min Herre. Jag har aldrig skrivit en enda rad till Luther. Inte heller har han skrivit till mig. Och varför det? Jo, därför att det måste bli klart för alla människor hur samstämmigt Guds Andes vittnesbörd är, eftersom vi inte har haft något samband med varandra. Ändå stämmer allt så väl överens i Jesu Kristi lära.” — D’Aubigné, band 8, kap. 9.

Är 1516 kallades Zwingli att predika i klostret Einsiedeln. Här skulle han bättre lära känna Roms fördärv. Han fick ett inflytande som reformator som kom att sträcka sig långt utanför Alperna i hans hemland. I Einsiedeln fanns det en bild av jungfru Maria som människor menade hade förmåga att utföra underverk. Över porten till klostret läste man denna inskrift: ”Här kan man få fullständig syndförlåtelse.” — D’Aubigné, band 8, kap. 5. Hela året vallfärdade pilgrimer till jungfruns relikskrin. Men på den årliga stora minnesfesten över heligförklarandet av denna bild kom stora människoskaror från alla delar av Schweiz, ja, till och med från Frankrike och Tyskland. Zwingli blev illa berörd då han såg detta. Han grep tillfället att förkunna frihet genom evangelium för dessa vidskepelsens slavar. ”Tro inte”, sade han, ”att Gud bor i detta tempel framför andra platser i världen. I vilket land ni än bor omger han er och hör er. . . . Kan onyttiga gärningar, slitsamma pilgrimsresor, gåvor, bilder och böner som sänds upp till jungfru Maria och helgonen försäkra er om Guds nåd?. . . Vilken nytta har ni av de många orden i era böner? Vilken kraft finns det i en munkkappa eller i ett rakat huvud, i en vid prästdräkt eller i en guldbroderad sko?. . . Gud ser till hjärtat. Men vårt hjärta är långt ifrån honom.” ”Kristus”, sade han, ”offrade sig själv på korset en gång för alla. Han är det offer som är tillräckligt i all evighet för synden hos alla dem som tror.” — D’Aubigné, band 8, kap. 5.

För många lyssnare var dessa lärdomar mindre välkomna. Det var en bitter besvikelse för dem att höra att deras långa och besvärliga resor var menigslösa. De kunde inte förstå att det som erbjöds dem var en hel och full förlåtelse för synd genom Kristus. De var nöjda med den gamla vägen till himmelen som Rom hade anvisat dem. De drog sig för förvirringen i att söka någonting bättre. Det var lättare att överlämna sin frälsning åt prästerna och påven, än att söka efter hjärtats renhet.

Besvikelse för några, lättnad och glädje för många

Men det fanns andra som med glädje tog emot budskapet om förlossning genom Kristus. De ceremonier som Rom föreskrev, hade inte skänkt dem någon själsfrid. I tro tog de emot Frälsarens blod som det rätta medlet till försoning. Dessa vände hem igen och lät det dyrbara ljus de själva hade tagit emot, lysa för andra. På det sättet blev sanningen känd från by till by, från plats till plats. Antalet pilgrimer som kom till den heliga jungfruns skrin sjönk ständigt. Offergåvorna blev allt mindre. Som följd därav sänktes också Zwinglis lön, eftersom den var beroende av offren. Men detta beredde honom bara glädje. Han såg ju hur fanatismens och vidskepelsens makt bröts. Kyrkomyndigheterna var inte blinda för det arbete Zwingli utförde. De underlät emellertid tills vidare att blanda sig i saken. De hoppades alltjämt att vinna honom för sin sak. De sökte övertala honom med smicker. Under tiden vann sanningen fotfäste i människornas sinnen.

Zwinglis arbete i Einsiedeln hade förberett honom för ett vidare fält som han snart skulle gå in på. Efter tre år kallades han till tjänst som predikant i domkyrkan i Zürich. Zürich var vid denna tid den främsta staden i det schweiziska statsförbundet. Hans inflytande skulle från denna plats göra sig gällande vida omkring. De kyrkliga ämbetsmän som hade kallat honom till Zürich ville emellertid förebygga varje ny förändring. De gav honom därför riktlinjer som han måste följa vid utförandet av sina plikter.

”Gör allt som står i din makt”, sade de, ”för att insamla domkapitlets inkomster och utan att förbise det minsta. Du måste förmana de troende från både talarstolen och skriftstolen till att betala alla avgifter och tionden, och till att genom sina offergåvor vittna om den kärlek de har till kyrkan. Du måste göra allt för att öka de intäkter vi har från de sjuka, från mässorna och från alla kyrkliga funktioner för övrigt.” ”När det gäller förvaltningen av sakramenten, predikan och personlig tillsyn av hjorden”, tillfogade hans instruktörer, ”så hör också dessa till prästens plikter. Men till detta kan du anställa en vikarie som utför det i ditt ställe, framförallt när det gäller predikan. Sakramenten bör du bara dela ut till framstående personer och det bara när du blir kallad till det. Det är förbjudet för dig att göra så utan att ta hänsyn till personen.” — D’Aubigné, band 8, kap. 6.

Zwingli lyssnade under tystnad till dessa föreskrifter och tackade för den ära de visade honom genom att kalla honom till att vara präst på denna viktiga plats. Därefter förklarade

han det arbetssätt som han hade för avsikt att följa. ”Jesu liv”, sade han, ”har alltför länge varit dolt för folket. Det är min avsikt att predika över hela Matteus’ evangelium. . . och hämta mitt material enbart från Bibelns källor, studera den i hela dess djup, medan jag jämför skriftställe med skriftställe och söker förstå den genom ständig och uppriktig bön. Det är till Guds ära, till hans Sons lovprisande, till människors frälsning och till deras uppbyggelse i den sanna tron som jag vill viga min tjänst.” — D’Aubigné, band 8, kap. 6.

Fastän några av prästerna var missnöjda med hans avsikter och sökte övertala honom att överge dem, höll Zwingli fast vid vad han hade sagt. Han förklarade att han inte ville införa några nya metoder utan endast den gamla metod som kyrkan hade använt tidigare, på den tid då den var renare i tron.

Intresse hade redan väckts för de sanningar han undervisade om. Människor samlades i stora skaror för att lyssna till hans predikan. Många som för länge sedan hade upphört med att besöka gudstjänsterna hade blivit hans lyssnare. Han började sin förkunnelse med att öppna Nya testamentet och läsa och förklara berättelsen om Kristi liv, underverk, lära och död. De stora ledande grundsanningarna som han följde här såväl som i Einsiedeln var, att Bibeln är den enda ofelbara auktoriteten och Kristi död det enda fullkomliga offret. ”Jag vill”, sade han, ”leda er till Kristus — till Kristus, frälsningens sanna källa.” — D’Aubigné, band 8, kap. 6.

Både hänförelse och motstånd

Människor från alla samhällsklasser, från statsmän och lärda, till hantverkare och bönder, flockade sig omkring denna predikant. De lyssnade till hans ord med stort intresse. Han framhöll inte bara erbjudandet om fri frälsning. Han tillrättavisade också utan fruktan den synd och korruption som existerade vid denna tid. Många lämnade domkyrkan med lovsång till Gud. ”Den mannen”, sade de, ”förkunnar sanningen. Han skall bli vår Moses och leda oss ut ur det egyptiska mörkret.” — Samma källa, band 8, kap. 6.

Men fastän hans verksamhet till att börja med hälsades med stor hänförelse, fick han ändå senare möta motstånd. Munkarna gjorde sitt bästa för att hindra hans arbete och för att få hans lära bannlyst. Många hånade och förlöjligade honom. Andra grep till hotelser och kränkningar. Men Zwingli bar det hela med tålamod och sade: ”Om vi skall föra de ogudaktiga till Kristus, måste vi lära oss att sluta ögonen för mycket som möter oss på vägen.” — Samma källa, band 8, kap. 6.

Ved denna tid framträdde ett nytt redskap för att befrämja Reformationen. En man vid namn Lucian sändes till Zürich med några av Luthers skrifter. Det var en vän till den reformerade tron i Basel som sände honom. Denne föreslog att man skulle sälja dessa böcker som ett kraftigt medel för att utbreda ljuset. ”Undersök”, skrev han till Zwingli, ”om

denne Lucian har tillräckligt förstånd och begåvning. Om han har det, så låt honom gå från plats till plats, från socken till socken, från by till by, ja, från hus till hus över hela Schweiz med Luthers skrifter, framför allt hans utläggning av Herrens bön skriven för vanliga människor. Ju mer de blir kända desto fler köpare kommer de att finna." — D'Aubigné, band 8 kap. 6.

Så fann ljuset sin väg. Men när Gud går till verket för att bryta sönder okunnighetens och vidskepelsens bojor, arbetar Satan med största kraft för att inhölja människor i mörker och dra åt kedjorna ännu fastare. Då det nu framträdde män i olika länder som förkunnade förlåtelse för synd och rättfärdiggörelse genom Kristi blod, började Rom med ännu större iver att saluföra sina varor över hela kristenheten och erbjuda förlåtelse för synd för pengar.

Man satte ett bestämt pris på varje synd. Människor fick fritt tillstånd att synda, bara kyrkans kassa fylldes. På det sättet gick de två rörelserna fram. Den ena sidan erbjöd förlåtelse för synd för pengar. Den andra sidan erbjöd förlåtelse för synd genom Kristus. Rom tillät ett fortsatt liv i synd och gjorde det till en inkomstkälla. Reformatorerna fördömde synden och pekade på Kristus som Försonaren och Frälsaren.

I Tyskland hade avlatshandeln överlämnats åt dominikanska tiggarmunkar under ledning av den beryktade Tetzel. I Schweiz blev denna trafik överlämnad åt franciskanermunkarna under ledning av en italiensk munk, Samson. Samson hade redan gjort kyrkan stora tjänster. Han hade skaffat kyrkan väldiga penningsummor från Tyskland och Schweiz. Han drog stora människoskaror till sig. Han plundrade de fattiga bönderna och tog ifrån dem deras små förtjänster. Han pressade stora gåvor från de rika. Men inflytandet från Reformationen visade sig. Försäljningen av avlatsbrev avtog, även om den inte helt upphörde. Zwingli var alltjämt i Einsiedeln, då Samson, en kort tid efter det att han hade kommit till Schweiz, reste med sina varor till en närliggande stad. Då reformatorn fick höra om hans verksamhet begav han sig strax på väg dit för att motarbeta honom. De träffade inte varandra, men Zwingli avslöjade bedragarens falska förespelningar med så stor framgång att Samson blev tvungen att lämna staden och resa till en annan plats.

I Zürich predikade Zwingli ivrigt mot avlatskrämarna. Då Samson närmade sig staden möttes han av en budbärare från kyrkorådet. Denne klargjorde för honom att den väntade att han skulle resa vidare. Han skaffade sig ändå genom list tillträde till staden, men sändes bort utan att ha sålt avlat till en enda människa. En kort tid därefter lämnade han Schweiz.

Pesten ger perspektiv

Pesten eller "den stora döden" som härjade i Schweiz år 1519 gav ny framgång åt Reformationen. Då människorna ställdes ansikte mot ansikte med pesten var det många som började inse hur tom och meningslös den avlat var, som de hade köpt. De längtade efter en

fastare grund på vilken de kunde bygga sin tro. Zwingli blev angripen av sjukdomen. Han blev så svag att hans närmaste gav upp allt hopp om att han skulle bli frisk. Ja, ryktet spred sig vida omkring att han var död. Ändå höll han hoppet och modet uppe i denna prövningens stund. Han såg upp till Golgata kors och satte sin tillit till honom som är mäktig att frälsa från all synd. Då han hade fått sin hälsa tillbaka förkunnade han evangelium med ännu större iver än tidigare. Hans ord hade stort inflytande. Folket bjöd med glädje sin älskade pastor välkommen då han vände tillbaka till dem från gravens rand. De kom själva från de sjuka och döende som de hade vårdat. De lärde sig att sätta större värde på evangeliet än de någonsin tidigare hade gjort.

Zwingli hade fått en klarare förståelse för evangeliets sanningar. I högre grad än tidigare hade han i sitt liv upplevt dess kraft att förvandla människor. Det han predikade om var människans fall och frälsningsplanen. ”I Adam”, sade han, ”är vi alla döda och nedsjunkna i fördärv och fördömelse.” — Wylie, band 8, kap. 9. ”Kristus. . . har köpt oss en evig frälsning. . . hans lidande är. . . ett evigt offer som aldrig mister sin helande kraft. Detta offer är allt som den gudomliga rättfärdigheten kräver till evig tid av alla som förlitar sig på det med fast och orubblig tro.” Men samtidigt påpekade han klart att människan inte hade fått frihet att fortsätta i synd på grund av Kristi nåd. ”Var helst det finns tro på Gud, där bor Gud själv. Och där Gud är, där finns en iver som driver på och tvingar människan till goda gärningar.” — D’Aubigné, band 8, kap. 9.

Människor var så intresserade av att få lyssna till Zwinglis predikan att domkyrkan inte kunde rymma de stora människoskaror som kom för att lyssna till honom. Han framhöll sanningen gradvis för sina lyssnare efter hand som de kunde ta emot den. I början var han försiktig med att framhålla sådana saker som kunde skrämma dem och väcka fördomar. Hans första uppgift var att vinna dem för Kristi lära och att göra intryck på dem med hans kärlek och framhålla för dem hans exempel. När de tog emot grundsanningarna i evangeliet, skulle deras vidskepliga idéer och handlingssätt utan tvivel försvinna.

Steg för steg gjorde reformatorn framsteg i Zürich. Hans fiender blev oroliga. De vaknade upp till aktivt motstånd. För ett år sedan hade munken från Wittenberg sagt nej till påven och kejsaren i Worms. Allt tydde på ett liknande motstånd mot påvemaktens krav i Zürich. Gång på gång angreps Zwingli. I de påvliga kantonerna blev evangeliets anhängare då och då förda till bålet. Men det var inte nog. Upphovsmannen till kätteriet måste tystas. Biskopen i Konstanz sände därför tre deputerade till rådet i Zürich, där de anklagade Zwingli för att ha förlett folket till att överträda kyrkans lagar. Detta var ju ett hot mot fred och god ordning i samhället. De påstod att det var fara för uppror om kyrkans myndighet ifrågasattes. Zwingli svarade att han hade förkunnat evangelium i Zürich i fyra år och att denna stad ”var lugnare och fredligare än någon annan stad i Schweiz”. ”Är inte

kristendomen", sade han, "det bästa medlet för att bevara det offentliga lugnet och säkerheten?" — Wylie, band 8, kap. 11.

Sändebuden förmanade rådsherrarna att bli kvar i kyrkan. Utanför den fanns inte någon frälsning, sade de. Zwingli svarade: "Låt inte denna anklagelse göra er oroliga. Församlingens grundval är samma klippa, den samme Kristus som gav Petrus hans namn, därför att han i trohet bekände honom inför människorna. Gud tar emot var och en bland alla folk som av hjärtat tror på Herren Jesus. Det är den församlingen han godkänner. Utanför den blir ingen salig." — D'Aubigné, Londonutgåvan, band 8, kap. 11. Som resultat av mötet tog ett av biskopens sändebud emot den reformerta läran.

Rådet vägrade att vidta några åtgärder mot Zwingli. Rom förberedde sig därför att göra nya angrepp mot honom. Då reformatorn fick höra om de planer hans fiender hade, utbröt han: "Låt dem bara komma. Jag fruktar dem inte mer än den fasta klippan fruktar vågorna som tornar upp sig vid dess fot." — Wylie, band 8, kap. 11. De ansträngningar prästerskapet gjorde befrämjade bara den sak som de försökte omstörta. Sanningen fortsatte endast att breda ut sig. Protestanterna i Tyskland, som på grund av Luthers försvinnande hade blivit modlösa, fick nytt mod då de hörde att evangelium hade framgång i Schweiz.

Enighet och fredlig samlevnad

Efter hand som Reformationen fick fotfäste i Zürich, blev dess frukter märkbara. Lastbarhet och osedlighet avtog. Enighet och god ordning rådde. "Freden bor i vår stad", skrev Zwingli. "Här förekommer inga strider, inte något hyckleri, ingen avundsjuka, inga trätor. Varifrån kan en sådan enighet komma, om den inte kommer från Herren? Vår lära fyller oss med gudsfruktan och fredens frukter." — Wylie, band 8, kap. 15.

De segrar Reformationen vann gjorde att katolikerna ansträngde sig ännu mer för att störta den. Då de såg hur litet de uppnådde genom att motarbeta Luthers verk i Tyskland, beslöt de sig för att använda reformatorns egna vapen mot honom. De ville få igång en diskussion med Zwingli. Eftersom de hade tagit initiativet till detta ville de försäkra sig om segern genom att själva välja både plats för konfrontationen och domarna som skulle ha det avgörande ordet. Om de bara fick Zwingli i sin makt skulle de nog sörja för att han inte slapp undan dem. När ledaren hade tystats kunde rörelsen snart undertryckas. Men denna plan hemlighöll de omsorgsfullt. Det blev bestämt att diskussionen skulle hållas i Baden. Men Zwingli var inte närvarande. Rådet i Zürich blev betänkliga med hänsyn till papisternas avsikter. Varnad av de många bål som hade blivit tända i alla de påvliga kantonerna för sådana som bekänt sig till evangelium, förbjöd de sin pastor att utsätta sig för denna risk. I Zürich var han villig att möta alla de partianhängare som Rom ville sända, men att resa till Baden, där martyrernas blod nyligen hade blivit utgjutet, skulle vara att gå en säker död till

mötes. Oecolampadius och Haller valdes att representera reformatorn medan den berömde dr Eck, understödd av en skara lärare, doktorer och prelater, blev Roms talesman.

Även om Zwingli inte var närvarande vid konferensen kände de församlade ändå inflytandet från honom. Katolikerna hade valt sekreterarna som skulle skriva ned vad som blev sagt och det blev förbjudet för alla andra att göra några anteckningar. Den som överträdde detta förbud skulle straffas med döden. Ändå fick Zwingli varje dag noggranna underrättelser om vad som blev sagt i Baden. En student som var närvarande vid konferensen skrev varje kväll en rapport över de argument som hade framförts den dagen. Två studenter åtog sig att föra dessa avskrifter tillsammans med dagliga brev från Oecolampadius till Zwingli i Zürich. Reformatorn svarade och gav dem råd och förslag. Han skrev sina brev om natten och studenterna vände tillbaka med dem på morgonen. För att undgå uppmärksamhet från vaktposterna vid stadsporten bar dessa sändebud korgar med höns på huvudena och fick därför lov att passera obehindrat.

På detta sätt utkämpade Zwingli kampen mot sina listiga motståndare. Mykonius sade att Zwingli ”uträttade mer genom sitt tänkande, sina sömnlösa nätter och de råd han sände till Baden, än han kunde ha gjort om han personligen hade uppträtt bland sina motståndare”. — D’Aubigné, band 11, kap. 13.

Katolikerna som kände sig säkra på segern hade kommit till Baden i dyrbara dräkter som glittrade av dyrbara ädelstenar. De levde i lyx. Borden var dukade med de kostbaraste rätter och det finaste vin. Bördan av deras andliga ansvar lättades upp av förlustelser och utsvävningar. Reformatorernas uppträdande stod i stark kontrast till detta. De betraktades av folket som inte stort bättre än en flock tiggare. De satt inte länge till bords med sina enkla måltider. Oecolampadius’ husvärd, som lade märke till honom, fann att han ständigt var fördjupad i läsning eller i bön och undrade mycket över detta. Han sade att kättaren i varje fall ”var mycket from”. Efter konferensen ”steg dr Eck övermodigt upp i talarstolen, som var praktfullt smyckad för tillfället, medan Oecolampadius i sin enkla dräkt fick sin plats anvisad på en enkel trästol framför sina motståndare”. — D’Aubigné, band 11, kap. 13. Ecks kraftiga stämma och självtillit förnekade sig aldrig. Hopp om guld och rykte stimulerade honom. Han skulle nämligen som trons försvarare få ett stort honorar. När han saknade bättre argument tog han till förolämpningar ja, till och med förbannelser.

Oecolampadius var anspråkslös och utan självtillit och hade helst dragit sig ur striden. Men han tog ändå upp kampen med det allvarliga och modiga förbehållet: ”Jag erkänner inget annat rättesnöre än Guds ord.” — Samma källa, band 11, kap. 13. Fastän han var ödmjuk och hövlig visade han sig vara både skicklig och orädd. Medan katolikerna som vanligt klängde sig fast vid kyrkans auktoritet och sedvänjor höll reformatorn sig troget till Bibeln. ”Seder och bruk uppskattas inte alls i Schweiz”, sade han, ”såvida de inte stämmer

överens med grundlagen. Sanningen är att Bibeln är vår grundlag i trosangelägenheter.” — Samma källa, band 11, kap. 13.

Skillnaden mellan de två talarna påverkade dem som var närvarande. Reformatorns lugna, klara argumentering och hans ödmjuka och respektfyllda framställning gjorde intryck på många som förargade sig över Ecks skrytsamma och högröstade påståenden.

Diskussionen varade i arton dagar. Då den var slut påstod katolikerna med stor självtillit att de hade segrat. Nästan alla deputerade ställde sig på Roms sida. Domarna förklarade att reformatorn hade förlorat och att de såväl som Zwingli, deras ledare, skulle utstötas ur kyrkan. Men resultatet av mötet visade vem som hade avgått med segern. Den protestantiska rörelsen fick en kraftig stöt framåt och det dröjde inte länge förrän de betydelsefulla städerna Bern och Basel avgjorde sig för Reformationen.

Kapitel 10—Genombrott i Tyskland

Karl V dömde Luther till döden, men Gud ingrep. Genom Fredrik av Sachsens försorg försvann reformatorn spårlöst. Han blev bortförd från offentligheten till okänd ort. Skulle detta stoppa Reformationen? Nej, här kunde Luther i lugn och ro genomföra sitt verk som består ännu idag.Luthers mystiska försvinnande väckte allmän förvirring över hela Tyskland. De vildaste rykten var i omlopp. Många trodde att han hade blivit mördad. Sorgen var stor inte bara bland dem som var hans hängivna vänner utan bland tusenden som inte öppet hade ställt sig på Reformationens sida. Många förpliktade sig genom en högtidlig ed att hämnas hans död.

Med skräck såg de katolska ledarna hur våldsam stämningen mot dem hade blivit. I början hade de glatt sig över att Luther antagligen var död. Nu önskade de att de kunde dölja sig för folkets vrede. Hans fiender hade inte känt sig så oroliga över hans djärva handlingar medan han var bland dem, som de gjorde nu då han hade försvunnit. De som i sitt raseri hade försökt göra slut på den modige reformatorn fylldes av fruktan, när han nu hade blivit en hjälplös fånge. ”Det enda sättet som vi kan rädda oss på”, sade en, ”är att tända facklor och söka efter Luther över hela världen för att föra honom tillbaka till den nation som kallar på honom.” — D’Aubigné, band 9, kap. 1. Kejsarens edikt tycktes förlora all sin makt. De påvliga legaterna kände sig djupt förolämpade, då de såg att det ägnades mycket mindre uppmärksamhet åt dem än åt Luthers öde.

Nyheten om att han var i säkerhet, även om han var fånge, lugnade folket samtidigt som det ökade deras hänförelse för honom. Hans skrifter lästes med större iver än någonsin tidigare. Allt fler och fler slöt sig till denne hjältemodige man som hade försvarat Guds ord inför en så fruktansvärd övermakt. Reformationen växte hela tiden i styrka. Det utsäde som Luther hade sått växte överallt. Hans frånvaro åstadkom det som hans närvaro inte hade kunnat uträtta. Andra arbetare kände ett nytt ansvar vila på sig, när nu deras store ledare var försvunnen. Med tro och nytt allvar gjorde de allt som stod i deras makt för att det verk som fått en så ädel början, inte skulle hindras.

Men Satan var inte overksam. Han försökte nu det som han hade försökt i varje annan reformationsrörelse — att vilseleda och fördärva folket genom att lura på dem en förfalskning i stället för den äkta Reformationen. Liksom det fanns falska Kristus-gestalter under det första århundradet av den kristna församlingens historia, så uppstod också falska profeter under 1500-talet.Några få män som var starkt påverkade av de oroliga förhållandena på det religiösa området, inbillade sig att de hade fått särskilda uppenbarelser från himmelen. De förkunnade att de hade fått gudomlig order om att fullfölja den reformation som, enligt deras förmenande, bara hade fått en svag början genom Luther. I själva verket höll de på att riva ned det verk som han hade påbörjat. De förkastade de stora

principerna som bildade själva underlaget för Reformationen — att Guds ord är den fullkomliga regeln för tro och liv. Denna ofelbara vägledare ersatte de med en så föränderlig och osäker norm som deras egna känslor och intryck. När de på detta sätt åsidosatte villfarelsens och lögnens stora avslöjare, gjorde de det möjligt för Satan att härska över människornas sinnen såsom det passade honom bäst.

En av dessa profeter påstod att han hade blivit undervisad av ängeln Gabriel. En student som slöt sig till honom avbröt sina studier och förklarade att Gud själv hade utrustat honom med visdom till att tolka hans ord. Andra som av naturen var benägna för fanatism, slog sig ihop med dem. Dessa svärmare skapade inte så liten uppståndelse. Luthers förkunnelse hade överallt väckt folket till insikt om hur nödvändigt det var med en reform. Nu blev en del verkligt uppriktiga människor vilseförda av dessa nya profeters påståenden.

Ledarna för denna rörelse reste till Wittenberg och försökte tvinga på både Melanchthon och hans medarbetare sina synpunkter. De sade: ”Vi är sända av Gud för att undervisa folket. Vi har haft förtroliga samtal med vår Herre. Vi vet vad som skall ske. Kort sagt, vi är apostlar och profeter och vädjar till dr Luther.” — Samma källa, band 9, kap. 7. Reformatorerna blev förvånade och förvirrade. Detta var en situation som de aldrig tidigare hade ställts inför. De visste inte vilken kurs de skulle välja. Melanchthon sade: ”Det är verkligen en ovanlig ande i dessa män, men vilken ande? Å ena sidan måste vi vara försiktiga så att vi inte utsläcker Guds Ande och å andra sidan får vi inte låta oss föras vilse av Satans ande.” — Samma källa, band 9, kap. 7.

Frukten av den nya läran visade sig snart. Folket började försumma Bibeln eller att helt förkasta den. Förvirring uppstod i skolorna. Studenterna avvisade med förakt alla regler, upphörde med sina studier och lämnade universitetet. De män som menade sig vara kompetenta att återuppliva och kontrollera Reformationens verk lyckades endast bringa det till själva randen av ruin. Katolikerna återvann sin självtillit och ropade med jubel: ”Ytterligare bara en sista strid och segern är vår.” — D’Aubigné, band 9, kap. 7.

I Wartburg fick Luther höra vad som hade hänt och djupt bekymrad sade han: ”Jag har hela tiden väntat på att Satan skulle sända denna hemsökelse över oss.” — Samma källa, band 9, kap. 7. Han genomskådade dessa föregivna profeters sanna anda och såg den fara som hotade sanningens sak. Motstånd från påven och kejsaren hade inte orsakat honom så stora bekymmer och så stor oro som han nu kände. Från Reformationens bekännande vänner hade dess värsta fiender uppstått. Just de sanningar som hade skänkt honom så stor glädje och tröst, användes nu för att väcka strid och skapa förvirring inom kyrkan.

I reformationsarbetet hade Luther drivits fram av Guds Ande. Det hade inte varit hans avsikt att inta sådana ståndpunkter som han gjorde eller att åstadkomma så radikala förändringar. Han hade endast varit ett redskap i Allmaktens hand. Ändå darrade han ofta

vid tanken på resultatet av sin verksamhet. En gång hade han sagt: ”Om jag visste att min lära kunde skada någon, ja, bara en enda människa, likgiltigt hur liten eller oansenlig hon är — något som den inte kan, eftersom den är själva evangeliet — så vill jag hellre dö tio gånger än att inte ta den tillbaka.” — Samma källa, band 9, kap. 7.

Nu var Wittenberg, själva centralpunkten i Reformationen, på väg att snabbt gripas av fanatism och laglöshet. Detta fruktansvärda tillstånd orsakades inte av Luthers lära. Hans fiender runt om i Tyskland lade emellertid skulden på honom. I djupaste förtvivlan frågade han ibland: ”Kan detta stora reformationsverk få en sådan avslutning.” — Samma källa, band 9, kap. 7. När han då kämpade med Gud i bön strömmade friden åter in i hans sinne. ”Verket är inte mitt utan ditt eget”, sade han. ”Du kommer inte att tillåta att det blir förstört av fanatism och vidskepelse.” Tanken på att han skulle hålla sig borta från striden under en sådan kris blev outhärdlig för honom. Han bestämde sig för att återvända till Wittenberg.

Farlig resa

Utan att vänta begav han sig ut på denna farofyllda resa. Han var bannlyst i hela riket. Hans fiender kunde fritt ta hans liv. Det var förbjudet för hans vänner att stödja honom eller att ge honom skydd. Den kejserliga regeringen införde de skarpaste förhållningsregler mot hans anhängare. Men han såg att evangeliets verk stod i fara. I Herrens namn gick han utan fruktan ut för att kämpa för sanningen.

I ett brev till kurfursten skrev Luther, efter det att han hade talat om, att han hade för avsikt att lämna Wartburg: ”Låt det bli känt för ers höghet att jag reser till Wittenberg under beskydd av en som är långt högre än konungar och kurfurstar. Jag har inte för avsikt att be ers höghet om stöd och långt ifrån att önska ert beskydd, kunde jag tvärt om själv önska att beskydda er. Om jag visste att ers höghet ville beskydda mig reste jag inte alls till Wittenberg. Det finns inte något svärd som kan befrämja denna sak. Gud är den ende som kan göra alltsammans utan människors hjälp eller samtycke. Den som har den starkaste tron, han är den som är skickligast att beskydda.” — Samma källa, band 9, kap. 8.

I ett annat brev som han skrev på resan till Wittenberg tillfogade Luther: ”Jag är villig att låta mig drabbas av ers höghets misshag och hela världens vrede. Är inte wittenbergarna mina får? Har inte Gud anförtrott dem åt mig? Och borde jag inte om nödvändigt utsätta mig för döden för deras skull? Och dessutom fruktar jag för att bli vittne till ett fruktansvärt uppror i Tyskland genom vilket Gud kommer att straffa vårt land.” — Samma källa, band 9, kap. 7.

Med stor försiktighet och ödmjukhet, men samtidigt fast och bestämt, tog han itu med sin uppgift. ”Genom Ordet”, sade han, ”måste vi omstörta och fördärva det som är byggt

upp med våld. Jag vill inte använda makt mot vidskepelse och otro. . . Ingen får tvingas. Frihet är trons sanna väsen.” — Samma källa, band 9, kap. 8.

Undervisning, vädjan, inte våld

Det blev snart känt i Wittenberg att Luther hade kommit tillbaka och att han skulle predika. Folk strömmade till från alla kanter och kyrkan blev överfylld. Från talarstolen undervisade, förmanade och tillrättavisade han med stor klokhet och mildhet. Om de metoder som använts av dem som med våld ville avskaffa mässan sade han: ”Mässan är någonting ont. Gud är emot den. Vi borde avskaffa den. Jag skulle önska att den över hela världen ersattes med den evangeliska nattvarden. Men vi får inte riva ned någonting med våld. Vi måste överlåta saken i Guds hand. Hans ord måste verka, inte vi. Varför? kommer du att fråga. Därför att jag inte håller människornas hjärtan i min hand såsom krukmakaren håller leret. Vi har rätt att tala. Vi har inte rätt att handla. Låt oss förkunna. Resten må bli Guds sak. Vad kunde jag uppnå genom att använda makt? Grimaser, formväsen, efterapningar, mänskliga anordningar och hyckleri. . . Men däri skulle inte finnas någon hjärtats uppriktighet, inte heller tro, inte heller kärlek. Där dessa tre saknas, saknas allt. Jag vill inte ge ett vitten för ett sådant resultat. . . Gud uträttar mer genom sitt Ord enbart, än ni och jag och hela världen genom våra förenade krafter. Gud griper sinnet. När sinnet är intaget är allt vunnet. . .

Jag vill predika, diskutera och skriva, men jag vill inte tvinga någon, eftersom tron är en frivillig handling. Se vad jag har gjort. Jag stod upp mot påven, avlat och papister, men utan våld eller tumult. Jag framhöll Guds ord. Jag predikade och skrev — det var allt jag gjorde. Men under det att jag sov. . . omstörtade det ord jag hade förkunnat påvedömet, så att varken furstar eller kejsare har orsakat det så stor skada. Ändå gjorde jag ingenting. Ordet enbart uträttade det hela. Hade jag önskat använda mig av makt så skulle hela Tyskland kanske ha varit översvämmat av blod. Men vad skulle resultatet ha blivit. Ruin och ödeläggelse både för kropp och själ. Jag höll mig därför stilla och överlät åt Ordet ensamt att löpa genom hela världen” — D’Aubigné, band 9, kap. 8. Dag efter dag under en hel vecka fortsatte Luther att tala till ivriga skaror. Guds ord bröt udden av denna fanatiska rörelse. Evangeliets kraft förde de skaror som blivit vilseledda, tillbaka till sanningens väg.

Fanatism bryter ut på nytt

Luther hade inte någon önskan att sammanträffa med de fanatiker som genom sina metoder hade varit orsak till så mycket ont. Han visste att de var obalanserade människor med otyglade lidelser. Han visste att de inte skulle tåla den minsta motsägelse, ja, inte ens en vänlig tillrättavisning eller ett råd, även om de gav sig ut för att ha tagit emot särskilt ljus från himmelen. De gjorde förmätet anspråk på att ha suverän auktoritet och krävde att alla utan förbehåll skulle godta deras påståenden. Men då de krävde att få sammanträffa med

honom gav han sitt samtycke. Han avslöjade då så grundligt deras påståenden att bedragarna ögonblickligen lämnade Wittenberg. Fanatismen hade tillfälligt stoppats, men några få år senare bröt den ut igen med ännu större våldsamhet och ännu mer fruktansvärda resultat. Luther sade om ledarna i denna rörelse: ”För dem var Bibeln bara en död bokstav. De började alla att ropa: ’Anden anden!’ men jag vill i sanning inte följa dem dit deras ande leder dem. Måtte Gud i sin barmhärtighet bevara mig ifrån en kyrka där det bara finns helgon. Jag vill vara tillsammans med de ringa, de svaga, de sjuka, med dem som inser och känner sina synder och som ständigt suckar och ropar till Gud från djupet av sina hjärtan för att få tröst och stöd ifrån honom.” — D’Aubigné, band 10, kap. 10.

Thomas Münzer, den mest verksamme av fanatikerna, var en man med stor begåvning. Om han blivit ledd på rätt sätt skulle han ha kunnat uträtta mycket gott. Men han hade inte lärt sig de första grunderna i sann kristendom. ”Han var besatt av en önskan att reformera världen och glömde i likhet med alla de andra svärmarna att Reformationen skulle börja med honom själv.” — Samma källa, band 9, kap. 8. Han traktade efter att uppnå ställning och inflytande och var inte villig att vara andre man, ens efter Luther. Han påstod att reformatorn, genom att insätta Bibelns auktoritet i stället för påven, bara upprättat ett påvedöme i en ny form.

Han framhöll att han själv hade fått det gudomliga uppdraget att införa den sanna reformen. ”Den som har denna ande”, sade Münzer, ”har den rätta tron, även om han aldrig i sitt liv får se Bibeln.” — Samma källa, band 10, kap. 10. De fanatiska förkunnarna lät sig behärskas av intryck. De betraktade varje tanke och infall som Guds röst. Följaktligen gick de till stora ytterligheter. Några brände till och med sina biblar under det att de sade: ”Bokstaven dödar, men anden gör levande.” Münzers lära tilltalade människors intresse för det egendomliga, samtidigt som den tillfredsställde deras stolthet genom att i själva verket sätta mänskliga idéer och åsikter högre än Guds ord. Tusentals tog emot hans lära. Det dröjde inte länge förrän han förkastat all ordning i den offentliga gudstjänsten och påstod att lydnad mot furstar var ett försök att tjäna både Gud och Belial.

Lidelserna släpps lösa

. Folket som redan börjat kasta av sig påvedömets ok började nu också visa ovilja inför de borgerliga myndigheternas påbud. Münzers revolutionära åsikter som folk menade hade godkänts av Gud, kom dem att frigöra sig från all kontroll och låta sina fördomar och lidelser få fria tyglar. De mest fruktansvärda scener av uppror och strider följde. Tysklands jord dränktes i blod.

De svåra själsliga strider som Luther för så länge sedan hade upplevt i Erfurt, trängde sig nu åter på honom med dubbel styrka när han såg att Reformationen fick skulden för följderna av denna fanatism. De katolska furstarna förklarade att upproret var den naturliga

följden av Luthers lära. Många stod färdiga att ansluta sig till denna förklaring. Även om denna beskyllning var helt utan grund kunde den inte annat än vålla djup smärta hos reformatorn. Att sanningens sak skulle bli vanhedrad och ställd i klass med den lägsta fanatism föreföll honom vara mer än han kunde tåla. Å andra sidan hyste ledarna för upproret hat mot Luther. Han hade ju inte bara motarbetat deras lära. Han ville inte heller godta deras krav på gudomlig inspiration. Dessutom hade han kallat dem för upprorsmakare mot de borgerliga myndigheterna. I gengäld fördömde de honom som en föraktlig hycklare. Det såg ut som om han hade dragit över sig både furstarnas och folkets fiendskap.

Identifierad upprorsanda

Katolikerna gladde sig och väntade att snart få se Reformationen bryta samman. De anklagade Luther för de villfarelser som han hade gjort de största ansträngningar för att röja ur vägen. Under falska anspråk på att ha blivit behandlade mycket orättfärdigt, lyckades det fanatikerna att vinna sympati hos en stor del av folket. Och som så ofta sker med dem som ställer sig på fel sida, betraktades de som martyrer. De som hade ansträngt sig till det yttersta för att motarbeta Reformationen blev beklagade och utropade som offer för grymhet och förtryck. Detta var Satans verk. Det drevs fram av samma upproriska anda som först hade gett sig till känna i himmelen.

Satan försökte hela tiden att förleda människorna och få dem att kalla synd för rättfärdighet och rättfärdighet för synd. Och vilken framgång hade han inte haft i sitt verk! Hur ofta blir inte Guds trofasta tjänare utsatta för klander och hån, därför att de utan fruktan har framträtt och försvarat sanningen. Människor som inte är någonting annat än Satans redskap, blir lovordade och smickrade, ja, till och med betraktade som martyrer. De däremot som borde åtnjuta respekt och finna stöd på grund av sin trohet mot Gud blir tvingade att stå ensamma, utsatta för misstänksamhet och misstro.

En oäkta helighet och en falsk helgelse utövar alltid sitt bedrägliga inflytande. Under olika former uppenbarar den samma anda som den gjorde på Luthers tid. Den leder tanken bort ifrån Bibeln. Den får människor att följa sina egna känslor och intryck i stället för att visa lydnad mot Guds lag. Detta är ett av Satans mest effektiva bedrägerier för att misstänkliggöra renhet och sanning.

Frimodigt försvar

Utan fruktan försvarade Luther evangeliet mot angrepp från alla kanter. Guds ord visade sig vara ett mäktigt vapen i varje strid. Med detta ord kämpade han mot den myndighet som påven orätt hade tillskansat sig och mot skolastikernas rationalistiska filosofi. Han stod därvid fast som en klippa mot den fanatism som sökte alliera sig med Reformationen. Samtliga av dessa partier som kämpade mot Reformationen åsidosatte

Bibeln var och en på sitt sätt. De upphöjde mänsklig visdom som källan till kristen sanning och kunskap. Rationalismen förgudar förnuftet och gör det till norm för religionen. Katolicismen påstår att påven äger en inspiration som oförändrad och i obruten linje härstammar från apostlarna. Detta ger många tillfällen till att dölja all slags extravagans och sedefördärv under sken av en förment helig, apostolisk befallning. Den inspiration som Münzer och hans anhängare menade sig äga hade inte sitt ursprung från högre källa än fantasins tankevillor. Dess inflytande var nedbrytande för all auktoritet, både gudomlig och mänsklig. Sann kristendom erkänner Guds ord som sanningens stora förrådskammare och som prövostenen för all inspiration.

Då Luther kom tillbaka från Wartburg fullbordade han översättningen av Nya testamentet. Det tyska folket hade snart därefter evangelium på sitt eget språk. Denna översättning togs emot med stor glädje av alla som älskade sanningen. Däremot möttes den med förakt och blev förkastad av dem som föredrog mänskliga traditioner och människobud.

Prästerna blev uppskrämda av tanken på att det allmänna folket nu skulle kunna diskutera med dem om Guds ord och befallningar, och att deras egen bristande kunskap skulle bli avslöjad. Deras mänskliga argument stod maktlösa inför Andens svärd. Den romerska kyrkan satte in hela sin myndighet på att hindra att Bibeln blev spridd. Dekret, förbannelser och tortyr blev emellertid utan varje effekt. Ju mer man fördömde Bibeln och förbjöd den, dess större blev folkets önskan om att få veta vad den egentligen innehöll. Alla som kunde läsa, studerade Bibeln med iver. De tog Bibeln med sig varthelst de gick och de läste den om och om igen och lät sig inte nöjas, förrän de kunde stora delar av den utantill. Då Luther såg hur välvilligt Nya testamentet togs emot, började han genast översätta Gamla testamentet. Detta gav han ut i avsnitt så fort de blev färdiga.

Flygblad väcker slumrande krafter

Luthers skrifter välkomnades i varje stad och i varje by. ”Det som Luther och hans vänner skrev spreds av andra. Munkar överbevisades om att munklivets förpliktelser var orättfärdiga. De ville nu byta ett långt liv i overksamhet mot ett liv i aktiv verksamhet. De var alltför okunniga för att förkunna Guds ord. Men de vandrade genom provinserna, besökte byar och stugor och sålde Luthers och andra reformatorers böcker. Snart vimlade det av dessa orädda kolportörer över hela Tyskland.” — D’Aubigné, band 9, kap. 11. Dessa skrifter lästes med stort intresse av rik och fattig, lärd och olärd. På kvällarna läste skollärarna i byarna högt för små grupper som hade samlats i hemmen. Överallt blev en och annan överbevisad om sanningen, tog emot Ordet med glädje och berättade för andra om det glada budskapet.

Bibelns ord uppfylldes: ”När dina ord upplåtas, giva de ljus och skänka förstånd åt de enfaldiga.” — Ps. 119: 130. Bibelstudiet åstadkom en markant förändring i sinne och livsföring. Påvekyrkan hade lagt ett järnok på sina undersåtar och hållit dem i okunnighet och förnedring. De hade utan samvetsbetänkligheter vidmakthållit ett vidskepligt iakttagande av former och sedvänjor. Men i all deras gudsdyrkan hade sinnet och förståndet tagit föga del. Luthers predikningar, som framhöll Guds ords tydliga sanningar, och Guds ord, som nu kommit ut till den allmänna befolkningen, hade väckt deras slumrande krafter. Det hade inte bara renat och förädlat det andliga livet utan också gett intellektet ny kraft och styrka.

Människor ur alla samhällsklasser gick ut med Bibeln i hand och försvarade Reformationens lära. Katolikerna, som hade överlåtit bibelstudiet åt präster och munkar, uppfordrade nu dessa att träda fram och motbevisa de nya lärorna. Men prästerna och munkarna, som varken kände till Bibeln eller Guds kraft, blev fullständigt slagna till marken av dem som de hade förklarat vara okunniga villolärare. ”Olyckligtvis hade Luther övertalat sina anhängare att inte sätta någon tillit till något annat än Bibeln”, skrev en katolsk författare. — D’Aubigné, band 9, kap.11. Människor samlades för att höra sanningen förkunnas av människor som bara hade föga utbildning men som ändå diskuterade den till och med med lärda och vältaliga teologer. Den skamliga okunnigheten bland dessa stora män kom i dagen när deras argument konfronterades med Bibelns enkla lära. Arbetare, soldater, kvinnor, ja till och med barn hade större kunskap om Bibelns lära än präster och lärda doktorer.

Oförvägna försvarare

Skillnaden mellan evangeliets anhängare och dem som försvarade påvekyrkans vidskepelse var inte mindre uppenbar bland de lärde, än bland det allmänna folket. ”I opposition till de gamla kämparna bland prästerskapet som hade försummat språkstudier och litteratur. . . stod ädelt tänkande, unga män med stor studieiver, som studerade Bibeln och gjorde sig bekanta med de gamla mästarnas verk. Dessa unga män som hade begåvning, ädla motiv och ett ofördärvat sinne, skaffade sig snart så stor kunskap att det under lång tid inte fanns någon som kunde mäta sig med dem. . . . När dessa ungdomliga försvarare av Reformationen därför konfronterades med de katolska doktorerna i någon församling, angrep de dem med sådan lätthet och tillförsikt, att dessa okunniga män tvekade, blev förvirrade och från alla håll gjordes till föremål för det förakt som de förtjänade.” — D’Aubigné, band 9, kap. 11.

Det katolska prästerskapet såg att deras församlingar blev mindre. De tillkallade då hjälp från myndigheterna och försökte på alla tänkbara sätt få sina anhängare tillbaka. Men i den nya läran hade folket funnit det som tillfredsställde deras längtan. Därför vände de sig

bort ifrån dem som så länge hade mättat dem med värdelösa agnar i form av vidskepliga ceremonier och mänskliga traditioner.

Då förföljelse riktades mot dem som försvarade sanningen tillämpade de Kristi ord: ”När de nu förfölja eder i en stad, så flyn till en annan.” — Matt. 10: 23. Ljuset trängde in överallt. Här och där fann flyktingarna en öppen dörr. Under den tid de uppehöll sig på en sådan plats, förkunnade de Kristus, ibland i kyrkan eller när detta vägrades dem i privata hem eller ute i det fria. Överallt där det fanns några som ville lyssna fanns ett heligt tempel för dem. Sanningen förkunnades med kraft och överbevisning och spred sig med oemotståndlig kraft. Förgäves uppfordrades både andliga och borgerliga myndigheter att undertrycka kätteriet. Förgäves gjorde de bruk av fängelse, tortyr, eld och svärd. Troende i tusental beseglade sin tro med sitt blod, men ändå gick verket framåt. Förföljelse gjorde bara sitt till för att sanningen skulle spridas vidare. Den fanatism som Satan sökte blanda in i den, gjorde ännu mer till att förstärka motsättningarna mellan Satans verk och Guds verk och framställa det i ett klarare ljus.

Kapitel 11—En djärv bekännelse

Då Europas mäktiga män var samlade till den andra Riksdagen i Speier år 1529, stod Reformationens framtid på spel. Där beslutades att med gemensamma krafter släcka Reformationens ljus. Men modiga furstar opponerade sig mot detta beslut. Denna protest ledde till att Reformationens företrädare blev kallade för ”protestanter”. En av de ädlaste deklarationer som någonsin gjorts till förmån för Reformationen var den protest som de kristna furstarna i Tyskland inlämnade vid riksdagen i Speier år 1529. Det mod, den trohet och fasthet som dessa Guds män visade vann tanke och samvetsfrihet för kommande släkten. Deras protest skaffade reformationskyrkans medlemmar namnet protestanter och de principer som den innehöll bildar ”själva grundelementet i protestantismen”. — D’Aubigné, band 13, kap. 6.

En mörk och hotande dag hade gått upp för Reformationen. Trots ediktet i Worms, som gjorde Luther fredlös och förbjöd hans lära, hade det dittills härskat religiös tolerans i riket. Guds försyn hade hållit de krafter som motarbetade sanningen, under kontroll. Karl V hade beslutat att krossa Reformationen. Varje gång han lyfte handen för att slå till tvingades han emellertid att avstå. Gång på gång såg det ut som om alla som vågade sätta sig upp mot den romerska kyrkan ögonblickligen skulle bli röjda ur vägen. Men i det kritiska ögonblicket visade sig turkarna vid de östliga gränserna eller konungen av Frankrike eller till och med påven själv som missunnade kejsaren hans ökande makt, förklarade honom krig. Under det att oro och stridigheter fyllde nationerna hade Reformationen fått tillfälle att växa i kraft och spridas vida omkring.

Slutligen hade de påvliga härskarna fått sina fejder bilagda, så att de kunde göra gemensam sak mot reformatorerna. Riksdagen i Speier 1526 hade gett full religiös frihet till varje stat, intill dess att ett allmänt kyrkomöte kunde hållas. De faror som framtvingade detta medgivande hade inte mer än undanröjts, förrän kejsaren sammankallade en ny riksdag som skulle samlas i Speier 1529 med avsikt att krossa kätteriet. Man skulle försöka förmå furstarna, så långt möjligt var, genom fredliga medel att ta ställning mot Reformationen. Men om dessa medel slog fel var kejsaren beredd att gripa till vapen. Katolikerna jublade. Många samlades i Speier. De lade inte band på sin fiendskap mot reformatorerna och alla som stödde dem. Som Melanchthon uttryckte det: ”Vi är världens gatsmuts och föremål för dess avsky, men Kristus kommer att se ned till sitt arma folk och beskydda dem.” — D’Aubigné, band 13, kap. 5. De evangeliska furstar som var närvarande vid riksdagen fick inte ens tillåtelse att förkunna evangelium i sina egna hem. Men folket i Speier törstade efter Guds ord. Trots förbudet var det tusentals som strömmade till de gudstjänster som hölls i kapellet hos kurfursten av Sachsen.

Detta påskyndade krisen. Ett budskap från kejsaren klargjorde för riksdagen, att eftersom bestämmelsen om samvetsfrihet hade skapat stor oordning, krävde kejsaren att denna bestämmelse skulle upphävas. Detta egenmäktiga beslut väckte indignation och bekymmer bland de evangeliska kristna. En av dem sade: ”Kristus har återigen fallit i händerna på Kaifas och Pilatus.” Katolikerna blev våldsammare. En förblindad papist sade: ”Turkarna är bättre än lutheranerna, eftersom turkarna håller sina fastedagar, medan lutheranerna överträder dem. Skall vi välja mellan Guds heliga ord och kyrkans gamla villfarelser så bör vi förkasta det förstnämnda.” Melanchthon sade: ”Inför den församlade riksdagen kastar Faber varje dag någon ny sten på oss som håller oss till evangeliet.” — D’Aubigné, band 13, kap. 5.

Religiös tolerans hade bekräftats i lag. De evangeliska staterna hade bestämt sig för att motsätta sig detta nya ingrepp i deras rättigheter. Luther som alltjämt var bannlyst enligt ediktet från Worms, fick inte tillåtelse att vara med i Speier. Men hans medarbetare och de furstar som Gud hade väckt, var närvarande för att försvara hans sak i denna kritiska stund. Den ädle Fredrik av Sachsen, Luthers tidigare beskyddare, hade dött, men hans bror och efterföljare, hertig Johan, hade med glädje hälsat Reformationen. Fastän han älskade freden visade han stort mod. Han ingrep energiskt i alla de angelägenheter som försvarade trons intressen.

Prästerna krävde att de stater som hade godtagit Reformationen, blint skulle underkasta sig det romerska väldet. Reformatorerna krävde den frihet de tidigare hade uppnått. De kunde inte samtycka till att romerska kyrkan skulle få makten över de stater som med så stor glädje hade tagit emot Guds ord. Till slut föreslog man en kompromiss att i de stater där Reformationen inte hade blivit införd skulle ediktet från Worms strängt genomdrivas. I de stater ”där folket hade vikit av ifrån detta och där det inte kunde inrätta sig efter det utan risk för uppror, skulle de åtminstone inte införa någon ny reform, inte beröra någon stridsfråga, inte motsätta sig att mässan firades och inte tillåta någon romersk katolik att anta lutherdomen”. — Samma källa, band 13, kap. 5. Detta förslag antogs av riksdagen till stor glädje för de påvliga prästerna och prelaterna.

Om dessa bestämmelser genomfördes, ”skulle Reformationen varken kunna utbredas där den var okänd eller stabiliseras på en solid bas. . . där den redan var införd”. — Samma källa, band 13, kap. 5. Yttrandefriheten skulle avskaffas. Inga omvändelser skulle tolereras. Man krävde av Reformationens vänner att de skulle underkasta sig dessa restriktioner och förbud. Hoppet för världen tycktes vara på väg att utsläckas. ”Återupprättandet av den romerska hierarkin. . . kommer utan tvivel att återinföra de gamla missbruken.” Och man skulle lätt kunna finna ett tillfälle att ”fullständigt ödelägga det verk som redan var så våldsamt skakat” av split och fanatism. — Samma källa, band 13, kap. 5.

Villrådighet och fruktan

Då det evangeliska partiet samlades till rådplägning såg de på varandra i villrådighet och fruktan. Från den ene till den andre gick frågan: ”Vad skall vi göra?” Angelägenheter av enorm betydelse för världen stod på spel. Skall ledarna för Reformationen ge efter och godta ediktet? Hur lätt skulle inte reformatorerna i denna kris, som i sanning var av enorm betydelse, ha kunnat argumentera sig in i en felaktig kurs! Hur många bestickande ursäkter och rimliga skäl kunde man inte ha funnit för att underkasta sig! De lutherska furstarna var ju tillförsäkrade fri religionsutövning. Samma förmån hade lovats alla deras undersåtar som hade godkänt Reformationen innan de sista åtgärderna hade vidtagits. Borde de inte låta sig nöja med detta? Hur många faror skulle inte ha kunnat avvärjas om de hade underkastat sig? Vilka okända risker och konfrontationer skulle det inte föra dem ut i om de vägrade? Vem vet vilka tillfällen framtiden kunde föra med sig? Låt oss ta emot freden. Låt oss gripa den olivkvist som Rom räcker oss och läka Tysklands sår. Med argument sådana som dessa skulle man ha kunnat rättfärdiga, att reformatorerna valde en kurs som ganska snart med säkerhet skulle ha omstörtat hela deras sak.

”Lyckligtvis såg de på den princip som den föreslagna överenskommelsen hade baserats på, och de handlade i tro. Vilken var denna princip? Det var den romerska kyrkans rätt att betvinga samveten och förbjuda fri granskning. Men skulle då inte de själva och deras protestantiska undersåtar åtnjuta religionsfrihet? Jo, som en förmån särskilt knuten till denna överenskommelse, men inte som en rättighet. Ifråga om alla dem som stod utanför denna överenskommelse skulle den stora auktoritetsprincipen gälla. Samvetet hade inte några rättigheter. Den romerska kyrkan var den ofelbara domaren som alla skulle lyda. Att godkänna den föreslagna kompromissen skulle ha varit ett faktiskt erkännande av att religionsfriheten borde begränsas till Sachsen som anslutit sig till Reformationen. I hela den övriga delen av kristenheten var fri granskning och bekännelse av Reformationen förbrytelser som måste straffas med fängelse och bål. Kunde de gå med på att begränsa religionsfriheten? Kunde de låta det kungöras, att reformation hade vunnit sina sista anhängare, att den hade lagt under sig sitt sista område och att överallt, där den romerska kyrkan just då härskade, skulle dess välde fortsätta till evig tid? Kunde reformatorerna ha gjort gällande att de var oskyldiga till de tusentals människors blod, som under en sådan regim skulle få offra livet i katolska länder? Detta skulle ha varit att förråda evangeliets sak och kristenhetens frihet i dess avgörande ödestimma.” — Wylie, band 9, kap. 15. Nej hellre ville de ”offra allt, till och med sina kronor och sina liv”. — D’Aubigné, band 13, kap. 5.

”Låt oss förkasta detta dekret”, sade furstarna. ”I angelägenheter som berör samvetet har majoriteten ingen makt.” De deputerade sade: ”Det är på grund av dekretet av år 1526 som vi har den fred som riket nu åtnjuter. Om det upphävdes skulle Tyskland drabbas av oroligheter och splittring. Riksdagen har inte någon befogenhet därutöver än att upprätthålla

religionsfrihet, intill dess att rådet samlas.” — D’Aubigné, band 13, kap. 5. Det är statens skyldighet att skydda samvetsfriheten. Dess befogenheter i religiösa angelägenheter är begränsade till detta. Varje världslig regering som försöker reglera eller genomdriva religiösa ceremonier med hjälp av borgerliga myndigheters lagstiftning offrar själva den princip som de evangeliska kristna ädelt har kämpat för.

Samvetsfrihet och tankefrihet

Katolikerna beslöt nu att slå ned det som de kallade ”våghalsigt trots”. De försökte väcka splittring bland dem som stödde Reformationen och att skrämma alla som inte öppet hade ställt sig på dess sida. Representanterna för fristaterna blev till sist inkallade inför riksdagen. De anmodades att klargöra om de ville gå med på förslagets villkor. De bad förgäves om uppskov. Vid röstningen visade det sig att nästan hälften av dem ställde sig på reformatorernas sida. De som vägrade att göra avkall på samvetsfriheten och få rättigheten att ha en personlig uppfattning, visste mycket väl att de utsatte sig för framtida kritik, förkastelsedom och förföljelse, när de intog en sådan ståndpunkt. En av delegaterna sade: ”Antingen måste vi förneka Guds ord eller gå till bålet.” — D’Aubigné, band 13, kap. 5.

Konung Ferdinand som var kejsarens representant vid riksdagen förstod att ediktet skulle medföra allvarlig splittring, om inte furstarna övertalades att godkänna det och ge det sitt stöd. Han försökte därför övertala dem. Han visste ju att användandet av tvång när det gällde sådana män bara skulle göra dem ännu mer omedgörliga. Han ”vädjade enträget till furstarna att de skulle godkänna ediktet. Han försäkrade dem att de då i hög grad skulle tillfredsställa kejsaren.” Men dessa trofasta män erkände en auktoritet som stod över jordiska härskare. De svarade lugnt: ”Vi vill lyda kejsaren i allt som kan hjälpa till att upprätthålla freden och Guds ära.” — Samma källa, band 13, kap. 5.

För den församlade riksdagen förklarade konungen till sist för kurfurstarna och hans vänner att ediktet ”höll på att omformas till ett kejserligt dekret”, och att ”det enda de kunde göra var att böja sig för majoriteten”. Då han hade sagt detta drog han sig tillbaka från församlingen. Reformatorerna fick inte något tillfälle att tänka igenom saken eller att avge ett svar. ”Förgäves sände de en deputation med en framställning till konungen om att komma tillbaka.” På deras begäran svarade han bara: ”Saken är avgjord. Underkastelse är nu allt som återstår”. — Samma källa, band 13, kap, 5.

Kejsarens parti var övertygat om att de kristna furstarna skulle hålla fast vid Bibeln som en auktoritet över mänskliga doktriner och krav. De visste att överallt, där denna princip skulle godkännas, skulle påvedömet till sist bli störtat. I likhet med så många andra som sedan den tiden endast ”ser det som är för ögonen” smickrade de sig med att kejsarens

och påvens sak var stark, medan reformatorernas sak var svag. Om reformatorerna hade sökt sig till endast mänsklig hjälp så skulle de ha varit lika maktlösa som katolikerna ansåg att de var. Men även om de var få och stod i strid med den romerska kyrkan så hade de ändå sin styrka. De vände sig ”från riksdagens förslag till Guds ord och från kejsar Karl till Jesus Kristus, konungarnas konung och herrarnas herre”. — Samma källa, band 13, kap. 6.

Då konung Ferdinand hade vägrat att ta hänsyn till deras samvetens övertygelse, bestämde furstarna sig för att inte ta hänsyn till hans frånvaro utan att snarast lägga fram sin protest inför nationens rådsförsamling. En högtidlig förklaring skrevs därför och lades fram i riksdagen.

”Vi protesterar genom denna skrivelse inför Gud, som är vår ende Skapare, Beskyddare, Återlösare och Frälsare och som en gång skall bli vår domare, såväl som inför alla människor och allt skapat och förklarar, att vi för vårt och vårt folks vidkommande varken godkänner eller på något som helst annat sätt ansluter oss till det dekret som har föreslagits, när det står i strid med Gud, hans heliga Ord, vårt upplysta samvete och vår frälsning.”

”Vad! skulle vi godkänna detta edikt? Skulle vi påstå att när den allsmäktige Guden kallar en människa att lära känna honom, så kan denna människa ändå inte ta emot kunskap om Gud? Det finns ingen pålitlig lära utanför den som överensstämmer med Guds ord. . . . Herren förbjude förkunnelse av någon annan lära. . . . Bibeltext bör förklaras med andra, och klarare texter. . . denna heliga bok är i alla avseenden nödvändig för den kristne. Den är lätt att förstå och avsedd att skingra mörkret. Genom Guds nåd har vi bestämt oss för att upprätthålla den rena och oförfalskade förkunnelsen av hans ord, sådant det finns i de bibliska böckerna i Gamla och Nya testamentet, utan att foga någonting till det, som kan stå i strid med detta. Endast Guds ord är sanning. Det är den sanna regeln för all lära och för all vandel. Det kan aldrig svikta eller vilseföra oss. Den som bygger på denna grund skall stå fast mot alla helvetets makter. Men all mänsklig fåfänglighet som ställs upp emot det, skall falla inför Guds ansikte.”

Den borgerliga maktens begränsning

”På grund härav förkastar vi det ok som man vill lägga på oss.” ”Samtidigt väntar vi att hans kejserliga majestät skall uppträda mot oss som en kristen furste, som älskar Gud över allting. Vi å vår sida förklarar oss beredda att visa honom såväl som er, nådiga herrar, all den tillgivenhet och lydnad som vår rättfärdiga och lagenliga plikt påbjuder.” — Samma källa, band 13, kap. 6.

Detta gjorde ett djupt intryck på riksdagen. De flesta fylldes av förundran och fruktan inför protestanternas mod. Framtiden tedde sig orolig och osäker för deras blickar.

Splittring, kamp och blodsutgjutelse tycktes vara oundvikliga. Men reformatorerna som var övertygade om att deras sak var rättfärdig och som förlitade sig på Allmaktens arm, var ”fulla av mod och fasthet”.

”De principer som denna berömda protest innehåller. . . bildar själva grunden i protestantismen. Denna protest opponerar sig mot två missbruk som människor gör sig skyldiga till i trosangelägenheter, nämligen för det första, det olovliga ingreppet från myndigheternas sida och för det andra, kyrkans godtyckliga auktoritet. Protestanterna sätter samvetets makt över de världsliga myndigheternas, och Guds ords auktoritet över den synliga kyrkan. Den avvisar den borgerliga makten i det som angår gudomliga angelägenheter och säger med profeten och apostlarna: ’*Man måste lyda Gud mer är människor*. ’ Den upphöjer Jesu Kristi krona framför kejsar Karl V:s krona. Men den går längre. Den fastslår principen att all mänsklig lära måste underordnas Guds ord.” — D’Aubigné, band 13, kap. 6. Protestanterna hävdade dessutom rätten till att fritt uttrycka sin övertygelse om sanningen. De skulle inte bara tro och lyda Guds ord utan också förkunna vad det lär. De förnekade prästerskapets och de världsliga myndigheternas rätt att ingripa. Protesten i Speier var ett starkt vittnesmål mot religiös intolerans. Den hävdade att alla människor har rätt att tillbedja Gud i överensstämmelse med sitt eget samvete.

Deklarationen hade gjorts. Den hade skrivits in i tusentals människors minne och registrerats i himmelens böcker, där ingen människa kunde utplåna den. Hela det evangeliska Tyskland godtog protesten som ett uttryck för dess tro. I denna protest såg människorna överallt ett löfte om en ny och bättre tid. En av furstarna sade till protestanterna i Speier: ”Måtte den Allsmäktige som har gett er nåd att fritt framlägga en så kraftig och oförskräckt bekännelse bevara er i denna kristliga fasthet, intill dess evighetens dag går upp.” — Samma källa, band 13, kap. 6.

Om reformatorerna, efter det att de vunnit en del framgångar, skulle ha fogat sig efter omständigheterna för att vinna världens gunst, så skulle de ha visat otrohet mot Gud och mot sig själva. De skulle då snart ha lagt grunden till sin egen undergång. Det dessa ädla protestanter upplevde innehåller en lärdom för alla efterföljande tidsåldrar. Satans metoder i kampen mot Gud och hans ord har inte förändrats. Han är alltjämt lika mycket emot att Bibeln nu görs till en livsregel som han var under 1500-talet. I vår tid avviker människor i hög grad från Bibelns läror och bud. Det är nödvändigt att vända tillbaka till den stora protestantiska principen: Bibeln och Bibeln allena, som regel för vår tro och våra förpliktelser. Satan arbetar alltjämt med alla de medel som står till hans förfogande för att utplåna religionsfriheten. Den antikristliga makt som protestanterna i Speier förkastade, försöker nu med förnyad kraft att återupprätta sin förlorade dominans. I troheten mot Guds ord, som kom till uttryck i denna Reformationens ödestimma, finner vi det enda underlaget för förhoppningarna om en reform i vår tid.

Brådstörtad flykt

Tecken visade på fara för protestanterna. Det fanns emellertid också tecken som visade att en gudomlig hand hade uträckts för att beskydda de trogna. Det var vid denna tidpunkt som Melanchthon skyndade sig tillsammans med sin vän Simon Grynaeus genom gatorna i Speier mot Rhen och tvingade honom att ta sig över till andra sidan. Grynaeus var förvånad över denna brådstörtade åtgärd. Melanchthon svarade: ”En gammal man med allvarligt och vördnadsbjudande utseende men obekant för mig, visade sig för mig och sade: ’Om ett ögonblick kommer rättvisans hantlangare att sändas av Ferdinand för att arrestera Grynaeus’.”

Samma dag hade Grynaeus blivit upprörd över en predikan som Faber, en ledande katolsk doktor, hade hållit. Efteråt hade Grynaeus tillrättavisat honom för att han hade försvarat ”vissa avskyvärda villfarelser”. Faber lade band på sin vrede, men gick ögonblickligen till konungen och fick honom att utfärda en arresteringsorder mot den besvärlige professorn från Heidelberg. Melanchthon tvivlade inte på att Gud hade räddat hans vän genom att sända en av sina heliga änglar för att varna honom.

”Orörlig blev Melanchthon stående på stranden av Rhen och väntade till dess att vattnet hade räddat Grynaeus från hans förföljare. ’Äntligen’, ropade Melanchthon, då han såg honom på den motsatta sidan, ’äntligen har han räddats ur deras grymma käftar som törstar efter oskyldigt blod’. Då Melanchthon kom hem fick han höra att polisofficerare hade sökt Grynaeus och undersökt huset från golv till tak.” — D’Aubigné, band 13, kap. 6.

Reformationen skulle komma att få en ännu mer framträdande plats bland de mäktiga på jorden. De evangeliska furstarna hade vägrats företräde hos konung Ferdinand. De skulle emellertid få tillfälle att lägga fram sin sak i närvaro av kejsaren och kyrkans och statens höga ämbetsmän. Karl V ville ha slut på den splittring som störde kejsardömet. Han sammankallade därför året efter protesten i Speier en riksdag som skulle hållas i Augsburg. Han lät meddela att det var hans avsikt att personligen leda denna. De protestantiska ledarna uppfordrades att framträda inför denna riksdag.

Stora faror hotade Reformationen. Dess förkämpar överlämnade emellertid alltjämt sin sak åt Gud och förpliktigade sig att hålla fast vid evangelium. Kurfursten av Sachsen blev av sina rådgivare uppmanad att inte resa till riksdagen. Kejsaren hade krävt att furstarna skulle vara närvarande endast för att lura dem in i en fälla, blev det sagt. ”Riskerar man inte allt när man går och låter sig inspärras bakom murarna i en stad hos en mäktig fiende.” Men andra förklarade utan fruktan: ”Låt furstarna bara uppträda modigt så är Guds sak räddad.” ”Gud är trofast. Han skall inte överge oss”, sade Luther. — Samma källa, band 14, kap. 2. Kurfursten reste till Augsburg följd av sin svit. Alla var medvetna om de faror han utsatte sig för. Många följde med med dystra ansikten och bekymrade sinnen. Men Luther, som

följde med dem så långt som till Koburg, återupplivade deras sviktande tro genom att sjunga den psalm han skrev på denna resa: ”Vår Gud är oss en väldig borg.” Fruktan jagades på flykten. Många bekymrade sinnen lättades genom ljudet av dessa inspirerande toner.

Synpunkter deklareras

De reformvänliga furstarna hade bestämt sig för att de skulle utarbeta en systematisk deklaration av sina synpunkter med bevis från Bibeln. Denna skulle de lägga fram i riksdagen. Denna uppgift lades på Luther, Melanchthon och deras medarbetare. Bekännelsen godkändes av protestanterna som ett uttryck för deras lära. De kom tillsammans för att sätta sina namn under det viktiga dokumentet. Det var en högtidlig och prövande stund. Det var av stor betydelse för reformatorerna att deras sak inte skulle blandas samman med politiska frågor. De ville inte att Reformationen skulle utöva något annat inflytande än det som går ut ifrån Guds ord. Då de kristna furstarna kom fram för att skriva under bekännelsen, grep Melanchthon in och sade: ”Det är teologernas och prästernas uppgift att föreslå detta. Låt den auktoritet som jordens mäktiga män har, komma till uttryck i andra frågor.” ”Gud förbjude”, svarade Johan av Sachsen, ”att du skulle utesluta mig. Jag har bestämt mig för att göra det som är rätt utan att fråga efter min krona. Min kurfurstehatt och min hermelinsmantel är inte dyrbarare för mig än Kristi kors.” Då han hade sagt detta skrev han sitt namn. En annan av furstarna sade med pennan i handen: ”Om min Jesu Kristi lära kräver det är jag villig. . . att göra avkall på mina ägodelar och mitt liv.” ”Jag vill hellre avstå från mina undersåtar och mina stater, hellre lämna mina fäders land med stav i hand”, sade han vidare, ”än jag vill ta emot någon annan lära än den som denna bekännelse ger uttryck för.” — D’Aubigné, band 14 kap. 6. Sådan var den tro och det mod som dessa gudsmän visade.

Furstar väljer sida

Tiden kom då de skulle framträda inför kejsaren. Karl V satt på sin tron, omgiven av kurfurstar och furstar, då han gav de protestantiska reformatorerna audiens. Bekännelsen lästes upp. I denna furstliga församling blev evangeliets sanningar klart framställda och påvekyrkans villfarelser påpekade. Med rätta har denna dag förklarats vara ”Reformationens största dag, en av de härligaste i kristendomens och mänsklighetens historia”. — D’Aubigné, band 14, kap. 7. Bara några få år hade gått sedan munken från Wittenberg stod ensam inför riksdagen i Worms. Nu hade de ädlaste och mäktigaste furstarna i hela riket samlats. Luther hade vägrats tillåtelse att komma till Augsburg, men genom sina ord och sina böner hade han ändå varit närvarande. ”Jag är överväldigad av glädje”, skrev han, ”därför att jag har upplevt detta tillfälle, då Kristus offentligt har blivit upphöjd av så lysande bekännare och inför en så lysande församling.” — Samma källa, band 14, kap. 7.

Här uppfylldes Bibelns ord: ”Jag vill tala om dina vittnesbörd inför konungar.” — Ps. 119: 46.

Då Paulus för evangelii skull satt i fängelse, framfördes samma evangelium för furstarna och adeln i kejsarstaden. På samma sätt hade vid detta tillfälle det som kejsaren hade förbjudit att det fick predikas från talarstolarna, förkunnats från palatset. Det som många hade ansett inte ens lämpade sig för tjänare att lyssna till, hörde nu rikets främsta män med förundran. Församlingen bestod av konungar och stormän, förkunnarna var krönta furstar och det som förkunnades var Guds konungsliga sanning. ”Sedan apostlarnas tid”, sade en författare, ”har det aldrig utförts ett större verk eller avlagts en mer upphöjd bekännelse.” — D’Aubigné, band 14, kap. 7.

”Allt det som lutheranerna säger är sant. Vi kan inte förneka det”, sade en katolsk biskop. ”Kan du med ärliga argument motbevisa den bekännelse som kurfursten och hans allierade har framlagt?” frågade någon annan dr Eck. ”Med apostlarnas och profeternas skrifter, nej”, var svaret, ”men med kyrkofädernas och kyrkomötenas, ja.” ”Jag förstår”, svarade den som frågade. ”Efter vad du säger tror de på Bibeln och vi står utanför.” — Samma källa, band 14, kap. 8.

Miljoners livsåskådning

Några av de tyska furstarna vanns för Reformationen. Kejsaren själv sade att de protestantiska artiklarna allesammans var sanning. Bekännelsen översattes till många språk och spreds över hela Europa. Miljoner i kommande släktled har godkänt den som ett uttryck för sin tro.

Guds trofasta tjänare arbetade inte ensamma. Under det att makter och myndigheter och ”ondskans andemakter i himlarymderna” hade sammanslutit sig mot dem, lämnade Herren inte sitt folk. Hade de kunnat få sina ögon öppnade, så skulle de ha sett lika klara bevis på Guds närhet och hjälp som profeten fordom fick tillfälle att se. Då Elisas tjänare visade sin herre de fientliga härar som omringat dem och avskurit varje möjlighet till flykt, bad profeten: ”Herre öppna hans ögon, så att han ser.” — 2 Kon. 6: 17. Och se berget var fullt av hästar och vagnar av eld, himmelska härskaror som var där för att skydda denne gudsman. Så höll också änglarna vakt över dem som arbetade i Reformationens sak.

En av de principer som Luther höll fast vid med all sin kraft var, att man inte skulle utnyttja någon världslig makt för att hjälpa Reformationen eller gripa till vapen för att försvara den. Det var en glädje för honom att se rikets furstar bekänna sig till evangelium. Men då de föreslog att de skulle sluta sig samman i ett försvarsförbund sade han att ”evangeliets lära bara kan försvaras av Gud. . . . Ju mindre människorna blandar sig i denna uppgift, dess mer iögonenfallande kommer Guds ingripande till dess försvar att bli. Alla de

politiska förhållningsregler som föreslagits berodde enligt hans uppfattning på en ovärdig fruktan och en syndig misströstan". — D'Aubigné, band 10, kap. 14.

Då mäktiga fiender slog sig samman för att omstörta Reformationens läror och tusentals svärd tycktes vara färdiga att lyftas mot dem, skrev Luther: "Satan öser ut sin vrede. Ogudaktiga påvar sammansvärjer sig och vi hotas med krig. Förmana folket att kämpa modigt inför Herrens tron i bön så att våra fiender, besegrade av Guds Ande, tvingas till fred. Vårt största behov och vår viktigaste uppgift är bön. Låt folket nu förstå att de är utsatta för svärdets egg och för Satans vrede, och låt dem bedja." — D'Aubigné, band 10, kap. 14.

Tveklös kamp med fredliga vapen

Då Luther senare talade om det förbund som han hade tänkt upprätta mellan Reformationens furstar förklarade han att det enda vapen som skulle användas i denna kamp var "Andens svärd". Till kurfursten av Sachsen skrev han: "Vi kan inte för vårt samvetes skull godkänna det förbund som har föreslagits. Vi vill hellre dö tio gånger än se att vårt evangelium skulle bli orsak till att en enda droppe blod utgöts. Vi bör vara såsom lamm som förs bort för att slaktas. Vi måste bära Kristi kors. Ers höghet skall inte frukta. Vi skall uträtta mer med våra böner än alla våra fiender med sitt skryt. Låt bara inte era händer bli besmittade av era bröders blod. Om kejsaren kräver att vi skall överlämnas till hans domstol, så är vi beredda att komma. Ni kan inte försvara vår lära. Var och en måste tro på eget ansvar och egen risk." — D'Aubigné, band 14, kap. 6.

Från de avskilda böneplatserna utgick en kraft som skakade om världen under den stora Reformationen. Där satte Herrens tjänare i helig tillit sina fötter på hans löftens klippa. Under det att striden i Augsburg pågick "lät Luther inte en enda dag gå utan att använda minst tre timmar till bön. Dessa tog han från den tid som var den för studier mest lämpliga." Därinne i hans stilla kammare kunde man höra honom utgjuta sitt sinne inför Gud i ord som "präglades av tillbedjan, fruktan och hopp, och som när någon talar till en vän". "Jag vet att du är vår Fader och vår Gud", sade han, "och att du vill skingra dem som förföljer dina barn, för du är själv i samma fara som vi. Hela denna sak är din och det är bara på grund av att du har drivit oss till det, som vi har tagit itu med det. Beskydda oss då o, Fader!" — Samma källa, band 14, kap.6.

Till Melanchthon som var nedtryckt av ångest och fruktan, skrev han: "Nåd och frid i Kristus — i Kristus säger jag och inte i världen. Amen. Jag avskyr med ett utpräglat hat dessa överdrivna bekymmer som förtär dig. Är saken orättfärdig så lämna den. Är den rättfärdig, varför skulle vi då göra hans löften om intet, när han bjuder oss att sova utan fruktan? . . . Kristus kommer inte att ställa sig utanför rättens och sanningens verk. Han lever och regerar. Vad har vi då att frukta för?" — D'Aubigné, band 14, kap. 6.

Och Gud lyssnade till sina tjänares rop Han gav furstarna och förkunnarna nåd och frimodighet att försvara sanningen inför ”världshärskare som råda här i mörkret”. Herren säger: ”Se, jag lägger i Sion en utvald, dyrbar hörnsten, och den som tror på den skall icke komma på skam.” — 2 Petr. 2: 6. De protestantiska reformatorerna hade byggt på Kristus. Dödsrikets portar skulle inte bli dem övermäktiga

Kapitel 12—Från gryning tillbaka till natt

Ludwig von Berquin var en mäktig adelsman i Frankrike. Men då han fann Kristus, blev detta så värdefullt för honom, att han offrade livet för sin tro — och han var inte den ende, som fick betala med sitt liv för sin trohet mot Gud under Reformationen i Frankrike. Protesten i Speier och bekännelsen i Augsburg, som kännetecknade Reformationens seger i Tyskland, följdes av flera års kamp och mörker. Det såg ut som om protestantismen tycktes vara dömd till att fullständigt gå under. Splittring rådde bland dem som stödde den. Mäktiga fiender angrep den. Tusentals beseglade sitt vittnesbörd med sitt blod. Det utbröt inbördeskrig. Protestantismens sak förråddes av en av dess största ledare. De ädlaste bland de reformerade föll i kejsarens händer. De släpades som fångar från stad till stad. Men just då det såg ut som om kejsaren hade vunnit, led han ett stort nederlag. Han såg att bytet revs ur händerna på honom. Till sist blev han tvungen att tolerera den lära som han hade gjort till sin livsuppgift att utrota. Han hade äventyrat sitt rike, sina skatter, ja, till och med sitt liv för att utrota detta kätteri. Nu blev hans här besegrad i krig, hans skattkamrar uttömda, hans många riken hotade av uppror, medan den tro som man överallt hade försökt att utrota, ständigt utbredde sig. Karl V kämpade mot den Allsmäktige. Gud hade sagt: ”Varde ljus”, men kejsaren hade försökt att låta mörkret råda. Hans planer slog fel. Han blev gammal i förtid och utmattad av den långa striden. Därför avsade han sig tronen och gick i kloster.

Liksom i Tyskland drabbades också den schweiziska Reformationen av mörka tider. Många kantoner tog emot Reformationen, andra höll blint och hårdnackat fast vid den romerska trosbekännelsen. De förföljde alla som ville ta emot sanningen. Detta

förde till sist till inbördeskrig. Zwingli och många som hade slutit sig till honom i reformationsarbetet föll på den blodiga valplatsen vid Kappel. Oecolampadius blev förskräckt över dessa stora olyckor. Han dog snart därefter. Rom triumferade. På många platser kunde det se ut som om påvedömet skulle återvinna allt vad det hade förlorat. Men Han vars råd är av evighet, hade inte övergett sin sak eller sitt folk. Hans arm skulle skänka dem räddning. l andra länder hade han arbetare som skulle befrämja Reformationens sak.

I Frankrike hade dagen inbrutit redan innan Luthers namn som reformator hade blivit känt. En av dem som först uppfångade ljuset var den åldrade Lefevre, en man med omfattande lärdom, professor vid universitetet i Paris och en uppriktig och ivrig papist. Under sina forskningar i den antika litteraturen hade hans uppmärksamhet riktats på Bibeln. Han införde den i sina studenters studier.

Lefevre var en entusiastisk beundrare av helgonen. Han hade börjat förbereda en helgonens och martyrernas historia såsom den framställs i kyrkans legender. Detta var ett enormt arbete. Han hade redan gjort stora framsteg i detta arbete, då han kom att tänka på att han kanske kunde få god hjälp av Bibeln. Så började han studera den. Mycket riktigt fann

han här berättelser om heliga män, men inte så som de framställs i de katolska annalerna. Gudomligt ljus strömmade in i hans sinne. Han överväldigades av förvåning och motvilja och slutade det arbete han hade påbörjat. Han studerade Bibeln. Snart undervisade han andra i Bibelns dyrbara sanningar.

År 1512 innan ännu vare sig Luther eller Zwingli hade börjat sitt reformationsarbete, skrev Lefevre: ”Det är Gud som genom tron ger oss den rättfärdighet som genom nåden ensam rättfärdiggör till evigt liv.” — Wylie, band 13, kap. 1. När han fördjupade sig i återlösningens under, utbrast han: ”Å vilken outsäglig storhet i detta utbyte! Den Syndfrie blir fördömd och den skyldige går fri. Välsignelsen bär förbannelsen. Den som är fördömd får välsignelsen. Livet dör och de döda lever. Härligheten inhöljs i mörker och de som inte visste av någonting annat än blygsel, kläds i härlighet.” — D’Aubigné, Londonutgåvan, band 12, kap. 2.

Han hävdade att frälsningens härlighet endast tillhörde Gud, men också att det är människans plikt att visa lydnad. ”Om du är medlem av Kristi kyrka”, sade han, ”så är du en lem i hans kropp. Tillhör du hans kropp så är du full av den gudomliga naturen. . . . O, om människorna bara kunde förstå hur stor denna förmån är, hur rent, hur fromt och hur heligt skulle de då inte leva! Och med vilket förakt skulle de då inte betrakta all denna världens härlighet i jämförelse med den härlighet som är i dem — den härlighet som det timliga ögat inte kan se.” — D’Aubigné, band 12, kap. 2.

Vilhelm Farel

Några av Lefevres studenter lyssnade med iver till hans ord. De kom att förkunna sanningen långt efter det att rösten av deras lärare hade tystnat. Bland dessa var Vilhelm Farel. Han var son till fromma föräldrar och blev uppfostrad att obetingat tro på kyrkans lära. Han kunde i likhet med aposteln Paulus ha sagt om sig själv: ”Jag har tillhört det strängaste partiet i vår gudsdyrkan och levat såsom farisé”. — Apg. 26: 5. Han var ivrig katolik och brann av iver att få utrota alla som vågade resa sig upp emot kyrkan. ”Jag skar tänder som en rasande varg”, sade han senare, när han hänvisade till denna tidpunkt i sitt liv, ”varje gång jag hörde någon tala mot påven.” — Wylie, band 13, kap. 2.

Han hade varit outtröttlig i sin beundran av helgonen. Tillsammans med Lefevre hade han besökt alla kyrkor i Paris. Han hade tillbett vid deras altaren och prytt deras heliga relikskrin med gåvor. Men dessa fromma handlingar kunde inte skänka någon själsfrid. En överbevisning om synd som alla botgärningar inte kunde ta bort, behärskade hans sinne. Han lyssnade till reformatorns ord som till en röst från himmelen. ”Vi blir frälsta av nåd.” ”Den oskyldige blir fördömd och den skyldige går fri.” ”Det är Kristi kors ensamt som öppnar porten till himmelen och stänger dörren till helvetet.” — Wylie, band 13, kap. 2.

Farel tog med glädje emot sanningen. Han blev omvänd liksom Paulus och vände sig bort från de gamla traditionernas trolldom till Guds barns frihet. ”I stället för en rasande vargs blodtörstiga sinne kom jag tillbaka”, säger han, ”i stillhet som ett saktmodigt och oskyldigt lamm, med sinnet helt vänt från påven och överlämnat åt Jesus Kristus.” — D’Aubigné, band 12, kap. 3.

Under det att Lefevre fortsatte att utbreda sanningens ljus bland studenterna gick Farel ut för att vittna om sanningen offentligt. Han var nu lika nitisk för Kristi sak som han tidigare hade varit för påvens. En prelat i kyrkan, biskopen av Meaux, slöt sig efter en kort tid till dem. Andra lärare, som var högt ansedda för sin skicklighet och lärdom, tog del i att förkunna evangelium. Det vann anhängare bland alla klasser, från hantverkarnas och böndernas hem till konungens slott. En syster till Frans I, som regerade vid denna tid, tog emot reformatorernas tro. Konungen själv och drottningens mor såg till en tid ut att betrakta den med välvilja. Med stora förhoppningar såg reformatorerna framåt mot den tid då Frankrike skulle vara vunnet för evangelium.

Men deras hopp uppfylldes aldrig. Prövningar och förföljelser väntade Kristi lärjungar. Men detta var av barmhärtighet dolt för dem. De fick en liten fredstid så att de kunde samla kraft att möta stormen. Reformationen vann snabb framgång. Biskopen i Meaux arbetade ivrigt i sitt eget stift för att undervisa prästerna och folket. Okunniga och omoraliska präster avlägsnades. Så långt det var möjligt insattes lärda och fromma män på deras poster. Biskopen önskade innerligt att hans folk skulle få tillfälle att läsa Bibeln på sitt eget språk. Denna önskan uppfylldes snart. Lefevre började översätta Nya testamentet och samtidigt som Luthers tyska bibel blev färdigtryckt i Wittenberg blev det franska Nya testamentet utgett i Meaux. Biskopen sparade varken arbete eller utgifter för att sprida det i sina församlingar. Snart hade bönderna i Meaux fri tillgång till Bibeln.

Ljuset som tändes i Meaux

På samma sätt som vandraren, som håller på att förgås av törst, med glädje hälsar en vattenkälla, tog dessa emot budskapet från himmelen. Arbetarna ute på fälten, hantverkarna i verkstäderna uppmuntrades i sitt dagliga arbete när de samtalade om Bibelns dyrbara sanningar. I stället för att besöka vinkällarna under kvällen kom de tillsammans i hemmen; läste Bibeln och tog del i bön och lovsång till Gud. Folket kunde snart märka en stor förändring i dessa samhällen. Även om de tillhörde den anspråkslösaste klassen och var olärda bönder som måste arbeta hårt, märkte man ändå den gudomliga nådens kraft i deras liv. I ödmjukhet, kärlek och helgelse vittnade de om vad evangelium kan uträtta för den som tar emot det i uppriktighet.

Det ljus som tändes i Meaux sände sina strålar vida omkring. Antalet av de omvända ökade dagligen. Konungen som föraktade munkarnas inskränkta fanatism, höll till en tid

prästerskapets raseri i tyglar. Men de påvliga ledarna fick till slut överhand. Förföljelsen började. Biskopen i Meaux som tvingades välja mellan att dö på bålet och att återkalla sin lära, valde den lättare vägen. Men trots ledarens fall höll hans anhängare fast vid tron. Många vittnade om sanningen mitt i lågorna. Genom sitt mod och sin trohet talade dessa ödmjuka kristna på väg till bålet till tusenden, som under fredens dagar aldrig skulle ha lyssnat till deras förkunnelse.

Det var inte bara de ödmjuka och fattiga som under lidande och hån vågade vittna om Kristus. I de storslagna borgarna och i slottet fanns ädla människor som satte större värde på sanningen än på rikedom och rang, ja, till och med på sitt liv. De som bar kunglig mantel hade ofta ett mer uppriktigt och trofast sinne än de som var klädda i biskopars dräkt och mitra. Louis de Berquin var en man av ädel börd. Han var en modig och ädel riddare, upptagen av studier. Han hade fint uppträdande och levde ett rent liv. En författare säger om honom: ”Han följde de papistiska bestämmelserna mycket noga och var mycket ivrig att närvara vid mässor och predikningar. . . . Men främst bland alla hans dygder var denna enda, hans stora avsky för den lutherska Reformationen. Men då han genom Guds försyns ledning kom att studera Bibeln, blev han som så många andra före honom överraskad då han fann inte Roms utan Luthers lära.” — Wylie, band 13, kap. 9. Från och med nu ägnade han sig helt åt evangeliets sak.

Han var ”den lärdaste av adelsmännen i Frankrike”, han var ädel, begåvad och vältalig, hade ett okuvligt mod och en hjältemodig iver. Eftersom han var konungens favorit utövade han stort inflytande vid hovet. Detta kom många att betrakta honom som den som var förutbestämd att bli sitt lands reformator. Beza sade: ”Berquin skulle ha varit en andra Luther, om han i Franz I hade funnit en andra kurfurste.” ”Han är värre än Luther”, skrek papisterna. — Samma källa, band 13, kap. 9. Han var verkligen mycket fruktad av Frankrikes katoliker. De kastade honom i fängelse, eftersom de betraktade honom som kättare. Men konungen frigav honom. Kampen pågick i åratal. Frans, som vacklade mellan Rom och Reformationen, tolererade och hindrade omväxlande munkarnas kraftiga angrepp. Tre gånger blev Berquin fängslad, men varje gång sattes han på fri fot av monarken, som beundrade hans begåvning och ädla hållning och var ovillig att överlämna honom åt prästerskapets hat.

”Farligare än Luther”

Gång på gång blev Berquin varnad för de faror han var utsatt för i Frankrike. Han blev inträngande ombedd att söka räddning genom frivillig flykt till ett annat land såsom många andra hade gjort. Den räddhågade och krypande Erasmus, som trots sin stora lärdom inte ägde den moraliska storhet som är villig att offra både liv och ära för sanningen, skrev därför till Berquin: ”Sänd in en begäran om att bli utsänd som sändebud till främmande

land. Res till Tyskland. Du känner Beda och hans gelikar — han är ett tusenhövdat monster som sprutar gift åt alla håll. Dina fiender är legio. Även om din sak på jorden var större än Kristi verk, skulle de inte låta dig slippa undan, förrän de på något bedrägligt sätt har tagit livet av dig. Lita inte för mycket på ditt beskydd från konungen. Framför allt bör du inte kompromettera mig för den teologiska fakulteten." — Wylie, band 13, kap. 9.

Men efterhand som riskerna ökade blev Berquins iver bara större. I stället för att följa Erasmus' politiska och självviska råd bestämde han sig för att våga ännu mer. Han ville inte bara försvara sanningen. Han ville också avslöja villfarelsen. Beskyllningen för kätteri som katolikerna försökte rikta mot honom ville han överföra på dem. Hans ivrigaste och bittraste motståndare var de lärda doktorerna och munkarna vid den teologiska fakulteten vid det berömda universitetet i Paris, ett av de mest ansedda, andliga universiteten i staden och i hela Frankrike. Från dessa lärda doktorers skrifter tog han fram tolv påståenden som han offentligt förklarade vara "obibliska och kätterska" och bad konungen om att vara domare i striden.

Monarken som inte var ovillig att ställa de två stridande parternas skarpa intellekt mot varandra, gladde sig över att få tillfälle att förödmjuka de övermodiga munkarna. Han uppfordrade därför de romersk-katolska att försvara sin tro med Bibeln. Men de visste mycket väl att detta vapen inte skulle gagna dem stort. Fängelse, tortyr och bål var de vapen de bäst förstod sig på att använda. Nu hade bladet vänt sig. De insåg att de stod i fara att falla i den grop som de hade hoppats kunna kasta Berquin i. I förvirring såg de sig om efter en utväg.

"Just vid denna tid blev en bildstod av jungfru Maria, som stod uppställd i ett gathörn, utsatt för åverkan." Det blev stor uppståndelse i staden. Folk samlades på platsen och uttryckte både sorg och vrede över vad som hade hänt. Konungen blev också starkt påverkad. Här var något som katolikerna kunde utnyttja. De grep genast tillfället. "Detta är resultatet av Berquins lära", ropade de. "Allt håller på att omkullkastas, religionen, lagarna, ja, själva tronen — på grund av denna lutherska sammansvärjning." — Wylie, band 13, kap. 9.

Skräck, vrede, förakt

Åter greps Berquin. Konungen lämnade Paris. Munkarna hade då frihet att göra som de ville. Reformatorn förhördes och dömdes till döden. För att konungen inte skulle träda medlande emellan för att rädda honom, blev domen verkställd samma dag som den hade fällts. Vid middagstiden fördes Berquin till bålet. En väldig människomassa var närvarande för att betrakta händelsen. Många var förvånade och greps av fruktan, då de fick veta att offret hade valts från den bästa och modigaste av de adliga familjerna i Frankrike. Skräck, vrede, förakt och ett bittert hat stod tecknat i ansiktena hos denna oroliga människomassa.

Men martyrens tankar kretsade kring något som låg långt bortom denna upprorsscen. Han var endast medveten om Herrens närvaro.

Den föraktade dödskärran i vilken han åkte, hans förföljares hotfulla ansikten, den fruktansvärda död han gick att möta berörde honom inte. Han som lever fastän han var död, och som lever i evighet och har nycklarna till döden och dödsriket, gick vid hans sida. Berquins ansikte lyste av himmelskt ljus och frid. Han hade tagit på sig en högtidsdräkt i det att han bar ”en mantel av sammet, en väst av satin och damast och guldstickade byxor”. — D’Aubigné, *History of the Reformation in Europe in the Time of Calvin,* band 2, kap 16. Han skulle snart vittna om sin tro inför konungarnas Konung och ett världsallt av ögonvittnen. Han ville inte att något sorgens tecken skulle dölja den glädje som fyllde hans sinne.

Under det processionen sakta banade sig väg genom de folkhopar som fyllde gatorna, lade människor med förundran märke till den ostörda frid och det glada uttryck som vilade över hans ansikte. ”Han är”, sade folk, ”som en som sitter i ett tempel och mediterar över det som är heligt.” — Wylie, band 13, kap. 9.

På bålet försökte Berquin rikta några få ord till folket, men munkarna som var rädda för resultatet började ropa, och soldaterna slog på sina sköldar och larmet dränkte martyrens röst. ”Så sattes”, av den högsta litterära och kyrkliga makten i det kultiverade Paris år 1529, ”ett dåligt exempel för befolkningen år 1793 genom att undertrycka de döendes heliga ord i galgen.” — Samma källa, band 13, kap. 9.

Berquin blev strypt och hans kropp förtärd av lågorna. Nyheten om hans död väckte sorg bland reformatorns vänner i Frankrike. Men hans exempel var inte förgäves. ”Vi är också beredda att med glädje gå döden i möte”, sade andra vittnen för sanningen, ”i det att vi riktar vår blick mot det liv som skall komma.” — D’Aubigné, *History of the Reformation in Europe in the Time of Calvin,* band 2, kap. 16.

Under förföljelsen i Meaux förlorade de reformerade lärarna tillåtelsen att predika. De begav sig då till andra platser. Lefevre reste till Tyskland. Farel vände tillbaka till sin födelseort i Alperna i östra Frankrike för att sprida ljuset i sin barndoms trakt. Ryktet om det som ägde rum i Meaux hade redan nått dit. Sanningen fann lyssnare då Farel förkunnade den med mod och iver. Myndigheterna vägrade honom snart att predika. Han förvisades från staden. Då han inte kunde arbeta offentligt, reste han till dalarna och byarna och predikade i husen för människor på avsides liggande platser. Han fann sin tillflykt i skogarna och i bergshålorna som han kände från sin barndom. Gud förberedde honom för större prövningar. ”Kors, förföljelse och Satans snaror som jag blev varnad mot saknades inte”, sade han. ”Det var så mycket av detta att jag omöjligen kunde ha burit det i min egen kraft.

Men Gud är min Fader. Han har gett mig och vill alltid ge mig all den kraft jag behöver.” — D’Aubigné, *History of the Reformation in Europe in the Time of Calvin,* band 12, kap. 9.

På apostlarnas tid hade förföljelsen ”länt till evangeliets framgång”. (Fil. 1: 12.) Efter förvisningen från Paris och Meaux gick ”de som hade blivit kringspridda omkring och förkunnade evangelii ord”. (Apg. 8: 4.) Så trängde ljuset in i många avlägset liggande provinser i Frankrike.

Nya kämpar efter dem som fallit

Gud beredde alltjämt arbetare för att föra saken vidare. I en skola i Paris fanns det en stilla, eftertänksam, ung man som redan visade att han ägde stor begåvning och skarpsinnighet. Han utmärkte sig inte mindre genom sitt rena liv än för sin intellektuella vakenhet och religiösa hängivenhet. Hans begåvning och flit gjorde honom snart till skolans stolthet. Man hyste stora förhoppningar om att John Kalvin skulle bli en av kyrkans skickligaste och mest aktade försvarare. Men en gudomlig ljusstråle trängde in genom de filosofins och vidskepelsens murar som omgav Kalvin. Han hörde med avsmak om den nya läran och tvivlade inte ett ögonblick på att kättarna fullt ut förtjänade att brännas i den eld de fördes till. Men ganska oväntat kom han i kontakt med detta kätteri och tvingades pröva den katolska teologins kraft att stå emot den protestantiska läran.

En kusin till Kalvin, Olivetan, hade slagit sig samman med reformatorerna och uppehöll sig nu i Paris. De två släktingarna diskuterade ofta de ämnen som störde kristenheten. ”Det finns bara två religionssystem i världen”, sade Olivetan, som var protestant. ”Det ena omfattar de religioner som människorna har uppfunnit, vilka alla lär att människorna kan frälsas genom ceremonier och goda gärningar. Det andra är den religion som är uppenbarad i Bibeln. Den lär människorna att söka frälsning endast genom Guds fria nåd.”

”Jag vill inte ha någonting att göra med din nya lära”, sade Kalvin. ”Tror du att jag har levat i villfarelse alla mina dagar?” — Wylie, band 13, kap. 7. Tankar hade emellertid väckts i hans sinne som han inte kunde frigöra sig ifrån. Då han blev ensam tänkte han på vad hans kusin hade sagt. Han såg sig själv som en syndare utan medlare som talade för hans sak inför en helig och rättfärdig domare. Helgonens böner, goda gärningar och kyrkans ceremonier hade absolut ingen kraft att försona för synd. Han kunde inte se något annat framför sig för framtiden än den eviga förtvivlans mörker. Förgäves sökte kyrkans doktorer att lindra hans själsnöd. Förgäves grep de till både bikt och botgöring. Men han kunde inte genom sådana medel förlikas med Gud.

Under det att Kalvin kämpade denna fruktlösa kamp, besökte han en dag ett av torgen i staden där en skara människor just hade samlats för att bevittna ett kättarbål. Kalvin blev

förvånad över det fredliga uttryck som vilade över martyrens ansikte. Mitt under all smärta som denna brutala död förde med sig, och under kyrkans ännu mer fruktansvärda förbannelser, visade han en tro och ett mod som förundrade den unge studenten. Han jämförde den med den förtvivlan och det mörker som vilade över hans egen själ, fastän han visade den strängaste lydnad mot kyrkan. Han visste att kättarna byggde sin tro på Bibeln. Därför bestämde han sig för att studera den för att om möjligt upptäcka den hemliga källan till deras glädje.

I Bibeln fann han Kristus. ”Å Fader”, ropade han, ”detta offer har stillat din vrede. Hans blod har renat mig från mina synder. Hans kors har burit min förbannelse. Hans död har bringat försoning för mig. Vi har för oss själva uppfunnit många meningslösa dårskaper, men du har ställt ditt ord framför mig såsom en fackla. Du har rört mitt hjärta för att jag skall få avsky för all annan förtjänst än Jesu förtjänst”. — Martyn, band 3, kap. 13

Kalvin hade utbildats till präst. Då han endast var tolv år gammal utnämndes han till kaplan för en liten församling. Biskopen klippte högtidligt hans hår i överensstämmelse med kyrkans lagar. Han blev inte invigd till präst eller utförde detta ämbetes plikter, men han blev medlem av prästerskapet, fick sin ämbetstitel och tog emot lön.

Nu, då han kände att han aldrig kunde bli präst tog han tillfälligt itu med juridiska studier. Senare slutade han dock med detta och bestämde sig för att viga sitt liv i evangelii tjänst. Ändå undrade han om han skulle försöka bli offentlig lärare eller ej. Av naturen var han oansenlig och kände bördan av det tunga ansvar som denna ställning förde med sig.

Han önskade i stillhet att kunna viga sig helt åt studierna. Men till sist gav han efter för sina vänners inträngande böner. ”Det är egendomligt”, sade han, ”att en som är av så låg härkomst skulle bli upphöjd till en så stor värdighet.” — Wylie, band 13, kap. 9.

I stillhet tog Kalvin itu med sina uppgifter. Hans ord var som daggen som faller och vattnar jorden. Han hade lämnat Paris och befann sig nu i en provinsstad under prinsessan Margaretas beskydd. Hon älskade nämligen evangelium och höll sin hand över dess lärjungar. Kalvin var ännu mycket ung, mild och anspråkslös. Han började arbeta bland folket i deras hem. Omgiven av familjens medlemmar läste han Bibeln och förklarade dess frälsande sanningar. De som lyssnade till budskapet förde den glada nyheten till andra. Läraren vandrade snart utanför staden till småplatserna och byarna runt omkring. Han fick tillträde till slott och kojor och lade grunden till församlingar som en gång skulle sända ut modiga vittnen för sanningen.

Några månader senare kom han åter till Paris. Det rådde en ovanlig uppståndelse bland de lärda. Studiet av de antika språken hade fört dem till Bibeln. Många som ännu inte hade fått sina sinnen berörda av dess sanningar, samtalade ivrigt om den och gav sig också i

diskussion med dem som försvarade den romerska kyrkan. Kalvin var skicklig att diskutera teologiska stridsfrågor, men han hade en större uppgift än de högröstade lärarna hade. Människors sinnen hade påverkats. Nu var tiden inne då sanningen skulle förkunnas för dem. Under det att universitetets salar genljöd av de teologiska diskussionerna, gick Kalvin från hus, till hus, läste Bibeln för folket och talade med dem om Kristus och honom korsfäst.

Konfrontation i Paris

Genom Guds försyn skulle Paris få ytterligare en inbjudan att ta emot evangelium. Folket hade förkastat Lefevres och Farels kallelser. Budskapet skulle emellertid åter ljuda för alla klasser i denna stora huvudstad. Konungen, som måste ta politiska hänsyn, hade ännu inte helt tagit parti för Rom och mot Reformationen. Margareta hoppades alltjämt att protestantismen skulle segra i Frankrike. Hon bestämde sig för att Reformationens tro skulle förkunnas i Paris. I konungens frånvaro beordrade hon en protestantisk präst att predika i stadens kyrkor. Då detta hade förbjudits av de påvliga prelaterna öppnade prinsessan slottet för evangelii förkunnelse. Ett rum inreddes till kapell. Man tillkännagav att det skulle predikas där varje dag vid en bestämd tid. Människor ur alla samhällsklasser inbjöds att komma. Stora skaror kom till gudstjänsten. Inte bara kapellet utan korridorer och förhallar fylldes med folk. Tusentals kom varje dag, statsmän, adelsmän, jurister, köpmän och hantverkare. I stället för att förbjuda dessa möten gav konungen befallning om att två av kyrkorna i Paris skulle tas i bruk. Aldrig tidigare hade staden varit så gripen av Guds ord. Det var som om livets Ande från himmelen strömmade ned till jorden. Nykterhet, renhet, ordning och flit intog dryckenskapens, utsvävningarnas, stridernas och lättjans plats.

Men prästerskapet förhöll sig inte overksamt. Då konungen alltjämt vägrade att ingripa för att hejda denna förkunnelse vände prästerna sig till folket. De använde sig av alla medel för att väcka fruktan, fördomar och fanatism hos den okunniga och vidskepliga befolkningen. Som Jerusalem fordom visste inte heller Paris att dess ödesstund hade kommit utan följde blint sina falska lärare. Under två år förkunnades Guds ord i huvudstaden. Men fastän det var många som tog emot evangelium förkastades det likväl av det stora flertalet av folket. Frans hade visar sig tolerant endast för att befrämja sina egna avsikter. Det lyckades snart de katolska prästerna att återvinna sitt inflytande. Åter stängdes kyrkorna och bålen tändes.

Kalvin befann sig alltjämt i Paris. Han förberedde sig för sin framtida verksamhet genom studier, stilla betraktelser och bön. Han fortsatte att sprida ljuset. Men till sist började man misstänka honom. Myndigheterna beslöt att föra honom till bålet. Han kände sig trygg i sin avskildhet och hade ingen tanke på fara, när vänner kom skyndande in i hans rum och meddelade att soldaterna var på väg för att arrestera honom. I samma ögonblick hörde man

att de bankade på ytterdörren. Nu fanns ingen tid att förlora. Några av hans vänner uppehöll soldaterna vid dörren, medan andra hjälpte reformatorn att klättra ut genom ett fönster. Han skyndade sig till utkanten av staden. Här sökte han sin tillflykt till en hydda, där det bodde en arbetare som var vänligt stämd mot Reformationen. Han fick värdens kläder på sig, tog en hacka över axeln och vandrade vidare. Han reste söderut och fann åter tillflykt i Margaretas landområde. (Se D'Aubigné, *History of the Reformation in Europe in the Time of Calvin,* band 2, kap. 30.)

Här stannade han några månader under beskydd av mäktiga vänner och fortsatte att studera. I sitt hjärta hade han emellertid bestämt sig för att Frankrike skulle få höra evangelium. Han kunde inte längre vara overksam. Så snart stormen hade lagt sig något, sökte han en ny arbetsplats i Poitiers, där det fanns ett universitet och där de nya synpunkterna redan hade blivit välvilligt mottagna. Folk av alla samhällsklasser lyssnade med glädje till evangelium. Kalvin predikade inte offentligt utan i en väns hem, i sitt eget rum och ibland i parkerna, där han läste det eviga livers ord för dem som ville lyssna. Då antalet lyssnare efter en tid ökade ansåg man det säkrare att samlas utanför staden. Till mötesplats valde de en håla i en djup klyfta som fullständigt isolerade dem. I små grupper lämnade de staden genom olika portar och begav sig till platsen för mötet. På denna avsides liggande plats lästes Bibeln och förklarades. Här tog protestanterna i Frankrike för första gången del i Herrens nattvard. Från denna lilla församling utsändes flera trogna evangelister.

Ännu en gång återvände Kalvin till Paris. Han kunde inte uppge hoppet om att Frankrike som nation skulle ta emot Reformationen. Men han fann nästan varje dörr stängd för sin verksamhet. Att förkunna evangelium här var detsamma som att gå till bålet. Han bestämde sig till sist för att resa till Tyskland. Han hade inte mer än lämnat Frankrike förrän en storm bröt lös över protestanterna. Om han hade varit där skulle den säkerligen ha dragit honom med i den omfattande förödelsen.

Farligt angrepp

De franska reformatorerna längtade efter att deras land skulle hålla takten med Tyskland och Schweiz. De beslöt därför att rikta ett djärvt slag mot Roms vidskepelse för att på det sättet väcka hela nationen. Plakat som angrep mässan sattes under natten upp över hela Frankrike. Denna nitiska men okloka aktion blev inte till nytta för Reformationen utan kom katastrofen att drabba, inte bara dem som tog del i aktionen utan även alla dem som var Reformationens vänner över hela landet. Den gav katolikerna det tillfälle som de länge hade längtat efter, nämligen en förevändning för att kräva att kättarna fullständigt skulle utrotas. Det var ju dessa som genom sin agitation satte tron i fara och störde nationens fred, sade de

Av någon okänd, kanske en obetänksam vän eller en listig fiende — det fick man aldrig veta — slogs ett av dessa plakat upp på dörren till konungens privata kammare. Monarken greps av förskräckelse. Detta plakat angrep skoningslöst vidskepliga doktriner som folket i långa tider hade betraktat med den största aktning. Konungen blev vred över att de haft den otroliga fräckheten att ge sken av att dessa tydliga och förvånande uttalanden kom från honom. En stund stod han skälvande och mållös. Plötsligt fann hans raseri uttryck i dessa fruktansvärda ord: ”Grip alla som misstänks för att hylla Luthers lära, utan hänsyn till parti eller rang. Jag vill utrota dem allasammans.” — D’Aubigné, *History of the Reformation in Europe in the Time of Calvin,* band 4, kap. 10. Tärningen var kastad. Konungen hade bestämt sig för att ställa sig helt och oförbehållsamt på Roms sida.

Åtgärder vidtogs genast för att arrestera alla lutheraner i Paris. En fattig hantverkare — en anhängare av Reformationens lära som brukade kalla samman de troende till deras hemliga möten — greps och hotades med ögonblicklig död på bålet om han inte ville visa det påvliga sändebudet vägen till varje enskilt protestantiskt hem i staden. Han vek förskräckt tillbaka för detta avskyvärda förslag, men fruktan för bålet tog till sist överhand. Han samtyckte till att bli sina bröders förrädare. Med hostian i spetsen och omgiven av ett långt följe av präster, rökelsebärare, munkar och soldater drog Morin, den kunglige detektiven, med förrädaren vid sin sida långsamt och stilla genom gatorna i staden. Processionen sades vara till ära för ”det heliga sakramentet” och en handling av botgöring för protestanternas hån mot mässan. Men det låg mordiska avsikter dolda under den fromma ytan. När de kom till ett hus där en lutheran bodde, gjorde förrädaren ett tecken. Inte ett ord yttrades. Processionen stannade, de gick in och familjen släpades ut och bands. Och så satte sig den fruktansvärda processionen åter i rörelse för att uppsöka nya offer. De ”gick inte förbi något hus, varken stort eller litet, inte ens universitetet i Paris. . . . Morin fick hela staden att skälva av fruktan. . . . . Det var ett skräckvälde.” — D’Aubigné, band 4, kap. 10.

Dessa offer dödades under fruktansvärd tortyr. Man sörjde hela tiden för att elden skulle hållas svag, så att dödskampen skulle vara så mycket längre. Men de gick döden till mötes som segervinnare. Deras fasthet var orubblig. Deras frid ostörd. Förföljarna insåg att de inte kunde rubba deras oböjliga uthållighet. De kände sig besegrade. ”Schavotter restes i alla delar av Paris och bålen tändes dag efter dag. Avsikten var att sprida skräck för kättarna genom att tända kättarbål på flera platser och bränna kättarna på olika dagar. Ändå var det evangelium som vann i längden. Hela Paris fick tillfälle att se vad slags människor den nya läran kunde åstadkomma. Martyrbålet blev den bästa talarstolen. Den stilla glädje som upplyste dessa människors ansikten, när de passerade förbi. . . på väg till avrättningen, deras hjältemod när de stod mitt ibland de bittra lågorna, den ödmjukhet de visade genom att förlåta all orätt emot dem, förvandlade i några fall människors vrede till medkänsla, deras

hat till kärlek och vittnade med oemotståndlig vältalighet för evangelium.” — Wylie, band 13, kap. 20.

För att hålla raseriet uppe hos folket utslungade prästerna de mest fruktansvärda beskyllningar mot protestanterna. De anklagades för att ha planlagt ett blodbad på katolikerna, störta regeringen och mörda konungen. De kunde inte framlägga det minsta bevis till stöd för sådana påståenden. Ända skulle det visa sig att dessa oroväckande profetior skulle gå i uppfyllelse, men under helt andra förhållanden och av helt andra orsaker. De grymheter som katolikerna utförde mot oskyldiga protestanter kulminerade i en fruktansvärd vedergällningsdag, då samma straffdomar som de hade påstått att nationen hade hotats av skulle under senare århundraden drabba konungen och hans undersåtar. Men denna revolution igångsattes av gudsförnekare, ja, av katolikerna själva. Det var inte grundläggandet av protestantismen utan utrotandet av den som 300 år senare skulle störta Frankrike i dessa fruktansvärda olyckor.

Överraskande spridning

Misstänksamhet, misstro och skräck rådde nu bland alla samhällsklasser. Under den allmänna oron blev det klart hur starkt den lutherska läran hade fått fotfäste hos dem som hade den högsta lärdomen, det största inflytandet och det ädlaste sinnet. Förtroendeposter och ärofulla ämbeten blev plötsligt lediga. Hantverkare, boktryckare, lärare, universitetsprofessorer, författare, ja, till och hovmän försvann. Hundratals människor flydde från Paris och gick i frivillig landsflykt. I många fall var detta den första antydan till att de bekände sig till Reformationen. Papisterna blev förvånade då de såg hur många det var som de inte hade misstänkt för att vara kättare. Dessa hade de tolererat i sin mitt. Deras raseri drabbade nu de skaror av obetydligare offer som de hade i sin makt. Fängelserna överfylldes. Själva luften tycktes förmörkad av röken från de brinnande bålen som tändes för dem som bekände sig tro på evangelium.

Frans I hade berömt sig av att vara ledare för den stora rörelse för vetenskapernas återupplivande som markerade början av 1500-talet. Han hade glatt sig över att kunna samla lärda män från alla länder omkring sig vid hovet. Denna kärlek till vetenskaperna, hans förakt för munkarnas okunnighet och skenhelighet, var delvis orsak till den grad av tolerans han visade gentemot Reformationen. Men driven av sin iver att utrota kätteriet utfärdade denne beskyddare av vetenskaperna en lag som förbjöd tryckning av böcker i Frankrike. Frans I utgör ett av många exempel på att intellektuell kultur inte är något skydd mot religiös intolerans och förföljelse. Genom en högtidlig offentlig ceremoni förpliktade sig Frankrike att utrota protestantismen. Prästerna krävde att den förolämpning som hade riktats mot de himmelska makterna genom att fördöma mässan, skulle sonas med blod. Konungen skulle dessutom på folkets vägnar offentligt godkänna de fruktansvärda planer som lades.

Den 21 januari 1535 fastställdes som dagen för denna högtidliga ceremoni. Hela nationens vidskepliga fruktan och blinda hat hade väckts. Gatorna i Paris var fyllda till trängsel av människor från alla delar av landet. Firandet av dagen skulle börja med en stor och imponerande procession. ”Husen vid de gator där processionen skulle dra fram, var draperade i svart. Med vissa mellanrum hade man rest altaren.” Vid varje port fanns det en fackla tänd till ära för det ”heliga sakramentet”. l daggryningen marscherade processionen upp till slottet. ”I spetsen bars fanor och krucifix från de olika kyrkoförsamlingarna. Därefter kom stadens borgare som gick två och två och bar facklor.” Bakom dem följde de fyra munkordnarna i sina säregna dräkter. Så kom en stor samling av berömda reliker. Efter dessa red furstliga prelater i purpurfärgade och scharlakansfärgade mantlar, prydda med ädelstenar. Det var en färggrann och glittrande procession.

”Biskopen av Paris bar hostian under en praktfull tronhimmel. . . som hölls av fyra prinsar. . . Efter hostian gick konungen. . . Frans I, som den dagen varken bar krona eller var klädd i kunglig ämbetsdräkt.” Med ”blottat huvud och nedslagen blick och med ett litet vaxljus i handen” uppträdde konungen av Frankrike ”som en ångerfull syndare”. — Wylie, band 13, kap. 21. Vid varje altare böjde han sig i djup ödmjukhet, men inte i sorg över de laster som hade besmittat hans egen själ eller över det oskyldiga blod som han hade besmittat sina händer med. Nej, han gjorde bot för den dödssynd som begicks av hans undersåtar då de vågade fördöma mässan. Efter honom kom drottningen och de högsta ämbetsmännen i landet. De gick också två och två och bar tända facklor.

En del av dagens högtidligheter bestod i att konungen höll ett tal i biskopens stora slottssal för de högsta ämbetsmännen i riket. Med sorgfyllt ansikte trädde han fram inför dem. Med stor vältalighet uttalade han sin klagan över den ”förbrytelse, hädelse, sorg och skarn” som hade drabbat nationen. Han uppfordrade varje trofast undersåte att hjälpa till med att utrota det fruktansvärda kätteri som hotat Frankrike med undergång. ”Så sant som jag, mina herrar, är er konung”, sade han, ”vill jag tillåta er att hugga av bägge mina ben om jag visste att de var besmittade med denna avskyvärda ruttenhet. . . Och vidare skulle jag inte skona något av mina egna barn om de var angripna av den. . . Jag skulle personligen överlämna dem och offra dem åt Gud.” Gråten bröt hans röst och hela församlingen grät och utbröt enstämmigt: ”Vi vill leva och dö för den katolska religionen.” — D’Aubigné, *History of the Reformation in Europe in the Time of Calvin,* band 4, kap. 12.

Avvisad gåva

Ett fruktansvärt mörker hade sänkt sig över den nation som hade förkastat sanningens ljus. Guds nåd som ”uppenbaras till frälsning för alla människor” hade uppenbarats. Men Frankrike hade avvisat gåvan och valt mörkret framför ljuset. Det hade bevittnat Guds nåds kraft och helgelse i människohjärtat. Tusentals hade gripits av den gudomliga kraften.

Städer och byar hade upplysts av dess härliga strålglans. De hade förkastat den himmelska gåva som de hade fått erbjudande om. De hade kallat det onda gott och det goda ont så länge, att de fallit offer för sitt eget självbedrägeri. Om nu folket verkligen trodde att de gjorde Guds vilja när de förföljde hans barn, så var de ändå trots sin uppriktighet inte oskyldiga. Det ljus som skulle ha räddat dem från att bli bedragna och från att befläcka sina själar med blodsskuld hade de medvetet förkastat.

Just i den stora katedral där, närmare 300 år senare, förnuftets gudinna skulle sättas på sin tron av en nation som hade glömt den levande Guden, lovade de under högtidlig ed att utrota kätteriet. Åter satte sig processionen i rörelse. Frankrikes representanter började genomföra den uppgift som de under ed hade lovat att fullfölja. ”Med korta mellanrum hade schavotter rests. På dessa skulle de protestantiska kristna brännas. Man hade ordnat det så att elden skulle tändas i det ögonblick konungen närmade sig. Processionen skulle stanna för att bevittna fullföljandet av dödsstraffen.” — Wylie, band 13, kap. 21. Den fruktansvärda tortyr som Kristi vittnen blev föremål för, är så fruktansvärd att vi inte skall relatera den i detalj. Men dessa martyrer vacklade inte ett ögonblick. En av dem svarade då han blev uppfordrad att avsvärja sig sin tro: ”Jag tror bara på det som profeterna och apostlarna tidigare har förkunnat, det som alla de heliga trodde på. Min tro är så fast förankrad i Gud, att den skulle kunna stå emot helvetets förenade makter”. — D’Aubigné, *History of the Reformation in Europe in the Time of Calvin*, band 4, kap. 12.

Schavottens skugga

Gång på gång stannade processionen vid tortyrplatserna. Då den kom tillbaka till utgångspunkten vid det kungliga slottet skingrades folkskarorna. Konungen och prelaterna drog sig tillbaka, väl tillfreds med dagens förhandlingar och glada över att den uppgift nu hade påbörjats, som skulle fortsättas till dess att kätteriet var helt utrotat.

Det fredens evangelium som Frankrike hade förkastat blev tyvärr grundligt utrotat. Följden därav skulle i sanning bli fruktansvärd. Den 21 januari 1793, exakt 258 år efter den dag då Frankrike högtidligt lovade att utrota Reformationen, gick en annan procession i ett helt annat syfte genom Paris’ gator. Åter spelade konungen huvudrollen. Åter rådde förvirring och vilda rop. Också nu krävde man fler människooffer. Åter kunde man se de svarta schavotterna. Och åter blev dagens händelser avslutade med fruktansvärda avrättningar. Ludvig XVI blev själv under strid med sina fångvaktare och skarprättare släpad fram till giljotinen, där man med våld höll honom fast till dess att bilan föll och hans avhuggna huvud rullade ned för schavotten.” — Wylie, band 13, kap. 21.

Konungen var heller inte det enda offret. I närheten av samma plats dödades tvåtusen åttahundra människor i giljotinen under skräckväldets blodiga dagar.

Reformationen hade öppnat Bibeln för världen. Den upplyste människorna om Guds lags föreskrifter och framhöll för dem hur nödvändigt det är att lyda dess undervisning. I sin oändliga kärlek hade Gud uppenbarat sitt rikes lagar och grundsatser för människorna. Herren hade sagt: ”I skolen hålla dem och göra efter dem, ty det skall tillräknas eder såsom vishet och förstånd av andra folk. När de få höra alla dessa stadgar skola de säga: ’I sanning, ett vist och förståndigt folk är detta stora folk’.” — 5 Mos. 4: 6. Då Frankrike förkastade Guds gåva, banade det vägen för anarki och ruin. Det oundvikliga resultatet av lagen om orsak och verkan var revolutionen och skräckväldet.

Långt innan den förföljelse började som plakaten hade gett anledning till, hade den tappre och ivrige Farel blivit tvingad att lämna sitt fosterland. Han reste till Schweiz, där han byggde vidare på Zwinglis arbete att göra folket vänligt stämt mot Reformationen. Han tillbringade sina senare år här men fortsatte att utöva ett stort inflytande på Reformationen i Frankrike. Under de första åren av sin landsflykt arbetade han framför allt för att utbreda evangelium i sitt fosterland. Han använde en stor del av sin tid till att predika bland sina landsmän som bodde i närheten av gränsen. Här följde han kampen med outtröttlig vaksamhet och hjälpte till med sina uppmuntrande ord och goda råd. Andra av de landsförvista hjälpte honom att översätta de tyska reformatorernas skrifter till franska. Dessa skrifter blev tillsammans med den franska bibeln tryckta i stora upplagor. Med hjälp av kolportörer såldes dessa skrifter vida omkring i Frankrike. Kolportörerna fick dem billigt och förtjänsten gjorde att de kunde fortsätta arbetet.

Farel började som fattig skollärare i Schweiz. Han reste till ett avsides liggande samhälle och började där undervisa barnen. Utöver de vanliga skolämnena införde han försiktigt bibliska sanningar. Han hoppades att med hjälp av barnen kunna upplysa föräldrarna. Det var några som trodde. Prästerna ingrep emellertid och stoppade arbetet. De vidskepliga bönderna övertalades att motsätta sig det. ’Detta kan inte vara Kristi evangelium”, påstod prästerna ”eftersom predikan inte åstadkommer fred utan strid.” — Wylie, band 14, kap. 3. Farel gjorde som de första lärjungarna. När han förföljdes i en stad flydde han till en annan. Från stad till stad och från samhälle till samhälle gick han till fots, utsatt för hunger, kyla och utmattning, samtidigt som hans liv överallt var i fara. Han predikade på torgen, i kyrkorna och ibland ifrån predikstolarna i domkyrkorna. Några gånger fann han kyrkan tom. Ibland blev hans predikan avbruten av rop och hån. Han blev flera gånger släpad ned ifrån predikstolen med våld. Mer än en gång gick pöbeln lös på honom och slog honom till dess att han nästan var död. Men han gav inte upp. Fastän han många gånger trängdes tillbaka gick han på nytt till anfall med outtröttlig energi. Han fick vara med om att städer och byar som hade varit starka fästen för påvedömet, öppnade sina portar för evangelium. Den lilla församling där han först hade arbetat, tog emot

Reformationen. Också städerna Murten och Neuchâtel förkastade de katolska ceremonierna och avskaffade användandet av helgonbilder.

Med vapen under kapporna

Farel hade länge önskat resa protestanternas fana i Genève. Om denna stad vanns skulle den bli en medelpunkt för Reformationen i Frankrike, Schweiz och Italien. Med detta i tankarna hade han fortsatt sitt arbete, till dess att många av städerna och byarna omkring staden hade vunnits. Därefter reste han med en enda följeslagare in i Genève. Men han fick bara tillåtelse att hålla två predikningar. Prästerna som förgäves hade försökt få de världsliga myndigheterna att fördöma honom, kallade in honom till ett kyrkomöte. Prästerna kom till detta möte med vapen under sina kappor, fast beslutna att ta hans liv. Dessutom hade en rasande pöbelhop, beväpnad med klubbor och svärd samlats utanför rådhuset för att gripa honom om han på något sätt skulle lyckas komma undan. Men han blev ändå räddad genom att några statliga ämbetsmän var närvarande med beväpnade män. Tidigt nästa morgon blev han och hans ledsagare förda över sjön till en trygg plats. Hans första försök att förkunna evangelium i Genève var slut.

Till nästa försök blev ett anspråkslösare redskap utvalt. Det var en ung man med ett utseende så ödmjukt att han blev kyligt bemött till och med av Reformationens bekännande vänner. För vad skulle en sådan kunna utföra, där Farel hade blivit avvisad? Hur skulle någon med så föga mod och erfarenhet kunna stå emot den storm, för vilken den starkaste och modigaste hade blivit tvungen att fly? ”lcke genom någon människas styrka eller kraft skall det ske, utan genom min Ande, säger Herren Sebaot.” — Sakarja 4: 6. ”Men det som för världen var dåraktigt, det utvalde Gud, för att han skulle låta de visa komma på skam.” ”Ty Guds dårskap är visare än människor, och Guds svaghet är starkare än människor.” — 1 Kor. 1: 27, 25.

Denne unge man, Froment, började som skollärare. De sanningar han undervisade barnen om i skolan upprepade de hemma. Föräldrarna kom snart för att höra Bibeln bli förklarad. Skolan fylldes av uppmärksamma lyssnare. Många exemplar av Nya testamentet och många traktater delades ut. Dessa lästes av många som inte vågade komma öppet för att lyssna till den nya läran. Efter en tid blev också denne arbetare tvungen att fly. De sanningar han hade förkunnat hade emellertid funnit vägen till folkets hjärta. Reformationen hade fått fotfäste. Den fortsatte att växa i styrka och omfattning. Predikanterna kom tillbaka. Genom deras ansträngningar blev den protestantiska gudstjänsten till slut införd i Genève.

Staden hade redan förklarat sig vara för Reformationen, då Kalvin vandrade in genom stadsportarna efter att ha vandrat omkring under olika förhållanden. Han kom tillbaka från sitt sista besök i sin fädernestad och var på väg till Basel. Då han fann att vägen var besatt av Karl V:s soldater blev han emellertid tvungen att ta omvägen genom Genève.

Vid detta besök såg Farel Guds finger. Även om folket i Genève hade bekänt sig till Reformationen fanns ännu mycket att göra där. Det är inte som samhälle, utan som individer människorna blir omvända till Gud. Pånyttfödelsen måste ske i hjärtat genom den helige Andes kraft och inte genom rådsförsamlingars beslut. Även om folket i Genève hade kastat av sig det katolska oket, kunde de inte lika lätt utrota de laster som hade härjat under dess herravälde. Det var inte någon lätt uppgift att grundlägga evangeliets principer eller att göra folket värdigt den ställning som Guds försyn tycktes ha kallat dem att inta.

Farel var övertygad om att han i Kalvin hade funnit en man som han kunde samarbeta med i denna verksamhet. I Guds namn bad han den unge evangelisten att stanna kvar och arbeta. Kalvin blev förskräckt. Timid och fredsälskande som han var, ryggade han tillbaka för kontakten med de djärva, självständiga och våldsamma invånarna i Genève. Hans svaga hälsa och lust att studera gjorde att han sökte ett mer tillbakadraget liv. Han ansåg att han bäst skulle kunna befrämja Reformationens sak med pennan i handen. Därför ville han finna en stilla, avskild plats där han kunde studera och genom pressen undervisa och bygga upp församlingarna. Men Farels högtidliga förmaning blev för honom som en kallelse från himmelen. Han vågade inte vägra att ta emot den. Det blev för honom, sade han, ”som om Guds hand hade räckts ut från himmelen och att den gripit tag i honom och satt honom orygglig fast på den plats som han så otåligt längtat efter att kunna lämna”. — D’Aubigné, *History of the Reformation in Europe in the Time of Calvin,* band 9, kap. 17.

Vid denna tid hotade stora faror protestanternas sak. Påvens förbannelser dundrade mot Genève. Mäktiga nationer hotade att ödelägga staden. Hur skulle denna lilla stad kunna stå emot det mäktiga prästvälde som så ofta hade förödmjukat konungar och kejsare? Hur skulle den kunna klara sig mot de stora härar som anfördes av världens mäktigaste segerherrar?

Överallt inom kristenheten hotades protestantismen av mäktiga fiender. Reformationens första segrar var förbi. Rom hade samlat nya krafter i förhoppning om att kunna fullborda utplånandet. Vid denna tid instiftades jesuitorden, den mest samvetslösa, grymmaste och mäktigaste av de organisationer som stödde påvedömet. Jesuiterna var helt avskurna från jordiska band och från alla intressen för mänskligheten. De hade dödat alla den naturliga kärlekens krav. De hade helt och hållet tystat förnuftets och samvetets röst. De erkände ingen annan regel, inte något band än sin ordens regler. De hade ingen annan förpliktelse än att utvidga dess makt. (Se ”Tillägg”.)

De som hade tagit emot Kristi evangelium hade fått kraft att möta faror och gå igenom lidanden. De vek inte tillbaka för kyla, hunger, svarigheter och fattigdom De höjde sannings fana trots fängelse, sträckbänk och bål. Jesuiterna kämpade mot dem, besjälade av en fanatism som gjorde det möjligt för dem att uthärda liknande faror. De stod emot sanningens

makt med list och förställning. Ingen förbrytelse var så stor att de inte kunde begå den. Inget bedrägeri var för lumpet för att de inte skulle kunna ta del i det. Ingen förställning var så listigt uttänkt, att de inte kunde tillämpa den. De hade avlagt löfte om evig fattigdom. De tänkte emellertid bara på hur de skulle kunna skaffa sig rikedom och makt, för att med hjälp av dessa medel störta protestantismen och återupprätta den påvliga dominansen.

De blev konungars rådgivare

När de uppträdde som medlemmar av sin orden tog de på sig en from attityd. De besökte fängelse och sjukhus. De hjälpte sjuka och fattiga. De sade sig ha försakat världen och bar Jesu heliga namn. De gick därför omkring som han och gjorde gott. Men under detta oklanderliga yttre doldes ofta de syndigaste och farligaste avsikter. En grundprincip i deras orden var att ändamålet helgar medlet. I överensstämmelse med denna regel var det inte bara tillåtet utan till och med hedervärt att ljuga, stjäla, mörda och avlägga falsk ed, när det var fördelaktigt för att befrämja kyrkans intressen. Under olika förklädnader trängde jesuiterna in i statens ämbeten. De steg så högt att de blev konungars rådgivare och bestämde nationernas politik. De blev tjänare för att kunna spionera på sina herrar. De upprättade högskolor för furstarnas och adelsmännens söner och skolor för det vanliga folket. Även barn från protestantiska hem lärdes ta del i påvliga ceremonier. Hela den katolska gudstjänstens prakt och ståt utvecklades för att förvirra sinnet och vädja till fantasin. Den frihet som föräldrarna hade arbetat och lidit för, blev sålunda förrådd av deras barn. Jesuiterna utbredde sig snabbt över hela Europa. Vart de kom fick påveväldet nytt liv.

För att ge jesuiterna större makt utfärdade påven ett edikt och påbjöd att inkvisitionen skulle återupprättas. (Se ”Tillägg”.) Trots den allmänna avsky som människor kände för denna fruktade domstol till och med i katolska länder återinfördes den av de påvliga regenterna. Skändliga illdåd, alltför brutala för att kunna tåla dagsljuset, återupprepades i hemliga fängelsehålor. I många länder blev tusentals och åter tusentals av folkets finaste söner och döttrar, de ädlaste och noblaste, de klokaste och högst utbildade, fromma och gudhängivna församlingsvårdare, framstående vetenskapsmän, begåvade konstnärer och duktiga hantverkare mördade eller tvingades att fly till andra länder.

Sådana var de medel som Rom använde för att släcka Reformationens ljus, beröva människorna Bibeln och återinföra den mörka tidsålderns okunnighet och vidskepelse. Men genom Guds välsignelse och genom det trofasta arbete som utfördes av de ädla män som hade kallats av Herren att vara Luthers efterföljare, blev protestantismen bevarad ifrån undergång.

Det var inte genom gunst eller vapen från furstarna som Reformationen fick sin kraft. I de minsta länder, bland de ringaste och svagaste nationer fann den sina starkaste fästen. Det vår det lilla Genève som befann sig mitt ibland fiender som gick till verket för att störta

påvedömet. Det var Holland som på sina sandbankar vid Nordsjön kämpade mot Spaniens tyranni. Spanien var på den tiden ett av de största och mest välbärgade länderna. Det var Sverige som vann segrar för Reformationen.

Under närmare 30 år arbetade Kalvin i Genève, först för att grundlägga en församling som höll sig till Bibelns rena moral och därefter för att göra sitt för att Reformationen skulle utbredas över hela Europa. Hans liv som offentlig ledare var inte felfritt. Inte heller var hans lära fri från villfarelse. Ändå var han ett Herrens redskap att förankra människor i tron på de stora bibelsanningarna. Dessa var mycket viktiga vid denna tidpunkt för att hävda protestantismens grundsatser emot påveväldet, som nu försökte att vinna tillbaka sin makt. De var också väsentliga för att befrämja ett helgat och ödmjukt liv i Reformationens församlingar, i stället för den stolthet och det fördärv som hade sin upprinnelse i Roms läror.

Från Genève sändes skrifter och lärare som utbredde Reformationen. De som var förföljda i andra länder såg upp till Genève för att få undervisning, råd och uppmuntran. Kalvins stad blev en tillflyktsort för de förföljda reformatorerna i hela Västeuropa. De flydde dit under den fruktansvärda storm som fortsatte att rasa i århundraden. Flyktingarna kom till Genève, utsvultna, sårade, berövade sina hem och sina vänner. Där blev de hjärtligt välkomnade. Människor tog hand om dem. När de hade funnit ett hem där, blev de genom sin fromhet, sin lärdom och sin duglighet till välsignelse för den stad som hade tagit emot dem. Många som sökte en tillflyktsort i Genève vände tillbaka till sina egna länder för att kämpa mot Roms tyranni. John Knox, den modige, skotske reformatorn, inte så få av de engelska puritanerna, protestanterna i Holland och Spanien och hugenotterna i Frankrike förde med sig från Genève den sanningens fackla som tändes i deras fädernesland.

Kapitel 13—Desperat kamp i Holland

Medan Luther verkade i Tyskland tändes också ljuset i andra länder. I Holland orsakade det påvliga tyranniet ganska tidigt en djärv protest. 700 år före Luthers tid blev således den romerske biskopen på ett modigt sätt anklagad av två biskopar. Dessa hade sänts till Rom på ett diplomatiskt uppdrag. Där hade de lärt känna den ”heliga stolens” sanna karaktär. ”Gud har gett sin drottning och äkta hustru, församlingen, en ädel och evigt förblivande försörjning för hennes familj och en hemgift som varken vissnar eller förgår. Han har gett henne en evig krona och en evig spira. . . . Alla dessa förmåner uppsnappar ni såsom en tjuv. Ni sätter er i Guds tempel. I stället för att vara herde har ni blivit en varg för fåren. . . Ni vill få oss att tro att ni är den högste biskopen. Men ni uppträdet snarare som en tyrann. Ni borde vara tjänarnas tjänare, som ni ju också kallar er. I stället söker ni att bli herrarnas herre. . . Ni drar förakt över Guds befallningar. . . Den helige Ande är alla församlingars byggmästare så långt världen når. . . Vår Guds stad, vars medborgare vi är, sträcker sig över alla himmelens regioner. Den är större än den stad som av de heliga profeterna fick namnet Babylon. Denna stad ger sig ut för att vara gudomlig. Den upphäver sig till himmelen och skryter över att dess visdom är oförgänglig. Och slutligen påstår den, helt utan grund, att den aldrig har felat eller någonsin kan fela.” — Gerard Brandt: *History of the Reformation in and About the Low Countries*, band 1, kap. 6.

Andra uppstod som från århundrade till århundrade upprepade denna protest. Dessa tidigare lärare, som färdades genom olika länder och är kända under olika namn, var till karaktären besläktade med de valdensiska missionärerna. De spred överallt kunskapen om evangelium. De kom också till Holland. Deras läror utbredde sig snabbt. De översatte den valdensiska Bibeln till holländska. De förklarade att ”den hade stora fördelar: inga skämt, inga fabler, inga lättsinnigheter, stora bedrägerier utan sanningens ord. Här och där fanns kanske ett hårt skal. Men märgen och sötman i det som var heligt och gott kunde lätt upptäckas i den.” — Brandt, band 1, kap. 14. Så skrev vänner till den gamla tron under 1100-talet.

Nu började de katolska förföljelserna. Men trots bål och tortyr växte antalet av de troende för varje dag. De framhöll modigt att Bibeln är den enda ofelbara auktoriteten i religiösa frågor, och att ”ingen bör tvingas att tro utan skall vinnas genom förkunnelse”. — Martyn, band 2, sid. 87.

Luthers lära fann en bördig jordmån i Holland. Allvarliga, trofasta män uppstod och förkunnade evangelium. Från en av provinserna i Holland kom Menno Simonis. Han hade utbildats som romersk katolik och ordinerats till prästämbetet. Han var emellertid fullständigt obekant med Bibeln. Han ville inte läsa den av fruktan för att bli påverkad av villoläror. När tvivel på transsubstantiationen (”förvandlingen” av brödet och vinet till Kristi

kropp och blod i den katolska nattvarden) tvingade sig på honom, betraktade han det som en frestelse från Satan. Han sökte att genom bön och bekännelse driva bort frestelsen. Men det lyckades inte. Han tog del i förströelser för att söka tysta samvetets anklagande stämma. Det hjälpte inte. Litet senare kom han att läsa Nya testamentet och detta i samband med läsningen av Luthers skrifter medförde att han tog emot Reformationens lära. Inte långt därefter blev han i en by i närheten vittne till avrättandet av en man som dömdes till döden för att han hade blivit omdöpt. Detta kom honom att studera Bibeln ifråga om barndopet. Han kunde inte finna något stöd för barndopet i Bibeln. Han fann i stället att omvändelse och tro överallt framhölls som förutsättningen för dop.

Menno lämnade den romerska kyrkan och vigde sitt liv åt att förkunna de sanningar han hade tagit emot. Både i Tyskland och i Holland hade det uppstått en grupp fanatiker. Dessa framhöll meningslösa och uppviglande läror. De förkastade ordning och anständighet. De tillgrep uppror och våld. Menno insåg de fruktansvärda följder som dessa rörelser oundvikligen skulle medföra. Han gjorde därför ivrigt motstånd mot dessa fanatikers felaktiga läror och vilda planer. Men många som blivit förvillade av dessa fanatiker hade förkastat deras fördärvliga läror. Efterkommande till de kristna från äldre tider levde dessutom fortfarande. Dessa var en frukt av valdensernas undervisning. Bland dem arbetade Menno med stor iver och framgång.

I 25 år reste han omkring tillsammans med sin hustru och sina barn. De utsattes för stora påfrestningar och umbäranden och råkade ofta i livsfara. Han arbetade bland de lägre klasserna av befolkningen i Holland och Nordtyskland och utövade ett vittomfattande inflytande. Fastän han bara hade en bristfällig utbildning var han av naturen vältalig. Han var orubbligt rättskaffens. Han hade ett ödmjukt sinne, ett vänligt uppträdande och en uppriktig och allvarlig gudsfruktan. Hans liv var ett exempel på den lära som han förkunnade. Han vann därför folkets förtroende. Hans anhängare skingrades och förtrycktes. De led mycket därför att de förväxlades med de fanatiska münzeriterna. Men stora skaror blev ändå omvända genom hans arbete.

Inte tala, inte läsa, inte lyssna

Ingenstans blev Reformationens läror så allmänt utbredda som i Holland. I få länder led dess anhängare en mer fruktansvärd förföljelse. I Tyskland hade Karl V bannlyst Reformationen. Han skulle med glädje ha fört alla dess anhängare till hålet. Men furstarna reste sig som en barriär mot hans tyranni. I Holland hade han större makt. Det ena förföljelseediktet följde det andra i snabb takt. Att läsa Bibeln, att förkunna den eller höra den förkunnas eller till och med bara att tala om den var tillräckligt för att föra någon till döden på bålet. Det var också dödsstraff för att bedja till Gud i enskildhet, att underlåta att knäböja framför en helgonbild eller att sjunga en psalm. Även de som avsvor sig sina

villfarelser blev dömda. Männen dömdes att dö för svärdet, kvinnor att begravas levande. Tusentals omkom under Karl V:s och Filip II:s regeringar.

En gång blev en hel familj förd inför inkvisitorerna anklagade för att ha varit borta från mässan och för att ha tillbett Gud i hemmet. Då den yngsta av sönerna tillfrågades om vad de sysslade med i lönndom, svarade han: ”Vi faller på knä och beder Gud om att upplysa våra sinnen och förlåta våra synder. Vi beder för vår härskare och hans regering, att den skall få framgång och att hans liv skall bli lyckligt. Vi beder för vår överhet att Gud skall bevara den.” — Wylie, band 18, kap 6. Några av domarna blev djupt rörda, men fadern och en av hans söner dömdes till bålet.

Martyrernas tro höll stånd mot förföljelsens raseri. Inte bara män utan också svaga kvinnor och unga flickor visade ett orubbligt mod. ”Hustrur ställde sig vid sidan av sina mäns bål, och medan dessa led i elden viskade de tröstens ord till dem eller sjöng psalmer för att uppmuntra dem.” ”Unga flickor lade sig levande i sina gravar som om de gick in i sitt sovrum för att vila för natten. De gick fram till schavotten eller till elden, klädda i sina bästa kläder, som om de skulle gå till sitt bröllop.” — Wylie, band 18, kap. 6.

På samma sätt som när hedendomen försökte tillintetgöra evangelium blev också nu de kristnas blod den säd som gav skörd. (Se Tertulianus, *Apologeticum*, par. 50.) Förföljelse gjorde sitt till för att öka antalet av sanningens vittnen. Monarken eggades till raseri över folkets obetvingliga fasthet. År efter år påskyndade han sitt fruktansvärda verk. Men allt blev utan resultat. Under Vilhelm av Oranien skaffade revolutionen till sist Holland religionsfrihet.

Kapitel 14—Reformation i sverige

Danmark fick höra evangelium av von Tausen. Bröderna Olaus och Laurentius Petri predikade Guds budskap i Sverige. Den svenske kungen stödde brödernas arbete. Därigenom fick evangelium stor framgång i vårt land. Den stora Reformationen hade tagit sin början.I Piemontbergen, på de franska slätterna och längs de holländska kusterna markerades evangelii framgång av anhängarnas blod. Men i länderna norrut fick Reformationen en fredlig debut. Studenter som reste hem från Wittenberg förde Reformationens läror till Skandinavien. Utgivandet av Luthers skrifter gjorde mycket för att sprida ljuset. De lägre klassernas härdade folk i Norden vände sig ifrån romarkyrkans sedefördärv, prakt och vidskepelse för att med glädje ta emot de rena, enkla och livgivande sanningarna i Bibeln.

Hans Tausen ”Danmarks reformator” var bondson. Pojken visade tidigt tecken på ett rörligt intellekt. Han längtade efter att få utbildning, men föräldrarnas förhållanden gjorde det omöjligt. Han gick i kloster. Här vann han priorns gillande genom sitt rena liv och sin trohet och flit. Samtal med honom visade att han hade en begåvning som gav löfte om, att han en gång i framtiden skulle kunna bli till nytta i kyrkans tjänst. Det bestämdes därför att han skulle få utbildning vid ett av de tyska eller holländska universiteten. Den unge mannen fick tillåtelse att själv välja läroanstalt med det enda förbehållet, att han inte fick resa till Wittenberg. Kyrkans elev skulle inte utsattas for giftiga villoläror, sade munkarna.

Tausen reste till Köln, som då var ett av katolicismens fasta bålverk. Här fick han snart avsmak för lärarnas mysticism. Han kom över Luthers skrifter. Han läste dem med förundran och glädje och ville mycket gärna få tillfälle att åtnjuta reformatorns personliga undervisning. Men därmed skulle han nog riskera att förolämpa sin klosterföreståndare och förlora sitt underhåll. Ändå dröjde det inte länge förrän han hade fattat sitt beslut. Snart var han inskriven som student i Wittenberg.

Då han kom hem till Danmark vände han tillbaka till sitt kloster. Hittills var det ingen som misstänkte honom för att vara lutherskt sinnad. Han röjde inte sin hemlighet. Han sökte utan att väcka fördomar hos sina klosterbröder att leda dem till en renare tro och ett mer helgat liv. Han läste Bibeln och förklarade dess rätta betydelse för dem. Till sist förkunnade han Kristus för dem som syndarens rättfärdighet och enda hopp om frälsning. Priorn blev mycket vred, eftersom han hade haft stora förhoppningar på honom som en säker försvarare av den romerska kyrkan. Tausen blev strax förflyttad från sitt eget kloster till ett annat och under sträng tillsyn inspärrad i sin cell.

Till stor skräck för de nya vaktarna förklarade snart flera av munkarna att de hyllade protestantismen. Genom gallret i sin cell hade Tausen undervisat sina klosterbröder om sanningen. Hade dessa danska fäder känt till kyrkans metoder ifråga om kätteriet, skulle

man aldrig mer ha fått höra Tausens röst. Men i stället för att ge honom en grav i en eller annan underjordisk fängelsehåla, jagade de honom bort ifrån klostret. Nu stod de maktlösa. En kunglig förordning som just hade utfärdats, beskyddade den som anslöt sig till den nya läran. Tausen började predika. Kyrkorna öppnades för honom. Folk strömmade till för att lyssna. Också andra förkunnade Guds ord. Nya testamentet som blev översatt till danska, fick stor spridning. De ansträngningar som katolikerna gjorde för att hejda arbetet bidrog bara till att påskynda det. Under löpet av en kort tid förklarade Danmark att det hade tagit emot den lutherska läran.

Sverige blir frihetens försvarare

Också till Sverige förde unga män, som hade druckit ur källan i Wittenberg, livets vatten till sina landsmän. Två av ledarna i den svenska Reformationen, Olaus och Laurentius Petri, söner till en smed i Örebro, studerade under Luther och Melanchthon. De sanningar som de inhämtade förkunnade de flitigt. På samma sätt som den store reformatorn väckte Olaus folket genom sin iver och vältalighet medan Laurentius i likhet med Melanchthon var lärd, betänksam och lugn. Båda var besjälade av en varm fromhet, hade god teologisk utbildning och försvarade sanningen med orubbligt mod. Det saknades inte motstånd från katolskt håll. Den romerska kyrkans präster uppviglade den okunniga och vidskepliga befolkningen till motstånd. Olaus Petri blev ofta angripen av pöbeln. Han undslapp vid flera tillfällen nätt och jämt med livet. Dessa reformatorer åtnjöt emellertid konungens gunst och beskydd.

Under den romerska kyrkans välde hade folket sjunkit ned i fattigdom och hade undertryckts. Bibeln hade de inte. Då deras religion uteslutande bestod av symboler och ceremonier som inte upplyste sinnet, var de på väg tillbaka till sina hedniska seder och vidskepliga läror. Landets befolkning var splittrad i partier som kämpade mot varandra. På grund av dessa ständiga stridigheter ökade misären för alla. Konungen bestämde att en reformation skulle genomföras i staten och kyrkan. Han bjöd dessa duktiga medarbetare välkomna i kampen mot Rom.

I närvaro av konungen och de ledande männen i Sverige försvarade Olaus Petri med stor skicklighet den lutherska läran inför den romerska kyrkans förespråkare. Han förklarade att kyrkofädernas läror bara kunde godkännas om de överensstämde med Bibeln och att de viktigaste troslärorna framhölls i Bibeln på ett klart och rättframt sätt, så att alla kunde förstå dem. Kristus sade: ”Min lära är icke min, utan hans, som har sänt mig.” Och Paulus skrev, att om han förkunnade något annat evangelium än det som han hade tagit emot, skulle han vara förbannad. (Joh. 7: 16; Gal. 1: 8.) ”Hur”, frågade reformatorn, ”kan då andra vara förmätna nog att införa dogmer efter godtycke och påbjuda dem som något som är nödvändigt för att man skall vinna frälsning?” — Wylie, band 10, kap. 4. Han visade att

kyrkans föreskrifter saknade auktoritet, när de stod i strid mot Guds befallningar. Han hävdade den stora protestantiska principen, att Bibeln och ingenting annat än Bibeln är regeln för tro och liv.

Fastän denna konfrontation ägde rum inom en ganska sluten krets, räcker den dock för att visa ”vad slags människor det var som utgjorde eliten inom Reformationen. De var inte olärda, sekteriska, högröstade, stridslystna personer. Långt därifrån. De var män som hade studerat Guds ord och som förstod att använda de vapen som Bibeln gav dem. I fråga om humanistisk lärdom låg de före sin egen tid. Om vi begränsar vår uppmärksamhet till sådana lysande centra som Wittenberg och Zürich och så berömda namn som Luther och Melanchthon, Zwingli och Oecolampadius, ser vi snart att dessa var ledare för rörelsen. Vi väntar helt naturligt av dem en häpnadsväckande kraft och överlägsen begåvning. Av de mer underordnade väntade man sig inte en sådan resning. Låt oss då vända oss till den mer avsidesliggande skådeplatsen i Sverige, till mer anspråkslösa namn som Olaus och Laurentius Petri — från mästarna till lärjungarna och vad finner vi?. . . Lärda och teologer, män som grundligt hade satt sig in i hela det evangeliska sanningssystemet och som vinner en lätt seger över de skolastiska sofisterna och de påvliga dignitärerna.” — Wylie, band 10, kap. 4.

Som resultat av denna konfrontation tog konungen av Sverige emot den protestantiska tron. Det dröjde inte heller länge förrän riksdagen uttalade sig till förmån för den. Olaus Petri hade översatt Nya testamentet till svenska. På konungens önskan åtog sig de två bröderna att översätta hela Bibeln. Så fick svenska folket för första gången Guds ord på sitt eget språk. Riksdagen bestämde att präster runtomkring i landet skulle förklara Bibeln och att barnen i skolorna skulle lära sig att läsa Bibeln.

Lugnt och säkert drevs okunnighetens och vidskepelsens mörker undan av evangeliets välsignade ljus. Efter det att nationen befriats från den romerska kyrkans förtryck nådde den en storhet och styrka som aldrig tidigare. Sverige blev ett av protestantismens starkaste bålverk. Ett århundrade senare kom denna lilla och hittills svaga nation Tyskland till undsättning i den fruktansvärda kampen under trettioåriga kriget. Det var det enda land i Europa som vågade räcka en hjälpande hand vid en ohyggligt farlig tidpunkt. Hela Nordeuropa tycktes bli tvingat tillbaka in under Roms tyranni. Det var den svenska hären som gjorde det möjligt för Tyskland att åstadkomma en vändpunkt i den romerska maktens framgångar och skaffa tolerans åt protestanterna, kalvinister såväl som lutheraner, och att återupprätta samvetsfriheten i de länder som hade godkänt Reformationen.

Kapitel 15—England går sin egen väg

William Tyndale gav ut den första översättningen av Bibeln på engelska till folket. Han blev förrådd och fick ge sitt liv för evangelium. Men i stället för tillbakagång bidrog detta tillsammans med hans arbete till att föra många människor till Kristus ända till vår tid. John Knox var ytterligare en modig reformator. Han gav inte vika för sin skotska drottning, som hade sänt otaliga protestanter i döden. Knox hade stor framgång och vann Skottland för Gud. Även bröderna John och Charles Wesleys verk beskrivs i detta kapitel. Samtidigt som Luther öppnade en stängd bibel för det tyska folket, påverkade Guds Ande Tyndale att utföra ett liknande verk i England. Wycliffes bibel hade blivit översatt efter den latinska texten som innehöll många fel. Den hade aldrig blivit tryckt.

De handskrivna manuskripten var så dyrbara att bara några få rika män eller adliga kunde skaffa sig dem. Och då denna bibel också var strängt förbjuden av kyrkan hade den fått jämförelsevis ringa spridning. År 1516, ett år innan Luthers teser spikades hade Erasmus utgett sin grekiska och latinska utgåva av Nya testamentet. Nu blev Guds ord för första gången tryckt på grundspråket. I detta verk blev många fel i tidigare utgåvor rättade och innebörden var klarare uttryckt. Många inom den upplysta klassen fick bättre kunskap om sanningen. Detta gav reformationsverket en ny framstöt. Men den vanliga befolkningen var ännu i stor utsträckning avskuren från Guds ord. Det blev Tyndale som skulle fullborda Wycliffes verk genom att ge sina landsmän Bibeln.

Tyndale var en ivrig forskare och allvarlig sanningssökare. Han hade fått kunskap om evangelium genom att läsa Erasmus' grekiska Nya testamentet. Utan fruktan förkunnade han sin övertygelse. Han hävdade att all lära skall prövas med Bibeln. På det katolska påståendet att kyrkan hade Bibeln och att endast kyrkan kunde tolka den, svarade Tyndale: ”Vet ni vem som lärde örnarna att finna sitt byte? Samme Gud lär sina hungriga barn att finna sin Fader i hans Ord. Långt ifrån att ha gett oss Bibeln är det ni som har dolt den för oss. Det är ni som har bränt dem på bål som undervisat om den. Om ni kunde skulle ni även bränna själva Bibeln.” — D'Aubigné, *History of the Reformation of the sixteenth Century,* band 19, kap. 4.

Tyndales predikan väckte stort intresse. Många tog emot sanningen. Men prästerna var på sin vakt. Så snart han hade lämnat platsen försökte de genom sina hotelser och oriktiga framställningar omintetgöra hans arbete. Detta lyckades också alltför ofta för dem. ”Vad kan vi göra? utbrast han. ”Medan jag sår på den ena platsen plundrar fienden den åker som jag just har lämnat. Jag kan inte vara överallt. Om bara de kristna hade Bibeln på sitt eget språk, kunde de själva hålla stånd mot dessa sofister. Utan Bibeln är det omöjligt att hålla allmänheten kvar i sanningen.” - D'Aubigné, band 18, kap. 4.

Hans tankar började nu syssla med en ny plan. ”Det var på israeliternas språk som psalmerna sjöngs i Herrens tempel”, sade han, ”och skall då inte evangelium talas på det engelska språket ibland oss?. . . Skulle kyrkan ha mindre ljus vid middagstiden än i gryningen?. . . De kristna måste läsa Nya testamentet på sitt modersmål. Doktorerna och lärarna inom kyrkan var inbördes oeniga. Bara med hjälp av Bibeln kunde människorna nå fram till sanningen. ”Den ene håller på en doktor, den andre på en annan. . . . Men var och en av dessa författare motsäger den andre. Hur skall vi då kunna skilja mellan dem som talar sanning och dem som talar osanning?. . . Hur? . . . I sanning genom Guds ord.” — Samma källa, band 18, kap. 4.

Inte långt därefter utbrast en lärd, katolsk doktor som diskuterade med honom: ”Det vore bättre för oss att avstå från Guds lag än från påvens.” Tyndale svarade: ”Jag trotsar både påven och alla hans lagar. Och om Gud sparar mitt liv kommer jag under loppet av några få år att göra så, att en pojke som kör plogen vet mer om Bibeln än ni.” — Anderson, *Annals of the English Bible,* sid. 19.

Hans planer att ge folket Nya testamentet på deras eget språk tog nu form. Han började med uppgiften. Då han fördrevs från sitt hem genom förföljelse, reste han till London. Där fortsatte han en tid sitt arbete ostörd. Men åter blev han, på grund av våld från katolikernas sida, tvungen att fly. Hela England tycktes vara stängt för honom. Han bestämde sig för att söka skydd i Tyskland. Här började han trycka Nya testamentet på engelska. Två gånger stoppades arbetet. Men när tryckningsarbetet blev förbjudet i den ena staden, reste han till en annan. Till sist kom han till Worms, där Luther några få dagar tidigare hade försvarat evangelium i riksdagen. I denna gamla stad hade Reformationen många vänner. Där kunde Tyndale fortsätta sitt arbete utan ytterligare hinder. 3.000 exemplar av Nya testamentet kom ut snart därefter. En ny upplaga trycktes samma år.

Med allvar och iver fortsatte han sin verksamhet. Trots att de engelska myndigheterna hade hållit den mest noggranna vakt i de engelska hamnarna, kunde Guds ord på olika hemliga vägar föras till London och därifrån sändas ut över landet. Katolikerna sökte förgäves undertrycka sanningen. Av en bokhandlare som var vän till Tyndale, köpte biskopen i Durham en gång hela hans lager av biblar med avsikt att förstöra dem. Han trodde att detta i hög grad skulle hundra verksamheten. Men för de pengar som kom in på detta sätt skaffade reformatorn sig material till en ny och bättre utgåva, som de annars inte skulle ha tryckt. Då Tyndale senare sattes i fängelse fick han löfte om frihet på villkor att han uppgav namnen på dem som hade hjälpt honom med pengar att trycka Bibeln. Han svarade att biskopen av Durham hade gjort mer än någon annan. Genom att betala ett gott pris för de böcker som fanns på lager hade han hjälpt honom att fortsätta med mod och hopp.

Frihetens förkämpe

Tyndale blev förrådd i sina fienders händer. En gång måste han sitta i fängelse i flera månader. Slutligen vittnade han om sin tro genom martyrdöden. Men de vapen som han hade smitt gjorde det möjligt för andra evangelii stridsmän att kämpa genom alla århundraden ned till vår egen tid.

Latimer hävdade från talarstolen att Bibeln borde läsas på folkets språk. Bibelns författare, sade han, ”är Gud själv”. Dess skrifter är mäktiga och eviga som dess upphovsman. ”Det finns ingen konung, kejsare, myndighet eller härskare. . . som inte är skyldig att lyda. . . hans heliga Ord.” ”Låt oss inte gå in på sidovägar utan låt Guds ord leda oss. Låt oss inte följa efter. . . våra förfäder, inte heller forska efter vad de gjorde utan efter vad de borde ha gjort.” — Hugh Latimer: *First Sermon Preached Before King Edvard VI.*

Barnes och Frith, Tyndales trofasta vänner, framträdde för att försvara sanningen. Ridleys anhängare och Cranmer följde efter. Dessa ledare inom den engelska Reformationen var lärda män. De flesta av dem hade varit högt aktade för sin iver och fromhet inom den katolska kyrkan. Deras motstånd mot påvedömet berodde på deras kunskap om ”den heliga stolens” villfarelser. Deras insikt i Babylons hemligheter gav deras vittnesmål mot den en större övertygande kraft.

”Nu skulle jag vilja ställa en egendomlig fråga”, sade Latimer. ”Vem är den flitigaste biskopen och prelaten i hela England? . . . Jag ser att ni lyssnar och väntar på att jag skall nämna hans namn. Jag skall tala om det för er: Det är Djävulen. . . han lämnar aldrig sitt biskopsdöme. . . Kalla på honom när ni vill. Han är alltid hemma. . . Han står alltid bakom sin plog. . . Jag försäkrar att ni aldrig kommer att träffa honom sysslolös. . . Där Djävulen bor. . . bort med böcker och fram med ljusstakarna. Bort med Bibeln och fram med rosenkransen! Bort med evangeliets ljus och fram med de tända ljusen, även om det är mitt på dagen! Ned med Kristi kors! Fram med avlatsförsäljarna!. . . Bort med arbete att klä de nakna, de fattiga och de maktlösa! Fram med bilddyrkan och utsmyckning av stock och sten! Fram med människors traditioner och med deras lagar! Ned med Guds traditioner och hans allra heligaste ord!. . . Ack om våra prelater vore lika flitiga att så den goda säden som Satan är att så vildhavre och ogräs.” — Hugh Latimer: *Sermon of the Plough.*

Den upphöjda princip som hävdades av dessa reformatorer — samma princip som förkunnades av valdenserna, av Wycliffe, av Johan Hus, av Luther, Zwingli och andra som slöt sig till dem — var Bibelns ofelbara auktoritet som regel för tro och liv. De förnekade påvars, kyrkomötens, kyrkofäders och konungars rätt att härska över samvetet i religiösa frågor. Bibeln var deras auktoritet. Med den prövade de alla läror och påståenden. Tro på Gud och hans ord höll dessa män uppe när de offrade sina liv på bålet. ”Var frimodig!” ropade Latimer till martyren vid sin sida på bålet, då lågorna höll på att tysta deras röster.

”Vi skall idag genom Guds nåd tända ett sådant ljus i England, att jag hoppas att det aldrig skall kunna utsläckas.” — *Works of Hugh Latimer*, band 1, sid. 13.

I Skottland blev den säd som utsåddes av Columba och hans medarbetare aldrig helt uppryckt. Under århundraden efter det att församlingarna i England hade böjt sig för Rom bevarade skottarna sin frihet. Men under 1100-talet infördes påvedömet också i Skottland och härskade där lika oinskränkt som i något annat land. Ingenstans var mörkret större. Ändå bröt ljustrålar igenom mörkret och gav löfte om en gryende dag. Lollarderna kom från England och hade Bibeln och Wycliffes lära med sig. De gjorde mycket för att bevara kunskapen om evangelium. Varje århundrade hade sina vittnen och sina martyrer.

Reformationens spår följde Luthers skrifter och därefter Tyndales engelska Nya testamentet. Utan att prästerskapet lade märke till det, vandrade dessa sändebud i stillhet över bergen och genom dalarna. De tände nytt ljus i sanningens fackla som nästan höll på att slockna i Skottland. De bröt ned det verk som den romerska kyrkan hade uträttat under 400 års förtryck.

Då var det martyrernas blod som gav rörelsen ny fart. De katolska ledarna vaknade plötsligt upp och insåg den fara som hotade deras sak. De förde några av Skottlands ädlaste och mest aktade söner till bålet. Men dessa lyckades endast resa en talarstol och från denna ljöd dessa döende vittnens ord genom landet och väckte i folkets sinne ett fast beslut om att kasta av sig det romerska oket.

Hamilton och Wishart, som var av furstlig härkomst både till börd och karaktär, gav sina liv på bålet tillsammans med en lång rad lärjungar av mer anspråkslös härkomst. Men från Wisharts brinnande bål uppstod en som lågorna inte skulle kunna tysta, en som genom Guds hjälp skulle ringa dödsklockan över påvedömet i Skottland.

John Knox hade vänt sig bort ifrån kyrkans traditioner och mystik för att hålla sig till Guds ords sanningar. Wisharts lära hade stärkt honom i beslutet att lämna den romerska kyrkan och sluta sig till de förföljda reformatorerna.

Av sina trosfränder uppmanades han att börja predika. Tanken på det ansvar som följde med en sådan gärning kom honom emellertid att gripas av panik. Det var först efter att ha tillbringat flera dagar i ensamhet och svår kamp med sig själv som han gav sitt samtycke. Men när han väl hade tagit på sig uppgiften, tog han itu med den med orubblig beslutsamhet och orygglig mod så länge han levde. Denne trofaste reformator fruktade inte för någon människa. Martyrbålen som lyste omkring honom tjänade bara till att öka hans iver. Med tyrannens yxa hängande som ett hot över sitt huvud höll han fast vid sin ståndpunkt och riktade kraftiga slag till höger och vänster för att bryta ned avguderiet.

Ansikte mot ansikte med drottningen av Skottland, som hade fått många protestantiska ledares mod att svikta, avlade John Knox ett orubbligt vittnesbörd för sanningen. Han lät inte sälja sig för smicker. Han lät sig inte heller kuvas genom hotelser. Drottningen anklagade honom för att vara villolärare. Han hade lärt folket en religion som staten hade förbjudit. På det sättet hade han överträtt Guds befallning som ålägger understår att lyda sina furstar. Knox svarade bestämt:

”Den sanna religionen har aldrig haft sin upprinnelse hos eller fått sin auktoritet från världsliga furstar utan bara från den evige Guden. Därför är det inte heller undersåtarnas plikt att inrätta sin religion efter sina furstars smak. Alltför ofta är det så att furstarna är mer okunniga om Guds sanna religion än alla andra. Om alla Abrahams efterkommande hade låtit Farao som länge hade varit deras konung, bestämma deras religion, kan ers majestät då säga mig vad slags religion det skulle ha funnits i världen? Eller om alla människor på apostlarnas tid hade haft samma religion som de romerska kejsarna, vilken religion skulle vi då ha haft här på Jorden?. . . Av detta kan ers majestät förstå att undersåtarna inte är bundna till sina furstars religion, även om det är dem ålagt att visa dem lydnad.”

Drottning Maria invände: ”Ni tolkar Bibeln på ett sätt och de, dvs. katolikerna tolkar den på ett annat sätt. Vem skall jag tro och vem skall vara domare?”

”Ni skall tro på Gud som talar tydligt i sitt Ord”, svarade reformatorn. ”Och längre än Bibeln lär bör ni varken tro den ene eller den andre. Guds ord är tydligt i sig självt. Förefaller något oklart på en plats, så förklarar den helige Ande, som aldrig står i strid med sig själv, samma sak tydligare på något annat ställe, så att inget tvivel kan finnas kvar, annat än hos dem som hårdnackat fortsätter att vara okunniga.” — David Laing, *The Connected Works of John Knox,* band 2, sid. 281, 284.

Sådana sanningar var det som den oförskräckte reformatorn med fara för sitt eget liv talade för furstiga öron. Och med samma oförskräckta mod höll han fast vid sin föresats. Han bad och kämpade Herrens kamp intill dess att Skottland var befriat från påvedömet.

Då protestantismen infördes som statsreligion i England bidrog det till att begränsa förföljelsen, men den upphörde inte helt. Medan många av den romerska kyrkans läror förkastades, höll folket alltjämt fast vid många av dess seder. De förkastade påvens överhöghet. I hans ställe insatte de emellertid konungen som kyrkans överhuvud. I kyrkans gudstjänster fanns alltjämt stora avvikelser från evangeliets renhet och enkelhet. Folket förstod ännu inte den stora principen i religionsfriheten. Även om de protestantiska härskarna sällan grep till de fruktansvärda grymheter som den romerska kyrkan hade använt sig av ifråga om kätteriet, så blev ändå inte den enskildes rätt att tillbedja Gud i överensstämmelse med sitt eget samvetes krav erkänt. Man krävde att alla skulle ta emot de

läror och iaktta de ceremonier i gudstjänsten som föreskrevs av statskyrkan. De oliktänkande blev i större eller mindre utsträckning förföljda under flera hundra år.

På 1600-talet blev tusentals präster bortdrivna från sina ämbeten. Under hot av höga böter, fängelse och landsförvisning förbjöds folket att närvara vid andra religiösa möten än dem som kyrkan erkände. De trofasta människor som inte kunde underlåta att samlas för att tillbedja Gud måste komma tillsammans på mörka smågator, i vindskupor och under vissa årstider i skogarna mitt i natten. I skydd av den djupa skogen, i ett tempel som Gud själv hade byggt samlades dessa skingrade och förföljda Herrens barn för att upplyfta sina sinnen i bön och tacksägelse. Men trots alla deras försiktighetsåtgärder måste många lida för sin tro. Fängelserna var överfyllda, familjer splittrades och många utvisades till främmande länder. Men Gud var med sina barn. Förföljelserna kunde inte tysta deras vittnesmål. Många drevs över havet till Amerika. Där lade de grunden till den politiska och religiösa frihet som har varit detta lands styrka och heder.

Liksom på apostlarnas tid visade det sig åter att förföljelsen bidrog till att evangelium fick spridning. I ett motbjudande fängelse som var fullt av förbrytare och fördärvade människor, levde John Bunyan som i en rent himmelsk atmosfär.

Där skrev han sin underbara allegori om Kristens vandring från ödeläggelsens land till den himmelska staden. I mer än 200 år har denna röst från fängelset i Bedford talat till människors sinnen med gripande kraft. Bunyans ”Kristens resa” och hans ”Överflödande nåd för den störste bland syndare” har lett många in på livers väg.

De byggde för framtiden

Baxter, Flavel, Alleine och andra begåvade män med utbildning och med djup kristen erfarenhet trädde upp för att modigt försvara den tro som en gång för alla överlämnats åt de heliga. Det verk som dessa män utförde, dessa som härskare bannlyste och förklarade fredlösa, kan aldrig gå om intet. Flavels ”Fountain of Life” och ”Method of Grace” har lärt tusentals människor hur de skall överlämna sig i Kristi omvårdnad. Baxters ”Reformed Pastor” har visat sig vara till god hjälp för många som önskat åstadkomma en väckelse i Guds verk. Boken ”Saint’s Everlasting Rest” har gjort mycket för att föra människor in i den vila som ”står åter för Guds folk”.

Ett hundra år senare under en tid av stort andligt mörker framträdde Whitefield och bröderna Wesley som Guds ljusbärare. Under statskyrkans herravälde hade det engelska folket sjunkit ned i ett tillstånd av religiöst förfall, som knappt kunde skiljas från hedendom. Naturreligion var favoritämnet inom prästerskapet och utgjorde den viktigaste delen av deras teologi. De högre klasserna hånade gudstron och berömde sig av att stå höjda över allt som de kallade fanatism. De lägre samhällsklasserna var i hög grad okunniga och offer för

lastbarhet, samtidigt som kyrkan inte längre hade mod och tro att bygga upp sanningens raserade murar.

Den viktiga läran om rättfärdiggörelse genom tro som så klart hade framställts av Luther hade nästan helt glömts bort. Den katolska principen att förlita sig på goda gärningar för att vinna frälsning hade intagit dess plats. Whitefield och bröderna Wesley som var medlemmar av den etablerade kyrkan sökte allvarligt vinna Guds välbehag. Och detta, hade de blivit lärda, skulle de tillförsäkra sig genom ett dygdigt liv och iakttagandet av religionens seder och bruk.

När Charles Wesley en gång blev sjuk och trodde att döden närmare sig, tillfrågades han: ”på vad grundar du ditt hopp om evigt liv?” Han svarade: ”Jag har försökt att tjäna Gud efter bästa förmåga.” Då den vän som ställde frågan inte ryckte att svaret var helt tillfredsställande tänkte Wesley: ”Vad nu då, är inte mina ansträngningar tillräckligt underlag för mitt hopp? Vill han ta ifrån mig mina försök? Jag har inte någonting annat att lita på.” — John Whitehead: *Life of the Rev. Charles Wesley,* sid. 102. Så stort var det mörker som hade lägrat sig över kyrkan att det dolde försoningen, berövade Kristus hans ära och vände människors tankar bort ifrån deras enda hopp om frälsning, den korsfäste Återlösarens blod.

Wesley och hans anhängare kom att inse att sann kristendom bor i sinnet och att Guds lag gäller våra tankar såväl som våra ord och handlingar. Nu var de övertygade om att inte bara ett korrekt yttre uppträdande utan också hjärtats helgelse var nödvändig. De bestämde sig för att leva ett nytt liv. Genom ivriga ansträngningar och innerlig bön försökte de att undertrycka det naturliga sinnets ondska. De levde ett liv i självförnekelse, välgörenhet och ödmjukhet. De höll sig strängt och noggrant till allt som de ansåg skulle hjälpa dem att uppnå det som de mest av allt önskade, den helgelse som kunde tillförsäkra dem Guds välbehag. Men de fann inte vad de sökte. Deras försök att frigöra sig från syndens förbannelse och att bryta dess makt lyckades inte. Det var samma kamp som Luther hade gått igenom i sin klostercell i Erfurt. Det var samma fråga som hade plågat hans själ: ”Huru skulle en människa kunna ha rätt mot Gud.” — Job 9: 2.

Sanningens gudomliga eld, som nästan hade slocknat på protestantismens altare, skulle tändas på nytt med den gamla fackla som ned genom århundraden hade bevarats av böhmiska kristna. Efter Reformationen hade protestantismen nedtrampats av de katolska horderna. Alla som vägrade att ge avkall på sanningen tvingades att fly. Några av dem fann sin tillflykt i Sachsen, där de höll den gamla tron vid liv. Från efterkommande till dessa kristna var det som ljuset kom till Wesley och hans trosfränder.

Efter det att John och Charles Wesley hade ordinerats till prästämbetet fick de i uppdrag att resa till Amerika. Ombord på samma båt fanns en grupp mähriska bröder. På

vägen över drabbades de av våldsamma stormar. Då John Wesley stod ansikte mot ansikte med döden kände han inte någon förvissning om frid med Gud. De mähriska bröderna däremot gav tillkänna en sådan ro och tillit som stod helt främmande för honom.

De mähriska bröderna

”Jag hade för länge sedan”, säger han, ”lagt märke till deras allvarliga beteende. Sin ödmjukhet hade de hela tiden visat genom att utföra sådant arbete för passagerarna som ingen av de engelska passagerarna ville ta på sig. Och för detta ville de inte ha någon som helst betalning. De sade att det var nyttigt för deras stolta hjärtan och att deras kärleksfulle Frälsare hade gjort mer för dem. Och varje dag hade gett dem tillfälle att visa ett saktmod som inga förolämpningar kunde rubba. Om de blev knuffade, slagna eller misshandlade, reste de sig igen och gick sin väg, men de klagade aldrig. Nu fanns det tillfälle att se om de var befriade från fruktan såväl som från stolthet, vrede och hämndlystnad. Mitt under psalmsången med vilken de började sin gudstjänst bröt sjön in över däcket, rev storseglet i stycken, vräkte över fartyget och störtade in mellan däcken som om det stora djupet redan hade uppslukat oss. Ett fruktansvärt skrik hördes bland de engelska passagerarna. Tyskarna sjöng lugnt vidare. Jag frågade en av dem efteråt: ’Var ni inte rädd?’ Han svarade: ’Nej Gud vare tack.’ Jag frågade: ’Men var inte kvinnorna och barnen rädda?’ Han svarade vänligt: ’Nej, våra kvinnor och barn är inte rädda för att dö’.” — Whitehead, *Life of the Reverend John Wesley*, sid. 10.

Då de kom till Savannah, vistades Wesley en tid hos de mähriska bröderna. Han fick ett djupt intryck av deras kristna liv. Om en av deras gudstjänster, som var en stående motsats till det döda formväsendet i den engelska kyrkan, skrev han: ”Den stora rättframheten såväl som högtidligheten i alltsammans kom mig nästan att glömma de 1.700 år som låg emellan, och jag föreställde mig att jag befann mig i en av dessa församlingar där staten och formerna inte fanns, och där tältmakaren Paulus eller fiskaren Petrus ledde mötet som präglades av ande och kraft.” — Samma källa, sid. 11, 12.

Efter det att Wesley hade kommit tillbaka till England undervisades han av en mährisk predikant. Han började klarare förstå den bibliska tron. Han övertygades om att han måste göra avkall på varje förtroende för sina egna gärningar som ett medel till frälsning och att han helt måste förlita sig på ”Guds lamm som borttager världens synd”. Vid ett möte i mähriska sällskapet i London lästes ett uttalande av Luther om den förändring som Guds Ande åstadkommer i den troendes sinne. Under det att Wesley lyssnade till denna skildring, tändes tron i hans själ. ”Jag kände mitt sinne värmas på ett egendomligt sätt”, säger han, ”och jag fann att jag verkligen litade på Kristus, på Kristus allena, för att bli frälst. Jag fick en förvissning om att han hade tagit på sig *mina* synder, ja, också *mina* och frälst *mig* från syndens och dödens lag.” — Samma källa, sid. 52.

Under långa, tröttande år i tröstlös kamp, årslång självförnekelse, självförebråelser och ödmjukhet hade Wesley orygglig hållit fast vid denna enda föresats: Att söka Gud. Nu hade han funnit honom. Han fann också att den nåd som han hade kämpat för att vinna genom bön och fasta, genom allmosor och försakelser, var en gåva ”för intet och utan penningar”.

När han nu slutligen hade blivit grundad i tron på Kristus brann hela hans själ av en önskan om att överallt få utbreda kunskapen om Guds oförskyllda nåds härliga evangelium. ”Jag betraktar hela världen som min församling”, sade han. ”I vilken del av denna jag än befinner mig, anser jag det vara rätt och riktigt, ja, t.o.m. min oavvisliga plikt att förkunna det glada budskapet om frälsning för alla som är villiga att lyssna.” — Samma källa, sid. 74.

Han fortsatte sitt stränga och självförnekande liv. Men nu var det inte längre som en *förutsättning* för tron utan som en *följd* av tron, inte som *grunden* för helgelsen utan som *resultatet* av den. Guds nåd i Kristus är grunden till det kristna hoppet. Denna nåd kommer att visa sig i lydnad. Wesley vigde sitt liv till förkunnandet av de stora sanningar som han hade tagit emot, rättfärdiggörelse genom tron på Kristi försonande blod och den helige Andes förnyande inflytande på sinnet, och som resultat av detta ett liv efter Kristi exempel.

Whitefield och bröderna Wesley hade beretts för sin uppgift genom långvarig och djup personlig överbevisning om sitt förlorade tillstånd. Och för att de skulle kunna uthärda umbäranden som goda Kristi stridsmän hade de utsatts för förföljelsens eldprov och för hån och smädelser, såväl på universitetet som då de tog itu med förkunnargärningen. De och några få andra som sympatiserade med dem, blev av sina ogudaktiga medstuderande hånfullt kallade metodister, ett namn som ett av de största kyrkosamfunden i England och Amerika såväl som i andra länder betraktar som en hederstitel.

Gåtfullt och prövande

Eftersom de tillhörde den engelska kyrkan, kände de sig starkt knutna till statskyrkans gudstjänstordning. Men i sitt Ord hade Herren visat dem ett högre ideal. Den helige Ande påverkade dem att förkunna Kristus och honom korsfäst. Den Högstes kraft följde dem i deras arbete. Tusentals överbevisades och upplevde en sann omvändelse. Dessa får måste skyddas mot de rasande vargarna. Wesley tänkte inte grunda något nytt kyrkosamfund. Han organiserade dem i en förening som kallades metodistföreningen. Gåtfullt och prövande var det motstånd som dessa förkunnare mötte från statskyrkans sida. Men i sin visdom hade Gud lagt förhållandena tillrätta så att Reformationen skulle komma att börja inom själva kyrkan. Om den hade kommit helt utifrån, skulle den inte ha trängt in just där den bäst behövdes. Men eftersom väckelsepredikanterna tillhörde kyrkan och utvecklade sin verksamhet inom kyrkans domäner, överallt där de fick tillfälle, fann sanningen tillträde till

platser där dörrarna annars skulle ha varit stängda för dem. Några av prästerna väcktes ur sin moraliska slöhet och blev ivriga förkunnare i sina egna församlingar. Församlingar som hade varit förstenade i formväsen, väcktes till liv.

Liksom fallet varit ned genom hela kyrkans historia var det också på Wesleys tid människor med olika gåvor som utförde sina bestämda uppgifter. De var inte överens ifråga om alla läror, men de drevs alla av Guds Ande. De stod enade i den enda, stora uppgiften att vinna människor för Kristus. Den bristande överensstämmelsen mellan Whitefield och bröderna Wesley hotade en tid att framkalla en brytning. Men då de lärde sig ödmjukhet i Kristi skola, kom tolerans och kristlig kärlek att åstadkomma en förlikning mellan dem. De hade inre tid att ligga i fejd med varandra, när villfarelse och ogudaktighet utbredde sig överallt och syndare var på väg att gå förlorade.

Det var en ojämn väg som dessa Guds tjänare måste vandra. Lärda och inflytelserika män använde sin makt mot dem. Efter en tid började många inom prästerskapet att visa en öppen fientlighet. Kyrkornas dörrar stängdes för en ren lära och för dem som förkunnade den. Det sätt på vilket prästerna uppträdde, då de fördömde dem från talarstolen, uppväckte mörkrets, okunnighetens och ogudaktighetens hantlangare. Gång på gång undgick John Wesley döden genom ett Guds nåds underverk. När pöbeln uppeggades till raseri mot honom och ingen räddning tycktes möjlig, kom en ängel i mänsklig gestalt fram till honom. Pöbeln vek undan och Kristi tjänare kunde gå bort i trygghet.

Wesley berättade om hur han hade befriats från en rasande människomassa genom en sådan händelse: ”Många försökte slå mig till marken medan vi gick nedför sluttningen på en hal väg mot staden. De ansåg med rätta att om jag bara ramlade omkull, så skulle jag knappast kunna resa mig igen. Men jag föll inte. Inte heller gled jag det minsta förrän jag hade kommit helt bort ifrån dem. . . Fastän många gjorde försök att gripa mig i kragen eller i kläderna för att välta mig, kunde de inte få tag i mig. Bara en fick tag i ena rockskörtet som han snart höll i handen. Det andra rockskörtet med fickan där det låg en sedel, blev bara delvis avrivet. . . En kraftig man som gick bakom mig slog mig flera gånger med en stor ekpåk. Hade han slagit mig i nacken med den, hade han inte haft några fler problem med mig. Men varje gång slog han vid sidan av mig — jag vet inte hur det gick till för jag kunde varken flytta mig åt höger eller åt vänster. . . En annan kom springande genom trängseln och lyfte armen för att slå. Men plötsligt lät han den falla, strök bara över mitt huvud och sade: ’Vilket mjukt hår han har.’ . . . De allra första människor som blev omvända var byns hjältar, pöbelhopens anförare vid varje tillfälle. Den ene av dem hade varit boxare i björngårdama. . .

Förföljd minoritet

Hur mjukt och försiktigt förbereder inte Gud oss för det som är hans vilja. För två år sedan fick jag mina skuldror skrapade av en tegelsten. Året därefter träffades jag av en sten mellan ögonen. Förra månaden fick jag ett slag. I kväll fick jag två, ett innan vi kom in i staden och ett efter det att vi hade kommit ut ur den. Men båda var inte något att räkna med. Fastän en man slog mig på bröstet med all kraft och en annan på munnen med sådan styrka att blodet ögonblickligen strömmade ut, märkte jag ändå inte mer smärta av något av slagen än om de hade rört vid mig med ett strå.” — John Wesley, *Works* band 3, sid. 297, 298.

Dessa första metodister, både det vanliga folket och predikanterna måste utstå hån och förföljelse såväl från medlemmar av kyrkan som från icke-kristna som upphetsades mot dem genom falska rykten. De ställdes inför rätta. ”Rätten” var bara en benämning, eftersom rättvisa var sällsynt vid domstolarna på den tiden. De som förföljde dem utövade ofta våld mot dem. Pöbeln gick från hus till hus, fördärvade möbler och inredning, plundrade allt de ville ha och uppträdde brutalt mot män, kvinnor och barn. I vissa fall satte man upp plakat offentligt med uppmaning till dem som ville vara med och krossa fönster och plundra metodisternas hem, att samlas vid ett visst klockslag på en bestämd plats. Dessa uppenbara brott mot både Guds och människors lagar fick passera utan att påtalas. En systematisk förföljelse hölls vid liv mot en grupp människor, vilkas enda fel var att de försökte leda syndare bort ifrån fördärvet och in på helgelsens väg.

John Wesley sade om de beskyllningar som riktades mot honom och hans trosfränder: ”Några påstår att dessa människors läror är falska, felaktiga och svärmiska och att det är något nytt som folk inte har hört om tidigare, förrän på den senaste tiden, att det är kväkarläror, fanatism, katolicism. Alla dessa påståenden har redan ryckts upp med rötterna, eftersom man tydligt kunnat visa att varenda punkt i denna lära är Bibelns tydliga undervisning, såsom den förklaras av vår egen kyrka. Därför kan den varken vara falsk eller oriktig, förutsatt att Bibeln är pålitlig.” ”Andra säger: ’Deras lära är för sträng. De gör vägen till himmelen för smal’. Och detta är i själva verket den verkliga invändningen (liksom den en kort tid var den enda invändningen) och den ligger som underlag för tusen andra under olika förklädnader. Men gör de vägen smalare än vår Herre och hans apostlar gjorde den? Är deras lära strängare än Bibelns lära? Tänk bara på några få tydliga bibeltexter: ’Du skall älska Herren, din Gud av allt ditt hjärta och av all din själ och av allt ditt förstånd.’ ’För vart fåfängligt ord som människorna tala skola de göra räkenskap på domens dag.’ ’Vare sig I äten eller dricken, eller vadhelst annat I gören, så gören allt till Guds ära’.”

”Är deras lära strängare än detta, så finns det skäl att tillrättavisa dem. Men deras samvete säger att den inte är det. Och vem kan vara litet mindre sträng utan att förfalska Guds ord? Kan någon förvaltare av Guds hemligheter anses bara trogen, om han förändrar någon del av det heliga som har anförtrotts honom? Nej. Han kan inte göra avkall på något, inte mildra något. Han är tvungen att säga till alla människor: ’Jag kan inte sänka Bibeln ner

till era anspråk. Ni måste antingen själva leva upp till den eller också gå evigt förlorade.' Här har vi den verkliga orsaken till den populära anklagelsen mot 'människors brist på medkänsla'. Brist på medkänsla, vad är det? I vilket avseende? Ger de inte mat till dem som svälter och kläder till dem som är nakna? 'Nej det är inte detta det rör sig om. De kommer inte att ha varit försumliga i det avseendet. Men de är så kärlekslösa i sina domar. De anser att inga andra kan bli frälsta än de som följer dem'." — John Wesley, *Works*, band 3 sid. 152, 153

Den andliga tillbakagång som hade varit så markant i England strax före Wesleys tid var i stor utsträckning resultatet av en antinomistisk dvs. lagfientlig lära. Många hävdade att Kristus hade upphävt morallagen och att de kristna därför inte hade några som helst förpliktelser att hålla den. Den troende var frigjord från "goda gärningars träldom". Andra som visserligen medgav att lagen hade evig giltighet, menade ändå att det var onödigt för predikanter att förmana människor att vara lydiga mot dess befallningar. De som Gud hade utvalt till salighet skulle ju ändå "genom Guds nåds oemotståndliga påverkan komma att öva fromhet och dygd". De däremot som hade dömts till evig förkastelse "hade inte någon kraft att lyda den gudomliga lagen".

Tidig situationsetik

Andra som också ansåg att "de utvalda inte kan avfalla från nåden och inte heller gå miste om Guds välbehag" kom fram till den ännu mer fruktansvärda slutsatsen, att "de onda gärningar som de utvalda begår i själva verket inte är syndiga. Därför behöver dessa inte heller uppfattas som bevis på att de överträder Guds lag. Inte heller behöver de bekänna sina synder eller avstå ifrån dem genom omvändelse". — McClintock and Strong: *Cyclopedia*, art. "Antinomians". De hävdar att även en av de skamligaste synderna "som allmänt anses vara en fruktansvärd överträdelse av den gudomliga lagen, inte är synd i Guds ögon" när den begås av en av de utvalda. "Detta är nämligen en av de väsentligaste och mest säregna egenskaperna hos de utvalda, att de inte kan göra någonting som är misshagligt för Gud eller är förbjudet i lagen."

Dessa orimliga läror är i huvudsak desamma som alltjämt hävdas av framstående lärda och teologer — att det inte finns någon oföränderlig gudomlig lag som är en norm för vad som är rätt. Moralens normer utformas av samhället. De har ständigt varit underkastade förändringar. Alla dessa påståenden har sitt ursprung hos samma mästerliga ande — honom som t.o.m. bland himmelens syndfria invånare började sitt försök att bryta ned Guds lags rättfärdiga restriktioner.

Läran om att gudomliga förordningar finns, som oföränderligt bestämmer människans beteende, har kommit många att medvetet förkasta Guds lag. Wesley kämpade enträget mot de antinomistiska förkunnarnas villfarelser. Han visade att den lära som förde till antinomi

stod i strid med Bibeln. ”Guds nåd har uppenbarats till frälsning för alla människor.” ”Sådant är gott och välbehagligt inför Gud, vår Frälsare, som vill att alla människor skola bliva frälsta och komma till kunskap om sanningen. Ty en enda är Gud, och en enda är medlare emellan Gud och människor: en människa, Kristus Jesus, han som gav sig själv till lösen för alla.” — Titus 2: 11; 1 Tim. 2: 3-6. Guds Ande utdelas frikostigt för att göra det möjligt för varje människa att tillägna sig frälsningens medel. Kristus är ”det sanna ljuset” det som ”lyser över alla människor”. (Joh. 1: 9.) Människor går miste om frälsningen när de medvetet avvisar livets gåva.

En ofrånkomlig lag

Som svar på läran att de tio buden skulle ha upphävts genom Kristi död tillsammans med ceremoniallagen, sade Wesley: ”Morallagen, som vi finner i de tio buden och som profeterna gav eftertryck åt, avskaffade han inte. Avsikten med att han blev människa var inte att upphäva någon del av denna. Den är en lag som aldrig kan avskaffas. Den står som ett trofast vittne i himmelen. . . Den har varit till från världens begynnelse, skriven ’icke på stentavlor’ utan i människors hjärtan vid skapelsen. Och även om de bokstäver som en gång blev skrivna med Guds eget finger till stor del har utplånats av synden, så kan de ändå inte vara helt utplånade. Vi har ju en överbevisning om ont och gott. Varje del av denna lag måste fortsätta att vara en påverkande kraft på hela mänskligheten och under alla tidsåldrar. Den är inte beroende av varken tid eller plats. Den är inte underkastad några förändringar under några förhållanden, eftersom den vilar på Guds natur och på människans natur och på dessas oföränderliga förhållande till varandra.”

”’Jag har icke kommit för att upphäva utan för att fullborda’. . . Vad han menar med dessa ord (som överensstämmer med allt som sagts tidigare och allt som följer därefter) är utan tvivel detta: Jag har kommit för att uppfylla den i dess fullhet, trots alla människors ord. Jag har kommit för att fullt och otvetydigt visa allt det som kan ha varit dunkelt i den. Jag har kommit för att visa den sanna och fulla betydelsen av alla dess delar, visa längden och bredden, hela utsträckningen av varje bud som den innehåller, och höjden och djupet, den ofattbara renheten och andligheten i alla dess förgreningar.” — Wesley, *Works*, predikan 25.

Wesley förklarade hur fullständigt lag och evangelium stämmer överens. ”Det finns därför den mest intima förbindelse som kan tänkas mellan lag och evangelium. Å ena sidan har vi lagen, som hela tiden banar väg för oss och hänvisar oss till evangeliet, och i den andra sidan evangeliet, som hela tiden leder oss till en mer noggrann uppfyllelse av lagen. Lagen kräver t.ex. av oss att vi skall älska Gud, älska vår nästa, vara ödmjuka, saktmodiga och helgade. Vi känner att vi inte kan åstadkomma detta, ja, att ’för människor är detta omöjligt’. Men vi ser ett löfte om att Gud skall ge oss denna kärlek och göra oss ödmjuka,

saktmodiga och helgade. Vi tar emot detta evangelium, detta glädjebudskap. Det sker oss efter vår tro. ’Lagens krav’ blir ’uppfyllda oss’ genom tron på Kristus Jesus...”

”Främst bland fienderna till Kristi evangelium”, sade Wesley, ”står de som öppet och uttryckligt ’dömer lagen’ och ’baktalar lagen’ och som lär människorna att bryta (upplösa, upphäva giltigheten av) inte bara ett av buden, vare sig det är det minsta eller det största, utan allesammans med ett slag. . . Mest förvånande av allt i samband med detta stora bedrägeri är, att de som ansluter sig till det, verkligen tror att de ärar Kristus genom att omstörta hans lag och att de upphöjer hans ämbete när de avskaffar hans lära. Ja de ärar honom precis som Judas gjorde då han sade: ’Hell dig Rabbi, och kysste honom.’ Detta är inte någonting annat än att förråda honom med en kyss, tala om hans blod och ta bort hans krona — ringakta en del av hans lag för att befrämja hans evangelium. Inte heller kan någon undgå denna anklagelse, om han predikar tro på ett sådant sätt, att det antingen direkt eller indirekt medför att han åsidosätter en eller annan förgrening av lydnaden eller om han förkunnar Kristus, så att det upphäver eller på något sätt försvagar det minsta av Guds bud.” — Wesley, *Works*, predikan 25.

De som påstod ”att förkunnelsen av evangelium uppfyller hela avsikten med lagen”, svarade Wesley: ”Detta förnekar vi helt och hållet. Det uppfyller inte lagens allra första avsikt: nämligen att överbevisa människorna om synd och att väcka dem som ännu sover på randen av helvetet.” Aposteln Paulus säger att ”genom lagen kommer kännedom om synden”, ”och först när en person har blivit överbevisad om synd kommer han verkligen att känna sitt behov av Kristi försonande blod. . . .’Det är icke de friska’, säger vår Herre själv, ’som behöva läkare utan de sjuka.’ Det är därför meningslöst att erbjuda en läkare åt dem som är friska eller som åtminstone tror att de är det. Man måste först överbevisa dem om att de är sjuka. I motsatt fall kommer de inte att tacka dig för det du gör för dem. Lika meningslöst är det att framhålla Kristus för dem som har ett hjärta som ännu aldrig har blivit förkrossat.” — Samma källa, predikan 35.

Samtidigt som Wesley förkunnade evangelium om Guds nåd sökte han på samma sätt som hans Mästare att låta Guds lag ”komma till makt och ära”. Trofast utförde han den gärning som Gud hade lagt på honom. Härliga var de resultat som han fick se. Vid slutet av sitt långa liv på över 80 år — mer än ett halvt århundrade verkade han som resande predikant - utgjorde hans bekännande anhängare över en halv miljon. Men antalet av dem som under hans arbete hade blivit upplyfta ur syndens fördärv och förnedring eller genom hans lära hade fått en rikare och djupare erfarenhet, kommer aldrig att uppenbaras förrän hela den återlösta skaran samlas i Guds rike. Hans liv är i sig själv en ovärderlig undervisning för varje kristen. Måtte denne Kristi tjänares tro och ödmjukhet, hans outtröttliga iver, hans självuppoffring och hängivenhet visa sig i dagens kristna kyrkosamfund.

Kapitel 16—Pendeln slår tillbaka

Många kristna förföljdes för att de inte ville tjäna Gud efter sitt lands traditioner. De tvingades fly och lämna hem, släkt och vänner. Åtskilliga utvandrade till Amerika där de fritt kunde tillbe Gud. Det blev det första land i världen som lagstiftade om religionsfrihet, och skilde kyrka och stat. På Rhode Island grundade Roger Williams den första stat, vars civila förvaltning baserades på absolut samvetsfrihet. Detta blev hörnstenen i den amerikanska republiken.På 1500-talet hade Reformationen, som gav folket en öppen bibel, försökt tränga in i alla Europas länder. En del nationer tog emot den med glädje som en budbärare från himmelen. I andra länder lyckades det påvedömet att till stor del hindra dess framträngande. Det ljus och det höjande inflytande som kunskapen i Bibeln förde med sig, blev nästan helt förhindrad. I ett land där ljuset lyckades komma in blev det ändå inte förstått på grund av mörkret. Under århundraden kämpade sanning och villfarelse om makten, till dess att det onda slutligen avgick med seger och den himmelska sanningen kastades ut. ”Detta är domen, att när ljuset hade kommit i världen, människorna dock älskade mörkret mer än ljuset.” — Joh. 3: 19. Landet lämnades att bärga skörden av det som man hade sått. Guds Andes hämmande inflytande togs bort från ett folk som hade avvisat nådens gåva. Det onda fick lov att mogna. Hela världen såg resultatet av att ljuset medvetet förkastades.

Den kamp mot Bibeln som rasade i så många hundra år i Frankrike nådde sin höjdpunkt i händelserna under revolutionen. Det fruktansvärda upproret var det naturliga resultatet av att den romerska kyrkan undertryckte Bibeln. (Se ”Tillägg”.) Det var det mest slående exemplet på resultatet av påvekyrkans politik som världen någon gång har sett — ett exempel på resultatet av de tendenser som den romersk-katolska kyrkans lära under mer än tusen år hade arbetat för.

Undertryckandet av Bibeln under den tid som påvedömet hade makten, förutsades av profeterna. Johannes hänvisade också till de fruktansvärda följder som skulle bli resultatet av att ”syndens människa” skulle få makten, vilket framför allt visade sig i Frankrike.

Herrens ängel sade: ”De skola under fyrtiotvå månader förtrampa den heliga staden. Och jag skall låta mina två vittnen under ett tusentvåhundra sextio dagar profetera, höljda i säcktyg. . . Och när de hava till fullo framburit sitt vittnesbörd, skall vildjuret, det som skall stiga upp ur avgrunden, giva sig i strid med dem och skall övervinna dem och döda dem. Och deras döda kroppar skola bliva liggande på gatan i den stora staden som, andligen talat, heter Sodom och Egypten, den stad där också deras Herre blev korsfäst. . . Och jordens inbyggare skola glädjas över vad som har vederfarits dem och skola fröjda sig och sända varandra gåvor, ty dessa två profeter hade varit en plåga för jordens inbyggare. Men efter tre

och en halv dagar kom livets ande från Gud in i dem, och de reste sig upp på sina fötter; och en stor fruktan föll över dem som sågo dem.” — Upp. 11: 2-11.

Tiden som förkortades

De två tidsperioder som omtalas här, de ”fyrtiotvå månaderna” och de ”ett tusen två hundra sextio dagarna”, betyder detsamma. Båda avser den tid under vilken Kristi församling skulle undertryckas av den romerska kyrkan. De 1260 åren av påvlig dominans började år 538 e.Kr. och skulle därför sluta år 1798. (Se ”Tillägg” om sid. 54.) Vid den tidpunkten gick en fransk här in i Rom. Påven togs till fånga. Han dog i landsflykt. Visserligen valdes en ny påve inte så långt därefter, men den påvliga hierarkin har sedan den tiden inte kunnat utöva samma makt som den tidigare hade.

Förföljelsen av den kristna församlingen fortsatte inte ända fram till slutet av de 1260 åren. I barmhärtighet mot sitt folk förkortade Gud tiden för deras eldprov. Då vår Frälsare förutsade den tid av stor nöd som skulle drabba församlingen, sade han: ”Om den tiden icke bleve förkortad så skulle intet kött bliva frälst; men för de utvaldas skull skall den tiden bliva förkortad.” — Matt . 24: 22. Reformationens inflytande kom förföljelsen att upphöra före år 1798.

Om de två vittnena skriver profeten vidare: ”Dessa vittnen äro två olivträd och de två ljusstakar, som stå inför jordens Herre.” ”Ditt ord”, sade psalmisten, ”är mina fötters lykta och ett ljus på min stig.” — Upp. 11: 4; Ps. 119: 105. De två vittnena symboliserar det Gamla och det Nya testamentet. Båda är betydelsefulla vittnen om Guds lags ursprung och eviga giltighet. Båda vittnar också om frälsningsplanen. Symbolerna, offren och profetiorna i Gamla testamentet pekar framåt på en Frälsare som skulle komma. Evangelierna och breven i Nya testamentet berättar om en Frälsare som har kommit på exakt det sätt som förutsades av symboler och profetior.

”Jag skall låta mina två vittnen under ett tusen två hundra sextio dagar profetera, höljda i säcktyg.” Under den största delen av denna tidsperiod var Guds vittnen mycket litet kända. Påvemakten sökte undanhålla folket sanningens ord och ställde fram för dem falska vittnen för att motsäga deras vittnesbörd. (Se” Tillägg”.) Bibeln fördömdes av kyrkliga och borgerliga myndigheter. Dess vittnesbörd förvanskades. Varje försök som människor och onda makter kunde tänka ut, gjordes för att leda människornas tankar ifrån den. De som vågade förkunna dess heliga sanningar jagades, förråddes, pinades och inspärrades i fängelsehålor. De led som martyrer för sin tro. De tvingades att fly ut för att söka skydd i bergshålor eller i jordens hålor och grottor. Det är dessa förhållanden som symboliseras av dessa trofasta vittnen som profeterade, klädda i säcktyg. Ändå fortsatte de sin förkunnelse under hela denna tid av 1260 år. Även under den allra mörkaste tiden fanns det trofasta

människor som älskade Guds ord och som ivrade för hans ära. Dessa trogna tjänare fick visdom, kraft och auktoritet att förkunna hans sanning under hela denna tid.

”Om någon vill göra dem skada, så går eld ut ur deras mun och förtär deras ovänner, ja, om någon vill göra dem skada, så skall han bliva dödad på det sättet.” — Upp. 11: 5. Människor kan inte ostraffat trampa Guds ord under sina fötter. Betydelsen av denna fruktansvärda hotelse framhålls i det sista kapitlet i Uppenbarelseboken med dessa ord: ”För var och en som hör de profetians ord, som står i denna bok, betygar jag detta: ’Om någon lägger något till dem, så skall Gud på honom lägga de plågor, om vilka är skrivet i denna bok. Och om någon tager bort något från de ord, som stå i denna profetias bok, så skall Gud taga ifrån honom hans del i livets träd och i den heliga staden, om vilka är skrivet i denna bok’” — Upp. 22: 18, 19.

Sådana är de varningar som Gud har gett för att förhindra att människor på något sätt skulle förändra det som han har uppenbarat eller föreskrivit. Det gäller alla som genom sitt inflytande leder människor till att ringakta Guds lag. De som lättsinnigt förklarar, att det saknar betydelse om man lyder Guds lag eller inte, borde därför frukta och bäva. Alla som sätter sina egna åsikter högre än Guds uppenbarelse, alla som gärna vill förändra Bibelns tydliga innebörd för att anpassa den till sitt eget samvete eller för att kunna följa världen, tar på sig ett fruktansvärt ansvar. Det skrivna Ordet, Guds lag, kommer att bedöma varje människas karaktär och fördöma alla som enligt dess ofelbara bedömning visar sig inte hålla måttet.

”När de hava till fullo framburit sitt vittnesbörd.” Den tid under vilken de två vittnena skulle profetera klädda i säcktyg, slutade år 1798. Då de närmade sig avslutningen av sin verksamhet skulle krig föras mot dem av den makt som omtalas som ”vilddjuret, det som skall stiga upp ur avgrunden”. I många av Europas länder hade de makter som härskade inom kyrkan och staten under århundraden dominerats av Satan med hjälp av påvedömet. Men här framställs en ny manifestation av satanisk makt.

Under sken av högaktning för Bibeln hade den romerska kyrkan hållit den dold i ett okänt språk och gömd undan folket. Så länge Rom härskade hade de två vittnena profeterat ”klädda i säcktyg”. Men en annan makt — djuret från av grunden — skulle uppstå för att föra ett öppet, förklarat krig mot Guds ord.

”Den stora staden” där dessa vittnen skulle dödas på gatorna och där deras lik skulle ligga kvar är ”andligen talat” Egypten. Av alla de länder som den bibliska historien omtalar, var Egypten det som fräckast förnekade den levande Gudens existens och satte sig upp mot hans befallningar. Ingen konung vågade någonsin mer öppet och överlägset göra uppror mot Herrens myndighet, än fallet var med konungen i Egypten. När Moses i Herrens namn framförde budskapet till honom, svarade Farao stolt: ”Vem är Herren, eftersom jag på hans

befallning skulle släppa Israel? Jag vet icke av Herren och vill ej heller släppa Israel.” — 2 Mos. 5: 2. Detta är ateism. Det land som representeras av Egypten skulle uttala ett liknande förnekande av den levande Gudens anspråk och skulle visa en liknande anda av otro och trots. ”Den stora staden” blir ”andligen talat” också jämförd med Sodom. Sodoms överträdelser av Guds lag tog sig särskilt uttryck i omoral. Denna synd skulle också på ett framträdande sätt kännetecknа den nation som skulle uppfylla detaljerna i denna bibeltext.

Faraos ateism och Sodoms förfall

Strax före år 1798 skulle alltså, enligt profetens ord, en eller annan makt av sataniskt ursprung uppstå för att föra krig mot Bibeln. Och i det land där Guds två vittnen hade tystats skulle Faraos ateism och Sodoms tygellöshet uppenbaras.

Denna profetia har fått den mest exakta och mest slående uppfyllelsen i det franska folkets historia. Under den franska revolutionen 1793 ”hörde världen för första gången en församling av män, som hade fötts och uppfostrats inom civilisationen och som hade tillägnat sig rätten att styra en av Europas främsta nationer, med en röst förneka den mest upphöjda sanning som människor fått del av och enstämmigt förkasta tron på och tillbedjan av en gudom”. — Sir Walter Scott, *Life of Napoleon,* band 1, kap. 17. ”Frankrike är det enda land i världen som i sin autentiska historia berättar om, att det som en nation lyfte sin hand i öppet uppror mot världsalltets Skapare. Det finns tillräckligt av ateister och fritänkare både i England, Tyskland och Spanien. Men Frankrike intar en särställning i världshistorien. Det är det enda land som genom en förklaring från sin laggivande församling har klargjort att det inte finns någon Gud, och där hela befolkningen i huvudstaden och ett stort antal utanför den, kvinnor såväl som män, dansade och sjöng av glädje, då de tog emot tillkännagivandet.” — *Blackwood’s Magazine,* Nov. 1870.

Frankrike hade också de drag som kännetecknade Sodom. Under revolutionstiden fick människor bevittna ett moraliskt fördärv liknande det som medförde Sodoms och Gomorras undergång. Och historikerna nämner samtidigt den franska nationens ateism och den tygellöshet som framställs i profetian: ”Nära anknuten till dessa lagar som berörde religionen var den som reducerade äktenskapet, den heligaste förening som människor kan ingå och som genom sin fasthet bidrar till att starkt hålla samman samhället, till bara ett slags borgerligt kontrakt av tillfällig natur, som två personer kunde ingå och upplösa efter behag. . . Om djävlar i människogestalt hade föresatt sig att finna det snabbaste sättet att effektivt tillintetgöra allt som är värt att högakta, som är tilltalande eller bestående i familjelivet och samtidigt garantera att det onda, som det var deras avsikt att åstadkomma,

skulle fortsätta från det ena släktledet till det andra, så kunde de inte ha uppfunnit ett mer effektivt sätt än nedvärderandet av äktenskapet. . . Sophie Arnoult, en skådespelerska som var känd för klokhet och omdöme, betecknade det republikanska äktenskapet som ’horeriets sakrament’.” — Scott, band 1, kap. 17.

”Där också deras Herre blev korsfäst.” Detta uttalande i profetian uppfylldes också av Frankrike. Inte i något annat land hade fiendskapen mot Kristus framträtt på ett mer slående sätt. Inte i något annat land hade sanningen mött ett grymmare och bittrare motstånd. Genom den förföljelse som evangeliets bekännare fick utstå i Frankrike hade landet korsfäst Kristus genom hans lärjungar.

Århundrade efter århundrade hade de heligas blod utgjutits. När valdenserna offrade sina liv i Piemontbergen ”för Guds ords och Jesu vittnesbörds skull”, avlades liknande vittnesbörd för sanningen av deras bröder albigenserna i Frankrike. Under Reformationen blev dess anhängare överlämnade åt döden efter fruktansvärd tortyr. Konungar och adel, högättade damer, nationens stolthet och överklass hade fröjdat sig åt att betrakta Jesu martyrers dödsångest. De modiga hugenotterna, som kämpade för de rättigheter som människor håller heligast, hade utgjutit sitt blod för många häftigt omstridda läror. Protestanterna räknades som fredlösa. Belöning sattes på deras huvuden. De jagades i döden som vilda djur.

”Församlingen i öknen”, de få efterkommande till de gamla kristna som ännu uppehöll sig i Frankrike under 1700-talet, dolde sig i bergen i söder och höll alltjämt fast vid sina fäders tro. När de under nätterna vågade samlas på bergssluttningarna eller på någon avsides liggande hed, jagades de av soldater till häst och släpades bort i fångenskap som galärslavar för livet. De renaste, ädlaste och mest intelligenta bland det franska folket kedjades under fruktansvärd tortyr fast med rövare och mördare. (Se Wylie, band 22, kap. 6.) Andra som behandlades mera barmhärtigt, sköts med kallt blod, under det att de obeväpnade och hjälplösa föll på knä i bön. Hundratals gamla män, försvarslösa kvinnor och oskyldiga barn låg döda på marken på de ställen där de hade hållit sina gudstjänster.

När människor vandrade längs bergssidorna eller genom skogarna där dessa människor brukade samlas var det inte ovanligt att de ”för vart fjärde steg” fann ”döda kroppar liggande i gräset eller lik som hängde i träden”. Deras land, som hade ödelagts av svärdet, yxan och hålet ”blev förvandlat till en enda stor, dyster vildmark”. ”Dessa avskyvärdheter begicks. . . inte under någon mörk tidsålder utan under Ludvig XIV:s lysande regeringstid. Vetenskapen omhuldades, litteraturen blomstrade, prästerskapet vid hovet och i huvudstaden var lärda och vältaliga män, som gav sig ut för att ha kommit långt ifråga om dygd och ödmjukhet och kärlek till människan.” — Wylie, band 22, kap. 7.

En klocka klämtar i natten

Men mörkast i den långa raden av förbrytelser, den mest fruktansvärda bland djävulska handlingar under alla dessa skräckfyllda århundraden, var Bartolomeimassakern. Ännu minns världen med fruktan och skräck vad som hände under detta fega och grymma överfall. Påverkad av katolska präster och prelater gav konungen av Frankrike sitt samtycke till denna fruktansvärda ogärning. En klocka som klämtade i nattens stillhet blev signalen till mördandet. Tusentals protestanter som förlitade sig på sin konungs hedersord och sov lugnt i sina hem, greps och mördades utan varning och utan barmhättighet.

Liksom Kristus var den osynlige anföraren för sitt folk, då det drog ut från Egyptens slaveri, var Satan den osynlige anföraren för sina undersåtar i detta fruktansvärda verk som mångfaldigade martyrernas antal. Under sju dagar fortsatte massakern i Paris, de första tre dagarna med obeskrivligt raseri. Inte heller inskränkte den sig till själva staden utan blev efter särskild order från konungen förd vidare ut till alla provinser och städer, där det fanns protestanter. Man tog inte hänsyn till varken kön eller ålder. Varken de oskyldiga spädbarnen eller ådringarna skonades. Adelsman och bonde, gammal och ung, mor och barn, alla höggs ned. Under två månader fortsatte detta mördande i Frankrike. 70.000 av nationens bästa människor dödades. Då nyheten om massakern nådde Rom kände jublet inga gränser bland prästerskapet. Kardinalen av Lothringen gav budbäraren tusen dukater som betalning. Från kanonerna på S:t Angelo hördes glädjesalut. Klockklangen ljöd från varje kyrktorn. Bål förvandlade natten till dag. Gregorius XIII gick, följd av kardinaler och andra höga kyrkans dignitärer i en lång procession till S:t Louis-kyrkan, där kardinalen av Lothringen höll *Te Deum*. . . En medalj präglades till minne av massakern. I Vatikanen kan man ännu se tre freskomålningar av Vasari som visar angreppet på amiralen, konungen som i rådsmötet planerade massakern och slutligen själva massakern. Gregorius sände Karl den gyllene rosen. Fyra månader efter massakern. . . lyssnade han med tillfredsställelse på en predikan av en fransk präst. . . som talade om ’den dag så full av glädje och lycka, då den allra heligaste fadern tog emot meddelandet och i en stor procession gick för att frambära tack till Gud och till S:t Louis’.” — Henry White, *The Massacre of S:t Bartholomew*, kap. 14, par. 34.

Samma mästergeni som lyckades åstadkomma S:t Bartolomeimördandet anförde också det som skedde i samband med revolutionen. Jesus Kristus förklarades vara en bedragare. De franska ateisternas fältrop var: ”Krossa uslingen!” Med detta menade de Kristus. Himmelsskriande häderi och avskyvärd ogudaktighet gick hand i hand. De lägst sjunkna bland människor, de mest ohyggliga monster av grymhet och last upphöjdes över alla andra. I allt detta gav folket Satan den största hyllningen, medan Kristus, som till sitt väsen är sanning, renhet och osjälvisk kärlek, korsfästes.

Då ”skall vilddjuret, det som skall stiga upp ur avgrunden, giva sig i strid med dem och skall övervinna dem och döda dem”. Den ateistiska makt som härskade i Frankrike under revolutionen och under skräckväldet förde en sådan kamp mot Gud och hans heliga Ord, som världen aldrig tidigare bevittnat. Nationalförsamlingen avskaffade tillbedjan av Gudomen. Biblar insamlades och brändes offentligt med alla tecken på förakt. Guds lag trampades under fötterna. De bibliska instiftelserna upphävdes. Veckans vilodag avskaffades och i dess ställe ägnades var tionde dag åt utsvävning och hädelse. Dopet och nattvarden förbjöds. Anslag uppsattes på väl synlig plats på kyrkogårdarna som förklarade att döden var en evig sömn.

Ödesdiger utmaning

Gudsfruktan var långt ifrån början till visdom, sades det, utan snarare början till dårskap. All gudstillbedjan förbjöds med undantag av dyrkande av friheten och fäderneslandet. Den ”konstitutionella biskopen i Paris fördes fram för att spela den ledande rollen i det fräckaste och mest skandalösa teaterstycke som någonsin uppförts inför en nationalförsamling. . . Han fördes fram i full procession för att förklara inför nationalkonventet, att den religion som han hade förkunnat i så många år, i alla avseenden endast var ett prästbedrägeri, som inte hade något som helst underlag i historien eller i den heliga sanningen. I högtidliga och klara ord förnekade han existensen av den Gudom som han hade ordinerats att tjäna. Han helgade sig för framtiden till att hylla frihet, jämlikhet, dygd och moral. Så lade han av sig sina biskopliga dekorationer på bordet och tog emot en broderlig omfamning av konventets president. Flera avfälliga präster följde denne prelats exempel.” — Scott, band 1, kap. 17.

”Och jordens inbyggare skola glädjas över vad som har vederfarits dem och skola fröjda sig och sända varandra gåvor, ty dessa två profeter hade varit en plåga för jordens inbyggare.” Det gudsförnekande Frankrike hade tystat Guds två vittnens tillrättavisande röster. Sanningens ord låg dött på gatorna. De som hatade banden och kraven i Guds lag, jublade. Människor utmanade offentligt himmelens konung. På samma sätt som syndarna fordom ropade de: ”Huru skulle Gud kunna veta det? Skulle sådan kunskap finnas hos den Högste?” — Ps. 73: 11.

Med hädisk fräckhet, som är nästan otrolig, sade en av prästerna för den nya riktningen: ”Gud om du finns till, hämnas ditt namn som lidit skada. Jag trotsar dig! Du håller dig tyst. Du vågar inte utslunga dina åskviggar. Vem vill härefter tro på din tillvaro?” — Lacretelle: *History,* band 11, sid. 309 i Sir Archibald Alisons *History of Europe,* band 1, kap. 10. Vilket eko är inte detta av Faraos ord: ”Vem är Herren. . .? Jag vet icke av Herren.”

”Frihetens höga senat”

”Dårarna säga i sina hjärtan: ’Det finnes ingen Gud’.” ”Deras galenskap skall bliva uppenbar för alla.” — Ps. 14: 1; 2 Tim. 3: 9. Efter det att Frankrike hade förkastat tillbedjan av den levande Guden ”den höge och upphöjde, han som tronar till evig tid”, dröjde det inte länge förrän landet sjönk ned till förnedrande avguderi. Förnuftets gudinna, personifierad av en lastbar kvinna, tillbads. Och detta gjorde nationen genom sin nationalförsamling och genom sina högsta, civila och lagstiftande myndigheter. Historikern skriver: ”En av ceremonierna under denna vanvettets tid står utan motstycke i oförnuft i samband med ogudaktighet. Nationalförsamlingens dörrar öppnades och i spetsen för en orkester kom kommunalstyrelsens medlemmar i högtidlig procession. De sjöng en hymn till frihetens lov och följde en beslöjad kvinna som de kallade förnuftets gudinna. Efter det att hon förts innanför dörrarna togs slöjan bort och under iakttagande av omfattande ceremonier placerades hon till höger om presidenten. Alla kände igen henne som en danserska vid operan. . . Denna kvinna hyllade den franska nationalförsamlingen offentligt som den mest passande representanten för det förnuft som de dyrkade.” — Scott, band 1, kap. 17.

”Denna hädiska och löjliga komedi blev något av en modesak och insättandet av förnuftets gudinna återupprepades och efterliknades över hela landet på de platser där befolkningen ville visa, att den stod fullt i höjd med revolutionen.” — Scott, band 1, kap. 17.

Talaren som inledde dyrkandet av förnuftet förklarade: ”Lagstiftare! Fanatismen har fått lämna sin plats åt förnuftet. Dess rinnande ögon kunde inte tåla ljusets glans. En mäktig församling har på denna dag kommit tillsammans under dessa gotiska valv som nu för första gången har genljudit av sanningen. Här har fransmännen firat den enda sanna tillbedjan, tillbedjan av friheten och förnuftet. Här har vi uttalat önskemål om framgång för republikens vapen. Här har vi lämnat livlösa avgudar och antagit förnuftet, livets bild, naturens mästerverk.” — M. A. Thiers, *History of the French Revolution*, band 2, sid. 370, 371.

Då gudinnan infördes i nationalförsamlingen tog talaren henne vid handen och sade, vänd mot församlingen: ”Dödliga, skälv inte längre för den maktlösa ljungelden från en Gud som är skapad av er fruktan. Erkänn härefter inte någon annan gudom än förnuftet. Jag visar er här dess renaste och ädlaste bild. Eftersom ni måste ha avgudar, så bör ni offra bara till en sådan som denna. . . Knäböj för frihetens höga senat, o, förnuftets slöja!”

”Efter det att gudinnan omfamnats av presidenten sattes hon i en praktfull vagn och fördes genom en enorm människomassa till Notre Dame för att inta Gudomens plats. Där sattes hon upp på högaltaret och hyllades av alla som var närvarande.” — Alison, band 1, kap. 10.

Detta följdes ganska snart av att Bibeln offentligt brändes. Vid ett tillfälle marscherade museets folkliga förening in i rådhuset och utropade: ”Leve förnuftet!” under det att de högst upp på en stång bar de halvt förbrända resterna av flera böcker. Bland dem var bönböcker och Gamla och Nya testamentet. Om dessa sade presidenten: ”I en stor eld har de sonat för alla de dårskaper som de har förmått mänskligheten att begå.” — *Journal of Paris*, 1793, nr 318. Citerat i Buchez - Roux, *Collection of Parliamentary History*, band 30, sid. 200, 201.

Det var påvedömet som hade börjat det verk som ateisterna nu fullbordade. Den romerska kyrkans politik hade fört till sociala, politiska och religiösa förhållanden som drev Frankrike mot undergången. Författare som refererar till skräckväldet under revolutionen framhåller, att skulden för dessa excesser måste läggas på tronen och på kyrkan. (Se ”Tillägg”.)

I rättfärdighetens namn måste skulden läggas på kyrkan. Påvedömet hade förgiftat konungars sinnen mot Reformationen genom att framställa den som en fiende till kronan, ett splittringens element som skulle bli en fara för nationens fred och enighet. Det var den romerska kyrkans anda som inspirerade den ohyggliga grymhet och det hårda förtryck som gick ut ifrån tronen.

Frihetens anda följde med Bibeln. Överallt där evangelium fick inträde vaknade folket. De började kasta av sig de band som hade gjort dem till slavar under okunnighet, last och vidskepelse. De började tänka och handla som människor. Furstarna såg detta och darrade av fruktan. Den romerska kyrkan dröjde inte med att förstärka deras misstankar och fruktan. Till Frankrikes härskare sade påven 1525: ”Denna galenskap (protestantismen) kommer inte bara att förvirra och förstöra religionen utan också alla myndigheter, all adel, all ordning och varje rangskillnad.” — G. de Félice, *History of the Protestants of France*, band 1, kap. 2, par. 8. Några få år senare sade en påvlig nuntie varnande till konungen: ”Nådige konung, låt er inte bedras. Protestanterna kommer att ödelägga både den borgerliga och den religiösa ordningen. . . Tronen står i lika stor fara som altaret. . . Blir en ny religion införd, kommer den med nödvändighet att föra till ett nytt styrelsesätt.” — D’Aubigné, *History of the Reformation in Europe in the Time of Calvin*, band 2, kap. 36.

Teologerna vädjade till fördomarna hos folket genom att för klara att den protestantiska läran ”lockar människorna bort till något nytt och oklokt. Den berövar konungen undersåtarnas tillgivenhet och lägger både kyrkan och staten öde”. På detta sätt lyckades Rom förmå Frankrike att motsätta sig Reformationen. ”Då förföljelsens svärd lyftes i Frankrike, var det först för att försvara tronen, bevara adeln och upprätthålla lagarna.” — Wylie, band 13, kap. 4.

Föga anade landets härskare vilka följder denna ödesdigra politik skulle få. Bibeles lära skulle i folkens sinnen ha inpräglat de principer som bildar själva underlaget för ett folks trivsel och framgång: rättfärdighet, måttfullhet, sanning, likställdhet och människokärlek. ”Rättfärdighet upphöjer ett folk.” På det sättet ”bliver tronen befäst”. ”Rättfärdighetens frukt skall vara frid och rättfärdighetens vinning vara ro med trygghet till evig tid.” — Ords. 14: 34; 16: 12; Jes. 32: 17. Den som lyder den gudomliga lagen kommer också att vara den lydigaste i fråga om landets lagar. Den som fruktar Gud kommer att ära konungen, då denne utövar varje rättfärdig och lagenlig myndighet. Men det olyckliga Frankrike förbjöd Bibeln och bannlyste dess efterföljare. Under århundraden blev uppriktiga, principfasta människor förföljda. De hade klart intellekt och moralisk styrka. De var modiga nog att stå fasta för sin överbevisning och tro nog att lida för sanningen. De slet som galärslavar, dog på bålet eller förtvinade i fängelsehålorna. Tusentals och åter tusentals räddade sig genom flykt. Dessa förhållanden fortsatte i 250 år efter Reformationens början.

Oursäktlig trångsynthet

Det fanns knappast under denna långa tid i Frankrike en enda generation som inte bevittnade hur evangeliets anhängare flydde för förföljelsens vanvettiga raseri. De länder i vilka de fann en tillflyktsort, blev berikade med den intelligens, konst, flit och ordning som så ofta utmärkte dem. Och i samma proportion som de försåg andra länder med dessa goda gåvor tömde de sitt eget på dem. Om de som nu blev fördrivna hade fått vara kvar i Frankrike, om de landsflyktiga genom sin kunnighet och sitt arbete hade odlat landets jord under dessa 300 år, skulle mycket ha varit annorlunda. Om deras konstnärliga begåvning hade använts till att utveckla franska varor, om de med sin skaparkraft och forskaranda under dessa 300 år hade berikat litteraturen och utvecklat vetenskapen, vad skulle landet inte ha blivit! Tänk om deras klokhet hade fått leda Frankrikes politik. Tänk om deras känsla för rätt och rättfärdighet hade skapat landets lagar och Bibelns kristendom stärkt folkets förstånd och härskat över dess samvete. Vilken härlighet skulle då inte ha omstrålat Frankrike idag! Vilket stort, framgångsrikt och lyckligt land skulle det inte ha varit, ett mönster för andra länder.

”Men en blind och oursäktlig trångsynthet jagade från dess jord bort varje dygdens förkunnare, var och en som försvarade ordning, var och en som ville bevara tronen. Till de människor som skulle ha gjort sitt land känt och ärat på jorden sades det: Välj det du vill: bålet eller landsförvisning. Till sist var staten fullständigt ödelagd. Det fanns inte längre någons samvete att slavbinda, inte längre någon kristendom att föra till bålet, inte längre någon patriotism att driva i landsflykt.” — Wylie, band 13, kap. 20. Och det fruktansvärda resultatet blev revolutionen med dess skräckvälde.

”Efter det att hugenotterna hade flytt, följde en tid av allmän nedgång i Frankrike. Blomstrande fabriksstäder förföll. Fruktbara marker blev åter öde. Andlig slöhet och moralisk tillbakagång följde efter en tid av ovanliga framsteg. Paris blev ett enda jättestort fattighus. Man räknar med att det vid början av revolutionen fanns 200.000 fattiga som krävde understöd ur konungens hand. Bara jesuiterna frodades i den förfallande nationen och härskade med ett fruktansvärt tyranni över kyrkor och skolor, fängelser och galärer.” Evangelium skulle ha skänkt Frankrike lösningen på de politiska och sociala problem som trotsat konungens, prästerskapets och lagstiftarnas klokhet och slutligen fört landet till anarki och ruin. Men under den romerska kyrkans dominans hade folket glömt Frälsarens undervisning om självuppoffring och osjälvisk kärlek. De undervisades inte längre om att visa självförnekelse för andras bästa. De rika tillrättavisades inte för att de förtryckte de fattiga. De fattiga fick ingen hjälp mot förtryck och nedvärdering. De rikas och mäktigas egoism blev mer och mer iögonenfallande och betungande. Under århundraden hade adelns girighet och lastbarhet resulterat i att bönderna blev till ytterlighet utplundrade. De rika gjorde orätt mot de fattiga. De fattiga hatade de rika.

I många provinser ägdes bondgårdarna av adeln. Arbetarklassen ägde inte någonting. De var helt utlämnade åt godsägarnas nåd och måste böja sig för deras orimliga krav. Medelklassen och underklassen måste bära de bördor som både statens och kyrkans underhåll förde med sig. Både borgerliga myndigheter och prästerskapet lade runga skatter på dem. ”De adligas önskemål betraktades som den högsta lag. Bönderna kunde gärna svälta utan att deras förtryckare brydde sig om det. Folket tvingades vid varje tillfälle att ta hänsyn till godsägarens personliga intressen. Lantarbetarnas liv av aldrig upphörande arbete och misär, deras klagomål om de någonsin vågade klaga, behandlades med överlägset förakt. Domstolarna tog alltid mer hänsyn till en adelsman än till en bonde. Domarna tog ofta emot mutor. Varje infall från aristokratens sida hade lags giltighet på grund av den allmänna korruptionen. Av de skatter som de världsliga stormännen på ena sidan och prästerskapet på den andra pressade ut av befolkningen nådde inte ens hälften någonsin fram till den kungliga eller de biskopliga skattkamrarna. Resten ödslades bort på hejdlösa utsvävningar. Och de människor som på det sättet utplundrade sina medmänniskor betalade inte själva skatt. Enligt lag och sedvana var de berättigade till alla statens ämbeten. De privilegierade klasserna utgjorde 150.000 och för att dessa skulle bli tillgodosedda dömdes miljoner människor till ett hopplöst och förnedrande liv.” (Se ”Tillägg”.)

Lyx och lastbarhet

Vid hovet härskade lyx och lastbarhet. Mellan befolkning och härskare fanns ingen ömsesidig tillit. Allt vad regeringen företog sig betraktades med misstanke som någonting som gjordes på egoistisk beräkning. Den som satt på tronen över ett halvt århundrade före revolutionen var Ludvig XV. Till och med under dessa onda tider gjorde han sig känd som

en lättsinnig, loj, sensuell monark. Med en depraverad och grym aristokrati och en utarmad och okunnig underklass och en statsförvaltning i ekonomiska svårigheter och ett desperat folk, behövdes inte någon profets öga för att förutse en snabbt annalkande, fruktansvärd konfrontation. När konungens rådgivare varnade honom brukade han svara: ”Försök hålla det hela gående så länge jag lever. Efter min död får det gå som det kan.” Förgäves försökte man få honom att förstå att en reform var nödvändig. Konungen såg nog det onda som härskade, men han hade varken mod eller kraft att avvärja det. Det straff som väntade Frankrike var bara alltför tydligt skildrat i hans loja, egoistiska svar: ”Efter mig kommer syndafloden.”

Genom att använda sig av konungens och de härskande klassernas misstro hade den romerska kyrkan fått dem att hålla folket i slaveri. Den visste nämligen mycket väl att detta skulle försvaga staten. Avsikten var att genom detta få makt både över de styrande och över folket. Rom var framsynt nog för att inse att de, för att få människorna fullständigt i sin makt, måste lägga deras själar i bojor. Deras underkastelse var säkrad, så snart de inte längre hade förutsättningar att använda sin frihet. Tusen gånger värre än de fysiska lidanden som kyrkans politik medförde var den moraliska degenerationen. Folket som hade berövats Bibeln och överlämnats åt läror som grundade sig på egoism och religiös fanatism, sjönk ned i okunnighet, vidskepelse och last och blev fullständigt oförmöget att styra sig självt.

Men resultatet av allt detta blev någonting helt annat än vad Rom hade planlagt. I stället för att hålla massorna i blind underkastelse under kyrkans dogmer kom deras metoder att göra dem till fritänkare och revolutionärer. Katolicismen föraktade de som ett prästbedrägeri. De ansåg att prästerskapet var orsaken till deras förtryck. Den ende gud de kände var den romerska kyrkans gud. Dess doktriner var deras enda religion. De betraktade dess girighet och grymhet som en direkt följd av Bibelns läror. Därför ville de inte ha någonting att göra med den.

Den romerska kyrkan hade framställt Guds väsen i en falsk belysning och förvrängt hans krav. Nu förkastade människorna både Bibeln och dess upphovsman. Kyrkan hade krävt blind tro på sina dogmer under föregivande av att de överensstämde med Bibeln. Reaktionen blev att Voltaire och hans medarbetare förkastade Bibeln helt och hållet och överallt spred ateismens gift. Den romerska kyrkan hade trampat ned folket under sin järnhäl. Nu slet sig de förnedrade och brutaliserade massorna lösa från tyranniet och frigjorde sig från alla hämningar. Förbittrade över det glittrande bedrägeri som de länge hade hyllat, förkastade de både sanning och lögn. Och lastens slavar, som förväxlade frihet med tygellöshet, jublade över sin inbillade frihet.

Då revolutionen började fick folket som ett medgivande från konungens sida större representation än adeln och prästerskapet tillsammans. Makten fick de alltså, men de var

inte förberedda för att kunna använda den med klokhet och måttfullhet. De var så ivriga att få slut på det onda som de hade lidit under, att de bestämde sig för att helt förändra samhället. En rasande befolkning med sinnet fyllt av bittra minnen av orätt som de hade lidit, bestämde sig för att göra slut på den misär som nu hade blivit outhärdlig. De tog hämnd på dem som de menade var orsaken till deras lidanden. De undertryckta använde samma medel som de hade sett tyranniet använda. Nu förtryckte de sina tidigare förtryckare.

Giljotin i stället för kättarbål

Det olyckliga Frankrike inbärgade en blodig skörd av den säd som det hade sått. Följderna av att de hade underkastat sig den romerska kyrkans makt blev fruktansvärda. På den plats där Frankrike under den katolska kyrkans inflytande hade tänt det första kättarbålet vid Reformationens början, ställde revolutionen upp sin första giljotin. På den plats där de första martyrerna för den protestantiska tron brändes på 1500-talet, föll de första offren för giljotinen på 1700-talet. Genom att förkasta evangelium, som skulle ha skänkt läkedom, hade Frankrike öppnat dörren för ateism och ruin. Då den gudomliga lagens barriär bröts ned, visade det sig att mänskliga lagar inte kunde hålla lidelsernas mäktiga flodvåg under kontroll. Uppror och anarki fyllde landet. Kampen mot Bibeln inledde en tid som i världshistoriens annaler har betecknats som skräckväldet. Fred och lycka försvann från människornas hem och sinnen. Ingen kände sig trygg. Den som triumferade idag, misstänktes och dömdes i morgon. Våld och lustar härskade utan hinder.

Konung, prästerskap och adel tvingades att finna sig i ett upphetsat och rasande folks ohyggliga illdåd. Deras hämndlystnad stimulerades av konungens avrättning. De som hade fällt dödsdomen följde honom snart till schavotten. Man beslöt att döda alla som kunde misstänkas för att vara fientligt stämda mot revolutionen. Fängelserna blev fyllda. Vid ett tillfälle satt mer än 200.000 fångar i fängelserna. Fruktansvärda händelser ägde rum i städerna runt omkring i landet. Det ena revolutionära partiet kämpade mot det andra och Frankrike blev ett enda, ohyggligt slagfält för stridande folkmassor som kastades fram och tillbaka av sina rasande lidelser. ”I Paris följde det ena upproret på det andra. Stadens borgare var splittrade i ett virrvarr av grupper som inte tycktes vara behärskade av någonting annat än avsikten att utrota varandra.” Och till den allmänna misären lades att nationen drogs in i långvarigt krig med Europas stormakter. ”Landet var nästan bankrutt. Soldaterna krävde att få sina löner utbetalda. Parisarna svalt och provinserna ödelades av rånare. Civilisationen gick nästan under i anarki och tygellöshet.”

Vedergällningens dag

Bara alltför väl hade folket lärt sig den grymhet och tortyr som den romerska kyrkan med så stort nit hade undervisat dem om. Vedergällningens dag hade slutligen kommit. Nu

var det inte Jesu lärjungar som kastades i fängelsehålor eller släpades till bålet. De hade för länge sedan omkommit eller jagats i landsflykt. Den skoningslösa romerska kyrkan fick nu känna på den dödsbringande makten från dem som de hade fostrat till att frossa i blodsutgjutelse. ”Det exempel på förföljelse som det franska prästerskapet hade visat under så lång tid föll nu tillbaka på dem själva med stor kraft. Schavotterna blev röda av prästernas blod. Galärerna och fängelserna som en gång fylldes av hugenotter, fylldes nu av deras förföljare.

Kedjade vid tofterna och i arbete vid årorna fick de romersk katolska prästerna nu känna alla de plågor som deras kyrka med så frikostig hand hade utsatt de saktmodiga kättarna för.” (Se ”Tillägg”.)

”Så kom de dagar då de mest barbariska lagbestämmelserna genomfördes av de mest barbariska av alla domstolar — en tid då ingen kunde hälsa på sina grannar eller bedja sina böner. . . utan risk för att begå en dödssynd. Faror lurade på alla håll. Giljotinen arbetade hårt och länge varje morgon. Fängelserna var lika fullpackade som lastrummen i ett slavskepp. Rännstenarna skummade av blod som flöt ut i Seine. Dagligen kördes vagnslaster av offer genom gatorna i Paris för att möta sitt öde. Prokonsulerna som den kungliga kommittén hade sänt ut till departementen ägnade sig åt en orgie av grymhet som var okänd även i huvudstaden. Den dödande giljotinens bila steg och föll alltför långsamt för deras mördargärning. Långa rader av fångar mejades ned med granatkartescher. Man borrade hål i botten på överfyllda pråmar. Lyon lades öde. I Arras vägrade man fångarna även barmhärtigheten att döda dem snabbt. Längs Loirefloden ändå från Saumur till havet frossade stora skaror av glador och kråkor på nakna lik som klumpat sig samman i en ohygglig omfamning. Ingen nåd visades mot varken kön eller ålder. Antalet av unga pojkar och flickor i 17-årsåldern som mördades av denna avskyvärda regering kunde räknas i hundratal. Småbarn som man slet bort ifrån deras mödrars bröst kastades från lans till lans längs jakobinernas led.” (Se ”Tillägg”.) Under denna korta tidsperiod av tio år omkom massor av människor.

Allt detta skedde såsom Satan ville ha det. Under århundraden hade han arbetat på att åstadkomma detta. Hans politik är att bedra från början till slut. Hans aldrig svikande syfte är att vålla människorna misär och olycka, att förnedra och besudla Guds händers verk, fördärva hans goda och kärleksfulla planer och väcka sorg i himmelen. Genom sina förföriska konster förblindar han människornas sinnen. Han leder dem till att kasta hela skulden på Gud, som om allt detta elände var resultatet av Skaparens plan. Och när på liknande sätt de som har urartat och brutaliserats på grund av hans grymma makt, uppnår frihet leder han dem till våldsamheter och ohyggliga illdåd. Tyranner och förtryckare hänvisar sedan till dessa otyglade excesser som exempel på resultat av frihet.

När villfarelse i en förklädnad har avslöjats, ger Satan den bara en annan dräkt. Massor av människor tar emot denna lika ivrigt som den första. När folket upptäckte att katolicismen var ett bedrägeri och inte längre lät sig förledas till att överträda Guds lag, påverkade han dem att betrakta all religion som bedrägeri och Bibeln som en fabel. Och när de så kastade de gudomliga lagarna åt sidan förföll de till ohämmad ogudaktighet. Det ödesdigra misstag som drog sådana olyckor över Frankrikes invånare var, att man förbisåg denna enda, stora sanning: Sann frihet ligger inom ramen för Guds lag: ”O, att du ville akta på mina bud! Då skulle frid tillflyta dig såsom en ström och din rätt såsom havets böljor.” ”Men de ogudaktiga få ingen frid, säger Herren.” ”Men den som hör mig, han skall bo i trygghet och vara säker mot olyckans skräck.” — Jes. 48: 18, 22; Ords. 1: 33.

Ateister, icke-kristna och sådana som avfallit från den kristna tron, fördömer Guds lag och motarbetar den. Men resultatet av deras inflytande visar att människans välbefinnande beror på hennes lydnad mot de gudomliga föreskrifterna. De som inte vill ta del av undervisningen från Guds bok blir tvungna att tillägna sig den i nationernas historia.

Då Satan arbetade genom den romerska kyrkan för att leda människor bort ifrån lydnadens väg, gjordes det så listigt och i en sådan förklädnad att den urartning och misär som följde inte uppfattades som ett resultat av överträdelsen. Och hans makt motverkades så starkt av Guds Ande, att hans planer inte helt kunde förverkligas. Folket förde inte verkan tillbaka till orsaken. De upptäckte inte källan till sina olyckor. Men under revolutionen blev Guds lag öppet förkastad av nationalförsamlingen. Och under skräckväldet som följde kunde alla se orsak och verkan.

Då Frankrike offentligt förkastat Gud och satt Bibeln åt sidan, triumferade onda människor. Mörkrets makter gladdes över att de slutligen uppnått det mål som de så länge hade eftertraktat, ett rike där Guds lags hämmande barriärer inte fanns. Eftersom domen över en ond gärning inte snabbt följdes av straff, fick ”människors barn dristighet att göra det ont är”. Men överträdandet av en rättvis och rättfärdig lag leder ofrånkomligt till misär och ruin. Även om människor inte genast drabbas av straffdomen, kan de ändå inte undgå straffet. Århundradens förbrytelser och avfall hade samlat upp vrede som skulle drabba på uppgörelsens dag. De som föraktat Gud hade fyllt ogudaktighetens mått. De fick för sent klart för sig att det är fruktansvärt att ha dragit för stora växlar på Guds tålamod.

Guds Ande som begränsar Satans fruktansvärda makt, drog sig i stor utsträckning tillbaka. Han som endast gläder sig åt människors fördärv tilläts att fullfölja sina avsikter. De som hade valt att ställa sig på upprorets sida, skördade dess frukter, till dess att landet fylldes av brott som är alltför ohyggliga att beskriva. Från härjade provinser och ödelagda städer ljöd ett bittert plågans rop. Frankrike skakades som av ett jordskalv. Religion, lag, samhällsordning, familj, stat och kyrka, alltsammans slogs ned med den pietetslösa hand

som hade höjts mot Guds lag. Med rätta skrev den vise mannen: ”. . . genom sin ogudaktighet faller den ogudaktige.” ”Eftersom syndaren hundra gånger kan göra, vad ont är, och likväl får länge leva. Dock vet jag ju, att det skall gå de gudfruktiga väl, därför att de frukta Gud, men att det icke skall gå den ogudaktige väl.” ”Därför att de hatade kunskap och icke funno behag i Herrens fruktan, . . . därför skola de få äta sina gärningars frukt och varda mattade av sina egna anslag.” — Ords. 11: 5; Pred. 8: 12, 13; Ords. 1: 29-31.

Guds trogna vittnen, som dödades av den hädiska makt som ”stiger upp ur avgrunden”, skulle ändå inte hålla sig tysta under någon längre tid. ”Men efter tre och en halv dagar kom livets ande från Gud in i dem, och de reste sig upp på sina fötter och en stor fruktan föll över dem som sågo dem.” — Upp. 11: 11. Det var år 1793 som den franska nationalförsamlingen sände ut de förordningar som avskaffade den kristna religionen och åsidosatte Bibeln. Tre och ett halvt år senare stiftade samma församling en lag som upphävde dessa förordningar och gav därmed tillkänna att den tolererade Bibeln. Världen hade blivit förskräckt över de fruktansvärda synder som hade blivit följden av att förkasta Bibeln. Människorna insåg att det var nödvändigt att tro på Gud och hans Ord som underlaget för dygd och moral. Herren säger: ”Vem har du smädat och hädat, och mot vem har du upphävt din röst? Alltför högt har du upplyft dina ögon — ja, mot Israels Helige.” — Jes. 37: 23. ”Därför vill jag nu denna gång låta dem förnimma det, jag vill låta dem känna min hand och min makt, för att de må veta, att mitt namn är Herren.” — Jer. 16: 21.

Om de två vittnena säger profeten vidare: ”De hörde en stark röst från himmelen som, sade till dem: ’Kommen hit upp.’ Då stego de i en sky upp till himmelen i sina ovänners åsyn.” — Upp. 11: 12. Sedan Frankrike förde krig mot Guds två vittnen har de blivit upphöjda som aldrig förr. År 1804 grundades det Brittiska och utländska Bibelsällskapet. Detta följdes av liknande sammanslutningar med talrika filialer i andra delar av Europa. Det Amerikanska Bibelsällskapet grundades 1816. Då det brittiska sällskapet grundades hade Bibeln varit tryckt och utgiven på 50 olika språk. Sedan den tiden har den översatts till många hundra språk och dialekter. (Se ”Tillägg”.)

Under de 50 åren före 1792 ägnades hednamissionen endast föga uppmärksamhet. Inga nya sällskap bildades. Få kyrkosamfund gjorde några som helst ansträngningar för att utbreda kristendomen i hedniska länder. Men mot slutet av 1700-talet inträdde en stor förändring. Människor började bli otillfredsställda med resultaten av rationalismen. De förstod hur nödvändigt det var med en gudomlig uppenbarelse och en erfarenhetsgrundad kristendom. Från den tiden fick hednamissionen framgång såsom aldrig tidigare.

Förbättringar inom boktryckarkonsten gjorde mycket till för att befrämja utbredandet av Bibeln. De kraftigt förbättrade samfärdsmedlen mellan de olika länderna, nedbrytandet av gamla fördomar och nationell isolering banade vägen för att Guds ord skulle vinna

terräng. Till detta bidrog också att påven alltmer förlorade sin världsliga makt. Länge har man obehindrat kunnat sälja Bibeln på gatorna i Rom. Nu har den förts ut till alla delar av världen.

Voltaire som inte var kristen, sade en gång skrytsamt: ”Jag är trött på att höra människor fortsätta att säga att tolv män grundade den kristna religionen. Jag skall visa att en man räcker för att omstörta den.” 200 år har snart gått sedan hans död. Miljoner har tagit del i kampen mot Bibeln. Men den är långt ifrån att vara tillintetgjord. Där man på Voltaires tid fann ett hundratal exemplar av Bibeln finner man den nu i hundratusen. För att använda en av de första reformatorernas ord angående den kristna kyrkan: ”Bibeln är ett städ som har slitit ut många hammare.” Herren säger: ”Nu skall intet vapen, som smides mot dig hava någon lycka; var tunga, som upphäver sig för att gå till rätta med dig skall du få domfälld.” — Jes. 54: 17.

”Vår Guds ord förbliver evinnerligen.” ”Oryggliga äro alla hans ordningar. De stå fasta för alltid och för evigt, de fullbordas med trofasthet och rättvisa.” — Jes. 40: 8; Ps. 111: 7, 8. Allt som bygger på mänsklig auktoritet kommer att omstörtas, men det som bygger på Guds oföränderliga Ords klippa skall bestå för alltid. Tidsprofetian om de 1.260 dagarnaEn profetisk ”dag” är lika med ett bokstavligt år (4 Mos. 14: 34; Hes. 4: 6), och ett profetiskt år är alltid 360 dagar, d.v.s. 12 x 30 dagar. De 1.260 åren (Upp. 11: 3; 12: 6), och ”en tid, och tider, och en halv tid” (Dan. 7: 25; 12: 7; Upp. 12: 14). I sitt sjunde kapitel beskriver profeten Daniel det romerska vilddjurets ”lilla horn”, vars makt skulle räcka i 1.260 år. Detta skulle ”föröda den Högstes heliga. . . (och). . . förändra heliga tider och lagar” (Dan. 7: 2-3, 7-8, 16, 19-21, 25).

Profeten Johannes utvecklar samma ämne än mera i Upp. 12: 6-18; 13: 1-5. I Upp. 13: 2 preciserar Johannes det kejserliga Roms överlämnande av ”sin makt och sin tron och. . . stor myndighet” till det påvliga Rom, så att det skulle ”föra krig mot de heliga” (v 7). Tidsprofetian började med kejsar Justinianus’ lag om biskopen i Roms överhöghet över alla kyrkor, och att påven gavs politisk makt genom att östgoterna, det sista av de tre hornen i Dan. 7: 8, besegrades och förlorade sin makt i Italien år 538. Då hade också påven fått militärt stöd av frankerna. Frankrike blev påvemaktens viktigaste stöd genom århundradena. Tidsprofetian når fram till den Franska Revolutionen år 1798, då Napoleons general Berthier invaderade Rom och förde bort påven i fångenskap. Napoleon stiftade sedan en lag, som skilde kyrkan från staten. Vilddjurets huvud fick därmed ett dödssår (Upp. 13: 3). Men texten säger också, att dödssåret blev läkt och att vilddjuret åter skulle komma till liv under en kort period i den yttersta tiden (Upp. 17: 8, 12). Under århundraden var man klar över, att detta fruktansvärda vilddjur, och ”lilla horn”, som är lika med ”Laglöshetens människa” (2 Tess. 2: 2-3), och ”Antikrist” (2 Joh. v 7), var påvemakten i Rom.

Kapitel 17—Över havet mot friheten

Många kristna förföljdes för att de inte vill tjäna Gud efter sitt lands traditioner. De måste fly och lämna hem, släkt och vänner. Åtskilliga utvandrade till Amerika, där de fritt kunde tillbe Gud. Det blev det första land i världen, som lagstiftade om religionsfrihet, och skilde kyrka och stat. På Rhode Island grundade Roger Williams den första stat, vars civila förvaltning baserades på absolut samvetsfrihet. Detta blev hörnstenen i den amerikanska republiken.De engelska reformatorerna förkastade den romersk-katolska läran men behöll många av ceremonierna. Även om den engelska kyrkan inte erkände Roms myndighet och tro, upptog den ändå inte så få av den katolska kyrkans seder och former i sin gudstjänst. De ansåg att detta inte var någon samvetsfråga. De hade inte påbjudits i Bibeln och var således inte nödvändiga. Inte heller var de förbjudna och därför inte onda i sig själva. När man höll fast vid dessa ceremonier ansåg man att den klyfta som skilde de reformerade kyrkosamfunden från Rom, blev mindre och att katolikerna lättare skulle kunna ta emot den protestantiska läran.

För de konservativa och de som dagtingade tycktes dessa argument vara avgörande. Men det fanns andra som såg annorlunda på problemen. Att dessa seder ”bidrog till att slå en bro över klyftan mellan Rom och Reformationen” (Martyn, band 5, sid. 22) var i deras ögon ett avgörande argument mot att behålla dem. De såg på dem som en symbol på det slaveri som de befriats ifrån och till vilket de inte hade någon lust att återvända. De menade att Gud i sitt Ord hade fastställt de regler som gudstjänsten skulle följa och att människor inte hade rätt att dra något ifrån dem eller lägga till något. Början till det stora avfallet bestod i att människor försökte ersätta Guds auktoritet med kyrkans. Den romerska kyrkan hade börjat med att föreskriva något som Gud inte hade förbjudit. Den slutade med att förbjuda det som Gud uttryckligen hade föreskrivit.

Många önskade uppriktigt återvända till den renhet och enkelhet som utmärkte den första församlingen. De betraktade många av den engelska kyrkans seder som minnesmärken över avguderiet och kunde inte för sitt samvetes skull följa dessa. Men kyrkan stöddes av världsliga myndigheter och tillät inte att någon avvek ifrån ceremonierna. Lagen krävde att människor skulle ta del i statskyrkans gudstjänster. Det blev förbjudet att hålla privata gudstjänster med hot om straff med fängelse, landsförvisning och död.

I början av 1600-talet förklarade den monark som just hade uppstigit på Englands tron, att han hade beslutat att tvinga puritanerna ”till att underordna sig. I annat fall. . . skulle han förfölja dem till dess att de lämnade landet eller något värre skulle drabba dem”. — George Bancroft: *History of the United States of America,* del 1, kap. 12, par. 6. De blev jagade, förföljda och fängslade. Då de inte såg något hopp om bättre dagar i framtiden, blev många av dem som ville tjäna Gud i överensstämmelse med sitt eget samvete, övertygade om att

”England för alltid hade upphört att vara ett land där de kunde bo”. — J. G. PaIfrey: *History of New England,* kap. 3, par. 43. Några bestämde sig för att söka sin tillflykt till Holland. De mötte svårigheter, förluster och blev fängslade. Deras planer gick om intet. De blev förrådda i sina fienders händer. Men tålamod och uthållighet gav till slut resultat. De fann skydd på den holländska republikens vänliga kuster.

De lämnade hus, ägodelar och levebröd

Då de flydde lämnade de hus, ägodelar och levebröd. De var främlingar i ett främmande land, bland ett folk som talade ett annat språk och som hade andra seder. De tvingades att söka nytt arbete som de var obekanta med för att tjäna sitt dagliga bröd. Medelålders män som hela sitt liv varit jordbrukare, måste nu lära sig ett hantverk. Men de fann sig med glädje i förhållandena och lät ingen tid gå förlorad i sysslolöshet eller klagomål. Fastän de flesta var fattiga, tackade de Gud för de välsignelser han ändå gav dem. De fann glädje i ostörd, andlig gemenskap med honom. ”De visste att de var pilgrimer, men tänkte inte så mycket på det. I stället lyfte de sina ögon upp till himmelen, sitt käraste fosterland, och kände sig uppmuntrade och styrkta.” — Bancroft, del. 1, kap. 12, par. 15.

Mitt under svårigheter och landsflykt blev kärleken och tron stärkt. De litade på Herrens löften. Han svek dem inte när de led nöd. Hans änglar var nära dem för att uppmuntra och uppehålla dem. Och då Guds hand tycktes leda dem över havet till ett land där de själva kunde grunda ett rike och efterlämna åt sina barn frihetens dyrbara gåva, gick de utan att dröja fram på den väg försynen anvisade. Gud hade tillåtit att hans folk prövades, så att de skulle bli beredda för det verk som han i sin nåd ville utföra för dem. Församlingen hade förts in i onda tider för att den skulle kunna bli upprättad igen. Gud ville nu uppenbara sin makt för att befria den, så att världen skulle få ett nytt bevis på att han inte sviker den som sätter sin tillit till honom. Han ledde händelsernas gång så att både Satans vrede och onda människors intriger tjänade till att befrämja hans ära och tillförsäkra hans folk en trygg tillflyktsort. Förföljelse och landsflykt öppnade vägen till frihet och lycka.

Då puritanerna först tvingades att lämna den engelska kyrkan, hade de sammanslutit sig i en högtidlig överenskommelse att de, som Herrens fria folk, skulle ”vandra tillsammans på alla de av hans vägar som de då kände till och som de senare skulle få upplysning om”. — J. Brown, *The Pilgrim Fathers,* sid.74. Detta var Reformationens sanna anda, och den viktigaste grundprincipen i protestantismen. Det var för denna orsaks skull som de första invandrarna reste från Holland för att finna ett hem i den nya världen. John Robinson, deras präst, som genom försynens skickelse hindrades att följa med dem, sade i sitt avskedstal:

”Bröder vi måste snart skiljas. Endast Herren vet om jag skall leva så att jag någonsin mer får se era ansikten. Men vare sig Herren har bestämt det så eller inte, så vill jag inför

Gud och hans heliga änglar ha det löftet av er, att ni inte följer mig längre än jag har följt Kristus. Om Gud genom något annat av sina redskap skulle uppenbara någonting för er, så var lika villiga att ta emot det som ni har varit att ta emot den sanning, som jag har förkunnat. Jag är nämligen helt övertygad om att Herren har mer sanning och större ljus, som han en gång skall låta lysa fram ur sitt heliga Ord." — Martyn, band 5, sid. 70.

"Jag kan inte nog beklaga tillståndet inom de av Reformationens församlingar som har kommit till en viss punkt i religionen men inte vill gå längre än Reformationens ledare gick. Man kan inte få lutheranerna att gå längre än till det som Luther fann. Ni ser att kalvinisterna sitter fast där den store mannen lämnade dem, trots att han inte såg allting. Det är ett sorgligt tillstånd som vi i hög grad beklagar. Även om dessa män var brinnande och lysande ljus på sin tid, kunde de ändå inte tränga in i allt Guds råd. Om de levde nu skulle de vara lika villiga att ta emot större ljus som de var att ta emot det ljus de först fick." — D. Neal, *History of the Puritans*, band 1, sid. 269.

"Tänk på ert församlingslöfte, i vilket ni har lovat att vandra på de Herrens vägar som han har uppenbarat eller kommer att uppenbara för er. Tänk på ert löfte och ert förbund med Gud och med varandra, att ni skall ta emot allt det ljus och all den sanning som skall uppenbaras för er från hans helga Ord. Men samtidigt förmanar jag er att vara försiktiga med det som ni tror vara sanning. Undersök det! Överväg det! Jämför det med andra bibeltexter i sanningens bok innan ni godkänner det. Det är nämligen inte möjligt att en fullkomlig kunskap på en gång skall bryta fram i den kristna världen, som så nyss har kommit ut ur ett så tjockt, antikristligt mörker." — Martyn, band 5, sid. 70, 71.

Önskan om samvetsfrihet gav nybyggarna mod att trotsa farorna på den långa sjöresan och att hålla ut under alla de motgångar och faror som mötte dem i ett obebott land. Med Guds välsignelse skulle de grundlägga en mäktig nation på Amerikas kuster. Men hur ärliga och gudfruktiga dessa nybyggare än var, så förstod de ändå ännu inte religionsfrihetens sanna principer. Den frihet de offrade så mycket för att tillförsäkra sig, var de inte så villiga att tillämpa på andra. "Mycket få, även av de frommaste och mest djuptänkande männen på 1600-talet, förstod helt den stora princip som är grunden i Nya testamentets lära, nämligen att Gud är den ende domaren över människors tro." — Martyn, band 5, s. 297. Läran att Gud skulle ha gett kyrkan rätt att härska över människors samvete och att avgöra vad som är kätteri och att bestraffa det, är en av de påvliga villfarelser som har de djupaste rötterna. Samtidigt som reformatorerna förkastade den katolska trosläran, kunde de inte helt frigöra sig själva från att drivas av samma intoleranta anda. Det tjocka mörker som påvemakten under sin långa dominans hade insvept hela kristenheten i, hade ännu inte helt avlägsnats. En av de ledande förkunnarna i kolonin vid Massachusettsbukten sade: "Det var fördragsamhet som gjorde att världen blev antikristig. Det har aldrig skadat kyrkan att den straffat kättare." — Martyn, band 5, sid. 335. Kolonisterna godkände regeln om att inga

andra än församlingsmedlemmar skulle ha tillåtelse att delta i den borgerliga statens styrelse. Den bildade ett slags statskyrka. Det ålades varje enskild människa att betala en viss avgift för att underhålla prästerskapet. Myndigheterna hade makt att utrota kätteriet. Den borgerliga makten låg i kyrkans händer. Det dröjde inte länge förrän dessa villfarelser förde till det oundvikliga resultatet — förföljelse.

Ingen rätt härska över samvetet

Elva år efter det att den första kolonin hade grundats kom Roger Williams till den nya världen. Liksom de första nybyggarna kom också han för att få åtnjuta religionsfrihet. Men i motsats till den såg han vad få på hans tid ännu hade sett, nämligen att denna frihet är en rättighet för alla människor vilken trosuppfattning de än har. Med iver sökte han efter sanningen. I likhet med Robinson menade han att det var omöjligt att påstå, att man nu hade fått allt ljus som finns i Guds ord. Williams ”var den förste i vår tids kristenhet som hävdade tesen om samvetsfrihet och alla människors likaberättigande inför lagen”. — Bancroft, del 1, kap. 15, par. 16. Han förklarade att det var myndigheternas plikt att förhindra brott, men aldrig att härska över samvetet. ”Allmänheten eller myndigheterna”, sade han, ”kan föreskriva människor deras förpliktelser mot varandra. Men när de försöker att sätta upp regler för människors plikter mot Gud går de längre än de har tillåtelse till. Då kan ingen känna sig trygg. Det är uppenbart att om myndigheterna får rätt och makt att göra så, kan de kräva att man skall tro *en* uppfattning eller lära idag och en annan i morgon. Så har engelska konungar och drottningar gjort i England och flera påvar och kyrkomöten inom den katolska kyrkan. Tron kommer då bara att skapa förvirring.” — Martyn, band 5, sid. 340.

Man stiftade en lag som krävde att alla skulle vara närvarande vid statskyrkans gudstjänster. Straffet för överträdelse av denna lag var böter eller fängelse. ”Williams förkastade denna. lag. Det värsta påbudet i den engelska lagen var det som krävde att människor skulle vara närvarande vid den lokala kyrkans gudstjänster. Att tvinga människor att samlas tillsammans med dem som hade en annan trosbekännelse ansåg han vara ett uppenbart brott mot deras naturliga rättigheter. Att tvinga icke-kristna och ovilliga människor att närvara vid offentliga gudstjänster var detsamma som att kräva hyckleri. . . ’Ingen’, säger han, ’borde tvingas att tillbedja Gud eller att stödja en gudstjänst mot sin vilja.’ ’Vad är detta?’ frågade hans motståndare, som var förvånade över hans lära. ’Är inte arbetaren värd sin lön?’ ’Jo’, svarade han, ’av dem som har anställt honom’.” — Bancroft, del 1, kap. 15, par. 2.

Första stat som erkände samvetsfriheten

Roger Williams var uppskattad och älskad som en trogen förkunnare, en man med sällsynt begåvning, av oböjlig integritet och sann godhet. Men han godkände aldrig de borgerliga myndigheternas rätt att härska över församlingen. Han krävde religionsfrihet.

Denna uppfattning tolererades inte. Man menade att om denna nya lära tillämpades skulle den ”omstörta landets regering och grundläggande statsskick”. — Samma källa, del 1, kap. 15, par. 10. Han dömdes till förvisning från kolonin. För att undgå att bli arresterad blev han till slut tvungen att mitt i vinterns kyla och stormar fly till de stora skogarna.

”I fjorton veckor”, säger han, ”måste jag under stora umbäranden vandra omkring i vinterkylan utan bröd att äta och utan säng att ligga i.” Men ”korparna förde till mig mat i öknen”. Ett långt träd fick tjäna som skydd. — Martyn, band 5, sid. 349, 350. Så fortsatte han sin mödosamma flykt genom snö och väglös skog intill dess att han fann skydd hos en indianstam, vilkas förtroende och tillgivenhet han hade vunnit då han försökt undervisa dem om evangeliets sanningar. Slutligen nådde han efter flera månaders strapatser fram till Narragansett Bay. Här grundade han den första stat under nyare tid som helt erkände rätten till religionsfrihet. Huvudprincipen i Roger Williams koloni var ”att varje människa skulle ha rätt att tillbedja Gud efter sitt eget samvete”. — Samma källa, band 5, sid. 354. Hans lilla stat, Rhode Island, blev en tillflyktsort för de förtryckta. Den växte och vann framgång till dess att dess grundläggande principer, borgerlig och religiös frihet, blev hörnstenen i den amerikanska republiken.

I detta storslagna gamla dokument, som våra förfäder be traktade som sin grundlag, — oavhängighetsförklaringen — står det: ”Vi betraktar dessa sanningar som självklara, att alla människor är skapade lika och att deras Skapare har gett dem vissa omistliga rättigheter. Bland dessa är liv, frihet och rätten att söka sin lycka.” Och grundlagen garanterar med tydliga ord att ingens samvete får kränkas: ”Inga religiösa kvalifikationer skall någonsin krävas för att inneha någon som helst ämbetsställning inom de Förenta Staterna.” ”Kongressen skall inte utfärda någon lag som avser upprättande av en religion eller som förbjuder en fri religionsutövning.”

”De som författat grundlagen erkänner den eviga grundsatsen att människans förhållande till Gud är höjt över all mänsklig lagstiftning och att samvetsfriheten inte kan tas ifrån dem. Det krävs inga argument för att bekräfta denna sanning, eftersom vi i vårt eget sinne känner att det är så. Det är medvetandet om detta som hjälpte så många martyrer igenom tortyr och bål, även om de trotsade mänskliga lagar. De kände att deras plikt mot Gud gick före lydnaden mot människolagar och att inte någon människa hade rätt att härska över deras samvete. Detta är en medfödd princip som ingen kan utplåna.” — Congressional documents (U.S.A.), serie 200, dokument 271. Efterhand som ryktet spreds över Europa att det fanns ett land där varje människa kunde njuta frukten av sitt arbete och följa sitt samvetes övertygelse, strömmade tusentals och åter tusentals till den nya världen. Antalet kolonister ökade snabbt. Massachusetts utfärdades en lag om offentligt stöd åt kristna av alla nationer som flydde över Atlanten ’för att undkomma krig, hungersnöd eller förtryck’. Så blev flyktingarna och de förtryckta genom lagstiftning offentligt mottagna som samhällets

gäster.” — Martyn, band 5, sid. 417. Tjugo år efter det att de första nybyggarna hade landat i Plymouth hade lika många tusen slagit sig ner i New England.

Undan krig, hunger, förtryck

För att uppnå det som de sökte ”var de nöjda med att bara förtjäna det nödvändigaste för att uppehålla livet genom hårt arbete och sparsamhet. De krävde inte mer av jorden än en rimlig lön för sitt arbete. Inga gyllene drömmar kastade ett bedrägligt sken över deras väg. . . De var nöjda med den långsamma, stadiga utvecklingen i det samhälle som de hade grundat. De kämpade tåligt mot svårigheterna i vildmarken. De vattnade frihetens träd med sina tårar och sitt ansiktes svett, till dess att det slog djupa rötter i landet”.

Bibeln var underlaget för deras tro, källan till deras visdom. Dess principer blev flitigt inlärda i hemmet, skolan och kyrkan. Frukterna av detta visade sig i välstånd, upplysning, renhet och nykterhet. Man kunde gå i flera år i en av puritanernas kolonier ”utan att se en drucken eller höra en svordom eller möta en tiggare”. — Bancroft, del 1, kap. 19, par. 25. Det visade sig att Bibelns principer var det säkraste skyddet för folkets storhet. De svaga och spridda kolonierna växte till en förening av mäktiga stater. Världen betraktade med förvåning den fred och framgång som rådde i ”en kyrka utan påve och en stat utan konung”.

Men allt fler människor sökte sig till Amerikas kuster. Många drevs av motiv som helt skilde sig från de första pilgrimernas. Den ursprungliga tron och renheten hade alltjämt starkt inflytande över människornas karaktär. Men den blev mindre efterhand som antalet ökade av dem som bara sökte materiella fördelar.

Den lag som de första kolonisterna utfärdade att bara medlemmar av församlingen kunde rösta eller inneha ämbeten i statsförvaltningen hade mycket skadliga följder. Avsikten var att bevara staten från det onda, men kyrkan blev fördärvad. Eftersom det var nödvändigt att avlägga en trosbekännelse för att kunna rösta och för att kunna inneha ett ämbete, anslöt sig många till församlingen enbart av materiella motiv och utan att vara omvända. Församlingen kom därför huvudsakligast att bestå av människor som inte var omvända. Även bland prästerna fanns det sådana som både hyllade villoläror och var okunniga om den helige Andes förnyande kraft. Så fick man åter uppleva det som församlingens historia så ofta vittnat om ända ifrån Konstantins dagar. Resultaten blir onda då man försöker bygga upp församlingen med hjälp av staten, i det man vädjar om borgerlig makt för att stödja hans evangelium som förklarade: ”Mitt rike är icke av denna världen.” — Joh. 18: 36. När kyrkan förenas med staten även i allra obetydligaste grad, kan det nog se ut som om världen kommer närmare kyrkan. Men i verkligheten förs församlingen närmare världen.

Sanningen framstegsvänlig

Den stora princip som så ädelt hade framhållits av Robinson och Roger Williams, att sanningen är framstegsvänlig, att kristna skulle stå beredda att ta emot allt det ljus som kan lysa ifrån Guds ord, glömdes snart av deras efterkommande. De protestantiska församlingarna i Amerika — liksom församlingarna i Europa — som i så hög grad hade välsignats av Reformationen, fortsatte inte på Reformationens väg. Några få trofasta människor framträdde visserligen från tid till tid för att förkunna nya sanningar och avslöja gamla villfarelser. Men liksom judarna på Kristi tid eller papisterna på Luthers tid var flertalet nöjda med att tro det som deras fäder hade trott och leva som de hade levat. Därför blev religionen ännu en gång ett dött formväsen. Villfarelser och vidskepelse, som församlingen skulle ha förkastat, om den hade hållit sig till Ordets ljus, blev betraktade som sanning. Gradvis dog anden som Reformationen hade väckt till liv. Snart uppstod behov av en reformation i de protestantiska församlingarna i nästan lika hög grad som i den katolska kyrkan på Luthers till. Samma världslighet och andliga sömnaktighet härskade. Liksom då visade man aktning för människors uppfattning. Mänskliga teorier insattes i stället för Guds ords undervisning.

Under första delen av 1800-talet fick Bibeln stor utbredning. Men det stora ljus som därigenom lyste för världen, följdes inte av motsvarande framsteg i kunskapen om den uppenbarade sanningen eller i en erfarenhetsgrundad kristendom. Satan kunde inte som tidigare hålla Guds ord borta från folket, eftersom nu alla hade möjlighet att kunna läsa det. Men för att nå sitt syfte fick han många att inte längre uppskatta det i någon högre grad. Människor försummade att studera Bibeln. Resultatet blev att de alltjämt höll fast vid falska tolkningar och obibliska läror.

Då Satan såg att hans ansträngningar för att utrota sanningen med hjälp av förföljelse slog fel, följde han samma plan som tidigare: att blanda församlingen med världen, något som hade fört till det stora avfallet och till upprättandet av den katolska kyrkan. Denna gång fick han inte de kristna att alliera sig med hedningarna utan med människor som älskade denna värld och som därmed visade att de var lika påtagliga avgudadyrkare, som de som tillbeder avgudar. Följden av detta samgående blev inte mindre ödeläggande nu än tidigare. Högmod och överdåd trivdes under religionens kappa. Församlingarna blev fördärvade. Satan fortsatte att förvanska Bibelns läror och traditioner. Dessa skulle med tiden ruinera miljoner och slå djupa rötter. Kyrkan stödde och försvarade dessa traditioner i stället för att kämpa för den tro ”som en gång för alla överlämnats åt de heliga”. På det sättet förkastade människorna de principer som reformatorerna hade kämpat och lidit så mycket för.

Kapitel 18—Segerns förelöpare

Mycket i Bibeln är nästan helt okänt för den breda allmänheten. Detta gäller till exempel många av de profetior, som förutsäger Jesu återkomst. De visar, att denna händelse kan inträffa väldigt snart.En av de högtidligaste och ändå härligaste sanningar som finns uppenbarade i Bibeln är löftet om Kristi andra ankomst för att fullborda det stora återlösningsverket. Guds pilgrimer, som så länge har lämnats att vandra i ”dödsskuggans land”, har fått det dyrbara, glädjeinspirerande hoppet i löftet om hans återkomst. Han som är uppståndelsen och livet kommer för att föra hem sina landsförvista. Läran om hans återkomst utgör själva grundtonen i Bibeln. Från den dag då det första människoparet med sorgtyngda steg lämnade Eden har trons barn väntat på att den utlovade skulle komma för att bryta förstörarens makt och återföra dem till det förlorade paradiset. Forntidens heliga män såg fram emot Messias ankomst i härlighet som uppfyllelsen av deras hopp. Enok, den sjunde i raden efter dem som bodde i Eden, han som i trehundra år vandrade med Gud här på jorden, tilläts att långt i fjärran se Befriarens ankomst. ”Se”, förklarar han, ”Herren kommer med sina mångtusen heliga, för att hålla dom över alla.” — Jud. vers 14, 15.

Med orubblig tillförsikt utbrast patriarken Job under sitt lidandes mörka stunder: ”Dock, jag vet att min förlossare lever och att han till slut skall stå fram över stoftet och sedan denna min sargade hud är borta, skall jag fri från mitt kött få skåda Gud. Ja, honom skall jag få skåda, mig till hjälp, för mina ögon skall jag se honom, ej såsom en främling.” — Job 19: 25-27. Löftet om att Kristus skall komma tillbaka för att inleda rättfärdighetens regim har inspirerat de heliga författarna till de mest upphöjda och gripande uttalanden. Bibelns sångare och profeter har omtalat denna händelse med ord som glöder av himmelsk eld. Om Israels konungs makt och majestät sjöng psalmisten: ”Från Sion, skönhetens fullhet, träder Gud fram i glans. Vår Gud kommer, och han skall icke tiga. . . Han kallar på himmelen därovan och på jorden för att döma sitt folk.” — Ps. 50: 2-4. ”Himmelen vare glad, och jorden fröjde sig. . . inför Herren, ty han kommer, ty han kommer för att döma jorden. Han skall döma jordens krets med rättfärdighet och folken med sin trofasthet.” — Ps. 96: 11-13.

Profeten Jesaja skrev: ”Vaknen upp och jublen, I som liggen i graven; ty din dagg är en ljusets dagg, och jorden skall giva igen de avsomnade.” ”Men dina döda må få liv igen, mina dödas kroppar må åter stå upp.” ”Han skall för alltid göra döden om intet; och Herren, Herren skall avtorka tårarna från alla ansikten och skall taga bort sitt folks smälek överallt på jorden. Ty så har Herren talat. På den tiden skall man säga: Se, där är vår Gud, som vi förbidade och som skulle frälsa oss. Ja, där är Herren, som vi förbidade; låtom oss fröjdas och vara glada över hans frälsning.” — Jes. 26: 19; 25: 8, 9.

Väldet över världen

Och profeten Habackuk såg i en vision hans ankomst. ”Gud kommer från Teman, den Helige från berget Paran. Sela. Hans majestät övertäcker himmelen och av hans lov är jorden full.” ”Han träder fram — därmed kommer han jorden att darra; en blick — och han kommer folken att bäva. De uråldriga bergen splittras, de eviga höjderna sjunka ned. Han vandrar de vägar han fordom gick.” ”Eftersom du så färdas fram med dina hästar, med dina segerrika vagnar.” ”Bergen se dig och bäva. . . Djupet låter höra sin röst, mot höjden lyfter det sina händer. Sol och måne stanna i sin boning för skenet av dina farande pilar, för glansen av ditt blixtrande spjut.” ”Du drager ut för att frälsa ditt folk, för att bereda frälsning åt din smorde.” — Hab. 3:3-13.

När Jesus stod beredd att lämna sina lärjungar tröstade han dem i deras sorg med försäkringen om, att han skulle komma tillbaka. ”Edra hjärtan vare icke oroliga. . . I min Faders hus äro många boningar. . . Jag går bort för att bereda eder rum. Och om jag än går bort för att bereda eder rum, så skall jag dock komma igen och taga eder till mig; ty jag vill, att där jag är, där skolen I ock vara.” ”När Människosonen kommer i sin härlighet och alla änglar med honom, då skall han sätta sig på sin härlighets tron. Och inför honom skola församlas alla folk.” — Joh. 14: 1-3; Matt. 25: 31, 32.

De änglar som stannade kvar på Oljeberget efter det att Kristus hade farit upp till himmelen, upprepade för lärjungarna löftet om hans återkomst: ”Denne Jesus, som har blivit upptagen från eder till himmelen, han skall komma igen på samma sätt som I haven sett honom fara upp till himmelen.” Och aposteln Paulus säger, inspirerad av Guds Ande: ”Herren skall själv stiga ned från himmelen, och ett maktbud skall ljuda, en överängels röst och en Guds basun.” Profeten på Patmos säger: ”Se, han kommer med skyarna, och allas ögon skola se honom.” — Apg. 1: 11; 1 Tess. 4: 16; Upp. 1: 7.

Med Jesu återkomst förknippas den härlighet som följer på den tid ”då allt skall bliva upprättat igen, varom Gud har talat genom sina forntida heliga profeters mun”. Då skall det ondas långa välde upphöra. ”Väldet över världen har blivit vår Herres och hans Smordes, och han skall vara konung i evigheternas evigheter.” ”Herrens härlighet skall vara uppenbarad, och allt kött skall tillsammans se den.” ”Så skall Herren, Herren låta rättfärdighet uppväxa och lovsång, inför alla folk.” Han skall ”bliva en härlig krona och en strålande krans för kvarlevan av sitt folk.” — Apg. 3: 21; Upp. 11: 15; Jes. 40: 5; 61: 11; 28 :5.

På den tiden skall Messias’ länge väntade fredsrike upprättas över hela jorden. ”Ja, Herren skall varkunna sig över Sion, han skall varkunna sig över alla dess ruiner; han gör dess öken lik ett Eden och dess hedmark lik en Herrens lustgård.” ”Libanons härlighet skall bliva den given, Karmels och Sarons prakt.” ”Du skall icke mer kallas ’den övergivna’, ej

heller skall ditt land mer kallas ’ödemark’, utan du skall då få heta ’hon som jag har min lust i’, och ditt land skall få heta ’äkta hustrun’.” ”Såsom en brudgum fröjdar sig över sin brud, så skall din Gud fröjda sig över dig.” — Jes. 51: 3; 35: 2; 62: 4, 5.

Herrens återkomst har under alla tider varit hans sanna efterföljares hopp. Frälsarens avskedslöfte på Oljeberget om att han skulle komma tillbaka upplyste framtiden för hans lärjungar. Det fyllde deras hjärtan med en glädje och ett hopp som sorg inte kunde utsläcka eller prövningar fördunkla. Under lidande och förföljelse var ”den store Gudens och vår Frälsares, Kristi Jesu, härlighets uppenbarelse” det ”saliga hoppets fullbordan” för dem. De kristna i Tessalonika fylldes av sorg när de måste begrava sina kära som hade hoppats att få leva och få uppleva Herrens återkomst. Men Paulus, som var deras lärare, hänvisade dem till uppståndelsen som skulle äga rum vid Frälsarens återkomst. De som hade dött i Kristus skulle då uppstå tillsammans med de levande och uppryckas i luften för att möta Herren. ”Och så”, sade han, ”skola vi alltid få vara hos Herren. Så trösten nu varandra med dessa ord.” — 1 Tess. 4: 16-18.

På det klippiga Patmos hör den älskade lärjungen detta löfte: ”Ja, jag kommer snart”, och hans längtansfulla svar ger uttryck för församlingens bön under hela dess pilgrimsvandring: ”Amen. Kom Herre Jesus!” — Upp. 22: 20. Från fängelse, bål och schavott, där de heliga och martyrerna vittnade för sanningen, ljuder deras förklaringar om tro och hopp ned genom århundradena. Eftersom de var ”överbevisade om hans kroppsliga uppståndelse och därför också om sin egen”, säger en av dessa kristna, ”föraktade de döden och fann att de stod höjda över den”. De var villiga att gå i graven för att kunna ”uppstå fria”. De väntade på ”Herrens ankomst på himmelens skyar med Faderns härlighet” ”för att överlämna riket åt de rättfärdiga”. Valdenserna var besjälade av samma tro. Wycliffe såg fram mot Återlösarens uppenbarelse som församlingens hopp.

Luther sade: ”Jag är helt övertygad om att domens dag kommer innan trehundra år har gått. Gud kommer inte att ha tålamod med denna förtappade värld mycket längre.” ”Den stora dagen närmar sig då styggelsernas rike skall omstörtas.” — Daniel T. Taylor, *The Reign of Christ on Earth: or, The Voice of the Church in All Ages,* sid. 33, 54, 129-132, 132-134, 158, 134. ”Denna gamla värld står inte långt från sitt slut”, sade Melanchthon. Kalvin bjuder de kristna ”att inte vara villrådiga utan innerligt längta efter dagen för Kristi återkomst som den lyckligaste av alla händelser”, och han säger att ”hela de troendes släkte skall hålla den dagen klar för sin blick”. ”Vi bör hungra efter Kristus, vi bör söka, begrunda”, sade han, ”intill dess att den stora dagen gryr, då vår Herre fullt skall uppenbara sitt rikes härlighet.” — Samma källa, sid. 158, 134.

”Har inte vår Herre Jesus burit vårt kött in i himmelen?” sade Knox, den skotske reformatorn, ”och skall han inte komma tillbaka? Vi vet att han skall komma och det ganska

snart.” Redley och Latimer som offrade livet för sanningen, väntade i tro på Herrens återkomst. Ridley skrev: ”Utan tvivel — det tror jag, och därför säger jag det, närmar sig världen sin avslutning. Låt oss, liksom Guds tjänare Johannes, ropa i våra hjärtan till vår Frälsare Kristus: Kom Herre Jesus kom!” — Samma källa, sid. 151, 145.

Förhoppningarna skall uppfyllas

”Tanken på Herrens återkomst”, sade Baxter, ”är övermåttan härlig och glädjefull för mig.” — Richard Baxter, *Works,* band 17, sid. 555. ”Det är trons verk och karaktärsdrag hos hans heliga att älska hans uppenbarelse och att vänta på det saliga hoppets förverkligande.” ”Om döden är den sista fiende som skall tillintetgöras vid uppståndelsen, så kan vi av detta lära med vilket allvar de troende bör längta efter och bedja om Kristi andra ankomst. Då skall den fulla och slutliga segern ha vunnits.” — Samma källa, band 17, sid. 500. ”Detta är den dag som alla troende bör längta efter, vänta och hoppas på. Den betyder fullbordandet av allt det som gjorts för deras frälsning och av alla själens önskemål och bemödanden.” ”Påskynda, Herre, den saliga dag!” — Samma källa, band 17, sid. 182, 183. Detta var den apostoliska församlingens, ”ökenförsamlingens” och reformatorernas hopp.

Profetian förutsäger inte endast avsikten med Kristi återkomst och hur han skall komma. Den framhåller också de tecken av vilka människorna skall kunna veta när hans ankomst närmar sig. Jesus sade: ”Tecken skola ske i solen och i månen och i stjärnorna.” — Luk. 21: 25. Då ”skall solen förmörkas och månen upphöra att giva sitt sken, och stjärnorna skola falla ifrån himmelen, och makterna i himmelen skola bäva. Och då skall man få se ’Människosonen komma i skyarna’ med stor makt och härlighet.” — Mark. 13: 24-26. Johannes ger denna skildring av de första tecknen som skall inträffa före Kristi återkomst: ”Då blev det en stor jordbävning, och solen blev svart såsom en sorgdräkt, och månen blev hel och hållen såsom blod.” — Upp. 6: 12.

Den stora jordbävningen

Dessa tecken gick i uppfyllelse före 1800-talets början. Profetian uppfylldes då den mest fruktansvärda jordbävning som någonsin finns omtalad i historien, inträffade år 1755. Även om den i allmänhet omtalas som jordbävningen i Lissabon, sträckte sig denna jordbävning över största delen av Europa, Afrika och Amerika. Man kunde märka den på Grönland, på de Västindiska öarna och Madeira, i Norge, Sverige, England och Irland. Den sträckte sig över ett område av inte mindre än nio miljoner km2. I Afrika var jordskalven nästan lika kraftiga som i Europa. En stor del av Algeriet ödelades och inte långt ifrån Marocko blev en stad med närmare 9.000 invånare begravd. En våldsam flodvåg vällde in över den spanska och afrikanska kusten, översvämmade städer och åstadkom stor ödeläggelse.

I Spanien och Portugal blev jordbävningen störst. I Cadiz skall flodvågen ha nått en höjd av arton meter. ”Några av de högsta bergen i Portugal tycktes rivas loss från själva sin grund. ”Några av dem öppnade sig i toppen och blev uppspaltade och rivna i stycken på ett mycket säreget sätt. Enorma bergsmassor kastades ned i de omkringliggande dalarna. Det berättas om flammor som slog ut ifrån dessa berg.” — Sir Charles Lyell: *Principles of Geology*, sid. 495.

I Lissabon ”kunde man höra ett underjordiskt dån och strax därefter lade ett våldsamt jordskalv det mesta av staden i ruiner. Under loppet av ungefär sex minuter omkom 60.000 människor. Havet drog sig först tillbaka så att redden låg bar. Därefter vällde flodvågen inåt igen och steg femton meter eller mer över det vanliga vattenståndet”. ”Bland andra ovanliga händelser som skall ha inträffat i Lissabon under katastrofen var att en ny kaj sjönk. Den hade med stora kostnader byggts uteslutande av marmor. En stor människoskara hade sökt sin tillflykt dit. De trodde att den var en plats där de skulle kunna vara utom räckhåll för de sammanfallande ruinerna. Plötsligt sjönk kajen ned i havet med alla människor som fanns på den. Inte en enda av de döda kropparna flöt någonsin upp till ytan.” — Samma källa, sid. 495.

Strax efter jordbävningen ”störtade alla kyrkor och kloster samman. Så gick det också med alla de stora, offentliga byggnaderna och med över en fjärdedel av bostadshusen. Ungefär två timmar efter jordbävningen bröt bränder ut i många kvarter. De rasade med sådan våldsamhet under närmare tre dagar, att staden blev fullständigt utplånad. Jordbävningen inträffade på en helgdag. Kyrkor och kloster var fulla av människor. Mycket få av dem undkom.” — Encyclopaedia Americana, att. ”Lissabon” 1831 års edition.

”Skräcken bland folket var obeskrivlig. Ingen gråt hördes. De kunde helt enkelt inte. De sprang fram och tillbaka, utom sig av skräck och förvåning. De slog sig för ansiktet och bröstet och ropade *’Misericordia! världens ände har kommit!’* Mödrar glömde sina barn och sprang omkring med krucifix. Olyckligtvis sprang många in i kyrkorna för att där söka sin tillflykt. Förgäves höll man fram sakramentet. Förgäves omfamnade de arma människorna altarna. Bilder, präster och folk begravdes i den allmänna ödeläggelsen. Man räknade med att 90.000 människor omkom denna ödesdigra dag.

Solen skall vändas i mörker och månen i blod

Tjugofem år senare inträffade nästa tecken som profetian omtalar, förmörkandet av solen och månen. Vad som gör detta särskilt anmärkningsvärt är att tiden för dess uppfyllande hade exakt angetts. I sitt samtal med lärjungarna på Oljeberget beskrev Frälsaren först den långa tid av nöd som församlingen skulle gå igenom under de 1260 åren av påvlig förföljelse, den ”vedermödans tid” som han lovade skulle förkortas. Därefter nämner han vissa händelser som skulle inträffa innan han kom tillbaka. Därefter utpekar han

tiden då den första av dessa skulle äga rum: ”På den tiden, efter den vedermödan skall solen förmörkas och månen upphöra att giva sitt sken.” — Mark. 13: 24. De 1260 dagarna eller åren slutade år 1798. Tjugofem år tidigare hade förföljelsen nästan helt upphört.

Efter denna förföljelse skulle enligt Kristi ord solen förmörkas. Den 19 maj 1780 uppfylldes denna profetia. ”Nästan om inte helt ensamstående som det mest hemlighetsfulla och hittills oförklarliga fenomenet av sitt slag... står den mörka dagen, den 19 maj 1780, som en i högsta grad oförklarlig förmörkelse av hela den synliga delen av himlen och atmosfären i staterna i New England.” — R. M. Devens, *Our First Century*, sid. 89.

Ett ögonvittne som bodde i staten Massachusetts, beskriver händelsen så: ”När solen gick upp, var himlen klar. Men den doldes snart i moln. Molnen tätnade och tycktes svarta och hotfulla. Från dem började blixtar flamma. Åskmullret rullade och det föll regn. Vid niotiden lättade molnen. De blev något tunnare och tycktes anta en mässingsliknande eller kopparliknande färg. Marken, bergen, träden, husen, vattnet och människorna fick ett annat utseende i detta egendomliga, utomjordiska ljus. Efter några minuter spred sig en tung, svart molnmassa över hela himlen, med undantag av en liten smal kant vid horisonten, och det blev lika mörkt som det vanligtvis är vid niotiden en sommarkväll. . . .

Den mörka dagen

Rädsla, oro och slutligen skräck fyllde människornas sinnen. Kvinnorna stod i dörrarna och såg över det mörka landskapet. Männen kom hem från arbetet ute på åkrarna. Snickaren lämnade sina verktyg. Smeden lämnade smedjan och köpmannen disken. Skolorna slutade. Skrämda barn sprang hem. Resande stannade vid närmaste bondgård. ’Vad är det som håller på att ske?’ var frågan på allas läppar. Människor hade känslan av att en orkan svepte in över landet eller att alltings slut var nära.

Ljus tändes. Elden i de öppna spisarna lyste lika klart som under en månfri kväll på hösten. Hönsen satte sig på sina pinnar för att sova. Korna samlade sig vid gärdsgårdarna omkring betesmarkerna och råmade. Grodorna kväkte. Fåglarna kvittrade sina aftonsånger. Fladdermössen flög omkring. Människorna visste ju att kvällen inte hade kommit. . . .

Dr Narhanael Whittaker, präst i tabernakelförsamlingen i Salem, höll möte i församlingshuset. I sin predikan hävdade han att mörkret var övernaturligt. Församlingar samlades på många andra platser. Bibeltexter som bildade underlaget för de oförberedda predikningarna var utan undantag sådana, att de tydde på att mörkret var det som stämde med förutsägelserna i Bibeln. . . . Mörkret var tätast efter klockan elva.” — *The Essex Antiquarian*, April 1899, band 3, nr 4, sid. 53-54. ”På de flesta ställen i landet var det så mörkt på dagen, att folk varken kunde se vad klockan var, äta eller utföra sitt dagliga arbete utan att tända ljus. . . .

Mörkrets utsträckning var förvånansvärt stor. Österut nådde det till Falmouth. Västerut sträckte det sig till de yttersta delarna av Connecticut och Albany. Söderut kunde man märka det längs kusten. Mot norr gick det så långt som de amerikanska områdena var bebodda." — William Gordon, *History of the Rise, Progress, and Establishment of the independence of the U.S.A.,* band 3, sid. 57.

Ett par timmars tid före kvällen följdes det täta mörkret av en delvis klar himmel och solen kom fram. Den var alltjämt förmörkad av den svarta, tunga dimman. "Efter solnedgången drog sig molnen återigen ihop och det mörknade mycket snabbt." "Och nattens mörker blev inte mindre ovanligt och skräckinjagande än det som hade rått under dagen. Trots att det nästan var fullmåne kunde folk ingenting se utan hjälp av belysning. Från hus i närheten eller andra platser på litet avstånd såg människor detta ljus som genom ett slags egyptiskt mörker. Strålarna kunde nästan inte tränga igenom." — Isaiah Thomas, *Massachusetts Spy: or, American Oracle of Liberty,* band 10, nr 472 (25 maj 1780). Ett ögonvittne till denna scen sade: "Jag kunde inte hjälpa att jag vid det tillfället fick en känsla av att om varje lysande kropp i hela universum hade inhöljts i ogenomträngliga dimmor eller utplånats helt, så kunde mörkret inte ha varit mera fullständigt." — Brev skrivet av dr Samuel Tenney från Exeter, New Hampshire, dec. 1785 (i *Massachusetts Historical Society Collections,* 1792, första serien, band 1, sid. 97). Även om det var fullmåne vid niotiden på kvällen "kunde den inte på något sätt skingra det dödsliknande mörkret. Vid midnatt försvann mörkret. Då månen slutligen kom fram, såg den ut som blod".

Den 19 maj 1780 blev i historien omtalad som "den mörka dagen". Sedan Mose tid har vi inte haft någon upplysning om ett mörker så ogenomträngligt och med sådan utsträckning och varaktighet. Ögonvittnens skildring av denna händelse är bara ett eko av Herrens ord genom profeten Joel, två och ett halvt årtusende innan det uppfylldes: "Solen skall vändas i mörker och månen i blod, förrän Herrens dag kommer, den stora och fruktansvärda." - Joel 2: 31.

Kristus hade uppmanat sina efterföljare att lägga märke till tecknen på hans återkomst och glädja sig över att de fick se tecknen på deras konungs ankomst. "När detta begynner ske", sade han, "då mån I resa eder upp och upplyfta edra huvuden, ty då nalkas eder förlossning." Han bad dem också att lägga märke till hur träden skjuter knoppar på våren och sade: "När I fån se att de skjuta knopp, då veten I av eder själva att sommaren redan är nära. Likaså, när I sen detta ske, då kunnen l ock veta att Guds rike är nära." — Luk. 21: 28, 30, 31.

Men efterhand som den ödmjuka och hängivna andan i församlingen avlöstes av övermod och formväsende, började kärleken till Kristus och tron på hans återkomst att

svalna. De som kallade sig Guds folk sjönk ned i världslighet och nöjeslystnad. Därmed glömde de den undervisning Frälsaren hade gett angående tecknen på sin uppenbarelse. Läran om hans andra ankomst försummades. De bibeltexter som talade om detta gavs felaktiga tolkningar. De blev därför till stor del ignorerade och bortglömda. Framför allt var detta fallet bland kyrkosamfunden i Amerika. Här hade alla samhällsklasser frihet och hög levnadsstandard. Strävan efter rikedom och lyx förde till en allt annat uppslukande jakt efter att tjäna pengar. Det ivriga fikandet efter popularitet och makt, som tycktes vara inom räckhåll för alla, kom människor att inrikta sitt intresse och sina förhoppningar på det materiella. Den högtidliga dag då den nuvarande världen skall förgås, förlade de till en avlägsen framtid. Då Frälsaren för sina efterföljare påpekade vilka tecken som skulle föregå hans återkomst, förutsade han den avfällighet som skulle äga rum vid hans andra ankomst. Som på Noas tid skulle människorna vara ivrigt upptagna med materiella förrättningar och nöjen — köpa, sälja, plantera, bygga, gifta sig — men de skulle glömma Gud och det eviga livet. De som lever i denna tid förmanades av Kristus: ”Tagen eder till vara för att låta edra hjärtan förtyngas av omåttlighet och dryckenskap och timliga omsorger, så att den dagen kommer på eder oförtänkt.” ”Vaken alltjämt, och bedjen att I mån kunna undfly allt detta som skall komma, och kunna bestå inför Människosonen.” — Luk. 21: 34, 36.

Tillståndet i den kristna församlingen vid denna tid skildras tydligt av Frälsaren i Uppenbarelseboken: ”Du har det namnet om dig, att du lever, men du är död.” Och till dem som inte vill vakna upp ur sin likgiltiga trygghet, ges denna högtidliga varning: ”Om du icke håller dig vaken, så skall jag komma såsom en tjuv, och du skall förvisso icke veta vilken stund jag kommer över dig.” - Upp. 3: 1, 3.

Likgiltighet inför faran

Människor måste vakna upp och inse den fara som hotar dem. Därför uppfordras alla att förbereda sig för de allvarliga händelser som är knutna till avslutningen av ”prövningens” tid. Guds profet säger: ”Ja, Herrens dag är stor och mycket fruktansvärd; vem kan uthärda den?” Vem kan bestå när han kommer, han ”vilkens ögon äro för rena för att se på det onda” och som inte kan ”skåda på orättrådighet”. — Joel 2: 11; Hab. 1: 13. De som ropar: ”Min Gud! Vi känna dig”, har ändå brutit hans förbund och vandrat efter andra gudar medan de döljer ogudaktigheten i sina hjärtan och älskar orättfärdighetens vägar. För dem är ”Herrens dag. . . mörker och icke ljus, den är töcken utan något solsken.” ”Det skall ske på den tiden”, säger Herren, ”att jag skall genomleta Jerusalem med lyktor och hemsöka de människor som nu ligga där i ro på sin drägg, de som säga i sina hjärtan: ’Herren gör intet, varken gott eller ont’.” — Hos. 8: 2, 1; Ps. 16: 4; Amos 5: 20; Sef. 1: 12. ”Jag skall hemsöka jordens krets för dess ondska och de ogudaktiga för deras missgärning; jag skall göra slut på de fräckas övermod och slå ned våldsverkarnas högmod.” — Jes. 13: 11. ”

Varken deras silver eller deras guld skall kunna rädda dem.” ”Deras ägodelar skola då lämnas till plundring och deras hus till ödeläggelse.” — Sef. 1: 18, 13.

Då profeten Jeremia såg fram mot denna fruktansvärda tid utbrast han: ”I mitt innersta våndas jag, i mitt hjärtas djup. . . Jag kan icke tiga, ty basunljud hör du, min själ, och krigiskt härskri. Olycka efter olycka ropas ut.” — Jer. 4:19, 20.

”En vredens dag är den dagen, en dag av ångest och trångmål, en dag av ödeläggelse och förödelse, en dag av mörker och tjocka, en dag av moln och töcken, en dag då basunljud och härskri höjes.” — Sef. 1: 15, 16. ”Se, Herrens dag kommer. . . för att göra jorden till en ödemark och utrota syndarna som där bo.” — Jes. 13: 9.

Inför denna stora dag uppfordrar Bibeln Guds folk med de högtidligaste och mest uttrycksfulla ord att vakna upp ur sin andliga sömnaktighet och söka honom med ånger och ödmjukhet: ”Stöten i basun på Sion, och blåsen larmsignal på mitt heliga berg, må alla landets inbyggare darra! Ty Herrens dag kommer, ja, den är nära.” ”Pålysen en helig fasta, lysen ut en högtidsförsamling; församlen folket, pålysen en helig sammankomst, kallen tillhopa de gamla, församlen de små barnen. . . brudgummen må komma ur sin kammare och bruden ur sitt gemak. Mellan förmaket och altaret må prästerna, Herrens tjänare, hålla klagolåt.” Nu ”mån I vända om till mig av allt edert hjärta, säger Herren, med fasta och gråt och klagan. Ja, riven sönder edra hjärtan, icke edra kläder, och vänden om till Herren, eder Gud; ty nådig och barmhärtig är han, långmodig och stor i mildhet.” — Joel 2: 1, 15-17, 12, 13.

Ett stort reformarbete

För att bereda ett folk att bestå på Guds dag skulle ett stort reformverk utföras. Gud såg att många bland dem som bekänner sig vara hans folk inte levde med evigheten för ögonen. I sin barmhärtighet sände han ett varningsbudskap för att väcka dem ur deras sömnaktighet och förmå dem att bereda sig för Herrens ankomst.

Denna varning omtalas i Uppenbarelsebokens fjortonde kapitel. Här förkunnas ett tredubbelt budskap av himmelska väsen som omedelbart följs av Människosonens ankomst för att inbärga jordens skörd. Den första av dessa varningar förkunnar den förestående domen. Profeten såg en ängel som flög ”uppe i himlarymden; han hade ett evigt evangelium, som han skulle förkunna för dem som bo på jorden, för alla folkslag och stammar och tungomål och folk. Och han sade med hög röst: ’Frukten Gud och given honom ära; ty stunden är kommen då han skall hålla dom. Ja, tillbedjen honom som har skapat himmel och jord och hav och vattenkällor’.” — Upp. 14: 6, 7.

Detta budskap sägs vara en del av ”ett evigt evangelium”. Uppgiften att förkunna evangelium har inte överlåtits till änglar utan till människor. Heliga änglar har varit med för

att leda detta verk. De har vakat över de stora rörelserna för att frälsa människor. Den egentliga förkunnelsen av evangelium utförs emellertid av Kristi tjänare på jorden.

Trofasta människor som varit lydiga mot Guds Andes ledning och undervisningen i hans ord, skulle förkunna denna varning för världen. Det var de som gav akt på ”det profetiska ordet”, det ”ljus som lyser i en dyster vildmark, till dess att dagen gryr, och morgonstjärnan går upp”. De hade sökt efter Guds kunskap mer än efter dolda skatter. De ansåg nämligen att det var ”bättre att förvärva henne än att förvärva silver, och den vinning hon giver är bättre än guld”. Herren uppenbarade sitt rikes storhet för dem. ”Herren har sin umgängelse med dem som frukta honom, och sitt förbund vill han kungöra för dem.” — 2 Petr. 1: 19; Ords. 3: 14; Ps. 25: 14.

Det var inte de lärda teologerna som förstod denna sanning och som var sysselsatta med att förkunna den. Hade dessa män varit trogna väktare, som ivrigt och med bedjande sinnen hade studerat Bibeln, skulle de ha förstått hur långt natten var framskriden. Profetiorna skulle ha visat dem de händelser som snart skulle äga rum. Men de svek. Budskapet förkunnades i stället av människor utan världsligt anseende. Jesus sade: ”Vandren medan I haven ljuset, på det att mörkret icke må få makt med eder.” — Joh. 12: 35. De som vänder sig bort från det ljus Gud har gett eller som försummar det medan de har tillgång till det, förblir i mörkret. Men Frälsaren har sagt: ”Den som följer mig, han skall förvisso icke vandra i mörkret, utan skall hava livets ljus.” — Joh. 8: 12. Var och en som uppriktigt söker göra Guds vilja och ärligt följer det ljus som redan har getts, kommer att få större ljus. Till en sådan människa kommer Gud att sända en ledstjärna med himmelskt ljus. Den leder henne fram till hela sanningen.

Vid tiden för Kristi första ankomst kunde den heliga stadens präster och skriftlärda ha förstått sin tids tecken. De kunde också ha förkunnat att han som hade utlovats skulle komma. De hade ju anförtrotts Guds ord. Mikas profetia hade pekat ut platsen där han skulle födas. Daniel förutsade tiden för hans första ankomst. (Se Mika 5: 2; Dan. 9: 25.) Gud överlämnade dessa profetior till de ledande männen bland judarna. De var därför utan ursäkt för att de inte visste eller omtalade för folket att Messias’ ankomst var nära. Deras okunnighet var en följd av syndig försummelse. Judarna uppförde minnesmärken över Guds profeter som de hade mördat. Samtidigt gav de, genom sin vördnad för världens stormän, Satans tjänare sin hyllning. De var upptagna av sin ärelystna kamp för samhällsställning och makt. De vände blicken bort ifrån de gudomliga hedersbevisningar som himmelens konung erbjöd dem.

De borde ha förstått

Med djupt och heligt intresse borde Israels äldste ha studerat plats, tid och omständigheter i samband med den största av alla händelser i denna världs historia — Guds

Sons ankomst för att återlösa människorna. Hela folket borde ha vakat och väntat, för att kunna vara bland de första som bjöd världens Återlösare välkommen. Men vad hände? I Betlehem måste de trötta vandrarna från Nasaret gå igenom hela den trånga gatan ut till stadens östligaste kant. Förgäves sökte de efter en plats där de kunde finna vila och skydd för natten. Men inga dörrar stod öppna för dem. Till slut sökte de sin tillflykt till ett uselt skjul som var byggt för kreaturen. Där blev världens Frälsare född.

Himmelska änglar hade sett den härlighet som Guds Son hade haft hos Fadern, innan världen blev till. Med det djupaste intresse hade de sett fram emot hans ankomst till jorden som en händelse, fylld av den största glädje för alla människor. Änglar utsågs att förmedla det glada budskapet till dem som var beredda att ta emot det och som med glädje skulle omtala det för människorna över hela jorden. Kristus hade sänkt sig ned till att ta på sig mänsklig natur. Han skulle bära en obeskrivlig börda av ångest och smärta, när han gjorde sin själ till ett offer för synd. Men änglarna ville att den Högstes Son, även i sin förnedring, skulle framträda inför människorna med en värdighet och en härlighet som motsvarade hans väsen. Skulle stormännen på jorden samlas i Israels huvudstad för att hylla hans ankomst? Skulle legioner av änglar presentera honom för den förväntansfulla församlingen?

En ängel besöker jorden för att se, hur många det är som förbereder sig för att bjuda Jesus välkommen. Men han ser inte några tecken till att någon väntar honom. Han hör ingen lovsång och ingen segersång över att Messias snart skall komma. Ängeln dröjer en tid över den utvalda staden och över templet, där Gud under århundraden hade uppenbarat sig. Men också här möter han samma likgiltighet. I prakt och stolthet frambär prästerna vanhelgade offer i templet. Fariséerna vänder sig högröstat till folket eller beder sina högmodiga böner i gathörnen. I de kungliga palatsen, i filosofernas kretsar och i rabbinernas skolor, överallt är människor lika okunniga om det sällsamma som fyllt hela himmelen med glädje och lovsång: Människornas Frälsare kommer snart till jorden.

En obekymrad och ovetande värld

Ingenting tyder på att de väntar Kristus. Inga föreberedelser görs för att ta emot livets Furste. Förundrat står det himmelska sändebudet i begrepp att vända tillbaka till himmelen. Då upptäcker han en skara herdar som vaktar sin hjord om natten. Under det att de stirrar upp mot stjärnhimlen tänker de på profetian om en Messias som skall komma till jorden. De längtar efter att detta skall uppfyllas. Här finns några som är färdiga att ta emot det himmelska budskapet. Och plötsligt uppenbarar sig Herrens ängel och förkunnar den stora glädjen. En överjordisk härlighet strålar ut över grässlätterna. Änglarnas oräkneliga här visar sig. Som om glädjen var för stor för att förmedlas hit ned av en enda budbärare, stämmer en kör av röster upp sången som en gång alla de frälsta skall sjunga: ”Ära vare Gud i höjden, och frid på jorden, bland människor till vilka han har behag.” — Luk. 2: 14.

Hur mycket inrymmer inte denna sällsamma berättelse från Betlehem! Hur tillrättavisar den inte vår otro, vår stolthet och vår självtillräcklighet! Hur varnande talar den inte till oss om att vi skall se till, att inte också vi genom vår syndiga likgiltighet skall vara blinda inför tidens tecken och därigenom inte förstå när vårt tillfälle kommer!

Det var inte bara på Judéens berg, inte bara bland de fattiga herdarna som änglarna fann några som väntade på Messias' ankomst. Också bland hedningarna fanns det några som väntade på honom. Det var de vise männen, rika och ädla filosofer från Österlandet. Dessa magiker, som studerade naturen hade sett Gud i hans skapade verk. I hebréernas skrifter hade de läst om stjärnan som skulle framträda ur Jakob. Längtansfullt väntade de på honom som inte endast skulle vara ”Israels tröst” utan också ”ett ljus som skall uppenbaras för hedningarna” och ”för att. . . bliva till frälsning intill jordens ända”. (Luk. 2: 25, 32; Apg.13: 47.) De sökte efter ljus. Ljus från Guds tron lyste också ned över stigen framför deras fötter. Prästerna och rabbinerna i Jerusalem, som hade satts att vara väktare och tolkare av sanningen, förstod ingenting. Den himmelska stjärnan förde emellertid dessa hedniska främlingar till den nyfödde konungens födelseplats.

Vår egen tids blindhet

Det var för dem som väntar på honom, som Kristus skulle ”låta sig ses av dem för andra gången utan synd. . . till frälsning”. (Hebr. 9: 28.) På samma sätt som då budskapet om Frälsarens födelse skulle förkunnas, blev inte heller budskapet om hans andra ankomst överlämnat till folkets andliga ledare. De hade underlåtit att upprätthålla sin förbindelse med Gud. De hade avvisat ljuset från himmelen. Därför var de inte bland dem som aposteln Paulus omtalar: ”Men I, käre bröder, I leven icke i mörker, så att den dagen kan komma över eder; såsom en tjuv; I ären ju alla ljusets barn och dagens barn. Ja, vi höra icke natten eller mörkret till.” — 1 Tess.5:4, 5.

”Väktarna på Sions murar” skulle ha varit de första att uppfånga meddelandet om Frälsarens ankomst, de första att höja sina röster för att förkunna närheten av hans ankomst, de första att uppmana folket att bereda sig för hans ankomst. Men de var liknöjda och drömde om fred och ingen fara, medan folket sov i sina synder. Jesus såg sin församling som ett fikonträd, täckt med lovande bladverk men ändå utan den värdefulla frukten. Kristendomens former upprätthöll de med stolthet, medan sann ödmjukhet och ånger och tro saknades. Och detta är det enda som gör att Gud finner behag i gudstjänsten. I stället för Andens dygder såg man högmod, formväsende, fåfänga, egenkärlek och förtryck. En avfällig församling slöt sina ögon för tidens tecken. Gud lämnade inte dessa människor. Hans trofasthet svek dem inte. Men de gick bort ifrån honom och skilde sig ifrån hans kärlek. Löftena uppfylldes inte på dem eftersom de vägrade att uppfylla villkoren. Detta blir

det säkra resultatet av att man försummar att uppskatta och förmedla det ljus och de förmåner som Gud ger.

Om församlingen inte vill följa med när han visar vägen, om den inte tar emot varje ljusstråle och utför de åligganden som påpekas, kommer kristendomen ofrånkomligt att förfalla till formväsen. Den sanna gudsfruktans anda kommer att försvinna. Detta ser vi exempel på i kyrkohistorien, gång på gång. Gud kräver av sitt folk trons och lydnadens gärningar, som motsvarar de välsignelser och de fördelar som han har skänkt. Lydnad kräver offer och inbegriper ett kors. Detta är anledningen till att så många av dem som har bekänt sig följa Kristus, vägrar att ta emot ljuset från himmelen. Liksom judarna fordom vet de inte, när deras tillfälle går förbi. (Luk. 19: 44.) På grund av deras stolthet och otro gick Herren förbi dem och uppenbarade sin sanning för människor som, i likhet med herdarna i Betlehem och de vise männen från Österlandet, hade följt allt det ljus som de hade fått.

De 70 profetiska årsveckorna i Dan. 9: 24-27- Nationen Israel fick en sista prövningstid på 490 år, d.v.s. 70 profetiska veckor (Dan. 9: 24). Tiden var ”bestämd” (hebr. *avstyckad*) från tidsprofetian på 2.300 år i Dan. 8: 14-17. Men Israel uppfyllde inte heller denna gång sin del i förbundsavtalet. Jesus sade därför, att ”Guds rike skall tagas ifrån eder”, och ”*edert hus* skall komma att stå övergivet och öde.” — Matt. 21: 43; 23: 32-39. Utgångsåret för profetian var, när det *slutgiltiga* dekretet om att ”Jerusalem åter skulle byggas upp utgick” (Dan. 9: 25). Som en bekräftelse på att detta tredje dekret var fullständigt, stämde Esra upp en lovsång till Herren. Texten *övergår därmed också från arameiska till hebreiska,* mellan Esra 7: 26 och v 27. Dekretet utfärdades på hösten ”i Artasastas sjunde regeringsår”, 457 f. Kr. (Esra 7). 490 år når till 34 e. Kr., men dessförinnan, efter 483 år, skulle en ”*smord. . . furste*” komma (Dan. 9: 25). Med facit i hand ser vi, att: Hösten år 27 började Jesus sin verksamhet. ”Herren. . . har *smort* mig” i Tiberius’ 15:e regeringsår, Luk. 4: 18; 3: 1, 21-23. ”Tiden (var) *fullbordad*”, Mark. 1: 15; Dan. 9: 24-25. Våren år 31 upphörde ceremoniallagen, eftersom ”slaktoffer och spisoffer” mötte sin förebild på Golgata, 1 Kor. 5: 6, 8. Då hade Han slutit ett ”starkt förbund”, Dan. 9: 26-27.
År 34 gavs ”Guds rike. . . åt ett folk som bär dess frukt”, Matt. 21: 43. Israel var inte längre Guds specifika egendomsnation, Rom. 9: 6; 1 Tess. 2: 14-16.
Tiberius övertog Rom efter Augustus’ död år 14 e. Kr., vilket inte synes stämma med år 27 för hans 15:e år. Motsägelsen beror på, att två olika kalendrar tillämpas. Roms kultur har nyår den 1 jan, medan judarna har nyår på hösten (sept-okt).

Kapitel 19—De två tusen tre hundra dagarnas hemlighet

William Miller greps av Bibelns profetiska budskap. Det påverkade hans och tusentals människors liv, och ledde till en mäktig väckelse. I Bibeln finns kraft, och i dess profetior en vishet utan motstycke. En öppen Bibel är grunden för bestående omvändelse och kan leda till mäktiga väckelser.En redbar och ärlig farmare, som hade kommit att tvivla på Bibelns gudomliga auktoritet men ändå uppriktigt ville lära känna sanningen, blev av Gud utvald att förkunna att Kristi andra ankomst var nära. Som så många andra reformatorer hade William Miller i sin ungdom kämpat med fattigdom. Därigenom lärde han sig uthållighet och självförsakelse. Medlemmarna i hans familj var kända för sin oberoende, frihetsälskande anda och för sin uthållighet och starka fosterlandskärlek. Dessa drag var också framträdande i hans kynne. Hans far var kapten i armén under revolutionskrigen. De uppoffringar han fick göra under svårigheter och lidanden under denna stormiga period, var orsaken till de torftiga förhållandena under Millers uppväxttid.

Willian Miller var fysiskt frisk och stark. Redan under barnaåren visade han sig vara ovanligt begåvad. Med åldern blev detta allt mer framträdande. Han hade ett vaket sinne. Han hungrade efter kunskap. Han fick inte tillfälle att få akademisk utbildning. Hans kärlek till studier och vanan att tänka logiskt och att kritiskt iaktta omvärlden gav honom sunt omdöme och vidsynthet. Hans moral var oangriplig. Hans anseende avundsvärt. Överallt vann han aktning för sin arbetsamhet, flit och välgörenhet. Genom insats av energi och träget arbete blev han relativt välbärgad. Han fortsatte emellertid sina studier. Han innehade borgerliga och militära ämbeten som han skötte med heder. Vägen till rikedom och anseende tycktes vara vidöppen för honom.

Hans mor var mycket from. Religionen gjorde mycket djupt intryck på honom under barndomen. I sin tidiga barndom kom han emellertid in i en krets av deister. Deras inflytande blev mycket starkt. De var ju mycket goda medborgare och utmärkte sig för mänsklighet och välgörenhet. Eftersom de levde mitt i en kristen miljö påverkades deras livsföring i viss mån av deras omgivning. De hade Bibeln att tacka för de utmärkta egenskaper som skänkte dem respekt och förtroende. Ändå förvändes dessa gåvor så att deras inflytande kom att motarbeta Bibeln. Samvaron med dessa människor kom Miller att godta deras synpunkter. Den vanliga tolkningen av Bibeln bjöd på svårigheter som tycktes honom vara oöverstigliga. Men hans nya tro som förkastade Bibeln, erbjöd ingenting bättre i dess ställe. Han var långtifrån tillfredsställd. Ändå höll han fast vid dessa synpunkter i över tolv år. Då han blev 34 år gammal fick han emellertid genom den helige Andes påverkan en känsla av sitt eget syndiga tillstånd. I sin tidigare tro fann han ingen förvissning om lycka efter döden. Framtiden tycktes dyster och mörk. Han skrev senare om sina känslor under denna tid:

Livsåskådningar i konfrontation

”Läran om tillintetgörelse var en kall och skakande tanke. Läran om att man en gång skall stå till svars, betydde säker undergång. Himmelen var som koppar över mitt huvud och jorden som järn under mina fötter. Evigheten — vad var den? Och döden — vad var den? Ju mer jag funderade, dess oklarare blev det. Ju mer jag tänkte, dess mer förvirrad blev jag i mina slutsatser. Jag försökte sluta att tänka. Men jag kunde inte styra mina tankar. Jag hade det verkligen svårt. Men jag förstod inte orsaken till detta. Jag klagade och anmärkte. Men jag visste inte vem som hade skulden. Jag visste att något var fel. Men jag visste inte hur och var jag skulle finna det som var rätt. Jag sörjde, men utan hopp.

Detta tillstånd fortgick under flera månader. ”Plötsligt”, säger han, framstod Frälsarens karaktär levande för mitt sinne. Det tycktes mig som om det skulle finnas någon som var så god och medkännande att han ville försona våra överträdelser och frälsa oss ifrån syndens straff. Jag kände genast hur älsklig han måste vara. Jag föreställde mig, att jag skulle kunna kasta mig i hans armar och förlita mig på hans barmhärtighet. Men så kom frågan: Hur skulle man kunna bevisa att han existerade? Vid sidan om Bibeln fann jag att jag inte kunde finna några bevis för en sådan Frälsares existens eller ens bevis för ett framtida liv. . .

Jag såg att Bibeln framställde just en sådan Frälsare som jag behövde. Och jag blev förvånad över att finna att en icke inspirerad bok kunde framställa principer, som så fullkomligt tillgodosåg en fallen världs behov. Jag blev tvungen att medge att Bibeln måste vara en uppenbarelse från Gud. Den blev min glädje. I Jesus fann jag en vän. Frälsaren blev för mig ’den främste bland tiotusen’. Bibeln som tidigare varit mörk och motsägande, blev nu mina fötters lykta och ett ljus på min stig. Mitt sinne fann ro och tillfredsställelse. Jag fann att Herren Gud var en klippa mitt i livets hav. Bibeln blev nu den bok som jag studerade mest. Jag kan i sanning säga att jag läste den med stor glädje. Jag fann att man inte ens hade talat om hälften för mig. Jag undrade varför jag inte tidigare sett dess skönhet och härlighet. Jag kunde nu inte förstå att jag någonsin hade kunnat förkasta den. Jag fann allting uppenbarat, som mitt hjärta kunde önska och ett botemedel för varje själens sjukdom. Jag förlorade all smak för annan läsning och inriktade hela mitt sinne på att få visdom ifrån Gud.” — S. Bliss, *Memoirs of William Miller,* sid. 65-67.

Miller bekände nu offentligt sin tro på den religion som han tidigare föraktat. Hans icke kristna vänner dröjde emellertid inte med att komma med alla de argument som han själv ofta hade använt mot Bibelns gudomliga auktoritet. Ännu kunde han inte svara dem. Han menade att om Bibeln var en bok från Gud, så måste den överensstämma med sig själv. Och eftersom den hade getts för att upplysa människorna, måste den också vara avpassad för deras möjligheter att förstå. Han beslöt sig för att studera Bibeln för att se om det inte fanns en förklaring till de skenbara motsägelserna.

Han försökte lämna alla förutfattade meningar och undvek att använda några bibelkommentarer. Så jämförde han bibeltext med bibeltext med hjälp av texthänvisningarna och en bibelordbok. Under dessa studier följde han en bestämd plan. Han började med Första Moseboken och läste vers för vers. Han gick inte vidare förrän betydelsen i varje avsnitt var helt klar för honom. Fann han något som var oklart, tog han för vana att jämföra det med varje annan text som tycktes ha något som helst samband med det som han studerade. Han lät varje ord i sammanhanget ge sin riktiga synpunkt på ämnet i den text han studerade. Om hans uppfattning av den överensstämde med varje annan parallelltext fanns det inte längre några problem. När han kom till en bibeltext som var svår att förstå, fann han förklaringen till den i andra delar av Bibeln. När han studerade under ivrig bön till Gud om upplysning, blev allt det klarlagt som tidigare varit dunkelt. Han erkände sanningen i psalmistens ord: ”När dina ord upplåtas, giva de ljus och skänka förstånd åt de enfaldiga. — Ps. 119: 130.

Länkar i en kedja av sanningar

Med djupt intresse studerade han Daniels bok och Uppenbarelseboken. Han tillämpade samma principer i studiet av dessa böcker som han hade tillämpat ifråga om de övriga bibelböckerna. Till sin stora glädje fann han att de profetiska symbolerna kunde förstås. Han såg att de profetior som hittills uppfyllts hade blivit bokstavligt uppfyllda. De olika bilderna, liknelserna och symbolerna antingen förklarades av det sammanhang i vilket de förekom eller också av det sätt på vilket de klargjordes i andra bibeltexter. När de på detta sätt förklarades, blev det klart att de skulle förstås bokstavligen. ”På det sättet”, säger han, ”överbevisades jag om att Bibeln var en samling uppenbarade sanningar, som hade framställts så klart, att inte ens de enfaldiga behövde ta fel”. — Bliss, sid. 70. Länk efter länk i en kedja av sanningar blev lönen för hans möda. Så småningom blev de stora dragen i profetian klarlagda. Himmelens änglar ledde hans tankar och förklarade Bibeln så att han förstod den.

Det sätt på vilket profetiorna hade uppfyllts i det förgångna gjorde det klart för honom, hur de, som ännu hörde framtiden till, skulle uppfyllas. Därigenom blev han överbevisad om att den populära uppfattningen om Kristi andliga regering — ett jordiskt rike före tidens slut — saknade stöd i Bibeln. Denna uppfattning gick ut på att det skulle komma en tid av tusen år med rättfärdighet och frid, innan Kristus personligen skulle komma tillbaka. Därmed förlades Herrens stora och fruktansvärda dag till en avlägsen framtid. Men även om detta föreföll tilltalande, så var det absolut inte Kristi eller apostlarnas lära. De sade nämligen att vetet och ogräset skulle växa tillsammans till skördetiden eller världens slut. De visade också att ”onda människor och bedragare skola gå allt längre i ondska”, och att ”i de yttersta dagarna svåra tider skola komma”. De visade också att mörkrets rike skall fortsätta att härska till dess att Herren kommer. Då skall det förtäras genom hans muns anda och

tillintetgöras genom hans tillkommelses uppenbarelse. (Matt. 18: 30, 38-41; 2 Tim. 3: 1, 3, 1; 2 Tess. 2: 8.)

Läran om världens omvändelse och Kristi andliga rike förkunnades inte av den apostoliska församlingen. Den blev inte allmänt antagen av de kristna förrän omkring början av 1700 talet. Som varje annan villfarelse medförde den bara ont. Den lärde människorna att se långt in i framtiden efter Herrens ankomst. Det hindrade dem från att iaktta de tecken som skulle förkunna, att hans ankomst var nära. Den invaggade dem i en falsk känsla av tillförsikt och trygghet. Den fick många att försumma den nödvändiga beredelsen för att möta sin Herre.

Full klarhet och överensstämmelse

Miller fann att Kristi verkliga, personliga ankomst tydligt hade framställts i Bibeln. Paulus säger: ”Herren skall själv stiga ned från himmelen, och ett maktbud skall ljuda, en överängels röst och en Guds basun.” — 1 Tess. 4: 16. Och Frälsaren förklarar: ”Man skall få se ’Människosonen komma på himmelens skyar’ med stor makt och härlighet.” ”Ty såsom ljungelden när den går ut från öster, synes ända till väster, så skall Människosonens tillkommelse vara.” — Matt. 24: 30, 27. Han skall åtföljas av alla himmelens härskaror. ”Människosonen kommer i sin härlighet, och alla änglar med honom.” — Matt. 25: 31. ”Han skall sända ut sina änglar med starkt basunljud, och de skola församla hans utvalda.” — Matt. 24: 31. Vid hans ankomst skall de rättfärdiga döda uppstå och de rättfärdiga levande bli förvandlade. ”Vi skola icke alla avsomna”, säger Paulus, ”men alla skola vi bliva förvandlade, och det i ett nu, i ett ögonblick, vid den sista basunens ljud. Ty basunen skall ljuda, och de döda skola uppstå till oförgänglighet, och då skola vi bliva förvandlade. Ty detta förgängliga måste ikläda sig oförgänglighet, och detta dödliga ikläda sig odödlighet.” — 1 Kor. 15: 51-53. Och då Paulus har beskrivit Herrens ankomst i sitt brev till församlingen i Tessalonika säger han: ”Först skola de i Kristus döda uppstå; sedan skola vi som då ännu leva och hava lämnats kvar bliva jämte dem bortryckta på skyar upp i luften, Herren till mötes; och så skola vi alltid få vara hos Herren.” — 1 Tess. 4: 16,17.

Först vid Kristi personliga återkomst kan hans folk få ta emot riket. Frälsaren sade: ”När Människosonen kommer i sin härlighet, och alla änglar med honom, då skall han sätta sig på sin härlighets tron. Och inför honom skola församlas alla folk, och han skall skilja dem ifrån varandra såsom en herde skiljer fåren ifrån getterna. Och fåren skall han ställa på sin högra sida och getterna på den vänstra. Därefter skall konungen säga till dem som stå på hans högra sida: ’Kommen, I min Faders välsignade, och tagen i besittning det rike som är tillrett åt eder från världens begynnelse’.” — Matt. 25: 31-34. Av de bibeltexter som vi har citerat här ser vi, att de rättfärdiga döda skall uppstå oförgängliga och att de levande heliga skall bli förvandlade när Människosonen kommer. Genom denna stora förändring blir de

beredda att ärva riket. Paulus säger att: ”Kött och blod icke kunna få Guds rike till arvedel, ej heller får förgängligheten oförgängligheten till arvedel.” — 1 Kor. 15: 50. Människor är dödliga, förgängliga, i sitt nuvarande tillstånd. Men Guds rike blir oförgängligt. Det skall bestå för evigt. Därför kan människor i sitt nuvarande tillstånd inte ärva Guds rike. Men när Jesus kommer skall han skänka sitt folk odödlighet. Då skall han kalla dem till att ta i besittning det rike som de fram till denna tidpunkt endast hade varit arvingar till.

Dessa och andra bibeltexter gjorde det klart för Miller, att de händelser som folk i allmänhet väntade på före Kristi andra ankomst, som t.ex. ett allmänt fredsrike och upprättandet av Guds rike på jorden, skulle inträffa först efter ankomsten. Dessutom stämde alla tidstecken och tillståndet i världen med den profetiska beskrivningen av de sista dagarna. Enbart genom att studera Bibeln kunde Miller inte undgå att dra slutsatsen, att den tid som var bestämd för jorden i dess nuvarande tillstånd, närmade sig sitt slut.

”Ett annat slag av bevis som starkt påverkade mig”, sade han, ”var Bibelns kronologi. . . jag fann att förutsagda händelser, som hade fullbordats i det förgångna, ofta inträffade inom den angivna tiden. Detta stämde ifråga om de 120 åren före floden (1 Mos. 6: 3), de sju dagarna som föregick den, och att det skulle regna under fyrtio dagar (7: 4), de 400 år under vilka Abrahams efterkommande skulle vara förtryckta (1 Mos. 15: 13), de tre dagar som nämns i de drömmar som munskänken och bagaren hade (1 Mos. 40: 12-20), de sju åren i Faraos dröm (1 Mos. 41: 28-54), de fyrtio åren i öknen (4 Mos. 14: 34), de tre och ett halvt åren av hungersnöd (1 Kon. 17: 1), (se Lukas 4: 25). . . de sjuttio årens fångenskap (Jer. 25: 11), Nebukadnessars sju tider (Dan. 4: 13-16), och de sju veckorna och sextiotvå veckorna och en vecka som tillsammans utgör sjuttio veckor, som var bestämda för judarna (Dan. 9: 24-27). För alla dessa händelser hade tiden angetts. De var alla en gång endast profetior. Men de uppfylldes såsom förutsagts.” — Bliss, sid. 74, 75.

Förut fastställda tidpunkter.

När han därför i sitt studium fann olika kronologiska perioder som, så långt han kunde förstå dem, sträckte sig fram till Kristi andra ankomst, kunde han inte annat än betrakta dem som ”förut fastställda tider”, som Gud hade uppenbarat för sina tjänare. ”Vad som ännu är fördolt”, sade Moses, ”hör Herren var Gud till, men vad som är uppenbart, det gäller för oss och våra barn till evig tid.” — 5 Mos. 29: 29. Och Herren förklarar genom profeten Amos att han ”gör alls intet utan att hava uppenbarat sitt råd för sina tjänare profeterna”. (Amos 3: 7.) De som studerar Bibeln kan därför med förtroende vänta sig finna de mest sällsamma händelser, som skall äga rum i mänsklighetens historia, klart framställda i sanningens bok.

”Jag var fullt övertygad om”, säger Miller, ”att hela Bibeln är inspirerad av Gud och nyttig för undervisning (2 Tim. 3: 16) och att den inte har kommit till på grund av människors vilja utan att heliga Guds män hade talat drivna av Guds Ande (2 Petr. 1:

21). Det hade skrivits ’oss till undervisning, för att vi, genom ståndaktighet och genom den tröst som skrifterna giva, skola bevara vårt hopp’. (Rom. 15: 4.) Därigenom blev jag övertygad om att den kronologiska delen av Bibeln hade lika stor rätt att allvarligt studeras som någon annan del av Bibeln. Jag kände att när jag försökte förstå det som Gud i sin barmhärtighet hade funnit lämpligt att uppenbara för oss, hade jag inte rätt att förbise de profetiska tidsperioderna.” — Bliss, sid. 75.

Den profetia som tydligast avslöjade tiden för Kristi andra ankomst var Dan. 8:14: ”Två tusen tre hundra aftnar och morgnar, därefter skall helgedomen komma till sin rätt igen.” Miller, som lät Bibeln tolka sig själv, insåg att när en dag användes som symbol i profetian avsåg den ett åt (4 Mos. 14: 34; Hes. 4: 6.) Han förstod att de 2.300 profetiska dagarna eller aftnarna och morgnarna var verkliga år och att de skulle nå långt förbi den judiska tidsålderns utsträckning. Därför kunde de heller inte avse helgedomen i det gamla förbundet. Miller godtog den allmänna uppfattningen att helgedomen under de kristnas tidsålder symboliserade jorden. Därför trodde han att reningen av helgedomen som omtalas i Dan. 8: 14* måste betyda att jorden skulle renas genom eld vid Kristi andra ankomst. Han drog slutsatsen, att om man fann den rätta utgångspunkten för de 2.300 dagarna, skulle det också vara lätt att finna tiden för Kristi andra ankomst. Den stora dag då allt skulle förtäras, skulle då avslöjas och den nuvarande tiden ”med all dess stolthet och makt, sitt högmod och sin fåfänga, ogudaktighet och förtryck skulle ta slut. . . Då skulle förbannelsen tas bort ifrån jorden. Döden skulle bli utplånad. Lönen överlämnas åt Guds tjänare profeterna och de heliga och dem som frukta hans namn. Då skulle också de som fördärvar jorden bli fördärvade”. — Bliss, sid. 76.

**Den svenska Bibeln säger i Daniel 8: 14: ”Därefter skall helgedomen komma till sin rätt igen.” Den engelska Bibeln säger: ”Därefter skall helgedomen renas.” ”Then shall the sanctuary be cleansed.” Se vidare kap. ”Vad är helgedomen?”*Ordet för rening i 3 Mos. 16 är *taher,*men Daniel har valt *tsadaq*, som har en något vidare betydelse. Septuaginta (ca. 200 f. Kr.) har valt *katarizo* (rena) för båda orden i sin översättning från hebreiska till grekiska.

Med nytt och djupare allvar fortsatte Miller att studera profetiorna. Han använde hela nätter och dagar till att studera det som nu föreföll honom vara av enormt stor betydelse och mer intressant än allt annat. I Dan. 8:e kapitel kunde han inte finna någon nyckel till utgångspunkten för de 2.300 dagarna. Även om ängeln Gabriel fick besked om att låta Daniel förstå synen, så förklarade han ändå inte alltsammans för honom. Då profeten såg den fruktansvärda förföljelse som skulle drabba församlingen, förlorade han sin fysiska kraft. Han kunde inte uthärda mer. Ängeln lämnade honom till en tid. ”Men jag, Daniel, blev maktlös och låg sjuk en tid.” Och han sade: ”Jag var häpen över synen men ingen förstod den.”

Kodens nyckel

Men Gud hade befallt sin budbärare och sagt: ”Gabriel, uttyd synen för denne.” Detta uppdrag måste utföras. Därför kom ängeln efter en tid tillbaka till Daniel och sade: ”Daniel, jag har nu begivit mig hit för att lära dig förstånd. . . Så giv nu akt på ordet, och akta på synen.” — Dan. 9:22, 23, 25-27. Ett viktigt avsnitt i synen som omtalas i åttonde kapitlet hade ängeln inte förklarat, nämligen det som hade med tiden att göra — de 2.300 aftnarna och morgnarna. När ängeln fortsätter sin förklaring, ägnar han därför särskild uppmärksamhet åt det som angår tiden.

”Sjuttio veckor äro bestämda över ditt folk och över din heliga stad. . . Så vet nu och förstå: Från den tid, då ordet om att Jerusalem åter skulle byggas upp utgick, till dess en smord, en furste, kommer, skola sju veckor förgå; och under sextiotvå veckor skall det återbyggas upp med sina gator och sina vallgravar, om ock i tider av trångmål. Men efter de sextiotvå veckorna skall en som är smord förgöras, utan att någon efterföljer honom. . . Och han skall med många sluta ett starkt förbund för en vecka, och för en halv vecka skola genom honom slaktoffer och spisoffer vara avskaffade.”

Ängeln hade sänts till Daniel med det uttryckliga uppdraget att förklara det avsnitt som han inte förstod i synen som omtalas i åttonde kapitlet, nämligen upplysningen om tiden ”två tusen tre hundra aftnar och morgnar, därefter skall helgedomen komma till sin rätt igen”. Efter det att han hade uppmanat Daniel att ge akt på ordet och på synen sade ängeln först: ”Sjuttio veckor äro bestämda över ditt folk och över din heliga stad.” Ett ord som här har översatts med bestämda betyder bokstavligen ”avskurna”. Ängeln förklarade att 70 veckor, som motsvarar 490 år, har avskurits, därför att de särskilt tillhörde judarna. Men från vad var dessa dagar ”avskurna”? De 2.300 dagarna är ju den sista tidsperiod som omtalas i åttonde kapitlet. Det måste alltså vara ifrån denna som de 70 veckorna avskurits. De 70 veckorna måste därför vara en del av de 2.300 dagarna. De två tidsperioderna måste också börja samtidigt. Angeln förklarade att de 70 veckorna började vid den tidpunkt då befallningen utgick om att Jerusalem skulle återuppbyggas. Om man kunde fastställa när denna befallning utsändes, så skulle man också ha funnit utgångspunkten för den stora tidsperioden av 2.300 dagar.

I det sjunde kapitlet i Esras bok finner vi denna befallning. Verserna 12-26. I sin mest fullständiga form utfärdades den av Artaxerxes, konungen i Persien, år 457 f. Kr. Men i Esra 6:14 sägs det att Herrens hus i Jerusalem uppbyggdes ”såsom Kores och Darejaves och Artasasta, den persiske konungen, hade befallt”. Dessa tre konungar utfärdade, bekräftade och fullföljde befallningen. Därigenom blev profetian exakt uppfylld. Den fastställde året för de 2.300 årens början. Befallningen utfärdades år 457 f. Kr. Räknar vi befallningen från detta år ser vi att varje enskild del av profetian angående de 70 veckorna blev uppfylld.

”Från den tid, då ordet om att Jerusalem åter skulle byggas upp utgick, till dess en smord, en furste kommer, skola sju veckor förgå och under sextiotvå veckor skall det åter byggas upp.” Tillsammans utgör de 69 veckor eller 483 år. Artaxerxes’ dekret fick laglig effekt på hösten år 457 f. Kr. Från denna tidpunkt sträckte sig de 483 åren fram till hösten år 27 e. Kr. Vid denna tid blev denna profetia uppfylld. Den smorde som omtalas, är Kristus. Hösten år 27 döptes Jesus av Johannes. Strax därefter blev han smord av den helige Ande. Aposteln Petrus vittnar om ”Jesus från Nasaret och om huru Gud hade smort honom med helig ande och kraft”. (Apg. 10: 38.) Och Frälsaren själv förklarar: ”Herrens Ande är över mig, ty han har smort mig. Han har sänt mig till att förkunna glädjens budskap för de fattiga.” — Luk. 4: 18. Efter det att Jesus hade döpts gick han till Galiléen och ”predikade Guds evangelium och sade: ’Tiden är fullbordad’.” (Mark. 1: 14, 15.)

2300 DAGAR-ÅR PROFEKT

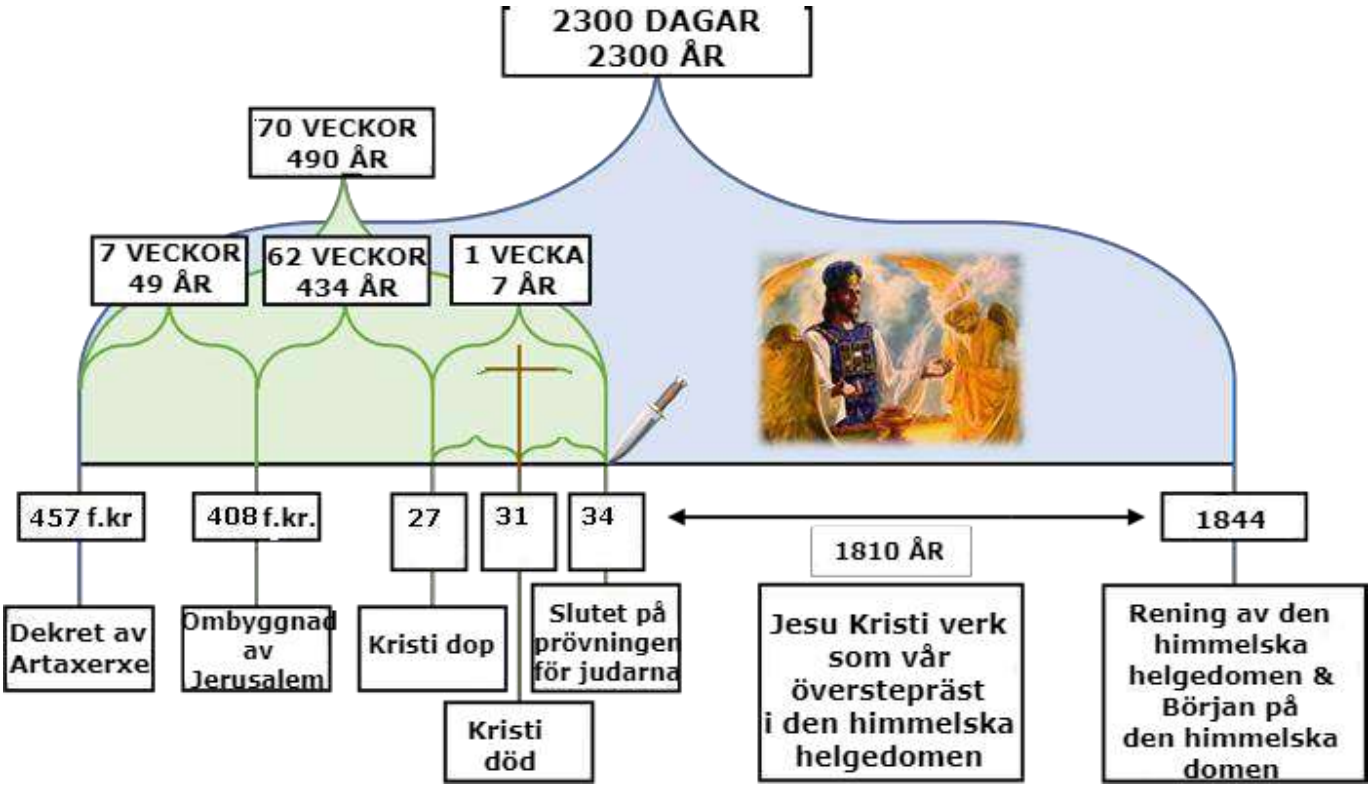

En profetisk dag - ett litterativt år

34 Så som ni under fyrtio dagar har bespejat landet, skall ni under fyrtio år - ett år för varje dag - bära på era synder. Ni skall då få erfara att jag har tagit min hand ifrån er [4 Mosebok 14:34]**6** När du har fullgjort dem, skall du för andra gången lägga dig, nu på högra sidan, och bära Juda folks missgärning under fyrtio dagar, en dag för varje år. Jag har tilldelat dig en dag för varje år. [Hesekiel 4:6]

457 f.kr – 1844 e.kr - 2300 Dagar/ År[14] Då svarade han mig: "Tvåtusentrehundra kvällar och morgnar, sedan skall helgedomen renas och återställas." (Daniel 8:14) [24] Sjuttio veckor är bestämda över ditt folk och över din heliga stad för att göra slut på överträdelse, försegla synder, försona skuld, föra fram en evig rättfärdighet, fullborda syn och profetia och smörja den Allraheligaste. (Daniel 9:24)

457 f.kr - Dekretet av Artaxerxes att bygga och återställa Jerusalem . [25] Vet därför och förstå: Från den tid då ordet gick ut att Jerusalem skulle återställas och byggas upp till dess den Smorde Fursten kommer, skall det gå sju veckor och sextiotvå veckor. Gator och vallgravar skall på nytt byggas upp, trots tider av svårigheter.(Daniel 9:25)

408 f.kr - Återuppbyggnaden av Jerusalem
27 e.kr - Kristi dop och smörjelse (Messias). [27] Han skall stadfästa förbundet med de många under en vecka, och mitt i veckan skall han avskaffa slaktoffer och matoffer. Och på styggelsers vinge skall förödaren komma, till dess att förstöring och orygglig beslutad straffdom utgjuts över förödaren."(Daniel 9:27)

31 e.kr - Kristi död genom korsfästelse. [26] Men efter de sextiotvå veckorna skall den Smorde förgöras, helt utblottad. Och staden och helgedomen skall förstöras av folket till en furste som kommer. Men slutet kommer som en störtflod. Intill änden skall det råda krig. Förödelse är fast besluten [27] ...Och mitt i veckan skall han avskaffa slaktoffer och matoffer (Daniel 9:26-27).

34 e.kr - Steningen av Stephen[Slutet av prövning för Judarna] [14] Och detta evangelium om riket skall predikas i hela världen till ett vittnesbörd för alla folk, och sedan skall slutet komma [Mattheus 24:14]. [46] Då svarade Paulus och Barnabas frimodigt: "Guds ord måste först predikas för er. Men då ni visar det ifrån er och inte anser er själva värdiga det eviga livet, se, då vänder vi oss till hedningarna[Apostlagärningarna 13:46]

70 e.kr - Jerusalems förstörelse[1]När Jesus lämnade templet och var på väg ut, kom hans lärjungar fram och visade honom på tempelbyggnaderna. [2] Men han sade till dem: "Ni ser allt detta. Amen säger jag er: Här skall inte lämnas sten på sten. Allt skall brytas ner." (Mattheus 24:1,2) [15] När ni då ser 'förödelsens styggelse', som profeten Daniel talar om, stå på helig plats - den som läser detta bör noga lägga märke till det - [21] Ty då skall det bli en så stor nöd att något liknande inte förekommit sedan världens begynnelse och aldrig mer skall förekomma.(Mattheus 24: 15, 21)

1844 e.kr - Rening av det mest heliga stället och början av den himmelska domen
1810 Dagar/ År -Jesu Kristi verk som vår överstepräster i den himmelska helgedomen. [14] Då vi nu har en stor överstepräst, Jesus, Guds Son, som har stigit upp genom himlarna, så låt

oss hålla fast vid vår bekännelse. **15** Ty vi har inte en överstepräst som ej kan ha medlidande med våra svagheter, utan en som blev frestad i allt liksom vi, men utan synd. **16** Låt oss därför frimodigt gå fram till nådens tron för att få barmhärtighet och finna nåd till hjälp i rätt tid. (Hebreerbrevet 4:14-16).

”Och han skall med många sluta ett starkt förbund för en vecka.” Den ”vecka” som omtalas här, är den sista av de sjuttio veckorna. Det är de sju sista åren av den tid som särskilt hade avskilts för judarna. Under dessa år från år 27 till år 34 e. Kr. förkunnade Jesus evangelium särskilt för judarna, först personligen och sedan genom sina lärjungar. Då apostlarna gick ut med det glada budskapet om riket sade Frälsaren till dem: ”Ställen icke eder färd till hedningarna, och gån icke in i någon samaritisk stad, utan gån hellre till de förlorade av Israels hus.” — Matt. 10:5, 6.

I mitten av denna vecka skulle slaktoffer och spisoffer upphöra. År 31, tre och ett halvt år efter sitt dop, blev vår Herre korsfäst. Det stora offret på Golgata gjorde slut på offersystemet som i 4.000 år hade pekat fram till Guds Lamm. Förebilden hade mött sin verklighet. Det ceremoniella systemets offer och påbud upphörde.

De 70 veckorna eller 490 åren som särskilt hade bestämts för judarna slutade som vi har sett år 34. Vid denna tidpunkt bekräftade nationen att den förkastade evangelium genom det beslut i det judiska rådet som medförde att Stefanus måste lida martyrdöden. Judarna började förfölja de kristna. Då begränsades inte längre frälsningens budskap enbart till Guds utvalda folk utan gick ut till hela världen. De kristna som genom förföljelsen tvingades att fly från Jerusalem ”gingo omkring och förkunnade evangelii ord”. ”Filippus kom så ned till huvudstaden i Samarien och predikade Kristus för folket där.” Petrus som stod under gudomlig ledning förkunnade evangelium för hövitsmannen i Cesarea, den gudfruktige Kornelius. Och den nitiske Paulus som vunnits för Kristi tro fick befallningen: ”Gå, jag vill sända dig åstad långt bort till hedningarna.” — Apg. 8: 4, 5; 22: 21.

Tidsförutsägelsens lösning

Så långt har de enskilda detaljerna i profetian exakt uppfyllts. Det råder inget tvivel om att de 70 veckorna började år 457 f. Kr. och slutade år 34 e. Kr. Från den tidpunkten är det inte svårt att finna slutet på de 2.300 dagarna. När de 70 veckorna, 490 dagar, avskiljs från de 2.300 dagarna återstår 1.810 dagar. Vid slutet av de 490 dagarna fanns det alltjämt 1.810 dagar kvar. Från år 34 e. Kr. sträcker sig de 1.810 åren fram till år 1844. De 2.300 dagarna i Daniel 8:14 slutade alltså år 1844. Vid slutet av denna stora profetiska tidsperiod skulle ”helgedomen komma till sin rätt” eller renas som den engelska Bibeln uttrycker det, enligt ängelns uttalande. Tiden då helgedomen skulle renas, något som man menade skulle äga rum vid Kristi andra ankomst, var alltså klart fastställd.

Miller och hans medarbetare ansåg först att de 2.300 dagarna skulle sluta på våren 1844. Profetian pekar emellertid fram till *höstens*amma år.* (Se ”Tillägg”.) Detta missförstånd medförde besvikelse och förvirring för dem som hade fastställt den första tidpunkten som tiden för Herrens återkomst. Men detta försvagar på intet sätt argumentet för att de 2.300 dagarna slutar år 1844 eller att den stora händelse som innebar att helgedomen skulle komma till sin rätt, skulle inträffa då. * Hade kung Artaxerxes gett befallningen på våren, i sitt ”sjunde regeringsår”, skulle de 2.300 åren nått sitt slut 1843 e. Kr., eftersom det judiska nyåret inföll i sept/okt. Men befallningen gavs på hösten, efter nyåret, och därför sträcker sig tidsprofetian till hösten 1844 e. Kr.

Då Miller började studera Bibeln som han hade gjort, för att bevisa att den var en uppenbarelse ifrån Gud, hade han inte den avlägsnaste tanke på att han skulle komma till ett sådant resultat. Han kunde knappt själv tro på resultatet av sina undersökningar. Men de bibliska bevisen var alltför klara och kraftiga för att kunna avvisas.

Han hade ägnat två år åt studiet av Bibeln, då han år 1818 kom fram till övertygelsen om att Kristus om 25 år skulle uppenbara sig för att befria sitt folk. ”Jag behöver inte tala”, säger Miller, ”om den glädje som fyllde mitt hjärta vid tanken på denna härliga framtidsutsikt eller om min själs starka längtan efter att få del i de återlöstas glädje. Nu blev Bibeln en ny bok för mig. Den blev verkligen en intellektuell njutning. Allt som var mörkt, mystiskt och dunkelt för mig i dess undervisning, försvann från mitt sinne, på grund av det klara ljus som nu lyste ut från Bibelns heliga sidor. Och hur klar och härlig tycktes inte sanningen vara! Alla de motsägelser och orimligheter som jag tidigare hade funnit i Bibeln, hade försvunnit. Även om det alltjämt fanns många delar av Bibeln som jag inte förstod helt och hållet, hade ändå mycket ljus lyst ut ifrån den för att upplysa mitt förmörkade sinne. Jag kände en tillfredsställelse av att studera Bibeln som jag aldrig tidigare hade trott, att jag skulle kunna få av att studera dess undervisning.” — Bliss, sid. 76, 77.

Ytterligare fem års forskning

”Med den allvarliga övertygelsen att så betydelsefulla händelser enligt Bibelns förutsägelser skulle gå i uppfyllelse om så kort tid, trängde frågan med stor kraft in i mitt sinne: Vad var det min plikt att göra för världen, med tanke på de bevis som hade påverkat mitt eget sinne?” — Samma källa, sid. 81. Han kunde inte annat än känna att det var hans plikt att till andra förmedla det ljus han själv hade tagit emot. Han väntade sig att de icke-kristna skulle göra motstånd. Han var dock övertygad om att alla kristna skulle glädja sig i hoppet om, att de snart skulle möta sin Frälsare, som de bekände sig älska. Det enda han fruktade var att många, i sin stora glädje över den härliga frälsning som de snart skulle få uppleva, skulle ta emot den nya läran utan att studera Bibeln för att finna om det var sant. Han dröjde därför med att framhålla den. Han ville inte genom någon tänkbar feluppfattning

bli ett redskap som ledde andra vilse. Återigen gick han igenom alla de bevis som stödde hans teori. Han övervägde noga allt han kunde tänka sig av motargument. Men alla invändningar försvann inför Guds ords ljus som daggen försvinner för solljuset. Fem års intensiva bibelstudier överbevisade honom om att hans ståndpunkt var den riktiga.

Nu trängde sig tanken in på honom med ny kraft, att det var hans plikt att berätta för andra det som han trodde att Bibeln så tydligt gav uttryck för. Han säger: ”När jag var upptagen i mitt arbete ljöd det alltid i mina öron: Gå och berätta för världen om den fara den svävar i. Denna text stod alltid framför mig: ’Om jag säger till den ogudaktige: ’Du ogudaktige, du måste dö’, och du då icke säger något till att varna den ogudaktige för hans väg, så skall väl den ogudaktige dö genom sin missgärning, men hans blod skall jag utkräva av din hand. Men om du varnar den ogudaktige för hans väg, på det att han må vända om ifrån den, och han likväl icke vänder om ifrån sin väg, då skall visserligen han dö genom sin missgärning, men du själv har räddat din själ.’ — Hes. 33: 8, 9. Jag kände att om de icke-kristna blev varnade på rätt sätt skulle många av dem omvända sig och om de inte blev varnade så skulle Herren utkräva deras blod av min hand.” — Bliss, sid. 92.

Han började nu att privat framlägga sina synpunkter, när han fick tillfälle till det. Han bad Gud om att någon predikant skulle ta emot dessa sanningar och viga sitt liv åt att förkunna dem. Men han kunde inte komma ifrån övertygelsen om att det var hans personliga plikt att förkunna varningen. Dessa ord fanns alltid i hans tankar: ”Gå och förkunna det för världen, annars kommer jag att utkräva deras blod av din hand.” Han väntade i nästan nio år. Hela denna tid vilade bördan tungt på hans sinne, till dess att han år 1831 för första gången offentligt lade fram skälen för sin tro.

Liksom Elia kallades att lämna oxarna ute på fälten för att ta emot den invigda kappa som tillhörde det profetiska ämbetet, så blev William Miller kallad att lämna sin plog och avslöja Guds rikes hemligheter för folket. Med bävan började han detta arbete och förde sina åhörare steg för steg genom det profetiska tidsavsnittet fram till Kristi andra ankomst. Med varje nytt försök vann han styrka och mod, framförallt då han såg det vidsträckta intresse som hans ord väckte.

Det var först efter det att hans trosbröder hade övertalat honom som Miller samtyckte till att framhålla sina synpunkter offentligt. Han kände Guds kallelse i trosförvanternas ord. Han var nu 50 år och han saknade vana att tala offentligt. Känslan av att han inte var lämplig för uppgiften gjorde honom nedtryckt. Men ända från början blev hans arbete välsignat på ett säreget sätt till mångas frälsning. Efter hans första predikan följde en religiös väckelse. Hela tretton familjer med undantag av två personer blev omvända. Han blev enträget anmodad att tala på andra platser. På nästan varje plats blev resultatet av bans arbete att Guds verk upplivades. Syndare blev omvända. De kristna väcktes till att leva ett

mer helgat liv. Icke-kristna och förnekare leddes till att tro på de bibliska sanningarna och ta emot den kristna tron. De som hörde honom bekräftade, att han påverkade en klass av människor som inga andra kunde väcka". — Bliss, sid. 138. Hans förkunnelse väckte människors intresse för det viktigaste i religionen och hejdade tidens tilltagande världslighet och omoral.

I nästan varje stad fanns det många, ja, i några städer flera hundra som hade omvänts genom hans förkunnelse. På många platser öppnade nästan alla protestantiska samfund sina kyrkor för honom. De inbjudningar han fick att predika kom oftast från prästerna i de olika församlingarna. Han gjorde det till en fast regel att han inte predikade någonstans där han inte hade inbjudits. Men ändå fann han ganska snart, att han inte kunde klara av ens hälften av inbjudningarna. Många som inte godtog hans syn på den bestämda tiden för Kristi andra ankomst, blev övertygade om att Kristus säkert skulle komma och att återkomsten var nära och att de måste bereda sig för den. I några av de stora städerna gjorde hans verksamhet ett djupt intryck. Brännvinshandlare upphörde med försäljningen och inredde butikerna till samlingslokaler. Spelhålor stängdes. Icke-kristna och gudsförnekare och även de djupast sjunkna människorna blev omvända. Några av dessa hade inte varit med på en gudstjänst på många år. Bönemöten hölls av de olika samfunden på olika platser nästan varje timme på dagen. Affärsmän samlades vid middagstiden till bön och lovsång. Ingen svärmisk fanatism förekom. Snarare vilade ett högtidligt allvar över människor nästan överallt. Som fallet var på de tidigare reformatorernas tid, överbevisade hans verksamhet mera förståndet och samvetet än den påverkade känslorna.

År 1833 fick William Miller licens att predika av den baptistförsamling där han var medlem. Många av predikanterna i detta samfund såg med välvilja på hans verksamhet. Det var med deras tillåtelse som han fortsatte sitt arbete. Han reste och predikade ständigt, även om bans personliga arbete i huvudsak omfattade New England och de mellersta staterna. Under flera år betalade han alla omkostnader med egna pengar. Han fick heller aldrig senare gåvor som räckte för att betala alla reseutgifter till de platser dit han inbjöds. Hans offentliga verksamhet gav honom därför inget ekonomiskt utbyte utan tärde på hans förmögenhet, som vid den här tiden blev allt mindre. Han hade många barn. De var emellertid alla flitiga och sparsamma, så att hans bondgård underhöll både dem och honom själv.

De såg stjärnorna falla

År 1833 två år efter det att Miller hade börjat förkunna bevisen för Kristi snara återkomst, fick människor se det sista tecknet som Frälsaren hade utlovat skulle föregå hans ankomst. Jesus sade: "Stjärnorna skola falla ifrån himmelen." — Matt. 24: 29. Och i Uppenbarelseboken förklarar Johannes, att han i en syn såg de händelser som skulle förkunna att Guds dag var nära: "Himmelens stjärnor föllo ned på jorden, såsom när ett

fikonträd fäller sina omogna frukter, då det skakas av en stark vind.” — Upp. 6: 13. Denna profetia uppfylldes mycket tydligt och iögonenfallande, då det stora ”stjärnfallet” ägde rum den 13 november 1833. Det var det mest omfattande och säregna stjärnfall som finns omtalat i historien. ”Hela himlen över hela Förenta Staterna var under timmar ett enda flammande tumult. Inte något himmelskt fenomen, som har visat sig i detta land sedan det först blev bebyggt, har betraktats med så stor förundran av en klass i samhället och med så stor fruktan och oro av en annan.” ”Den målande prakt som detta upphöjda skådespel visade, finns det ännu många som kommer ihåg. . . Regndroppar har aldrig fallit mycket tätare än stjärnskotten föll mot jorden. I öster och väster, norr och söder var det likadant. Det var som om hela himlen hade varit i rörelse. . . Professor Sillimans *Journal* beskriver det som ett skådespel som kunde iakttas över hela Nordamerika. . . Från kl. två till dess att det var dagsljus upplystes hela den fullständigt klara och molnfria himlen av ett oavbrutet strålande fyrverkeri.” — R. M. Devens, *American Progress; or, The Great Events of the Greatest Century*, kap. 28, par. 1-5.

Tidskrifter bekräftar

Det finns inga ord som kan beskriva den prakt som detta storartade skådespel bjöd på. Den som inte har sett det, kan inte göra sig någon som helst föreställning om dess lysande prakt. Det såg ut som hela stjärnhimlen hade samlat sig på en enda plats i närheten av himlens medelpunkt och som om stjärnorna på en gång sköt fram med blixtens hastighet mot alla delar av horisonten. Och ändå uttömdes inte källan. Stjärnor i tusental följde snabbt efter varandra som om de hade skapats just för detta tillfälle.” — F. Reed, i *Christian Advocate and Journal*, den 13 december 1833. ”Det är inte möjligt att tänka sig en mer fullständig bild av ett fikonträd som kastar sina omogna frukter när det skakas av en stark vind.” — ”The Old Countryman” i Portland *Evening Advertiser*, den 26 november 1833.

I *Journal of Commerce*, New York, fanns det den 14 november 1833 en lång artikel om detta säregna fenomen. Den innehöll bl.a. detta konstaterande: ”Jag tror inte att någon filosof eller lärd man har berättat om eller skrivit ned en händelse som kan jämföras med den som ägde rum på morgonen i går. Men en profet förutsade exakt detta för 1.800 år sedan om vi vill tolka att ’stjärnorna föll’. . . i den enda betydelse som är möjlig att det bokstavligen skulle kunna ske.” Så såg människorna det sista av de tecken till Kristi återkomst som Jesus omtalade för sina lärjungar: ”När I sen allt detta, då kunnen I veta att han är nära och står för dörren.” — Matt. 24:33. Efter detta tecken såg Johannes den stora händelse som därefter skulle äga rum, nämligen att himmelen vek undan såsom en bokrulle som sammanrullas, medan jorden skalv, berg och öar flyttades från sina platser och de ogudaktiga med stor förskräckelse sökte fly bort ifrån Guds Sons närhet. (Upp. 6: 12-17.)

Många som bevittnade ”stjärnfallet” betraktade det som ett förebud om den kommande domen — ”en förebild, ett slags förelöpare och ett nådigt tecken på den stora och fruktansvärda dagen”. - ”The Old Countryman” i *Portland Evening Advertiser,* den 26 nov. 1833. Så vändes människors uppmärksamhet mot uppfyllelsen av profetian. Många lyssnade till budskapet om Kristi andra ankomst.

År 1840 uppfylldes en annan anmärkningsvärd profetia som väckte vidsträckt intresse. Två år tidigare hade Josiah Litch, en av de ledande förkunnare som predikade Kristi återkomst, publicerat en tolkning av det nionde kapitlet i Uppenbarelseboken, där han förutsade det turkiska rikets fall. Enligt hans beräkningar skulle denna makt övervinnas ”någon gång i augusti månad 1840 e. Kr.” Bara några få dagar innan förutsägelsen uppfylldes, skrev han: ”Om vi medger att den första profetian om de 150 åren gick i bokstavlig uppfyllelse innan Deacozes besteg tronen med turkarnas tillåtelse och att de 391 åren och femton dagarna började vid slutet av den första tidsperioden, kommer denna period att avslutas den 11 augusti 1840. Då kan vi vänta oss att den ottomanska makten i Konstantinopel kommer att bryta samman. Och detta tror jag kommer att bli fallet.” — Josiah Litch i *Signs of the Times* och *Expositor of Prophecy,* den 1 augusti 1840.

Exakt vid den angivna tidpunkten gick Turkiet med på att bli beskyddat av Europas förenade stater och godkände således de kristna nationerna som sina förmyndare. Denna händelse uppfyllde förutsägelsen exakt. Då detta blev känt, blev mångamöverbevisade om att Miller och hans medarbetares tolkning av profetiorna var riktig. Deras verksamhet ökade nu i kraft. Lärda och framstående män slöt sig till Miller. De både förkunnade och publicerade hans synpunkter. Under åren 1840-1844 utvidgades arbetet snabbt.

William Miller ägde stor andlig kraft, disciplinerad genom tankearbete och studier. Till detta fick han himmelsk klokhet, eftersom han hade förbindelse med visdomens källa. Han var en gedigen människa som inte kunde annat än vinna aktning överallt där människor uppskattade uppriktighet och moralisk renhet. Han förenade sann vänlighet med kristen ödmjukhet och självkontroll. Han var uppmärksam och vänlig mot alla. Han lyssnade villigt till andras uppfattning och studerade deras argument. Lugnt prövade han alla teorier och läror med Guds ord. Hans klara förnuft och gedigna kännedom om Bibeln gjorde det möjligt för honom att avvisa villfarelse och avslöja lögn.

Men Miller kunde inte genomföra sin uppgift utan bittert motstånd. Det gick med honom som med de tidigare reformatorerna. De sanningar han förkunnade blev inte väl mottagna av de populära religiösa förkunnarna. Eftersom de inte kunde bevisa sina teorier med Bibeln, blev de tvungna att hålla sig till människors påståenden och doktriner och till kyrkofädernas traditioner. Men Guds ord var det enda bevis som försvararna av sanningen ville godta. ”Bibeln och endast Bibeln” var deras fältrop. Då motståndarna saknade bevis

från Bibeln använde de sig av förlöjligande och hån. Tid, pengar och begåvning användes för att skada dem, vilkas enda fel var att de med glädje väntade på sin Herres återkomst och sökte att leva ett heligt liv och förmanade andra att bereda sig för hans ankomst.

Deras motståndare gjorde allt de kunde för att vända folkets tankar bort ifrån läran om Kristi andra ankomst. De försökte framställa det som synd. Människor borde skämmas, menade de, för att studera profetiorna om Kristi återkomst och världens ände. Populära förkunnare undergrävde på detta sätt tron på Guds ord. Deras predikningar gjorde människor till förnekare. Många kände sig fria att följa sina egna ogudaktiga drifter. Men upphovsmännen till detta onda lade hela skulden på dem som förkunnade Jesu ankomst.

Miller samlade stora skaror av intelligenta och uppmärksamma åhörare omkring sig. Men i den offentliga, religiösa pressen nämndes hans namn aldrig annat än i samband med anklagelser och förlöjliganden. De likgiltiga och icke-kristna fick mod, då de såg vilken inställning de religiösa lärarna hade. De tillgrep hånfulla öknamn och hädiska skämt i sina försök att motarbeta Miller och hans verk. Den gråhårige mannen som hade lämnat sitt bekväma hem för att på egen bekostnad resa från stat till stat, från stad till stad och som utan uppehåll arbetade för att förkunna det allvarliga budskapet om att domen var förestående, förklarades hånfullt vara svärmare, lögnare och en beräknande skojare.

Det förakt, den lögn och det hån som utöstes över Miller utlöste upprörda protester, även ifrån den icke-kristna pressen. ”Att behandla ett ämne av så överväldigande majestät och fruktansvärda konsekvenser” med lättsinne och oanständigt gyckel förklarades av icke-kristna människor att vara ”inte bara att driva gäck med dess förespråkares och förkunnares känslor”, utan också ”att förlöjliga domens dag och ett hån mot Gud själv och att förakta det straff som skall drabba människorna från hans domstol.” — Bliss, sid. 183.

Anstiftaren av allt ont sökte inre bara motarbeta budskapet om Kristi ankomst utan också att fördärva budbäraren själv. Miller gjorde en praktisk tillämpning av Bibelns sanningar på sina åhörare. Han tillrättavisade dem för deras synder och störde deras självbelåtenhet. Hans rättframma och starka ord väckte ofta fiendskap hos dem. Församlingsmedlemmarnas motstånd mot hans budskap ingav pöbeln mod, så att den gick till ytterligheter. Fiender lade planer att ta hans liv när han lämnade mötesplatsen. Men heliga anglar fanns mitt i skaran. En av dessa i mänsklig gestalt tog Herrens tjänare under armen och förde honom tryggt bort ifrån den rasande folkmassan. Hans uppgift var ännu inre slutförd. Satan och hans utsända fick besvikna se sina planer gå om intet.

Ökande intresse trots motstånd

Trots allt detta motstånd växte intresset ständigt. Från några hundra hade antalet av anhängarna växt till många tusen. Många hade slutit sig till de olika församlingarna. Efter en

tid mötte också dessa omvända motstånd. Församlingarna började tillämpa stränga förhållningsregler mot dem som godtog Millers syn. Detta förde till ett svar från hans penna, adresserat till de kristna av alla samfund. Där ber han dem inträngande om, att om hans lära är falsk skulle de visa honom i Bibeln, att han var på fel väg.

”Vad har vi trott”, sade han, ”som Guds ord inte har befallt oss att tro? Ni betraktar själva detta Ord som en regel och som den enda regeln för vår tro och vårt liv. Vad har gjort som kan framkalla så bittra anklagelser mot oss från predikstolarna och pressen? Vad ger er giltiga skäl att utesluta oss från er församling och ert samfund?” ”Om vi har fel, ber vi er att visa oss var felet ligger. Vi har mött tillräckligt med hån men det har aldrig kunnat överbevisa oss om att vi har fel. Endast Guds ord kan förändra vår inställning. Vi har kommit till vår nuvarande överbevisning genom lugnt övervägande och bön till Gud. Därför att vi har sett bevis för detta i Bibeln.” — Bliss, sid. 250, 252.

De varningar som Gud från tid till tid har sänt världen genom sina tjänare har alltid mottagits med samma otro och misstanke. Då ogudaktigheten bland människorna före floden gjorde, att Gud måste sända en vattenflod över jorden, underrättade han dem först om sin avsikt. De fick således tillfälle att vända om från sina onda vägar. Under 120 år ljöd varningen i deras öron att de skulle omvända sig, för att inte Guds vrede skulle utplåna dem. Men de betraktade budskapet som tomma ord och trodde det inte. Deras ondska ökade så att de hånade Guds sändebud för hans förmaningar. De beskyllde honom även för förmätenhet. Hur vågade en ensam man stå upp mot alla jordens stormän? Om Noas budskap var sant, varför insåg då inte hela världen det och trodde det? Skulle en mans påståenden kunna hålla stånd mot tusendens klokhet? De ville inte tro varningsbudskapet. Inte heller ville de söka sin tillflykt till arken.

Avvisade varningar ingenting nytt

De som hånade dem hänvisade till naturen och årstidernas oföränderliga gång, den blå himlen som ännu aldrig hade utlöst något regn och till de gröna markerna som var uppfriskade av nattens milda dagg. De ropade: ”Talar han inte i liknelser?” Föraktfullt förklarade de att denne rättfärdige förkunnare var en vilseledd svärmare. De ägnade sig åt nöjen och följde sina onda vägar med ännu större iver än tidigare. Men deras otro kunde inte hindra den förutsagda händelsen. Gud hade länge tålamod med deras ogudaktighet och gav dem rikliga tillfällen att omvända sig. Men vid den fastställda tiden föll domen över dem som hade förkastat hans nåd.

Kristus förklarar att det kommer att råda lika stor otro med hänsyn till hans andra ankomst. Liksom folket på Noas tid ”Visste av intet, förrän floden kom och tog dem allesammans bort” så skall enligt Frälsarens ord ”det ske vid Människosonens tillkommelse”. (Matt. 24: 39.) När Guds bekännande folk förenar sig med världen och lever

som den och tar del med den i dess syndiga nöjen, när församlingen lever i lyx på samma sätt som världen, när bröllopsklockorna ringer och alla väntar på många år av jordisk lycka, kommer slutet på deras vackra syner och bedrägliga förhoppningar lika plötsligt, som när blixten bryter fram på himlen.

Gud sände sin tjänare för att varna världen för floden. Han sände också utvalda budbärare för att göra det känt, att den sista domen var förestående. Men liksom Noas samtida föraktade och hånade det som rättfärdighetens förkunnare meddelade, hånade också många på Millers tid, även bland de kristna, hans varnande ord.

Varför så ovälkommen?

Och varför var läran och förkunnelsen om Kristi andra ankomst så ovälkommen för församlingarna? Samtidigt som Herrens ankomst medför plågor och ödeläggelse över de ogudaktiga, är den fylld av glädje och hopp för de rättfärdiga. Denna stora sanning hade varit till tröst för Guds trofasta tjänare genom alla tider. Varför hade den på samma sätt som dess upphovsman blivit ”en stötesten” och ”en förargelseklippa” för hans bekännande folk? Herren själv sade till sina lärjungar: ”Om jag än går bort för att bereda eder rum, så skall jag dock komma igen och taga eder till mig.” — Joh. 14: 3. Då Jesus uppfor till himmelen från Oljeberget, förutsåg han att ensamhet och sorg skulle drabba hans efterföljare. Den medkännande Frälsaren sände änglar som skulle trösta dem med försäkringen att han personligen skulle komma tillbaka på samma sätt som han hade farit upp till himmelen. Då lärjungarna stod där och intensivt stirrade uppåt, för att få se en sista glimt av honom som de älskade, fick de plötsligt höra orden: ”I galileiske män, varför stån I och sen mot himmelen? Denne Jesus som har blivit upptagen från eder till himmelen, han skall komma igen på samma sätt som I haven sett honom fara upp till himmelen.” — Apg. 1: 11. Detta änglabudskap väckte nytt hopp. Lärjungarna ”vände sedan tillbaka till Jerusalem uppfyllda av stor glädje. Och de voro sedan alltid i helgedomen och lovade Gud”. (Luk. 24: 52, 53.) De gladde sig inte över att Jesus hade lämnat dem och att de hade blivit ensamma kvar för att kämpa mot prövningar och frestelser i världen, utan därför att änglarna hade försäkrat dem om att han skulle komma tillbaka.

Förkunnelsen om Kristi återkomst borde nu, liksom då änglarna förkunnade det för herdarna i Betlehem, förkunnas med stor glädje. De som verkligen älskar Frälsaren kan inte annat än med glädje hälsa tillkännagivandet att han, som är garantin for deras hopp om evigt liv skall komma tillbaka. Detta är grundat på Bibelns ord. Han kommer inte för att bli hånad, avvisad och förkastad, som vid sin första ankomst. Han kommer i stället i makt och härlighet för att befria sitt folk. De som inte älskar Frälsaren vill att han skall hålla sig borta. Ingenting kan tydligare visa att samfunden har vänt sig bort från Gud, än när detta budskap, som sänts från himmelen, väcker vrede och fiendskap.

Växande motsättningar

De som tog emot budskapet om Kristi återkomst insåg nödvändigheten att omvända sig och ödmjuka sig inför Gud. Många hade länge haltat mellan Kristus och världen. Några kände att det var hög tid att inta en riktig ståndpunkt. ”Det som tillhörde evigheten blev en sällsam verklighet för dem. Himmelen kom närmare. De kände sig som syndare inför Gud.” — Bliss, sid. 146. De troende fick nytt, andligt liv. Det blev klart för dem att tiden var kort. Det som de skulle utföra för människorna måste göras omedelbart. Det jordiska trädde i bakgrunden. Evigheten tycktes stå öppen för dem. De kände att allt som hör till människans eviga väl och ve betydde mer än allt i denna värld. Guds Ande vilade över dem och gav kraft till de allvarliga förmaningar de riktade till sina trosfränder såväl som till syndare om att bereda sig för Herrens dag. Deras vardagskristendom var en stillsam framställning och en ständig tillrättavisning för formella och icke-helgade medlemmar av församlingarna. Dessa ville emellertid inte bli störda i sina nöjen, sin iver att samla pengar och sin lystnad efter världslig ära. Detta var orsaken till fiendskapen och motståndet mot förkunnelsen av budskapet om Kristi återkomst.

De fann att argumenten för den profetiska tidsberäkningen inte kunde omkullkastas. Då försökte motståndarna hindra att någon undersökte saken genom att förklara att profetian var förseglad. Därmed följde protestanterna i katolikernas fotspår. Medan påvekyrkan undanhöll Bibeln för folket* (se ”Tillägg”) påstod de protestantiska kyrkorna att den viktiga del av Bibeln, som innehåller särskilda sanningar för vår tid, inte kunde förstås.
* Publicerat 1888 och 1911.

Kapitel 20—Sammanhangen klarnar

Guds budbärare förstår inte alltid det budskap de kallas att framföra. Lärjungarna stod oförstående, när Jesus dog. När inte Jesus kom tillbaka år 1844, prövades tron hos det väntande adventfolket till det yttersta.I Guds verk på jorden har de stora reformationerna och religiösa rörelserna ned genom tiderna visat slående likheter. Metodiken i Guds sätt att arbeta bland människor är alltid densamma. De viktigaste rörelserna i vår tid har haft sina paralleller i gångna tider. Församlingens upplevelser under gångna århundraden innehåller värdefull undervisning för vår tid.

Ingen sanning har tydligare framhållits i Bibeln än den att Gud genom sin Ande på ett särskilt sätt leder sina tjänare på jorden i de stora rörelser som befrämjar frälsningsverket. I Guds hand är människorna redskap som han använder för att utföra sina välvilliga och nådefulla syften. Var och en har sin uppgift att utföra. Han ger var och en så mycket ljus som är nödvändigt för hans tid. Detta ger honom förutsättningar att utföra det som Gud har anförtrott honom. Men ingen människa, hur mycket hon än hedras av himmelen, har någon gång nått så högt att hon fullkomligt har förstått återlösningens stora plan eller fullständigt lärt sig värdesätta Guds avsikter med det som skulle göras på hennes tid. Människor kan inte helt förstå vad Gud vill åstadkomma genom det som han ger dem i uppdrag att utföra. De förstår inte helt det budskap som de förkunnar i hans namn.

”Kan väl du utrannsaka Guds djuphet eller fatta den Allsmäktiges fullkomlighet?” ”Se, mina tankar äro icke edra tankar, och edra vägar äro icke mina vägar, säger Herren. Nej, så mycket som himmelen är högre än jorden, så mycket äro ock mina vägar och mina tankar högre än edra tankar.” ”Jag är Gud och eljest ingen, en Gud, vilkens like icke finnes, jag som i förväg förkunnar, vad komma skall, och långt förut, vad ännu ej har skett.” — Job 11: 7; Jes. 55: 8, 9; 46: 9, 10.

Inte ens profeterna som hade förmånen att få särskild information av Anden förstod helt betydelsen av de uppenbarelser som meddelades dem. Deras innebörd skulle komma att avslöjas efterhand som Guds folk från tid till tid skulle komma att behöva den information som de innehöll.

Då Petrus skrev om den frälsning som förts fram i ljuset genom evangelium, säger han: Om denna frälsning ”hava profeter ivrigt forskat och rannsakat, de som profeterade om den nåd, som skulle vederfaras eder. De hava rannsakat för att finna, *vilken* och *hurudan tid* det var, som Kristi Ande i dem hänvisade till, när han förebådade de lidanden, som skulle vederfaras Kristus, och den härlighet, som därefter skulle följa. Och det blev uppenbarat för dem att det icke var *dem själva*, utan *eder,* som de tjänade därmed.” — 1 Petr. 1: 10-12.

Även om det inte blev profeterna förunnat att helt förstå det som meddelades dem var de ändå ivriga att tillägna sig allt det ljus som Gud lät uppenbara. De studerade och forskade ivrigt ”för att finna, vilken och hurudan tid det var som Kristi Ande i dem hänvisade till”. Vilken uppfordran är inte detta för Guds folk under den kristna tidsåldern. Det var ju för deras skull som dessa profetior gavs åt Herrens tjänare. ”Det blev uppenbarat för dem att det icke var dem själva, utan eder, som de tjänade därmed.” Lägg märke till dessa heliga gudsmän, som granskade och studerade de budskap som gavs dem för kommande generationer. Jämför deras helgade nit med den likgiltighet med vilken denna Guds gåva behandlas av dem som under senare tider har fått en liknande förmån. Vilken tillrättavisning är inte detta för den makliga, världsliga likgiltighet, som slår sig till ro med att förklara, att vi inte kan förstå profetiorna.

Människor kan ju inte med sitt begränsade intellekt utforska den Eviges råd eller fullt förstå hur han genomför sina planer. Ändå är det ofta ett eller annat fel eller någon försummelse från deras sida, som är orsaken till att de bara delvis förstår de budskap Herren sänder. Inte sällan är folkets sinnen ja, även Guds tjänares sinnen förmörkade av mänskliga uppfattningar, traditioner eller falska läror. Därför förstår de bara delvis storheten i det som Gud så välvilligt har uppenbarat i sitt Ord. Så var det också med Kristi lärjungar redan då Frälsaren personligen vandrade med dem. Deras sinnen var uppfyllda av den populära uppfattningen att Messias skulle vara en jordisk furste som skulle upphöja Israels rike till ett världsrike. De kunde därför inte förstå vad han menade, när han förutsade sitt lidande och sin död.

Kristus hade själv sänt ut dem med budskapet om Guds rike. ”Tiden är fullbordad, och Guds rike är nära, gören bättring och tron evangelium.” — Mark. 1: 15. Detta budskap var grundat på profetian i Daniels boks nionde kapitel. Ängeln förklarade att de 69 veckorna skulle nå fram till Messias, en furste. Och med stora förhoppningar och glad förväntan såg lärjungarna fram till att Messias’ rike skulle upprättas i Jerusalem för att regera över hela jorden.

De förkunnade det budskap som Kristus hade meddelat dem. Ändå förstod de själva inte innebörden av det. Deras budskap byggde på Daniel 9: 25. De lade emellertid aldrig märke till det som står i nästa vers i samma kapitel, att Messias skulle förgöras. Ända från barndomen hade de väntat på ett jordiskt rikes härlighet. Detta hade förmörkat deras sinnen, så att de varken förstod profetian eller Kristi ord. De gjorde sin plikt då de förkunnade nådens budskap för judafolket. Men just då de väntade sig att få se sin Herre stiga upp på Davids tron, fick de uppleva hur han greps som en förbrytare, hudflängdes, hånades, fördömdes och spikades på Golgata kors. Vilken förtvivlan och sorg fyllde inte lärjungarnas sinnen de dagar deras Herre sov i graven.

Vid den förutsagda tidpunkten

Kristus hade kommit vid den bestämda tidpunkten och på det sätt som hade förutsagts i profetian. Bibelns förutsägelser hade uppfyllts i alla avseenden i hans verk. Han hade förkunnat frälsningens glada budskap. ”Han talade med makt och myndighet.” Hans lyssnare kände i sina hjärtan att budskapet kom från himmelen. Guds ord och Guds Ande vittnade om Sonens gudomliga uppdrag.

Lärjungarna höll med orubbad kärlek fast vid sin älskade Mästare. Men deras sinnen var inhöljda i ovisshet och tvivel. I sin ångest erinrade de sig inte Kristi ord som förutsagt hans lidande och död. Skulle de ha blivit utsatta för en sådan sorg och besvikelse om Jesus av Nasaret hade varit den sanne Messias? Den frågan plågade dem medan Frälsaren låg i graven, de hopplösa timmarna under sabbaten mellan hans död och hans uppståndelse.

Men även om sorgens natt medförde mörker för dessa Jesu efterföljare, var de ändå inte övergivna. Profeten säger: ”Om jag än sitter i mörkret, är dock Herren mitt ljus. . . till dess att han för mig ut i ljuset, så att jag med lust får se på hans rättfärdighet.” ”Så skulle själva mörkret icke vara mörkt för dig, nattens timmar skulle lysa såsom dagen: ja, mörkret skulle vara såsom ljuset.” Gud hade sagt: ”För de redliga går han upp såsom ett ljus i mörkret.” ”De blinda skall jag leda på en väg som de icke känna, på stigar som de icke känna skall jag föra dem. Jag skall göra mörkret framför dem till ljus och det som är ojämnt till jämn mark. Detta är, vad jag skall göra, och jag skall ej rygga mitt ord.” — Mika 7: 8, 9; Ps. 139: 12; 112: 4; Jes. 42: 16.

Inte på det sätt de väntade

Det budskap som lärjungarna hade förkunnat i Herrens namn var i alla avseenden riktigt. De händelser som det förutsade, blev uppfyllda redan på deras tid. ”Tiden är fullbordad och Guds rike är nära”, hade varit deras budskap. Vid slutet av ”tiden”, de 69 veckorna i Daniels nionde kapitel, som skulle nå fram till Messias, den smorde, hade Kristus blivit smord av Anden, efter det att han hade blivit döpt av Johannes. Och det Guds rike som de hade sagt var nära, upprättades vid Kristi död. Det blev emellertid inte, som de hade sagt och trott, ett jordiskt rike. Det blev heller inte det som skall upprättas när ”rike och välde och storhet, utöver alla riken under himmelen, skall givas åt den Högstes heligas folk”, det eviga rike som ”alla välden skola tjäna och lyda”. (Dan. 7: 27.) Uttrycket ”Guds rike”, används i Bibeln både för att beteckna nådens och härlighetens rike. Nådens rike omtalas av Paulus i brevet till hebréerna. Efter det att aposteln har hänvisat till Kristus, den barmhärtige översteprästen som ”kan hava medlidande med våra svagheter”, säger han: ”Låtom oss därför med frimodighet gå fram till nådens tron, för att vi må undfå barmhärtighet och finna nåd till hjälp i rätt tid.” — Hebr. 4: 15, 16. Nådens tron symboliserar nådens rike. Där det finns en tron, måste det ju också finnas ett rike. I många av sina liknelser använder Kristus

uttrycket ”himmelriket” för att beteckna det verk som den gudomliga nåden utför i människors sinnen. Härlighetens tron symboliserar härlighetens rike. Det är detta som Frälsarens ord åsyftar: ”När Människosonen kommer i sin härlighet och alla änglar med honom, då skall han sätta sig på sin härlighets tron. Och inför honom skola församlas alla folk.” — Matt. 25:31, 32. Detta rike hör ännu framtiden till. Det kommer inte att upprättas förrän vid Kristi andra ankomst.

Den bittra besvikelsen bästa beviset

Nådens rike upprättades strax efter det att människorna hade fallit i synd. Då lades planen för att rädda det fallna människosläktet. Det fanns redan vid denna tid i Guds plan och löfte. Genom tron fick människan medborgarrätt där. Ändå blev det inte i verkligheten upprättat förrän vid Kristi död. Till och med efter det att Frälsaren hade börjat sin tjänst på jorden kunde han, trött på människornas trots och otacksamhet, ha undandragit sig Golgata. I Getsemane darrade ångestens bägare i hans hand. Den natten kunde han ha torkat blodssvetten från sin panna och överlämnat den fallna mänskligheten åt att förgås i sina synder. Om han hade gjort det, skulle det inte ha funnits någon möjlighet till räddning för den fallna människan. Men Frälsaren gav sitt liv på korset och ropade innan han dog: ”Det är fullbordat.” Då var förverkligandet av frälsningsplanen säkrat. Löftet om frälsning, som hade getts den fallna människan i Edens lustgård, bekräftades. Nådens rike, som tidigare bara hade existerat i Guds löfte, hade nu upprättats. Kristi död, som först hade krossat lärjungarnas hopp, blev i stället den händelse som bekräftade hoppet. Den bittra besvikelsen var det bästa beviset på, att deras tro hade varit riktig. Händelsen som hade fyllt dem med sorg och förtvivlan öppnade hoppets dörr för varje människa. Den lade grunden till hoppet om evigt liv och evig sällhet för alla Guds trogna tjänare under alla tider.

Till och med genom lärjungarnas besvikelser blev Guds nådiga planer uppfyllda. Deras hjärtan vanns genom den gudomliga nåd och kraft som uppenbarades i hans lära. Han talade ju så som ingen människa tidigare hade talat. Ändå var världslig stolthet, egenkärlek och ärelystnad blandad med deras kärlek till Jesus. Så sent som då de firade påsken vid det allvarliga tillfälle, då deras Mästare redan hade gått in i Getsemanes skugga, uppstod strid ”mellan dem om vilken av dem som skulle räknas för den störste”. (Luk. 22: 24.) Deras tankar var upptagna av tronen, kronan och härligheten. Det som väntade dem ute i Getsemane, i domsalen och vid Golgata kors var i stället skam och förtvivlan. Det var deras stolthet och deras begär efter världslig ära som hade fått dem att hålla så krampaktigt fast vid sin tids falska läror. Samtidigt åsidosatte de Frälsarens ord som förklarade hans rikes sanna natur och pekade fram emot hans lidande och död. Villfarelsen förde till en prövning, som visserligen var hård men nödvändig, men som Gud tillät för att pröva dem. Lärjungarna hade missförstått betydelsen av budskapet. De blev därför svikna i sina förväntningar. Ändå hade de förkunnat det budskap som Gud hade gett dem. Herren lönade deras tro och

berömde deras lydnad. De fick sig anförtrott uppgiften att för alla folk förkunna det härliga evangeliet om deras uppståndne Herre. Den upplevelse som tycktes dem så bitter, måste de gå igenom för att förberedas för den uppgiften.

Övertygelse grundad på kunskap

Efter sin uppståndelse visade sig Jesus för lärjungarna på vägen till Emmaus. Han ”begynte att genomgå Moses och alla profeterna och uttydde för dem, vad som i alla skrifterna var sagt om honom”. (Luk. 24: 27.) Lärjungarna blev upptända. Deras tro vaknade till liv. De blev ”födda på nytt till ett levande hopp” även innan Jesus avslöjade sig för dem. Hans avsikt var att upplysa deras sinnen och att lära dem att bygga sin tro på det profetiska Ordet. Han ville att sanningen skulle så djupa rötter i deras sinnen, inte bara därför att den bekräftades av hans personliga vittnesmål utan på grund av de säkra bevis som fanns i ceremoniallagens symboler och förebilder och i Gamla testamentets profetior. Kristi efterföljare måste ha en förnuftig tro, inte bara för sin egen skull utan för att kunna förmedla kunskapen om Kristus till världen. Som det första steget på den vägen hänvisade Jesus lärjungarna till ”Moses och profeterna”. Så vittnade den uppståndne Frälsaren om värdet och betydelsen av det Gamla testamentet.

Glädje och triumf

En stor förändring ägde rum i lärjungarnas sinnen, då de åter en gång fick betrakta sin älskade Mästares ansikte. På ett mera fullständigt och exakt sätt än någonsin tidigare, hade de funnit ”den som Moses har skrivit om i lagen, och som profeterna hava skrivit om”. Ovisshet, ängslan och tvivel vek undan för fullkomlig förvissning och en stark tro. Det är därför inte att undra på att de efter hans himmelsfärd ”voro sedan alltid i helgedomen och lovade Gud”. Människor som bara kände till Frälsarens vanärande död, väntade att de skulle se bedrövade, förvirrade och nedslagna ut. Men glädje och triumf präglade dem. Vilken förberedelse hade inte lärjungarna fått för den uppgift som de skulle utföra. De hade gått igenom det hårdaste prov de kunde möta. De hade sett hur Guds ord segerrikt blev uppfyllt, då allt tycktes förlorat, sett från mänsklig synpunkt. Vad skulle nu kunna slå ned deras tro eller avkyla deras kärleks iver efter denna tid? I sin djupaste sorg hade de ”kraftig uppmuntran” och ett hopp som var ”ett säkert och fast själens ankare”. (Hebr. 6: 18, 19.) De hade bevittnat Guds visdom och makt. De var övertygade om att ”varken död eller liv, varken änglar eller andefurstar, varken något som nu är eller något som skall komma, varken någon makt i djupet, ej heller något annat skapat” skulle kunna skilja dem ifrån ”Guds kärlek i Kristus Jesus, vår Herre”. ”I allt detta vinna vi en härlig seger genom honom som har älskat oss.” (Rom. 8: 38, 39, 37.) ”Herrens ord förbliver evinnerligen” (1 Petr. 1: 25) och ”vem är den som vill fördöma? Kristus Jesus är den som har dött, ja, än mer, den

som har *uppstått*, och han sitter på Guds högra sida, han manar ock gott för oss”. (Rom. 8: 34.)

Herren sade: ”Mitt folk skall icke komma på skam evinnerligen.” — Joel 2: 26. ”Om aftonen gästar gråt, men om morgonen kommer jubel.” — Ps. 30: 6. Då lärjungarna på uppståndelsedagen mötte Frälsaren, blev deras hjärtan brinnande i dem, medan de lyssnade till hans ord. De betraktade hans huvud, händer och fötter, som hade varit sårade för dem. Före sin himmelsfärd förde Jesus dem ut till Betania. Under det att han lyfte upp sina händer och välsignade dem, bjöd han dem: ”Gån ut i hela världen och prediken evangelium”, och tillfogade: ”Och se, jag är med eder alla dagar in till tidens ände.” — Mark. 16: 15; Matt. 28: 20. Tröstaren som hade lovats dem, kom på pingstdagen. De blev iklädda kraft från höjden. Deras sinnen var helt fyllda av medvetandet om att deras Herre, som hade farit upp till himmelen, var närvarande. Tjänsten för nådens evangelium ledde till offer och martyrdöd. Men den ledde också till rättfärdighetens krona som de skall få vid hans ankomst. Skulle de ha varit villiga att byta detta mot den jordiska härlighet som de först hoppades på, då de blev hans lärjungar? Han ”som kan göra långt mer än vi kunna bedja eller tänka” hade förutom delaktighet i hans lidanden gett dem del av hans glädje, den glädje som skall föra ”de många till härlighet”, en outsäglig glädje, ”en härlighet som väger översvinnligen tungt och varar i evighet”. Detta, säger Paulus, kan vi inte jämföra med ”vår bedrövelse som varar ett ögonblick och väger föga”.

De som förkunnade budskapet om Kristi andra ankomst upplevde något som i många avseenden liknade det som lärjungarna upplevde, då de förkunnade evangelium om riket vid hans första ankomst. Lärjungarna gick ut för att förkunna att ”tiden är fullbordad och Guds rike är nära”. Miller och hans medarbetare förkunnade att den längsta och sista av de profetiska tidsperioder som omtalas i Bibeln, var nästan slut. Domen var nära och det eviga riket skulle snart upprättas. Denna förkunnelse om tiden var baserad på de 70 veckorna i Daniels nionde kapitel. Det budskap som Miller och hans medarbetare förkunnade var att de 2.300 dagarna i Dan. 8: 14, av vilka de 70 veckorna var en del, nu närmade sig sitt slut. Båda förkunnelserna var baserade på uppfyllelsen av var sin del av samma stora profetiska tidsperiod.

Liksom fallet var med de första lärjungarna förstod inte heller William Miller och hans medarbetare den fulla betydelsen av det budskap som de förkunnade. Villfarelser, som så länge hade varit rådande inom församlingen, hindrade dem att förstå denna viktiga punkt i profetian. Även om de förkunnade det budskap Gud hade gett dem att meddela världen, blev de besvikna på grund av ett missförstånd.

Godtog en allmän uppfattning

Då Miller förklarade Dan. 8: 14 ”två tusen tre hundra aftnar och morgnar, därefter skall helgedomen komma till sin rätt igen” (eller renas), hade han, som tidigare nämnts, godtagit den allmänna uppfattningen att helgedomen var jorden och att reningen av helgedomen var det samma som att jorden skulle renas genom eld när Herren uppenbarades. Man fann att tidpunkten för avslutningen av de 2.300 dagarna var tydligt förutsagd. Han kom därför till slutsatsen att detta också betecknade tidpunkten för Kristi andra ankomst. Han tog fel därför att han godtog den allmänna uppfattningen angående helgedomen.

I den förebildliga tjänsten, som var en förebild på Kristi offer och prästämbete, var reningen av helgedomen den sista handling som översteprästen utförde under sin årliga ämbetsperiod. Det var den sista delen av försoningen. Genom den avlägsnade han all synd från Israel. Den var en förebild på det sista verk som vår överstepräst skulle utföra i himmelen, då han avlägsnar eller utplånar sitt folks synder, som är skrivna i de himmelska böckerna. Denna tjänst omfattar också den undersökande dom som pågår strax innan Kristus kommer på himmelens skyar med stor kraft och härlighet. När han kommer är varje människas sak avgjord. Jesus säger: ”Se, jag kommer snart och har med mig min lön, för att vedergälla var och en efter som hans gärningar äro.” — Upp. 22: 12. Denna undersökande dom försiggår strax före Kristi andra ankomst. Den framställs i den första ängelns budskap i Upp. 14: 7: ”Frukten Gud och given honom ära, ty stunden är kommen då han skall hålla dom.”

De som förkunnade detta varningsbudskap, förkunnade rätt budskap i rätt tid. De första lärjungarna förkunnade att ”tiden är fullbordad och Guds rike är nära”. De baserade detta på Daniels profetia i det nionde kapitlet. Men de underlät att lägga märke till att Messias’ död hade förutsagts i samma kapitel. På samma sätt förkunnade Miller och hans medarbetare ett budskap som var baserat på Dan. 8: 14 och Upp. 14: 7. De lade emellertid inte märke till att flera budskap framställdes i Upp. 14 vilka också skulle förkunnas, innan Kristus kom tillbaka. Lärjungarna tog fel när det gällde det rike som skulle upprättas vid slutet av de 70 veckorna. På samma sätt tog också Miller och hans medarbetare fel med avseende på den händelse som skulle inträffa vid slutet av de 2.300 dagarna. Vid båda tillfällena godtog Herrens tjänare eller, rättare sagt, de höll fast vid vissa populära villfarelser. Detta gjorde att de inte kunde se sanningen. Båda grupperna uppfyllde Guds vilja genom att förkunna det budskap som han ville ha förkunnat. Båda blev besvikna därför att de missförstod budskapet.

Tiden inne att bekänna färg

Gud genomförde emellertid sin nåds avsikt. Han tillät att varningsbudskapet förkunnades precis så som det utformats. Den stora dagen var nära. Hans försyn såg till att

människor blev satta på prov genom att vänta Jesus vid en bestämd tidpunkt. De skulle själva kunna se vad som fanns i deras sinnen.

Budskapet prövade och renade församlingarna. De skulle få möjlighet att visa om de älskade denna värld eller Kristus och himmelen. De bekände att de älskade Frälsaren. Nu skulle de bevisa sin kärlek. Var de villiga att frigöra sig från sina världsliga intressen och sina förhoppningar och hälsa sin Herres ankomst med glädje? Avsikten med budskapet var att göra det möjligt för dem att se sitt eget andliga tillstånd. Det var ett nådens budskap för att väcka dem till att söka Herren i ånger och ödmjukhet.

Men även besvikelsen, som orsakades av att de hade missförstått budskapet, skulle ge dem något av värde. Det skulle pröva dem som bekände sig tro på budskapet. Skulle de, efter det att de hade blivit besvikna, obetänksamt förkasta sin upplevelse och uppge sin tillit till Guds ord? Eller skulle de i ödmjukhet och bön söka finna var felet låg och söka förstå betydelsen av profetian? Hur många hade tagit emot det på grund av fruktan? Hur många hade bara följt ögonblickets ingivelse eller en känsloreaktion? Hur många var halvhjärtade och saknade tro? En hel del bekände att de älskade Herrens ankomst. Skulle de kunna uthärda världens hån och förakt? Skulle de förneka sin tro på grund av dröjsmålet och besvikelsen? Skulle de, på grund av att de inte genast förstod Guds sätt att leda dem, förkasta de sanningar som bekräftats av de tydligaste bevis i hans Ord?

Detta prov skulle uppenbara styrkan hos dem som med verklig tro hade visat lydnad mot det som de trodde var i Bibelns och Guds Andes undervisning. Erfarenheten visade dem, tydligare än något annat kunde ha gjort det, hur farligt det är att godta mänskliga teorier och förklaringar i stället for att låta Bibeln vara sin egen tolk. Den missräkning och sorg som följde på denna feltolkning gav de sanna troende en nödvändig tillrättavisning. De lärde sig att studera det profetiska ordet mer noggrant. De lärde sig att granska underlaget för sin tro mer omsorgsfullt än de tidigare gjort. De lärde sig att förkasta allt som inte vilade på Bibelns undervisning, utan hänsyn till om det var allmänt antaget inom den kristna världen.

Det gick dessa troende som det gick de första lärjungarna. Det som i prövningens stund såg mörkt ut för deras sinnen, förstod de först senare. När de såg Herrens avsikt, förstod de att hans kärleksfulla plan för dem hela tiden hade blivit förverkligad, trots de prövningar som följde deras feltolkning. Genom denna välsignelsebringande upplevelse lärde de sig att ”Herren är nåderik och barmhärtig” och att ”alla Herrens vägar äro nåd och trofasthet för dem som hålla hans förbund och vittnesbörd”.

Kapitel 21—Manniskor i väntan

Den första ängelns budskap i Upp. 14: 6-7 talar om Guds dom och är en allvarlig varning till alla, som lever i vår tid.Ett stort andligt uppvaknande under förkunnelsen om Kristi snara återkomst förutsades i profetian i den första ängelns budskap i Uppenbarelsebokens fjortonde kapitel. Profeten såg en ängel som flög högt uppe på himlen. Denne ”hade ett evigt evangelium, som han skulle förkunna för alla dem som bo på jorden, för alla folkslag och stammar och tungomål och folk. Och han sade med hög röst: ’Frukten Gud, och given honom ära; ty stunden är kommen, då han skall hålla dom. Ja, tillbedjen honom som har skapat himmel och jord och hav och vattenkällor’.” — Upp. 14: 6, 7.

Det är betecknande att det sägs att en ängel skulle förkunna varningsbudskapet. Gud har i sin visdom funnit det lämpligt att framställa den upphöjda karaktär som detta budskap har och den kraft och härlighet som skulle följa det. Detta gjorde han genom den renhet, härlighet och kraft som kännetecknar de himmelska budbärarna. Och att en ängel flyger fram ”uppe i himlarymden”, att budskapet förkunnas ”med hög röst” och att det förkunnas bland dem ”som bo på jorden”, bland ”alla folkslag och stammar och tungomål och folk” säger att budskapet snabbt skall spridas över hela världen.

Budskapet sprider i sig självt också ljus över den tidpunkt då denna rörelse skall uppstå. Det förklaras vara en del av ”ett evigt evangelium” och det förkunnar att domen har kommit. Evangelium har förkunnats under alla tider. Men den del av evangelium som detta budskap innehåller, kunde inte förkunnas förrän under de sista dagarna. Först då skulle det nämligen vara sant att domens tid hade kommit. Profeten beskriver en rad händelser som följer efter varandra, ända fram till det att domen börjar. Detta är framför allt fallet i Daniels bok. Men den del av profetian som gäller den sista tiden, bjöd Herren honom att dölja och försegla till ”ändens tid”. Före den tiden kunde budskapet om domen, som byggde på uppfyllelsen av dessa profetior, inte förkunnas. Men vid ”ändens tid” säger profeten att många skall ”komma att rannsaka den, och insikten skall så växa till”. (Dan. 12: 4.)

Aposteln Paulus varnar församlingen och säger att den inte skall vänta Kristi ankomst på hans tid. Han sade att ”först måste avfallet hava skett och ’Laglöshetens människa’, fördärvets man, hava trätt fram”. (2 Tess. 2: 3.) Vi kan inte vänta Herrens ankomst förrän efter det stora avfallet och den långa tidsperioden då ”Laglöshetens människa” skulle regera. ”Laglöshetens människa” som också skulle kallas ”laglöshetens hemlighet”, ”fördärvets man” och den ”laglöse” beskriver påvemakten. Den skulle enligt profetens upplysning härska i 1260 år. Denna tidsperiod slutade år 1798. Kristi andra ankomst kunde inte inträffa före den tidpunkten. I sin förmaning inbegriper Paulus hela den kristna tidsåldern ända fram till år 1798. Först efter den tiden skall budskapet om Kristi andra ankomst förkunnas.

Under gångna tidsåldrar har inte något sådant budskap förkunnats. Det förkunnades inte av Paulus, som vi redan sett. Han hänvisade sina bröder till en avlägsen framtid som tiden för Herrens återkomst. Reformatorerna förkunnade det inte heller. Martin Luther ansåg att domen skulle inträffa cirka 300 år efter hans tid. Men från år 1798 har förseglingen avlägsnats från Daniels bok. Kunskapen om profetiorna har blivit omfattande. Många har förkunnat det allvarliga budskapet att domens dag är nära

Liksom den stora Reformationen på 1500-talet, uppstod också adventrörelsen i olika kristna länder samtidigt. Både i Europa och i Amerika fanns fromma män som började studera profetiorna. De följde de inspirerade orden och såg övertygande bevis för att alltings slut närmade sig. I olika länder fanns enstaka grupper av kristna som enbart genom att studera Bibeln blev övertygade om att Frälsarens ankomst var nära.

År 1821, tre år efter det att Miller hade kommit fram till slutsatsen att profetiorna utpekade tiden för domen, började doktor Joseph Wolff, världsmissionären, att förkunna att Herrens ankomst var nära. Wolff föddes i Tyskland av hebreiska föräldrar. Hans far var judisk rabbin. Han blev övertygad om sanningen i den kristna religionen medan han ännu var mycket ung. Han var vaken och vetgirig. Han lyssnade med djupt intresse till samtalen hemma, då gudfruktiga judar dagligen samlades for att tala om sitt folks hopp och förväntningar om den kommande Messias' härlighet och återupprättelsen för Israel. En dag, då han hörde Jesus av Nasaret omtalas, frågade han vem denne var. ”En man med de allra största gåvor”, blev svaret. ”Men då han gav sig ut för vara Messias blev han dömd till döden av det judiska rådet.” ”Varför är Jerusalem ödelagt?”, frågade han vidare, ”och varför befinner vi oss i landsflykt?” ”Ack, ack”, svarade fadern, ”därför att judarna mördade profeterna.” Då kom pojken att tanka på en sak: ”Kanske Jesus av Nasaret också var en profet och att judarna dödade honom fastän han var oskyldig.” — *Travels and Adventures of the Rev. Joseph Wolff*, band 1, s. 6. Denna tanke trängde sig så starkt på honom att han, trots att det var förbjudet för honom att gå in i en kristen kyrka, ofta stannade utanför för att lyssna till predikan.

Undanhållen insikt

Då han bara var sju år gammal skröt han en dag inför en gammal kristen granne om Israels framtida triumf när Messias skulle komma. ”Kära barn jag skall berätta för dig vem den verklige Messias var. Det var Jesus av Nasaret, han som dina förfäder korsfäste, som de också gjorde med de gamla profeterna. Gå hem och läs femtiotredje kapitlet i Jesajas bok, så kommer du att förstå att Jesus Kristus är Guds Son.” — Samma källa, band 1, s. 7. Han blev genast intresserad. Då han kom hem läste han i Bibeln och förundrade sig över hur fullständigt profetens ord hade uppfyllts på Jesus av Nasaret. Var det verkligen sant, allt det som den kristne mannen hade sagt? Pojken bad sin far att förklara profetiorna för honom,

men han mötte en så sträng tystnad att han aldrig mer vågade upprepa denna fråga. Men detta ökade bara hans önskan om att få mer upplysning om den kristna religionen.

Den kunskap han sökte, undanhöll man honom omsorgsfullt i hans judiska hem. Då han var elva år gammal lämnade han hemmet för att dra ut i världen och få utbildning, välja sin religion och sin livsuppgift. En tid fick han bo hos släktingar. Han blev emellertid snart bortjagad som en avfälling. Ensam och utan pengar fick han nu söka klara sig bland främlingar. Han gick från plats till plats, studerade ivrigt och uppehöll livet genom att undervisa i hebreiska. En katolsk lärare förde honom in i den katolska tron. Wolff bestämde sig för att bli missionär bland sina egna landsmän. Med detta i tankarna reste han några år senare till universitetet i Rom för att fortsätta sina studier. Här blev han beskylld för kätteri, eftersom han vant sig vid att tänka fritt och att tala öppet. Offentligt angrep han kyrkans missbruk och övergrepp och visade hur nödvändigt det var med en reform. I början behandlades han med särskild gunst av de romerska prelaterna. Men efter en tid sändes han bort från Rom. Han gick från plats till plats under kyrkans uppsyn, ända till dess att det blev klart att han inte böjde sig under det romerska oket. Han förklarades vara obotfärdig och fick lov att gå vart han ville. Han reste då till England. Eftersom han bekände sig till den protestantiska tron, förenade han sig med den engelska statskyrkan. Efter två års studier begav han sig 1821 ut i sin mission.

Wolff tog emot den stora sanningen om Kristi första ankomst som ”en smärtornas man och förtrogen med krankhet”. Han såg emellertid också att profetiorna lika klart framställde hans andra ankomst i makt och härlighet. Därför försökte han inte bara rikta sina landsmäns uppmärksamhet på Jesus av Nasaret som den Messias som hade lovats och på hans första ankomst i anspråkslöshet som ett offer för deras synder. Han undervisade också om hans andra ankomst som konung och återlösare.

”Jesus av Nasaret, den sanne Messias”, sade han, ”vars händer och fötter genomborrades och som fördes bort likt ett lamm för att slaktas, han som var smärtornas man och förtrogen med krankhet, han som, efter det att spiran hade vikit ifrån Juda och härskarstaven ifrån hans fötter, kom för första gången, skall komma igen. Han skall komma för andra gången på himmelens skyar med överängelns röst och en Guds basun.” (Josef Wolff, *Researches and Missionary Labors*, sid. 62 . ”Hans fötter skall stå på Oljeberget och det herravälde över skapelsen som en gång gavs till Adam och som denne förlorade skall ges åt Jesus. 1 Mos. 1: 26; 3: 17. Han skall bli konung över hela jorden. Skapelsens suckan och klagan skall ta slut. Sång och tacksägelse skall ljuda. När Jesus kommer i sin Faders härlighet med alla de heliga änglarna, skall de troende döda först stå upp. (1 Tess. 4: 16, 1 Kor. 15: 32.) Det är detta vi kristna kallar den första uppståndelsen. Då skall djurens natur förändras (Jes. 11: 6-9) och de skall bli underkastade Jesus (Ps. 8). Frid skall råda överallt.”

— *Journal of the Rev. Joseph Wolff,* sid. 378, 379. ”Herren skall åter se ned på jorden och säga: ’Se, det är mycket gott’.” Samma källa, sid. 294.

Förseglingen bruten

Wolff trodde att Herrens ankomst var nära. Han tolkade de profetiska tidsperioderna så att världens slut skulle komma bara några få år efter den tid som Miller hade fastställt. Till dem som enligt Bibelns ord hävdade: ”Om den dagen och den stunden vet ingen något” och som sade att människorna inte kan veta något om närheten av Kristi återkomst, svarade Wolff: ”Säger Herren att vi aldrig skall få veta något om den dagen eller den stunden? Ger han oss inte tidens tecken, för att vi skall veta när hans ankomst är nära, på samma sätt som vi vet att sommaren närmar sig när bladen på fikonträden slår ut? Skall vi aldrig få veta något om tiden? Han uppmanar oss ju att inte bara läsa profeten Daniel utan också att förstå vad han säger. Och det är just Daniel som säger att orden är gömda under insegel intill tidens ände (som också var fallet då han levde). Då skall många forska ivrigt. *Kunskapen* (om ändens tid) skall tillväxa. (Dan. 12: 4.) Dessutom är det inte vår Herres avsikt med detta att vi skall vara helt okunniga om när tiden *närmar* sig utan att ingen kan veta den *exakta dagen och stunden*. Han säger att vi kan veta så mycket om tidens tecken att det kommer oss att bereda oss för hans ankomst, liksom då Noa byggde arken.” — Wolff, *Researches and Missionary Labors,* sid. 404, 405.

Om det populära sättet att tolka eller snarare misstolka Bibeln skriver Wolff: ”De flesta kristna församlingar har vänt sig bort ifrån Bibelns tydliga undervisning och till buddisternas overkliga system. De tror nämligen att människornas framtida lycka består i att fara omkring i luften. När de läser ordet *judar* så skall det betyda *hedningar* och när de läser *Jerusalem* så betyder det för dem *församlingen*och när det står *jorden* så betyder det *himmelen* och *Herrens återkomst* skall betyda *missionssällskapens framgång*.” — *Journal of the Rev. Joseph Wolff,* sid. 96.

Under de tjugofyra åren från 1821 till 1845 reste Wolff vida omkring. Han besökte Egypten och Etiopien. I Asien reste han genom Palestina, Syrien, Persien, Bokhara och Indien. Han var också i USA. På sin resa dit predikade han på S:t Helena. Han kom till New York i augusti 1837. Efter det att han hade talat där, predikade han i Philadelphia och Baltimore och reste sedan till Washington. Om det besöket säger han: ”Enligt expresident John Quincy Adams’ förslag i kongressen blev det enhälligt beslutat att jag skulle hålla föredrag i kongressens mötessal. Detta höll jag en lördag. Mötet blev ärat av att alla medlemmar av kongressen var närvarande tillsammans med biskopen av Virginia, prästerna i Washington och stadens borgare. Samma ära visades mig av regeringen i New Jersey och Pennsylvania. I deras närvaro höll jag föredrag om mina studier i Asien och dessutom om

Jesu Kristi personliga övertagande av herradömet.” — *Journal of the Rev. Joseph Wolff,* sid. 398, 399.

Doktor Wolff reste i de mest ociviliserade länder utan skydd av någon europeisk myndighet. Påfrestningarna var stora och farorna många. Han blev slagen och han fick svälta. Han blev en gång såld som slav och tre gånger dömd till döden. Han blev jagad av rövare och var nära att omkomma av törst. En gång blev han berövad allt han ägde och måste gå flera hundra kilometer till fots genom bergen. Snön piskade honom i ansiktet och hans bara fötter blev stela av att gå på den frusna marken.

När någon varnade Wolff för att gå bland vilda, fientliga stammar, svarade han att han var ”försedd med vapen” — ”bön och nit för Kristus och förtröstan på hans hjälp”. ”I mitt hjärta är jag utrustad med kärlek till Gud och till min nästa och Bibeln har jag i min hand.” — W H D Adams: *In Perils Oft*, sid. 192. Vart han gick hade han Bibeln på hebreiska och engelska med sig. Om en av sina senare resor säger han: ”Jag höll en öppen bibel i min hand. Jag kände att min kraft låg i den boken och att dess styrka skulle hålla mig uppe.” — Samma källa, sid. 201.

Så fortsatte han med sitt arbete till dess att budskapet om domen hade förkunnats inom en stor del av den bebodda världen. Bland judar, turkar, perser, hinduer och många andra folkslag och stammar förkunnade han Guds ord på dessa folks eget språk. Överallt förkunnade han Messias’ ankomst och regering.

På sina resor i Bokhara fann han ett avlägset, isolerat folk som trodde på läran om Herrens snara återkomst. Han säger att araberna i Jemen ”har en bok som de kallar *Seera* som talar om Kristi återkomst och hans regering i härlighet. De väntar att stora händelser skall inträffa år 1840”. — *Jounal of the Rev Joseph Wolff*, sid. 377. ”I Jemen tillbringade jag sex dagar med rechabiterna. De dricker inte vin, planterar inte vingårdar, sår inte säd, bor i tält och minns Jonadab, Rekabs son. Jag fann i deras sällskap Israels barn av Dans stam. . . som tillsammans med Rekabs barn väntade på Messias’ snara ankomst på himmelens skyar.” — Samma källa, s.389.

En liknande tro fann en annan missionär bland människor som bodde i Tartariet. En av tartarernas präster frågade missionären när Kristus skulle komma tillbaka för andra gången. Då missionären svarade att han inte visste det, blev prästen mycket förvånad över en sådan okunnighet hos en som menade sig vara bibellärare. Han förklarade att han själv, enligt profetiorna trodde, att Kristus skulle komma omkring år 1844.

Som ringar på vattnet

Redan 1826 började några i England att förkunna läran om Kristi andra ankomst. Men rörelsen fick inte så fast form där som i Amerika. De lärde nämligen inte i allmänhet något

om den bestämda tiden för Kristi återkomst. Det härliga budskapet om Kristi uppenbarelse blev emellertid förkunnat vida omkring. Detta förkunnades inte bara ibland frikyrkliga och sekterister. Mourant Brock, en engelsk författare, säger att omkring 700 predikanter inom engelska statskyrkan var med om att förkunna denna del av ”evangelium om riket”. Budskapet, som utpekade år 1844 som tiden för Herrens återkomst, blev också förkunnat i England. Skrifter från USA blev spridda vida omkring. Böcker och traktater därifrån trycktes i England. Robert Winter, som var född i England, hade i Amerika tagit emot tron på Kristi återkomst. År 1842 reste han tillbaka till sitt fädernesland för att förkunna Herrens ankomst. Många tog del i arbetet. Budskapet om domen förkunnades i olika delar av landet.

I Sydamerika, mitt ibland barbarism och prästpolitik, fann spanjoren Lacunza, som var jesuit, vägen till Bibeln och tog emot budskapet om Kristi snara återkomst. Han kände sig kallad att förkunna budskapet, men han ville undgå kritik ifrån Rom. Därför lät han trycka sina synpunkter i en bok under författarnamnet Rabbi Ben-Ezra där han utgav sig för att vara en omvänd jude. Lacunza levde på 1700-talet, men boken fann väg till London och blev översatt till engelska omkring år 1825. Då den kom ut ökade det intresset för Kristi andra ankomst, som redan hade väckts i England. I Tyskland förkunnades denna lära på 1700-talet av Bengel, en luthersk präst som var berömd bibelforskare och kritiker.

Efter det att Bengel fullbordat sin utbildning hade han ”ägnat sig åt teologiska studier, för vilka hans allvarliga och religiösa läggning, som hade fördjupats av hans tidiga uppfostran och disciplin, på ett naturligt sätt inriktat honom. Som andra tänkande unga män, både före och efter honom, fick han kämpa med tvivel och svårigheter i religiösa frågor. Med djup känsla pekar Bengel på de många pilar som genomborrade hans stackars hjärta och gjorde hans ungdom till en tung börda. Då han blev medlem av kyrkorådet i Württemberg försvarade han religionsfriheten. Även om han höll fast vid kyrkans förmåner, talade han för religionsfrihet för dem som kände sig bundna av sitt samvete och som ville lämna kyrkan.” — Encyclopaedia Britannica, nionde utg. Art ”Bengel”. Den goda effekten av denna politik kan man ännu spåra i hans hemtrakt.

Då Bengel en gång förberedde en predikan över Uppenbarelsebokens 21 kapitel, som han skulle hålla på adventsöndagen, lyste ljuset plötsligt in i hans sinne. Uppenbarelsebokens profetior blev så klara för honom, som de aldrig tidigare hade varit. Han blev så överväldigad av den enorma betydelsen och den oöverträffade härligheten i de scener som profeten beskrev, att han för en tid måste avstå ifrån att fundera över ämnet. Då han stod i predikstolen kom den åter fram inför hans sinne i all sin klarhet och kraft. Från det ögonblicket tog han itu med att studera profetiorna, framför allt Uppenbarelseboken. Han blev snart överbevisad om att de talade om att Kristi ankomst var nära. Den tidpunkt som han fastställde för Kristi andra ankomst skilde sig bara några få år från den tid som Miller senare förkunnade.

Bengels skrifter har blivit spridda över hela kristenheten. Hans syn på profetiorna blev ganska allmänt antagen i hans egen stat Württemberg och i viss utsträckning också i andra delar av Tyskland. Rörelsen fortsatte efter hans död. Budskapet om Kristi ankomst ljöd i Tyskland samtidigt som det väckte uppmärksamhet i andra länder. Ganska snart reste också några av de troende till Ryssland där de bildade kolonier. Tron på Kristi snara återkomst finns alltjämt kvar i de tyska församlingarna i detta land.

Punktljus tänds i Europa

Det nya ljuset nådde också Frankrike och Schweiz. I Genève, där Farel och Kalvin hade utbrett Reformationens sanningar, förkunnade Gaussen budskapet om Kristi andra ankomst. Medan Gaussen ännu var student stiftade han bekantskap med rationalismen som genomsyrade Europa under den senare delen av 1700-talet och början av 1800-talet. Då han blev predikant var han inte bara okunnig om den sanna tron. Han hade också börjat tvivla. I sin ungdom hade han blivit intresserad av att studera profetiorna. Efter det att han hade läst Rollins *Den gamla tidens historia* fick han sin uppmärksamhet riktad på Daniels boks andra kapitel. Han förundrade sig över hur noga historien uppfyllde profetian. Han fann här ett bevis för Bibelns gudomliga inspiration. Detta blev för honom ett ankare bland de faror som han under senare år utsattes för. Rationalismen tillfredsställde honom inte längre. När han studerade Bibeln och sökte efter klarare ljus kom han efter en tid att ledas in i en positiv tro.

I det att han fortsatte sin forskning i profetiorna blev han övertygad om att Kristi ankomst, enligt profetian, var mycket nära. Han förstod att denna sanning var allvarlig och viktig. Han ville att människor skulle få kännedom om den. Men det var inte lätt, eftersom människor i allmänhet ansåg att Daniels bok var en hemlighet som ingen kunde förstå. Till sist bestämde han sig för att börja med barnen. Det hade också Farel gjort, då han förkunnade evangelium i Genève. Genom dem hoppades han efterhand att kunna intressera föräldrarna.

Då han senare berättar om sitt tillvägagångssätt sade han: ”Jag vill att människor skall förstå, att när jag gjorde på detta sätt, var det inte därför att ämnet var av ringa betydelse. Tvärtom. Jag ville gärna bli hörd. Men jag var rädd för att det inte skulle lyckas, om jag gick direkt till de vuxna. Jag började därför med de yngre. Jag samlade en flock barn omkring mig. Om de lyssnade uppmärksamt och förstod ämnet, så att de efteråt skulle kunna förklara det, så skulle skaran växa. Så småningom skulle turen komma till de vuxna. De inser då att det lönar sig att sitta ned och studera. När så har skett är segern vunnen.” — L. Gaussen, *Daniel the Prophet*, band 2, Förordet.

Hans arbete kröntes med framgång. När han talade till barnen, kom också vuxna för att lyssna. Kyrkan blev full av uppmärksamma åhörare. Bland dem var framstående och lärda män och även utlänningar som besökte Genève. De förde budskapet till andra länder.

Uppmuntrad av framgången publicerade Gaussen sina bibelstudier. Han hoppades att de skulle öka intresset för att studera de profetiska böckerna i de fransktalande församlingarna. ”Att publicera bibelstudier som har hållits för barn”, sade Gaussen, ”är detsamma som att säga till de vuxna som ofta avvisar sådana böcker med ursäkten att de är för svåra att förstå, hur skulle de kunna vara svåra att förstå när i t.o.m. era barn förstår dem?” ”Jag hade en stark önskan”, tillägger han, ”att om möjligt göra kunskap om profetiorna populär i våra församlingar.” ”Jag tycker inte att det finns något studium som är viktigare för vår tid.” ”Det är genom detta som vi blir förberedda för de svårigheter som väntar oss och lär oss att vaka och vänta på Jesus Kristus.”

Även om Gaussen var en av de mest framstående och mest uppskattade fransktalande predikanterna, blev han ändå litet senare avsatt från sitt prästämbete. Huvudanklagelsen mot honom var att han använde Bibeln som lärobok för ungdom i stället för kyrkans katekes. Den var en tom och rationalistisk handbok, som nästan inte innehöll något av positiv tro. Senare blev han lärare i en teologisk skola, samtidigt som han på söndagarna fortsatte sin verksamhet för barn och undervisade dem i Bibeln. Hans skrifter om profetiorna väckte också stort intresse. I sin lärargärning, genom pressen och genom sin favoritsyssla som lärare för barn fortsatte han i många år att utöva stort inflytande. På grund av honom började många studera de profetior som visade att Herrens ankomst var nära.

Roparnas budskap

Också i Skandinavien förkunnades budskapet om Kristi återkomst. Det väckte intresse vida omkring. Många väcktes ur sin likgiltighet och trygghet. De bekände sina synder och omvände sig och sökte förlåtelse för synd i Kristi namn. Men statskyrkans präster satte sig emot rörelsen. Genom deras inflytande blev några av dem som förkunnade budskapet, kastade i fängelse. På några platser blev de som förkunnade Herrens ankomst tystade. Då sände Herren budskapet på ett mirakulöst sätt genom små barn. Eftersom de var minderåriga, kunde lagen inte hindra dem. De tilläts att tala oantastade.

Rörelsen omfattade huvudsakligen den enklare befolkningen. De samlades i enkla arbetarhem för att lyssna till varningen. Dessa ”ropare” var själva oftast fattiga torparbarn. En del av dem var inte mer än sex eller åtta år gamla. Deras liv vittnade om att de älskade Frälsaren. De sökte att leva i lydnad för Guds heliga bud. Men för övrigt visade de oftast inte att de hade mer förstånd eller förmågor än jämnåriga. Men när de talade till folket märkte man att de stod under ett högre inflytande, som gav dem övernaturliga gåvor. Rösten och uppförandet blev annorlunda. De förkunnade budskapet om domen med allvar och kraft. De använde Bibelns egna ord: ”Frukten Gud och given honom ära, ty stunden är kommen då han skall hålla dom.” De tillrättavisade folket för deras synder och fördömde omoral och

last. Dessutom tillrättavisade de åhörarna för deras världslighet och avfall och förmanade dem att genast vända om, så att de skulle kunna undgå den kommande vreden.

Folket lyssnade under bävan. Guds Ande överbevisade deras sinnen. Många studerade Bibeln med nytt och större intresse. Drinkare och djupt fallna människor blev omvända. Andra slutade att vara oärliga. Det arbete som utfördes var så markant att även prästerna blev tvungna att erkänna att Guds hand fanns i väckelsen.

Gud ville att budskapet om Frälsarens ankomst skulle förkunnas i de skandinaviska länderna. Men då hans tjänares röst tystades sände han sin Ande över barn så att verket skulle kunna utföras. Då Jesus red in i Jerusalem följdes han av en jublande folkskara. De svängde palmkvistar framför honom. Med segerrop förkunnade de att han var Davids son. De avundsjuka fariséerna däremot bad honom att säga till dem att de skulle tiga. Jesus svarade emellertid att allt detta var en uppfyllelse av profetian. Om folket skulle tiga, skulle stenarna ropa.

Folket blev emellertid rädda för hotet från prästerna och rådsherrarna. Jublet tystnade då de vandrade in genom portarna till Jerusalem. Men barnen i templets förgård upprepade folkets rop. Under det att de svängde palmkvistarna ropade de: ”Hosianna Davids son.” (Matt. 21: 8-16.) Då blev fariséerna förargade och sade till honom: ”Hör du, vad dessa säga?” Jesus svarade: ”Ja, haven I aldrig läst: ’Av barns och spenabarns mun har du berett dig lov?” Liksom Gud verkade genom barn vid Kristi ankomst, använde han också dem då budskapet ljöd om hans andra ankomst. Guds ord måste uppfyllas. Budskapet om Frälsarens andra ankomst skulle förkunnas för alla stammar och tungomål och folk.

William Miller och hans medarbetare fick i uppdrag att förkunna budskapet i Amerika. Detta land blev medelpunkten för den omfattande förkunnelsen om Kristi återkomst. Här blev profetian om den första ängelns budskap fullständigast uppfylld. Miller och hans medarbetares skrifter fördes till avlägsna länder. Det glada budskapet om att Kristus snart skulle komma tillbaka, sändes ut till alla de delar av världen där missionärer hade kunnat tränga in. Överallt ljöd det eviga evangeliet: ”Frukten Gud och given honom ära; ty stunden är kommen då han skall hålla dom.” — Upp. 14: 7. Profetiornas uttalanden, som tycktes förutsäga Kristi ankomst till våren 1844, gjorde ett djupt intryck på människor.

Överallt där budskapet förkunnades, väckte det stort intresse. Många blev överbevisade om att uträkningarna av de profetiska tidsperioderna var riktiga. De tog emot budskapet med glädje och utan att fråga efter vad det kostade dem. Några predikanter lade sina sekteriska uppfattningar åt sidan, lämnade sina församlingar och sin lön och slöt sig till dem som förkunnade budskapet om Jesu ankomst. Men det var jämförelsevis få predikanter som tog emot budskapet. Därför överläts en stor del av förkunnelsen till enkla lekmän. Bönder lämnade åkrarna, hantverkarna verkstaden, handelsmän sina affärer och lärda män

sina ämbeten. Men antalet var litet i förhållande till det stora arbete som skulle utföras. Der fördärvliga tillståndet i församlingarna och den ogudaktighet i vilken världen hade sjunkit, vilade som en börda på dessa sanna väktare. De uthärdade svårigheter, brist och lidande för att leda människor till omvändelse och frälsning. Satan sökte hindra verket, men det växte ändå stadigt. Sanningen om Kristi andra ankomst togs emot av många tusen.

Folkväckelse över hel kontinent

Överallt där det allvarliga budskapet förkunnades, blev både icke-kristna och kristna människor kallade att fly undan den kommande vreden. Liksom Johannes döparen, som sändes före Kristus, satte dessa predikanter yxan till roten av trädet och förmanade alla att visa omvändelsens sanna frukter. Deras gripande vädjan stod i stark motsats till förkunnelsen om fred och trygghet från de populära predikstolarna. Budskapet grep folket. Den enkla direkta förkunnelsen ur Bibeln, som åtföljdes av den helige Andes kraft, nådde människors sinnen med en styrka som bara få lyckades motstå. Namnkristna väcktes upp ur sin falska trygghet. De såg att de var avfälliga, förvärldsligade och att de saknade tro. De erkände sin stolthet och egenkärlek. Många sökte Herren med djup ånger och ödmjukhet. I stället för att trakta efter jordiska ting vände de nu sitt sinne till det himmelska. Guds Ande vilade över dem. Förkrossade och ödmjuka förkunnade de budskapet: ”Frukten Gud och given honom ära; ty stunden är kommen då han skall hålla dom.” — Upp. 14: 7. Gråtande frågade syndare: ”Vad skall jag göra för att bli frälst?” Alla som fann frid i Kristus, längtade också efter att andra skulle få samma välsignelse. Föräldrarnas hjärtan vändes till barnen och barnens hjärtan till föräldrarna. Hinder sådana som stolthet och tillbakadragenhet undanröjdes. Ärliga bekännelser och i hemmen arbetade man för att frälsa sina närmaste. Överallt fanns det människor som i sin nöd ropade till Gud. Många kämpade hela nätterna i bön för att få visshet om syndförlåtelse och om sina släktingars och grannars omvändelse.

Folk av alla samhällsklasser kom till sammankomsterna. Rika och fattiga, höga och låga var av olika skäl ivriga själva få höra undervisningen om Kristi andra ankomst. Herren höll motståndarna i tyglar, under det att hans tjänare lade fram argumenten för sin tro. Ibland var redskapen svaga. Men Guds Ande gav budskapet kraft. Man märkte att heliga änglar var närvarande i folkskarorna. Många omvändes dagligen. När bevisen för Kristi snara återkomst lades fram, lyssnade stora skaror i andlös stillhet. Himmel och jord tycktes närma sig varandra. Både unga och gamla kände Guds kraft. Människorna återvände hem glada i sinnet. Lovsång fyllde nattens stilla timmar. Ingen som var närvarande vid dessa möten kunde någonsin glömma dessa sällsamma upplevelser.

Budskapet om en bestämd tid för Kristi andra ankomst väckte stort motstånd hos människor inom alla samhällsklasser, från Ordets förkunnare till de fräckaste gudsförnekare. Profetians ord uppfylldes: ”I de yttersta dagarna skola bespottare komma med bespottande

ord, människor, som vandra efter sina egna begärelser. De skola säga: ’Huru går det med löftet om hans tillkommelse? Från den dag, då våra fäder avsomnade, har ju allt förblivit sig likt, ända från världens begynnelse’.” — 2 Petr. 3: 3, 4. Många som bekände sig älska Frälsaren förklarade, att de inte hade något emot att förkunna hans ankomst. Men de kunde inte förmå sig till att någonsin nämna någon bestämd tidpunkt. Men Guds allseende öga genomskådade deras sinnen. De ville inte höra att Kristus skulle komma för att döma världen med rättfärdighet. De hade varit otrogna tjänare. Deras gärningar tålde inte att bli undersökta av den Gud som rannsakar sinnena. De var rädda för att möta sin Herre. På samma sätt som judarna vid Kristi första ankomst, var de inte beredda att bjuda Jesus välkommen. De inte bara vägrade att lyssna till de klara argumenten från Bibeln utan förlöjligade också dem som väntade på Herrens ankomst. Satan och hans änglar gladde sig över att de som kallade sig Guds barn hade så liten kärlek till honom, att de inte ville att han skulle komma.

”I veten icke dagen, ej heller stunden”, var det argument som oftast användes av dem som förkastade läran om Kristi återkomst. Bibelns ord lyder: ”Om den dagen och den stunden vet ingen något, icke ens änglarna i himmelen, ingen utom Fadern allena.” — Matt. 24: 36. De som väntade på Herren gav en klar och sammanhängande förklaring över denna text. De visade att deras motståndare missbrukade uttalandet. Kristus sade detta vid det minnesvärda samtalet med lärjungarna på Oljeberget, efter det att han för sista gången hade lämnat templet. De hade frågat: ”När skall detta ske och vad blir tecknet till din tillkommelse och tidens ände.” Jesus förklarade tecknen för dem och sade: ”När l sen allt detta, då kunnen l veta, att han är nära och står för dörren.” — Matt. 24:3, 33. Frälsaren motsäger inte sig själv. Även om inte någon människa vet dagen eller stunden då Kristus skall komma, väntar han ändå att vi enligt hans undervisning skall veta, när den tiden är nära och han står för dörren. Han säger oss också att om vi visar likgiltighet för hans varningar

och avstår ifrån eller försummar att söka kunskap om tiden för hans ankomst, kan det bli lika ödesdigert för oss som det var för dem som levde på Noas tid. De förkastade upplysningarna om tiden för floden. Liknelsen i samma kapitel som framställer den trogne och den otrogne tjänaren, visar hur det skall gå med den tjänare som i sitt hjärta säger: ”Min Herre kommer icke så snart.” Liknelsen visar hur Kristus, då han kommer, skall betrakta och löna dem som vakade och förkunnade hans ankomst och dem som inte gjorde det. ”Vaken fördenskull”, säger han. ”Salig är då den tjänaren om hans herre, när han kommer, finner honom så göra.” — Matt. 24: 42, 46. ”Om du icke håller dig vaken, så skall jag komma såsom en tjuv, och du skall förvisso icke veta, vilken stund jag kommer över dig.” — Upp. 3: 3.

Paulus talar om en klass över vilken Herrens dag skall komma oväntat. ”Herrens dag kommer såsom en tjuv om natten. Bäst de säga: ’Allt står väl till, och ingen fara är på färde’,

då kommer plötsligt fördärv över dem, . . . och de skola förvisso icke kunna fly undan.” Men om dem som har gett akt på Frälsarens varningar tillfogar han: ”Men l, käre bröder, l leven icke i mörker, så att den dagen kan komma över eder såsom en tjuv; l ären ju alla ljusets barn och dagens barn. Ja, vi höra icke natten eller mörkret till.” — 1 Tess. 5: 2-5.

Många svek sin uppgift

Så visades det att Bibeln inte tillåter människor att vara okunniga om att Kristi ankomst är nära. Men de som bara ville ha en ursäkt för att förkasta sanningen, stängde sina öron för denna förklaring. Hycklande predikanter och fräcka hånare fortsatte att upprepa dessa ord: ”Om den dagen och den stunden vet ingen något.” När människor blev påverkade och frågade efter vägen till frälsning ställde sig dessa ledare mellan dem och sanningen och försökte lugna deras fruktan genom en falsk tolkning av Guds ord.

Dessa som svek sin uppgift förenade sig med den store motståndaren och ropade fred, fred, när Gud inte hade talat om fred. Liksom fariséerna på Kristi tid vägrade många själva att gå in i Guds rike. Och de som ville gå in, hindrade de. Dessa människors blod kommer att avkrävas av deras hand.

Det var de ödmjuka och mest hängivna i församlingarna som vanligtvis var de första att ta emot budskapet. De som studerade Bibeln för sig själva kunde inte undgå att se, hur obiblisk den populära uppfattningen av profetiorna var. På platser där folket inte hindrades av prästernas försök att försvåra tron och framställa den i ett falskt ljus, studerade de Guds ord för sig själva. När de så jämförde läran om återkomsten med Bibeln, fann de att det stämde.

Många förföljdes av sina icke-troende bröder. Några valde att tiga stilla med sitt hopp för att behålla sin ställning i församlingen. Andra kände att deras uppriktighet mot Gud inte tillät dem att dölja de sanningar som hade anförtrotts dem. Inte få blev utestängda från församlingen, därför att de vittnade om sin tro på Kristi återkomst. De som blev prövade på detta sätt tog sin tillflykt till profetens ord: ”Edra bröder, som hota eder och stöta eder bort för mitt namns skull, de säga: ’Må Herren förhärliga sig, så att vi få se eder glädje.’ Men de skola komma på skam.” — Jes. 66: 5.

Med djupaste intresse vakade Guds änglar över budskapets resultat. När församlingarna förkastade det, vände änglarna sig bedrövade bort. Men många hade ännu inte prövats med hänsyn till budskapet om Kristi återkomst. Andra vilsefördes av sina män, hustrur, föräldrar eller barn och blev övertalade att tro att det även var synd att lyssna till villoläran om Kristi återkomst. Änglarna fick befallning om att vaka över dessa människor, så att ännu mer ljus skulle lysa för dem från Guds tron.

De som hade tagit emot budskapet väntade med en längtan som inte kan uttryckas i ord, på att Frälsaren skulle komma. Tiden var nära då de väntade att få möta honom. De gjorde sig beredda för denna stund med lugnt allvar. De hade frid i en innerlig gemenskap med Gud. Denna frid var för dem en garanti på den vila, som de skulle få åtnjuta i den eviga härligheten. Ingen som kände detta hopp och denna tillit, kunde glömma de dyrbara rimmar då de väntade Kristus. Några veckor före den bestämda tiden lades alla materiella sysselsättningar till största delen åt sidan. De troende granskade omsorgsfullt varje tanke och känsla i sina sinnen, som om de låg på sitt yttersta och om några få timmar skulle sluta sina ögon för alla jordiska scener. Några ”himmelsfärdsdräkter” förekom inte. (Se ”Tillägg”.) Alla kände att de behövde en inre överbevisning om, att de var beredda att möta Frälsaren. Deras vita kläder var själens renhet, en karaktär, renad från synd genom Kristi försonande blod. Hur väl vore det inte om samma villighet att rannsaka sinnet, samma allvarliga och fasta tro alltjämt fanns bland dem som bekänner sig vara Guds folk. Om de hade fortsatt att ödmjuka sig för Herren och att tränga fram till nådens tron med sina böner, skulle de ha fått en långt rikare andlig erfarenhet än de nu fick. Det är alltför litet bön, alltför liten djup överbevisning om synd. Brist på levande tro gör att många saknar den nåd, som vår Återlösare så rikligt har berett för oss.

Gud ville pröva sitt folk. Hans hand dolde ett fel i beräkningarna av de profetiska tidsperioderna. De som väntade Kristus upptäckte inte felet. Inte heller blev det upptäckt av de lärdaste av deras motståndare. De sade: ”Deras beräkning av de profetiska tidsperioderna är riktig. Det är en eller annan stor händelse som skall inträffa, men det är inte den som Miller förutsäger. Det är världens omvändelse och inte Kristi andra ankomst.” (Se ”Tillägg”.)

Den fastställda tiden kom och gick. Kristus kom emellertid inte för att frälsa sitt folk. De som med uppriktig tro och kärlek hade väntat på Frälsaren blev bittert besvikna. Men Herrens plan genomfördes. Han hade prövat dem som bekände sig vänta på hans ankomst. Många av dem hade drivits enbart av fruktan. Deras trosbekännelse hade inte påverkat deras livsföring. Då händelsen som de väntade inte inträffade, förklarade de att de inte blev missräknade. De hade aldrig trott att Kristus skulle komma. De var bland de första som gjorde narr av de sanna troendes sorg.

Men Jesus och hela den himmelska härskaran såg med kärlek och medkänsla på dem som hade blivit prövade och hade visat trohet, men som hade blivit missräknade. Om den slöja som skiljer den synliga världen från den osynliga hade dragits åt sidan, skulle de ha sett änglar komma till dessa uppriktiga människor och skydda dem mot Satans angrepp.

Kapitel 22—Tillfället gick förbi

Det är ett sorgligt faktum, att många inte vill veta av Jesu återkomst. Antingen undviker man att studera denna händelse, eller hävdar man att den aldrig kommer att inträffa.Då William Miller och hans medarbetare förkunnade läran om Kristi andra ankomst, var deras enda avsikt att väcka människorna att bereda sig för domen. De försökte få de kristna att se församlingens sanna hopp och att inse att de behövde en djupare kristen upplevelse. De sökte också leda de icke-kristna till ånger och omvändelse. De hade inga planer på att vinna människor för någon sekt eller något religiöst parti. De arbetade därför inom alla samhällsklasser och sekter utan att blanda sig i deras kyrkliga förhållanden eller religiösa organisation.

”I allt mitt arbete”, säger Miller, ”tänkte jag aldrig på att organisera något eget samfund eller att ett samfund skulle byggas upp på de andras bekostnad. Jag försökte göra gott mot alla. Jag gick ut ifrån att alla kristna skulle glädja sig åt tanken på att Kristus skulle komma tillbaka och att de som inte kunde godta samma synpunkter som jag, inte skulle visa mindre kärlek till dem som tog emot denna lära. Jag trodde inte att det skulle behövas några särskilda möten. Allt jag tänkte på var att omvända människor till Gud, att varna världen för den kommande domen och att leda mina medmänniskor till en sann beredelse, så att de skulle kunna möta Gud i frid. De allra flesta som blev omvända under min verksamhet, anslöt sig till olika samfund som redan fanns.” — Bliss, sid. 328.

Eftersom hans arbete hade byggt upp församlingarna blev det till en tid ganska väl mottaget. Men snart började predikanter och religiösa ledare att vända sig mot läran om återkomsten. De bestämde sig för att motarbeta all verksamhet i denna riktning. De talade mot den från predikstolarna och förbjöd sina medlemmar att lyssna till predikningar om Kristi återkomst. Ja, de förbjöd dem även att tala om sitt hopp vid församlingens sammankomster. De troende kom därigenom i en ställning som medförde stora trosprov. De älskade sin församling och ville inte skiljas ifrån den. Men då de såg att Guds ords undervisning undertrycktes och att de vägrades rätten att studera profetiorna, kände de att deras trohet mot Gud förbjöd dem att underordna sig. De som motarbetade Guds ords undervisning kunde inte betraktas som Guds församling, ”sanningens stödjepelare och grundfäste”. De troende kände därför att det var riktigt av dem att skilja sig från dem som de dittills hade haft gemenskap med. Sommaren 1844 var det ungefär 50.000 som lämnade de olika församlingarna.

Inte ens skenbar tillväxt

Vid denna tid hade en stor förändring skett i de flesta trossamfund i USA. Under många år hade det pågått en gradvis, men ständigt ökande anpassning till världsliga seder och bruk och en motsvarande nedgång i det verkliga andliga livet. Men detta år såg man

tecken på ett starkt andligt förfall i nästan alla församlingar i landet. Även om ingen riktigt kunde peka på orsaken, var detta någonting som man i vida kretsar lade märke till och talade om, både i pressen och från predikstolarna.

Vid ett möte i det presbyterianska kyrkorådet i Philadelphia talade herr Barnes, som hade skrivit en mycket använd bibelkommentar och som var föreståndare för en av de största församlingarna i staden. Han sade att ”han hade varit predikant i 20 år, men han hade aldrig tidigare, med undantag av den senaste nattvardsgudstjänsten, delat ut nattvarden utan att nya medlemmar samtidigt hade upptagits i församlingen. Men nu förekommer inga väckelser, inga omvändelser, inte heller någon påtaglig tillväxt i nåden bland de kristna. Ingen kommer till hans kontor för att tala med honom om sin själs frälsning. Affärslivets tillväxt och de ljusa utsikterna för handel och industri gör världsligheten allt större. *Så är det inom alla samfund.*” — *Congregational Journal,* 23 maj 1844.

Tidigare i februari samma år hade professor Finney vid Oberlin College sagt: ”Vi måste se sanningen i ögonen, att de protestantiska församlingarna i vårt land är i stort sett antingen likgiltiga eller direkt fientligt inställda till de allra flesta av tidens moraliska reformer. Några undantag finns, men inte tillräckligt för att kunna ändra det allmänna intrycket. Ett annat faktum som understryker detta är, att det nästan inte förekommer några väckelser i församlingarna. En andlig slöhet har trängt igenom nästan överallt. Och den går fruktansvärt djupt. Om detta vittnar den religiösa pressen över hela landet. Församlingsmedlemmarna blir mer och mer världsligt sinnade. De förenar sig med världen i fest, dans och underhållning. Men vi behöver inte tala mer om detta trista ämne. Det räcker med att säga att vi tydligare och tydligare ser att *församlingarna i allmänhet på ett sorgligt sätt har gått tillbaka.* De har vandrat långt bort från Herren och han har övergett dem.” En skribent skrev i *Religious Telescope*: ”Aldrig har vi varit vittne till ett så allmänt förfall som vi ser idag. Församlingen borde i sanning vakna upp och finna orsaken till förfallet eftersom alla som älskar Sion, måste betrakta det så. När vi tänker på hur få som verkligen blir omvända och lägger märke till syndarnas fräckhet och hårdhet, måste vi ovillkorligen utbrista: ’Har Gud glömt att vara nådig? Eller är nådens dörr stängd?’”

Ett sådant tillstånd uppstår inte utan att trossamfunden själva bär skulden. När andligt mörker kommer över nationerna, över församlingarna och över enskilda personer, är inte orsaken att Gud egenmäktigt stänger av nådens källor. Människorna själva ringaktar eller förkastar det gudomliga ljuset. Ett slående exempel på denna sanning ser vi i det judiska folkets historia på Kristi tid. Judarna hade blivit världsliga och hade glömt Gud och hans ord. Deras intellekt hade förmörkats. Deras sinnen hade blivit jordiska och sinnliga. Därför visste de heller inte någonting om Messias’ ankomst. I sin otro och stolthet förkastade de Återlösaren. Ändå avskar inte Gud vid det tillfället den judiska nationen från kunskapen om frälsningens välsignelser eller från att få del av dem. Men de som förkastade sanningen,

förlorade allt intresse för Guds gåva. De hade ”gjort mörkret till ljus och ljuset till mörker” ända till dess att det ljus som fanns i dem, hade blivit mörker. Och hur stort var då inte mörkret.

När människor behåller en formell religion men saknar sann gudsfruktan, förverkligar de Satans plan. Efter det att judarna hade förkastat evangelium, höll de krampaktigt fast vid de gamla ceremonierna. De höll strängt på sin nationella isolering, även om de inrymde, att Guds närvaro inte längre uppenbarades ibland dem. Profetiorna i Daniels bok utpekade så exakt tiden för Messias’ ankomst och förutsade hans död så klart och tydligt, att de avrådde från alla studier i den. Till sist uttalade rabbinerna en förbannelse över dem som försökte beräkna tiden för Kristi första ankomst. Under de följande århundradena har Israels folk stått som en allvarlig och fruktansvärd varning om den fara som hotar, om ljuset från Gud förkastas. I andlig blindhet ringaktade de frälsningens kärleksfulla erbjudande.

Överallt där samma förhållanden råder, blir resultaten desamma. Den som medvetet vägrar att följa sitt samvetes överbevisning, därför att plikten går emot det som han föredrar, kommer till sist att förlora förmågan att skilja mellan sanning och villfarelse. Intellektet förmörkas. Samvetet sover. Hjärtat blir hårt och människan skiljs ifrån Gud. Överallt där den gudomliga sanningen föraktas eller avvisas, kommer församlingen att insvepas i mörker. Tron och kärleken kallnar. Oenighet och splittring får inträde. Församlingsmedlemmarna blir helt upptagna av världsliga företag. Syndare blir förhärdade i sin obotfärdighet.

Uppgörelsens tid

Den första ängelns budskap i Upp. 14 förkunnar att tiden för Guds dom har kommit. Det uppfordrar människorna att frukta Gud och tillbedja honom. Detta skulle skilja Guds folk från världen och dess fördärvliga inflytande och väcka dem, så att de kunde se sitt sanna tillstånd, sin världslighet och sitt avfall. I detta budskap sände Gud en varning till församlingen. Om de hade ödmjukat sig för Herren och med uppriktighet berett sig att träda fram inför honom, skulle Guds Ande och kraft ha uppenbarat sig ibland dem. Församlingen skulle åter ha kommit in i det lyckliga tillstånd, där enighet, tro och kärlek härskade som på apostlarnas tid. Då hade de troende ”ett hjärta och en själ” och de ”förkunnade Guds ord med frimodighet” och ”Herren ökade församlingen dag efter dag med dem som läto sig frälsas”. (Apg. 4: 32, 31; 2: 47.)

Om Guds bekännande folk tar emot ljuset, efterhand som det lyser från hans ord, kommer de fram till den enhet som Kristus bad om. Aposteln beskrev denna ”Andens enhet genom fridens band”, ”en kropp och en Ande, likasom I ock bleven kallade till att leva i ett och samma hopp, det som tillhör eder kallelse — *en* Herre, *en* tro, *ett* dop”. (Ef. 4: 3-5.)

De som tog emot adventbudskapet fick sådana andliga upplevelser. De kom från olika kyrkosamfund och de sekteriska barriärer som skilde dem, bröts ned. Religiösa stridsfrågor upplöstes. Den obibliska läran om ett jordiskt tusenårsrike avskaffades. Felaktiga uppfattningar om Kristi andra ankomst rättades till. Stolthet och världslighet avlägsnades. De som hade handlat fel bekände och omvände sig. Människor knöts samman i den närmaste gemenskap. Kärlek och glädje härskade. När denna lära utförde allt detta för de få som tog emot den, borde den också ha uträttat detsamma om alla hade tagit emot den.

Men de flesta församlingar ringaktade varningen. Prästerna som skulle ha varit väktare ”för Israels hus”, borde ha varit de första att se tecknen på Jesu återkomst. Men de upptäckte inte sanningen, varken från profetens uttalanden eller från tidens tecken. Materiella ambitioner fyllde deras sinnen. Kärleken till Gud hade kallnat. Tron på hans ord försvann. Då de fick höra läran om Kristi återkomst, åstadkom den bara fördomar och otro. Att budskapet förkunnades av lekmän användes som en invändning mot det. Liksom i gamla tider mötte budskapet från Guds ord frågan: ”Har då någon av rådsherrarna trott på honom? Eller någon av fariséerna?”

Då de inte kunde motbevisa det som profetiorna förutsade var det många som avrådde folket från att studera profetiorna. De hävdade att de profetiska böckerna var förseglade och därför inte kunde förstås. Stora skaror av människor litade blint på sina predikanter. De vägrade därför att lyssna till budskapet. Andra som blev överbevisade om sanningen vågade inte bekänna den. De var rädda för att ”utstötas ur synagogan”. Det budskap som Gud sände för att pröva och rena församlingen, uppenbarade tydligt hur många det var som älskade världen mer än Kristus. De band som knöt dem till jorden, var starkare än de som drog dem mot himmelen. De valde att lyssna till mänsklig visdom. De vände sig bort ifrån sanningens rannsakande budskap.

När de förkastade den första ängelns varning, förkastade de det medel som Gud hade avsett för deras frälsning. De avvisade den nådefulle budbärare som skulle ha undanröjt det onda, som skilde dem från Gud. Med större iver än tidigare sökte de vänskap med världen. Detta var orsaken till den förfärande världslighet, det avfall och den andliga död som präglade församlingarna år 1844.

Konsekvenser av att förkasta

Efter den förste ängeln i Uppenbarelsebokens fjortonde kapitel följer en annan ängel efter den första och han säger: ”Fallet, fallet är det stora Babylon, som har givit alla folk att dricka av sin otukts vredesvin.” Ordet ”Babylon” kommer från ordet ”Babel” som betyder förvirring. I Bibeln används detta ord för att beteckna de olika formerna av falsk eller avfällig religion. I Uppenbarelsebokens sjuttonde kapitel framställs Babylon som en kvinna,

en bild som i Bibeln används som symbol på en församling. En ren kvinna symboliserar en ren församling. En fallen kvinna är en avfällig församling.

I Bibeln är den helgade, eviga föreningen mellan Kristus och hans församling framställd under bilden av ett äktenskap. Han lovar att vara deras Gud och de lovar att vara hans och endast hans. Han säger: ”Jag skall trolova mig med dig för evig tid; jag skall trolova mig med dig i rättfärdighet och rätt, i nåd och barmhärtighet.” — Hos. 2: 19. Och återigen säger han: ”Jag är eder rätte herre.” — Jer. 3: 14. Paulus använder samma bild i Nya testamentet, där han säger: ”Jag har trolovat eder med Kristus och ingen annan för att kunna ställa fram inför honom en ren jungfru.” — 2 Kor. 11: 2.

Den otro som församlingen visade mot Kristus, då den vände sin kärlek och tillförsikt bort ifrån honom och lät kärlek till materiella ting fylla sinnet, jämförs med att bryta ett äktenskapslöfte. Israeliternas synd, då de lämnade Herren, framställs på detta sätt. Guds sällsamma kärlek, som de på det sättet föraktade, är livfullt skildrad. ”Så gav jag dig min ed och ingick förbund med dig, säger Herren, Herren, och du blev min.” ”Du blev övermåttan skön, och så vart du omsider drottning. Och ryktet om dig gick ut bland folken för din skönhets skull, ty den var fullkomlig genom de härliga prydnader som jag hade satt på dig, . . . Men du förlitade dig på din skönhet och bedrev otukt, sedan du nu hade fått sådant rykte.” ”Såsom när en hustru är trolös mot sin make, så haven I av Israels hus varit trolösa mot mig, säger Herren.” ”. . . du äktenskapsbryterska som i stället för den man du hade tog andra män till dig.” — Hes. 16: 8, 13-15, 32; Jer. 3: 20.

I Nya Testamentet används ett liknande uttryckssätt om bekännande kristna som söker världens vänskap framför Guds ynnest. Aposteln Jakob säger: ”I trolösa avfällingar, veten I då icke, att världens vänskap är Guds ovänskap? Den som vill vara världens vän, han bliver alltså Guds ovän.” — Jak. 4: 4.

Kvinnan (Babylon) i Uppenbarelsebokens sjuttonde kapitel var ”klädd i purpur och scharlakan och glänste av guld och ädla stenar och pärlor; och i sin hand hade hon en gyllene kalk, full av styggelser och av hennes otukts orenlighet. Och på hennes panna var skrivet ett namn med hemlig betydelse: ’Det stora Babylon, hon som är moder till skökorna’.” Profeten säger: ”Jag såg kvinnan vara drucken av de heligas blod och av Jesu vittnens blod.” — Upp. 17: 4-6. Babylon sägs vidare vara ”den stora staden, som har konungsligt välde över jordens konungar”. (Vers 18.) Den makt som i så många århundraden härskade som en tyrann över kristenhetens konungar, är Rom. Purpur och scharlakan, guld, ädelstenar och pärlor som kvinnan var prydd med, beskriver målande den storhet och konungsliga makt som det romerska prästerskapet omgav sig med. Inte om någon annan makt kunde man med så stor sanning säga att den var ”drucken av de heligas blod”. Detta passade bara in på den församling som så fruktansvärt hade förföljt Kristi

efterföljare. Babylon beskylldes också för att ha otillbörlig förbindelse med ”konungarna på jorden.” Då den judiska församlingen övergav Gud och slog sig samman med hedningarna, blev den en sköka. Samma dom drabbar Rom därför att den blev moraliskt fördärvad då den sökte stöd hos världsliga makter.

Babylon sägs vara ”*moder till* skökorna”. Hennes döttrar måste då vara sådana församlingar som håller fast vid hennes lärosatser och traditioner. De följer hennes exempel och offrar sanning och Guds välbehag för att ingå ett otillbörligt förhållande med världen. Det budskap i Uppenbarelsebokens fjortonde kapitel som förkunnar Babylons *fall*, bör kunna tillämpas på sådana församlingar som en gång har varit rena men som nu har blivit förfallna. Eftersom detta budskap följer efter budskapet om domen, måste det bli förkunnat under den sista tiden. Därför kan det inte vara avsett enbart för den katolska kyrkan, eftersom den har befunnit sig i ett förfallet tillstånd under många hundra år. Dessutom innehåller Uppenbarelsebokens artonde kapitel en kallelse till Guds folk att gå ut ur Babylon. Enligt denna bibeltext måste många av Guds folk alltjämt finnas i Babylon. Och i vilka religiösa samfund finner vi de flesta av Kristi efterföljare i vår tid? Utan tvivel i de olika församlingar som bekänner sig till den protestantiska tron. Då dessa församlingar bildades, intog de en ädel ståndpunkt för Gud och sanningen. Hans välsignelse vilade över dem. Även den icke-kristna världen måste erkänna de fördelaktiga resultat som uppnåddes när människor tog emot evangeliets grundprinciper. Man kunde säga som profeten sade till Israel: ”Ryktet om dig gick ut bland folken för din skönhets skull, ty den var fullkomlig genom de härliga prydnader som jag hade satt på dig, säger Herren, Herren.” Men de föll på grund av samma benägenhet som blev till förbannelse och ödeläggelse för Israel — benägenheten att efterlikna världens seder och bruk och att tillförsäkra sig dess vänskap. ”Du förlitade dig på din skönhet och bedrev otukt, sedan du nu hade fått sådant rykte.” — Hes. 16: 14, 15.

Kollisionskurs

Många av de protestantiska församlingarna följer Roms exempel när det gäller vanhelgande gemenskap med ”konungarna på jorden”. Statskyrkorna har knutits till den världsliga regeringen. Andra samfund söker världens gunst. Ordet ”Babylon” — förvirring — kan mycket väl användas om dessa samfund, eftersom de alla påstår att de har sin lära från Bibeln. Ändå är de uppdelade i nästan otaliga sekter med teorier och trosbekännelser som helt skiljer sig från varandra.

Förutom denna syndfulla förening med världen liknar de församlingar som har skilt sig ifrån Rom, också denna kyrka i andra avseenden. Ett romerskt katolskt verk påstår att ”om den katolska kyrkan någonsin har varit skyldig till avguderi med hänsyn till helgonen, så är dess dotter, statskyrkan i England, också skyldig till samma synd, för den har tio kyrkor som

är invigda till Maria för varje kyrka som är invigd till Kristus". — Richard Challoner, *The Catholic Christian Instructed,* Förordet, sid. 21, 22.

Och doktor Hopkins förklarar i en avhandling om tusenårsriket: "Det finns inte någon anledning att tro att Antikrists anda och verk är begränsat till den romersk-katolska kyrkan. De protestantiska samfunden har mycket av Antikrist i sig och är långt ifrån att vara fullständigt reformerade från. . . sedefördärv och ogudaktighet." — Samuel Hopkins, *Works,* band 2, sid. 328.

Om den presbyterianska kyrkans separation från Rom skrev doktor Guthrie: "För trehundra år sedan marscherade vår kyrka ut genom Roms portar med en öppen bibel på sitt baner och detta valspråk i sitt vapen: 'Studera Bibeln'." Så ställer han frågan: "Kom den ut ren ifrån Babylon?" — Thomas Guthrie, *The Gospel in Ezekiel,* sid. 237.

"Den engelska statskyrkan", säger Spurgeon, "ser ut att vara fullständigt genomsyrad av formväsen, men de frikyrkliga tycks vara lika mycket upptagna av filosofisk otro. De människor som vi trodde bättre om, vände sig bort, en efter en, från trons grundläggande sanningar. Jag tror att hela England är undergrävt av en otro, som är fräck nog att träda fram på predikstolarna och kalla sig kristen."

Hur uppkom egentligen detta stora avfall? Hur avlägsnade sig kyrkan ursprungligen från den evangeliska enkelheten? Genom att efterlikna hedningarnas seder för att påskynda hedningarnas omvändelse till kristendomen. Aposteln Paulus säger redan på sin tid: "Redan är ju laglöshetens hemlighet verksam." — 2 Tess. 2: 7. Så länge aposteln levde var församlingarna jämförelsevis rena. Men "mot senare delen av andra århundradet tog de flesta församlingarna ny form. Den ursprungliga enkelheten försvann. Obemärkt, efterhand som de gamla lärjungarna gick i graven, kom deras barn tillsammans med de nyomvända. . . och gav rörelsen en ny form." — Robert Robinson: *Ecclesiastical Researches,* kap. 6, par. 17, sid. 51.

För att tillförsäkra sig flera anhängare blev den upphöjda normen för den kristna tron sänkt. Resultatet blev att "en hednisk ström flöt in i församlingarna och införde hedningarnas seder, vanor och avgudar". — Gavazzi, *Lectures,* sid. 278. Efterhand som den kristna religionen blev gynnad och understödd av de världsliga härskarna, blev den formellt accepterad av flertalet människor. Men även om de i yttre avseende var kristna, fortsatte många "att huvudsakligen vara hedningar och tillbad i hemlighet sina avgudar". — Samma källa, sid. 278.

Har inte detsamma skett i nästan varje församling som kallar sig protestantisk? När dess grundläggare, som besjälades av en sann kristlig anda, dog, kom deras efterföljare fram och "omskapade rörelsen". Fastän reformatorernas barn blint höll fast vid sina fäders

trosbekännelse och förkastade varje sanning som inte fäderna antagit, följde de inte föregångarnas exempel, då det gällde ödmjukhet, självförnekelse och avståndstagande från världen. Därför ”försvann den ursprungliga enkelheten”. En världslig ström som flöt in i församlingen ”förde hedningarnas seder, vanor och avgudar med sig”.

I vilken enorm omfattning har inte denna vänskap med världen, som är ”fiendskap mot Gud”, praktiserats bland kristna i våra dagar! Hur långt har inte de stora samfunden inom kristenheten avlägsnat sig från Bibelns regel om ödmjuk självförnekelse, enkelhet och gudsfruktan! När John Wesley talar om att använda pengarna rätt, säger han: ”Använd inte något av en så dyrbar gåva bara för att tillfredsställa ögonens lystnad, till överflödiga och dyrbara kläder och till onödiga smycken. Använd inte något av dem till överdrivna prydnader för era hem, till onödiga och dyrbara möbler, till dyrbara tavlor, målningar och förgyllda ting. . . Använd inte pengar för att tillfredsställa livets fåfänga och för att vinna beröm och beundran bland människor. Så länge det går dig väl, kommer människorna att tala väl om dig. Så länge du är ’klädd i dyrbara kläder, fint linne’, och lever ’överdådigt och i glädje varje dag’, kommer många utan tvivel att berömma dig för din utmärkta smak, din givmildhet och gästfrihet. Men köp inte deras gunst så dyrt. Var hellre tillfreds med den ära som kommer från Gud.” — Wesley, *Works,* predikan 50, ”The Use of Money”. I många församlingar i vår tid förkastas en sådan lära.

I världen betraktas det nu som fint att kallas kristen. Det händer att regeringsöverhuvuden, politiker, advokater, läkare och köpmän ansluter sig till församlingen för att tillförsäkra sig förtroende och aktning från samfundets sida för att befrämja sina egna intressen. Därigenom söker de dölja sina orättfärdiga handlingar under religionens täckmantel. De olika religiösa samfunden känner sig styrkta genom den rikedom och det inflytande dessa världsligt sinnade församlingsmedlemmar har. Därför gör de ännu större ansträngningar för att vinna ära och gunst från världens sida. De bygger praktfulla kyrkor, fint utstyrda och vid de finaste gatorna. Medlemmarna klär sig dyrbart och efter sista modet. Om predikanten kan samla många åhörare och underhålla dem, får han större lön.

Hans predikningar får inte fördöma de synder som grasserar. De måste vara vänliga och behagliga för dessa förnäma människor. Så kan rika syndare skrivas in i kyrkoböckerna. Populära synder kan döljas under fromhetens kappa.

Anpassning och eftergifter

En framstående tidning, som talar om de bekännande kristnas inställning till världen i vår tid, säger: ”Samfunden har utan att veta det gett efter för tidsandan och har anpassat sin gudsfruktan till att motsvara tidens krav.” ”Församlingarna använder i sanning allt som kan användas, som ett medel för att göra religionen tilldragande.” En insändare i New York *Independent* skrev om en viss kristen församling: ”Skillnaden mellan de gudfruktiga

och de ogudaktiga försvinner in i något slags halvskugga. Nitiska människor på båda sidor arbetar för att få bort all skillnad i deras livssätt och nöjen.” ”Religionens popularitet har en tendens att i stor utsträckning öka antalet av dem som försäkrar sig om dess fördelar utan att ärligt ta del i dess plikter.”

Howard Crosby säger: ”Det är sorgligt att se att Kristi för samling i så föga utsträckning uppfyller Herrens önskan. Liksom forntidens judar tillät att deras sinnen fördes bort från Gud genom förtroligt umgänge med avgudadyrkare. . . så gör Jesu församling i vår tid avkall på de gudomliga principerna, genom att stå i ett otillbörligt förhållande till en icke-kristen värld. Samtidigt som den följer en gudlös världs tilltalande men farliga seder, använder den argument och kommer till slutsatser som står helt främmande för Guds ord och som direkt motarbetar all andlig tillväxt.” — *The Healthy Christian: An Appeal to the Church*, sid. 141, 142.

I denna ström av världslighet och njutningslystnad har självförnekelse och uppoffring för Kristi skull nästan helt försvunnit. ”Några av de människor som nu är ivrigt sysselsatta i våra församlingar, blev som barn uppfostrade till att offra för och kunna ge eller utföra något för Kristus.” Men ”om man vill samla pengar, . . . bör ingen tala om att ge. Nej, håll hellre en basar, en utställning, ge en teaterföreställning, en fingerad rättegång, sälj någonting som går att äta — vad som helst som roar folk”.

Guvernör Washburn i Wisconsin sade i sitt nyårsbudskap den 9 januari 1873: ”Det tycks vara nödvändigt med lagstiftning för att komma tillrätta med hasardspelet. Spelhålor finns överallt. Till och med kyrkorna går då och då — oavsiktligt — Djävulens ärenden. Kyrkobasarer, festliga tillställningar med belöningar, tärningsspel, vinstpaket etc. arrangeras, ibland i religiösa och välgörande syften, men ofta med lägre mål för ögonen. Detta är endast åtgärder för att skaffa pengar utan att ge full valuta för dem. Det finns väl inte någonting annat som i så hög grad ödelägger moralen och berusar sinnet, och då framförallt hos de unga, som att skaffa sig pengar och värdesaker utan arbete. När aktningsvärda borgare låter engagera sig och lugnar sitt samvete med tanken att pengarna skall gå till ett gott ändamål, är det inte så underligt att våra unga ofta får vanor som skapas av hasardspelets spänning.”

En anda av likformighet med världen tränger in i församlingarna i hela kristenheten. Robert Atkins framställer en mörk bild av det andliga förfall som härskar i England i en predikan som han höll i London. ”Antalet av de rättfärdiga sjunker på jorden. Ingen frågar efter det. De kristna i varje församling i vår tid älskar världen, söker att efterlikna världen, älskar bekvämlighet och jagar efter ära. De har kallats att lida med Kristus men de viker undan för allt hån. . . Avfall, avfall, avfall!, är skrivet över ingången till kyrkorna. Och om

de visste det eller kände det, så fanns det hopp, men ack, de ropar: ’Jag är rik, ja, jag har vunnit rikedomar och behöver intet.’” — *Second Advent Library*, traktat nr. 39.

Den stora synd som Babylon anklagas för är, att den har gjort att ”jordens inbyggare har blivit druckna av hennes otukts vredesvin”. Den berusande dryck som skökan bjuder världen, symboliserar den falska lära som hon har antagit som följd av sitt otillbörliga förhållande till de mäktiga männen på jorden. Vänskapen med världen fördärvade hennes tro. Från sin sida utövade hon dessutom ett nedbrytande inflytande. Hon förkunnade nämligen en lära som stod i strid med Bibelns klara undervisning.

Missriktad känslighet

Den romerska kyrkan undanhöll Bibeln från folket. Den krävde att alla i stället skulle godta kyrkans läror. Det var Reformationens uppgift att ge Bibeln tillbaka till människorna. Men är det inte alltför sant att människor överallt i de kristna församlingarna lärs att bygga sin tro på trosbekännelsen eller på församlingens tro i stället för på Bibeln? När Charles Beecher talar om de protestantiska samfunden säger han: ”De ryggar tillbaka för varje hårt ord mot trosbekännelserna med samma känslighet som de heliga kyrkofäderna skulle ha gjort, om någon angripit den tilltagande vördnaden för helgonen och martyrerna, som de själva hade uppammat. . . . De protestantiska, evangeliska samfunden har bundit både sina egna och varandras händer genom att inte tillåta någon att bli predikant någonstans om han inte godkänner någon annan bok vid sidan av Bibeln. . . . Det finns inte någonting orimligt i konstaterandet att trosbekännelsernas makt börjar förbjuda Bibeln lika påtagligt som Rom gjorde, även om det sker på ett mera försåtligt sätt.” — Predikan om ”The Bible a Sufficient Creed”, hållen i Fort Wayne, Indiana, 22 februari 1846.

När trofasta bibeltolkare förklarar Guds ord, kommer lärda män och predikanter fram och ger sig ut för att förstå Bibeln. De fördömer den sunda läran som kätteri och leder dem som söker efter sanning in på villospår. Om världen inte var så berusad av Babylons vin, skulle många människor bli överbevisade och omvända genom Guds ords klara och genomträngande sanningar. Men den religiösa tron tycks vara så förvirrad och motstridig, att människor inte vet vad de skall tro eller godta som sanning. Den kristna församlingen bär en stor del av skulden till att världen inte tar emot evangelium.

Likgiltighet för avgörande sanningar

Den andra ängelns budskap i Uppenbarelsebokens fjortonde kapitel förkunnades först sommaren 1844. Det var vid denna tid huvudsakligast tillämpligt på de kristna församlingarna i Förenta Staterna. Där hade budskapet om domen blivit mest förkunnat och mest allmänt förkastat. Där hade avfallet i församlingarna gått snabbast. Men den andra ängelns budskap blev inte fullständigt uppfyllt år 1844. Samfunden upplevde vid denna tid

ett moraliskt förfall. De hade ju förkastat budskapet om Kristi andra ankomst. Men avfallet var inte fullständigt. Eftersom de har fortsatt att förkasta de särskilda sanningar som tillhör vår tid, har de sjunkit djupare och djupare. Men vi kan ännu inte säga att Babylon har fallit, därför att det har gett ”*alla folk*” att dricka av ”hennes otukts vredesvin”. Det har ännu inte fått alla folk att göra så. Världslighet och likgiltighet för de sanningar som skall pröva människorna i vår tid finns i de protestantiska samfunden. Detta ökar i alla länder inom kristenheten. Dessa församlingar står under den andra ängelns fruktansvärda dom. Men avfallet har ännu inte kulminerat.

Bibeln säger, att innan Herrens dag kommer, skall Satan verka ”med lögnens alla kraftgärningar och tecken och under och med orättfärdighetens alla bedrägliga konster”. De som ”icke gåvo kärleken till sanningen rum, så att de kunde bliva frälsta’”, skall lämnas att bli offer för ”villfarelsens makt, så att de sätta tro till lögnen”. (2 Tess. 2: 9-11.) Babylons fall blir inte fullständigt, förrän detta tillstånd har uppnåtts och församlingarnas anknytning till världen har blivit fullständig överallt inom kristenheten. Denna förändring försiggår gradvis. Den fullständiga uppfyllelsen av Upp. 14: 8 hör ännu framtiden till.

Trots det andliga mörker, och det främlingskap för Gud som gör sig gällande inom de församlingar som Babylon består av, finns alltjämt det stora flertalet av Kristi sanna efterföljare inom deras gemenskap. Det finns många av dessa som ännu aldrig har förstått de särskilda sanningarna för vår tid. Det är inte få som är otillfredsställda med sitt nuvarande läge och som längtar efter klarare ljus. De söker förgäves efter Kristi avbild i de kyrkor till vilka de är anknutna. Dessa församlingar avlägsnar sig efter hand mer och mer från sanningen. De knyter sig allt fastare till världen. Därmed kommer skillnaden mellan de två klasserna att vidgas. Slutligen kommer detta att resultera i total åtskillnad. Den tid skall komma då de som älskar Gud över allt annat inte längre kan stanna kvar i gemenskapen med dem som ”älskar vällust mer än Gud” och som ”hava ett sken av gudsfruktan men icke skola vilja veta av dess kraft.”

Uppenbarelsebokens artonde kapitel visar framåt till den tid, då de kristna samfunden, på grund av att de har förkastat det trefaldiga budskapet i Upp. 14: 6-12, har nått det tillstånd som har förutsagts av den andra ängeln. Och det Guds folk som fortfarande finns i Babylon kommer att kallas att skilja sig från dess gemenskap. Detta budskap är det sista som någonsin kommer att ges till världen. Det kommer att fullfölja sitt verk. De som ”icke hava satt tro till sanningen, utan funnit behag i orättfärdigheten” skall överlämnas åt kraftig villfarelse och åt att tro lögnen. — 2 Tess. 2: 12. Då kommer sanningens ljus att lysa in i alla deras sinnen som är öppna för att ta emot det. Alla Herrens barn som då finns kvar i Babylon, kommer att lyssna till kallelsen: ”Dragen ut ifrån henne, I mitt folk” — Upp. 18: 4.

Kapitel 23—I detalj uppfyllda profetior

Guds plan för människors frälsning är fullkomlig. Men ofta ser Han i sin visdom, att det är bäst att tillåta motgångar i våra liv. Bibeln berättar om sådana prövningar. Somliga av dem skall inträffa i vår tid.De som i tro väntade på Herrens ankomst våren 1844 blev en tid fyllda av tvivel och ovisshet då tiden gick utan att han kom. Omvärlden menade att de hade lidit ett fullständigt nederlag och att de nu måste medge, att de hade låtit sig dras med av villfarelser. Men Guds ord var alltjämt en kalla till tröst för dem. Många fortsatte att studera Bibeln. De undersökte på nytt bevisen för sin tro. De studerade noggrant profetiorna för att få mera ljus. Uttalandena i Bibeln som de hade grundat sin tro på, såg ut att vara klara och överbevisande. Tecken som de inte kunde ta fel på, visade att Kristi ankomst var nära. En särskild välsignelse från Gud hade visat sig både genom att syndare blev omvända och att det uppstod en ny andlig väckelse bland de kristna. Detta bekräftade att budskapet var från Gud. De troende kunde inte förklara sin missräkning. Men de var ändå säkra på att Gud hade lett dem i deras upplevelse.

Invävd i profetiorna om Kristi andra ankomst fann de undervisning som var avsedd för dem i deras situation av ovisshet och spänning. Dessa ord uppmuntrade dem att tåligt vänta i tro på att det som de nu inte förstod, så småningom skulle bli klart för dem.

Bland dessa profetior var Hab. 2: 1-4: ”Jag vill stiga upp på min vaktpost och ställa mig på muren; jag vill speja för att se vad han skall tala genom mig, och vilket svar på mitt klagomål jag skall få att frambära. Och Herren svarade mig och sade: Skriv upp din syn och uppteckna den på skrivtavlor, med tydlig skrift, så att den lätt kan läsas. Ty ännu måste synen vänta på sin tid, men den längtar efter fullbordan och skall icke slå fel. Om den dröjer, så förbida den, ty den kommer förvisso, den skall ej utebliva. Se, uppblåst och orättrådig är dennes själ i honom; men den rättfärdige skall leva genom sin *tro*.”

Så tidigt som år 1842 hade den befallning som profeten ger: Att skriva upp synen och ”uppteckna den på skrivtavlor med tydlig skrift så att den lätt kan läsas” föreslagits av Charles Fitch. Han föreslog nämligen att man skulle göra en profetisk karta över synerna i Daniels bok och Uppenbarelseboken. Utgivandet av denna karta betraktade man som en uppfyllelse av den befallning profeten gav. Men det fanns ingen som vid denna tid lade märke till att det i samma profetia fanns en försening, en väntetid omtalad. Efter missräkningen blev denna bibeltext meningsfull. ”Ty ännu måste synen vänta på sin tid, men den längtar efter fullbordan och skall icke slå fel. Om den dröjer, så förbida den, ty den kommer förvisso, den skall ej utebliva. . . den rättfärdige skall leva genom sin tro.”

Vad blir av profetsynerna?

En del av Hesekiels profetia var också en källa till stor tröst och styrka för de troende. ”Herrens ord kom till mig; han sade: Du människobarn, vad är det för ett ordspråk I haven i Israels land, när I sägen: ’Tiden går, och av alla profetsynerna bliver intet’? Säg nu till dem: Så säger Herren, Herren:. . . ’Tiden kommer snart med alla profetsynernas fullbordan.’. . . jag, Herren, skall tala det ord, som jag vill tala, och det skall fullbordas utan att länge fördröjas.” ”Israel hus säger: ’Den syn, som han skådar, gäller dagar, som icke komma så snart, han profeterar om tider, som ännu är långt borta.’ Säg därför till dem: Så säger Herren, Herren: Intet av vad jag har talat skall längre fördröjas. Vad jag talar, det skall ske.” — Hes. 12: 21-25, 27, 28. De som väntade på Herren gladde sig i tron på att han som känner slutet från början hade sett ned genom tiderna. Herren förutsåg missräkningen bland dem och hade gett dem sina ord till uppmuntran och hopp. Om de inte hade funnit sådana uttalanden i Bibeln, en undervisning som gav dem förvissning om att de var på rätt väg, skulle deras tro ha sviktat i denna prövningens stund.

Liknelsen om de tio jungfrurna i Matt. 25 kap. framställer också det som de upplevde, som hade väntat på Kristus. I Matt. 24 kap. svarar Kristus på lärjungarnas fråga om tecken på hans ankomst och världens ände. Han hade angett några av de viktigaste händelserna i världens och församlingens historia från hans första till hans andra ankomst. Bland dem var Jerusalems förstörelse, den stora hemsökelse som drabbade församlingen under de hedniska och påvliga förföljelserna, förmörkandet av solen och månen och stjärnfallet. Därefter talade han om att han skulle komma tillbaka och upprätta sitt rike. Han framställde då liknelsen om de två slags tjänare som väntar på hans ankomst. Det 25 kapitlet börjar med orden: ”*Då* skall det vara med himmelriket, såsom när tio jungfrur togo sina lampor och gingo ut för att möta brudgummen.” Här omtalas den församling som lever på den sista tiden, samma församling som omnämns i slutet av det 24 kapitlet. I liknelsen framställs den upplevelse som de måste gå igenom med beskrivningen av ett bröllop i Österlandet.

”Då skall det vara med himmelriket, såsom när tio jungfrur togo sina lampor och gingo ut för att möta brudgummen. Men fem av dem voro förståndiga, och fem av dem voro oförståndiga. De oförståndiga togo väl sina lampor, men togo ingen olja med sig. De förståndiga åter togo olja i sina kärl tillika med lamporna. Då nu brudgummen dröjde, blevo de alla sömniga och somnade. Men vid midnattstiden ljöd ett anskri: ’Se, brudgummen kommer! Gån ut och möten honom’.”

Man menade att brudgummens ankomst framställde Kristi ankomst så som den tillkännagavs i den första ängelns budskap. Den stora väckelsen på 1840-talet motsvarar jungfrurna som gick ut för att möta brudgummen. I denna liknelse såväl som i Matt. 24 kapitel framställs två klasser av människor. De hade allesammans tagit lampor med sig.

Dessa representerade Bibeln och i dess ljus hade de gått ut för att möta brudgummen. Men samtidigt som de oförståndiga tog sina lampor men inte tog någon olja med sig, tog de förståndiga olja i sina kärl tillsammans med lamporna. De sistnämnda hade tagit emot Guds nåd, den helige Andes förnyande kraft som gör hans ord till ”våra fötters lykta” och till ett ljus på vår väg. I ödmjukhet inför Gud hade de studerat Bibeln för att förstå sanningen. De hade allvarligt sökt renhet i tankar, ord och i livsföring. De hade en personlig upplevelse, en tro på Gud och hans Ord som inte kunde utplånas av missräkningar eller förseningar. De andra ”togo väl sina lampor men togo ingen olja med sig”. De handlade impulsivt. Det allvarliga budskapet skrämde dem. Men de hade litat på de andras tro. De var tillfredsställda med sina goda känslors fladdrande ljus. De förstod emellertid inte sanningen grundligt. Inte heller hade Gud fått utföra ett verkligt nådens verk i deras sinnen. De hade gått ut för att möta brudgummen, fulla av förhoppningar om att genast få sin lön. De var emellertid inte beredda på att uthärda missräkning och försening. Då provet kom sviktade deras tro, och deras ljus var på väg att slockna.

Den skenbara förseningens effekt

”Då nu brudgummen dröjde, blevo de alla sömniga och somnade.” Att brudgummen dröjde symboliserar den tid då man väntade Herren, missräkningen och den skenbara förseningen. I denna vanskliga tid började intresset snart avta hos dem som var ytliga och halvhjärtade. Men de som hade sin tro grundad på personlig kännedom om Bibeln, hade en klippa under sina fötter som missräkningens vågor inte kunde svepa undan. De somnade alla in och sov. Den ena gruppen var likgiltig och utan tro. Den andra gruppen väntade tåligt på att Herren skulle ge dem klarare ljus. I prövningens natt tycktes också dessa i viss mån ha förlorat sin iver och sin hängivenhet. De halvhjärtade och ytliga kunde inte längre förlita sig på sina medtroendes tro. Var och en måste stå eller falla för sig själv.

Vid denna tid började en del fanatism göra sig gällande. Några som hade bekänt sig vara ivriga anhängare av budskapet, förkastade Bibeln som den enda, ofelbara vägledaren. De påstod sig vara ledda av Anden, men de följde sina egna känslor, intryck och föreställningar. Andra var besjälade av en blind, skenhelig iver. De fördömde alla som inte ville följa dem. Deras fanatiska iver och sätt att arbeta vann ingen sympati bland dem som väntade på Kristus. Däremot bidrog de till att sanningens sak utsattes för förakt.

Så sökte Satan hindra och omstörta Guds verk. Människor hade blivit påverkade av budskapet om Jesu ankomst. Syndare i tusental hade omvänts. Gudhängivna människor hade tagit på sig uppgiften att förkunna sanningen också under väntetiden. Han som är det ondas furste förlorade undersåtar.

För att dra vanrykte över sanningens sak bedrog han några som bekände sig tro och drev dem till ytterligheter. Så stod hans medhjälpare färdiga att påpeka varje villfarelse,

varje fel, varje olämplig handling. Allt detta framhöll de för människorna i den mest överdrivna belysning. Avsikten var att framställa de förväntansfulla troende som fanatiker. Ju fler namnkristna, dess större framgång hade människors fiende. Han kunde sedan rikta uppmärksamheten på dessa som representanter för alla de troende.

Satan är ”brödernas åklagare”. Det är hans anda som får människor att lägga märke till villfarelserna och bristerna bland Herrens folk och att rikta strålkastarljuset mot dessa, under det att deras goda gärningar inte nämns med ett enda ord. Han är alltid i verksamhet samtidigt som Gud arbetar för att rädda människor. Då Guds söner kom för att inställa sig inför Herren kom också Satan bland dem. I alla väckelser har han några som är oomvända och som uppför sig oklokt. När de har tagit emot något av sanningen och får sin plats bland de troende, arbetar han genom dem för att föra in teorier som kommer att bedra de obetänksamma. Det är inte säkert att en människa är kristen därför att hon finns med bland Guds folk i kyrkan eller deltar i nattvarden. Satan är ofta närvarande vid de högtidligaste tillfällena, representerad av dem som han kan använda som sina redskap.

Satan kämpar med Guds folk om varje fotsbredd mark under deras väg mot den himmelska staden. I hela den kristna kyrkans historia har ingen reformation genomförts utan att den har mött allvarliga hinder. Så var det också på Paulus’ tid. På varje plats där aposteln upprättade en församling, fanns det några som bekände sig att ta emot tron men som samtidigt förde in villfarelse. Om dessa blev accepterade skulle de släcka kärleken till sanningen. Luther kom ofta i stora svårigheter på grund av fanatiker. Dessa påstod att Gud hade talat direkt igenom dem. Därför upphöjde de sina egna idéer och uppfattningar över Bibelns undervisning. Många som saknade tro och erfarenhet, men som hade stort självförtroende och som alltid ville höra eller berätta någonting nytt, drogs med i dessa nya läror. De slöt sig samman med Satans medhjälpare för att bryta ned det som Gud hade fått Luther att bygga upp. Bröderna Wesley och andra, som varit till stor välsignelse för världen genom sitt inflytande och sin tro, måste också hela tiden kämpa mot Satans snaror, i det att han drog allt för ivriga, obalanserade och icke helgade människor in i fanatism av alla slag.

Fanatism, rykten och fördomar

William Miller var mycket reserverad mot sådant som kunde leda till fanatism. Han förklarade med Martin Luther att varje ande borde prövas med Bibeln: ”Djävulen”, sade Miller, har stor makt över några i vår tid. Hur skall vi kunna veta vilken andas barn de är? Bibeln svarar: ’Av deras frukt skolen I känna dem.’ . . . Det finns många andar som har gått ut i världen. Vi har fatt befallning om att pröva andarna. Den anda som inte leder oss till att leva dygdigt, gudfruktigt och rättfärdigt i denna värld, är inte Kristi anda. Jag blir mer och mer övertygad om att, Satan har mycket att göra i dessa svärmiska rörelser. . . . . Många bland oss, som ger sig ut för att vara fullkomligt helgade, följer människomeningar. De är

uppenbart lika okunniga om sanningen som de som inte har några sådana anspråk.” — Bliss, sid. 236, 237. ”Villfarelsens anda leder oss bort från sanningen, men Guds Ande leder oss till sanningen. Men, säger några, en människa kan ta fel och ändå tro att hon har sanningen. Vad händer då? Vi svarar: Anden och Ordet stämmer överens. Om en människa betraktar tar sig själv i Guds ords ljus och finner en fullständig överensstämmelse genom hela Bibeln, så kan hon gå ut ifrån att hon har sanningen. Men om hon finner att den anda som leder henne inte står i överensstämmelse med Guds lag och hans bok då bör hon ta sig i akt, så att hon inte blir fångad i Djävulens snaror.” — *The Advent Herald and Signs of theTimes Reporter*, band 8, nr. 23, 15 januari 1845. ”Jag har ofta sett större bevis på sann fromhet i en vänlig blick, i en av tårar våt kind och i en av gråt bruten röst än i allt det oväsen som förekommer inom kristenheten.” — Bliss, sid. 282.

Under reformationstiden blev de som ivrigast arbetade mot fanatismen beskyllda för allt det onda som fanatismen förde med sig. De som motarbetade dem som väntade på Kristus, använde en liknande metodik. De nöjde sig inte med att förvanska och överdriva villfarelserna hos svärmarna. De utbredde också de skamligaste rykten som inte hade någonting som helst med sanningen att göra. Hat och fördomar drev dessa människor. Deras sinnesfrid hade nämligen störts av budskapet om att Kristus snart skulle komma tillbaka. De var rädda för att det skulle kunna vara sant, men de hoppades att det inte var så. Detta var hemligheten i deras kamp mot dem som väntade Kristus och mot deras tro.

Några få fanatiker arbetade sig in bland dem som väntade Kristus. Men det berättigade ingen till att tro att detta verk inte var av Gud. Det skulle vara lika fel som att förkasta Paulus’ och Luthers arbete därför att det också på deras tid fanns svärmare och bedragare i församlingen. Måtte Guds folk vakna upp till omvändelse och reformation på fullt allvar. De bör studera Bibeln och lära känna sanningen som den är i Jesus. När de överlämnar sig helt och fullt åt Gud, kommer vi också att få se hur Satan blir verksam och uppmärksam. Han kommer att visa sin makt genom alla slags bedrägerier och kommer att samla alla fallna änglar i sitt rike för att hjälpa honom.

Det var inte budskapet om Kristi ankomst som orsakade fanatism och splittring. Sådana företeelser växte fram under sommaren 1844, då de som väntade Kristus befann sig i ett läge av tvivel och förvirring i fråga om sitt verkliga läge. Den första ängelns budskap och midnattsropet motarbetade just fanatism och splittring. De som tog del i dessa allvarliga rörelser arbetade harmoniskt. De älskade varandra och Jesus, som de väntade att de snart skulle få se. Samma tro och samma saliga hopp lyfte dem upp över varje mänskligt inflytande och visade sig vara ett skydd mot Satans angrepp.

”Då nu brudgummen dröjde, blevo de alla sömniga och somnade. Men vid midnattstiden ljöd ett anskri: ’Se brudgummen kommer! Gån ut och möten honom.’ Då

stodo alla jungfrurna upp och redde till sina lampor.” — Matt. 25: 5-7. Sommaren 1844, mitt emellan den tidpunkt då de först hade väntat att de 2.300 dagarna skulle sluta och hösten samma år, den tidpunkt som de sedan fann att den angivna tidsperioden skulle sluta, förkunnades budskapet med själva Bibelns ord: ”Se, brudgummen kommer!”

Det som föranledde denna rörelse var upptäckten av Artaxerxes’ dekret om att Jerusalem skulle återuppbyggas. Här fanns utgångspunkten för de 2.300 dagarna. Befallningen trädde i kraft hösten 457 f. Kr. och inte i början av året som de först hade trott. När de så räknade från hösten 457 nådde de 2.300 åren fram till hösten 1844. (Se ”Tillägg” om sid. 329.)

Även uttalanden i Gamla testamentet utpekar hösten som tidpunkten. Då skulle de händelser äga rum som symboliskt finns framställda genom uttrycket: ”Därefter skall helgedomen komma till sin rätt igen.” Detta blev också mycket klart, då uppmärksamheten riktades mot det sätt på vilket förebilderna, som hade samband med Kristi första ankomst, blev uppfyllda.

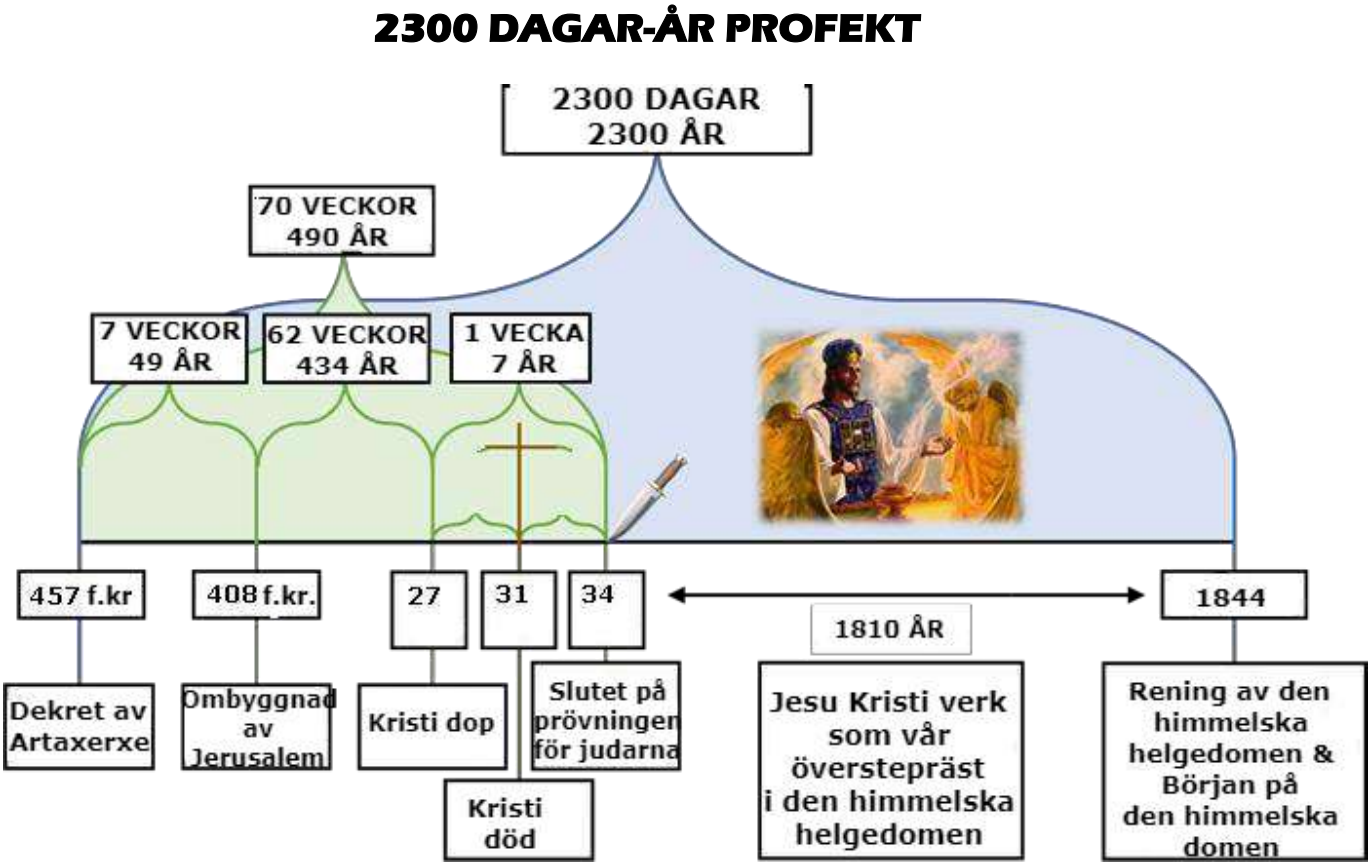

2300 DAGAR-ÅR PROFEKT

En profetisk dag - ett litterativt år

34 Så som ni under fyrtio dagar har bespejat landet, skall ni under fyrtio år - ett år för varje dag - bära på era synder. Ni skall då få erfara att jag har tagit min hand ifrån er [4 Mosebok

14:34]**6** När du har fullgjort dem, skall du för andra gången lägga dig, nu på högra sidan, och bära Juda folks missgärning under fyrtio dagar, en dag för varje år. Jag har tilldelat dig en dag för varje år. [Hesekiel 4:6]

457 f.kr – 1844 e.kr - 2300 Dagar/ År**14** Då svarade han mig: "Tvåtusentrehundra kvällar och morgnar, sedan skall helgedomen renas och återställas." (Daniel 8:14) **24** Sjuttio veckor är bestämda över ditt folk och över din heliga stad för att göra slut på överträdelse, försegla synder, försona skuld, föra fram en evig rättfärdighet, fullborda syn och profetia och smörja den Allraheligaste. (Daniel 9:24)

457 f.kr - Dekretet av Artaxerxes att bygga och återställa Jerusalem . **25** Vet därför och förstå: Från den tid då ordet gick ut att Jerusalem skulle återställas och byggas upp till dess den Smorde Fursten kommer, skall det gå sju veckor och sextiotvå veckor. Gator och vallgravar skall på nytt byggas upp, trots tider av svårigheter.(Daniel 9:25)

408 f.kr - Återuppbyggnaden av Jerusalem

27 e.kr - Kristi dop och smörjelse (Messias). **27** Han skall stadfästa förbundet med de många under en vecka, och mitt i veckan skall han avskaffa slaktoffer och matoffer. Och på styggelsers vinge skall förödaren komma, till dess att förstöring och orygglig beslutad straffdom utgjuts över förödaren."(Daniel 9:27)

31 e.kr - Kristi död genom korsfästelse. **26** Men efter de sextiotvå veckorna skall den Smorde förgöras, helt utblottad. Och staden och helgedomen skall förstöras av folket till en furste som kommer. Men slutet kommer som en störtflod. Intill änden skall det råda krig. Förödelse är fast besluten **27** ...Och mitt i veckan skall han avskaffa slaktoffer och matoffer (Daniel 9:26-27).

34 e.kr - Steningen av Stephen [Slutet av prövning för Judarna] **14** Och detta evangelium om riket skall predikas i hela världen till ett vittnesbörd för alla folk, och sedan skall slutet komma [Mattheus 24:14]. **46** Då svarade Paulus och Barnabas frimodigt: "Guds ord måste först predikas för er. Men då ni visar det ifrån er och inte anser er själva värdiga det eviga livet, se, då vänder vi oss till hedningarna [Apostlagärningarna 13:46]

70 e.kr - Jerusalems förstörelse [1]När Jesus lämnade templet och var på väg ut, kom hans lärjungar fram och visade honom på tempelbyggnaderna. **2** Men han sade till dem: "Ni ser allt detta. Amen säger jag er: Här skall inte lämnas sten på sten. Allt skall brytas ner." (Mattheus 24:1,2) **15** När ni då ser 'förödelsens styggelse',[a] som profeten Daniel talar om, stå på helig plats - den som läser detta bör noga lägga märke till det - **21** Ty då skall det bli

en så stor nöd att något liknande inte förekommit sedan världens begynnelse och aldrig mer skall förekomma.(Mattheus 24: 15, 21)

1844 e.kr - Rening av det mest heliga stället och början av den himmelska domen

1810 Dagar/ År - Jesu Kristi verk som vår överstepräster i den himmelska helgedomen. **14** Då vi nu har en stor överstepräst, Jesus, Guds Son, som har stigit upp genom himlarna, så låt oss hålla fast vid vår bekännelse. **15** Ty vi har inte en överstepräst som ej kan ha medlidande med våra svagheter, utan en som blev frestad i allt liksom vi, men utan synd. **16** Låt oss därför frimodigt gå fram till nådens tron för att få barmhärtighet och finna nåd till hjälp i rätt tid. (Hebreerbrevet 4:14-16).

Symboler för både händelse och tidpunkt

Slakten av påskalammet var en bild av Kristi död. Paulus säger: ”Vi hava ock ett påskalamm, som är slaktat, nämligen Kristus.” — 1 Kor. 5: 7. Viftofferskärven av årets förstlingsfrukt, som vid påsken viftades inför Herren i templet var bilden av Kristi uppståndelse. Paulus säger, då han talar om Kristi uppståndelse och sitt folks uppståndelse: ”Kristus såsom förstlingen, därnäst, vid Kristi tillkommelse, de som höra honom till.” — 1 Kor. 15: 23. Liksom viftofferskärven, som var de första mogna sädesaxen som insamlades före skörden, är Kristus den första skörden av den odödliga skörd av frälsta, som vid den kommande uppståndelsen skall insamlas i Guds lada.

Dessa förebilder förverkligades inte bara ifråga om själva händelsen utan också med avseende på tiden. Under 1.500 år hade påskalammet slaktats den fjortonde dagen i den första judiska månaden. Den dagen åt Kristus påskalammet med sina lärjungar. Samtidigt instiftade han nattvarden till minne av sin död som det ”Guds lamm som borttager världens synd”. Samma natt greps han av ogudaktiga människor för att korsfästas och dödas. Och som viftofferskärvens motbild uppstod vår Herre från de döda på den tredje dagen. Han blev ”förstlingen av de avsomnade” en förebild på alla rättfärdiga som vid uppståndelsen skall få sin ”förnedringskropp” förvandlad till att bli ”lik hans härlighetskropp”. (1 Kor. 15: 20; Fil. 3: 21.)

På samma sätt måste de avbilder som avser Kristi ankomst, förverkligas vid den tidpunkt som har antytts i den symboliska tjänsten. Under det mosaiska systemet renades helgedomen på den stora försoningsdagen, den tionde dagen i det judiska årets sjunde månad. (3 Mos. 16: 29-34.) Efter det att översteprästen hade utfört försoning för hela Israel och avlägsnat deras synder från helgedomen, kom han ut ifrån det allraheligaste och välsignade folket. Så trodde de att Kristus, vår store överstepräst, skulle uppenbaras för att rena jorden genom att utplåna synd och syndare och för att välsigna sitt väntande folk med odödlighet. Den tionde dagen i den sjunde månaden, den stora försoningsdagen, tiden då helgedomen skulle renas, inträffade 1844 den 22 oktober. Den dagen betraktades som

tidpunkten för Herrens återkomst. Detta stämde överens med de bevis man hade för att de 2.300 dagarna slutade på hösten. Och den slutsats de kom fram till tycktes vara oemotsäglig.

I liknelsen i Matt. 25 kap. talas det om en väntetid under vilken alla jungfrurna sov. Därefter kom brudgummen. Detta stämde överens med de omtalade bevisen från profetiorna och avbilderna. De hade en stark, överbevisande kraft och ”midnattsropet” förkunnades av många tusen troende.

Som en flodvåg svepte denna rörelse över landet. Den gick från stad till stad, från samhälle till samhälle. Den nådde de mest avlägset liggande platserna i landet, ända till dess att Guds väntande folk hade blivit klarvakna. Fanatismen försvann för detta budskap som nattfrosten försvinner för den uppgående solen. De troende såg att deras tvivel och förvirring försvann. Hopp och mod upplivade deras sinnen. Detta verk var fritt från de ytterligheter som alltid uppstår när mänsklig entusiasm inte styrs av inflytande från Guds ord och Ande. Det var av samma karaktär som det som utfördes när det gamla Israel i ödmjukhet vände sig till Herren, efter det att de hade tillrättavisats av hans tjänare. Det hade alla de kännetecken som särpräglat Guds verk under alla tider. Det fanns inte mycket av extatisk glädje utan snarare en djup hjärterannsakan, bekännelse av synd och ett övergivande av världen. De hade en intensiv känsla av att de måste bereda sig för att möta Herren. De var uthålliga i bönen och helgade sig utan förbehåll åt Gud.

Allvarsfylld väntan

När Miller beskriver detta verk säger han: ”Det förekommer inga stora glädjeutbrott. Man kan säga att dessa hölls tillbaka för att komma till uttryck vid ett senare tillfälle, då hela himmelen och jorden skall glädja sig tillsammans i outsäglig glädje och i fullkomlig härlighet. Det förekommer inga höga rop. Också dessa sparades till dess att ropet ljuder från himmelen. Sångarna var tysta. De väntar till dess att de kan sluta sig till änglaskarans kör från himmelen. Ingen befinner sig i strid med någon annan. Alla var ett hjärta och en själ.” — Bliss, sid. 270, 271.

En annan som var med i rörelsen vittnar: ”Överallt har den kommit människor att rannsaka sina sinnen på det allvarligaste. De har ödmjukat sig inför himmelens höge Gud. Kärleken till världen har blivit mindre. Stridigheter och fiendskap har avlägsnats. Folk har bekänt sina fel, ödmjukat sig inför Gud och kommit inför honom med ångerfulla, ödmjuka böner om förlåtelse och nåd. En sådan självförnekelse och ett sådant förödmjukande har vi aldrig tidigare varit med om. Såsom Herren förutsade det genom profeten Joel, att det skulle ske när Herrens stora dag är nära, åstadkom väckelsen ett sönderrivande av hjärtat och inte av kläderna. Människor omvände sig till Gud under fasta, gråt och klagan. Som Gud säger genom Zakarja blev nådens och bönens ande utgjuten över hans barn. De såg upp till honom

som de hade stungit. Stor sorg rådde i landet. . . och de som väntade på Herren, ödmjukade sig inför honom.” — Bliss, i *Advent Shield and Review*, band 1, sid. 271. (Jan. 1845.)

Bland alla de stora religiösa väckelser som förekommit sedan apostlarnas tid, har ingen varit mer fri från mänskliga ofullkomligheter och Satans snaror än väckelsen på hösten 1844. Även nu, efter att många år har gått, känner alla som tog del i den och som har stått fasta på sanningens grund en helig påverkan av detta verk. De vittnar att det var av Gud.

Då ropet ljöd: ”Se, brudgummen kommer! Gån ut och möten honom!”, vaknade de väntande och ”stodo upp och redde till sina lampor”. De studerade Bibeln med ett intensivt intresse som de aldrig tidigare hade känt. Änglar sändes från himmelen för att väcka dem som blivit modlösa och göra dem beredda att ta emot budskapet. Detta verk byggde inte på mänsklig visdom och kunskap utan på Guds kraft. Det var inte de mest begåvade utan de mest ödmjuka och gudhängivna, som var de första att lyssna till och lyda kallelsen. Bönderna lämnade sina skördar stående kvar ute på fälten. Hantverkarna lade ned sina redskap och gick med glädjetårar ut för att förkunna budskapet. De som tidigare hade lett rörelsen var bland de sista att ansluta sig. Kyrkorna stängde i allmänhet sina dörrar för budskapet. Och en stor skara av dem som tog emot det, lämnade sina församlingar. Genom Guds försyn förenade sig detta budskap med den andra ängelns budskap och gav det kraft.

Budskapet ”Se, brudgummen kommer!” var inte i första hand byggt på argument, även om bevisen i Bibeln var klara och avgörande. En tvingande kraft som grep sinnena åtföljde det. Det förekom inga tvivel, inga frågor. Då Jesus gjorde sitt intåg i Jerusalem hade människor kommit från alla delar av landet för att hålla högtid. De samlade sig vid Oliveberget. Där slöt de sig till dem som åtföljde Jesus. De greps av ögonblickets inspiration och hjälpte till att förstärka ropet: ”Välsignad vare han, som kommer i Herrens namn.” — Matt. 21: 9. Något liknande upplevde de icke-kristna människor som kom till den milleritiska rörelsens möten, några av nyfikenhet, andra endast för att håna dem. De kände den överbevisande kraft som åtföljde budskapet: ”Se, brudgummen kommer!”

Vid denna tidpunkt var det tron som medförde svar på bön — en tro som bevarade den ”frimodighet som ju har med sig stor lön”. Som regn på den törstande jorden föll nådens Ande över de uppriktiga. De som väntade sig att snart stå ansikte mot ansikte med sin Återlösare, kände en högtidlig, obeskrivlig glädje. Den helige Andes uppmjukande, mildrande kraft påverkade människors sinnen. Hans välsignelser kom i rikt mått de uppriktiga och troende till del.

De som hade tagit emot budskapet gick högtidliga och med djupt allvar mot den tid då de hoppades få möta sin Herre. Varje morgon kände de att deras första plikt var att få visshet om att Gud hade godtagit dem. De slöt sig tätt till varandra och bad mycket för och

med varandra. De samlades, ofta på enskilda platser för att ha gemenskap med Gud. Deras böner steg upp till himmelen från hagar och skogsdungar. Förvissningen att deras Frälsare såg med välbehag till dem var viktigare för dem än deras dagliga bröd. Om någon sky förmörkade deras sinnen slog de sig inte till ro förrän den var avlägsnad. Samtidigt som de i sina sinnen fick förvissningen om Guds förlåtande nåd, längtade de efter att få se honom som deras själ älskade.

Den stora missräkningen

Men ännu en gång skulle de få uppleva en missräkning. Den tid de väntade Frälsaren, kom och gick, utan att han uppenbarade sig. De hade sett fram emot hans ankomst med orubblig tillförsikt. Nu kände de liksom Maria, då hon kom till Frälsarens grav och fann den tom och gråtande utbrast: ”De hava tagit bort min Herre, och jag vet icke var de hava lagt honom.” — Joh. 20: 13.

En känsla av respektfylld fruktan, en oro för att budskapet kunde vara sant hade under en tid tyglat den icke-troende världen. Då tidpunkten nu hade passerats försvann inte denna fruktan omedelbart. Man vågade inte genast triumfera över dem som hade blivit missräknade. Men när de inte såg några tecken till Guds vrede, övervann de sin fruktan och började håna och göra narr av dem som trodde. En stor del av dem som hade bekänt sig tro på Herrens snara återkomst, gav upp sin tro. Några som hade varit mycket övertygade kände sig så djupt sårade i sin stolthet, att de hade lust att fly bort från världen. Liksom Jona klagade de över Gud och valde döden hellre än livet. De som hade byggt sin tro på andras uppfattning och inte på Bibeln, var nu genast färdiga att ändra ståndpunkt. Hånarna vann de svaga och modlösa över på sin sida. Alla dessa slog sig samman. De förklarade att det nu inte längre kunde vara fråga om fruktan eller väntan. Tiden var förbi. Herren hade inte kommit. Världen kunde förbli bestående som den var i flera tusen år.

De uppriktiga, allvarliga troende hade lämnat allt för Kristus och glatt sig över hans närvaro mer än någon gång tidigare. De trodde att de hade förkunnat den sista varningen for världen. Eftersom de väntade att snart bli upptagna för att bo hos sin gudomlige Mästare och de heliga änglarna, hade de till stor del dragit sig undan från den icke-kristna mängden. Med innerlig längtan hade de bett: ”Kom, Herre Jesus, kom snart!” Men han hade inte kommit. Skulle de nu åter få ta upp den tunga börda som livets bekymmer och svårigheter förde med sig och uthärda hån och förakt från en hånande värld. Det var i sanning en fruktansvärd påfrestning för deras tro och tålamod.

Ändå var denna missräkning inte så stor som den som lärjungarna måste gå igenom vid Kristi första ankomst. Då Jesus segrande red in i Jerusalem trodde hans lärjungar att han nu skulle stiga upp på Davids tron och frälsa Israel från deras förtryckare. Fulla av hopp och förväntningar sökte de överglänsa varandra i ärebetygelser för sin konung. Många bredde ut

sina kläder som en matta över hans väg och strödde palmblad framför honom. I sin hänförelse ropade de glädjestrålande: ”Hosianna Davids son.” Då fariséerna blev irriterade och vredgades över dessa glädjeutbrott och krävde att Jesus skulle tillrättavisa lärjungarna, svarade han dem: ”Om dessa tiga, skola stenarna ropa.” — Luk. 19: 40. Profetiorna måste uppfyllas. Lärjungarna fullföljde Guds avsikter. Ändå var de tvungna att gå igenom en så bitter missräkning. Bara några få dagar senare fick de bevittna Frälsarens smärtfyllda död och begravning. Deras förväntningar hade inte uppfyllts på en enda punkt och deras hopp dog med Jesus. Inre förrän deras Herre segerrikt stod upp från de döda kunde de förstå att allt detta hade förutsagts av profeterna och att ”Messias måste lida och uppstå från de döda”. (Apg. 17: 3.)

Fem hundra år tidligare hade Herren vittnat genom profeten Sakarja. ”Fröjda dig storligen, du dotter Sion, höj jubelrop, du dotter Jerusalem. Se, din konung kommer till dig; rättfärdig och segerrik är han. Han kommer fattig, ridande på en åsna, på en åsninnas fåle.” — Sak. 9: 9. Om lärjungarna hade vetat att Jesus var på väg mot dom och död, kunde de inte ha uppfyllt denna profetia. På samma sätt uppfyllde Miller och hans medarbetare profetiorna och förkunnade ett budskap som, enligt Bibeln, skulle förkunnas för världen. Men de skulle inte ha kunnat förkunna detta, om de helt hade förstått de profetior, som förutsade deras missräkning och som talade om ett annat budskap som också skulle förkunnas för alla folkslag, innan Herren kommer. Den första och den andra ängelns budskap förkunnades i rätt tid och utförde det som Gud hade bestämt sig för att uträtta genom dem.

Orubblig tillförsikt

Världen iakttog dem. Den väntade sig att om tidpunkten passerade och Kristus inte kom, så skulle hela läran om ankomsten dö ut. Men även om många i den stora prövningen uppgav sin tro, stod andra fasta. Den milleritiska rörelsens frukter, den ödmjuka andan och självprövningen, kravet att förneka världen och att leva ett kristet liv som följde på detta verk, vittnade om att det var av Gud. De vågade inte förneka att den helige Ande hade varit verksam i förkunnelsen av budskapet om Kristi återkomst. De kunde inte upptäcka något fel i beräkningen av de profetiska tidsperioderna. De skickligaste motståndarna hade inte kunnat omkullkasta deras profetiska tolkningar. Utan bevis från Bibeln kunde de inte gå med på att förkasta den övertygelse de hade vunnit genom allvarligt bibelstudium och under mycken bön. Deras sinnen hade varit upplysta av Guds Ande och deras hjärtan hade brunnit av hans heliga kraft. Deras ståndpunkt hade hållit stånd mot den skarpaste kritik och det bittraste motstånd från populära förkunnare och från världens visa. De stod orubbligt fasta mot lärdom och vältalighetens förenade krafter, såväl som mot hån och förlöjligande från både höga och låga.

Det är sant att de hade tagit fel när det gällde den händelse som skulle inträffa. Men inte ens detta kunde rubba deras tro på Guds ord. Då Jona gick genom gatorna i Nineve och förkunnade att staden skulle ödeläggas om fyrtio dagar godtog Herren den ånger och ödmjukhet som folket i Nineve visade. Han förlängde deras prövningstid. Ändå förkunnade Jona ett budskap från Gud. Nineve blev prövat i överensstämmelse med hans vilja.

De som väntade på Herren, trodde att Gud på liknande sätt hade lett dem till att förkunna budskapet om domen. De sade: ”Budskapet hade prövat deras hjärtan som hörde det. Antingen hade det väckt kärlek till Herrens uppenbarelse eller också hade det väckt hat till hans ankomst. Hatet har inte alltid varit lika uppenbart. Men Gud känner varje hjärta. En skiljelinje har dragits så att de som vill rannsaka sina egna sinnen, kan veta på vilken sida de skulle ha stått om Herren hade kommit vid denna tidpunkt. De kan veta om de skulle ha sagt: ’Se, där är vår Gud, som vi förbidade, och som skulle frälsa oss’, eller om de skulle ha ropat till bergen och klipporna att de skulle falla över dem och dölja dem för hans ansikte som sitter på tronen och för Lammets vrede. Så tror vi att Gud har prövat sitt folk. Han har prövat deras tro. Han hade sett om de i prövningens stund skulle ge efter i den situation som det behagade honom att försätta dem i. Han visste också om de skulle släppa sitt grepp om denna värld och lita på Guds ord av hela sitt hjärta.” — *The Advent Herald and Signs of the Times Reporter,* band 8, nr. 14. (13 nov. 1844.)

De känslor som ledde dem som trodde att Gud hade lett dem i deras upplevelse, kommer till uttryck i William Millers ord: ”Om jag skulle få leva om mitt liv och få samma bevis som förra gången, så skulle jag handla exakt så som jag gjort för att kunna vara ärlig mot Gud och mot mina medmänniskor.” ”Jag hoppas att ingen ogudaktigs blod skall utkrävas av min hand. (Hes. 33: 8, 9.) Jag känner att jag, så långt som det stod i min makt, har gjort mig fri från all skuld med hänsyn till deras undergång.” ”Fastän jag två gånger blivit besviken”, skrev denne gudsman, ”är jag ändå inte nedtryckt eller modlös.” ”Mitt hopp om att Kristus skall komma är starkare än någonsin tidigare. Jag har bara gjort vad jag efter flera års allvarligt övervägande kände, att det var min plikt att göra. Om jag har tagit fel, så har jag tagit fel på kärlekens sida — kärlek till mina medmänniskor och överbevisningen om mina plikter mot Gud.” ”En sak vet jag: Jag har inte förkunnat något annat än det jag själv har trott. Och Gud har varit med mig. Hans kraft har visat sig i verket. Mycket gott har uträttats.” ”Så långt det är möjligt för människor att se, har många tusen letts till att studera Bibeln, därför att vi har förkunnat en bestämd tid. Genom tron och bestänkandet med Kristi blod har de blivit försonade med Gud.” — Bliss, sid. 256, 255, 277, 280, 281. ”Jag har aldrig sökt de stoltas gunst, aldrig vacklat när världen visat sig vred. Inte heller skall jag nu köpa världens gunst eller göra mer än min plikt för att väcka världens hat. Aldrig skall jag be dem skona mitt liv. Inte heller skall jag, hoppas jag, dra mig undan från att mista livet om Gud i sin försyn styr det så.” — J. White: *Life of William Miller,* sid. 315.

Om någon drar sig undan.

Gud lämnade inte sitt folk. Hans Ande vilade alltjämt över dem som inte överilat hade förkastat det ljus som de hade fått, eller fördömt den milleritiska rörelsen. Aposteln Paulus som såg ned genom kommande tider, uppmuntrade och varnade dem som skulle bli prövade och som väntade under denna kris: ”Så kasten nu icke bort eder frimodighet, som ju har med sig stor lön. I behöven nämligen ståndaktighet för att kunna göra Guds vilja och få, vad utlovat är. Ty ’ännu en helt liten tid, så kommer den som skall komma, och han skall icke dröja, och min rättfärdige skall leva av tro. Men om någon drager sig undan, så finner min själ icke behag i honom.’ Dock vi höra icke till dem som draga sig undan, sig själva till fördärv; vi höra till dem som tro och så vinna sina själar.” — Hebr. 10: 35-39.

Att denna förmaning riktas till församlingen under den sista tiden ser vi klart av de ord som visar att Herrens ankomst är nära: ”Ty, ’ännu en helt liten tid, så kommer den som skall komma, och han skall icke dröja’.” Här har vi en tydlig anvisning om att Herren tycks dröja. Denna undervisning passar framförallt in på deras situation som väntade Kristus vid denna tid. De människor han talar till här stod i fara att lida skeppsbrott i tron. De hade gjort Guds vilja, då de följde hans ord och hans Andes ledning. Men de kunde inte förstå hans avsikt med deras tidigare upplevelse. Inte heller kunde de se vägen framför sig. De blev frestade att tvivla på att Gud verkligen hade lett dem. Vid denna tidpunkt var framförallt dessa ord på sin plats: ”Den rättfärdige skall leva av tro.” Midnattsropets klara ljus hade lyst på deras väg. De hade sett hur inseglet hade tagits bort i profetiorna och hur de tecken som vittnade om att Kristi ankomst var nära, snabbt hade uppfyllts. De hade i visst avseende sett det förverkligat. Men då de nu var nedtryckta av grusade förhoppningar, kunde de bara stå fasta i tron på Gud och hans ord. Världen hade hånat dem och sagt: ”Ni har blivit bedragna. Avsäg er er tro. Säg att detta budskap var från Satan.” Men Guds ord förklarade: ”Om någon drager sig undan, så finner min själ icke behag i honom.” Att kasta bort sin frimodighet och att förneka den helige Andes kraft, som hade åtföljt budskapet, skulle vara att dra sig undan till sin egen undergång. De blev uppmuntrade av Paulus’ ord: ”Så kasten nu icke bort eder frimodighet.” ”I behöven nämligen ståndaktighet”, ”ty ännu en helt liten tid, så kommer den som skall komma och han skall icke dröja.” Den enda väg de utan risk kunde gå, var att behålla det ljus som de redan hade fått från Gud och att hålla fast vid löftet, fortsätta att studera Bibeln och tålmodigt vänta till dess att de fick mera ljus.

Kapitel 24—Klargörande symbolik

Bibeln berättar om en magnifik byggnad, en helgedom, som blev byggd efter Guds anvisningar. På sin tid hade den stor betydelse, men för oss idag är den än mer betydelsefull. Byggnaden, dess inredning och den tjänst som förrättades där hjälper oss att förstå Guds stora frälsningsplan.De ord i Bibeln som framför alla andra hade varit både grunden och den bärande pelaren i tron på ankomsten var: ”Två tusen tre hundra aftnar och morgnar; därefter skall helgedomen bli renad.”1 — Dan. 8: 14 (KJV).

För alla dem som trodde att Herrens ankomst var nära förestående, var dessa ord välbekanta. Tusentals människor hade låtit denna profetia ljuda som ett trons fältrop. Alla förstod att deras djupaste förväntningar och härligaste förhoppningar vilade på de händelser som där förutsades. Det hade fastslagits att dessa profetiska dagar skulle nå sitt slut hösten 1844. I likhet med den övriga kristenheten ansåg de som väntade Kristi ankomst vid denna tidpunkt att jorden eller en del av den måste vara helgedomen. De menade att orden att helgedomen skulle komma till sin rätt igen (eller att den skulle renas), var detsamma som att jorden skulle renas genom eld på den yttersta dagen. De trodde att denna rening skulle äga rum när Kristus kom. Detta ledde fram till slutsatsen att Frälsaren skulle komma på hösten 1844.

1 Ordet för rening i 3 Mos. 16 är *taher*, men Daniel har valt *tsadaq*, som har en något vidare betydelse. Septuaginta (ca. 200 f. Kr.) har valt *katarizo* (rena) för båda orden i sin översättning från hebreiska till grekiska.

Tiden hade gått och Herren hade inte kommit. De troende visste att Guds ord inte kunde slå fel. De måste alltså ha feltolkat profetian. Men var låg felet. Det fanns många som obetänksamt högg av svårigheternas knut. De förnekade att de 2.300 dygnen slutade år 1844. Det enda skäl de kunde ge för en sådan ståndpunkt var att Kristus inte kom vid den tidpunkt, då de hade väntat honom. De framhöll, att om de profetiska dagarna hade utlöpt år 1844, så skulle Kristus ha kommit för att rena helgedomen genom att rena jorden med eld vid den tidpunkten. Nu hade han inte kommit. Alltså kunde dagarna heller inte vara slut.

Att godta en sådan slutsats var detsamma som att förkasta den tidigare beräkningen av de profetiska tidsperioderna. Det hade konstaterats att de 2.300 dagarna började, då den befallning trädde i kraft som Artaxerxes utfärdade om att Jerusalem skulle återuppbyggas. Detta skedde på hösten 457 f. Kr. Med detta som utgångspunkt rådde fullkomlig överensstämmelse mellan alla de händelser som ängeln framställer i förklaringen över denna tidsberäkning i Dan. 9: 25-27. Sextionio veckor eller de första 483 av dessa 2.300 år skulle föra fram till Messias, den smorde. Kristi dop och hans invigning av den helige Ande år 27 e. Kr. uppfyllde exakt denna del av profetian. I mitten av den 70:e veckan skulle Messias förgöras. Tre och ett halvt år efter sitt dop blev Kristus korsfäst på våren 31 e Kr. De 70

veckorna eller 490 åren var särskilt bestämda för judafolket. Då denna tidsperiod utlöpte, bekräftade detta folk att de förkastade Kristus genom att förfölja hans lärjungar. Apostlarna vände sig då till hedningarna år 34 e. Kr. Då de första 490 åren av de 2300 alltså var slut, återstod alltjämt 1810 år. Från år 34 e. Kr. skulle dessa 1810 år nå fram till år 1844. ”Då”, sade ängeln, ”skall helgedomen renas.” Alla de föregående punkterna i profetian hade otvivelaktigt fullbordats vid den angivna tidpunkten.

Förklaring skymtar

Utifrån denna beräkning var sålunda allting klart och överensstämmande om vi undantar att ingen händelse synes ha inträffat som tydde på att helgedomen skulle bli renad år 1844. Men att förneka att dagarna utlöpte vid denna tidpunkt var detsamma som att mörklägga hela frågan. Man måste då förkasta den ståndpunkt som hade bekräftats av att profetians enskildheter i detalj hade uppfyllts.

Gud hade emellertid lett sitt folk i den stora milleritiska rörelsen. Hans kraft och härlighet hade följt verket. Han skulle inte tillåta att rörelsen slutade i mörker och missräkning och blev föremål för hån, som en falsk och fanatisk företeelse. Han ville inte låta sitt Ord insvepas i tvivel och ovisshet. Många tog avstånd från sin tidigare beräkning av de profetiska tidsperioderna. De förnekade att rörelsen, som grundade sig på dessa tidsberäkningar, var den riktiga. Andra däremot var inte villiga att ge avkall på de trospunkter och upplevelser som stödde sig på Bibeln och på Guds Andes ledning. De trodde att de hade följt sunda principer, då de tolkade de profetior som de hade studerat. De betraktade det som sin plikt att hålla fast vid de sanningar som de redan hade funnit. De fortsatte att följa samma metodik i sitt studium av Bibeln. Under allvarlig bön undersökte de på nytt sin ståndpunkt. De studerade Bibeln för att upptäcka sitt misstag. Då de inte kunde upptäcka några fel i sina beräkningar, började de att ännu noggrannare undersöka frågan om helgedomen.

Undersökningen visade klart att det inte fanns något stöd i Bibeln för den allmänna uppfattningen att helgedomen skulle vara jorden. Däremot fann de i Bibeln en full förklaring på hela frågan om helgedomen, dess väsen, var den låg och dess offertjänst. I Hebréerbrevet säger aposteln Paulus: ”Nu hade visserligen också det förra förbundet sina gudstjänststadgar och sin jordiska helgedom. Ty i tabernaklet inrättades ett främre rum, vari stodo ljusstaken och bordet med skådebröden; och detta rum kallas ’det heliga’. Men bakom den andra förlåten var ett annat rum i tabernaklet, ett som kallas ’det allraheligaste’, med ett gyllene rökelsealtare och förbundets ark, på alla sidor överdragen med guld. I denna förvarades ett gyllene ämbar med mannat, så ock Arons stav, som hade grönskat, och därtill förbundets tavlor. Därovanpå stodo härlighetskeruber, som överskyggade nådastolen.” — Hebr. 9: 1-5.

Den helgedom som Paulus hänvisar till var ett tabernakel som Moses på Guds befallning byggde som en jordisk boning för den Högste. ”De skola göra åt mig en helgedom för att jag må bo mitt ibland dem.” — 2 Mos. 25: 8. Detta var det uppdrag som Moses fick, då han var uppe på berget hos Gud. Israel var på vandring genom vildmarken. Tabernaklet skulle byggas på ett sådant sätt att det kunde flyttas från plats till plats. Samtidigt var det ett praktfullt byggnadsverk.

Avbilder i guld och konsthantverk

Väggarna var gjorda av uppresta bräder som var överdragna med guld och hade fotstycken av silver. Taket var gjort av flera lager av tygvåder. Ytterst fanns dessutom ett överdrag av skinn. De innersta tygvåderna var av fint linne med invävda bilder av keruber. Förutom den yttre förgården, där brännoffersaltaret stod, hade tabernaklet två avdelningar som kallades det heliga och det allraheligaste. Dessa skildes från varandra av ett praktfullt förhänge eller draperi. Ett liknande draperi täckte ingången till den första avdelningen.

Vid södra väggen i det heliga stod ljusstaken med sina sju lampor som lyste upp helgedomen både dag och natt. Vid norra väggen stod skådebrödsbordet. Framför draperiet, som skilde det heliga från det allraheligaste, fanns det guldbeslagna rökoffersaltaret. Från detta steg ett välluktande rökelsemoln dagligen upp till Gud tillsammans med folkets böner.

I det allraheligaste stod arken, som var en kista av dyrbart trä, överdragen med guld. I denna förvarades de två stentavlorna, på vilka Gud hade skrivit de tio buden. Ovanpå arken fanns nådastolen som lock, ett praktfullt konsthantverk. På denna stod keruber av massivt guld, en på vardera sidan om locket. I denna avdelning uppenbarade sig Gud i det ljusstrålande molnet mellan keruberna.

Efter det att judafolket hade slagit sig ned i Kanaan, ersattes tabernaklet av Salomos tempel. Detta byggdes med samma proportioner och inreddes på liknande sätt, även om det var en permanent byggnad och mycket större än tabernaklet. Om vi undantar de år som templet låg öde på Daniels tid, existerade helgedomen i denna form ända till dess att den ödelades av romarna år 70 e. Kr.

Detta är den enda helgedom på jorden som finns omtalad i Bibeln. Paulus förklarade att den var det första förbundets helgedom. Men finns det då ingen helgedom i det nya förbundet?

De som sökte efter sanningen gick tillbaka till Hebréerbrevet och började studera det. De fann då att det existerade en andra eller en det nya förbundets helgedom, vilket antyds i de ord från Paulus som redan citerats: ”Nu hade visserligen också det förra förbundet sina gudstjänststadgar och sin jordiska helgedom.” Användandet av orden ”visserligen också” visar att Paulus har omnämnt denna helgedom tidigare. Då de gick tillbaka till början av det

åttonde kapitlet läste de: ”Men detta är summan av vad vi vill säga: Vi har en överstepräst, som sitter på högra sidan om Majestäters tron i himmelen för att göra tjänst i helgedomen, i det sannskyldiga tabernaklet, vilket Herren har upprättat och icke någon människa.” — Hebr. 8: 1, 2 (KJV).

Här förklaras det nya förbundets helgedom. Helgedomen i det gamla förbundet restes av människor och uppfördes av Moses. Den himmelska helgedomen hade däremot uppförts av Herren och inte av någon människa. I den första utförde jordiska präster sin tjänst. I den senare gör Kristus, vår store överstepräst, tjänst vid Guds högra sida. Den ena helgedomen fanns på jorden, den andra finns i himmelen.

Det tabernakel som Moses byggde, blev dessutom format efter en bild. Herren sade till honom: ”Tabernaklet och alla dess tillbehör skolen I göra alldeles efter de mönsterbilder som jag visar dig.” Och åter ljöd befallningen: ”Och se till, att du gör detta efter de mönsterbilder som hava blivit dig visade på berget.” — 2 Mos. 25: 9, 40. Paulus säger att det första tabernaklet var ”en sinnebild, som avser den nuvarande tiden, och i enlighet härmed frambäras gåvor och offer”. Han säger att dess heliga platser var ”avbilder av de himmelska tingen”, att prästerna som frambar gåvor enligt lagen tjänade ”som en avbild och en skugga av den himmelska” och att ”Kristus har inte gått in i en helgedom2 som är gjord med händer och som endast är en sinnebild som av är det sannskyldiga, utan han har gått in i själva himmelen för att nu träda fram inför Guds ansikte, till vår fördel”. — Hebr. 9: 9, 23; 8: 5; 9: 24 (KJV).
2. Termen ”det allraheligaste” (gr. *hagia hagion*) förekommer *endast* i Hebr. 9: 3. Här, som i alla övriga texter i Hebréerbrevet som översatts med det allraheligaste i *1917 Års Översättning*, används termen *ta hagia* (the holy places). Termen skall i stället översättas med ”de heliga platserna”, eller enklare, ”helgedomen”. I Hebr. 9: 2 är det dock ”det heliga”.

Helgedomen i himmelen, där Jesus gör tjänst för oss, är det stora originalet som Moses kopierade, då han byggde helgedomen. Gud lät sin Ande vila över dem som byggde den jordiska helgedomen. Den konstnärliga skicklighet som kom till uttryck då den uppfördes, var en uppenbarelse av gudomlig vishet. Väggarna såg ut som om de var av massivt guld. De reflekterade ljuset från de sju lamporna på den gyllene ljusstaken. Skådebrödsbordet och rökelseoffersaltaret lyste som polerat guld. I de praktfulla tygvåder, som bildade det invändiga taket, fanns figurer av änglar, invävda i blått, purpur och scharlakan. Detta gjorde sitt till för att förhöja interiörens skönhet. Innanför det andra draperiet fanns det heliga shekinah, den synliga uppenbarelsen av Guds härlighet. Ingen annan än översteprästen kunde gå in dit utan att mista livet.

Otvetydiga bevis

Den ojämförliga prakten i denna jordiska helgedom var en framställning för människor av härligheten i det himmelska tempel, där Kristus, vår föregångare, gör tjänst för oss inför Guds tron. I detta tempel, där konungarnas Konung bor, är han omgiven av tusen gånger tusen som är hans tjänare, och tio tusen gånger tio tusen står där inför honom (Dan. 7: 10). Det är ett tempel, fyllt av härlighet från den Eviges tron. Serafer, templets ljusomstrålade väktare, döljer där sina ansikten i tillbedjan. Den mest magnifika byggnad som någonsin har kunnat resas av människor, blev bara en svag reflex av dess storlek och härlighet. Men den jordiska helgedomen och tjänsten som utfördes där, undervisade ändå människorna om de viktiga sanningarna angående den himmelska helgedomen och det verk som där utförs för människors frälsning.

De heliga platserna i helgedomen i himmelen framställdes genom de två avdelningarna i helgedomen på jorden. Då Johannes i en vision fick se Guds tempel i himmelen, såg han ”sju eldbloss” som brann ”framför tronen”. (Upp. 4: 5.) Han såg också en ängel som hade ”ett gyllene rökelsekar; och mycken rökelse blev given åt honom, för att han skulle lägga den till alla de heligas böner på det gyllene altare, som stod framför tronen”. (Upp. 8: 3.) Här tilläts profeten att få se den första avdelningen i helgedomen i himmelen. Han såg ”sju eldbloss” och ”det gyllene altaret” som i den jordiska helgedomen framställdes genom den gyllene ljusstaken och rökelsealtaret. Vidare såg han att ”Guds tempel i himmelen öppnades”. Han kunde nu se in innanför draperiet, in i det allraheligaste. Här såg han ”hans förbunds ark”. (Upp. 11:19.) Den heliga ark som Moses lät tillverka och som innehöll Guds lag, var en kopia av denna ark i himmelen.

De som studerade detta ämne fann här otvetydiga bevis för att det finns en helgedom i himmelen. Moses tillverkade det jordiska tabernaklet efter en bild som visades honom. Paulus säger att denna bild var den sanna helgedom som finns i himmelen. Johannes vittnar att han såg den där.

I templet i himmelen, Guds boning, är hans tron grundad på rättfärdighet och rätt. I det allraheligaste finns hans lag, den stora rättsregel efter vilken hela mänskligheten skall prövas. Arken som innehåller lagens tavlor täcks av nådastolen, där Kristus hänvisar till sitt blod på syndarens vägnar. Så framställs föreningen mellan rättfärdighet och nåd i frälsningsplanen. Endast den Eviges visdom kunde åstadkomma en sådan förening. Endast Allmakten kunde genomföra den. Det är en förening som fyller hela himmelen med förundran och tillbedjan. Keruberna, som i den jordiska helgedomen med vördnad såg ned på nådastolen, var en framställning av de himmelska härskarornas intresse för återlösningsverket. Detta är det nådens mysterium som änglar längtar efter att få skåda in i, att Gud kan vara rättfärdig när han rättfärdiggör den ångrande syndaren och återupprättar sin

förbindelse med den fallna mänskligheten, att Kristus kunde stiga ned för att lyfta otaliga skaror upp ur fördärvets avgrund och klä dem i sin egen fläckfria, rättfärdighets klädnad, så att de kunde umgås med änglar, som aldrig har fallit, och bo i Guds närhet genom alla evigheter.

Kristi verk som medlare för människorna omtalas i den vackra profetian hos Sakarja om honom som kallas ”Telningen”. Profeten säger: ”Ja, han skall bygga upp Herrens tempel och förvärva majestät och sitta på sin tron och regera; och en präst skall han vara på sin tron; och *fridens rådslag* skola vara mellan dem båda.” — Sak. 6: 12, 13.

”Han skall bygga upp Herrens tempel.” Genom sitt offer och sin medlartjänst är Kristus både grunden och byggmästaren av Guds församling. Aposteln Paulus omtalar honom som ”hörnstenen. . . i vilken allt det som uppbygges bliver sammanslutet och så växer upp till ett heligt tempel i Herren. I honom bliven också I med de andra uppbyggda till en Guds boning i Anden”. (Ef. 2: 20-22.)

Han skall ”förvärva majestät”. Äran för den fallna mänsklighetens återlösning tillhör Kristus. Under evigheterna kommer de återlöstas sång att lyda: ”Honom som älskar oss och som har löst oss från våra synder med sitt blod. . . honom tillhör äran och väldet i evigheternas evigheter.” — Upp. 1: 5, 6.

Han skall ”sitta på sin tron och regera; och en präst skall han vara på sin tron”. Inte ”på sin härlighets tron” eftersom härlighetens rike ännu inte har upprättats. Först när hans medlartjänst har avslutats kommer Gud att ”giva honom hans fader Davids tron”, och ”på hans rike skall ingen ände vara”. Som präst har Kristus nu satt sig med sin Fader på hans tron. Han sitter tillsammans med den Evige, den självexisterande. Det var ”våra krankheter han bar, våra smärtor, dem lade han på sig”. Han var ”en som har varit frestad i allting likasom vi, dock utan synd”. Detta gjorde han för att kunna ”hjälpa dem som frestas”. ”Men om någon syndar så hava vi en förespråkare hos Fadern.” (Luk. 1: 32, 33; Upp. 3: 21; Jes. 53: 4; Hebr. 4: 15; 2: 18; 1 Joh. 2: 1.) Som medlare visar han fram en genomstungen och sargad kropp och ett fläckfritt liv. De sårade händerna, den genomstungna sidan och de genomborrade fötterna talar för den fallna människan, vilkens frälsning har kostat ett så oändligt pris.

Fridens rådslag

”Och fridens rådslag skola vara mellan dem båda.” Faderns kärlek är inte i mindre grad än Sonens källan till frälsning för den förlorade mänskligheten. Innan Jesus lämnade sina lärjungar sade han: ”Och jag säger eder icke, att jag skall bedja Fadern för eder, ty Fadern själv älskar eder.” Det var han ”som i Kristus försonade världen med sig själv”. Och i tjänsten i helgedomen i himmelen råder ”fridens rådslag. . . mellan dem båda”. (Joh. 16:

26, 27; 2 Kor. 5: 19.) ””Ty så älskade Gud världen, att han utgav sin enfödde Son, på det att var och en som tror på honom skall icke förgås, utan hava evigt liv.” — Joh. 3: 16.

Frågan: Vad är helgedomen? besvaras klart i Bibeln. Termen ”helgedomen” betecknar i första hand då den används i Bibeln, det tabernakel som byggdes av Moses som en avbild av något som finns i himmelen. För det andra avser den det ”sannskyldiga tabernaklet” i himmelen, till vilket den jordiska helgedomen hänvisade. Vid Kristi död upphörde den symboliska tjänsten. Det ”sannskyldiga tabernaklet i himmelen” är det nya förbundets helgedom. Och eftersom förutsägelsen i Dan. 8: 14 uppfylls i nutiden, måste den helgedom som förutsägelsen hänvisar till vara det nya förbundets helgedom. Då de 2.300 dagarna nådde sitt slut 1844 hade det många hundra år inte funnits någon helgedom på jorden. Denna profetia: ”Två tusen tre hundra aftnar och morgnar; därefter skall helgedomen renas” (KJV), måste därför utan tvivel avse helgedomen i himmelen.

Men den viktigaste frågan återstår att besvara: Vad menas med att helgedomens rening? Att det förekom en sådan rening i den jordiska helgedomen ser vi av Gamla testamentet. Men kan det finnas någonting i himmelen som skall renas? I Hebr. 9:e kapitel talas tydligt om en rening både i den jordiska och i den himmelska helgedomen. ”Så renas enligt lagen nästan allting med blod och utan att blod utgjutes gives ingen förlåtelse. Alltså var det nödvändigt, att avbilderna av de himmelska tingen själva måste renas genom bättre offer än dessa”, nämligen genom Kristi dyrbara blod. — Hebr. 9: 22, 23,

Både i den avbildliga och i den verkliga tempeltjänsten måste reningen ske med blod. I den förstnämnda skedde det genom blodet från djur. I den sistnämnda med Kristi blod. Som ett skäl till att denna rening måste ske med blod säger Paulus, att utan att blod utgjutes ges ingen förlåtelse. Reningen består alltså i att synden avlägsnas. Men på vilket sätt har synden knutits till helgedomen, vare sig det nu gäller den i himmelen eller den på jorden? Svaret på detta finner vi genom att hänvisa till den avbildliga tjänsten. De präster som tjänstgjorde på jorden tjänade ”som en avbild och en skugga av den himmelska”. (Hebr. 8: 5.)

Tjänsten i den jordiska helgedomen försiggick i två avdelningar. Prästerna utförde en daglig tjänst i det heliga. Överstepräster na utförde en gång om året en särskild försoningshandling i det allraheligaste för att rena helgedomen. Dag efter dag förde den ångrande syndaren sitt offer till tabernaklets dörr där han lade sin hand på offerdjurets huvud och bekände sina synder. Genom denna handling överförde han synden symboliskt från sig själv till det oskyldiga offret. Djuret blev därefter slaktat. ”Utan blodsutgjutelse” ges inte någon förlåtelse, säger aposteln. ”Ty allt kötts själ är i blodet.” — 3 Mos. 17: 11. Guds lag som blivit överträdd, krävde överträdarens liv. Blodet framställde syndarens förspillda liv. Offerdjuret bar hans skuld. Prästen gick in i det heliga med blodet och stänkte det framför draperiet. Bakom detta draperi stod arken, som innehöll den lag som syndaren hade

överträtt. Genom denna ceremoni överfördes synden genom blodet symboliskt till helgedomen. I några fall fördes blodet inte in i det heliga. Köttet åts då av prästen såsom Moses bjöd Arons söner, då han sade: Gud ”har givit eder det, för att I skolen borttaga menighetens missgärning”. (3 Mos. 10: 17.) Båda ceremonierna symboliserar på samma sätt överförandet av synden från den ångerfulle och till helgedomen.

Betydelsefullt sammanhang

Så fortgick tjänsten dag efter dag under hela året. Israels synder blev på det sättet symboliskt överförda till helgedomen. Något särskilt måste därför göras för att få dem avlägsnade. Gud gav befallning om att det skulle göras försoning för båda de heliga avdelningarna. ”Så skall han bringa försoning för helgedomen och rena den från Israels barns orenheter och överträdelser, vad de än må hava syndat. Och på samma sätt skall han göra med uppenbarelsetältet som har sin plats hos dem mitt ibland deras orenheter.” Han skulle också utföra försoning för altaret för att ”rena och helga det från Israels barns orenheter”. (3 Mos. 16: 16, 19.)

En gång om året, på den stora försoningsdagen, gick översteprästen in i det allraheligaste för att rena helgedomen. Det verk som utfördes där var avslutningen av den årliga tjänsten i tabernaklet. På försoningsdagen blev två bockar förda fram till tabernaklets dörr och man kastade lott om dem — ”en lott för Herren och en för Asasel”. (3 Mos. 16: 8.) Den bock på vilken lotten för Herren föll skulle slaktas som ett syndoffer för folket. Prästen skulle bära blodet av den innanför draperiet och stänka det på nådastolen och framför nådastolen. Blodet skulle också stänkas på rökoffersaltaret som stod framför förhänget.

”Aron skall lägga båda sina händer på den levande bockens huvud och bekänna över honom Israels barns alla missgärningar och alla deras överträdelser, vad de än må hava syndat; han skall lägga dem på bockens huvud och genom en man som hålles redo därtill släppa honom ut i öknen. Så skall bocken bära alla deras missgärningar på sig ut i vildmarken.” — 3 Mos. 16: 21, 22. Denna bock kom aldrig mera in i Israels läger. Mannen som förde bort den måste tvätta sig och sina kläder med vatten, innan han fick gå in i lägret igen.

Hela denna ceremoni skulle visa Israel Guds helighet och hans avsky för synd. Det skulle också visa att de inte kunde komma i beröring med synd utan att bli besmittade. Det krävdes av var och en att han skulle ödmjuka sig, under det att detta försoningsverk pågick. Allt arbete lades åt sidan. Hela Israel skulle tillbringa dagen i bön, fasta och djup självrannsakan.

Betydelsefulla sanningar om försoningen framställs i den symboliska tempeltjänsten. En ställföreträdare godkändes i syndarens ställe. Synden utplånades emellertid inte genom

blodet från offerdjuret. Det blev ett medel genom vilket den överfördes till helgedomen. När syndaren offrade blod erkände han lagens auktoritet. Han kände sig också skyldig till överträdelse och gav uttryck för sin önskan om att få förlåtelse genom tro på den kommande Frälsaren. Men han hade ännu inte blivit helt löst ifrån syndens förbannelse. Efter det att översteprästen hade tagit emot ett offer från församlingen, gick han på försoningsdagen in i det allraheligaste med blodet av detta offer. Han stänkte det på nådastolen alldeles ovanför lagtavlorna för att tillfredsställa lagens krav. I sin egenskap av medlare tog han därefter Israels synder på sig själv och bar dem ut ur helgedomen. Då han lade sina händer på syndbockens huvud, bekände han över denna alla dessa synder och överförde dem på det sättet symboliskt från sig själv till denna bock. Bocken bar dem därefter bort och de betraktades som skilda från folket för alltid.

Men den tjänst som utfördes i tabernaklet var ”en avbild och en skugga av den himmelska.” Det som symboliskt gjordes i tjänsten i den jordiska helgedomen har sin verklighet i tjänsten i den himmelska helgedomen. Efter sin himmelsfärd började vår Frälsare sin gärning som vår överstepräst. Aposteln säger: ”Kristus har inte gått in i en helgedom3 som är gjord med händer, och som endast är en sinnebild av det sannskyldiga, utan han har gått in i själva himmelen, för att nu träda fram inför Guds ansikte, till vår fördel.” Hebr. 9: 24 (KJV).

3. ”the holy places” (de heliga platserna), *King James Version* (1611).

En säker förankring

Prästens tjänst under året i helgedomens första avdelning ”innanför förlåten”, som bildade ingångsporten och avskilde det heliga från förgården, symboliserar den tjänst som Kristus påbörjade vid sin himmelsfärd. I den dagliga tjänsten var det prästens uppgift att bära fram syndoffrets blod och rökelsen som steg upp tillsammans med Israels böner. Hos Fadern hänvisade Kristus till sitt blod och bar också fram inför honom tillsammans med sin egen rättfärdighet, de ångrande troendes böner. Sådan var tjänsten i den första avdelningen i helgedomen i himmelen.

Kristi lärjungars tro följde honom, då han vid sin himmelsfärd togs bort ifrån deras blickar. Detta var tyngdpunkten i deras hopp. ”I det hoppet”, säger aposteln Paulus, ”hava vi ett säkert och fast själens ankare som når innanför förlåten, dit Jesus, såsom vår förelöpare, har gått in för oss, i det han blev en överstepräst ’efter Melkisedeks sätt till evig tid’.” — Hebr. 6: 19, 20. Han gick ”icke med bockars och kalvars blod, utan med sitt eget blod, en gång för alla in i helgedomen4 och vann en evig förlossning.” (Hebr. 9: 12, KJV.)

4. ”den heliga platsen”, ordagrant översatt. Här har *1917 Års Översättning* det felaktiga uttrycket ”det allraheligaste”.

I 1.800 år fortsatte denna tjänst i den första avdelningen i helgedomen. Kristi blod tillförsäkrar de ångrande troende förlåtelse för synd och godtagande hos Fadern. Trots detta kvarstod deras synder ännu i himmelens böcker. Liksom det i den symboliska tabernakeltjänsten gjordes en rening vid årets slut kommer det också, innan Kristus har avslutat sitt återlösningsverk för människorna, att ske ett avlägsnande av synden från helgedomen. Det är den tjänsten som började då de 2.300 dagarna utlöpte. I överensstämmelse med profeten Daniels förutsägelse gick vår överstepräst vid den tidpunkten in i det allraheligaste för, att utföra den sista delen av sin högtidliga gärning — att rena helgedomen.

I forntiden överfördes folkets synder i tro på syndoffret. Genom dess blod överfördes synderna symboliskt till den jordiska helgedomen. Så blir i det nya förbundet de ångrandes synder genom tro lagda på Kristus och i verklig mening överförda till den himmelska helgedomen. Den avbildliga reningen av den jordiska helgedomen gjordes genom att de synder som vanhelgat den, avlägsnades. Så kommer den verkliga reningen av den himmelska helgedomen att utföras genom att de synder som finns upptecknade där avlägsnas eller utplånas. Innan detta kan ske måste det försiggå en undersökning av böckerna, för att konstatera vem som genom omvändelse från synd och genom tro på Kristus har fått del av hans försoning. Reningen av helgedomen förutsätter därför en undersökning — ett domsverk. Denna handling måste äga rum innan Kristus kommer tillbaka för att återlösa sitt folk. När han kommer har han ju sin lön med sig ”för att vedergälla var och en efter som hans gärningar äro”. (Upp. 22: 12.)

De som följde ljuset i det profetiska ordet såg nu, att i stället för att komma tillbaka till jorden vid slutet av de 2.300 dagarna år 1844, gick Kristus in i det allraheligaste i den himmelska helgedomen för att där utföra sin avslutande tjänst som en förberedelse för sin återkomst.

De förstod att syndoffret pekade fram till Kristus som ett offer och att översteprästen var en framställning av Kristus såsom medlaren. De förstod också att bocken var en bild på Satan, syndens upphovsman. Han måste till sist stå till ansvar för de synder som han har förfört de ångrande troende att begå. När översteprästen i kraft av syndoffrets blod avlägsnade synden från helgedomen lade han dem på bocken. I kraft av sitt eget blod tar Kristus bort sitt folks synder från den himmelska helgedomen vid avslutningen av sin tjänst. Satan får det slutliga straffet när domen blir verkställd. Bocken sändes bort till ett öde land för att aldrig mer komma in i Israels församling. På samma sätt kommer Satan att för evigt bli utstött från Gud och hans folk. I det slutliga utplånandet av synd och syndare kommer han att bli utplånad för evigt.

1. Brännoffersaltaret med askhögen.
2. Bassäng för rening.
3. Skådebrödsbordet vid norra väggen hade tolv kakor bröd.
4. Ljusstaken stod vid den södra väggen.
5. Rökelsealtaret stod framför förhänget till det allraheligaste.
6. Förhänget, mellan det heliga och det allraheligaste, nådde inte ända upp till taket, för att rökelsen skulle nå innanför det.
7. Förbundsarken, med de tio buden. Över den stod två keruber böjda i vördnad.

Helgedomen, med sin försoningstjänst, uppfylls profetiskt och historiskt i Kristus. Han är ”Guds Lamm” (Joh. 1: 36), som offrats, ”livets bröd” (Joh. 6: 35), ”världens ljus” (Joh. 8: 12) och rättfärdighetens väldoftande rökelse. Rökelsen är blandad med de heligas böner, vilka stiger upp inför Gud (Upp. 8: 3-4; 5: 8). Askan är det ondas förintelse (Upp. 20: 14). Vår store Överstepräst, Kristus, hänvisar till sitt fullständiga försoningsoffer från Golgata, genom att visa fram sina genomstungna händer för vår frälsning i sin beständiga medlingstjänst inför den allsmäktige Fadern (Jes. 49: 16), ”ty han lever *alltid för att mana gott för oss*” (Hebr. 7: 25; 1 Joh. 2: 1).

Försvar på hög nivå

Förståelsen av den jordiska helgedomen är en nyckel som ger oss insikt i många av Bibelns sanningar. Den uppenbarar vilket betydelsefullt verk för vår frälsning Jesus utför just nu i den himmelska helgedomen.
Den nya kunskapen om helgedomen var den nyckel som avslöjade mystiken kring besvikelsen år 1844. Den avslöjade ett fullständigt, sammanhängande och följdriktigt sanningssystem. Det visade att Guds hand hade lett i den stora milleritiska rörelsen. De närmast föreliggande plikterna uppenbarades genom att Guds folk fick ljus över situationen och sin egen uppgift. Liksom Jesu lärjungar efter den svåra natten i ångest och besvikelse blev ”glada när de sågo Herren”, så blev nu de som i tro hade väntat på hans andra ankomst, också glada. De hade väntat på att få se honom komma i härlighet för att ge sina tjänare deras lön. Då deras hopp vändes i besvikelse, hade de förlorat Jesus ur sikte. Liksom Maria vid graven ropade de: ”De hava tagit Herren bort ur graven, och vi veta icke var de hava lagt honom.” I det allraheligaste såg de honom nu på nytt som deras medkännande överstepräst som snart skulle uppenbara sig som deras konung och befriare. Strålar från helgedomen lyste upp den gångna tiden, nutiden och framtiden. De visste att Gud hade lett dem genom sin försyn, som aldrig tar miste. Fastän de, såsom fallet också var med hans första lärjungar, inte själva hade förstått det budskap de förkunnade, hade det ändå i alla avseenden varit det riktiga. Genom förkunnelsen av budskapet hade de fullbordat Guds avsikt. Deras arbete hade inte varit förgäves. De hade blivit födda ”på nytt till ett levande hopp” och de gladde sig nu ”med outsäglig och härlig glädje”.

Både profetian i Daniel 8:14 ”Två tusen tre hundra aftnar och morgnar; därefter skall helgedomen renas” (KJV), och den första ängelns budskap: ”Frukten Gud, och given honom ära; ty stunden är kommen, då han skall hålla dom”, pekade fram emot Kristi tjänst i det allraheligaste. Det gällde den rättsliga undersökningen där, inte Frälsarens återkomst för att återlösa sitt folk och utplåna de ogudaktiga. Felet låg inte i uträkningen av de profetiska tidsperioderna utan i uppfattningen om den händelse som skulle inträffa vid slutet av de 2.300 dagarna. Som följd av detta fel hade de troende gått igenom en svår missräkning, men allt detta hade förutsagts i profetian. Allt det som de med stöd av Bibeln hade rätt att vänta hade inträffat. Just vid den tidpunkt då de sörjde över sina svikna förhoppningar inträffade det som budskapet hade förutsagt. Det måste ske innan Herren kunde uppenbara sig för att ge sina tjänare deras lön.

Kristus hade kommit — inte till jorden såsom de hade väntat utan till det allraheligaste i Guds tempel i himmelen, såsom det också antyddes i avbilden. Profeten Daniel framställer honom som en som vid denna tidpunkt kommer fram till ”den gamle”. ”Sedan fick jag, i min syn om natten, se huru en som liknade en människoson komma med himmelens skyar” — inte till jorden utan - ”han nalkades den gamle och fördes fram inför honom.” — Dan. 7: 13.

Denna ankomst hade förutsagts hos profeten Malaki: ”Den Herre som I åstunden, ja, förbundets ängel som I begären, se, han kommer, säger Herren Sebaot.” — Mal. 3: 1. Då Herren kom till sitt tempel skedde det plötsligt och oväntat för hans folk. De sökte honom inte där. De väntade att han skulle komma till jorden ”i lågande eld” för att låta ”straffet drabba dem som icke känna Gud, och dem som icke äro vår Herre Jesu evangelium lydiga.” — 2 Tess. 1: 8.

Men människorna var ännu inte beredda att möta sin Herre. De måste förberedas. De skulle få ljus som kunde leda deras tankar till Guds tempel i himmelen. När de i tro följde sin överstepräst i hans tjänst skulle nya plikter uppenbaras. Ett nytt budskap med varning och undervisning skulle förkunnas för församlingen.

Profeten säger: ”Vem kan uthärda hans tillkommelses dag, och vem kan bestå, när han uppenbarar sig? Ty han skall vara såsom en guldsmeds eld och såsom en valkares såpa. Och han skall sätta sig ned och smälta silvret och rena det; han skall rena Levi söner och luttra dem såsom guld och silver; och sedan skola de frambära åt Herren offergåvor i rättfärdighet.” — Mal. 3: 2, 3. De som lever på jorden när Kristi tjänst i helgedomen i himmelen avslutas, kommer att stå inför en helig Guds ansikte utan någon medlare. Deras kläder måste vara fläckfria, deras karaktärer renade i Kristi blod. Genom Guds nåd och genom egen målmedveten insats måste de vinna seger i striden mot det onda. Under det att denna undersökning pågår i himmelen och de ångrande troendes synder blir avlägsnade från

helgedomen, skall det bland Guds folk på jorden utföras ett särskilt verk av rening, ett avlägsnande av synden. Detta har utförligare beskrivits i de budskap som omtalas i Upp. 14.

Beredda att ta emot honom

När detta verk är färdigt kommer Kristi efterföljare att vara beredda för hans uppenbarelse. Då skall ”Juda offergåvor och Jerusalems. . . behaga Herren väl, likasom i forna dagar och i förgångna år”. (Mal. 3: 4.) Då skall församlingen, som Herren vid sin ankomst kom för att ta med sig, vara en härlig församling, ”utan fläck och skrynka och annat sådant”. Då skall den lysa ”lik en morgonrodnad, skön såsom månen, strålande såsom solen, överväldigande såsom en härskara”. (Ef. 5: 27; Höga V. 6: 9.)

Förutom förutsägelserna om Herrens ankomst till sitt tempel förutsäger Malaki också hans andra ankomst, hans uppenbarelse för att verkställa straffet. Han säger: ”Ja, jag skall komma till eder, för att hålla dom, och jag skall vara ett snarfärdigt vittne mot trollkarlar, äktenskapsbrytare och menedare, så ock mot dem som förhålla dagakarlen hans lön eller förtrycka änkan och den faderlöse eller vränga rätten för främlingen, men icke frukta mig, säger Herren Sebaot.” Mal. 3: 5.

Aposteln Judas hänvisar till samma händelse då han säger: ”Se, Herren kommer med sina mångtusen heliga för att hålla dom över alla och bestraffa alla de ogudaktiga för alla de ogudaktiga gärningar som de hava övat.” — Jud. vers 14, 15. Den ankomst som omtalas här, och Herrens ankomst till sitt tempel är två olika och helt skilda händelser.

Kristi ankomst som vår överstepräst till det allraheligaste för att rena helgedomen, som framställs i Dan. 8: 14, och Människosonens ankomst till ”den gamle” som omtalas i Dan. 7: 13 och Herrens ankomst till sitt tempel, som förutsägs av Malaki, beskriver samma händelse. Den framställs också genom brudgummen som kommer till bröllopet, såsom Kristus skildrar det i liknelsen om de tio jungfrurna i Matt. 25 kapitel.

Sommaren och hösten år 1844 hördes förkunnelsen: ”Se, brudgummen kommer!” Då bildades också de två grupper som framställs genom de förståndiga och oförståndiga jungfrurna: En grupp som med glädje väntade på Herrens ankomst och som ivrigt hade berett sig för att möta honom, och en annan grupp som under påverkan av fruktan och en tillfällig ingivelse hade låtit sig nöja med en sanningsteori men som inte ägde Guds nåd.

”De som voro redo” då brudgummen kom, gick enligt liknelsen ”in med honom till bröllopet.” Brudgummens ankomst, som omtalas här, äger rum före bröllopet. Bröllopet är här en bild på att Kristus övertar sitt rike. Den heliga staden, det nya Jerusalem, som är huvudstaden och representerar riket, kallas ”bruden, Lammets hustru”. Ängeln sade till Johannes: ”Kom hit, så skall jag visa dig bruden, Lammets hustru.” ”Han förde mig i anden

åstad", säger profeten, "och visade mig den heliga staden Jerusalem, som kom ned från himmelen från Gud." — Upp. 21: 9, 10.

Det är därför uppenbart, att bruden är en framställning av den heliga staden, och att de jungfrur som går ut för att möta brudgummen är en symbol för församlingen. I Uppenbarelseboken sägs Guds folk vara gäster vid bröllopsmåltiden. (Upp. 19: 9.) Om de är *gäster,* kan de inte samtidigt vara bruden. Enligt profeten Daniel kommer Kristus att ta emot "välde och ära och rike" av "den gamle" i himmelen. Han skall ta emot det nya Jerusalem, huvudstaden i hans rike, "färdigsmyckad såsom en brud, som är prydd för sin brudgum". Dan. 7: 14; Upp. 21: 2. När han har tagit emot riket kommer han i sin härlighet såsom konungarnas Konung och herrarnas Herre för att återlösa sitt folk. De skall då "få vara med Abraham, Isak och Jakob" och ta del i Lammets bröllopsmåltid. (Matt. 8: 11; Luk. 22: 30.)

Förkunnelsen: "Se, brudgummen kommer!" under sommaren 1844 medförde att tusentals människor kom att vänta på Herrens omedelbara ankomst. Vid den angivna tiden kom inte brudgummen till jorden, som människorna väntade, utan till "den gamle" i himmelen, till bröllopet, för att ta emot sitt rike.

"De som voro redo gingo in med honom till bröllopet, och dörren stängdes igen." De skulle inte personligen vara närvarande vid bröllopet, eftersom det äger rum i himmelen, medan de är på jorden. Kristi efterföljare skall "vänta på att deras herre, skall bryta upp från bröllopet". (Luk. 12:36.) Men de skall förstå hans verk och följa honom i tro, då han träder fram inför Gud. Det är i detta avseende som det sägs att de går in till bröllopet.

De som tåligt väntade

I liknelsen var det de som hade olja i sina lampor, som gick in till bröllopet. De som, förutom biblisk kunskap om sanningen, också hade Guds Ande och nåd och som i sin bittra prövnings natt hade väntat tåligt och sökt efter klarare ljus i Bibeln — dessa kunde se sanningen om helgedomen i himmelen och den förändring som inträtt i Frälsarens tjänst. I tro följde de honom i hans arbete i den himmelska helgedomen. Alla de som enligt Bibelns undervisning tar emot dessa sanningar och i tro följer Kristus, där han träder fram inför Gud för att utföra den sista medlartjänsten, och därefter tar emot sitt rike — alla dessa framställs som de som går in till bröllopet.

I liknelsen i Matt. 22 används också bröllopet som symbol. Denna undersökande domsförhandling framställs som något som sker först. Före bröllopet går konungen in för att se på gästerna, om alla har bröllopsklädnad, den fläckfria karaktärsklädnad som blivit tvagen och gjord vit i Lammets blod. (Matt. 22: 11; Upp. 7: 14.) Den som inte är klädd så, kastas ut. Alla de som vid undersökningen visar sig ha bröllopsklädet godtas av Gud och

betraktas värdiga att få del i hans rike och sitta på hans tron. Denna granskning av karaktären och fastställandet av vilka som är beredda för Guds rike, utgör den undersökande domsförhandling, som är det avslutande verket i helgedomen där uppe.

När undersökningen har avslutats, när alla de som ned genom tiderna genom sitt liv har bekänt sig vara Kristi lärjungar, har blivit undersökta och bedömda, först då men inte tidigare, kommer nådens tid att avslutas och nådens dörr att stängas. Detta uttrycks i en enda kort mening: ”De som voro redo gingo in med honom till bröllopet, och dörren stängdes igen.” Detta för oss ned till Frälsarens sista tjänst och till den tid, då det stora frälsningsverket för människorna har fullständigt genomförts.

Tjänsten i den jordiska helgedomen var, såsom vi redan visat, en avbild på tjänsten i den himmelska. När översteprästen i sin jordiska tjänst på försoningsdagen gick in i det allraheligaste, hade tjänsten i den första avdelningen avslutats. Guds befallning var: ”Ingen människa får vara i uppenbarelsetältet från den stund, då han går in för att bringa försoning i helgedomen, ända till dess han har gått ut.” — 3 Mos. 16: 17. Då Kristus gick in i det allraheligaste för att utföra den sista delen av sin tjänst, upphörde därför tjänsten i den första avdelningen. Men när tjänsten i den första avdelningen avslutades, började tjänsten i den andra avdelningen. Då översteprästen i den avbildliga tjänsten lämnade det heliga på försoningsdagen, gick han in inför Guds ansikte för att frambära syndoffrets blod på alla deras vägnar i Israel, som verkligen hade ångrat sina synder. Kristus hade därför bara fullbordat ett avsnitt av sin tjänst som vår medlare för att börja på ett nytt. Med sitt blod talar han ännu för syndaren hos Fadern.

En viktig tidpunkt

Detta förstod inte de som väntade på Herren år 1844. Efter det att tidpunkten var förbi, då de väntade Frälsaren, trodde de alltjämt att hans ankomst var nära. De ansåg att de hade nått fram till en betydelsefull kris och att Kristi verk som människans medlare inför Gud hade upphört. De trodde att Bibelns undervisning var, att människornas prövningstid skulle upphöra en kort tid före Herrens ankomst på himmelens skyar. Detta tycktes dem uppenbart av bibeltexter som talade om en tid, då människorna skulle söka, ropa och klappa på nådens dörr utan att den öppnas. De hade väntat Kristi återkomst. Nu frågade de sig själva: Är detta början till tidsperioden strax före hans ankomst? Efter det att de hade förkunnat varningen om domen som väntade, ansåg de att deras arbete för världen var avslutat. De kände inte längre något ansvar för syndares frälsning. De ogudaktigas fräckhet och hädiska hån tycktes dem vara ytterligare en bevis på, att Guds Ande hade lämnat dem som förkastat hans nåd. Allt detta styrkte dem i tron på att nådens tid var slut eller, som de då uttryckte det, att ”nådens dörr var stängd”.

Men klarare ljus kom i och med forskningen angående helgedomen. Nu förstod de, att det var riktigt att de 2.300 dagarna, som utlöpte år 1844, utmärkte en viktig kris. Men även om det var sant, att den hoppets och nådens dörr genom vilken människorna under 1.800 år hade haft tillgång till Gud, nu hade stängts, så hade en annan dörr öppnats. Förlåtelse för synd erbjöds människorna på grund av Kristi medlartjänst i det allraheligaste. Ett avsnitt av hans tjänst hade avslutats endast för att avlösas av ett nytt. Alltjämt fanns det ”en öppen dörr” till den himmelska helgedomen, där Kristus utförde tjänst för syndares bästa.

Han som öppnar och tillsluter

Nu insåg de, hur de skulle förstå de ord som Kristus i Uppenbarelseboken talar till församlingen just vid denna tidpunkt: ”Så säger den Helige, den Sannfärdige, han som har ’Davids nyckel’, han som ’upplåter och ingen kan tillsluta’, han som ’tillsluter och ingen upplåter’: Jag känner dina gärningar. Se, jag har låtit dig finna en öppen dörr, som ingen kan tillsluta.” — Upp. 3: 7, 8.

Det är de som i tro följer Jesus i det stora försoningsverket som blir frälsta genom hans medling för deras skull. De däremot som förkastar det ljus som belyser Jesu medlargärning, kan inte tillgodogöra sig den. Judarna, som förkastade det ljus som gavs vid Kristi första ankomst och vägrade att tro på honom som världens Frälsare, kunde inte få förlåtelse för synd genom honom. Då Jesus vid sin himmelsfärd med sitt eget blod gick in i den himmelska helgedomen för att låta denna medlartjänsts välsignelser strömma över sina lärjungar, blev judarna lämnade i fullständigt mörker. De fortsatte med sina meningslösa offer. Den tjänst som bestod av avbilder och skuggor hade avslutats. Den dörr som människorna tidigare hade gått in igenom för att få tillträde till Gud, var inte längre öppen. Judarna vägrade att söka honom där han fanns i helgedomen i himmelen. Därför fann de inte någon gemenskap med Gud. För dem var dörren stängd. De hade inte någon kunskap om Kristus som det sanna offret och som den ende medlaren hos Gud. Därför kunde de heller inte dra någon nytta av hans medlartjänst.

Den situation i vilken de icke-troende judarna befann sig, kastar ljus över de vårdslösa och icke-troendes situation bland bekännande kristna som medvetet underlåter att skaffa sig kunskap om vår nådefulle överstepräst verk. När översteprästen i den förebildliga tjänsten gick in i det allraheligaste måste hela Israel samlas omkring helgedomen. De måste allvarligt och uppriktigt ödmjuka sig inför Gud för att få förlåtelse för sina synder och undgå att utrotas ur folket. Hur mycket viktigare är det då inte att vi nu på den verkliga försoningsdagen förstår det arbete som vår överstepräst utför och känner de plikter som vilar på oss.

Människor kan inte ostraffat förkasta de varningar som Gud i nåd sänder dem. På Noas tid sände himmelen ett budskap till världen. Dessa människors räddning var beroende av att

de tog emot budskapet. Eftersom de förkastade varningen, togs Guds Ande bort ifrån detta syndiga släkte, och de omkom i vattenfloden. På Abrahams tid upphörde Guds barmhärtighet att tala till de ogudaktiga invånarna i Sodom, och alla med undantag av Lot och hans hustru och två döttrar förtärdes av elden, som föll ned från himmelen.

På samma sätt var det på Kristi tid. Guds Son förklarade ifråga om de otrogna judarna i denna generation: ”Se, edert hus skall komma att stå övergivet och öde.” — Matt. 23: 38. Med tanke på de sista dagarna säger samme mäktige Gud om dem som ”icke gåvo kärleken till sanningen rum så att de kunde bliva frälsta. Därför sänder ock Gud över dem villfarelsens makt, så att de sätta tro till lögnen, för att de skola bliva dömda, alla dessa som icke hava satt tro till sanningen,

utan funnit behag i orättfärdigheten.” — 2 Tess. 2: 10-12. Efterhand som de förkastar Bibelns undervisning tar han sin Ande bort från dem, och de överlämnas till de villfarelser som de älskar.

Men ännu talar Kristus för människorna inför Gud och medlar för dem. Han vill ge ljus åt dem som söker det. Även om de adventtroende i början inte förstod detta, blev det ändå klart för dem senare då betydelsen av de texter i Bibeln som förklarade deras verkliga situation gick upp för dem.

Då den händelse som de väntade år 1844 inte inträffade, kom en tid av stora påfrestningar för dem som ännu väntade Kristus. Deras enda tröst var ljuset som ledde deras tankar till helgedomen däruppe. Det visade dem var de stod. Några förkastade tron på den tidigare beräkningen av de profetiska tidsperioderna. De ansåg att den helige Andes mäktiga inflytande, som hade följt den milleritiska rörelsen kom från sataniska och mänskliga krafter. Men en annan grupp framhöll bestämt, att Herren hade lett dem i deras tidigare upplevelse. När de väntade och vakade och bad för att förstå Guds vilja, fick de se att deras överstepräst hade börjat en ny tjänst. Genom att följa honom i tro skulle de också förstå det avslutande verk som skulle utföras i församlingen. De fick en klarare syn på den första och den andra ängelns budskap. De blev också beredda att ta emot den tredje ängelns högtidliga varning i Uppenbarelsebokens 14:e kapitel och att förkunna den för världen.

Kapitel 25—USA inför framtiden

Bibelns allvarligaste varningar finns i Uppenbarelseboken, kapitel 13 och 14, och gäller människans frälsning idag och varnar för att ta vilddjurets märke i den sista stora krisen i världen. Vad är detta märke och hur kan vi undvika att ta det på oss? Detta är den mest väsentliga frågan i dag, eftersom vi lever i den allra sista tiden. Många av världens ledare inser att en stor, världsomfattande kris är mycket nära, men de står helt rådlösa inför den.”Guds tempel i himmelen öppnades och hans förbundsark blev synlig i hans tempel.” — Upp. 11: 19. Guds förbundsark finns i det allraheligaste, den andra avdelningen i helgedomen. Då tjänsten pågick i den jordiska helgedomen som var ”en avbild och en skugga av den himmelska”, öppnades denna avdelning bara på den stora försoningsdagen, då helgedomen skulle renas. Meddelandet om att Guds tempel i himmelen öppnats och att hans förbundsark hade blivit synlig, pekar därför fram till år 1844, då det allraheligaste i den himmelska helgedomen öppnades och då Kristus gick in dit för att utföra sin avslutande tjänst. De som i tro följde sin store överstepräst, då han började sin tjänst i det allraheligaste, såg där hans förbundsark. Då de studerade helgedomsproblemen förstod de den förändring som hade inträtt i Frälsarens tjänst. De förstod också att han nu utförde tjänst framför Guds ark, där han med sitt blod vädjade för syndaren.

Arken i det jordiska tabernaklet innehöll de två stentavlor på vilka buden i Guds lag hade skrivits. Arken var bara en förvaringsplats för lagens tavlor. Att de gudomliga buden fanns där, gjorde att den betraktades som helig och av stort värde. Då Guds tempel i himmelen öppnades, blev hans förbundsark synlig. Inne i det allraheligaste i himmelen hade den gudomliga lagen sin heliga förvaringsplats, den lag som hade talats av Gud själv under åskdunder på Sinai och som han med sitt eget finger hade skrivit på stentavlorna.

Guds lag i den himmelska helgedomen är det stora originalet. De bud som skrevs på stentavlorna och som Moses återger i Moseböckerna, var en korrekt avskrift av denna. De som kom fram till en förståelse av denna viktiga sak, kom också att förstå den gudomliga lagens helighet och oföränderlighet. Som aldrig tidigare förstod de den stora betydelsen av Frälsarens ord: ”Intill dess himmel och jord förgås, skall icke den minsta bokstav, icke en enda prick av lagen förgås.” — Matt. 5: 18. Eftersom Guds lag är en uppenbarelse av hans vilja, ett uttryck för hans väsen, måste den bestå för evigt som ett trofast vittne i skyn. (Ps. 89: 38.) Inte ett enda bud har upphävts, inte en bokstav eller en enda prick av lagen har förändrats. Psalmisten säger: ”Evinnerligen, Herre, står ditt ord fast i himmelen.” — Ps. 119: 89. ”Orygglig äro alla hans ordningar. De stå fasta för alltid och för evigt.” — Ps. 111: 7, 8.

I själva hjärtat av de tio buden finns det fjärde budet såsom det förkunnades: ”Tänk på sabbatsdagen, så att du helgar den. Sex dagar skall du arbeta och förrätta alla dina sysslor;

men den sjunde dagen är Herrens, din Guds sabbat; då skall du ingen syssla förrätta, ej heller din son eller din dotter, ej heller din tjänare eller din tjänarinna eller din dragare, ej heller främlingen som är hos dig inom dina portar. Ty på sex dagar gjorde Herren himmelen och jorden och havet och allt vad i dem är, men han vilade på sjunde dagen; därför har Herren välsignat sabbatsdagen och helgat den." - 2 Mos. 20: 8-11.

Guds Ande påverkade dessa som studerade Bibeln. De blev överbevisade om att de, utan att veta det, hade överträtt detta bud genom att inte ta hänsyn till Skaparens vilodag. De började då undersöka, varför man helighöll den första dagen i veckan i stället för den dag som Gud hade helgat. De kunde inte finna några bevis i Bibeln för att det fjärde budet hade avskaffats eller att sabbaten hade blivit förändrad. Den välsignelse som först hade knutits till den sjunde dagen, hade aldrig avlägsnats. I uppriktighet hade de sökt förstå och göra Guds vilja. Då de nu såg att de själva överträdde hans lag, blev de bedrövade. De gav uttryck för sin lojalitet mot Gud genom att helighålla hans sabbat.

Många och ihärdiga ansträngningar gjordes för att omkullkasta deras tro. Ingen kunde undgå att se, att om den jordiska helgedomen var en skugga och en avbild av den himmelska, så var den lag som låg i arken på jorden en exakt avskrift av den lag som fanns i arken i himmelen. Att godkänna sanningen om den himmelska helgedomen måste också innebära att de erkände kraven i Guds lag och sabbatens giltighet, såsom den påbjuds i det fjärde budet. Detta förklarar det bittra och starka motståndet mot denna konsekventa tolkning av Bibeln, som förde fram till att Kristi tjänst i den himmelska helgedomen klarlades. Människor försökte stänga den dörr som Gud hade öppnat och öppna den dörr som han hade stängt. Men "han som 'upplåter, och ingen kan tillsluta', han som 'tillsluter och ingen upplåter'", hade förklarat: "Se, jag har låtit dig finna en öppen dörr, som ingen kan tillsluta." (Upp. 3: 7, 8.) Kristus hade öppnat dörren eller tjänsten i det allraheligaste. Ljus lyste ut genom denna öppna dörr i den himmelska helgedomen. Man såg att det fjärde budet fanns i den lag som förvarades där. Det som Gud hade upprättat kunde ingen människa omkullkasta.

En tredubbel varning

De som hade tagit emot ljuset om Kristi medlartjänst och Guds lags eviga giltighet, fann att dessa sanningar framställdes i Uppenbarelsebokens 14:e kapitel. Budskapen i detta kapitel utgör en tredubbel varning som skall bereda jordens invånare för Herrens andra ankomst. (Se "Tillägg".) Förkunnelsen om att "stunden för hans dom har kommit" pekar på Kristi avslutande tjänst för människors frälsning. Den hänvisar till en sanning som måste förkunnas, intill dess att Frälsarens medlartjänst upphör och han vänder tillbaka till jorden för att hämta sitt folk.

Det domsverk som hade börjat 1844 måste fortsätta, till dess att allas öde har avgjorts, både de levandes och de dödas. Därför fortsätter det, intill dess att människosläktets nådetid är slut. För att människor skall kunna bereda sig för att bestå i domen, ljuder budskapet till dem: ”Frukten Gud och given honom ära!” ”Ja, tillbedjen honom som har skapat himmel och jord och hav och vattenkällor.” Resultatet av att ta emot detta budskap ligger i orden: ”Här gäller det. . . dem som hålla Guds bud och bevara tron på Jesus.” För att bereda sig för domen är det nödvändigt för människor att lyda Guds lag. Denna lag skall i domen vara måttstocken för människans liv. Aposteln Paulus förklarar: ”Alla de som med lag hava syndat skola genom lag bliva dömda. . . på den dag då Gud. . . genom Kristus Jesus dömer över vad som är fördolt hos människorna.” Och han säger att ”lagens görare skola förklaras rättfärdiga”. — Rom. 2: 12-16. Tron är av väsentlig betydelse när det gäller att leva efter Guds lag, ty ”utan tro är det omöjligt att täckas Gud”. Och ”allt som icke sker av tro, det är synd”. — Hebr.11: 6; Rom.14: 23.

Genom den första ängeln uppmanas människorna: ”Frukten Gud och given honom ära” och tillbed honom som himmelens och jordens Skapare. För att kunna göra detta måste de lyda hans lag. Den vise mannen säger: ”Frukta Gud och håll hans bud, ty det hör alla människor till.” Om man inte lyder hans bud kan ingen tillbedjan vara välbehaglig inför Gud. ”Däri består kärleken till Gud, att vi hålla hans hud.” ”Om någon vänder bort sitt öra och icke vill höra lagen, så är till och med bans bön en styggelse.” — Pred. 12: 13; 1 Joh. 5: 3; Ords. 28: 9.

Förpliktelsen att tillbedja Gud bygger på förhållandet att han är Skaparen och att alla andra varelser har honom att tacka för sin existens. Överallt i Bibeln, där hans krav på ära och tillbedjan framför hedningarnas gudar framhålls, hänvisas det till hans skaparmakt. ”Ty folkens alla gudar äro avgudar, men Herren är den som har gjort himmelen.” — Ps. 96: 5. ”Vid vem viljen I då likna mig, så att jag skulle vara såsom han? säger den Helige. Lyften upp edra ögon mot höjden och sen: vem har skapat allt detta?” ”Ty så säger Herren, han som har skapat himmelen, han som är Gud, han som har danat jorden och gjort den. . . : Jag är Herren och eljest ingen.” — Jes. 40: 25, 26; 45: 18. Psalmisten säger: ”Förnimmen, att Herren är Gud. Han har gjort oss, och icke vi själva.” ”Kommen, låtom oss tillbedja och nedfalla, låtom oss knäböja för Herren, vår Skapare.” — Ps. 100: 3; 95: 6. Och de heliga väsen som tillbeder Gud i himmelen ger som skäl för den hyllning de ägnar honom: ”Du, vår Herre och Gud, är värdig att mottaga pris och ära och makt, ty du har skapat allting.” — Upp. 4: 11.

I Uppenbarelsebokens 14:e kapitel uppmanas människorna att tillbedja Skaparen. Som ett resultat av detta trefaldiga budskap visar profetian oss en grupp människor som håller Guds bud. Ett av dessa bud visar direkt på Gud som Skaparen. Det fjärde budet förklarar: ”Den sjunde dagen är Herrens, din Guds sabbat; . . . Ty på sex dagar gjorde Herren

himmelen och jorden och havet och allt vad i dem är; men han vilade på sjunde dagen; därför har Herren välsignat sabbatsdagen och helgat den.” Angående sabbaten säger Herren vidare, att den är ”ett tecken. . . för att man må veta, att jag är Herren, eder Gud.” (2 Mos. 20: 10, 11, Hes. 20: 20.) Orsaken anges: ”Ty på sex dagar gjorde Herren himmel och jord, men på sjunde dagen vilade han och tog sig ro.” — 2 Mos. 31: 17.

”Sabbaten ligger därför som själva grunden för tillbedjan av Gud, eftersom den undervisar om denna stora sanning på det mest uttrycksfulla sätt som ingen annan instiftelse gör. Den sanna grunden för tillbedjan av Gud, inte bara på den sjunde dagen utan för all tillbedjan, finns i skillnaden mellan Skaparen och det och dem han skapat. Detta viktiga sakförhållande kan aldrig bi inaktuellt och får aldrig glömmas.” — J. N. Andrews, *History of the Sabbath*, kap. 27. Det var för att människor alltid skulle bli påminda om denna sanning som Gud instiftade sabbaten i Eden. Och så länge förhållandet att han är vår Skapare fortsätter att vara en orsak till att vi skall tillbedja honom, så länge kommer sabbaten att fortsätta att vara tecknet på och minnesmärket över detta. Om sabbaten hade firats överallt, skulle människors tankar och deras kärlek ha varit riktad mot Gud som den som var föremålet för deras aktning och tillbedjan, och det skulle aldrig ha existerat någon avgudadyrkare, ateist eller icke-kristen. Helighållandet av sabbaten är ett tecken på trohet mot den sanne Guden, mot ”honom som har skapat himmel och jord och hav och vattenkällor.” Det är en naturlig följd att det budskap, som befaller människor att tillbedja Gud och hålla hans bud, särskilt skall uppmana dem att lyda det fjärde budet.

I motsats till dem som håller Guds bud och har Jesu tro pekar en tredje ängel på en grupp, som på grund av sina villfarelser får en högtidlig och fruktansvärd varning: ”Om någon tillbeder vilddjuret och dess bild och tager dess märke på sin panna eller på sin hand, så skall han få dricka av Guds vredesvin.” — Upp. 14: 9, 10. Om vi skall förstå detta budskap, är det nödvändigt att vi förstår de symboler som används. Vad betecknar då djuret, bilden och märket?

Den profetiska framställning i vilken dessa symboler förekommer, börjar i Uppenbarelsebokens 12:e kapitel med draken som försökte förgöra Kristus, då denne föddes. Draken sägs vara Satan. (Upp. 12: 9.) Det var han som påverkade Herodes att döma Frälsaren till döden. Men det viktigaste redskap som den onde använde sig av i striden mot Kristus och hans folk under de första århundradena av den kristna tidsåldern, var det romerska riket. Här var hedendomen den förhärskande religionen. Under det att draken således först och främst är en bild på Satan, är den i andra hand en symbol på det hedniska Rom.

I Uppenbarelseboken 13: 1-10 skildras ett annat djur. Det ”liknade en panter” och draken gav detta djur ”sin makt och sin tron och gav det stor myndighet.” De flesta

protestanter har ansett att denna symbol är en framställning av påvedömet, som kom att äga den makt, det säte och den myndighet, som en gång tillhörde det gamla romerska riket. Om pantern står det: ”Det fick en mun sig given, som talade stora ord och vad hädiskt var. . . Och det öppnade sin mun till att föra hädiskt tal mot Gud, till att häda hans namn och hans tabernakel, och dem som bo i himmelen. Och det fick makt att föra krig mot de heliga och att övervinna dem; och det fick makt över alla stammar och folk och tungomål och folkslag.” Denna förutsägelse, som ganska exakt motsvarar beskrivningen av det lilla hornet i Daniels sjunde kapitel, avser utan tvivel påvedömet.

”Och det fick makt att så göra under fyrtiotvå månader.” Och, säger profeten: ”Jag såg ett av dess huvuden vara likasom sårat till döds.” Och han säger åter: ”Den som för andra bort i fångenskap, han skall själv bliva bortförd i fångenskap, den som dräper andra med svärd, han skall själv bliva dräpt med svärd.” Och de 42 månaderna är samma tid som ”en tid och tider och en halv tid”, tre och ett halv år, eller 1.260 dagar i Daniels sjunde kapitel, den tid under vilken påvedömet skulle förfölja Guds folk. Såsom nämnts i tidigare avsnitt började denna tidsperiod, då påvedömet kom till makten år 538 e. Kr. och den tog slut år 1798. Under detta år togs påven tillfånga av de franska stridskrafterna. Påvemakten fick sitt dödsår, och denna förutsägelse gick i uppfyllelse: ”Den som för andra bort i fångenskap, han skal själv bliva bortförd i fångenskap.”

En annorlunda nation

Vid denna tidpunkt framställs en annan symbol. Profeten säger: ”Och jag såg ett annat vilddjur stiga upp ur jorden; det hade två horn lika ett lamms.” — Upp. 13: 11. Djurets utseende och beteende visar att den nation som det symboliserar, är annorlunda än de som framställs genom tidigare symboler. De stora riken som härskat över jorden, framställdes för Daniel som rovdjur som kom upp då ”himmelens fyra vindar stormade fram mot det stora havet”. (Dan. 7: 2.) I Upp. 17:e kapitel förklarar en ängel att vatten representerar ”folk och människoskaror och folkslag och tungomål”. (Upp 17:15.) Vindar är en symbol på krig. Himmelens fyra vindar, som bröt fram övre det stora havet, är en bild på de fruktansvärda erövrings- och revolutionskrig som nationerna har använt sig av för att tillkämpa sig makten.

Men djuret med de två hornen liknade ett lamm som steg upp ur ”jorden”. I stället för att omstörta andra riken för att själv komma till makten, måste den nation som här framställs, uppträda på ett område som inte tidigare var i andras ägo, och växa upp gradvis och fredligt. Denna makt skulle därför inte uppstå bland de tätt befolkade, kämpande rikena i den gamla världen — detta oroliga hav av ”folk och människoskaror och folkslag”. Vi måste söka längre västerut.

Vilken nation i den ”nya världen” var det, som år 1798 höll på att komma till makten och som gav löfte om storhet och styrka och som tilldrog sig världens uppmärksamhet? Profetians uppfyllelse är så uppenbar, att det inte finns någon anledning till tvivel. Bara en enda nation och ingen annan motsvarar den bild som profetian tecknar. Det är U.S.A.

Utan att själva vara uppmärksamma på det har talare och historiker, när de har skildrat denna nations uppkomst och tillväxt, gång på gång använt sig av samma tankegång, ja, nästan exakt samma ord som den bibliske författaren. Profeten såg djuret ”stiga upp ur jorden”. Efter vad översättarna säger kan det ord som här återges med ”stiga upp” i bokstavlig mening översättas med att ”växa upp som en planta”. Och som vi har sett måste nationen växa fram inom ett område som tidigare inte har varit ockuperat. En framstående författare beskriver Förenta Staternas uppkomst och talar om *”mysteriet i hur hon växer fram ur intet”* och säger: *”Liksom ett tyst frö växte vi upp till ett rike.”* — G. A. Townsend, *The New World Compared With the Old,* sid. 462. En tidskrift i Europa beskrev 1850 Förenta Staterna som ett säreget rike som ”dök upp” och *”i all jordens stillhet* dagligen växte till in makt och stolthet” — *The Dublin Nation.* Edward Everett sade i ett föredrag om pilgrimsfäderna, som grundade denna nation: ”Sökte de efter en avsides liggande plats, oförarglig på grund av sin obemärkthet och trygg i sin avlägsna position, där den lilla församlingen i Leyden kunde få åtnjuta samvetsfrihet? Betrakta de mäktiga regioner över de i fredlig erövring. . . har burit korsets baner!” — Tal hållet i Plymouth, Massachusetts, den 22 dec. 1824, sid. 11.

Ungdom, oskuld och mildhet

”Och det hade två horn, lika ett lamms”. Lammhornen betecknar ungdom, oskuld och mildhet. Det var en passande karakteristik av Förenta Staterna, då detta rike i överensstämmelse med profetian höll på att växa fram år 1798. Bland de landsförvista kristna, som först flydde till Amerika och sökte en tillflyktsort undan prästers och furstars förtryck och intolerans, fanns det många som bestämde sig för att upprätta ett statsskick med borgerlig och religiös frihet. Deras synpunkter skrevs in i oavhängighetsförklaringen, som hävdar den stora sanningen att ”alla människor är skapade lika” och äger en omistlig rätt till ”liv, frihet och strävan efter lycka.”

Landets konstitution tillförsäkrar folket rätten till självstyre och bestämmer att folkvalda representanter skall utses och stifta lagarna. Religionsfrihet infördes också, så att varje enskild människa fick rätt att tillbedja Gud efter sitt eget samvete. Republikanism och protestantism blev de grundläggande principerna i landet. Dessa principer är orsaken till dess makt och välstånd. De undertryckta och nedtrampade inom kristenheten har vänt sig till detta land med intresse och förhoppningar. Miljoner har sökt sig dit. Förenta Staterna har intagit en plats bland de mäktigaste nationerna på jorden.

Men djuret med de lammlika hornen ”talade såsom en drake. Och det utövar det första vilddjurets hela myndighet i dess åsyn. Och det kommer jorden och dem som bo därpå att tillbedja det första vilddjuret, det vars dödssår blev läkt. . . det förmår genom sitt tal jordens inbyggare att göra en bild åt vilddjuret, det som var sårat med svärd, men åter kom till liv”. (Upp. 13: 11-14.)

De lammlika hornen och drakrösten visar på en slående motsättning mellan tal och handling hos denna nation som har framställts symboliskt. Nationen ”talade” genom sina lagstiftande och rättsliga myndigheters handlingar. Genom sådana handlingar skulle den förneka de liberala och fredliga grundsatser, som den godtagit som grund för sin politik. Förutsägelsen om att den skal tala ”som en drake” och utöva ”det första vilddjurets hela myndighet”, framställer klart en utveckling av en anda av ofördragsamhet och förföljelse, liknande den som kommit till uttryck bland de nationer som framställts under symbolen av draken och pantern. Och förklaringen att djuret med de två hornen ”kommer jorden och dem som bo därpå att tillbedja det första vilddjuret”, visar att denna nation kommer att använda sig av sin myndighet för att tvinga igenom en eller annan religiös förordning, som kommer att bli en hyllning till påvedömet.

En sådan handling kommer att stå i direkt strid mot grundsatserna i Förenta Staternas författning, i motsats till andan i dess fria institutioner, i strid mot de direkta och högtidliga förpliktelserna i oavhängighetsförklaringen och i strid med grundlagen. Nationens grundare försökte på ett klokt sätt att skydda sig mot att kyrkan skulle använda sig av världslig makt, med intolerans och förföljelse som ett ofrånkomligt resultat. Konstitutionen föreskriver att ”kongressen skall icke stifta någon lag angående införande av religion eller förbjuda fri religionsutövning” och att ”inga religiösa krav någonsin skall ställas som villkor för beklädande av något offentligt ämbete i Förenta Staterna”.

Bara genom att uppenbart åsidosätta dessa garantier för nationens frihet kan någon som helst religiös förordning genomdrivas med hjälp av borgerliga myndigheter. Men det inkonsekventa i ett sådant tillvägagångssätt är inte mer iögonfallande än det som kommer fram i symbolen: Djuret som har horn som ett lamm, som i sin bekännelse är rent, oskyldigt och milt, talar som en drake.

I strid mot grundsatserna

”Det förmår genom sitt tal jordens inbyggare att göra en bild åt vilddjuret.” Här beskrivs klart och tydligt ett samhällssystem, där den lagstiftande makten vilar hos folket. Detta är ett ytterst slående bevis för, att Förenta Staterna är den i profetian omtalade nationen.

Men vad är ”en bild åt vilddjuret”? och hur skall den uppstå? Bilden åstadkoms av det tvåhornade djuret och det är en bild *åt* det första djuret. Det kallas också en avbild *av* vilddjuret. För att få veta något om bildens natur och hur den kommer att uppstå, måste vi undersöka egenskaperna hos själva djuret, dvs. påvemakten.

Då den första kristna församlingen började bli moraliskt fördärvad, därför att den avvek från det rena evangeliet och införde hedniska seder och bruk, förlorade den Guds Ande och kraft. För att kunna härska över människornas samveten sökte den hjälp hos de världsliga makterna. Resultatet av detta blev påvedömet, en kyrka som härskade över statsmakterna och som använde sig av dessa för att befrämja sina egna avsikter, framförallt för att straffa ”kätteri”. Skall Förenta Staterna kunna göra en bild av djuret, måste den kyrkliga makten komma att härska över statsmakterna på ett sådant sätt att statens myndighet också används av kyrkan för att befrämja dess egna avsikter.

Överallt där kyrkan har fått världslig makt, har den använts till att straffa dem som avvikit från dess lärosatser. Protestantiska samfund, som har följt i den romerska kyrkans fotspår genom att alliera sig med världsliga makter, har visat samma benägenhet att inskränka samvetsfriheten. Den engelska kyrkans långvariga förföljelse av de frikyrkliga är ett exempel på detta. Under 1500- och 1600-talet blev tusentals frikyrkopredikanter tvingade att lämna sina församlingar och många, både präster och lekmän, dömdes till böter, tortyr och martyrdöd.

Det var avfällighet som kom den kristna kyrkan att i början söka hjälp hos de borgerliga myndigheterna, och detta banade väg för påvedömet — djuret. Paulus skriver: ”Ty först måste avfallet hava skett. . . fördärvets man hava trätt fram.” — 2 Tess. 2: 3. Så kommer också avfällighet inom kyrkan att bereda väg för vilddjurets bild.

Bibeln omtalar, att före Herrens ankomst skall ett religiöst avfall äga rum liknande det som inträffade under de första århundradena. ”Men det må du veta, att i de yttersta dagarna svåra tider skola komma. Ty människorna skola då vara självviska, penningkära, stortaliga, övermodiga, smädelystna, olydiga mot sina föräldrar, otacksamma, gudlösa, kärlekslösa mot sina närmaste, trolösa, begivna på förtal, omåttliga, tygellösa, *fientliga mot det goda*, förrädiska, besinningslösa, förblindade av högmod; *de skola älska vällust mer än Gud, de skola hava ett sken av gudsfruktan*, men skola icke vilja veta av dess kraft.” — 2 Tim. 3: 1-5. ”Men Anden säger uttryckligen, att i kommande tider somliga skola avfalla från tron och hålla sig till villoandar och till onda andars läror.” — 1 Tim. 4: 1. Satan kommer att arbeta ”med lögnens alla kraftgärningar och tecken och under och med orättfärdighetens alla bedrägliga konster”. Och alla de som ”icke gåvo kärleken till sanningen rum så att de kunde bliva frälsta” kommer att godta ”villfarelsens makt, så att de sätta tro till lögnen”. (2 Tess. 2:

9-11.) När detta stadium av ogudaktighet har uppnåtts, kommer samma resultat att följa som under de första århundradena.

De omfattande skiljaktigheterna i de protestantiska samfundens trosuppfattningar betraktas av många som ett avgörande bevis för, att inga försök att åstadkomma en påtvingad överensstämmelse i trosfrågor någonsin kommer att göras. Men det har under många år inom de protestantika samfunden funnits en stämning till förmån för ett samgående, grundat på gemensam trosuppfattning. För att åstadkomma en sådan union måste diskussion om sådana saker, där alla inte är överens undvikas — hur nödvändigt det än må vara från biblisk ståndpunkt.

I en predikan som hölls 1846, förklarade Charles Beecher: ”De evangeliska protestantiska kyrkosamfunden, ända upp i toppskikten, formas inte bara under en fruktansvärd press av enbart människofruktan. De lever, andas och arbetar dessutom under förhållanden som är totalt korrumperade och som vid varje tillfälle vädjar till alla lägre sidor i deras natur att förtiga sanningen och böja knä för avfälligheten. Var det inte så det gick med den romerska kyrkan? Lever vi inte dess liv på nytt? Och vad är det som väntar oss i den närmaste framtiden? Ett nytt allmänt kyrkomöte! En världskonvention! Evangelisk allians och universell trosbekännelse!” — Predikan över ”The Bible a Sufficient Creed”, hållen vid Fort Wayne, Indiana, 22 febr. 1846. Och när man kommit så långt är det bara ett steg som återstår till användandet av makt för att uppnå full enighet.

Den ofrånkomliga följden

När de ledande kyrkosamfunden i Förenta Staterna har slutit sig samman kring sådana trosläror som är gemensamma för dem alla, och de får statsmakterna att genomdriva deras dekret och att stödja deras förordningar, kommer det protestantiska Amerika att ha upprättat en bild av den romersk-katolska hierarkin. Den ofrånkomliga följden blir, att de annorlunda tänkande åläggs borgerliga straff.

Djuret med de två hornen ”förmår alla, både små och stora, både rika och fattiga, både fria och trälar, att låta giva sig ett märke på högra handen eller på pannan, så att ingen får vare sig köpa eller sälja något, utom den som är märkt med vilddjurets namn eller dess namns tal”. (Upp. 13: 16, 17.) Den tredje ängelns varning lyder: ”Om någon tillbeder vilddjuret och dess bild och tager dess märke på sin panna eller på sin hand, så skall ock han få dricka av Guds vredesvin.” ”Djuret” som omtalas här och som det tvåhornade djuret skall tvinga människorna att tillbedja, är det första djuret i Upp. 13:e kapitel, pantern eller påvemakten. ”Vilddjurets bild” betecknar den form av en avfällig protestantism som uppstår, när de protestantiska samfunden söker hjälp hos de borgerliga myndigheterna för

att tvinga annorlunda tänkande att följa deras dogmer. Vad ”vilddjurets märke” är, återstår att definiera.

Efter varningen att tillbedja vilddjuret och dess bild fortsätter profetian: ”Här gäller det för de heliga att hava ståndaktighet, för dem som hålla Guds bud och bevara tron på Jesus.” De som håller Guds bud, framställs alltså som en motsats till dem som tillbeder vilddjuret och dess bild och tar dess märke. Härav följer att lydnad för Guds lag å ena sidan och överträdelse av den å den andra, kommer att utmärka skillnaden mellan dem som tillbeder Gud, och dem som tillbeder vilddjuret.

Det som särskilt kännetecknar vilddjuret och därmed också dess avbild, är att de bryter mot Guds bud. Daniel säger om det lilla hornet, påvemakten: ”Han skall sätta sig i sinnet att förändra heliga tider och lagar.” — Dan. 7: 25. Och Paulus beskriver samma makt som ”syndens människa”, som skulle upphöja sig över allt vad gud heter. Den ena profetian kompletterar den andra. Bara genom att förändra1 Guds lag kunde påvemakten upphöja sig över Gud. Var och en som förstår detta och ändå följer den förändrade lagen, hyllar den makt som genomförde förändringen. En sådan lydnadshandling för påvliga lagar är ett tecken på trohet mot påvemakten i stället för mot Gud. 1. Givetvis kunde inte påvekyrkan i verkligheten förändra Guds lag, ingen människa förmår att tvinga Honom därtill! Däremot förfalskade kyrkan lagen i Katekesen. På så vis förändrades Guds Tio Bud från Andra Moseboken 20:3-17 i människors *sinnen.* Därmed började man att hålla sig till den förfalskade versionen och härigenom visa påven lydnad.

Påvemakten har försökt förändra Guds lag. Det andra budet som förbjuder tillbedjan av beläten och bilder, har strukits ur lagen, medan det fjärde budet har förändrats, så att det kan ge rätt att helighålla den första dagen i stället för den sjunde.

Förmätna maktanspråk

Som skäl till att utesluta det andra budet hävdar katolikerna, att det är överflödigt, eftersom det är inbegripet i det första, och anser att de framställer lagen på det sätt som det var Guds mening att vi skulle förstå den. Detta menar de kan inte vara den förändring som profeten förutsäger, eftersom han ger uttryck för en medveten, avsiktlig förändring: ”Han skall sätta sig i sinnet att förändra heliga tider och lagar.” Förändringen av det fjärde budet är en exakt uppfyllelse av profetian. Den enda auktoritet de åberopar sig av för denna förändring är kyrkans. Här upphöjer sig påvemakten uppenbart över Gud.

De som tillbeder Gud kommer att framför allt identifieras genom sin lydnad för det fjärde budet — eftersom det är ett tecken på hans skapande makt och ett uttryck för hans anspråk på människans vördnad och tillbedjan. De som tillbeder vilddjuret kommer att särskilt utmärka sig för sina ansträngningar att riva ned Skaparens minnesmärke och att

upphöja den dag som den romerska kyrkan har instiftat. Då påvemakten för första gången framförde sina arroganta påståenden om sin egen makt var det till förmån för söndagen. (Se ”Tillägg”.) Första gången den tog statens makt till hjälp var för att tvinga människor att helighålla söndagen som ”Herrens dag.” Men Bibeln framhåller den sjunde dagen och inte den första dagen som Herrens dag. Kristus sade: ”Så är då Människosonen herre också över sabbaten.” Det fjärde budet säger: ”Den sjunde dagen är Herrens, din Guds, sabbat.” Och genom profeten Jesaja kallar Herren den ”min heliga dag.” (Mark. 2: 28; 2 Mos. 20: 10; Jes. 58: 13.)

Det sägs ofta att Kristus förändrade sabbaten, men detta är ett påstående som motbevisas av hans egna ord. I sin Bergspredikan förklarade han: ”I skolen icke mena, att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har icke kommit för att upphäva, utan för att fullborda. Ty sannerligen säger jag eder: Intill dess himmel och jord förgås, skall icke den minsta bokstav, icke en enda prick av lagen förgås, förrän det allt har fullbordats. Därför, den som upphäver ett av de minsta bland dessa bud och lär människorna så, han skall räknas för en av de minsta i himmelriket; men den som håller dem och lär människorna så, han skall räknas för stor i himmelriket.” — Matt. 5: 17-19.

Protestanterna medger i allmänhet att Bibeln inte innehåller några bevis för att sabbaten har förändrats. Detta framhålls tydligt i verk som getts ut av det amerikanska traktatsällskapet och den amerikanska söndagsskolföreningen. En av dessa skrifter erkänner: ”Nya testamentet är helt tyst när det gäller ett bestämt bud om sabbaten (söndagen den första dagen i veckan) eller någon bestämd regel för att den skall hållas helig.” — George Elliott, *The Abiding Sabbath*, sid. 184.

En annan säger: ”Fram till tidpunkten för Kristi död hade inte någon förändring gjorts med dagen.” Och ”så långt källorna visar. . . gav de (apostlarna) ingen uttrycklig befallning, som påbjöd att den sjunde dagens sabbat skulle avskaffas och att den skulle helighållas på den första dagen i veckan.” — A. E. Waffle, *The Lord’s Day*, sid. 186-188.

Katolikerna medger att förändringen av sabbaten har gjorts av deras kyrka och att protestanterna genom att iaktta söndagen erkänner dess makt. I *Catholic Catehism of Christian Religion*, sägs som svar på en fråga om vilken dag som skall iakttas i lydnad för det fjärde budet: ”Under den gamla lagen var lördagen helgdag, men kyrkan, som har undervisats av Kristus och vägletts av Guds Ande, har infört söndagen i stället för lördagen. Därför håller vi nu den första dagen och inte den sjunde helig. Söndagen betyder och är nu Herrens dag.”

Självtagen auktoritet

Som tecknet på den katolska kyrkans auktoritet hävdar katolska författare att ”den har förändrat sabbaten till söndagen något som protestanterna godkänner. . . eftersom de helighåller söndagen och därmed erkänner kyrkans makt att införa festdagar och att förklara det som synd när de överträder dess påbud”. — Henry Tuberville, *An Abridgment of the Christian Doctrine*, sid. 58. Vad är då förändringen av sabbaren annat än ett tecken eller ett märke på den romerska kyrkans auktoritet — ”vilddjurets märke”.

Den romerska kyrkan har inte frångått sitt krav på överhöghet, och världen och de protestantiska kyrkosamfunden godtar en vilodag som är den romerska kyrkans verk. Samtidigt som de förkastar den bibliska vilodagen medger de i själva verket att dess krav är berättigat. De kan åberopa sig av traditioner och kyrkofädernas auktoritet för denna förändring. Men när de gör det åsidosätter de just den grundsats som skiljer dem från romarkyrkan — att Bibeln och inte någonting annat än Bibeln är trosgrunden för protestanternas religion. Katolikerna kan se att de bedrar sig själva och att de medvetet sluter ögonen för de faktiska förhållandena i denna sak. Efterhand som rörelsen för att framtvinga helighållandet av söndagen vinner anslutning, gläder de sig och känner sig överbevisade om, att det till slut skall medföra att hela den protestantiska världen förs in under romerska kyrkans fanor.

Den romerska kyrkans anhängare förklarar att ”när protestanterna helighåller söndagen, är detta en hyllning som de, trots sin inställning, ger åt (den katolska) kyrkans auktoritet”. — Mgr. Segur, *Plain Talk About the Protestantism of Today*, sid. 213. När de protestantiska samfunden genomdriver helighållandet av söndagen genomdriver de därmed tillbedjan av påvemakten eller vilddjuret. De som förstår vad det fjärde budet kräver och väljer att helighålla den falska sabbaten i stället för den sanna, ärar därmed den makt som ensam har påbjudit det. Men just genom en sådan handling som genomdriver en religiös plikt med världslig makt, kommer församlingen själv att bli en bild av vilddjuret. När helighållandet av söndagen genomförs med makt i Förenta Staterna, innebär det i själva verket att man tvingar människor att tillbedja vilddjuret och dess bild.

Gångna generationers kristna helighöll söndagen i tro att de höll den bibliska vilodagen. Det finns ännu sanna kristna i alla kyrkosamfund, den romersk-katolska kyrkan inte undantagen, som tror att söndagen är den vilodag som Gud har bestämt. Gud godtar deras uppriktiga avsikt och deras ärlighet inför honom. Men när helighållandet av söndagen genomförs genom lagstiftning och när världen blir upplyst om att den sanna sabbaten skall helighållas, kommer var och en, som överträder Guds befallning för att lyda ett bud som inte har någon högre auktoritet än den romerska kyrkans, att sätta påvemakten över Gud. Han hyllar därigenom den romerska kyrkan och den makt som genomdriver den ordning som den romerska kyrkan har infört. Han tillbeder vilddjuret och dess avbild. När människor förkastar den dag som Gud har förklarat vara tecknet på hans auktoritet och i dess ställe ärar

det som Rom har valt som tecken på sin överhöghet, godtar de tecknet på lydnad för den romerska kyrkan — ”vilddjurets märke”. Och inte förrän denna sak har tydligt framhållits för människorna och de ställs inför valet mellan Guds bud, och människors bud, kommer de som fortsätter i överträdelse, att ta emot ”vilddjurets märke”.

Den tredje ängelns budskap innehåller det mest fruktansvärda hot som någonsin riktats mot människor. Det måste vara en fruktansvärd synd som är orsak till att Guds vrede nedkallas, oblandad med nåd. Människor skall inte hållas i okunnighet om denna betydelsefulla sak. Varningen för denna synd skall förkunnas för världen innan Guds straffdomar hemsöker den, för att alla skall förstå varför dessa kommer och få tillfälle att undgå att drabbas av dem. Profetian förklarar att den första ängeln förkunnar ett budskap för ”alla folkslag, stammar, tungomål och folk.” Den tredje ängelns varning, som är en del av samma trefaldiga budskap, skall inte bli mindre vida känt. Enligt profetian skall det förkunnas med hög röst av en ängel som flyger fram uppe i himlarymden, och det kommer att tilldra sig världens uppmärksamhet.

När vi nått denna fas av striden, kommer kristenheten att indelas i två grupper — de som håller Guds bud och bevarar Jesu tro och de som tillbeder vilddjuret och dess bild och tar emot dess märke. Även om kyrka och stat förenar sina krafter för att tvinga ”alla, både små och stora, både rika och fattiga, både fria och trälar”, att ta emot ”vilddjurets märke” kommer ändå inte Guds folk att ta emot det. (Upp 13: 16.) Profeten på Patmos ser ”dem som hade vunnit seger över vilddjuret, med dess bild och dess namns tal, stå vid glashavet, med Guds harpor i sina händer. Och de sjöngo Moses, Guds tjänares, sång och Lammets sång”. (Upp. 15: 2, 3.)

Kapitel 26—Vändpunkten

Bibeln är en guldgruva, full med värdefulla sanningar. Vi bör tacka Gud för att vi har frihet att studera den. Följande kapitel ger oss insikt i Guds plan, genom att det berättar om sedan länge glömda sanningar. Dessa sanningar hjälper oss att utveckla en karaktär som gör oss lämpliga för det eviga, himmelska hemmet. Den sabbatsreform som skall genomföras under den sista tiden har tydligt framställts i Jesajas profetia: ”Så säger Herren: Akten på vad rätt är, och även rättfärdighet, ty min frälsning kommer snart, och snart bliver min rättfärdighet uppenbarad. Säll är den människa som gör detta, den människoson som står fast därvid, den som håller sabbaten så att han icke ohelgar den, och den som avhåller sin hand från att göra något ont.” ”Och främlingarna som hava slutit sig till Herren för att tjäna honom och för att älska Herrens namn och så vara hans tjänare, alla som hålla sabbaten, så att de icke ohelga den, och som stå fast vid mitt förbund, dem skall jag låta komma till mitt heliga berg och giva dem glädje i mitt bönehus.” — Jes. 56: 1, 2, 6, 7.

Dessa ord avser den kristna tidsåldern, såsom vi ser av sammanhanget: ”Så säger Herren, Herren, han som församlar de fördrivna av Israel: Jag skall församla ännu flera till honom utöver dem som redan äro församlade till honom.” — Vers 8. Här antyds hedningarnas insamlande genom evangelium. Och det uttalas en välsignelse över dem som ger akt på sabbaten. Sabbatsbudets giltighet sträcker sig alltså längre än till Kristi korsfästelse, uppståndelse och himmelsfärd. Det gäller också i den tid då hans tjänare skall förkunna det glada budskapet för alla folkslag.

Genom samma profet befaller Herren: ”Lägg vittnesbördet ombundet och lagen förseglad i mina lärjungars hjärtan.” — Jes. 8: 16. Lagstiftarens sigill i Guds lag finner vi i det fjärde budet. Av alla de tio buden är detta det enda som anger både laggivarens namn och hans titel. Det förklarar att han är himmelens och jordens Skapare och konstaterar därmed hans rätt att äras och tillbedjas framför alla andra. Med undantag för detta enda bud finns det inte någonting i de tio budens lag, som visar vem som har auktoritet att utge denna lag. Då påvemakten förändrade sabbaten togs sigillet bort från lagen. Jesu lärjungar uppmanas att återinsätta det igen genom att upphöja den sabbat som det fjärde budet påbjuder, på dess rättmätiga plats som Skaparens minnesmärke och som tecknet på hans auktoritet.

”Till lagen, till vittnesbördet!” Under det att inbördes motstridiga lärosatser och teorier överflödar, är Guds lag den ofelbara regeln med vilken alla synpunkter, all undervisning och alla teorier skall prövas. Profeten säger: ”Om de inte talar efter dessa ord är det på grund av att det inte finns något ljus i dem.” — Jes. 8: 20 (KJV).

Återupprätta grundvalarna

Åter ljuder befallningen: ”Ropa med full hals utan återhåll; häv upp din röst såsom en basun och förkunna för mitt folk deras överträdelse, för Jakobs hus deras synder.” De som här tillrättavisas för sina överträdelser, är inte den ogudaktiga världen utan de som Herren räknar som ”mitt folk”. Han säger vidare: ”Väl söka de mig dag ut och dag in och vilja hava kunskap om mina vägar. Såsom vore de ett folk, som övade rättfärdighet och icke övergåve sin Guds rätt.” — Jes. 58: 1, 2. Här framställs en grupp människor som anser att de är rättfärdiga, och visar stort intresse för att tjäna Gud. Men den store hjärterannsakarens stränga och allvarliga tillrättavisning visar att de trampar de gudomliga buden under fötterna.

Profeten påpekar vilket bud det är som har blivit åsidosatt: ”Du skall åter upprätta grundvalar ifrån forntida släkten och du skall kallas ’han som murar igen revor’, ’han som återställer stigar, så att man kan bo i landet’. Om du är varsam med din fot på sabbaten, så att du icke på min heliga dag utför dina sysslor; om du kallar sabbaten din lust och Herrens helgdag en äredag, ja, om du ärar den, så att du icke går dina egna vägar eller sköter dina sysslor eller talar tomma ord, då skall du finna din lust i Herren.” — Jes. 58: 12-14. Denna profetia är tillämplig också på vår tid. Revan i Guds lag åstadkoms då den romerska kyrkan förändrade sabbaten, men tiden har kommit då denna gudomliga institution skall återupprättas. Revan skall muras igen och de grundvalar som har legat öde från släkte till släkte, skall åter byggas upp.

Sabbaten, som helgades genom att Skaparen själv visade på den och välsignade den, helighölls av Adam i hans syndfria tillstånd i Eden. När Adam hade fallit och hade ångrat sig och blev utdriven från sitt lyckliga hem, firade han alltjämt sabbaten. Den helighölls av alla patriarkerna från Abel till den rättfärdige Noa, till Abraham och Jakob. Då det utvalda folket befann sig i slaveri i Egypten, var det många som under det avguderi som härskade, förlorade kunskapen om Guds lag. Men då Herren befriade Israel, förkunnade han mäktigt och majestätiskt sin lag för den församlade folkmängden, för att de skulle få kännedom om hans vilja och frukta och lyda honom under alla tider.

Från denna dag och fram till vår egen tid har kunskapen om Guds lag upprätthållits på jorden. Sabbaten har såsom den framställs i det fjärde budet, blivit helgad. Även om det lyckades ”syndens människa” att förtrampa Guds heliga dag, så finner vi, att det till och med under den påvliga maktperioden alltjämt fanns trofasta människor som på undangömda platser helighöll den dagen. Sedan Reformationen har det i varje släktled funnits några som har helighållit den. Trots förföljelse och hån har människor hela tiden vittnat om Guds lags eviga giltighet och om den heliga förpliktelsen att hålla den sabbat som instiftades vid skapelsen.

Dessa sanningar skall, såsom de framställs i Upp. 14:e kapitel i samband med det ”eviga evangeliet”, kännetecknа Kristi församling på den tid då Frälsaren kommer tillbaka. Resultatet av det trefaldiga budskapet ser vi i förklaringen: ”Här gäller det för de heliga att hava ståndaktighet, för dem som hålla Guds bud och bevara tron på Jesus.” Detta budskap är det sista som skall förkunnas, innan Herren kommer tillbaka. Strax efter det att det har blivit förkunnat, ser profeten Människosonen komma i härlighet för att inbärga jordens skörd.

De som tog emot ljuset om helgedomen och om att Guds lag är oföränderlig, fylldes av glädje och förundran över skönheten och harmonin i det system av sanningar som nu började klarna för dem. De ville att det ljus som blivit så dyrbart för dem, skulle bli känt av alla kristna. De kunde inte tro annat än att dessa skulle ta emot det med glädje. Men många som gav sig ut för att vara Kristi efterföljare ville inte veta av de sanningar som skulle skilja dem från världen. Lydnad för det fjärde budet krävde ett offer som de flesta drog sig undan för.

Ohållbart argument

Då förpliktelsen att helighålla sabbaten framhölls, var det många som argumenterade från världslig ståndpunkt. De sade: ”Vi har alltid helighållit söndagen. Våra förfäder höll den, och många goda och fromma människor dog som glada och lyckliga söndagshållare. Om de hade rätt så har också vi rätt. Om vi skall hålla den nya sabbaten helig, kommer vi att skilja oss ifrån andra människor och kommer inte att få något inflytande över dem. Vad kan en liten grupp som firar den sjunde dagen, hoppas kunna uträtta mot hela världen som firar söndagen.” Med liknande argument försökte judarna försvara sitt tillvägagångssätt när de förkastade Kristus. Gud hade funnit behag till deras fäder, då de frambar sina offer. Varför skulle inte deras barn vinna frälsning, när de gjorde detsamma? Så var det också på Luthers tid. Anhängarna av den romerska kyrkan gjorde gällande, att sanna kristna dog i den katolska tron och att denna tro därför var tillräcklig för frälsning. Ett sådant sätt att tänka är ett effektivt hinder för varje framsteg i kristen tro och kristet liv.

Många framhöll att helighållandet av söndagen hade varit en utbredd tradition inom kyrkan under många hundra år. Detta argument bemöttes med att sabbaten och firandet av den var ännu äldre och ännu mera utbredd. Den är lika gammal som jorden själv och har godkänts både av änglar och av Gud. Då jordens grundvalar blev lagda, då morgonstjärnorna tillsammans jublade, lades grunden till sabbaten. (Job 38: 6, 7; 1 Mos. 2: 1-3.) Denna institution har därför rätt att kräva vår aktning. Den instiftades inte av någon mänsklig myndighet och vilar inte på mänskliga traditioner. Den upprättades av ”den gamle” och har påbjudits i hans heliga Ord.

Då folkets uppmärksamhet riktades mot frågan om en sabbatsreform, förvanskade populära präster Guds ord och gav sådan tolkning åt dess undervisning, som bäst skulle

lugna dem som frågade. De som själva studerade Bibeln godtog tolkningar som stämde överens med deras önskemål. Med hjälp av spekulativa argument och kyrkofädernas traditioner försökte många att omkullkasta sanningen. De som kämpade för den, måste hålla sig till Bibeln för att försvara sabbatsbudets giltighet. Ödmjuka människor, som uteslutande var utrustade med Guds ord, motstod angreppen från lärda män som till sin förvåning och förbittring upptäckte, att deras sofistiska vältalighet inte hade någon makt över de enkla och rättframma tankegångarna hos de män som hade mer kunskap om Bibeln än om akademiska spetsfundigheter.

I brist på bibliskt stöd för sin uppfattning använde motståndarna andra argument. Men de glömde att samma sätt att argumentera användes mot Kristus och hans apostlar, då de med outtröttlig uthållighet hävdade: ”Varför förstår inte våra stora och lärda män läran om sabbaten? Bara få tror som ni. Det är otänkbart att ni har rätt och att alla de lärda männen i världen har fel.”

Som svar på sådana argument behövde de som trodde på Bibeln bara hänvisa till Bibelns lära och till hur Gud lett sitt folk genom alla tider. Gud verkar genom dem som hör och lyder hans röst, de som är villiga till att förkunna sanningar som inte passar människor, vad det än må kosta och som inte fruktar för att påpeka populära synder. Orsaken till att Gud inte oftare väljer lärda män och personer i hög samhällsställning till att leda i reformationsrörelser är att de sätter sin tillit till sina doktriner, teorier och teologiska system. De känner inte något behov av att undervisas av Gud. Bara de som har personlig kontakt med visdomens källa, kan förstå och förklara Bibeln. Människor med ringa skolutbildning kallas ibland att förkunna sanningen, inte därför att de är okunniga utan därför att de saknar den självtillräcklighet som hindrar dem från att undervisas av Gud. De har gått i lära i Kristi skola. Deras ödmjukhet och lydnad gör dem stora. Genom att meddela dem kunskap om Bibelns sanningar visar Gud dem en heder som är så stor, att jordisk heder och mänsklig storhet kommer att synas obetydlig i jämförelse med den.

Flertalet av dem som väntade på Kristus förkastade sanningen om helgedomen och Guds lag. Många förkastade sin tro på adventrörelsen och anslöt sig till osunda och motstridiga uppfattningar om de profetior som gällde detta verk. Många drogs in i misstaget att upprepade gånger fastställa en tid för Kristi ankomst. Ljuset som nu lyste över den himmelska helgedomen, skulle ha visat dem att ingen profetisk tidsperiod sträcker sig ända fram till Frälsarens återkomst Den exakta tidpunkten för denna händelse har inte förutsagts. Men de vände sig bort ifrån ljuset och fortsatte att fastställa den ena tidpunkten efter den andra for Herrens ankomst. Varje gång blev de missräknade.

Förväntningar utan stöd

Då församlingen i Tessalonika godtog vilseledande uppfattningar om Kristi återkomst rådde aposteln Paulus dem att omsorgsfullt pröva sitt hopp, och sina förväntningar med Guds ord. Han hänvisade dem till profetior som avslöjade händelser som skulle äga rum, innan Kristus skulle komma tillbaka. Han visade att de inte hade något skäl att vänta honom på sin tid. ”Låten ingen bedraga eder, på vad sätt det vara må”, var hans varnande ord. (2 Tess. 2: 3.) Om de skulle hänge sig åt förväntningar som inte hade något stöd i Bibeln, skulle de förledas till att handla felaktigt. Missräkningen skulle utsätta dem för de icke-kristnas hån. De skulle vara i fara att ge efter för missmod. De skulle frestas att börja tvivla på de sanningar som var betydelsefulla för deras frälsning. Apostelns förmaning till de troende i Tessalonika innehåller en betydelsefull lärdom för dem som lever på den sista tiden. Många av dem som väntade Kristus, hade känt att om de inte kunde förankra sin tro vid en bestämd tidpunkt för Herrens återkomst, skulle de inte kunna vara lika ivriga och nitiska då det gällde att bereda sig. Men när förhoppningarna väcks gång på gång, bara för att gå om intet, får tron en sådan chock att det blir nära nog omöjligt att påverkas av profetians stora sanningar.

Att en bestämd tidpunkt för domen skulle förkunnas i det första budskapet hade bestämts av Gud. Den beräkning av de profetiska tidsperioder som budskapet byggde på och som visade att de 2.300 dagarna skulle utgå på hösten 1844 kunde inte ifrågasättas. De upprepade försöken att finna nya tidpunkter för början eller avslutningen av de profetiska perioderna, tillsammans med de ohållbara påståenden som är nödvändiga för att stödja sådana slutsatser, tjänar inte bara till att leda tankarna bort från sanningen för vår tid. De är också ett hån mot varje försök att förklara profetiorna. Ju oftare någon bestämmer en exakt tidpunkt för Jesu andra ankomst och ju större utbredning en sådan uppfattning får, dess bättre motsvarar det den ondes avsikt. När tidpunkten har passerat inspirerar han till förlöjligande och förakt mot dem som hävdat den. Därigenom uppnådde han att väckelserörelsen som förkunnade Kristi ankomst 1843 och 1844 blev vanärad. De som håller fast vid denna villfarelse kommer till slut att förlägga Kristi återkomst till en tidpunkt som ligger alltför långt in i framtiden. Därigenom blir de invaggade i en falsk säkerhetskänsla. Många kommer inte att inse bedrägeriet förrän det är för sent.

Det gamla Israels historia illustrerar på ett slående sätt det som de som väntade Kristus, fick uppleva. Gud ledde sitt folk i den milleritiska rörelsen på samma sätt som han ledde Israels barn ut ur Egypten. I den stora missräkningen, blev deras tro prövad, på samma sätt som hebréernas vid Röda Havet. Om de alltjämt hade förtröstat på den ledande hand som hade varit med dem i deras tidigare upplevelser, skulle de ha fått se Guds frälsning. Om alla de som arbetade tillsammans under verksamheten år 1844, hade tagit emot den tredje ängelns budskap och förkunnat det i den helige Andes kraft, skulle Herren ha utfört mäktiga ting genom deras ansträngningar. En flod av ljus skulle ha strömmat ut över världen.

Jordens invånare skulle för länge sedan ha varit varnade. Det avslutande verket skulle ha slutförts. Kristus skulle ha kommit för att återlösa sitt folk.

Det var inte Guds vilja att Israel skulle vandra 40 år i öknen. Han ville föra dem direkt in i Kanaans land och låta dem bosätta sig där som ett heligt och lyckligt folk. Men ”det var för otros skull, som de icke kunde komma ditin.” — Hebr. 3: 19. På grund av synd och avfällighet dukade de under i öknen medan andra växte upp för att gå in i löftets land. Det var inte heller Guds vilja att Kristi återkomst skulle dröja så länge eller att hans folk skulle tillbringa så många år i denna värld av synd och sorg. Men otro skilde dem från Gud. Därför att de inte ville utföra det verk som han hade ålagt dem, utsågs andra till att förkunna budskapet. I sin barmhärtighet med världen uppskjuter Jesus sin ankomst för att syndare skall få tillfälle att höra varningen och söka skydd hos honom, innan Guds vrede utgjuts.

Sanningen väcker motstånd

Nu, liksom i gångna tider, kommer förkunnelsen av en sanning som tillrättavisar tidens synder och villfarelser, att väcka motstånd. ”Ty var och en som gör, vad ont är, han hatar ljuset och kommer icke till ljuset, på det att hans gärningar icke skola bliva blottade.” — Joh. 3: 20. När människor inser att de inte kan finna stöd för sin ståndpunkt i Bibeln, beslutar sig många för att hålla fast vid sin villfarelse till varje pris. I sin ondska angriper de dem som står fasta i sitt försvar för en sanning som inte är populär, och angriper deras karaktär och deras bevekelsegrunder. Samma taktik har använts i varje tidsålder. Elia blev beskylld för att dra fördärv över Israel. Jeremia ansågs vara en förrädare. Paulus beskylldes för att vanhelga templet. Ända ifrån den tiden och in i nutiden har de som velat vara trogna mot sanningen, blivit stämplade som upprorsmakare, villolärare eller splittrare. Skaror av människor som saknar tro för att kunna godta profetians tillförlitliga ord, kommer att i blind godtrogenhet godta varje anklagelse mot dem som vågar tillrättavisa tidens fördärv. Denna anda kommer att bli allt vanligare och vanligare. Bibeln säger klart, att vi närmar oss en tid då de borgerliga lagarna i sådan grad kommer att stå i strid mot Guds lag, att var och en som vill lyda de gudomliga buden, utsätter sig för att anklagas och straffas som en brottsling.

Vilka förpliktelser har då sanningens budbärare under sådana förhållanden? Skall han dra slutsatsen att sanningen inte bör framhållas, eftersom det enda den åstadkommer är att väcka människor till att motsätta sig dess krav? Nej, han har lika liten orsak att hålla Guds ords vittnesbörd tillbaka som reformatorerna hade i gångna tider. Den trons bekännelse som martyrer och heliga män har avlagt, har skrivits ned för efterkommande släktens bästa. Dessa levande exempel på helighet och orubblig integritet har förmedlats ned genom tiderna för att väcka mod hos dem som nu kallas att framstå som Guds vittnen. De tog emot nåd och sanning, inte för sig själva enbart utan för att genom dem Guds kunskap skulle upplysa

jorden. Har Gud gett ljus åt sina tjänare i denna generation? I så fall skall de låta det lysa för världen.

Förpliktande ansvar

Till en som i gångna tider talade i Herrens namn, sade han: ”Men Israels hus vill icke höra på dig, ty de vilja icke höra på mig.” ”Tala mina ord till dem, evad de höra på dem eller icke.” — Hes. 3: 7; 2: 7. Till Herrens tjänare i vår tid riktas befallningen: ”Häv upp din röst såsom en basun och förkunna för mitt folk deras överträdelse, för Jakobs hus deras synder.”

Så långt hans möjligheter sträcker sig står var och en, som har tagit emot sanningens ljus, under samma allvarsfyllda och fruktansvärda ansvar som profeten i Israel. Till honom talade Herren dessa ord: ”Dig, du människobarn, har jag satt till en väktare för Israels hus, för att du å mina vägnar skall varna dem, när du hör ett ord från min mun. Om jag säger till den ogudaktige: ’Du ogudaktige, du måste dö’ och du då icke säger något till att varna den ogudaktige för hans väg, så skall väl den ogudaktige dö genom sin missgärning, men hans blod skall utkrävas av din hand. Men om du varnar den ogudaktige för hans väg, på det att han må vända om ifrån den, och han likväl icke vänder om ifrån sin väg, då skall visserligen han dö genom sin missgärning, men du själv har räddat din själ.” — Hes. 33: 7-9.

Det stora hindret både för att ta emot och att förkunna sanningen är förhållandet, att den för med sig besvär och klander. Detta är det enda argument mot sanningen som dess förkämpar aldrig har kunnat motbevisa. Men detta skrämmer inte Kristi sanna efterföljare. De väntar inte på att sanningen skall bli populär. De är överbevisade om vad deras plikt är. Lugnt tar de korset på sig eftersom de i likhet med aposteln Paulus räknar med att ”vår bedrövelse, som varar ett ögonblick och väger föga, bereder åt oss i översvinnligen rikt mått, en härlighet som väger översvinnligen tungt och varar i evighet”. Och liksom en av de gamla troskämparna betraktar de ”Kristi smälek för en större rikedom än Egyptens skatter”. (2 Kor. 4: 17; Hebr. 11: 26.)

Så säger Herren: ”Hören på mig, I som kännen rattfärdigheten, du folk, som bär min lag i ditt hjärta: Frukten icke för människors smädelser och varen ej förfärade för deras hån. Ty mal skall förtära dem såsom en klädnad, och mott skall förtära dem såsom ull; men min rättfärdighet förbliver evinnerligen och min frälsning ifrån släkte till släkte.” — Jes. 51: 7, 8.

Kapitel 27—Extatiske rörelser

Var helst Guds ord har förkunnats med trohet, har resultatet alltid bekräftat dess gudomliga ursprung. Guds Ande har följt Guds tjänares budskap och Ordet har verkat med kraft. Syndares samveten har väckts. Det ”sanna ljuset, det som lyser över alla människor”, lyste upp varje hemlig kammare i deras sinnen. Mörkrets fördolda ting blev uppenbara. Djup överbevisning grep deras sinnen. De blev överbevisade om synd, om rättfärdighet och om den kommande domen. De uppfattade Herrens rättfärdighet och fruktade för att i sin orenhet och skuld närma sig honom som rannsakar sinnet. I ångest ropade de: ”Vem skall frälsa mig från denna dödens kropp?” När Golgata kors med sitt oändliga offer för människornas synder framställdes, insåg de att ingenting annat än Kristi förtjänst skulle räcka till för att försona deras synder, att detta var det enda som kunde försona människan med Gud. I tro och ödmjukhet tog de emot Guds Lamm som borttar världens synd. Genom Jesu blod fick de förlåtelse för ”de synder, som förut hade blivit begångna”.

Dessa människor bar i sitt liv en frukt som var omvändelsen värdig. De trodde, blev döpta och uppstod för att leva ett nytt liv, blev nya skapelser i Kristus Jesus, inte för att följa sina tidigare lustar utan för att i tro på Guds Son följa i hans fotspår, efterlikna hans väsen och rena sig själva, likasom han är ren. Det de en gång hatade, älskade de nu och de hatade det som de tidigare älskade. De stolta och självmedvetna blev ödmjuka och saktmodiga. De fåfänga och övermodiga blev allvarliga och anspråkslösa. De gudlösa blev respektfulla. Den druckne nykter och den lastbare ren. Världslig fåfänga lades åt sidan. De kristna sökte inte efter den ”utvärtes prydnaden, den som består i hårflätningar och påhängda gyllene smycken eller i. . . klädedräkt”, utan efter ”hjärtats fördolda människa, smyckad med den saktmodiga och stilla andens oförgängliga väsende; ty detta är dyrbart inför Gud”. (1 Petr. 3: 3, 4.)

Väckelserna orsakade djup hjärterannsakan och ödmjukhet. De utmärktes av högtidliga, allvarliga vädjanden till syndare, inspirerade av en innerlig medkänsla med dem som Kristus hade köpt med sitt blod. Människor bad och kämpade med Gud för människors frälsning. Frukten av sådana väckelser visade sig i människor som inte vek undan för självförnekelse och offer. De gladde sig över att de blev aktade värdiga att utstå prövningar och vanära för Kristi skull. Människor såg att det hade skett en förändring i liv och leverne hos dem som bekände Jesu namn. Omgivningen drog nytta av deras inflytande. De samlade med Kristus. De sådde ett andligt utsäde för att skörda evigt liv. Man kunde säga om dem: ”Eder bedrövelse lände eder till bättring.” ”Ty den bedrövelse som är efter Guds sinne, kommer åstad en bättring, som leder till frälsning och som man icke ångrar; men världens bedrövelse kommer åstad död. Se, just detta, att I bleven bedrövade efter Guds sinne, huru mycket nit har det icke framkallat hos eder, ja, huru många ursäkter, huru stor förtrytelse, huru mycken fruktan, huru mycken längtan, huru mycken iver, huru många bestraffningar! På allt sätt haven I bevisat, att I viljen vara rena i den sak det här gäller.” — 2 Kor. 7: 9-11.

Sådant är resultatet av Guds Andes verk. Man kan inte tala om något bevis på sann omvändelse, om den inte medför en reform. Om syndaren ger tillbaka det som han lånat, gottgör vad han har rövat, bekänner sina synder och älskar Gud och sina medmänniskor, kan han vara övertygad om att han har fått frid med Gud. Så fungerade gångna tiders religiösa väckelser. När vi betraktar resultaten, ser vi att de hade välsignats av Gud och verkade till frälsning för människor och till människosläktets höjande.

Skillnaden påtaglig

Men det som många av väckelserna i nyare tid har åstadkommit har stått i stark kontrast till de synliga bevisen för Guds nåd, som tidigare följde det arbete Guds tjänare utförde. Det är sant att det har väckt ett omfattande intresse. Många har bekänt sig vara omvända. Stora skaror har slutit sig till församlingarna. Men resultatet ger ändå inte berättigad orsak att tro att det har skett en motsvarande tillväxt av verkligt andligt liv. Det ljus som flammar upp dör snart ut och mörkret blir större än det tidigare var.

Populära väckelser uppstår alltför ofta genom att man vädjar till fantasin, genom att känslorna upphetsas eller att lystnaden efter allt som är nytt och egendomligt, tillfredsställs. De som vinns på detta sätt har inte något större intresse för de bibliska sanningarna, litet intresse för profeternas och apostlarnas förkunnelse. Om en gudstjänst inte präglas av något sensationellt, utövar den ingen dragning på dem. En förkunnelse som talar till det sunda förnuftet, gör inte något intryck. De frågar inte efter de tydliga varningar i Bibeln som direkt angår deras eviga väl.

För var och en som verkligen blir omvänd, blir förhållandet till Gud och de eviga tingen det viktigaste i livet. Men var finner vi sann gudsfruktan i de populära kyrkosamfunden i vår tid? De omvända lägger inte bort sin stolthet och sin kärlek till världen. De är inte mer villiga att förneka sig själva och ta upp korset och följa den ödmjuke och saktmodige Jesus, än de var före sin omvändelse. De icke-kristna och skeptikerna hånar kristendomen för att så många som bär dess namn, inte känner till dess principer Gudaktighetens kraft är nästan helt borta från många församlingar. Fester, religiös teater, påkostade hus, personlig fåfänga har utestängt tanken på Gud. Materiella tillgångar och världsliga sysslor upptar sinnet. De eviga tingen ägnas knappt ens en flyktig tanke. Men trots den starkt utbredda bristen på tro och fromhet, finns det sanna Kristi efterföljare i dessa församlingar. Innan Guds straffdomar slutligen hemsöker jorden, kommer det bland Guds folk att ske ett sådant återuppväckande av ursprunglig gudsfruktan, som man inte har sett sedan apostlarnas dagar. Guds Ande och kraft kommer att utgjutas över hans barn. På den tiden kommer många att skilja sig ifrån sina församlingar, där kärleken till världen har trängt undan kärleken till Gud och till hans ord. Många, både predikanter och medlemmar, kommer att med glädje ta emot de stora sanningar som Gud låter förkunnas i denna tid för

att bereda ett folk för Kristi andra ankomst. Själafienden vill förhindra detta verk. Innan tidpunkten är inne för en sådan rörelse kommer han att försöka att förebygga den genom att åstadkomma en förfalskad väckelse. I de samfund som han för in under sin förförande makt, ser han till att Guds särskilda välsignelser skenbart utgjuts. Saker och ting kommer att inträffa som människor tror beror på stort andligt intresse. Stora skaror kommer att glädja sig över att Gud utför mäktiga ting, då det i stället är en annan ande som är i verksamhet. I kristen förklädnad kommer Satan att försöka utvidga sitt inflytande över kristenheten.

I många av de väckelser som har ägt rum under de senaste 50 åren, har samma krafter i större eller mindre utsträckning varit i verksamhet som kommer att visa sig i framtidens mer omfattande rörelser. Den känslomässiga hänförelsen och sammanblandningen av sanning och villfarelse är väl ägnad att föra människor på villospår. Ändå behöver ingen bli bedragen. I ljuset från Bibeln är det inte svårt att ta ställning till dessa rörelser. Överallt där människor inte vill ge akt på Bibelns undervisning och vänder sig bort från de enkla, prövande sanningarna som kräver självförnekelse och försakelse av världen, kan man vara övertygad om att Guds välsignelse inte finns. Kristus gav oss bedömningsgrunden i följande ord: ”Av deras frukt skolen I känna dem.” — Matt. 7: 16. När vi använder oss av den ser vi tydligt att dessa rörelser inte är ett verk av Guds Ande.

I sitt ords sanningar har Gud gett människor en uppenbarelse av sig själv. För alla dem som tar emot dessa, blir de en sköld mot Satans villfarelser. Det är försummandet av dessa sanningar som har öppnat dörrarna för det onda, som nu blir allt mer omfattande inom den religiösa världen. I stor utsträckning har man förlorat Guds lags natur och betydelse ur sikte. En felaktig uppfattning av den gudomliga lagens struktur och dess eviga giltighet har medfört oriktiga uppfattningar om omvändelse och helgelse. Resultatet har blivit att kraven på gudsfruktan i församlingen har sjunkit. Här ligger förklaringen till att Guds Ande och kraft saknas i vår tids väckelser.

Många medvetna om faran

I de olika kyrkosamfunden finns det människor som är kända för sin gudsfruktan, som medger och beklagar dessa förhållanden. Professor Edwards A. Park uttrycker sig träffande, när han talar om det som hotar kristenheten i vår tid: ”Det är farligt när man från predikstolarna försummar att hävda Guds lag. I gångna tider var talarstolen ett eko av samvetets röst. . . våra mest färgstarka förkunnare gav en underbar lyftning åt sina predikningar genom att följa Mästarens exempel och ge lagen, dess påbud och dess varningar en framträdande plats. De pekade på de två stora grundsatserna: Att lagen är en uppenbarelse av Guds fullkomliga egenskaper och att den människa som inte älskar lagen inte heller älskar evangelium. Både lagen och evangelium är en spegel som återger Guds sanna väsen. Denna underskattning leder till en undervärdering av syndens ondska, dess

omfattning och dess straffvärdhet. Överträdelsens orättfärdighet står i proportion till budens rättfärdighet. . .

Förbunden med den fara som redan nämnts är också faran av att undervärdera Guds rättfärdighet. Tendensen i den moderna förkunnelsen går ut på att skilja den gudomliga rättvisan från Guds kärlek. Kärleken förringas till sentimentalitet i stället för att upphöjas till en princip. Den nya teologins prisma spaltar upp det som Gud har fogat samman. Är den gudomliga lagen god eller är den ond? Den är god! Alltså är rättfärdigheten god, eftersom den skapar en lust att förverkliga lagen. Genom vanan att underskatta den gudomliga lagen och rättvisan samtidigt som man underskattar omfattningen och straffvärdheten av mänsklig olydnad, kommer människor lätt att glida in i en vana att underskatta den nåd som har åstadkommit en försoning för synd.” Därigenom förlorar evangelium sitt värde och sin betydelse i människors sinnen och de är snart färdiga att praktiskt taget förkasta Bibeln.

Många kristna lärare påstår att Kristus genom sin död avskaffade lagen och att människorna därefter är befriade från dess krav. Några framställer lagen som ett tungt ok. Som en motsats till träldom under lagen framhåller de den frihet som de har i evangelium.

Men det var inte så som profeterna och apostlarna såg på Guds heliga lag. David sade: ”Låt mig gå fram på rymlig plats, ty jag begrundar dina befallningar.” — Ps. 119: 45. Aposteln Jakob, som skrev efter det att Kristus hade lidit döden hänvisar till de tio budens lag som ”den konungsliga lagen” och som ”den fullkomliga lagen, frihetens lag”. Ett halvt århundrade efter korsfästelsen uttalade Johannes en välsignelse över dem ”som tvår sina kläder för att få rätt att äta av livets träd och att gå in i staden genom dess portar”. (Jak. 2: 8; 1: 25; Upp. 22: 14.)

Påståendet att Kristus avskaffat sin Faders lag genom sin död saknar grund. Om det hade varit möjligt att förändra eller åsidosätta lagen, skulle det inte ha varit nödvändigt för Kristus att dö för att frälsa människorna från syndens straff. Kristi död upphävde inte lagen utan visar tvärtom att den är oföränderlig. Guds Son kom för att ”låta sin lag komma till makt och ära”. (Jes. 42:21.) Han sade: ”I skolen icke mena, att jag har kommit för att upphäva lagen.” ”Intill dess himmel och jord förgås, skall icke den minsta bokstav, icke en enda prick av lagen förgås.” — Matt. 5: 17, 18. Och om sig själv förklarar han: ”Att göra din vilja, min Gud, är min lust, och din lag är i mitt hjärta.” — Ps. 40: 9.

Guds lag är till själva sin natur oföränderlig. Den är en uppenbarelse av laggivarens vilja och väsen. Gud är kärlek och hans lag är kärlek. De två stora principerna i lagen är kärlek till Gud och kärlek till människorna. Kärleken är ”lagens uppfyllelse”. Guds egenskaper är rättfärdighet och sanning. Sådan är också hans lag. Psalmisten säger: ”Din lag är sanning”, ”alla dina bud äro rättfärdiga.” — Ps. 119: 142, 172. Och aposteln Paulus förklarar: ”Alltså är visserligen lagen helig och budordet heligt och rättfärdigt och gott.” —

Rom. 7:12. En sådan lag, som är ett uttryck för Guds sinne och vilja, måste bestå lika länge som laggivaren.

Första steget mot förlikning

Omvändelsen och helgelsen avser att förlika människorna med Gud genom att föra dem i överensstämmelse med grundprinciperna i hans lag. Människan blev i begynnelsen skapad till Guds avbild. Adam var fullkomligt i harmoni med Guds lags väsen. Rättfärdighetens principer fanns skrivna i hans sinne. Men synden skilde honom från hans Skapare. Han återspeglade inte längre Guds avbild. Hans sinne stod i strid med Guds lags principer. ”Köttets sinne är nämligen fiendskap mot Gud, eftersom det icke är Guds lag underdånigt, ej heller kan vara det.” — Rom. 8: 7. Men ”så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son”, för att människorna skulle förlikas med Gud. Genom Kristi förtjänst kan människan åter komma i harmoni med sin Skapare. Sinnet måste bli förnyat genom gudomlig nåd. Det måste få ett nytt liv ifrån höjden. Denna förändring är den nya födelsen. Utan den säger Jesus ”kan hon icke få se Guds rike”. Det första steget i förlikningen med Gud är överbevisning om synd. ”Synd är överträdelse av lagen.” ” Vad som kommer genom lagen är kännedom om synden.” — 1 Joh. 3: 4; Rom. 3: 20. För att kunna inse sin skuld måste syndaren pröva sin karaktär med Guds stora rättsnorm för rättfärdighet. Den är en spegel som uppenbarar den fullkomliga karaktärens rättfärdighet och gör det möjligt för honom att se bristerna i sin egen.

Lagen visar en person hans synder, men den ger ingen hjälp. Samtidigt som den lovar den lydige liv, förklarar den att död kommer att bli överträdarens lott. Endast Kristi evangelium kan befria honom från syndens fördömelse och straff. Han måste omvända sig till Gud, eftersom det är hans lag som han har överträtt och han måste tro på Kristus som är hans försoningsoffer. Därigenom får han förlåtelse för sina synder i det förgångna och får del av den gudomliga naturen. Han är ett Guds barn och han har fått barnaskapets ande. I denna ropar han: ”Abba! Fader!”

Har han nu frihet att överträda Guds lag? Paulus säger: ”Göra vi då vad lag är om intet genom tron? Bort det! Vi göra tvärtom lag gällande.” ”Vi som hava dött från synden, huru skulle vi ännu kunna leva i den?” Och Johannes förklarar: ”Däri består kärleken till Gud, att vi hålla hans bud; och hans bud äro icke tunga.” — Rom. 3: 31; 6: 2; 1 Joh. 5: 3. I den nya födelsen kommer sinnet i överensstämmelse med Gud därför att det förs i överensstämmelse med hans lag. När denna anmärkningsvärda förändring har ägt rum hos syndaren, har han övergått ifrån döden till livet, från synd till ett helgat liv, från överträdelse och trots till

lydnad och trohet. Det gamla livet i opposition mot Gud är förbi, det nya livet i förlikning, tro och kärlek har börjat. Då kommer ”lagens krav” att ”uppfyllas i oss”, ”som vandra icke efter köttet, utan efter Anden.” (Rom. 8: 4.) Och själens språk kommer att bli: ”Huru kär har jag icke din lag! Hela dagen begrundar jag den.” — Ps. 119: 97.

”Herrens lag är utan brist och vederkvicker själen.” — Ps.19: 8. Utan lagen har människan inte något riktigt begrepp om Guds renhet och helighet eller om sin egen skuld och orenhet. Vi har inte någon verklig överbevisning om synd och känner inget behov av omvändelse. Eftersom vi inte inser vårt hopplösa tillstånd som överträdare av Guds lag, inser vi inte heller vårt behov av Kristi försoningsblod. Vi tar emot frälsningens hopp utan att det har skett en genomgripande sinnesändring eller en reform i vårt liv. Därför är de ytliga omvändelserna så många. Stora skaror som aldrig blivit förenade med Kristus sluter sig till församlingen.

Felaktiga uppfattningar om rättfärdiggörelse som beror på att man ringaktat eller förkastat den gudomliga lagen, intar en framträdande plats i vår tids religiösa rörelser. Dessa teorier är doktrinärt falska och farliga i sina praktiska resultat. Också förhållandet att de i allmänhet blir godtagna, gör det dubbelt nödvändigt att alla har en klar förståelse av vad Bibeln lär om detta.

Sann helgelse är en biblisk lära. Aposteln Paulus förklarar i sitt brev till församlingen i Tessalonika: ”Detta är Guds vilja, detta som hör till eder helgelse.” Han beder: ”Men fridens Gud själv helge eder till hela eder varelse.” — 1 Tess. 4: 3; 5: 23. Bibeln lär klart vad helgelse är och hur man tillägnar sig den. Frälsaren bad för sina lärjungar: ”Helga dem i sanningen; ditt ord är sanning.” — Joh. 17: 17. Och Paulus hävdar att de troende skall vara ”helgade i den helige Ande.” (Rom. 15:16.) Vad är den helige Andes verk? Jesus sade till sina lärjungar: ”Men när han kommer, som är sanningens Ande, då skall han leda eder fram till hela sanningen.” — Joh. 16: 13. Psalmisten säger: ”Din lag är sanning.” Genom Guds ord och hans Ande har de stora rättfärdighetens principer som finns i hans lag, avslöjats för människorna. Eftersom Guds lag är ”helig och rättfärdig och god” ett uttryck för den gudomliga fullkomligheten, följer därav att en karaktär som formas genom lydnad för lagen kommer att bli helig. Kristus är ett fullkomligt exempel på ett sådant liv. Han säger: ”Jag har hållit min Faders bud.” ”Eftersom jag alltid gör, vad honom behagar.” — Joh. 15: 10; 8: 29. Kristi efterföljare skall bli lika honom. De skall genom Guds nåd utveckla en karaktär som överensstämmer med principerna i hans heliga lag. Detta är biblisk helgelse.

Ständig kamp, gradvis förändring

Detta verk kan åstadkommas bara genom tro på Kristus och genom kraften av den inneboende Guds Ande. Aposteln förmanar de troende: ”Så mån I. . . nu med fruktan och bävan arbeta på eder frälsning... ty Gud är den som verkar i eder både vilja och gärning för

att hans goda vilja skall ske.” — Fil. 2: 12, 13. Den kristne kommer att känna syndens krav, men han kommer att uppehålla en ständig kamp emot den. Här är det Kristi hjälp är nödvändig. Den mänskliga svagheten förenas med den gudomliga kraften och tron utbrister: ”Men Gud vare tack, som giver oss segern genom vår Herre Jesus Kristus!” — 1 Kor. 15: 57.

Bibeln visar tydligt att helgelsens verk försiggår gradvis. När syndaren vid sin omvändelse får frid med Gud genom försoningens blod, har det kristna livet endast börjat. Nu skall vi ”gå framåt mot det som hör till fullkomningen”, ”och så bliva fullvuxna intill Kristi fullhet”. Aposteln Paulus säger: ”Ett gör jag: jag förgäter det som är bakom mig och sträcker mig mot det som är framför mig och jagar mot målet för att få den segerlön, som hålles framför oss genom Guds kallelse ovanifrån i Kristus Jesus.” — Fil. 3: 13, 14. Petrus visar de steg vi skall gå för att uppnå den bibliska helgelsen: ”Vinnläggen eder just därför på allt sätt om att i eder tro bevisa dygd, i dygden kunskap, i kunskapen återhållsamhet, i återhållsamheten ståndaktighet, i ståndaktigheten gudsfruktan, i gudsfruktan broderlig kärlek, i den broderliga kärleken allmännelig kärlek. . . Ty om I det gören, skolen I aldrig någonsin komma på fall.” — 2 Petr. 1: 5-10.

Profeten Daniel ger ett exempel på sann helgelse. Hans liv var upptaget av ädel tjänst för hans Herre. Han var i Guds ögon ”högt benådad.” (Dan. 10: 11.) Men i stället för att påstå att han själv var ren och helig ställde denne benådade profet sig på samma nivå som de verkliga syndarna i Israel och bad till Gud för sitt folk: ”Ty icke i förlitande på vad rattfärdigt vi hava gjort bönfalla vi inför dig, utan i förlitande på din stora barmhärtighet.” ”Vi hava syndat, vi hava varit ogudaktiga.” Han säger: ”Medan jag. . . så talade och bad och bekände min egen och mitt folk Israels synd.” Och när Guds Son vid ett senare tillfälle uppenbarade sig för att ge honom upplysning sade Daniel: ”Färgen vek bort ifrån mitt ansikte. . . och jag hade ingen kraft mer kvar.” — Dan. 9: 18, 15, 20; 10: 8.

Då Job hörde Herrens röst ur stormen sade han: ”Därför tager jag det tillbaka och ångrar mig i stoft och aska.” — Job 42: 6. Då Jesaja såg Herrens härlighet och hörde keruberna ropa: ”Helig, helig, helig är Herren Sebaot” , sade han: ”Ve mig, jag förgås.” Efter det att Paulus hade blivit uppryckt ända till den tredje himmelen och hade hört saker som det inte är möjligt för någon människa att uttrycka, talar han om sig själv som ”den ringaste bland alla heliga”. Den älskade lärjungen Johannes som lutade sig mot Jesu bröst föll ned som en död för ängelns fötter. (Jes. 6: 3, 5; 2 Kor. 12: 2-4; Ef. 3: 8; Upp. 1: 1.)

Ingen självupphöjelse, inga skrytsamma påståenden om frihet från synd kan förekomma hos dem som vandrar i skuggan av Golgata kors. De inser att det var deras synd som var orsaken till Guds Sons lidanden och som kom hans hjärta att brista. Tanken på detta

gör dem ödmjuka. De som lever närmast Jesus, kan bäst se den mänskliga svagheten och syndfullheten. Deras enda hopp är en korsfäst och uppstånden Frälsares förtjänst.

Grundförutsättningarna saknas

Den helgelse som nu träder i förgrunden inom den religiösa världen för med sig en anda av självupphöjelse och en ringaktning för Guds lag. Den står helt främmande för Bibelns kristendom. De som försvarar den säger, att helgelsen är ett ögonblicks verk och att de bara genom tro uppnår fullkomlig helgelse. ”Tro endast”, säger de, ”så har du välsignelsen.” Inga ytterligare strävanden från den troendes sida anses vara nödvändiga. Samtidigt förnekar de Guds lags auktoritet och påstår att de är befriade från förpliktelsen att lyda buden. Men är det möjligt för en människa att vara helgad, att stå i överensstämmelse med Guds vilja och väsen utan att leva i överensstämmelse med de principer som är ett uttryck för hans väsen och vilja och som visar oss vad som är välbehagligt för honom?

Önskan om en lätt kristendom som inte kräver ansträngning, självförnekelse och avståndstagande från världens brist på klokhet, har gjort läran om ”tro, endast tro” till en populär lära. Men vad säger Bibeln? Aposteln Jakob säger: ”Mina bröder, vartill gagnar det, om någon säger sig hava tro, men icke har gärningar? Icke kan väl tron frälsa honom?. . . vill du då förstå, du fåkunniga människa, att tron utan gärningar är till intet gagn! Blev icke Abraham, vår fader, rättfärdig av gärningar, när han frambar sin son Isak på altaret? Du ser alltså, att tron samverkade med hans gärningar, och av gärningar, blev tron fullkomnad. . . I sen alltså, att det är av gärningar, som en människa bliver rättfärdig, och icke av tron allenast.” — Jak. 2: 14-24.

Bibelns undervisning talar emot denna förledande lära om tro utan gärningar. Att göra anspråk på Guds välbehag utan att uppfylla de förutsättningar på vilka den vilar, är inte tro utan förmätenhet. Sann tro har sin grund i de löften och förutsättningar som Bibeln anger.

Ingen bör bedra sig själv med tanken att han kan bli helgad under det att han samtidigt överträder ett av Guds bud. Att medvetet begå synd kommer Andens röst att tystna och skiljer människan ifrån Gud. ”Synd är överträdelse av lagen” och ”var och en som syndar, han har icke sett honom och icke lärt känna honom.” (1 Joh. 3: 4, 6.) Fastän Johannes i sina brev utförligt beskriver kärleken, tvekar han inte att avslöja den sanna andan hos den grupp av människor som utger sig för att vara helgade men som lever i överträdelse av Guds lag. ”Den som säger sig ha lärt känna honom och icke håller hans bud, han är en lögnare, och i honom är icke sanningen. Men den som håller hans ord, i honom är förvisso Guds kärlek fullkomnad.” — 1 Joh. 2: 4, 5.

Här är bedömningsnormen för varje människas bekännelse. Vi kan inte betrakta någon som helgad, om vi inte bedömer honom efter den norm för helgelse som Gud har fastställt i

himmelen och på jorden. Om människor inte inser att morallagen har någon betydelse, om de förkastar och hånar Guds befallningar, om de bryter mot ett av de minsta av dessa bud och lär människorna så, då kommer de att bli betraktade som ringa i Herrens ögon. Vi kan också veta att deras undervisning saknar grund.

Om någon påstår sig vara utan synd, så är detta i sig själv ett bevis på, att den som kommer med ett sådant påstående själv långt ifrån är helgad. När någon betraktar sig själv som helig, beror detta på att han inte har någon verklig förståelse av Guds oändliga renhet och helighet eller vad de måste bli, som skall betraktas som överensstämmande med hans väsen. Detta beror på att han inte har någon sann uppfattning om Jesu renhet och upphöjda härlighet. Han ser inte heller djupet i syndens ondska. Ju större avståndet är mellan honom och Kristus och ju mer ofullkomliga begrepp han har om Guds väsen och Guds krav, dess rättfärdigare kommer han själv att se ut i sina egna ögon.

Den helgelse som Bibeln talar om inbegriper hela vårt väsen: Ande, själ och kropp. Paulus bad för tessalonikerna att ”hela eder ande och eder själ och eder kropp finnas bevarade ostraffliga vid vår Herres, Jesu Kristi, tillkommelse”. (1 Tess. 5: 23.) Återigen skriver han till de troende: ”Så förmanar jag nu eder, mina bröder, vid Guds barmhärtighet att frambära edra kroppar till ett levande, heligt och Gud välbehagligt offer — eder andliga tempeltjänst.” — Rom. 12: 1. På Israels tid blev varje offerdjur som fördes fram för att offras, omsorgsfullt undersökt. Om man upptäckte något fel hos djuret, blev det förkastat, eftersom Gud hade befallt att offret skulle vara ”utan lyte”. På samma sätt uppmanas också de kristna att frambära sina kroppar ”till ett levande, heligt och Gud välbehagligt offer”. Om detta skall kunna ske, måste deras förmågor och krafter bevaras i bästa möjliga tillstånd. Varje handling som försvagar de fysiska och andliga krafterna gör en person olämplig att tjäna sin Skapare. Och kommer Gud att finna behag i någonting mindre än det bästa vi kan åstadkomma? Kristus sade: ”Du skall älska Herren, din Gud, av allt ditt hjärta.” De som verkligen älskar Gud av hela sitt hjärta, önskar ägna honom sin bästa tjänst. De kommer alltid att försöka få alla sina krafter och hela sitt väsen att överensstämma med de lagar som kommer att stärka deras förmåga att göra hans vilja. De kommer inte att ge efter för aptiten, eller låta sig behärskas av passioner som försvagar eller vanhelgar det offer som de bjuder sin himmelske Fader.

Eftergifter förlamar

Petrus säger: ”Tagen eder tillvara för de köttsliga begärelser, vilka föra krig mot själen.” — 1 Petr. 2: 11. Varje syndfull eftergift har en benägenhet att förlama vår begåvning och förslappa den intellektuella och andliga uppfattningsförmågan, med följd att Guds ord och hans Ande endast kan göra ringa intryck på sinnet. Paulus skriver till församlingen i Korint: ”Låtom oss rena oss från allt som befläckar vare sig kött eller ande, i

det vi fullborda vår helgelse i Guds fruktan.” — 2 Kor. 7: 1. Och till Andens frukter — ”kärlek, glädje, frid, tålamod, mildhet, godhet, trofasthet, saktmod” — räknar han också ”återhållsamhet”. (Gal. 5: 22, 23.)

Hur många bekännande kristna är det inte som, dessa inspirerade uttalanden till trots, försvagar sina krafter, samtidigt som de fikar efter jordisk vinning eller är modets slavar. Hur många är det inte som fördärvar sitt gudomliga människovärde genom frosseri, alkoholförtäring och förbjudna nöjen. I stället för att tala emot det onda, uppmuntrar församlingarna ofta det onda genom att utnyttja människors aptit, deras fikande efter vinning och deras nöjeslystnad, för att skaffa sig de medel som kärleken till Kristus är för svag för att åstadkomma. Vad skulle ske om Jesus kom in i vissa kyrkor idag och såg de festligheter och den vanhelgande trafik som försiggår i kristendomens namn? Skulle han då inte driva ut dessa som vanhelgar Guds hus på samma sätt som han en gång drev ut penningväxlarna ut templet?

Aposteln Jakob säger att den himmelska visdomen i första hand är ”ren”. Tänk om han hade träffat dem som tar Jesu dyrbara namn på läppar, nedsmutsade av tobak, de vilkas andedräkt och person är besmittade av dess vidriga odör, sådana som förorenar himmelens rena luft och tvingar alla i sin omgivning att inandas giftet. Skulle inte aposteln, om han hade mött en sådan vana som i så hög grad står i strid mot evangeliets renhet, ha fördömt den som ”jordisk, självisk, ja, av de onda andarna”? Tobakens slavar, som gör anspråk på att vara välsignade med fullkomlig helgelse, talar om sitt himmelska hopp. Men Guds ord förklarar tydligt att ”intet orent skall någonsin komma ditin”. (Upp. 21: 27.)

”Veten I då icke, att eder kropp är ett tempel åt den helige Ande, som bor i eder och som I haven undfått av Gud, och att I icke ären edra egna? I ären ju köpta, och betalning är given. Så förhärligen då Gud i eder kropp.” — 1 Kor. 6: 19, 20. Den vilkens kropp är ett tempel åt den helige Ande låter sig inte förslavas av någon skadlig vana. Hans förmågor och krafter tillhör Kristus, som har köpt honom och betalat med sitt blod. Hans egendom är Herrens. Hur skulle han då kunna vara utan skuld, om han ödelägger det som har anförtrotts honom? Bekännande kristna ger varje år ut stora summor till onyttiga och skadliga saker, medan människor omkring dem omkommer av brist på livets ord. De bedrar Gud genom att undanhålla tionde och offergåvor samtidigt som de på förödande lustars altare lägger mer än de ger till hjälp åt de fattiga eller till stöd åt evangelium.

Om alla som bekänner sig följa Kristus verkligen var helgade, skulle deras medel flyta in till Herrens skattkammare i stället för att användas till icke nödvändiga och t.o.m. skadliga njutningar. Kristna bör visa ett gott exempel på återhållsamhet, självförnekelse och offer. Då skulle de bli världens ljus.

Världen har överlämnat sig åt njutningslystnad. ”Köttets begärelse och ögonens begärelse och högfärd över detta livets goda” kontrollerar den stora massan av folket. Men Kristi efterföljare har en högre kallelse. ”Gån ut ifrån dem och skiljen eder ifrån dem, säger Herren; kommen icke vid det orent är.” I ljuset av Guds ord har vi rätt att påstå att den helgelse som inte kommer en människa att fullständigt förkasta världens syndiga vanor och njutningar, inte kan vara äkta.

Rik upplevelse en förmån

Till dem som uppfyller förutsättningarna: ”Gån ut ifrån dem och skiljen eder ifrån dem. . . kommen icke vid det orent är”, har Gud gett löftet: ”Då skall jag taga emot eder och vara en Fader för eder; och I skolen vara mina söner och döttrar, säger Herren, den Allsmäktige.” — 2 Kor. 6: 17, 18. Det är varje kristens förmån och plikt att skaffa sig en rik upplevelse av allt det som hör Gud till. ”Jag är världens ljus”, sade Jesus, ”den som följer mig, han skall förvisso icke vandra i mörkret, utan skall hava livets ljus.” — Joh. 8: 12. ”De rättfärdigas stig är lik gryningens ljus, som växer i klarhet, till dess dagen når sin höjd.” — Ords. 4: 18. Varje steg som en människa tar i lydnad och tro, för själen i närmare förbindelse med honom som är världens ljus, honom i vilken det inte finns något mörker. De klara strålarna från rättfärdighetens sol lyser på Guds tjänare och de skall återspegla hans ljus. Stjärnorna berättar att det finns ett stort ljus i himmelen som genom sin härlighet gjort dem lysande, så skall de kristna göra det uppenbart, att det på världsalltets tron finns en Gud med fullkomliga egenskaper som förtjänar att lovprisas och efterliknas. Hans Andes dygder, hans väsens renhet och helighet skall komma att synas hos hans vittnen. I sitt brev till församlingen i Kolosse framhåller Paulus de rika välsignelser som Guds barn skall få. Han säger: Vi har ”därför å var sida icke upphört att bedja för eder och bönfalla om att I mån bliva uppfyllda av kunskap om Guds vilja, i allt slags andlig vishet och andligt förstånd. Så skolen I kunna föra en vandel, som är värdig Herren, honom i allt till behag, och genom kunskapen om Gud bära frukt och växa till i allt gott verk. Och genom hans härliga makt skolen I på allt sätt uppfyllas av kraft till att bevisa ståndaktighet och tålamod i allt.” — Kol. 1: 9-11.

Vidare skriver han om sin önskan för bröderna i Efesus, att de skall komma till insikt om hur stora en kristens förmåner är. Han skildrar på det mest upphöjda språk den sällsamma kraft och kunskap som de, som den Högstes söner och döttrar, kan få. För dem var det möjligt att ”genom hans Ande växa till i kraft” till deras ”invärtes människa” och att de skulle vara ”rotade och grundade i kärleken” så att de ”tillika med alla de heliga till fullo förmån fatta vad bredden och längden och höjden och djupet är och så lära känna Kristi kärlek, som övergår all kunskap”. Men apostelns bön når sin höjdpunkt ifråga om förmånerna, när han beder att de skulle bli ”helt uppfyllda av all Guds fullhet”. (Ef. 3: 16-19.)

Här avslöjas hur högt vi kan nå när vi tror på vår himmelske Faders löften och när vi uppfyller hans krav. Genom Kristi förtjänst har vi tillgång till Allmaktens tron. ”Han som icke har skonat sin egen Son, utan utgivit honom för oss alla, huru skulle han kunna annat än också skänka oss allt med honom?” — Rom. 8: 32. Fadern gav sin Ande utan begränsning till sin Son. Vi kan också få del av dess fullhet. Jesus säger: ”Om nu I som ären onda förstån att giva edra barn goda gåvor, huru mycket mer skall icke då den himmelske Fadern giva helig Ande åt dem som bedja honom!” — Luk. 11: 13. ”Ja, om I bedjen om något i mitt namn, så skall jag göra det.” ”Bedjen, och I skolen få, för att eder glädje skall bliva fullkomlig.” — Joh. 14: 14; 16: 24.

Samtidigt som en kristen lever i ödmjukhet bör han ändå inte präglas av sorg och självförakt. Det är varje människas förmån att leva så, att Gud kan ta emot henne och välsigna henne. Det är inte vår himmelske Faders vilja att vi alltid skall leva under fördömelse och mörker. Det är inte något bevis på sann ödmjukhet att alltid gå med nedböjt huvud och sinnet fullt av tankar på oss själva. Vi kan gå till Jesus och bli renade och stå inför lagen utan skam och samvetsförebråelser. ”Så finnes nu ingen fördömelse för dem som äro i Kristus Jesus.” — Rom. 8:1.

Genom Jesus blir Adams fallna efterkommande ”Guds barn”. ”Han som helgar och de som bliva helgade hava nämligen alla en och samme Fader. Fördenskull blyges han icke för att kalla dem bröder.” — Hebr. 2: 11. En kristens liv bör vara ett liv i tro, i seger, i glädje i Gud. ”Ty allt som är fött av Gud, det övervinner världen; och detta är den seger, som har övervunnit världen: vår tro.” — 1 Joh. 5: 4. Med rätta sade Guds tjänare Nehemja: *”Fröjd* i Herren är eder starkhet.” — Neh. 8: 10. Och Paulus skriver: ”Glädjen eder i Herren alltid. Åter vill jag säga: Glädjen eder.” ”Varen alltid glada. Bedjen oavlåtligen. Tacken Gud i alla livets förhållanden. Ty att I så gören är Guds vilja i Kristus Jesus.” — Fil. 4: 4; 1 Tess. 5: 16-18.

Sådana frukter skall visa sig som resultat av biblisk omvändelse och helgelse. Att dessa frukter så sällan kommer i dagen beror på, att de två stora rättfärdighetsprinciperna, som framhålls i Guds lag, betraktas med så stor likgiltighet inom kristenheten. Detta är orsaken till att vi får se så litet av det djupgående, bestående Andens verk som var framträdande i gångna tiders väckelser.

Genom begrundan blir vi förnyade. När de heliga buden, där Gud har uppenbarat sitt väsens fullkomlighet och sin helighet för människorna, försummas och människors tankar leds över till mänskliga dogmer och teorier, är det inte underligt att resultatet har blivit ett försvagande av den levande gudstron inom den kristna församlingen. Herren säger: ”Mig hava de övergivit, en källa med friskt vatten, och de hava gjort sig brunnar, usla brunnar, som icke hålla vatten.” — Jer. 2: 13.

”Säll är den man, som icke vandrar i de ogudaktigas råd. . . utan har sin lust i Herrens lag och tänker på hans lag både dag och natt. Han är såsom ett träd, planterat vid vattenbäckar, vilket bär sin frukt i sin tid och vars löv icke vissna; och allt vad han gör, det lyckas väl.” — Ps. 1: 1-3. Bara när Guds lag får sin rätta plats på nytt kan vi få uppleva ett återupplivande av den ursprungliga tron och gudsfruktan bland dem som bekänner sig vara hans folk. ”Så sade Herren: ’Ställen eder vid vägarna och sen till och frågen efter forntidens stigar, frågen, vilken väg som är den goda vägen, och vandren på den, så skolen I finna ro för edra själar’.” — Jer. 6: 16.

Kapitel 28—Domens dag

Den avslutande domen finns utförligt beskriven i Bibeln. Där talas om domsböcker, vem som är domare och försvarare, men också vem som deltar och var domen äger rum.”Medan jag ännu såg härpå”, säger profeten Daniel, ”blevo troner framsatta, och en som var gammal satte sig ned. Hans klädnad var snövit, och håret på hans huvud var såsom ren ull; hans tron var av eldslågor, och hjulen därpå voro av flammande eld. En flod av eld strömmade ut från honom; tusen gånger tusen voro hans tjänare, och tio tusen gånger tio tusen stodo där till hans tjänst. Så satte man sig ned till doms, och böcker blevo upplåtna.” — Dan. 7: 9, 10.

Så beskriver profeten sin syn om den stora och högtidliga dag, då hela jordens domare skall undersöka människornas liv och karaktär och då var och en skall få ”efter sina gärningar”. ”En som var gammal”, är Gud, Fadern. Psalmisten säger: ”Förrän bergen blevo till och du frambragte jorden och världen, ja, från evighet till evighet är du, o Gud.” — Ps. 90: 2. Han som är källan till allt liv, upphovet till alla lagar, leder rättsförhandlingarna. Och heliga änglar som räknas i tusen gånger tusen och tiotusen gånger tiotusen är, såsom tjänare och vittnen, närvarande vid denna upphöjda domstol.

”Sedan fick jag i min syn om natten se, huru en som liknade en människoson kom med himmelens skyar; och han nalkades den gamle och fördes fram inför honom. Åt denne gavs välde och ära och rike, och alla folk och stammar och tungomål måste tjäna honom. Hans välde är ett evigt välde, som icke skall tagas ifrån honom, och hans rike skall icke förstöras.” — Dan. 7: 13, 14. Den Kristi ankomst som här skildras, är inte hans andra ankomst till jorden. Han kommer till ”den gamle” i himmelen för att ta emot herradöme och ära och rike som skall ges honom när han avslutar sin medlartjänst. Det var denna ankomst och inte hans återkomst till jorden som enligt den profetiska förutsägelsen skulle inträffa vid slutet av de 2.300 dagarna år 1844. Följd av himmelens änglar går vår store Överstepräst in i det allraheligaste, där han träder fram inför Guds ansikte för att utföra den sista delen i sin tjänst för människorna. Han utför en undersökande dom och bringar försoning för alla som visar sig ha rätt att få åtnjuta denna.

Den avbildliga offertjänsten visar, att endast de som hade kommit fram inför Gud med bekännelse och ånger och som på grund av syndoffrets blod hade fått sina synder överförda till helgedomen, hade någon del i tjänsten på försoningsdagen. Så är det också på den sista stora försoningsdagen under den undersökande domen. Bara de som bekänt sig vara Guds barn, kommer att få sin sak upptagen till behandling. Domen över de ogudaktiga är ett annat och särskilt verk, som kommer att äga rum senare. ”Tiden är inne, att domen skall begynna, och det på Guds hus, men om begynnelsen sker med oss, vad bliver då änden för dem som icke hörsamma Guds evangelium?” — 1 Petr. 4: 17.

Domsutslaget kommer att avgöras efter de himmelska böcker, där människors namn och gärningar finns införda. Profeten Daniel säger: ”Så satte man sig ned till doms, och böcker blevo upplåtna.” Johannes beskriver i Uppenbarelseboken samma scen och tillägger: ”En annan bok blev upplåten; det var livets bok. Och de döda blevo dömda efter sina gärningar, på grund av det som var upptecknat i böckerna.” — Upp. 20:12.

Livets bok innehåller namnen på alla dem som någonsin har börjat att tjäna Gud. Jesus bjöd sina lärjungar: ”Glädjens över att edra namn äro skrivna i himmelen.” — Luk.10: 20. Paulus talar om sina trofasta medarbetare, ”vilkas namn äro skrivna i livets bok”. (Fil. 4:3.) Daniel såg framåt i tiden till ”en tid av nöd vars like icke har funnits, och förklarade att Guds folk skall bli befriat ”alla de. . . som finnas skrivna i boken”. Och Johannes säger i Uppenbarelseboken att endast de skall få komma in i Guds stad vilkas namn ”äro skrivna i livets bok, Lammets bok”. (Dan. 12: 1; Upp. 21: 27.)

”En minnesbok” har skrivits inför Gud i vilken finns upptecknade de goda gärningar som utförts. Den har skrivits ”till åminnelse av dessa som frukta Herren och tänka på hans namn”. (Mal. 3:16.) Deras trosfyllda ord och deras kärleksgärningar har upptecknats i himmelen. Nehemja antyder detta förhållande när han säger: ”Tänk fördenskull på mig, min Gud, och låt icke de fromma gärningar bliva utplånade, som jag har gjort för min Guds hus.” — Neh. 13: 14. I Guds minnesbok finns varje rättfärdighetens gärning förevigad. Varje övervunnen frestelse, allt ont som har övervunnits, varje vänligt och medkännande ord som sagts, har noggrant blivit inskrivet i den. Varje uppoffrande handling, varje lidande och varje sorg som har burits för Kristi skull, har blivit upptecknad. Psalmisten säger: ”Du har räknat min flykts dagar. Samla mina tårar i din lägel; de stå ju i din bok.” — Ps. 56: 8.

Efter frihetens lag

Också människornas synder finns upptecknade. ”Ty Gud skall draga alla gärningar till doms, när han dömer allt vad förborgat, är evad det är gott eller ont.” ”För vart fåfängligt ord, som människor tala, skola de göra räkenskap på domens dag.” Frälsaren säger: ”Ty efter dina ord skall du dömas rättfärdig, och efter dina ord skall du dömas skyldig.” — Pred. 12: 14, Matt. 12: 36, 37. Hemliga syften och motiv kommer att framträda i detta ofelbara register. Ty Gud ”skall draga fram i ljuset, vad som är fördolt i mörkret, och uppenbara alla hjärtans rådslag”. (1 Kor. 4: 5.) ”Se, detta står upptecknat inför mina ögon, . . . både för deras egna missgärningar och för deras fäders, säger Herren.” — Jes. 65: 6, 7.

Varje människas verk skall passera revy inför Gud och kommer att registreras som trohet eller otrohet. Mitt emot varje namn i himmelens böcker finns med fruktansvärd exakthet varje ont ord återgett, varje självisk handling, varje försummad plikt, varje hemlig synd, varje skicklig förställning. Varningar och förmaningar som sänds från himmelen och

som ringaktats, förspillda ögonblick, outnyttjade tillfällen, påverkan till gott eller ont med dess vidsträckta följder, allt har skrivits ned av den registrerande ängeln.

Guds lag är den norm efter vilken alla människors liv och karaktär skall prövas i domen. Den vise mannen säger: ”Frukta Gud och håll hans bud, ty det hör alla människor till. Ty Gud skall draga alla gärningar till doms.” — Pred. 12: 13, 14. Och aposteln Jakob förmanar sina bröder: ”Talen och handlen så, som det höves människor, vilka skola dömas genom frihetens lag.” — Jak. 2: 12.

De som i domen ”bliva aktade värdiga”, får del i de rättfärdigas uppståndelse. Jesus sade: ”De som bliva aktade värdiga att få del i den nya tidsåldern, och i uppståndelsen från de döda, . . . äro lika änglarna och äro Guds söner, eftersom de hava blivit delaktiga av uppståndelsen.” — Luk. 20: 35, 36. Och återigen förklarar han att de som ”hava gjort vad gott är, skola uppstå till liv”. (Joh. 5: 29.) De rättfärdiga döda kommer inte att uppstå förrän efter domen, i vilken de blir räknade värdiga att bli ”delaktiga av uppståndelsen”. Alltså kommer de inte att vara personligen närvarande inför domstolen, när deras sak undersöks och deras öde avgörs.

Jesus skall då uppträda som deras medlare för att framlägga deras sak inför Gud. ”Om någon syndar så hava vi en förespråkare hos Fadern, Jesus Kristus, som är rättfärdig.” — 1 Joh. 2: 1. ”Ty Kristus har icke gått in i ett allraheligaste, som är gjort med händer och som allenast är en efterbildning av det sannskyldiga, utan han har gått in i själva himmelen för att nu träda fram inför Guds ansikte, oss till godo.” ”Därför kan han ock till fullo frälsa dem som genom honom komma till Gud, ty han lever alltid för att mana gott för dem.” — Hebr. 9: 24, 7: 25.

När dessa böcker öppnas i domen, får alla de som har trott på Jesus, sitt liv undersökt inför Guds åsyn. Man börjar med dem som först levde på jorden. Vår medlare lägger fram deras sak som har levt under alla efterföljande generationer och slutar med de nu levande. Varje namn blir nämnt, varje fall blir noggrant undersökt. Namn godtas och namn förkastas. Om någon har synder antecknade i böckerna som han inte har ångrat och fått förlåtelse för, kommer hans namn att utplånas ur livets bok. Hans goda gärningar som finns nedskrivna i Guds minnesbok kommer att bli utplånade. Herren bekräftade för Moses: ”Den som har syndat mot mig, honom skall jag utplåna ur min bok.” — 2 Mos. 32: 33. Och profeten Hesekiel säger: ”Om den rättfärdige vänder om från sin rättfärdighet, och gör, vad orätt är . . . Nej, intet av all den rättfärdighet han har övat skall då ihågkommas.” — Hes. 18: 24.

Klädd i ”vita kläder”

Alla som i sanning har omvänt sig från synden och i tro tillägnat sig Kristi blod som deras försoningsoffer, har fått förlåtelse skrivet vid sina namn i de himmelska böckerna.

Eftersom de har fått del av Kristi rättfärdighet och deras karaktär visar sig överensstämma med Guds lag, kommer deras synder att utplånas och de själva kommer att bli aktade värdiga det eviga livet. Genom profeten Jesaja säger Herren: ”Jag, jag är den som utplånar dina överträdelser för min egen skull, och dina synder kommer jag icke mer ihåg.” — Jes. 43: 25. Och Jesus sade: ”Den som vinner seger, han skall så bliva klädd i vita kläder, och jag skall aldrig utplåna hans namn ur livets bok, utan kännas vid hans namn inför min Fader och inför hans änglar.” ”Därför, var och en som bekänner mig inför människorna, honom skall ock jag kännas vid inför min Fader, som är i himmelen. Men den som förnekar mig inför människorna, honom skall ock jag förneka inför min Fader, som är i himmelen.” — Upp. 3: 5; Matt. 10: 32, 33.

Människor väntar ofta med det djupaste intresse på avgöranden vid jordiska domstolar. Men detta är endast en mycket svag bild av det intresse som kommer att väckas i himmelen, när de namn som är införda i livets bok, kommer att tas upp för undersökning av hela jordens domare. Den gudomlige medlaren beder om, att alla som har vunnit seger genom tro på hans blod skall få förlåtelse för sina överträdelser och att de åter skall få ta sitt Eden-hem i besittning och bli krönta som hans medarvingar till ”det forna herradömet.” Mika 4: 8. Genom sina försök att förföra och fresta människorna hade Satan avsett att tillintetgöra Guds avsikt med att skapa människan. Men nu beder Kristus om att denna avsikt skall genomföras som om människan aldrig hade fallit i synd. Han beder om att hans folk inte bara skall få förlåtelse och rättfärdiggörelse helt och fullt, utan också att de skall få del av hans härlighet och få sitta med honom på hans tron.

Under det att Jesus vädjar för dem som har tagit emot hans nåd, anklagar Satan dem inför Gud som överträdare. Den store bedragaren har försökt att leda dem in i skepticism, så att de skulle förlora förtroendet för Gud och skilja sig från hans kärlek och överträda hans lag. Nu pekar han på deras bristfälliga karaktär och påstår, att de har vanärat sin Återlösare, därför att de inte liknar honom. Han pekar på alla de synder som han har frestat dem att begå. Därför kräver han att de skall erkännas som hans undersåtar.

Jesus ursäktar inte deras synder utan hänvisar till deras ånger och tro och gör anspråk på förlåtelse för dem. Han lyfter sina sargade händer upp inför Fadern och de heliga änglarna och säger: Jag känner dem vid namn. Jag har dem upptecknade på mina händer. ”Det offer, som behagar Gud, är en förkrossad ande; ett förkrossat och bedrövat hjärta skall du, Gud, icke förakta.” — Ps. 51: 19. Och till sitt folks åklagare förklarar han: ”Herren skall näpsa dig, du Åklagare; ja, Herren skall näpsa dig, han som har utvalt Jerusalem. Är då icke denne en brand, ryckt ur elden?” — Sak. 3: 2. Kristus kommer att klä sina trofasta i sin egen rättfärdighet för att han skall kunna ”ställa fram församlingen inför sig i härlighet, utan fläck och skrynka och annat sådant”. — Ef. 5: 27. Deras namn finns kvar inskrivna i livets bok.

Om dem har det skrivits: ”Dessa skola vandra med mig i vita kläder, ty de äro värdiga därtill.” — Upp. 3: 4.

När detta är gjort kommer löftet i det nya förbundet att fullständigt uppfyllas: ”Jag skall förlåta deras missgärning, och deras synd skall jag icke mer komma ihåg.” ”I de dagarna och på den tiden, säger Herren, skall man söka efter Israels missgärning, och den skall icke mer vara till, och efter Juda synder, och de skola icke mer bliva funna.” — Jer. 31: 34; 50: 20. ”På den tiden skall det som Herren låter växa, bliva till prydnad och härlighet och vad landet alstrar bliva till berömmelse och ära för den räddade skaran i Israel. Och det skall ske, att den som lämnas övrig i Sion och den som bliver kvar i Jerusalem, han skall då kallas helig, var och en som är upptecknad till liv i Jerusalem.” — Jes. 4: 2, 3.

Den undersökande domen och utplånandet av synden skall äga rum före Herrens andra ankomst. De döda skall dömas efter det som är skrivet i böckerna. Det är ju inte möjligt att utplåna människornas synder förrän efter det att deras sak har blivit undersökt i den himmelska domstolen. Men aposteln Petrus förklarade uttryckligt, att de troendes synder kommer att utplånas ”på det att tider av vederkvickelse må komma från Herren, i det att han sänder den Messias, som han har utsett åt eder, nämligen Jesus”. (Apg. 3: 19, 20.) När den undersökande domen har avslutats skall Kristus komma och han skall ha med sig sin lön för att vedergälla var och en efter som hans gärningar är.

Slutuppgörelsen börjar

Efter det att översteprästen i den avbildliga tabernakeltjänsten hade utfört försoning för Israel kom han ut och välsignade församlingen. På samma sätt skall Kristus vid avslutningen av sin medlartjänst uppenbaras ”utan synd till frälsning” (Hebr. 9: 28) för att välsigna sitt väntande folk med evigt liv. På samma sätt som prästen, då han skulle avlägsna folkets synder från helgedomen bekände dem över bockens huvud, så skall Kristus lägga alla dessa synder på Satan, som är syndens upphovsman. Bocken som bar Israels synder sändes ”ut i vildmarken” (3 Mos. 16: 22). Så kommer Satan, som bär skulden för de synder som han har förlett Guds folk att begå, att under tusen år bli begränsad till denna jord. Då är jorden öde och obebodd. Till sist skall han få lida syndens fulla straff i den eld som utrotar de ogudaktiga. Så kommer återlösningens stora plan att vara förverkligad, när synden har utrotats och alla de som har varit villiga att avstå från det onda har blivit befriade.

Vid den tidpunkt som hade fastställts för domen vid slutet av de 2.300 dagarna år 1844, började arbetet med undersökningen och utplånandet av synden. Alla som någon gång har bekänt sig tro på Kristi namn måste gå igenom denna granskande undersökning. Både levande och döda skall dömas ”efter sina gärningar, på grund av det som var upptecknat i böckerna”.

Människorna kommer inte att få förlåtelse för de synder som de inte har ångrat och övergett. Dessa blir inte utstrukna ur böckerna utan står som ett vittnesmål mot syndaren på Guds dag. Han kan ha begått sina onda gärningar i dagens ljus eller i nattens mörker, men de är synliga och uppenbara för Honom som vi har att göra med. Guds änglar har bevittnat varje synd och infört dem i denna ofelbara domsbok. Synden kan döljas, förnekas och undanhållas far eller mor, hustru, barn eller kamrater. Ingen utom de skyldiga själva kanske når den minsta misstanke om att en orätt har begåtts men den ligger blottad och uppenbar för de himmelska väsendenas blickar. Nattens djupaste mörker, den mest skickliga förställning räcker inte för att dölja en enda tanke för den Eviges kännedom. Gud har en noggrann förteckning över varje oriktig framställning och varje syndig handling. Han låter sig inte bedras av en skenbar fromhet. Han gör inte några misstag i sin bedömning av karaktären. Människor kan kanske låta sig bedras av dem som är fördärvade i sinnet, men Gud genomskådar all förställning och läser människans innersta liv.

Hur allvarlig är inte denna tanke. Den ena dagen efter den andra går in i evigheten och bär med sig sin berättelse till de himmelska böckerna. Ord som en gång uttalats och handlingar som en gång är gjorda, kan aldrig återkallas. Änglar har skrivit ned både gott och ont. Den mäktigaste erövrare i världen kan inte förändra denna framställning ens för en enda dag. Våra handlingar, våra ord och även våra hemliga bevekelsegrunder, allt har sin betydelse vid avgörandet av vårt öde till frälsning eller undergång. Även om vi kanske kan glömma dem kommer de att bära sitt vittnesmål till vårt försvar eller till vår fördömelse.

På samma sätt som ansiktsdragen återges med osviklig exakthet på fotografens känsliga film, innehåller dessa böcker däruppe en sann skildring av karaktären. Ändå bekymrar sig många inte för den räkenskap som skall framläggas för de himmelska väsendenas blickar. Om den slöja som döljer den synliga världen från den osynliga kunde avlägsnas, så att människorna kunde se en ängel som skriver ned varje ord och varje handling, som de måste möta på nytt i domen, hur många ord som dagligen blir sagda, skulle då inte bli osagda? Hur många handlingar skulle då inte bli ogjorda?

I domen kommer man att noga granska hur vi använt oss av varje enskild gåva. Hur har vi använt det pund som Herren har lånat oss? Kommer han att få sitt eget tillbaka med ränta när han kommer? Har vi använt de förmågor och krafter som blivit oss anförtrodda, både de andliga och de fysiska, till Guds ära och till välsignelse för världen? Hur har vi använt vår tid, vår penna, vår röst, våra medel, vårt inflytande? Vad har vi gjort för Kristus genom att hjälpa de fattiga, de lidande, de föräldralösa eller änkorna? Gud har gjort oss till förvaltare av hans heliga Ord. Vad har vi gjort med ljuset och sanningen som anförtrotts oss för att göra människorna visa till frälsning? Enbart bekännelsen att vi tror på Kristus har inget värde. Bara den kärlek som visar sig i gärningar, kommer att räknas som äkta. Det är

endast kärleken som gör en handling värdefull i Guds ögon. Han godkänner och belönar allt som görs av kärlek, oavsett hur litet det är, efter mänskligt sätt att bedöma.

Människors dolda självviskhet uppenbaras i himmelens böcker. Där står allt om försummade plikter mot medmänniskorna, om Frälsarens krav som blivit glömda. Där får de se hur ofta Satan fick den tid, de tankar och de krafter som hörde Kristus till. Det är en sorglig berättelse som änglarna för med sig till himmelen. Intelligenta människor som bekänner sig följa Kristus, koncentrerar sig på att samla jordiska ägodelar och att njuta av de materiella glädjeämnena. Pengar, tid och krafter offras på fåfängans och njutningens altare, men få ögonblick används till bön och studium av Bibeln, till själens ödmjukande och till bekännelse av synd.

Vi måste själva välja

Satan tänker ut otaliga metoder att lägga beslag på våra tankar, så att de inte blir upptagna med det arbete som vi bör känna bäst till. Ärkeförföraren hatar de stora sanningar som uppenbarar försoningsoffret och en allsmäktig medlare. Han vet att det viktigaste för honom är att leda människors tankar bort ifrån Jesus och hans sanning.

De som vill få del av Frälsarens medlartjänst, får inte tillåta något att gripa in i deras förpliktelser att fullborda sin helgelse i gudsfruktan. I stället för att använda de dyrbara timmarna till nöjen, fåfänga och vinningslystnad, bör man använda dem till allvarligt studium av sanningens ord under bön till Gud. Helgedomen och den undersökande domen är det ämne som Guds folk bör ha en klar uppfattning om. Alla behöver personlig kännedom om sin store Överstepräst ställning och verk. I annat fall blir det omöjligt för dem att öva den tro som är nödvändig i denna tid eller att fullgöra den uppgift som Gud har bestämt för dem. Var och en har att välja mellan att bli räddad eller att gå förlorad. Alla har en sak som har tagits upp inför Guds domstol. Var och en måste möta den store Domaren ansikte mot ansikte. Hur viktigt är det därför inte att var och en ofta tänker på den högtidliga stund då domstolen samlas och böckerna öppnas. Som Daniel skall varje enskild människa ställas till ansvar för sitt liv vid tidens slut.

Själva medelpunkten

Alla som har fått ljus om dessa förhållanden måste vittna om de stora sanningar som Gud har gett dem. Helgedomen i himmelen är själva medelpunkten i Kristi arbete för människorna. Den angår varje enskild människa som lever på jorden. Den ger inblick i frälsningsplanen, för oss ned till tidens slut och uppenbarar den segerrika utgången av striden mellan rättfärdighet och synd. Det är av den största betydelse att alla sätter sig in i dessa förhållanden, så att de kan svara dem som frågar om skälen för det hopp de har.

Den medling som Kristus utför i den himmelska helgedomen är lika nödvändig för frälsningsplanen som hans död på korset. Genom sin död på korset började han det verk som han efter sin uppståndelse uppfor till himmelen för att fullborda. I tron måste vi därför gå innanför förlåten ”dit Jesus, som vår förelöpare, har gått in för oss.” (Hebr. 6:20.) Där lyser ljuset från Golgata kors. Där kan vi få en klarare inblick i återlösningens hemlighet. Människors frälsning har fullbordats till en oändlig kostnad från Guds sida. Detta offer tillgodoser Guds överträdda lags högsta krav. Jesus har öppnat vägen till Faderns tron. Genom hans medlartjänst kan alla som kommer till honom i tro frambära sina uppriktiga önskemål för Gud.

”Den som fördöljer sina överträdelser, honom går det icke väl; men den som bekänner och övergiver dem, han får barmhärtighet.” — Ords. 28: 13. Om de som döljer eller ursäktar sina fel, kunde se hur Satan gläder sig över dem och hur han hånar Kristus och de heliga änglarna och deras sätt att handla, skulle de skynda sig att bekänna sina synder och avstå dem. Genom brister i karaktären arbetar Satan för att få fullt herravälde över människans sinne. Han vet att det kommer att lyckas om dessa brister inte övervinns. Därför söker han ständigt bedra Kristi lärjungar med den ödesdigra osanningen, att det är omöjligt för dem att övervinna. Men Jesus hänvisar till sina sargade händer och sin sönderslagna kropp när han vädjar för dem. Han säger till var och en som vill följa honom: ”Min nåd är dig nog.” — 2 Kor. 12: 9. ”Tagen på eder mitt ok och lären av mig, ty jag är saktmodig och ödmjuk i hjärtat; så skolen I finna ro för edra själar. Ty mitt ok är milt, och min börda är lätt.” — Matt. 11: 29, 30. Ingen bör därför betrakta sina fel som obotliga. Gud vill ge tro och nåd för att övervinna dem.

Personlig beredelse

Vi lever nu i den stora försoningsdagen. Under det att översteprästen i den avbildliga offertjänsten gjorde försoning för Israel, väntade man att alla skulle ödmjuka sig genom att omvända sig ifrån sina synder, för att de inte skulle bli utrotade ur folket. På liknande sätt bör alla som vill att deras namn skall bli kvar i Livets bok nu, i de dagar som återstår av deras prövningstid, ödmjuka sig inför Gud genom ånger och sann omvändelse från synd. En djup, samvetsgrann självrannsakan är nödvändig. Den lättsinniga, ytliga anda som finns hos många som kallar sig kristna, måste läggas bort. Alla som vill underkuva de onda böjelser som söker få överhand, måste kämpa allvarligt. Förberedelsen är den enskildes angelägenhet. Vi blir inte frälsta i grupp. Renhet och hängivenhet för Gud hos en, kan inte uppväga bristen hos någon annan. Även om alla folk måste träda fram inför Guds domstol, kommer han att undersöka den enskildes personliga sak lika noggrant och grundligt, som om han var den enda människan på jorden. Var och en måste undersökas och visa sig vara utan brist.

Allvarliga är de händelser som har samband med försoningens fullbordan. Betydelsefulla är de intressen som inbegrips i detta. Domsverket går mot sin avslutning i helgedomen i himmelen. I många år har detta domsverk pågått. Snart — ingen vet hur snart — kommer domstolsförhandlingarna att inrikta sig på de levande. I Guds vördnadsbjudande närvaro kommer våra liv att passera revy. Mer än någonsin tidigare gäller det nu för varje enskild människa att ge akt på Frälsarens maning: ”Vaken, ty i veten icke, när tiden är inne.” — Mark. 13: 33. ”Om du icke håller dig vaken, så skall jag komma såsom en tjuv, och du skall förvisso icke veta, vilken stund jag kommer över dig.” — Upp. 3: 3.

Det gäller dig

När den undersökande domen har avslutats, är allas öde avgjort, antingen till liv eller till död. Nådens tid upphör strax innan Herren kommer på himmelens skyar. Med tanke på denna tid förklarar Jesus i Uppenbarelseboken: ”Må den som är orättfärdig fortfara att öva sin orättfärdighet och den som är oren att orena sig. Så ock den som är rättfärdig, han fortfare att öva sin rättfärdighet och den som är helig att helga sig. Se, jag kommer snart, och har med mig min lön för att vedergälla var och en eftersom hans gärningar äro.” — Upp. 22: 11, 12.

De rättfärdiga och de ogudaktiga lever vid denna tid ännu på jorden i sitt dödliga tillstånd. Människorna är upptagna av att plantera och bygga, äta och dricka. De vet inte någonting om den slutliga och oåterkalleliga dom som har uttalats i helgedomen därovan. Innan floden kom, gick Noa i arken och Gud stängde igen om honom och utestängde de ogudaktiga. Under sju dagar fortsatte folket, som inte visste att deras öde hade avgjorts, med sitt liknöjda liv och hånade dem som hade varnat om en förestående straffdom. ”Så”, säger Frälsaren, ”skall det ske vid Människosonens tillkommelse.”

— Matt. 24: 39. Stilla och obemärkt som en tjuv under natten, kommer det avgörande ögonblick som avgör varje enskild människas öde, då Guds nåd till sist inte längre erbjuds syndiga människor.

”Vaken. . . så att han icke finner eder sovande, när han oförtänkt kommer.” — Mark. 13: 35, 36. De människor som blir trötta av att vaka och vänder sig mot världens lockelser, befinner sig i sanning i ett farligt läge. Affärsmännen är upptagna av att jaga efter vinning. Den nöjeslystne roar sig. De fåfänga pyntar sig. Kanske all världens domare just då uttalar denna dom: ”Du är vägd på en våg och befunnen för lätt.” — Dan. 5: 27.

Kapitel 29— Ondskapens ursprung

Varför existerar det onda, och hur uppstod det? Hur kunde självviskhet uppstå i en miljö där det endast fanns fullkomlig kärlek? — Hur kunde en ljusets ängel förvandlas till Djävulen?För många är syndens orsaker och skälen för dess existens en källa till stor förvirring. De ser det ondas verk med dess fruktansvärda resultat av lidande och förödelse. De frågar hur allt detta kan existera under en härskare som är oändlig i vishet, kärlek och makt. Detta är ett problem som de inte kan finna någon förklaring till. Deras ovisshet och tvivel gör dem blinda för de sanningar som tydligt framställs i Bibeln och som är av stor betydelse för frälsningen. Några som undersöker syndens existens försöker tränga in i det som Gud aldrig har uppenbarat. De finner därför heller inte någon lösning på problemen. De som har en benägenhet att tvivla och kritisera, använder detta som en ursäkt för att förkasta Bibeln. Det finns också några som av andra skäl inte finner någon tillfredsställande förklaring på det ondas stora problem. Tradition och felaktiga tolkningar har förmörkat Bibelns lära för dem beträffande Guds väsen, hans regerings natur och principerna för hans sätt att ta itu med synden.

Det är omöjligt att ge en förklaring på syndens uppkomst och ett förnuftigt skäl för dess existens. Ändå kan vi förstå så mycket om dess uppkomst och slutliga utplånande, att Guds rättfärdighet och godhet i allt hans handlande med det onda blir fullt uppenbart. Det finns inte någonting i Bibeln som är tydligare framställt än detta, att Gud inte på något sätt är ansvarig för att synden kom in i världen. Guds nåd drogs inte godtyckligt tillbaka. Det fanns inte någon brist i den gudomliga regeringen som gav anledning till uppror. Synden hade objuden trängt sig in. Ingen kan ge någon tillfredsställande förklaring på att den existerar. Den är mystisk och oförklarlig. Att ursäkta vore att försvara den. Om det fanns en ursäkt för den eller om man kunde påvisa någon orsak till att den borde existera, skulle den upphöra att vara synd. Den enda definition av synd som vi finner i Bibeln är: ”Synd är överträdelse av lagen.” — 1 Joh. 3: 4 Den är resultatet av en princip som strider mot kärlekens stora lag, den lag som är grundlagen för Guds regering.

Innan det onda uppstod, rådde frid och glädje i hela universum. Allt var i fullkomlig harmoni med Skaparens vilja. Kärleken till Gud var utan gräns och alla älskade varandra lika högt. Kristus, Ordet, Guds enfödde Son var ett med den evige Fadern — ett till väsen, natur och syfte — den enda varelse i hela universum som kunde få del av alla Guds planer och syften. Genom Kristus skapade Fadern alla himmelska väsen. ”I honom skapades allt i himmelen och på jorden, . . . både tronänglar och herrar och furstar och väldigheter i andevärlden.” — Kol. 1: 16. Hela himmelen visade Kristus samma trohet och lydnad som de visade Fadern.

Eftersom kärlekens lag bildar underlaget för Guds välde, var alla skapades lycka beroende av att de helt följde dess stora, rättfärdiga principer. Gud vill att alla hans skapade varelser skall tjäna honom av kärlek. Han vill ha en tillbedjan som grundar sig på en intelligent uppskattning av hans egenskaper. Han har inte någon glädje av en påtvingad lydnad. Han ger alla fri vilja så att de kan tjäna honom av eget val.

Men det fanns en som valde att missbruka sin frihet. Synden började hos den som näst efter Kristus hade blivit mest ärad av Gud och som stod högst i makt och ära bland himmelens invånare. Före sitt fall var Lucifer den främste av de överskuggande keruberna, helig och obesmittad. ”Så säger Herren, Herren: Du var ypperst bland härliga skapelser, full med vishet och fullkomlig i skönhet. I Eden, Guds lustgård, bodde du, höljd i alla slags ädla stenar. . . Du var en kerub, som skuggade vida, och jag hade satt dig att vara på det heliga gudaberget, där fick du gå omkring bland gnistrande stenar. Lyckosam var du på dina vägar från den dag, då du skapades, till dess att orättfärdighet blev funnen hos dig.” — Hes. 28: 12-15.

Förebud om hotande olycka

Lucifer kunde ha fortsatt att åtnjuta Guds ynnest och varit älskad och hedrad av hela änglaskaran och kunnat använda sina ädla krafter till välsignelse för andra och för att förhärliga sin Skapare. Men, säger profeten: ”Ditt hjärta högmodades över din skönhet och du förspillde din vishet för din präls skull.” — Vers 17. Så småningom började han hysa en önskan att upphöja sig själv. ”Eftersom du i ditt hjärta tycker dig vara en gud.” ”Du som sade i ditt hjärta: ’Jag vill stiga upp till himmelen; högt ovanför Guds stjärnor vill jag ställa min tron; jag vill sätta mig på gudaförsamlingens berg längst uppe i norr. Jag vill stiga upp över molnens höjder, göra mig lik den Högste’.” — Hes. 28: 6; Jes. 14: 13, 14. I stället för att söka göra Gud till den Högste i kärlek och lydnad inför hans skapade väsen, försökte Lucifer vinna deras tjänst och hyllning för sig själv. Denne änglarnas furste gjorde anspråk på den ära som den evige Fadern hade gett sin Son. Han sökte tillägna sig den makt som Kristus ensam hade rätt att utöva.

Hela himmelen hade glatt sig över att få återspegla Skaparens härlighet och att lovprisa honom. Medan Gud på det sättet ärades, hade allt varit frid och glädje. Nu störde ett missljud den himmelska harmonin. Självupphöjelse och självtillbedjan, som stod i strid med Skaparens planer, väckte aningar om någonting ont hos dem som betraktade Guds ära som det högsta. De himmelska rådgivarna vädjade till Lucifer. Guds Son framhöll för honom Skaparens storhet, kärlek och rättfärdighet och hans lags helighet och oföränderliga natur. Den ordning som rådde i himmelen hade Gud själv infört. Genom att vika av ifrån den skulle Lucifer komma att vanära sin Skapare och dra fördärv över sig själv. Men varningen,

som gavs i obeskrivlig kärlek och medkänsla, väckte endast en anda av motstånd. Lucifer tillät avundsjuka mot Kristus att ta överhand och han blev alltmer omedgörlig.

Stoltheten över hans egen härlighet gav näring åt hans önskan att bli den störste. De stora hedersbevisningar som hade visats Lucifer uppskattades inte som en gåva från Gud och framkallade ingen känsla av tacksamhet till Skaparen. Han berömde sig av sin egen skönhet och upphöjelse och sökte bli lik Gud. Han var älskad och uppskattad av de himmelska härskarorna. Med glädje utförde änglarna hans befallningar. I visdom och härlighet överglänste han dem alla. Guds Son var himmelens erkände härskare, likställd med Fadern i auktoritet och makt. I alla Guds planer fick Kristus ta del. Lucifer däremot fick inte en sådan inblick i de gudomliga planerna. ”Varför”, frågade denne mäktige ängel, ”skall Kristus vara den störste? Varför skall han på detta sätt hedras mer än Lucifer?”

Då Lucifer lämnade sin plats i Faderns omedelbara närhet gick han ut för att sprida missnöje bland änglarna. Han arbetade i hemlighet och dolde en tid sin egentliga avsikt under sken av aktning för Gud. Så sökte han väcka missnöje med de lagar som de himmelska väsendena lydde och antydde att de var onödiga restriktioner. Han menade att änglarna skulle följa sin egen vilja, eftersom deras natur var helig. Han försökte väcka sympati för sig själv och sade, att Gud handlade oriktigt mot honom, då han gav Kristus den högsta äran. Han påstod att när han sökte större makt och ära, så var det inte för att upphöja sig själv utan för att han sökte skaffa himmelens inbyggare frihet, så att de skulle kunna tillägna sig en högre existensnivå.

I sin stora barmhärtighet hade Gud länge tålamod med Lucifer. Han blev inte omedelbart avlägsnad från sin höga ställning, när han först gav efter för missnöjets anda eller ens när han började framställa sina falska anspråk för de lojala änglarna. Han fick länge tillåtelse att bli kvar i himmelen. Gång på gång erbjöds han förlåtelse på villkor att han ångrade sig och blev lydig. Sådana ansträngningar som bara en oändlig kärlek och visdom kan uttänka, gjordes för att övertyga honom om hans misstag.

En anda av missnöje hade aldrig tidigare förekommit i himmelen. Till en början insåg inte Lucifer själv vart han var på väg. Han förstod inte sina känslors verkliga natur. Men då det blev klart att hans missnöje var helt utan grund, blev han överbevisad om att han hade tagit fel och att de gudomliga kraven var rättfärdiga och att han inför alla i himmelen borde erkänna dem som sådana.

Hade han gjort detta, kunde han ha räddat sig själv och många änglar. Vid denna tidpunkt hade han ännu inte helt förkastat sin trohet mot Gud. Visserligen hade han svikit sin uppgift som överskuggande kerub. Om han emellertid hade varit villig att omvända sig till Gud och hade erkänt Skaparens visdom och nöjt sig med att fylla den plats som hade bestämts för honom i Guds stora plan, skulle han ha blivit återinsatt i sitt ämbete. Men

stoltheten förbjöd honom att underordna sig. Han försvarade ihärdigt den kurs han valt och hävdade, att han inte behövde någon omvändelse och kastade sig helt in i den stora konfrontationen med sin Skapare.

Intriger och bedrägeri

Alla de krafter hans mästerliga intelligens kunde mobilisera sattes nu in på att bedra och vinna sympati hos de änglar som hade stått under hans kommando. Till och med förhållandet att Kristus hade varnat och rått honom förvrängdes för att tjäna hans förrädiska syften. Inför dem som genom sin kärleksfulla tillit hade knutits starkare till honom, hade Satan framhållit att han hade blivit orättfärdigt bedömd, att hans ställning inte respekterats och att hans frihet skulle komma att inskränkas. Efter det att han hade förvrängt Kristi ord, övergick han till direkta lögner och beskyllde Guds Son för att ha planerat att förödmjuka honom inför himmelens inbyggare. Han sökte också misstänkliggöra de lojala änglarna. Alla som han inte kunde få helt över på sin sida anklagade han för att vara likgiltiga för de himmelska väsendenas intressen. De som var trogna mot Gud beskylldes för att utföra just det som han själv gjorde. För att bekräfta sitt påstående om Guds orättfärdighet mot honom förvrängde han Skaparens ord och handlingar. Han försökte förvirra änglarna med hjälp av spetsfundiga argument om Guds avsikter. Allt som var enkelt gjorde han mystiskt. Genom sinnrika förfalskningar kom han dem att ifrågasätta betydelsen av Herrens tydligaste uttalanden Hans höga ställning och nära anknytning till den gudomliga regeringen gav större kraft åt hans framställning. Många lockades till att ansluta sig till honom i uppror mot himmelens auktoritet.

I sin vishet tillät Gud Satan att fortsätta, till dess att missnöjet utvecklade sig till öppet uppror. Hans planer måste få utvecklas helt, så att alla skulle kunna förstå deras sanna natur och vart de skulle komma att leda. Som den smorde keruben hade Lucifer varit högt ärad. Himmelens änglar älskade honom. Hans inflytande över dem var stort. Guds regering omfattade inte bara himmelens inbyggare utan också alla de världar som han hade skapat. Satan trodde att om han fick himmelens änglar med i upproret, skulle han kunna dra också de andra världarna med sig. Han framställde skickligt sin uppfattning i frågan och använde sig av lögn och bedrägeri för att nå sitt mål. Hans förmåga att förföra var mycket stor. Inte ens de trogna änglarna upptäckte helt hans avsikter eller förstod vart hans arbete skulle leda.

Satan hade varit så högt ärad och alla hans handlingar så inhöljda i mystik, att det var svårt att för änglarna avslöja den sanna naturen i hans gärningar. Inte förrän synden fullt hade utvecklats, skulle den framträda som det onda den verkligen var. Hittills hade den inte existerat i Guds universum. Heliga väsenden hade ingen aning om dess natur eller hur elakartad den var. De kunde inte se de förskräckliga följderna av att sidosätta Guds lag. I

början dolde Satan sitt verk under förmenande av att han var trogen mot Gud. Han menade att han sökte främja Guds ära, befästa hans herravälde och göra allt till det bästa för himmelens inbyggare. När han smög in missnöje i de änglars sinnen som stod under hans inflytande, hade han på ett skickligt sätt kommit det att se ut som om han sökte avlägsna missbelåtenhet. När han argumenterade för förändringar i Guds styrelsesätt och i hans lagar, gjorde han det under förevändningen att sådana förändringar var nödvändiga för att friden i himmelen skulle kunna bevaras.

I sin kamp mot synden kunde Gud bara använda sig av rättfärdighet och sanning. Satan däremot kunde använda sig av det som Gud inte kunde — smicker och bedrägeri. Han förfalskade det som Gud sade och framställde hans regering i ett falskt ljus inför änglarna. Han påstod att Gud inte var rättfärdig när han utfärdade lagar och regler för himmelens inbyggare. Han hävdade att när Gud krävde lydnad och underordnande av sina skapade väsen, var det bara för att upphöja sig själv. Därför måste Gud göra det klart för änglarna i himmelen och för inbyggarna i alla skapade världar, att Guds regering var rättfärdig och att hans lag var fullkomlig. Satan framställde sig själv som världsalltets välgörare. Alla måste därför få se upprorsmakarens sanna karaktär och verkliga avsikt. Han måste få tid att avslöja sig själv genom sina onda gärningar.

Guds lag och styrelsesätt fick skulden för den disharmoni som hans eget beteende hade orsakat i himmelen. Han förklarade att allt det onda var ett resultat av den gudomliga administrationen. Han hävdade att det var hans egen avsikt att förbättra Herrens lagar. Han måste därför få tillfälle att demonstrera vad han menade och visa resultaten när den gudomliga lagen blivit förändrad. Satan hade redan från början påstått att han inte var någon upprorsmakare. Hela världsalltet måste få se bedragaren avslöjad.

Insiktsfullt beslut

Inte ens då det blev bestämt att Satan inte längre kunde få bli kvar i himmelen ville Gud i sin oändliga vishet tillintetgöra honom Eftersom Gud bara kan godta en tjänst som grundar sig på kärlek, måste alla hans skapade väsens trohet bygga på överbevisningen om hans rättfärdighet och godhet Himmelens och de andra skapade världarnas inbyggare, som inte förstod syndens väsen och dess följder, skulle vid den tidpunkten inte ha kunnat inse Guds rättfärdighet och barmhärtighet om han hade förgjort Satan. Om han genast hade blivit utplånad skulle de ha tjänat Gud av fruktan i stället för av kärlek. Förförarens inflytande skulle inte ha blivit fullständigt utplånat och upprorsandan inte avlägsnad. Det onda måste få tid att mogna. Hänsyn till hela världsalltets bästa genom oändliga tider krävde, att Satan fick utveckla sina principer mera fullständigt. Då skulle alla skapade väsen se hans beskyllningar mot Guds regering i deras rätta ljus. Guds rättfärdighet och nåd och lagens oföränderlighet skulle för alltid höjas över allt tvivel.

Satans uppror skulle bli en varning för världsalltet under alla kommande tider, ett evigt vittnesmål om syndens natur och dess fruktansvärda följder. När Satans regler följdes, skulle deras verkan både på människor och änglar visa resultaten av att åsidosätta den gudomliga auktoriteten. Så skulle det visa sig att alla Guds skapade väsens välfärd står och faller med Guds regering och hans lag. Så skulle berättelsen om detta fruktansvärda upprorsexperiment för alltid skydda alla heliga väsen och förebygga att de skulle bli förledda ifråga om överträdelsens natur och rädda dem från att begå synd och tvingas lida dess straff.

Den store upprorsmakaren fortsatte att rättfärdiga sig själv ända till dess att striden i himmelen avslutades. Då det blev känt att han skulle kastas ut ifrån salighetens boningar tillsammans med alla sina anhängare, uttalade upprorsledaren öppet sitt förakt for Skaparens lag. Han återupprepade sitt påstående om att änglar inte behövde någon kontroll. De borde ges frihet att följa sin egen vilja som alltid skulle komma att visa dem den rätta vägen. Han fördömde de gudomliga buden som en begränsning av deras frihet och förklarade att det var hans avsikt att se till att alla lagar avskaffades. När de himmelska härskarorna blev fria från lagens krav skulle de gå in i en mer upphöjd och härlig tillvaro.

I full enighet kastade Satan och hans härskaror hela skulden för sitt uppror på Kristus. De hävdade att om de inte hade blivit tillrättavisade, skulle de aldrig ha gjort uppror. De var hårdnackade och utmanande i sitt uppror och sökte förgäves kasta Guds regering över ända. Ändå menade de hädiskt att de var oskyldiga offer för en förtryckande makt. Till slut utkastades ärkerebellen och alla de som sympatiserade med honom ur himmelen.

Samma anda som orsakade upproret i himmelen inspirerar alltjämt till uppror på jorden. Satan följer samma plan bland människorna som han följde bland änglarna. Hans anda regerar nu i olydnadens barn. Liksom han söker också de riva ned Guds lags barriärer och lovar människorna frihet om de överträder hans bud. Tillrättavisning för synd väcker alltjämt samma anda av hat och motstånd. När Guds varnande budskap tränger in i samvetet, intalar Satan människorna att rättfärdiga sig själva och att söka stöd hos andra i sina synder. I stället för att rätta sina fel hatar de dem som påtalar synden, som om de var den enda orsaken till svårigheterna. Ända sedan den rättfärdige Abels tid och fram till våra dagar är det samma anda som har mött dem som vågat fördöma synden.

Genom samma falska framställning av Guds väsen som Satan använde i himmelen, där han fick andra att betrakta Herren som en sträng och tyrannisk herre, förförde han människorna till synd. Då han hade nått så långt, förklarade han att Guds orättfärdiga bud orsakade människans fall, liksom de hade orsakat hans eget.

Men den evige Guden förkunnar själv sitt väsen: ”Herren! Herren! — en Gud, barmhärtig och nådig, långmodig och stor i trofasthet, som bevarar nåd mot tusenden, som

förlåter missgärning och överträdelse och synd, men som ingalunda låter någon bliva ostraffad.” — 2 Mos. 34: 6, 7.

Bevisade sin kärlek

När Satan drevs ut ifrån himmelen hävdade Gud sin rättvisa och vidmakthöll sin trons ära. Men då människorna hade syndat genom att ge efter för upprorsmakarens förförelser, gav Gud ett bevis på sin kärlek genom att ge sin enfödde Son för att dö för det fallna människosläktet. I försoningen uppenbaras Guds väsen. Korsets mäktiga argument demonstrerar för hela världsalltet att Guds regering i intet avseende är ansvarig för den syndens väg som Lucifer har valt.

I striden mellan Kristus och Satan under vår Frälsares verksamhet på jorden, blev den store bedragarens karaktär avslöjad. Ingenting kunde så fullständigt tillintetgöra universums sympati för honom som hans fruktansvärda kamp mot världens Återlösare. I fräck hädelse krävde han att Kristus skulle tillbedja honom. Med utmanande djärvhet förde han honom upp på bergets topp och på templets tinnar och avslöjade sin onda avsikt, då han uppfordrade honom till att kasta sig ned från den svindlande höjden. Med outtröttlig ondska förföljde han Jesus från plats till plats och ingav präster och folk att förkasta hans kärlek och att slutligen ropa: ”Korsfäst honom! Korsfäst honom!” — Allt detta väckte universums bestörtning och indignation.

Det var Satan som kom världen att förkasta Kristus. Mörkrets furste använde all sin makt och list för att förgöra honom. Han såg att Frälsarens kärlek och nåd, hans medlidande och ömma medkänsla var en framställning av Guds väsen inför världen. Satan ifrågasatte varje anspråk som Guds Son gjorde och utnyttjade människor som sina agenter för att fylla Frälsarens liv med lidande och sorg. Det utspekulerade bedrägeri med vilket han sökte hindra Jesu verksamhet, det hat som olydnadens barn visade, hans grymma anklagelser mot honom, vars liv var ett exempel på ojämförlig godhet, allt hade sin upprinnelse i en intensiv önskan om hämnd. All denna uppdämda eld av avundsjuka och ondska, hat och hämndlystnad bröt lös över Golgata mot Guds Son, medan hela himmelen betraktade scenen under skräckslagen tystnad.

När det stora offret var fullbordat, uppfor Kristus i höjden. Men han ville inte ta emot änglarnas hyllning förrän han hade bett: ”Jag vill, att där jag är, där skola ock de som du har givit mig vara med mig.” Då kom svaret tillbaka från Faderns tron med outsäglig kärlek och kraft: ”Alla Guds änglar skola tillbedja honom.” — Joh. 17: 24; Hebr. 1: 6.

Jesus var utan fläck. Hans förödmjukelse var slut, hans offer fullbordat och han fick ett namn som är över alla namn. Nu visade det sig att Satans synd var utan ursäkt. Han hade uppenbarat sitt sanna väsen som en lögnare och mördare. Det blev klart att samma anda som

han behärskade människorna med, skulle han ha uppenbarat, om han hade fått lov att härska över himmelens inbyggare. Han hade påstått att överträdelse av Guds lag skulle skänka frihet och upphöjelse, men resultatet blev slaveri och förnedring.

Satans beskyllningar mot Guds väsen och herravälde trädde fram i sitt rätta ljus. Han hade anklagat Gud för att kräva sina skapade väsens lydnad och underkastelse endast för att upphöja sig själv. Han hade förklarat, att samtidigt som Skaparen krävde självförnekelse av alla andra, visade han själv ingen vilja varken till självförnekelse eller offer. Men världsalltets furste hade framburit det största offer som kärleken kunde frambära för det fallna och syndiga människosläktets frälsning, ty ”det var Gud, som i Kristus försonade världen med sig själv”. (2 Kor. 5: 19.) Alla såg att Lucifer, genom att trakta efter ära och makt, hade öppnat dörren för synden, medan Kristus för att tillintetgöra synden hade förödmjukat sig själv och blivit lydig intill döden.

Gud hade visat sin avsky för upprorets principer. Hela himmelen såg hans rättfärdighet uppenbarad i domen över Satan och i människornas återlösning. Lucifer hade förklarat, att om Guds lag var oföränderlig och dess straff inte kunde efterskänkas, måste varje överträdare för alltid bli avskuren från Skaparens nåd. Han hade påstått att det syndiga människosläktet inte skulle kunna frälsas och att det därför var hans rättmätiga byte. Men Kristi död var ett argument till människans förmån, som inte kunde omkullkastas. Lagens straff föll på honom som var jämställd med Gud. Människan var fri att ta emot Kristi rättfärdighet och att genom ett liv i ånger och ödmjukhet triumfera på samma sätt som Guds Son hade triumferat över Satans makt. Alltså är Gud rättfärdig och han rättfärdiggör alla som tror på Jesus.

Avsikter och målsättning klarlagda

Men det var inte bara för att frälsa människorna som Kristus kom till jorden för att lida och dö. Han kom för att ”låta sin lag komma till makt” och till ”ära”. Han kom inte bara för att denna världens inbyggare skulle respektera lagen som den bör respekteras utan för att alla världar i universum skulle inse att Guds lag är oföränderlig. Kunde dess krav ha åsidosatts, hade Guds Son inte behövt ge sitt liv för att bringa försoning för överträdelsen. Kristi död bevisar att den inte kan förändras. Det offer som Fadern och Sonen i oändlig kärlek gav för att syndare skulle kunna bli återlösta, bevisar för hela världsalltet — vad ingenting annat än denna försoningsplan kunde ha gjort — att rättfärdighet och nåd bildar grundvalen för Guds lag och regering.

I det slutliga förverkligandet av domen kommer det att bli klart att det inte finns någon ursäkt för synd. När hela världens domare en gång kommer att ställa Satan denna fråga: ”Varför gjorde du uppror mot mig och rövade ifrån mig mitt rikes undersåtar?” kommer

upphovsmannen till det onda inte att kunna lägga fram någon som helst ursäkt. Varje mun skall tystas och hela upprorsskaran stå mållös.

Golgata kors som vittnar om att lagen är oföränderlig, förkunnar också inför universum att syndens lön är döden. Med Frälsarens rop i dödsögonblicket: ”Det är fullbordat!” ringde dödsklockan för Satan. Den stora strid som så länge hade utkämpats, var nu avgjord och syndens slutliga utrotande säkrat. Guds Son hade gått igenom dödens portar ”för att han genom sin död skulle göra dens makt om intet, som hade döden i sitt våld, det är djävulen”. (Hebr. 2: 14.) Lucifers egoistiska begär efter makt kom honom att säga: ”Högt ovanför Guds stjärnor vill jag ställa min tron, . . . Jag vill. . . göra mig lik den Högste.” Gud förklarar: ”Jag lät dig ligga såsom aska på jorden. . . Du tog en ände. . . för evig tid.” — Jes. 14: 13, 14; Hes. 28: 18, 19.

När ”dagen kommer, och den skall brinna såsom en ugn. Då skola alla fräcka människor och alla som göra vad ogudaktigt är, bliva lika strå, och dagen, den som kommer, skall förbränna dem, säger Herren Sebaot, så att varken rot eller krona lämnas kvar av dem.” — Mal. 4: 1.

Då skall hela världsalltet vara vittne till syndens natur och följder. Syndens fullständiga utrotande, som i början skulle ha väckt fruktan hos änglarna och dragit vanära över Gud, bevisar nu hans kärlek. Hans ära är återupprättad för alla skapade väsen i världsalltet som med glädje gör hans vilja och som har hans lag i sitt hjärta. Aldrig mer skall det uppstå något ont. Bibeln säger: ”Icke två gånger behöver hemsökelsen drabba.” — Nah. 1: 9. Guds lag, som Satan har klandrat som ett träldomsok, kommer att hedras som frihetens lag. Skapelsen har bestått sitt prov och kommer aldrig mer att avvika från lydnaden mot honom. Hans väsens karaktär har blivit fullständigt uppenbarat för dem som en ofattbar kärlek och en oändlig vishet.

Kapitel 30—Fiendskap som räddar

Satan försöker mörklägga Guds kärleks ljus så att det inte skall nå fram till människan. Men Gud vill förvandla människors hjärtan och uppfylla dem med livsglädje och kraft.”Jag skall sätta fiendskap mellan dig och kvinnan, och mellan din säd och hennes säd. Denna skall söndertrampa ditt huvud, och du skall stinga den i hälen.” — 1 Mos. 3: 15. Denna gudomliga dom som uttalades över Satan efter det att människan hade fallit var också en profetia som omfattade alla tidsåldrar fram till tidens slut. Den förutsade den stora konfrontation som alla människor på jorden skulle komma att ta del i.

Gud säger: ”Jag skall sätta fiendskap.” Denna fiendskap överensstämmer inte med människans natur. Då hon överträdde den gudomliga lagen blev hennes natur ond. Hon kom i harmoni med Satan, inte i strid med honom. Därför finns det inte en naturlig fiendskap mellan den syndiga människan och syndens upphovsman. Båda blev onda genom avfällighet. Den avfällige har aldrig någon ro. Bara tillsammans med dem som han har övertalat att följa sitt exempel, finner han den sympati och det stöd som han behöver. Därför sluter sig fallna änglar och ogudaktiga människor tillsammans. Hade inte Gud särskilt gripit in, skulle Satan och mänskligheten ha bildat ett förbund mot himmelen. I stället för att stå i strid med Satan skulle hela människosläktet ha stått förenade i opposition mot Gud.

På samma sätt som Satan förledde änglarna till uppror, frestade han människan till att synda, för att tillförsäkra sig medhjälpare i sin kamp mot himmelen. Hatet mot Kristus förenade honom och de fallna änglarna. Även om de var oeniga i allt annat stod de fast förenade i motståndet mot universums regent. Men då Satan hörde, att det skulle uppstå fiendskap mellan honom och kvinnan och mellan hans säd och hennes säd, visste han att försöket att fördärva människans natur skulle möta hinder. Genom ett eller annat medel skulle människan få möjlighet att motsätta sig hans makt.

Satans vrede har tänts mot människorna, därför att de är föremål för Guds kärlek och barmhärtighet genom Kristus. Han vill hindra den gudomliga återlösningsplanen och vanära Gud genom att deformera och fördärva hans händers verk. Han skulle komma att orsaka sorg i himmelen och fylla jorden med lidande och ödeläggelse. Han hävdar att allt detta onda är en följd av det som Gud gjorde, då han skapade människan.

Nåd som förändrar och förnyar

Den nåd som Kristus inplantar i människan skapar fiendskap mot Satan. Utan denna nåd, som omvänder och förnyar sinnet, skulle människan fortsätta att vara Satans fånge, en tjänare som alltid vore beredd att lyda hans befallningar. Men denna nya princip i sinnet skapar strid där det tidigare rådde frid. Den kraft som Jesus ger, gör det möjligt för människan att motstå tyrannen och upprorsmakaren. Var och en som visar att han hatar

synden i stället för att älska den, som står emot och övervinner de lidelser som har härskat i sinnet, visar effekten av en princip som bara kan komma från höjden.

De motsättningar som existerar mellan Kristi anda och Satans anda kommer mycket tydligt i dagen i det sätt på vilket världen tog emot Jesus. När judarna förkastade honom, var det inte så mycket därför att han framträdde utan jordisk rikedom, prakt och ståt. De såg att han ägde en kraft som mer än uppvägde dessa yttre företräden. Det var hans renhet och helighet som tände de ogudaktigas hat. Hans självförsakande liv och fullkomliga hängivenhet mot Gud var en ständig tillrättavisning för ett stolt och njutningslystet folk. Det var detta som skapade fiendskap mot Guds Son. Satan och onda änglar förenade sig med onda människor. Alla avfallets krafter slöt sig samman mot sanningens förkämpe.

Kristi anhängare möter samma fiendskap som Mästaren. Var och en som inser syndens frånstötande väsen och som med hjälp av kraften från höjden står emot frestelsen, uppeggar i sanning Satans och hans undersåtars vrede. Hat mot sanningens rena principer och hån och förföljelse mot dem som förkunnar dem, kommer att fortsätta så länge synd och syndare finns till. Kristi anhängare och Satans tjänare kan inte bli överens. Korsets stötesten har ännu inte röjts ur vägen. ”Alla de, som vilja leva gudfruktigt i Kristus Jesus, få lida förföljelse.” — 2 Tim. 3:12.

Satans agenter arbetar ständigt under hans ledning för att befästa hans auktoritet och bygga upp hans rike i opposition mot Guds regering. För att genomföra detta söker de förföra Kristi anhängare och locka dem bort från deras trohet. På samma sätt som deras ledare gjorde, förvränger och förvänder de Bibeln för att uppnå detta. Liksom Satan anklagade Gud, söker hans agenter att nedsvärta Guds folk. Den anda som drev Kristus i döden, driver de ogudaktiga att förgöra hans lärjungar. Allt detta antyds i denna första profetia: ”Jag skall sätta fiendskap mellan dig och kvinnan och mellan din säd och hennes säd.” Så kommer det att fortgå till tidens slut.

Satan samlar alla sina krafter och lägger hela sin makt in i striden. Varför möter han inte större motstånd? Varför är Kristi soldater så sömniga och likgiltiga? Därför att de har så ringa verklig förbindelse med Kristus. Därför att de nästan fullständigt saknar hans Ande. Synden är inte så frånstötande och avskyvärd för dem som den var för deras Mästare. De möter den inte med ett avgörande och bestämt motstånd på samma sätt som Kristus. De inser inte hur ytterligt ond och elakartad den är. De är blinda både för mörkrets furstes karaktär och för hans makt. Därför att det härskar så stor okunnighet om Satans makt och onda avsikter, existerar det faktiskt inte någon verklig fiendskap varken mot honom eller mot hans onda gärningar. Inte heller förstår de hans omfattande kamp mot Kristus och församlingen. På denna punkt har massorna förts vilse. De vet inte att deras fiende är en mäktig härförare som behärskar onda änglars sinnen och att han, efter noga genomtänkta

planer och med skickliga manövrer, för krig mot Kristus för att hindra människor att bli frälsta. Bland bekännande kristna, ja, t.o.m. bland dem som förkunnar evangelium, hör man sällan Satan nämnas, med undantag för kanske något tillfälligt omnämnande ifrån talarstolen. De förbiser bevisen på att han är i verksamhet och att han vinner framgång. De ringaktar de många varningarna för hans list. De tycks ignorera själva hans existens.

Intrång på alla områden

Samtidigt som människorna är okunniga om hans verksamhet, är denne vakne fiende hela tiden efter dem. Han blandar sig i alla hemmets angelägenheter. Han gör intrång på alla gator i våra städer, i församlingarna, i riksdags- och regeringssammanträden och i domstolarna. Han förvirrar, bedrar, förför och förgör vuxna och barn, både fysiskt och mentalt, splittrar familjer och sår ut hat, strid, trätor och förleder till uppvigling och mord. Den kristna världen tycks betrakta detta som en Guds skickelse och att det måste så vara.

Satan söker ständigt övervinna Guds folk genom att bryta ned de barriärer som skiljer dem från världen. Det forntida Israel lockades till synd, då de gav sig in i förbjudna förbindelser med hedningarna. Så blir också vår tids Israel vilsefört. ”Ty de otrognas sinnen har denna tidsålders gud så förblindat, att de icke se det sken som utgår från evangelium om Kristi, Guds egen avbilds, härlighet.” — 2 Kor. 4: 4. Alla som inte av hela sitt hjärta följer Kristus är Satans tjänare. De som inte är omvända, älskar synden och har en benägenhet att omhulda och ursäkta. Den omvända människan hatar synden och bjuder den bestämt motstånd. När kristna föredrar de ogudaktigas och otroendes sällskap, utsätter de sig för frestelse. Satan döljer sig för deras blickar och drar försåtligt sin bedrägliga slöja för deras ögon. De inser inte att sådant sällskap avser att skada dem. Och under det att de hela tiden efterliknar världen till karaktär, tal och handling, blir de mer och mer förblindade.

När församlingen följer världens seder blir den omvänd till världen, men den omvänder aldrig världen till Kristus. En nära beröring med synden kommer ofrånkomligen att medföra att den blir mindre frånstötande. De som föredrar att umgås med Satans tjänare, mister snart all fruktan för dessa tjänares herre. När pliktens väg för oss in i prövningar, såsom fallet var med Daniel vid konungens hov, kan vi vara säkra på att Gud skall bevara oss. Men utsätter vi oss för frestelse kommer vi förr eller senare att falla.

Frestaren arbetar ofta med större framgång genom sådana som man minst misstänker för att stå under hans makt. De som har begåvning och kunskap, blir beundrade och ärade, som om dessa egenskaper skulle kunna uppväga kärlek till Gud eller skaffa en människa förmåner inför Gud. Utbildning och begåvning är i sig själva gåvor från Gud, men när dessa sätts i stället för kärleken till Gud och leder människan bort ifrån Gud i stället för att föra henne närmare honom, blir de en förbannelse och en snara. Många menar att allt som ser ut som hövlighet eller förfining, måste på ett eller annat sätt ha samband med Kristus. Men

detta är fullständigt fel. Visserligen borde dessa egenskaper pryda varje kristen människa, eftersom de utövar ett starkt inflytande till stöd för sann kristendom. Men de måste helgas åt Gud. I motsatt fall är också de en kraft i det ondas tjänst. Många som är kloka, kultiverade och bildade och som aldrig skulle nedlåta sig till vad vi i allmänhet betraktar som en omoralisk handling, kan mycket väl vara förfinade redskap i Satans hand. Det lömska och snärjande i deras karaktär och exempel gör dem till farligare fiender för Kristi sak, än de som är okunniga och okultiverade.

Genom allvarlig bön och beroende av Gud uppnådde Salomo en vishet som väckte beundran i världen. Men då han lämnade honom som var källan till hans styrka, och började lita på sig själv blev han ett byte för frestelsen. De sällsamma gåvor och krafter som gavs denne den visaste bland konungar, gjorde honom till ett mer verksamt redskap för själens fiende.

Samtidigt som Satan ständigt söker få de kristna att glömma de verkliga förhållandena, måste de alltid tänka på att ”den kamp vi hava att utkämpa är en kamp icke mot kött och blod, utan mot furstar och väldigheter och världshärskare, som råda här i mörkret, mot ondskans andemakter i himlarymden.” (Ef. 6:12.) Ned genom århundradena till vår egen tid ljuder den inspirerade varningen: ”Varen nyktra och vaken. Eder vedersakare, djävulen, går omkring såsom ett rytande lejon och söker vem han må uppsluka.” — 1 Petr. 5: 8. ”Ikläden eder hela Guds vapenrustning, så att I kunnen hålla stånd emot djävulens listiga angrepp.” — Ef. 6: 11. Från Adams tid och till våra dagar har vår store fiende använt sin makt för att förtrycka och ödelägga. Han förbereder sig nu för den sista kampen mot församlingen. Alla som följer Jesus kommer i strid med denne omedgörlige fiende. Ju noggrannare en kristen efterliknar det gudomliga mönstret, dess säkrare kan han vara på att han blir föremål för Satans angrepp. Alla som är ivrigt upptagna i Guds verk och avslöjar den ondes bedrägeri och framställer Kristus för människorna, kommer att kunna ansluta sig till Paulus’ vittnesmål, när han talar om att tjäna Herren med all ödmjukhet och under tårar och prövningar.

Satan angrep Kristus med sina våldsammaste och listigaste frestelser, men han led nederlag varje gång. Kampen utkämpades för vår skull. Segraren gör det möjligt för oss att övervinna. Kristus ger styrka åt alla som söker den. Inte någon människa kan mot sin vilja övervinnas av Satan. Frestaren har ingen makt att styra viljan eller att tvinga någon till att synda. Han kan plåga, men han kan inte fördärva. Han kan förorsaka lidande, men han kan inte förorena någon. Det faktum att Kristus har segrat, bör fylla hans lärjungar med mod att tappert kämpa mot synden och Satan.

Kapitel 31— Onda andar

Om Satan fick tillåtelse skulle han förinta allt liv på jorden omgående. Han har otaliga fallna änglar till sitt förfogande. Dessa äger en intelligens som överstiger människans. Vi kan inte stå emot dem i egen kraft. Men i Kristus finns seger. Om vi inte förlitar oss på vår egen förmåga, utan ställer oss under Hans ledning varje ögonblick då är vi säkra.Sambandet mellan den synliga och osynliga världen, Guds änglars tjänst och de onda andarnas verksamhet, har tydligt framställts i Bibeln och är oskiljaktigt knutet till människans liv. Det finns en växande tendens att inte tro på onda andars existens. Många menar att de heliga änglar som ”sänds ut till tjänst för deras skull som skola få frälsning till arvedel” är de dödas andar. (Heb 1: 14.) Men Bibeln lär inte bara att det finns änglar, både goda och onda, utan framlägger odiskutabla bevis för att dessa inte är döda människors andar.

Änglar existerade innan människan skapades. Då jordens grundvalar lades, jublade ”morgonstjärnorna. . . och alla Guds söner höjde glädjerop”. (Job 38: 7.) Efter det att människan svikit Gud, sändes änglar för att bevaka livets träd. Detta skedde innan någon människa hade dött. Änglarna står på en högre nivå än människorna. Psalmisten säger att Gud gjorde människan ”nästan till ett gudaväsen”. (Ps. 8:6.)

Bibeln ger oss information om dessa himmelska väsen, både i fråga om deras antal, deras makt och härlighet och deras samband med Guds regering och också om deras funktion i samband med frälsningsverket. ”Herren har ställt sin tron i himmelen, och hans konungavälde omfattar allt.” Profeten säger: Då fick jag ”höra röster av många änglar runt omkring tronen”. De står inför konungarnas Konung för att tjäna honom — ”änglar. . . starka hjältar”, ”hans tjänare som uträtten hans vilja”, ”så snart som I hören ljudet av hans befallning”. (Ps. 103: 19-21; Upp. 5: 11.) Tiotusen gånger tiotusen och tusen gånger tusen var antalet av de himmelska budbärare som profeten Daniel såg. Aposteln Paulus förklarade att det var ”änglar i mångtusental”. (Dan. 7: 10; Hebr. 12: 22.) Som Guds budbärare skyndar de fram och tillbaka ”liksom blixtar”. (Hes. 1: 14.) Så bländande är deras härlighet och så snabb är deras färd. Den ängel som visade sig vid Frälsarens grav ”var såsom en ljungeld, och hans kläder voro vita såsom snö”, så att vakten darrade av fruktan för honom och de ”blevo såsom döda”. (Matt. 28: 3, 4.) Då Sanherib, den övermodige assyriern, hånade och hädade Gud och hotade med att ödelägga Israel, hände det samma natt att Herrens ängel gick ut ”och slog i assyriernas läger ett hundra åttiofem tusen man”, och han ”förgjorde alla de tappra stridsmännen och furstarna och hövitsmännen” i Sanheribs här ”så att han med skam måste draga tillbaka till sitt land”. (2 Kon. 19: 35; 2 Krön. 32: 21.)

De sänds ut i hjälpaktioner

Änglar sänds ut i hjälpaktioner för Guds folk. De kom till Abraham med löften om välsignelse, till Sodoms portar för att rädda den rättfärdige Lot, då staden skulle ödeläggas

av eld, till Elia då han höll på att duka under av trötthet och hunger i öknen och till Elisa med hästar och vagnar såsom av eld för att befria honom från den lilla stad, där han hade blivit inspärrad. De kom också till Daniel då han sökte gudomlig vishet vid en hednisk konungs hov och då han hade kastats såsom ett byte för lejonen. På samma sätt sändes de till Petrus som satt dödsdömd i Herodes fängelse, till fångarna i Filippi, till Paulus och hans medarbetare under den stormiga natten ute på havet och till Kornelius för att undervisa honom, så att han kunde ta emot evangelium. De sände Petrus med frälsningens budskap till en okänd hedning. Heliga änglar har under alla tider betjänat Guds folk.

En skyddsängel har utsetts åt varje Kristi lärjunge. Dessa himmelska väktare skyddar de rättfärdiga mot den ondes makt. Satan själv erkände detta då han sade: ”Är det då för intet som Job fruktar Gud? Du har ju på allt sätt beskärmat honom och hans hus och allt vad han äger.” — Job 1: 9, 10. Hur Gud skyddar sitt folk omtalas i Psalm 34:8. ”Herrens ängel slår sitt läger omkring dem som frukta honom, och han befriar dem.” När Frälsaren hänvisar till dem som tror på honom säger han: ”Sen till, att I icke förakten någon av dessa små, ty jag säger eder att deras änglar i himmelen alltid ser min himmelske Faders ansikte.” — Matt. 18: 10. De änglar som fått uppdraget att betjäna Guds folk har alltid tillträde till Gud.

Förförande makt, aldrig vilande hat

Herrens folk är alltid utsatt för en konfrontation med mörkrets furste och hans förförande makt och aldrig vilande hat. Men de har fått försäkran om att de ständigt står under himmelska änglars skydd i kampen mot ondskans makter. Löftet har getts därför att det är nödvändigt. Guds folk som kämpar mot de mäktiga, onda makterna, får Guds nåd och beskydd. Dessa är talrika, omedgörliga och outtröttliga. Ingen går trygg som är okunnig om eller likgiltig för dessa makters ondska och makt.

De nu onda andarna, som i begynnelsen skapades utan synd, var till natur, makt och härlighet likställda med de heliga väsen som nu är Guds sändebud. Men efter det att de fallit i synd slöt de sig samman för att vanära Gud och leda människorna i fördärvet. De förenade sig med Satan i hans uppror och blev med honom utkastade ur himmelen. Därefter har de under alla tider samarbetat med honom i kampen mot Guds auktoritet. Bibeln berättar om deras herravälde, deras organisation, deras intelligens och förslagenhet och om deras onda planer för att fördärva människornas frid och lycka.

Gamla Testamentets historia nämner deras existens och verksamhet då och då. Det var emellertid under den tid Kristus vistades här på jorden som de onda andarnas makt tydligast avslöjades. Kristus hade kommit för att genomföra den plan som hade lagts för att återlösa människorna. Satan bestämde sig för att hävda sin rätt att härska över världen. Han hade lyckats få avguderi infört överallt på jorden med undantag för Palestina. Till det enda land, som inte helt hade fallit for frestarens makt kom Kristus för att låta det himmelska ljuset

lysa. Här gjorde två konkurrerande makter anspråk på dominans. I kärlek räckte Jesus ut sina armar och inbjöd alla som ville att få förlåtelse för synd och frid i honom. Mörkrets härskaror insåg att de inte hade oinskränkt makt. De förstod att om Kristi mission skulle lyckas, skulle det snart vara slut med deras herravälde. Satan rasade som ett kedjat lejon och visade utmanande sin makt över människornas kroppar och sinnen.

Förhållandet att människor har varit besatta av onda andar framhålls tydligt i Nya Testamentet. De som hade drabbats därav led inte bara av sjukdom som berodde på naturliga orsaker. Kristus insåg mycket väl vad han stod inför. Han gav uttryck för att de onda andarna direkt var närvarande och drev sin verksamhet.

Ett slående exempel

Ett slående exempel på deras antal, makt och ondska såväl som på Kristi makt och nåd har vi i berättelsen om, hur de besatta i gerasenernas land blev botade. Dessa olyckliga besatta sprängde alla bojor, vred sig i konvulsioner, tuggade fradga, rasade och fyllde luften med sina vrål, misshandlade sig själva och var en fara för alla som kom i närheten av dem. Deras blödande, vanställda kroppar och förryckta sinnen tillfredsställde mörkrets furste. En av de onda andar som behärskade dessa besatta förklarade: ”Legion är mitt namn, ty vi äro många.” — Mark. 5: 9. I den romerska armén utgjorde en legion från tre tusen till fem tusen. Satans härskaror är också samlade i avdelningar. Den avdelning som dessa onda andar tillhörde bestod av inte mindre än en legion.

På Jesu befallning lämnade de onda andarna sina offer. Dessa blev sittande stilla vid Frälsarens fötter, lugna, kloka och milda. Men andarna fick tillåtelse att driva en flock svin ut i sjön. För dem som bodde i gerasenernas land betydde förlusten av dessa svin mer än de välsignelser Kristus hade skänkt dem. Den gudomlige Läkaren uppmanades att lämna deras område. Detta överensstämde med Satans plan. När han vältrat skulden för deras förlust över på Jesus, väckte han befolkningens egoistiska fruktan och hindrade dem från att lyssna till hans ord. Satan anklagar ständigt de kristna för att vara orsak till förluster, motgång och lidande, i stället för att lägga skulden där den hör hemma — på sig själv och sina redskap.

Men Kristi avsikt kunde ändå inte göras om intet. Han tillät de onda andarna att förgöra svinhjorden för att straffa de judar som höll dessa orena djur för vinnings skull. Hade Kristus inte hållit andarna tillbaka, skulle de inte bara ha störtat svinen i sjön utan också deras vaktare och ägare. Att både vaktare och ägare blev skonade berodde uteslutande på den makt som han i sin nåd använde sig av för att befria dem. Dessutom tilläts denna händelse för att lärjungarna skulle få ett exempel på Satans fruktansvärda makt över människor och djur. Frälsaren ville att hans efterföljare skulle känna till den fiende som de skulle komma att möta, för att de inte skulle låta sig bedras och bli övervunna. Det var också hans avsikt att befolkningen i dessa områden skulle se att han hade makt att bryta Satans

bojor och försätta fångar i frihet. Och även om Jesus lämnade detta område blev de, som på ett så sällsamt sätt hade fått hjälp, kvar för att förkunna sin välgörares nåd.

Makt att plåga och skada

Andra fall av liknande natur omtalas i Bibeln. En syrofenicisk kvinnas dotter ansattes hårt av en ond ande. Denne drev Jesus ut med sitt ord. (Mark. 7: 26-30.) ”En besatt, som var blind och dövstum” , en ung man som hade en stum ande som ofta ”kastat honom än i elden, än i vattnet, för att förgöra honom”. (Matt 12: 22; Mark 9: 17-27.) Den besatte, som behärskades ”av en oren ande” och som störde sabbatsfriden i synagogan i Kapernaum — alla dessa botades av den medkännande Frälsaren. (Luk 4: 33-36.) Vid praktiskt taget alla tillfällen talade Kristus till den onde anden som till ett väsen med förstånd. Han befallde denne att lämna sitt offer och aldrig plåga honom mer. De som tillbad i Kapernaum såg hans makt och greps av fruktan. ”Häpnad kom över dem alla, och de talade med varandra och sade: ’Vad är det med dennes ord? Med myndighet och makt befaller han ju de orena andarna, och de fara ut’.” — Luk. 4: 36.

De som var besatta av onda andar, omtalas ofta som utsatta för stort lidande. Men det stämmer inte alltid. För att tillägna sig övernaturlig makt fanns det några som bjöd det sataniska inflytandet välkommet. De kämpade givetvis inte med andarna. Bland dem fanns de som hade en spådomsande — Simon Magnus, Elymas trollkarlen och den unga flickan som följde efter Paulus och Silas i Filippi.

Ingen står i större fara att utsättas för inflytande från onda andar än de som, trots Bibelns direkta och talrika vittnesmål, förnekar Djävulens och hans änglars existens och verksamhet. Så länge vi är okunniga om deras list, har de en nästan ofattbar fördel. Många känner dessa andars impulser men de tror, att de följer sin egen klokhet. Detta är anledningen till att Satan, när vi närmar oss tidens slut, då han skall verka med den största kraft, överallt sprider tron att han inte finns till. Det är hans metod att dölja sig själv och sitt sätt att arbeta. Det finns ingenting som den store förföraren fruktar så mycket som att vi skall få kännedom om hans planer.

Finns ett sådant väsen?

För att bättre dölja sin karaktär och sin avsikt har han kommit människorna att framställa honom på ett sätt som bara väcker hån och förakt. Han är mycket nöjd när han skildras som ett löjligt, avskyvärt och missbildat väsen, till hälften människa och till hälften djur. Han gläder sig när hans namn används i skämt och gyckel av dem som betraktar sig själva som upplysta och intelligenta.

Eftersom Djävulen förstått att kamouflera sig så väl, hör vi ständigt denna fråga: ”Finns det verkligen ett sådant väsen?” när teorier, som går direkt emot Bibelns tydligaste

vittnesmål, godtas i den religiösa världen. Detta vittnar om den framgång han vunnit. Satan får lättast makt över dem som inte vet att de står under hans inflytande. Just på grund av detta ger Bibeln så många exempel på hans onda gärningar och avslöjar för oss hans dolda krafter. Därigenom har vi varnats mot hans angrepp.

Satans och hans härskarors makt och ondska skulle med rätta skrämma oss, om det inte vore så att vi kunde finna skydd och befrielse genom vår Frälsares överlägsna makt. Vi är angelägna att ha portar och lås i våra hus för att skydda vår egendom och våra liv för onda människor. Men vi tänker sällan på de onda änglar som ständigt angriper oss och som vi i vår egen kraft inte kan försvara oss emot. Om de tillåts att göra det, kan de förvirra vårt sinne, lägga på oss fysisk sjukdom och lidanden och fördärva vår egendom och ta vårt liv. Deras enda glädje är att fördärva och bringa olycka. De människor som står emot Guds anspråk och ger efter för Satans frestelser, till dess att Gud överlämnar dem i onda andars våld, befinner sig i sanning i en fruktansvärd situation. Men de som följer Kristus, är alltid trygga under hans beskydd. Änglar som är överlägsna i styrka, sänds från himmelen för att skydda dem. Den onde kan inte bryta igenom den vakt som Gud har satt omkring sitt folk.

Kapitel 32— Sataniska bedrägerier

Satan försöker med alla medel hindra människor från att komma till Kristus. Många leds vilse utan att de ens förstår det. Följande kapitel beskriver de verktyg och de sätt som Satan använder för att bedra människor.Den stora konfrontationen mellan Kristus och Satan, som nu har pågått i nästan 6.000 år, skall snart avslutas. Den onde fördubblar därför sina ansträngningar för att bryta ned Kristi verk för människorna och fånga dem i sina snaror. Han vill hålla folket i mörker och förhärdelse, till dess att Frälsarens medlartjänst har fullbordats och det inte längre finns förlåtelse för synd. När inga särskilda ansträngningar görs för att motstå hans makt, när likgiltighet råder i kyrkan och i världen, är Satan tillfreds. Det föreligger då ingen risk för att han skall förlora dem som han håller i slaveri. Men när uppmärksamheten leds in på de eviga tingen och människor frågar: ”Vad skall jag göra för att bli frälst?”, då är han på plats. Då ställer han sin kraft mot Kristi kraft och motarbetar den helige Andes inflytande.

Bibeln förklarar att vid ett visst tillfälle, då Guds änglar kom för att inställa sig inför Herren, kom också Satan med bland dem (Job 1: 6). Det var inte för att böja sig inför den Evige Konungen utan för att befrämja sina egna onda planer mot de rättfärdiga som han kom. Och med samma avsikt är han närvarande när människor samlas för att tillbedja Gud. Även om han döljer sig för våra blickar, arbetar han ändå flitigt för att behärska tankarna hos dem som tillbeder. Som en skicklig härförare lägger han i förväg sina planer. När han ser att Herrens sändebud studerar Bibeln, lägger han märke till vad det är som skall framställas för folket. Han använder sig då av sin list och sitt skarpsinne för att ordna förhållandena så att budskapet inte skall nå fram till dem som han leder vilse just på denna punkt. Den som bäst behöver varningen förs in i ett eller annat uppdrag som kräver hans närvaro. Eller också blir han på annat sätt hindrad från att höra de ord som för honom hade kunnat bli en impuls till omvändelse och liv.

Satan ser dessutom hur nedtryckta Herrens tjänare är på grund av det andliga mörker som inhöljer folket. Han hör deras innerliga böner om gudomlig nåd och kraft att bryta likgiltighetens, lättsinnets och liknöjdhetens förslavande makt. Med förnyad iver använder han sig av sina konstgrepp. Han frestar människor att ge efter för begärens krav eller för egoistisk tillfredsställelse. Så förlamar han deras sinnen, så att de inte hör det som de bäst behöver få kännedom om.

Satan vet mycket väl att alla de som han lyckats få att försumma bön och bibelstudium, faller för hans angrepp. Därför fyller han deras sinnen med allt möjligt annat. Det har alltid funnits en grupp av människor som bekänner sig till kristendomen men som, i stället för att tränga djupare in i sanningen, gör det till sin religion att söka finna ett eller annat karaktärsfel eller någon villfarelse hos dem som de inte är överens med. Sådana

människor är Satans bästa medhjälpare. Det är inte få som anklagar trosfränderna. De är alltid aktiva när Gud arbetar och hans tjänare ärar honom. De lägger en felaktig innebörd i det som sägs och görs av dem som älskar och lyder sanningen. De framställer Kristi mest allvarliga, ivriga och självförnekande tjänare som förförare eller som förförda. Deras uppgift är att förvränga avsikten med varje god och ädel handling, att ge spridning åt beskyllningar och väcka misstankar hos dem som är oerfarna. På varje tänkbart sätt söker de få det som är rent och rättfärdigt, att se ut som orent och bedrägligt.

Men ingen behöver låta sig ledas vilse. Det är lätt att se vem de tillhör, vems exempel de följer och vems gärningar de utför. ”Av deras frukt skolen I känna dem.” — Matt. 7: 16. Deras sätt att handla påminner om Satan, den förbittrade baktalaren, ”våra bröders åklagare”. (Upp. 12: 10.)

Den store bedragaren har många agenter som står beredda att framföra alla slags villfarelser för att förföra människor — falska läror, anpassade för de människors smak och begåvning, som han försöker fördärva. Det är hans plan att i församlingen införa hycklande, oomvända människor. Genom dessa vill han uppmuntra tvivel och otro och hindra alla dem som vill se Guds verk vinna framgång och som själva vill växa med det. Många som inte har någon verklig tro på Gud eller på hans ord, hyllar vissa sanningsprinciper och går under namn av att vara kristna. Detta gör det möjligt för dem att framhålla sina villfarelser som biblisk lära.

Uppfattningen att det är likgiltigt vad människor tror, är en av Satans mest effektiva förförelser. Han vet att när någon tar emot sanningen, därför att de älskar den, så renar den sinnet. Därför söker han ständigt införa falska teorier, fabler, ett annat evangelium. Guds tjänare har under alla tider kämpat mot falska lärare, inte bara som onda människor, utan som förkunnare av läror som varit farliga för det andliga livet. Elia, Jeremia och Paulus kämpade fast och oförskräckt mot dem som ledde människor bort ifrån Bibeln. Det liberala synsätt som går ut på att det saknar betydelse vad man tror, godkändes aldrig av dessa sanningens helgade försvarare.

Oenighetens och splittringens orsaker

De dunkla och fantasifulla tolkningarna av Bibeln och de många motstridande teorierna om tron, som vi finner inom kristenheten, är något som vår motståndare har infört. Avsikten är att skapa förvirring, så att människorna inte skall kunna se sanningen. Den oenighet och splittring som råder inom de kristna kyrkosamfunden, uppstår huvudsakligast för att man förvränger Bibeln för att få stöd för någon populär teori. I stället för att omsorgsfullt studera Bibeln med ödmjukt sinne för att lära känna Guds vilja, försöker många uteslutande att upptäcka något som är sällsamt och originellt.

För att finna stöd för villoläror och icke-kristet beteende rycker man enskilda bibeltexter ur deras sammanhang. Kanske citerar man hälften av en enskild vers för att bevisa sitt påstående, medan den andra hälften skulle ha visat att innebörden är den rakt motsatta. Ormens list förskansar sig bakom lösrivna citat, som sätts samman så att de passar deras sinnliga önskningar. Så förvränger många Bibeln med berått mod. Andra som har livlig fantasi, fäster sig vid de bilder och symboliska uttryck, som används i Bibeln och tolkar dem i överensstämmelse med sin egen fantasi, utan att ta större hänsyn till Bibelns vittnesmål som sin egen tolkare. Så framlägger de sina infall som om de vore biblisk lära.

När helst någon börjar ägna sig åt bibelstudium utan att vara besjälad av en bedjande, ödmjuk, läraktig anda, blir de enklaste såväl som de mer svårförstådda bibeltexterna berövade sin rätta innebörd. Ledarna inom påvekyrkan väljer sådana delar av Bibeln som bäst tjänar deras avsikter, tolkar dem efter sin egen uppfattning och framhåller dessa för folket. Folket bör få hela Bibeln precis så som den är. Det skulle vara bättre för människorna om de inte alls fick någon bibelundervisning än att få Bibelns lära grovt förvrängd.

Bibeln gavs till oss för att leda alla rätt som ville lära känna sin Skapares vilja. Gud gav människan det profetiska ordet. Änglar, ja, t.o.m. Kristus själv kom för att undervisa Daniel och Johannes om det som snart skulle ske. Dessa viktiga händelser som angår vår frälsning, skulle inte insvepas i mystik. De blev inte uppenbarade för att förvirra och vilseleda dem som uppriktigt söker efter sanning. Herren sade genom profeten Habackuk: ”Skriv upp din syn, och uppteckna den. . . med tydlig skrift, så att den lätt kan läsas.” — Hab. 2: 2. Guds ord är tydligt för alla som studerar det under bön. Varje uppriktig människa kommer att nå fram till sanningens ljus. ”Ljus är utsått för den rättfärdige.” — Ps. 97: 11. Inget kyrkosamfund kan växa till i helgelse, om medlemmarna inte allvarligt söker efter sanningen som efter dolda skatter.

Genom ropet på fördomsfrihet blir människor blinda för sin fiendes anslag, samtidigt som denne hela tiden ständigt arbetar för att genomföra sina syften. Efterhand som han lyckas ersätta Bibeln med mänskliga spekulationer, sätts Guds lag åt sidan. Kyrkosamfunden hamnar under syndens träldom, fastän de menar sig vara fria.

Den vetenskapliga forskningen har blivit en förbannelse för många. Gud har tillåtit en flod av ljus att strömma ut över världen i upptäckter, i vetenskap och konst. Men även de största begåvningar blir förvirrade i sina försök att utforska relationerna mellan vetenskap och uppenbarelse, om de inte är ledda av Guds Ord i sin forskning. Mänsklig kunskap inom både det materiella och andliga området är ofullständig och ofullkomlig. Därför misslyckas många att få sina vetenskapliga synpunkter att överensstämma med Bibelns uttalanden. Många godtar teorier och spekulationer som vetenskapliga fakta. De tror att Guds ord skall prövas genom den ”falskeligen så kallade ’kunskapen’”. (1 Tim. 6: 20.) Skaparen och hans

verk ligger utanför deras fattningsförmåga. Men då de inte kan förklara det med hjälp av naturlagarna, betraktar de Bibelns berättelser som opålitliga. De som tvivlar på Gamla och Nya Testamentet går ofta ett steg längre och tvivlar på Guds existens och tillerkänner naturen all makt. Därmed har de förlorat sitt ankare och lämnas att krossas på otrons klippor.

Många låter sig vilseledas

Många far därigenom vilse från tron och blir förförda av Djävulen. Människan försöker göra sig klokare än Skaparen. Mänsklig filosofi försöker utforska och förklara hemligheter som aldrig i evighet kommer att bli uppenbarade. Om människor bara ville studera och förstå vad Gud har meddelat angående sig själv och sina avsikter, skulle de få en sådan syn på Herrens majestät, härlighet och makt, att de skulle inse sin egen ringhet och låta sig nöja med det som har blivit uppenbarat för dem och för deras barn.

Ett av Satans skickligaste bedrägerier består i att förmå människor att studera och att bilda sig en uppfattning om det som Gud inte har uppenbarat och som det inte är hans avsikt att de skall förstå. Det var på det sättet som Lucifer förlorade sin plats i himmelen. Han blev missnöjd därför att inte alla hemligheter i Guds syften anförtroddes honom. Han förbisåg helt och hållet det som hade blivit uppenbarat angående hans egen uppgift i den höga ställning han hade fått. Han skapade samma missnöje hos änglarna som stod under honom. Detta medförde deras fall. Nu försöker han ingjuta samma anda i människornas sinnen och förmå dem att också överträda Guds direkta befallningar.

De som inte vill godta Bibelns tydliga, klara sanningar, söker hela tiden behagliga fabler med vilka de kan lugna samvetet. Ju mindre andlighet, självförnekelse och ödmjukhet det finns i de läror som framställs, dess större är det gillande med vilka de tas emot. Sådana människor förnedrar sina intellektuella gåvor för att tjäna sina sinnliga lustar. De är för kloka i sina egna ögon för att studera Bibeln med förkrossat sinne och med allvarlig bön om gudomlig vägledning. Därför har de inte något skydd mot villfarelse. Satan står beredd att tillgodose deras hjärtans önskningar. Han smyger in sina bedrägerier i stället för sanningen. På samma sätt uppnådde påvedömet sin makt över människornas sinnen. När protestanterna förkastar sanningen därför att den innebär ett kors, följer de samma väg. Alla som försummar Bibeln för att tänka ut vad som kan vara bekvämast och mest ändamålsenligt, så att de inte skall komma i motsatsförhållande till världen, överlämnas åt sig själva. De tar emot villfarelser som biblisk sanning. Den som ser med avsmak på ett slags bedrägeri kommer villigt att falla för ett annat. När aposteln Paulus talar om en grupp människor som

”icke gåvo kärleken till sanningen rum, så att de kunde bliva frälsta”, säger han: ”Därför sänder ock Gud över dem villfarelsens makt, så att de sätta tro till lögnen, för att de skola bliva dömda, alla dessa som icke hava satt tro till sanningen, utan funnit behag i orättfärdigheten.” — 2 Tess. 2: 10-12. Med sådana varningar för ögonen måste vi vara på vår vakt med avseende på vilka läror vi godtar.

Några av de mest effektiva medel som den store bedragaren använder, är spiritismens (ibland kallad för spiritualism) bedrägliga läror och lögner. Förklädd som en ljusets ängel lägger Djävulen ut sina nät för människorna där de minst anar det. Om de bara ville läsa Bibeln under allvarlig bön att förstå den, så behövde de inte bli kvar i mörker och ta emot falska läror. Men när de förkastar sanningen blir de ett byte för bedrägeriet.

En annan farlig villfarelse är den lära som förnekar Kristi gudom och hans existens innan han kom till denna jord. Denna lära tas med gillande emot av en stor grupp människor som bekänner sig tro på Bibeln. Men den står i direkt strid mot Frälsarens tydligaste uttalanden angående hans förhållande till Fadern, hans väsen och hans föruttillvaro. Ingen kan ansluta sig till denna lära utan att förvränga Bibeln fullständigt. Den inte bara nedsätter människans förståelse av återlösningsverket utan den undergräver också tron på Bibeln som en uppenbarelse från Gud. Detta gör inte bara läran farlig utan det gör den också svår att bemöta. Om människorna förkastar de inspirerade skrifternas uttalanden om Kristi gudom är det meningslöst att diskutera frågan med dem, eftersom t.o.m. de mest avgörande argumenten inte kan överbevisa dem. ”Men en ’själisk’ människa tager icke emot vad som hör Guds Ande till. Det är henne en dårskap, och hon kan icke förstå det, ty det måste utgrundas på ett andligt sätt.” — 1 Kor. 2: 14. Ingen som håller fast vid denna villfarelse kan få en korrekt uppfattning av Kristi väsen eller av hans mission och inte heller av Guds stora återlösningsplan för människorna.

Villfarelsernas mångfald

Ytterligare en listig och farlig villfarelse som snabbt griper omkring sig, är tron att Satan inte är någon verklig person och att detta namn används i Bibeln endast för att framställa människornas onda tankar och önskningar.

Den lära som i så stor utsträckning ljuder från talarstolarna att Kristi andra ankomst är hans ankomst till den enskilde vid döden, är inriktad på att leda människors tankar bort ifrån hans personliga ankomst på himmelens skyar. Under många år har Satan talat på detta sätt: ”Se, han är inne i huset.” — Matt. 24: 23-26. Många människor har gått förlorade därför att de har godtagit detta bedrägeri.

Världslig vishet säger också att bönen inte är nödvändig. Vetenskapsmän påstår att det inte förekommer något verkligt svar på bön. Det skulle strida mot naturens lagar, det skulle

vara ett underverk och underverk finns inte. De säger att universum styrs efter fastställda lagar och att Gud inte gör någonting som står i strid med dessa lagar. De framställer alltså Gud såsom bunden av sina egna lagar, som om verkan av gudomliga lagar skulle kunna utesluta gudomlig frihet. Denna lära strider mot Bibelns undervisning. Utförde inte Kristus och hans lärjungar underverk! Samme medkännande Frälsare lever idag och han är lika villig att lyssna till trons bön nu, som han var då han gick synlig bland människorna. Det naturliga samarbetar med det övernaturliga. Det hör till Guds plan att ge oss det som vi i tro ber om och som vi inte skulle få, om vi inte bad om det.

De vilseledande läror och fantasifulla idéer som förekommer bland de kristna kyrkosamfunden är oräkneliga. Det är omöjligt att uppskatta de onda resultaten av att ett enda av de råmärken som Guds ord har fastställt, blir avlägsnat. Endast ett fåtal av dem som vågar göra detta, hejdar sig efter det att de har förkastat någon enstaka sanning. De flesta fortsätter att förkasta den ena sanningen efter den andra, till dess att de är verkliga gudsförnekare.

Den populära teologins villoläror har kommit många att tvivla som annars skulle ha trott Bibeln. De finner det omöjligt att godta läror som i hög grad kränker deras begrepp om rättfärdighet, barmhärtighet och godhet. Då sådana läror framhålls som bibliska, kan de inte godta Bibeln som Guds ord.

Detta är just det som Satan söker åstadkomma. Det finns ingenting som han önskar högre än att kunna skada förtroendet till Gud och hans Ord. Satan står i spetsen för tvivlarnas stora här. Han arbetar med all sin makt för att locka fler in i sina led. Det har blivit modernt att tvivla. En stor grupp av människor betraktar Guds ord med misstro av samma skäl som människor tvivlade på dess upphov — därför att det påpekar och fördömer synd. De som inte är villiga att lyda dess krav, kommer att omstörta dess auktoritet. När de läser Bibeln eller hör budskap från talarstolen, koncentrerar de sig på att finna fel i Bibeln eller i predikan. Ganska många lämnar de den kristna tron för att rättfärdiga eller ursäkta sig själva, för att de försummar det som är deras plikt.

Andra tillägnar sig skeptiska åsikter på grund av stolthet och liknöjdhet. De är alltför lättjefulla för att göra en verklig insats som kräver ansträngning och självförsakelse. Därför söker de tillförsäkra sig ett rykte om överlägsen kunskap genom att kritisera Bibeln. Det är mycket som människans begränsade intellekt inte kan fatta, när det inte är upplyst av gudomlig vishet. Detta kommer dem att kritisera. Det ser ut som om många skulle tro, att det är en dygd att ställa sig på skepticismens, tvivlets och otrons sida. Men även om de skenbart är uppriktiga, visar det sig att motiven är självöverskattning och stolthet. Många gläder sig när de finner något i Bibeln, som kan sätta andra i bryderi. Några kritiserar till att börja med bara av stridslystnad. De förstår inte att de insnärjer sig i fågelfångarens snara.

När de först har uttalat sin otro för andra, tycker de att de måste försvara sin ståndpunkt. Så ansluter de sig till de ogudaktiga och utestänger sig själva från paradiset.

Bevisen är tillräckliga

Gud har i sitt Ord gett tillräckliga bevis för Bibelns gudomliga natur. De stora sanningarna om återlösningen har tydligt framställts. Med hjälp av den helige Ande som har utlovats alla som uppriktigt ber om den, kan varje enskild människa förstå den. Gud har gett människorna en solid grund att bygga sin tro på.

Ändå kan människan med sitt begränsade intellekt inte helt fatta den Eviges planer och avsikter. Vi kan aldrig utforska Guds väsen. Vi får inte i övermod försöka dra den slöja åt sidan, som döljer hans höghet. Aposteln utbrister: ”Huru outgrundliga äro icke hans domar, och huru outrannsakliga hans vägar!” — Rom. 11: 33. Vi kan förstå så mycket av hans sätt att handla och av de bevekelsegrunder som leder honom, att vi kan upptäcka en obegränsad kärlek och en oändlig makt. Vår Fader i himmelen ordnar allt i vishet och rättfärdighet. Vi bör inte vara otillfredsställda eller visa misstroende mot honom utan böja oss i vördnad. Han uppenbarar så mycket av sina avsikter som han ser är nyttigt för oss. Utöver detta måste vi lita på den hand som är allsmäktig och på det sinne som är fyllt av kärlek.

Gud har gett oss tillräckligt med bevis för att vi skall kunna tro. Ändå kommer han aldrig att ta bort varje förevändning för otro. Alla som söker efter krokar att hänga upp sina tvivel på kommer att finna dem. Och de som vägrar att ta emot och lyda Guds ord, till dess att varje invändning har avlägsnats och det inte längre finns någon möjlighet att tvivla, kommer aldrig att finna ljuset.

Misstro mot Gud är det naturliga utslaget av ett sinne som inte är omvänt och som står i fiendskap mot honom. Men tron inspireras av den helige Ande, och den måste ges näring, om den skall växa. Ingen kan bli stark i tron utan allvarlig ansträngning. Otron styrks, när den uppmuntras. Om människor i stället för att stanna vid de bevis som Gud har gett för att underbygga deras tro och tillåter sig att tvivla och kritisera, finner de snart att tvivlen växer.

Men de som tvivlar på Guds löften och som inte litar på försäkringarna om hans nåd vanhedrar honom. I stället för att föra andra till Kristus bidrar deras inflytande till att driva dem bort. De är ofruktbara träd som breder ut sina mörka grenar vida omkring och utestänger solens ljus för andra plantor, så att dessa vissnar och dör under deras kyliga skugga. Sådana människors livsverk är ett ständigt vittne emot dem. De sår en tvivlets och otrons säd och skörden kommer inte att utebli.

Det finns bara en väg att följa för dem som uppriktigt önskar att bli fria från tvivel. I stället för att ställa sig tvivlande och kritiska inför det som de inte förstår, bör de ta vara på det ljus som redan lyser över dem. Då skall de få större ljus. De måste utföra varje plikt som

de klart förstår. Då kommer de också att kunna förstå och utföra de andra plikter som de nu tvivlar på.

Satan kan ge en framställning av det falska som så liknar det sanna, att det bedrar dem som vill låta sig bedras och som söker undvika den självförsakelse och det offer som sanningen kräver. Men det är omöjligt för honom att behålla makten över en enda människa som uppriktigt vill lära känna sanningen, vad det än skall kosta. Kristus är sanningen och han är ”ljuset, det som lyser över alla människor” och som skulle komma i världen. (Joh. 1: 9.) Sanningens ande har sänts ut för att leda alla människor fram till hela sanningen. Med Guds Sons auktoritet har det sagts: ”Söken och I skolen finna.” ”Om någon vill göra hans vilja, så skall han förstå om denna lära är från Gud eller om jag talar av mig själv.” — Matt. 7: 7; Joh. 7: 17.

Kristi efterföljare känner endast litet av de intriger som Satan och hans härskaror planerar mot dem. Men han som tronar i himmelen kommer att styra allt, så att det befrämjar hans kloka planer. Herren tillåter att hans barn blir utsatta för frestelsens eldprov. Det är inte behagligt för honom att se deras nöd och lidande, men prövningen är av stor betydelse för deras slutliga seger. Han kan inte hålla alla frestelser borta, eftersom själva syftet med frestelsen är att bereda dem att stå emot alla syndens lockelser.

Varken ogudaktiga människor eller djävlar kan hejda Guds verk eller hindra att han är närvarande bland sitt folk, om de med ödmjuka, ångrande sinnen bekänner och överger sina synder och i tro håller fast vid hans löften. Varje frestelse, varje hämmande inflytande, uppenbart eller fördolt, kan effektivt bli bekämpat ”icke genom någon människas styrka eller kraft skall det ske, utan genom min Ande säger Herren.” (Sak. 4:6.)

Makt att genomföra sina beslut

”Herrens ögon äro vända till de rättfärdiga, och hans öron till deras bön. . . Och vem är den som kan göra eder något ont, om I nitälsken för det som är gott?” — 1 Petr. 3: 12, 13. Då Bileam, lockad av löften om stor belöning, använde trolldomskonster mot Israel och genom att offra till Herren sökte nedkalla en förbannelse över hans folk, förbjöd Guds Ande honom att säga det onda som han ville säga. I stället måste Bileam säga: ”Huru kan jag förbanna den Gud ej förbannar, och tala ofärd över den som Herren ej talar ofärd över? ”Må jag få dö de rättfärdigas död, och blive mitt slut såsom deras.” Och när offer åter hade framburits förklarade den ogudaktige profeten: ”Se, att välsigna har jag fått i uppdrag; han har välsignat, och jag kan icke rygga det. Ofärd är icke att skåda i Jakob och olycka icke att se i Israel. Herren, hans Gud, är med honom, och jubel såsom mot en konung höres där.” ”Ty trolldom båtar intet mot Jakob, ej heller spådom mot Israel. Nej, nu måste sägas om Jakob som om Israel: ’Vad gör icke Gud!’” Ännu en tredje gång byggdes ett altare och också denna gång bad Balak om en förbannelse, men genom den ovillige profeten

förklarade Guds Ande sitt utvalda folks framgång och tillrättavisade deras fienders dårskap och hat: ”Välsignad vare den som välsignar dig, och förbannad vare den som förbannar dig!’” — 4 Mos. 23: 8, 10, 20, 21, 23; 24: 9.

Vid detta tillfälle var Israels folk lojala mot Gud. Så länge de fortsatte att lyda hans lag kunde ingen makt, varken mänsklig eller satanisk, övervinna dem. Men den förbannelse som Bileam inte fick lov att uttala mot Guds folk, lyckades det honom ändå att till sist dra över dem, genom att leda dem till synd. Då de överträdde Guds bud, skilde de sig från Herren och fick uppleva fördärvarens makt.

Satan är väl medveten om att den svagaste människa, som förblir i Kristus, är starkare än mörkrets härskaror och att han, om han framträder öppet, skulle möta motstånd. Därför lockar han korsets soldater bort ifrån deras starka fästningar, under det att han ligger i bakhåll med sina styrkor, färdig att förgöra alla som vågar sig in på hans mark. Bara när vi ödmjukt överlåter oss åt Gud och lyder alla hans bud kan vi känna oss trygga.

Ingen kan vara säker en enda dag eller en enda timme utan bön. Framförallt bör vi bedja Herren om vishet att förstå hans Ord. Här avslöjas frestelsens list och här finner vi de medel med vilka vi med framgång kan bekämpa honom. Satan är en mästare att citera Bibeln. Han tolkar bibeltexterna på sitt eget sätt för att få oss att vackla. Vi bör läsa Bibeln med ödmjuk inställning och aldrig glömma hur beroende vi är av Gud. Under det att vi hela tiden är på vår vakt mot Satans angrepp, bör vi ständigt bedja i tro: ”Inled oss icke i frestelse!”

Kapitel 33— Det första stora bedrägeri

En av Satans äldsta lögner används med stor framgång idag. Det är bara ett fåtal som genomskådar den. Genom att hans medhjälpare framställer sig som de dödas andar vilseleder han de levande.Redan under människans tidigaste historia började Satan sina bemödanden att bedra människorna. Han som hade gjort revolt i himmelen försökte få Jordens inbyggare med sig i kampen mot Gud. Adam och Eva hade varit fullkomligt lyckliga i lydnad för Guds lag. Detta motbevisade ständigt Satans påstående i himmelen, att Guds lag var tyrannisk och inte befrämjade hans skapade väsens bästa. Dessutom väckte det Satans avundsjuka att se det vackra hem, som hade beretts för det syndfria människoparet. Han bestämde sig för att få dem att synda. När han väl hade skilt dem ifrån Gud och fått dem under sitt inflytande, kunde han äga jorden och här upprätta sitt rike i opposition mot den Högste.

Om Satan hade uppenbarat sig som den han verkligen var, skulle han genast ha blivit avvisad, eftersom Adam och Eva hade varnats för den farlige fienden. Men han arbetade i det fördolda och dolde sin avsikt för att bättre kunna genomföra sin plan. Som sitt redskap använde han ormen, som på den tiden var ett väsen med ett fascinerande yttre. Denne vände sig till Eva och sade: ”Skulle då Gud hava sagt: ’I skolen icke äta av något träd i lustgården?” — 1 Mos. 3: 1. Om Eva hade avstått från att ge sig in i samtal med frestaren skulle hon ha varit utom fara. Men hon inlät sig i samtal med honom och föll offer för hans list. Så blir många alltjämt övervunna. De börjar tvivla och argumentera i fråga om Guds krav. I stället för att lyda de gudomliga buden godtar de mänskliga teorier som bara är en förklädnad för Satans planer.

”Kvinnan svarade ormen: ’Vi få äta av frukten på de andra träden i lustgården, men av frukten på det träd som står mitt i lustgården har Gud sagt: ’I skolen icke äta därav, ej heller komma därvid, på det att I icke mån dö.’ Då sade ormen till kvinnan: ’Ingalunda skolen I dö; men Gud vet, att när I äten därav, skola edra ögon öppnas, så att I bliven såsom Gud och förstån vad gott och ont är’. — 1 Mos. 3: 2-5. Han förklarade att de skulle bli såsom Gud, att de skulle få större vishet än tidigare och kunna gå in i en högre tillvaro. Eva gav efter för frestelsen. Genom hennes inflytande blev också Adam bedragen. De godtog ormens ord om att Gud inte menade vad han sagt. De litade inte på Skaparen. De trodde att han hade begränsat deras frihet och att de skulle kunna uppnå större vishet och upphöjelse, om de överträdde hans lag.

Men vad fann Adam efter sin synd ifråga om betydelsen av orden: ”När du äter därav, skall du dö”? Fann han att de betydde det som Satan hade kommit honom att tro, att han skulle uppnå en högre tillvaro? Då skulle verkligen något mycket gott ha vunnits genom överträdelsen och Satan skulle ha visat sig vara en mänsklighetens välgörare. Men Adam

fann att detta inte var innebörden i den gudomliga förkastelsedomen. Gud förklarade att människan, som straff för sin synd, skulle få återvända till den jord från vilken hon hade tagits: ”Ty du är stoft, och till stoft skall du åter varda.” — 1 Mos. 3: 19. Satans ord att då ”skola edra ögon öppnas”, visade sig vara sanna bara i den bemärkelsen, att då Adam och Eva hade visat olydnad, blev deras ögon öppnade, så att de kunde inse sin dårskap. Nu kände de verkligen till det onda. De fick smaka överträdelsens bittra frukt.

Mitt i Edens lustgård växte livets träd. Frukten på det kunde föreviga livet. Hade Adam fortsatt att vara lydig skulle han alltjämt ha haft fri tillgång till detta träd och levt för evigt. Men eftersom han hade syndat hindrades han nu från att äta av livets träd och underkastades döden. Den gudomliga domen ”du är stoft, och till stoft skall du åter varda” syftar på livers totala utplånande.

Odödligheten, som hade lovats människorna under förutsättning att de visade lydnad, förlorade de på grund av överträdelse. Adam kunde inte till sina efterkommande överföra det som han inte själv ägde. Det skulle inte ha funnits något hopp för det fallna människosläktet, om Gud inte genom att offra sin Son hade gjort det möjligt för dem att återvinna odödligheten. Samtidigt som ”döden kommit över alla människor, eftersom de alla hava syndat”, hade Kristus ”fört liv och oförgänglighet fram i ljuset genom evangelium”. (Rom. 5: 12; 2 Tim. 1: 10.) Och endast genom Kristus kan odödlighet vinnas. Jesus sade: ”Den som tror på Sonen, han har evigt liv, men den som icke hörsammar Sonen, han skall icke få se livet.” — Joh. 3: 36. Alla kan få del av denna oskattbara välsignelse om de uppfyller villkoren. Alla de ”som med uthållighet i att göra det goda söka härlighet och ära och oförgänglighet”, skall få ”evigt liv”. (Rom. 2: 7.)

Liv endast genom lydnad

Den ende som lovade Adam liv genom olydnad var den store förföraren. Ormens förklaring till Eva i Eden: ”Ingalunda skolen I dö”, var den första predikan som någonsin hållits om själens odödlighet. Men uttalandet, som uteslutande bygger på Satans auktoritet, ljuder från talarstolarna inom hela kristenheten och godtas av de flesta människor lika villigt, som det första gången togs emot av våra första föräldrar. Guds dom som löd: ”Den som syndar, han skall dö” (Hes. 18: 20), har man gett innebörden: Den själ som syndar skall inte dö, utan leva för evigt. Man kan inte annat än förundra sig över den egendomliga förblindelse som kommer människorna att så kritiklöst ta emot Satans ord medan de förkastar Guds ord.

Hade människorna efter sitt fall hade fått fritt tillträde till livets träd skulle de ha levat för evigt och synden skulle ha blivit odödlig. Men keruber med det ljungande svärdets lågor bevakade vägen till livets träd (1 Mos. 3: 24). Inte en enda av Adams familj tilläts passera

denna barriär och få del av den livgivande frukten. Därför finns det inte någon odödlig syndare.

Efter det att människan svikit Gud befallde Satan sina änglar att göra särskilda ansträngningar för att få människorna att tro på en medfödd odödlighet. När människorna väl hade tagit emot denna villfarelse, skulle de förleda dem att dra slutsatsen, att syndaren skulle leva i evig olycka. Nu arbetade mörkrets furste genom sina agenter och framställde Gud som en hämndgirig tyrann. Han lär att Herren kastar alla dem som inte behagar honom, i ett helvete där han i evighet låter dem känna sin vrede. Vidare hävdar han att under det att de lider outsägliga kval och vrider sig i eviga lågor, betraktar Skaparen dem med tillfredsställelse.

Ärkefienden framställer alltså människans Skapare och välgörare som en person med Djävulens egenskaper. Grymhet är satanisk. Gud är kärlek. Allt det han skapat var rent, heligt och gott ända till dess att synden infördes av den förste store rebellen. Satan är själv den fiende som frestar människorna till synd och därefter förgör dem som han kan övervinna. Och när han har försäkrat sig om sitt byte, jublar han över det fördärv som han åstadkommit. Om han finge tillåtelse till det, skulle han fånga hela mänskligheten i sitt nät. Om det inte vore så att Gud ingriper genom sin makt, skulle inte en enda av Adams söner och döttrar ha kommit undan.

Satan försöker övervinna människor idag på samma sätt som han övervann våra första föräldrar i Eden. Han undergräver deras förtroende för Skaparen och kommer dem att tvivla på visheten i hans sätt att styra världen och på rättfärdigheten i hans lagar. För att försvara sin egen ondska och sitt uppror framställer Satan och hans regenter Gud som en, som är ännu värre än de. Den store bedragaren söker överföra sin egen karaktärs ohyggliga grymhet på vår himmelske Fader. Avsikten är att ge sken av att han i hög grad är förorättad genom att ha blivit utkastad från himmelen, därför att han inte ville böja sig för en så orättfärdig härskare. Han lockar människorna med den frihet de kan åtnjuta under hans milda herravälde, i motsats till det slaveri som Herrens stränga bud för dem in i. Så leder han människorna bort ifrån troheten mot Gud.

Hur oförenlig med varje känsla av kärlek och barmhärtighet och även med vårt rättsmedvetande är inte läran, att de ogudaktiga döda, så länge Gud lever, skall pinas med eld och svavel i ett evigt brinnande helvete och att de skall plågas för de synder som de begått under sitt korta liv på jorden. Denna lära är emellertid vida spridd och ingår fortfarande som en del av många trosbekännelser inom kristenheten. En teologie doktor har sagt: ”Synen av helvetets plågor kommer att förhöja de heligas lycka genom alla evigheter. När de ser andra som är av samma natur och som blev födda under samma villkor som de själva, störtade i sådan olycka, medan de själva njuter av himmelens glädje, kommer det att

ge dem större förståelse för hur lyckliga de själva är.” En annan skriver: ”Under det att de förtappade genom ändlösa tider måste lida straffet för sin synd, kommer deras pinas rök i evighet att stiga upp inför de frälstas ögon. I stället för att känna medlidande med dessa olyckliga skall de säga: ’Amen, halleluja! Pris ske Gud!’”

Obiblisk och orimlig

Var i Bibeln finner vi en sådan lära? Kommer de återlösta i himmelen att vara utblottade på all medkänsla och barmhärtighet, ja, till och med på vanliga, mänskliga känslor? Skall de i stället ha stoikerns likgiltighet eller barbarens grymhet? Nej, nej! Detta är inte vad Guds bok lär. De som förkunnar synpunkter som de just citerade är kanske lärda och till och med uppriktiga människor, men de har bedragits av Satan. Han leder dem till att misstyda vissa starka uttryck i Bibeln och ger orden den färg av bitterhet och ondska, som karakteriserar honom själv, men inte vår Skapare. ”Så sant jag lever, säger Herren, Herren, jag har ingen lust till den ogudaktiges död, utan fastmer därtill att den ogudaktige vänder om ifrån sin väg och får leva. Så vänden då om, ja, vänden om från edra onda vägar; ty icke viljen I väl dö, I av Israels hus?” —Hes. 33: 11.

Vad vore vunnet för Gud, om vi skulle medge att han gläder sig över att bevittna en aldrig upphörande tortyr, att han fröjdar sig över stönanden, skrik och förbannelser från lidande, skapade väsen, som han håller kvar i helvetets lågor? Kan dessa hjärtskärande ljud vara som musik i den oändliga kärlekens öron? Några svarar att den eviga pinans straff för de ogudaktiga visar, att Gud hatar synden, därför att den omstörtade världsalltets ordning och fred. Vilken fruktansvärd hädelse! Som om Guds hat till synden skulle göra den evig. Efter vad dessa teologer lär skulle en fortsatt pina utan något hopp om barmhärtighet förbittra de olyckliga. När de låter sitt raseri komma till uttryck i förbannelser och hån, ökar de bara sin syndskuld. Men att föreviga en ständigt växande summa av synd genom oändliga tider kan varken ära eller upphöja Gud.

Det är omöjligt att föreställa sig hur mycket ont villoläran om evig pina har varit orsak till. Bibelns religion, som är full av kärlek och godhet, och rik på barmhärtighet, fördunklas och blir föga tilltalande. Kan man undra på att människor fruktar vår barmhärtige Skapare och är rädda för honom, ja, till och med hatar honom, när man tänker på hur Satan har nedsvärtat Guds väsen? Den skrämmande framställningen av Gud som blivit spridd över hela världen från predikstolarna, har gjort tusentals, ja, miljoner människor till gudsförnekare och skeptiker.

Läran om evig pina är en av de falska läror som ingår i Babylons otukts vredesvin, som det ger alla folk att dricka. (Upp. 14: 8; 17: 2.) Att Kristi tjänare skulle godta denna villolära och förkunna den från predikstolarna är i sanning ofattbart. De fick den från den romerska kyrkan, varifrån de också fick den falska vilodagen. Visserligen är det sant att den

har hävdats av stora och goda människor, men ljuset om detta kom inte till dem som till oss. De var ansvariga bara för det ljus som lyste på deras tid. Vi är ansvariga för det som lyser i våra dagar. Vänder vi oss bort från Guds ord och godtar falska läror, därför att våra förfäder försvarade dem, så drabbas vi av den dom som uttalades över Babylon. Vi dricker av hennes otukts vin.

Många som föraktar läran om den eviga pinan hamnar i en motsatt villfarelse. De ser att Bibeln framställer Gud som kärleksfull och medkännande. De kan inte tro att han kommer att sända sina skapade väsen till ett evigt brinnande helvete. Men eftersom de anser att själen är odödlig ser de ingen annan utväg än att dra slutsatsen, att alla människor till sist blir frälsta. Många menar att hotelserna i Bibeln bara skall skrämma människorna till lydnad och att de aldrig blir bokstavligen uppfyllda. Så kan syndaren leva sitt liv i självisk tillfredsställelse, ringakta Guds krav och ändå slutligen vänta sig att bli mottagen i hans nåd. En sådan lära som räknar med Guds nåd men förbiser hans rättfärdighet, tilltalar det materiella sinnet och gör de ogudaktiga frimodiga i deras ogudaktighet.

En förvrängning av sanningen

För att visa hur de som tror att alla blir frälsta, förvränger Bibelns uttalanden för att försvara sina själsförödande läror, behöver man bara citera deras egna uttalanden. Vid begravningen av en ung icke-kristen man, som hade dödats i en olycka, valde en universalistisk förkunnare som sin text Bibelns uttalande beträffande David: ”Konung David avstod ifrån att draga ut mot Absalom, ty han tröstade sig över att Amnon var död.” — 2 Sam. 13: 39.

”Jag blir ofta tillfrågad”, sade talaren, ”hur det kommer att gå med dem som lämnar denna värld i sin synd. De som kanske dör i berusat tillstånd eller med blodfläckar på kläderna från sina förbrytelser eller som denne unge man dog, utan att någonsin ha bekänt sig till att frukta Gud eller upplevt religionens kraft. Bibeln räcker för oss alla. Dess svar löser det stora problemet. Amnon var en stor syndare. Han var oomvänd, drack sig full och dödades. David var en Guds profet. Han måste ha känt till om det skulle gå bra eller illa för Amnon i den tillkommande världen. Hur gav han uttryck för det som rörde sig i hans sinne? ’Konung David avstod ifrån att draga ut mot Absalom, ty han tröstade sig över att Amnon var död.’ — 2 Sam. 13: 39.

Vilken slutsats skall vi dra av detta uttalande? Säger det inte att David inte trodde på någon ändlös pina? Så menar vi. Här finner vi ett avgörande bevis till stöd för den mer tilltalande, mer upplysta, mer människovänliga hypotesen om renhet och frid för alla till sist. Han tröstade sig över att sonen var död. Varför då? Därför att han med profetisk blick sig in i den härliga framtiden. Där såg han att sonen var långt borta från alla frestelser, befriad från syndens slaveri och renad från dess fördärv. Efter att ha blivit tillräckligt helgad och upplyst,

intogs han i de hängångna, jublande andarnas församling. Hans enda tröst var den älskade sonen som hade befriats från all jordisk synd och allt lidande och nu gått dit, där den helige Ande skulle upplysa hans förmörkade själ. Där skulle han få kunskap om himmelens vishet och uppleva den odödliga kärlekens härliga sötma. Med en helgad natur skulle han där njuta det himmelska arvet med dess vila och gemenskap.

Dessa funderingar bör vi förstå så, att himmelens salighet inte kan vinnas genom någonting vi kan göra i detta liv. Den beror varken på en sinnesändring här i tiden eller på vår tro eller bekännelse."

Så återupprepar en så kallad Kristi bekännande förkunnare den lögn som ormen uttalade i Eden: "Ingalunda skolen I dö." "När I äten därav, skola edra ögon öppnas, så att I bliven såsom Gud och förstån vad gott och ont är." Han förklarade att de värsta syndare — mördare, tjuvar och äktenskapsbrytare — efter döden skall beredas att ingå i den eviga härligheten.

Varifrån drar denne förvrängare av Bibeln sina slutsatser? Från ett enstaka uttalande som ger uttryck för Davids underkastelse under försynens skickelse. Han "avstod ifrån att dra ut mot Absalom, ty han tröstade sig över att Amnon var död". Då tiden hade läkt sorgens sår, vände hans tankar sig åter från den döde sonen till den som var i livet och som hade flytt, därför att han fruktade för det rättvisa straffet för sin förbrytelse. Detta skulle nu vara ett bevis för att den försupne Amnon, som var skyldig till blodskam, genom sin död ögonblickligen överfördes till härlighetens boningar, där han skulle bli renad och beredd att umgås med syndfria änglar. I sanning en behaglig fabel, väl ägnad att tillfredsställa det köttsliga sinnet. Detta är Satans egen lära och den utför sitt verk effektivt. Är det att undra över att ondskan florerar när en sådan lära förkunnas?

Denne falske lärares tillvägagångssätt är typiskt för många. De rycker några få ord från Bibeln ur deras sammanhang. I många fall säger dessa det motsatta mot det som de lägger i dem. Sådana lösryckta texter förvränger de och använder dem som bevis för läror som inte är grundade på Guds ord. Det uttalande som citeras som bevis för att den försupne Amnon är i himmelen, är ett påstående som direkt motsägs av Bibelns tydliga och bestämda undervisning: Ingen drinkare skall ärva Guds rike. (1 Kor. 6: 10.) Men tvivlare, skeptiker och förnekare förvänder sanningen till lögn. Och den stora massan bedras av deras spekulationer och vaggas till sömn i den världsliga säkerhetens vagga.

Om det är sant att människans själ gå direkt till himmelen vid döden, kunde vi med rätta önska oss döden i stället för livet. Denna uppfattning har fått många att göra slut på sin jordiska tillvaro. När de blir överväldigade av svårigheter, bekymmer och besvikelser, tycks det vara lätt att bryta den sköra livstråden och sväva in i den eviga världens salighet.

Överträdaren blir bestraffad.

I sitt ord har Gud gett tydliga bevis för att han kommer att straffa dem som överträder hans lag. De som inbillar sig att han är alltför barmhärtig för att skipa rättvisa mot syndare, behöver bara se på Golgata kors. Guds syndfrie Sons död vittnar om att den lön som synden giver är döden, och att var och en som överträder Guds lag får ett rättvist straff. Kristus, den syndfrie, gjordes till synd för människorna. Han bar överträdelsens skuld. Fadern dolde sitt ansikte för honom till dess att hans hjärta brast och han dog. Detta oändliga offer gavs för att syndare skulle bli återlösta. Inte på något annat sätt kunde människan bli befriad ifrån syndens straff. Och varje människa som inte vill bli delaktig av den försoning som bringats till ett så högt pris, måste själv bära överträdelsens skuld och straff.

Låt oss granska Bibelns undervisning om de ogudaktiga och oomvända, som denne universalist placerar i himmelen som heliga, lyckliga änglar. ”Åt den som törstar skall jag giva att dricka för intet ur källan med livets vatten.” — Upp. 21: 6. Detta löfte gäller bara dem som törstar. Inga andra än de som känner sitt behov av livets vatten och som söker det på bekostnad av allt annat kommer att få del av det. ”Den som vinner seger, han skall få detta till arvedel, och jag skall vara hans Gud, och han skall vara min son.” — Vers 7. Här är förutsättningarna angivna. Skall vi ärva allt måste vi kämpa emot och övervinna synden.

Herren förklarar genom profeten Jesaja: ”Om den rättfärdige mån I tänka att det skall gå honom väl.” ”Men ve över den ogudaktige! Honom skall det gå illa, ty efter hans gärningar skall hans vedergällning bliva.” — Jes. 3: 10, 11. ”Eftersom syndaren hundra gånger kan göra vad ont är”, säger den vise mannen, ”och likväl får länge leva. Dock jag vet ju att det skall gå de gudfruktiga väl, därför att de frukta Gud, men att det icke skall gå den ogudaktige väl.” — Pred. 8: 12, 13. Och Paulus bekräftar att syndaren hopar över sig ”vrede, som skall drabba. . . på vredens dag, då när det bliver uppenbarat att Gud är en rättvis domare. Ty ’han skall vedergälla var och en efter hans gärningar’.” ”Ja, bedrövelse och ångest skall komma över den människas själ som gör det onda.” — Rom. 2: 5, 6, 9.

”Ingen otuktig eller oren människa, har arvedel i Kristi och Guds rike.” — Ef. 5: 5. ”Faren efter frid med alla och efter helgelse; ty utan helgelse får ingen se Herren.” — Hebr. 12: 4. ”Saliga äro de som två sina kläder för att få rätt att äta av livets träd och att gå in i staden genom dess portar. Men de som äro hundar och trollkarlar och otuktiga och dråpare och avgudadyrkare, och alla som älska och göra lögn, de måste stanna där utanför.” — Upp. 22: 14, 15.

Gud har förklarat sitt väsen för människorna och hur han handlar med synden: ”Herren! Herren! — en Gud, barmhärtig och nådig, långmodig och stor i mildhet och trofasthet, som bevarar nåd mot tusenden, som förlåter missgärning och överträdelse och synd, men ingalunda låter någon bli ostraffad.” — 2 Mos. 34: 6, 7. ”Alla ogudaktiga skall

han förgöra.” ”Men överträdarna skola allasammans förgås, de ogudaktigas framtid varder avskuren.” — Ps. 145: 20; 37: 38. Den gudomliga regeringens makt och myndighet kommer att insättas för att slå ned upproret. Men alla uttryck för vedergällande rättvisa kommer att fullständigt överensstämma med Guds väsen. Han är ju en barmhärtig, långmodig och välvillig Gud.

Gud tvingar inte någon mot hans vilja eller övertygelse. Han tycker inte om en slavisk lydnad. Han vill att hans skapade väsen skall älska honom, därför att han förtjänar kärlek, och lyda honom, därför att de har en korrekt uppfattning om hans vishet, rättvisa och godhet. Och alla som rätt förstår dessa egenskaper älskar honom, därför att de beundrar och känner sig tilltalade av hans väsens egenskaper.

De vänlighetens, barmhärtighetens och kärlekens principer som vår Frälsare undervisade om och gav exempel på, är en framställning av Guds vilja och egenskaper. Kristus förklarade att han undervisade om det som han fått från sin Fader. Den gudomliga regeringens principer står i fullkomlig överensstämmelse med Frälsarens bud: ”Älsken edra ovänner.” Gud visar sin rättfärdighet mot de ogudaktiga för universums bästa och även för deras bästa som drabbas av hans dom. Han skulle göra dem lyckliga, om det kunde ske i överensstämmelse med hans rikes lagar och hans väsens rättfärdighet. Han omger dem med bevis på sin kärlek, undervisar dem om sina lagar och erbjuder dem barmhärtighet. Men de föraktar hans godhet, bryter hans lag och förkastar hans nåd. Samtidigt som de hela tiden tar emot hans gåvor, vanärar de givaren. De hatar Gud därför att de vet att han hatar deras synd. Gud har länge haft tålamod med deras förvändhet, men den avgörande tidpunkten kommer ändå till sist, då deras öde avgörs. Kommer han då att kedja dessa rebeller vid sin sida? Kommer han att tvinga dem att göra hans vilja?

Vad slags glädje?

De som har valt Satan som sin ledare och som låtit sig kontrolleras av hans kraft är inte beredda att träda fram i Guds närvaro. Stolthet, bedrägeri, tygellöshet, grymhet har blivit en del av deras karaktär. Kan de få komma in i himmelen för att under alla evigheter umgås med dem som de föraktat och hatat på jorden? Sanningen kommer aldrig att bli godtagbar för en lögnare. Ödmjukheten kommer aldrig att tillfredsställa egoism och stolthet. Den omoraliske kan aldrig tillägna sig renhet. Osjälvisk kärlek tilltalar inte den som är självisk. Vilket slags glädje skulle himmelen kunna erbjuda dessa som bara är upptagna av materiella och självisk intressen?

Kan de som har levt ett liv i uppror mot Gud, plötsligt överföras till himmelen och uppleva det upphöjda, heliga, fullkomliga tillstånd som råder där? Där är alla uppfyllda av kärlek, varje ansikte strålar av glädje, hänryckande musik i melodiska sånger ljuder till Guds och Lammets ära. Strömmar av ljus väller utan uppehåll ut över de återlösta från honom

som sitter på tronen. Kan de som hatar både Gud, sanningen och heligheten, vara med i den himmelska skaran och ta del i deras lovsånger? Kunde de stå ut med att se Guds och Lammets härlighet? Nej, nej! De fick många år till sitt förfogande för att utveckla en karaktär som var lämplig för livet i himmelen. Men de frågade inte efter renhet, de lärde sig aldrig himmelens språk. Nu är det för sent! Ett liv i uppror mot Gud har gjort dem olämpliga att vistas i himmelen. Dess renhet, helighet och frid skulle bara plåga dem. Guds härlighet skulle bli en förtärande eld för dem. De skulle längta efter att kunna fly bort ifrån denna heliga plats. De skulle välkomna tillintetgörelsen, så att de skulle kunna gömma sig för hans ansikte som dog för att frälsa dem. Genom eget val har de ogudaktiga bestämt sitt eget öde. De valde själva att avstå ifrån himmelen. Eftersom Gud är rättfärdig och barmhärtig, blir deras önskan uppfylld.

Liksom flodens vatten på Noas tid kommer elden på den stora dagen att förkunna Guds dom, att de ogudaktiga är oförbätterliga. De kommer inte att underkasta sig gudomlig auktoritet. Deras vilja är inriktad på att göra uppror. När livet tar slut är det för sent att ändra tankarnas ström i motsatt riktning. Det är för sent att vända om från överträdelse till lydnad, från hat till kärlek.

Då Gud skonade mördaren Kains liv, gav han världen ett exempel på vilken följden blir, när syndare får tillfälle att leva och obehindrat fortsätta sin ogudaktiga livsväg. Kains lära och exempel ledde många av hans efterföljare till synd, ända till dess att ”människornas ondska” blev ”stor på jorden” och ”deras hjärtans alla uppsåt och tankar beständigt voro allenast onda”. ”Jorden blev alltmer fördärvad för Guds åsyn, och jorden uppfylldes av våld.” (1 Mos. 6: 5, 11.)

Av medlidande med världen utplånade Gud dess onda bebyggare på Noas tid. Av barmhärtighet förgjorde han de moraliskt fördärvade inbyggarna i Sodom. Genom Satans förförande makt vinner de orättfärdiga sympati och beundran. Därigenom drivs hela tiden andra till uppror. Så var fallet på Kains och Noas tid och på Abrahams och Lots tid. Förhållandena är desamma idag. När Gud till sist förgör dem som förkastar hans nåd gör han det av barmhärtighet mot världsalltet.

”Den lön som synden giver är döden, men den gåva som Gud av nåd giver är evigt liv, i Kristus Jesus, vår Herre.” — Rom. 6: 23. Livet är de rättfärdigas arv och döden är de ogudaktigas lott. Moses sade till Israel: ”Se, jag förelägger dig i dag livet och vad gott är, döden och vad ont är.” — 5 Mos. 30: 15. Den död som omtalas i dessa bibeltexter är inte den dödsdom som uttalades över Adam, eftersom alla människor får lida straffet beroende på hans överträdelse. Det är den ”andra döden”, motsatsen till det eviga livet.

Genom en enda människa. . .

Som en följd av Adams synd kom döden över hela människosläktet. Alla, utan undantag, måste dö. Enligt frälsningsplanen skall alla uppstå ur sina gravar. ”Att de döda skola uppstå, både rättfärdiga och orättfärdiga”, ”såsom i Adam alla dö, så skola ock i Kristus alla göras levande.” — Apg. 24: 25; 1 Kor. 15: 22. Men det görs en skillnad på de två klasser som skall uppstå. ”Ty den stund kommer, då alla som äro i gravarna skola höra hans röst och gå ut ur dem: de som hava gjort vad gott är skola uppstå till liv och de som hava gjort vad ont är skola uppstå till dom.” - Joh. 5: 28, 29. Dessa som har blivit ”aktade värdiga” att få del av livets uppståndelse är ”saliga och heliga”. ”Över dem har den andra döden ingen makt”. (Upp. 20: 6.) Men de som inte genom omvändelse och tro har tagit emot förlåtelse, måste ta mot överträdelsens straff — ”syndens lön”. De drabbas av ett straff som varierar i varaktighet och intensitet ”efter sina gärningar”, men som slutligen utmynnar i den andra döden. Eftersom det är omöjligt för Gud, i överensstämmelse med hans rättvisa och barmhärtighet, att frälsa syndaren i hans synder, tar han ifrån honom det liv som han genom sina överträdelser har förverkat och som han har visat sig ovärdig för. En inspirerad författare skriver att ”ännu en liten tid, så är den ogudaktige icke mer; och när du ser efter hans plats, då är han borta”. Och en annan förklarar att de skall ”bliva såsom hade de ej varit till”. (Ps. 37: 10; Ob. vers 16.) Nedtyngda av skam sjunker de ned i hopplös, evig glömska.

Därmed utplånas synden och allt det lidande och den misär som den varit orsak till. Psalmisten säger: ”Du har. . . förgjort de ogudaktiga; deras namn har du utplånat för alltid och evinnerligen. Fienderna äro nedgjorda, utrotade för alltid.” — Ps. 9: 6, 7. I en vision ser Johannes in i evigheten och hör en lovsång ljuda genom universum som inte störs av ett enda missljud. Varje skapat väsen i himmelen och på jorden lovar Gud. (Upp. 5: 13.) Då finns det inga förlorade människor som hånar Gud, under det att de vrider sig i ändlösa plågor. Inga olyckliga väsen i något helvete kommer att blanda sina skrik med de återlöstas lovsånger.

Läran om medvetande i döden vilar på den fundamentala villfarelsen, att människan har odödlighet i sig själv. Liksom läran om evig pina strider också den mot Bibelns undervisning, mot förnuftet och mot våra mänskliga känslor. Det är en allmänt utbredd uppfattning att de återlösta i himmelen känner till allt som försiggår här nere på jorden, och framförallt vad som händer de vänner som de har efterlämnat här nere. Men hur skulle det kunna vara en källa till glädje för de döda, att veta allt om de levandes bekymmer, bevittna de synder som deras kära begår och se dem möta alla livets sorger, besvikelser och bekymmer? Hur mycket av himmelens lycka skulle de som vakar över sina vänner på jorden, kunna åtnjuta? Hur ytterligt motbjudande är inte den läran, att så snart livsgnistan lämnar kroppen, blir de oomvändas själar överlämnade åt helvetets lågor? Vilken ohygglig sorg skulle de återlösta inte drabbas av, när de ser sina vänner gå oförberedda i graven för

att ingå i en evighet av lidande och synd! Många har drivits in i sinnessjukdom på grund av denna upprörande tanke.

Vad säger Bibeln om detta? David förklarar att det inte existerar något medvetande i döden. ”Hans ande måste sin väg, han vänder tillbaka till den jord varav han är kommen; då upphör hans tankar.” — Ps. 146: 4 (KJV). Salomo säger detsamma: ”Väl veta de som leva att de måste dö, men de döda veta alls intet.” ”Både deras kärlek och deras hat och deras avund hava redan nått sin ände, och aldrig någonsin få de mer någon del i vad som händer under solen.” ”I dödsriket, dit du går, kan man icke verka eller tänka, där finnes ingen insikt eller vishet.” — Pred. 9: 5, 6, 10.

När Hiskias liv förlängdes med femton år som svar på hans bön, riktade den tacksamme konungen en lovsång till Gud för hans stora barmhärtighet. I denna sång talar han om orsaken till sin glädje: ”Dödsriket tackar dig icke, döden prisar dig icke, och de som hava farit ned i graven hoppas ej mer på din trofasthet. De som leva, de som leva, de tacka dig, såsom ock jag nu gör.” — Jes. 38: 18, 19. Den populära teologin hävdar att de rättfärdiga döda är i himmelen i salighet och prisar Gud med odödlig tunga. Hiskia var emellertid inte av samma uppfattning. Hans ord överensstämmer med psalmistens vittnesmål: ”I döden tänker man icke på dig; vem tackar dig i dödsriket?” ”De döda prisa icke Herren, ingen som har farit ned i det tysta.” — Ps. 6: 6; 115: 17.

Avslöjad inkonsekvens

På pingstdagen förklarade Petrus att patriarken David ”är både död och begraven; hans grav finnes ju ibland oss ännu idag”. ”Ty icke har David farit upp till himmelen.” — Apg. 2: 29, 34. Förhållandet att David blir kvar i sin grav till uppståndelsen bevisar, att de rättfärdiga inte går till himmelen när de dör. Endast vid uppståndelsen och i kraft av att Kristus har uppstått, skall David till sist komma att sitta på Guds högra sida.

Och Paulus sade: ”Om de döda icke uppstå, så har ej heller Kristus uppstått. Men om Kristus icke har uppstått, så är eder tro förgäves; I ären då ännu kvar i edra synder. Då hava ju ock de gått förlorade, som hava avsomnat i Kristus.” — 1 Kor. 15: 16-18. Om de rättfärdiga under fyratusen år har gått direkt till himmelen vid döden, hur skulle då Paulus ha kunnat säga: ”Då hava ju ock de gått förlorade, som hava avsomnat i Kristus”? Då skulle ju en uppståndelse vara överflödig.

Om de dödas tillstånd sade martyren Tyndale: ”Jag bekänner öppet att jag inte är överbevisad om, att de redan befinner sig i den härlighet som Kristus är i eller som Guds utvalda änglar åtnjuter. Det är inte heller någon trosartikel för mig. Om så var, anser jag att förkunnelsen om köttets uppståndelse vore meningslös.” — William Tyndale, förordet

till *New Testament* (utgiven 1534). Nytryck i *British Reformers — Tindal, Frith, Barnes*, sid. 349.

Det är ett odiskutabelt faktum, att hoppet om evig salighet i det ögonblick man dör har kommit många att förkasta Bibelns lära om uppståndelsen. Denna tendens påpekades av doktor Adam Clark som sade: ”Läran om uppståndelsen tycktes betyda mycket mer för de första kristna än för oss. Varpå beror detta? Apostlarna framhöll ständigt uppståndelsen och använde den för att uppmuntra Guds folk till flit, lydnad och glädje. Deras efterföljare i vår tid nämner den sällan. Så predikade apostlarna och så trodde de första kristna. Så predikar vi och så tror våra lyssnare. Ingen lära ges mer eftertryck i evangelium, men ingen lära i vår tids förkunnelse blir mer försummad.” — *Commentary*, kommentar till 1 Kor. 15, par. 3.

Detta har fortsatt till dess att denna härliga sanning om uppståndelsen nästan totalt har fördunklats och nästan glömts i den kristna världen. En framstående religiös författare säger i en kommentar till Paulus’ ord i 1 Tess. 4: 13-18: ”När det gäller att ge verklig tröst, ersätter läran om de rättfärdigas eviga salighet för oss den tvivelaktiga läran om Herrens andra ankomst. När vi dör hämtar Herren oss. Detta är vad vi väntar på. De döda har redan gått in i härligheten. De väntar inte på att basunen skall ljuda till doms eller till salighet.”

Men när Jesus skulle lämna sina lärjungar sade han inte till dem att de snart skulle komma till honom. ”Jag går bort för att bereda eder rum”, sade han. ”Och om jag än går bort för att bereda eder rum, så skall jag dock komma igen och taga eder till mig.” — Joh. 14: 2, 3. Paulus säger vidare: ”Herren skall själv stiga ned från himmelen, och ett maktbud skall ljuda, en överängels röst och en Guds basun. Och först skola de i Kristus döda uppstå; sedan skola vi som då ännu leva och hava lämnats kvar bliva jämte dem bortryckta på skyar upp i luften, Herren till mötes; och så skola vi alltid få vara hos Herren.” Han tillägger: ”Så trösten nu varandra med dessa ord.” — 1 Tess. 4: 16-18. Vilken skillnad är det inte mellan dessa tröstande ord och de uttalanden som vi återgett ovan. Universalisten tröstade de sörjande vännerna med en försäkran om, att när den döde uppgav andan, blev han mottagen bland änglarna, oavsett hur syndig han än varit. Paulus däremot hänvisade sina trosfränder till Herrens framtida återkomst, då gravens bojor skall brytas och ”de i Kristus döda” skall uppstå till evigt liv.

Innan människor får gå in i den himmelska världen måste deras sak undersökas och deras karaktär och liv läggas fram inför Gud. Alla skall bli dömda efter det som skrivits i böckerna och de skall bli belönade efter som deras gärningar varit. Denna dom äger inte rum vid döden. Lägg märke till vad Paulus säger: ”Han har fastställt en dag då han skall ’döma världen med rättfärdighet’, genom en man som han har bestämt därtill; och han har åt alla givit en bekräftelse härpå, i det att han har låtit honom uppstå ifrån de döda.” — Apg. 17:

31. Här talar aposteln tydligt om en bestämd tidpunkt, som Gud har fastställt för att döma världen och som, då aposteln levde, ännu låg i framtiden.

Judas hänvisar till samma tid: ”De änglar som icke behöllo sin furstehöghet, utan övergåvo sin boning, hava av honom med eviga bojor blivit förvarade i mörker till den stora dagens dom.” Han citerar vidare Enoks ord: ”Se, Herren kommer med sina mångtusen heliga, för att hålla dom över alla.” — Jud. vers 6, 14, 15. Johannes förklarade att han ”såg de döda, både stora och små, stå inför tronen, och böcker blev upplåtna . . . och de döda blevo dömda efter sina gärningar, på grund av det som var upptecknat i böckerna”. (Upp. 20: 12.)

Men om de döda redan åtnjuter himmelens salighet eller vrider sig i helvetets lågor, vilket behov finns det då av en framtida dom? Bibelns undervisning om dessa viktiga angelägenheter är varken otydlig eller motsägande. Vem som helst kan förstå den. Men vilken uppriktig människa kan inse visheten eller rättfärdigheten i de gängse teorierna? Skall de rättfärdiga, när deras sak blir undersökt i domen, höra de berömmande orden: ”Rätt så, du gode och trogne tjänare! . . . Gå in i din Herres glädje” efter det att de kanske i årtusenden har varit hos honom? Skall de ogudaktiga hämtas från sin plågas vistelseort för att höra hela världens domare säga: ”Gån bort ifrån mig, I förbannade till den eviga elden?” — Matt. 25: 21, 41. Vilket fruktansvärt gyckel. Vilken skamlig anklagelse mot Guds vishet och rättfärdighet.

Läran om själens odödlighet var en av de falska läror som den romerska kyrkan lånade från hedendomen och inlemmade i den kristna religionen. Martin Luther ställde den i klass med de ”avskyvärda fabler som utgör en del av de romerska dekretalernas sophög”. — E. Petavel, *The Problem of Immortality,* sid. 255. Då reformatorn kommenterar orden av Salomo i Predikaren, att de döda inte vet någonting säger han: ”Här har vi åter ett ställe som bevisar att de döda inte har någon. . . känsla. Det finns, säger han, ingen plikt, ingen kunskap, ingen visdom där. Salomo anser att de döda sover och inte alls märker något. De döda ligger endast där och räknar varken dagar eller år, men när de uppväcks, kommer det att förefalla dem som om de bara hade sovit ett ögonblick.” Martin Luther, *Exposition of Solomon’s Booke Called Eeclesiastes,* sid. 152.

Inte på något enda ställe i Bibeln finns ett uttalande om att de rättfärdiga får sin lön eller att de ogudaktiga får sitt straff när de dör. Patriarkerna och profeterna har inte efterlämnat något sådant uttalande. Kristus och hans apostlar har inte gett en enda antydan om något sådant. Bibeln lär tydligt att de döda inte genast går till himmelen. Den säger att de sover till uppståndelsen. (1 Tess. 4: 14; Job 14: 10-12.) På den dag då ”silversnöret rycks bort och den gyllene skålen slås sönder” upphör människans tankar. (Pred. 12: 6.) De som går ned i graven ligger tysta. De vet inte mer någonting om vad som händer under solen.

(Job 14: 21.) Välsignade vila för de trötta rättfärdiga! Vare sig tiden blir lång eller kort, blir den endast ett ögonblick för dem. De sover. De väcks av Guds basun till en härlig odödlighet. ”Ty basunen skall ljuda, och de döda skola uppstå till oförgänglighet. . . Men när detta förgängliga har iklätt sig förgänglighet, och detta dödliga har iklätt sig odödlighet, då skall det ord fullbordas, som står skrivet: ’Döden är uppslukad och seger vunnen’.” — 1 Kor.15: 52-54. När de väcks ur sin djupa sömn börjar de tänka just där de slutade att tänka. Det sista de märkte var dödens smärtor, deras sista tanke var att de nu gick in under gravens välde. När de uppstår ur graven kommer deras första tanke till uttryck i det triumferande ropet: ”Du död, var är din seger? Du död, var är din udd?” — 1 Kor. 15: 55.

Kapitel 34– Kan de döda kommunicera med oss?

Vilka är egentligen de andar som människor kontaktar för att få information om sin framtid, och rådgör med för att fatta beslut? Vem döljer sig bakom knackningar, bord som ger meddelanden, hemlighetsfulla röster som säger sig vara anhöriga avlidnas andar och andra besvärjelser? Varför blir de som sysslar med sådant så övertygade? Finns det möjlighet att skydda sig från detta bedrägeri och komma ur det?
De heliga änglarnas tjänst, som den framställs i Bibeln, är en tröstande och dyrbar sanning för varje Kristi efterföljare. Men Bibelns lära i detta avseende har blivit förmörkad och förvrängd på grund av den populära teologins villoläror. Läran om medfödd odödlighet, som först hämtades från den hedniska filosofin och under det stora avfallets mörker inlemmades i den kristna tron, har förvrängt den sanning som Bibeln så tydligt lär, att ”de döda veta alls intet”. Många tror att de ”tjänsteandar, som sändas ut till tjänst för deras skull som skola få frälsning till arvedel” är döda människors andar. Och detta trots Bibelns tydliga uttalande om heliga änglars existens och deras samband med människosläktets historia, innan ännu någon människa hade dött.

Läran om människans medvetenhet i döden och framförallt tron på att de dödas andar vänder tillbaka för att tjäna de levande, har berett vägen för vår tids spiritism. Om de döda får tillträde till Gud och de heliga änglarna och om de har fått förmånen av en kunskap som långt övergår den de tidigare hade, varför skulle de då inte komma tillbaka till jorden för att upplysa och undervisa de levande? Om de dödas andar kretsar omkring sina vänner på jorden, såsom den populära teologin hävdar, varför skulle de då inte ha tillåtelse att sätta sig i förbindelse med dem för att varna dem mot det onda eller trösta

dem i sorgen? Hur kan de som tror på människans medvetenhet i döden, förkasta det som kommer till dem som gudomligt ljus, förmedlat av förhärligade andar? Här är en kanal som betraktas som helig och som Satan utnyttjar för att nå sina mål. De fallna änglar som gör hans vilja, framställer sig som budbärare från andevärlden. Under det att de ger sig ut för att sätta de levande i förbindelse med de döda, utövar ondskans furste sitt demoniska inflytande över dem.

Han har makt att framställa sig för människorna i en skepnad som liknar deras döda vänner. Denna likhet är fullkomlig. Den välkända blicken, orden och tonfallet återges förbluffande exakt. Många tröstas när de hör att deras kära åtnjuter himmelens salighet. Utan någon som helst misstanke om fara lyssnar de till ”villoandar och till onda andars läror”.

När de blivit förledda till att tro att de döda verkligen kommer tillbaka för att samtala med de levande, får Satan dem som gick oförberedda i graven, att visa sig. De påstår att de är lyckliga i himmelen och att de till och med är anförtrodda höga befattningar där. På detta

sätt sprids villfarelsen vida omkring, att det inte föreligger någon skillnad mellan de rättfärdiga och de ogudaktiga. Dessa som ger sig ut för att vara gäster från andevärlden, ger då och då varningar och förmaningar som visar sig vara riktiga. När de så har vunnit tilltro, förkunnar de läror som direkt undergräver tron på Bibeln. Under ett skenbart stort intresse för sina jordiska vänners välfärd smyger de farliga villfarelser in i deras sinnen. Förhållandet att de delvis talar sanning och ibland kan förutse framtida händelser, ger deras uttalanden en prägel av trovärdighet. Massorna tar emot deras falska undervisning lika villigt och tror dem lika obetingat, som om det gällt de heligaste sanningarna i Bibeln. Guds lag åsidosätts. nådens Ande hånas och förbundets blod ringaktas. Andarna förnekar Kristi gudom och ställer till och med Skaparen på samma nivå som de själva. Under ny förklädnad för sålunda den store upprorsmakaren alltjämt sin strid mot Gud, den strid som började i himmelen och som under nästan 6.000 år har fortsatt på jorden. Många förklarar de spiritistiska manifestationerna genom att påstå, att det bara är fråga om bedrägeri och teaterkonster från mediets sida. Men även om det är sant att bedrägeri ofta utges för att vara uppenbarelser från andevärlden, så har man också sett uppseendeväckande uttryck för övernaturliga krafter. De mystiska knackningar med vilka vår tids spiritism började, berodde inte på mänsklig konst eller list utan var ett direkt verk av onda änglar, som därmed införde en av de mest verksamma, själsförödande villfarelserna. Många anser till att börja med att spiritismen bara är ett mänskligt bedrägeri. När de sedan ställs ansikte mot ansikte med uppenbarelser som de måste betrakta som övernaturliga, blir de bedragna, i det att de tror att det är ett utslag av Guds stora kraft.

”Lögnens kraftgärningar”

Dessa människor förbiser Bibelns uttalanden om de under som den Onde och hans redskap utför. Det var med hjälp från denna källa som Faraos teckentydare kunde imitera Guds verk. Paulus vittnar om att liknande uppenbarelser av Satans kraft skall visa sig före Kristi återkomst. Före Herrens återkomst skall människor få se ”honom som efter Satans tillskyndelse kommer med lögnens alla kraftgärningar och tecken och under och med orättfärdighetens alla bedrägliga konster”. (2 Tess. 2: 9, 10.) När Johannes beskriver den undergörande makt som skall uppenbaras under den sista tiden säger han: ”Det gör stora tecken, så att det till och med låter eld i människornas åsyn falla ned från himmelen på jorden. Och genom de tecken, som det har fått makt att göra i vilddjurets åsyn, förvillar det jordens inbyggare.” — Upp. 13: 13, 14. Det som förutsägs här är inte bara bedrägeri. Människor blir vilseledda genom de underverk som Satans agenter har makt att utföra, inte genom dem som de bara ger sig ut för att kunna göra.

Mörkrets furste, som så länge har ägnat sin överlägsna intelligens’ krafter åt bedrägeriets verk, avpassar med stor skicklighet sina frestelser för människor i alla samhällsklasser och i alla förhållanden. För kultiverade, bildade personer framställer han

spiritismen i dess finare och mer intelligenta form och på det sättet lyckas han fånga många i sin snara. Den vishet som spiritismen ger, är den som aposteln Jakob skildrar. Den ”kommer icke ned ovanifrån, utan är av jorden och tillhör de ’själiska’ människorna, ja, de onda andarna”. (Jak. 3: 15.) Men detta döljer den store bedragaren när det tjänar hans avsikter bäst. Han som i frestelsen i öknen kunde träda fram inför Kristus i de himmelska serafernas glans, kommer till människorna i den mest tilltalande skepnad som en ljusets ängel. Han talar till förnuftet genom upphöjda ämnen. Han stimulerar fantasin med hänförande scener. Han vädjar till känslorna genom talande skildringar av kärlek och godhet. Han stimulerar fantasin till upphöjd flykt och kommer människor att känna stor stolthet över sin egen klokhet, så att de i sina sinnen föraktar den Evige. Detta mäktiga väsende som kunde ta världens Frälsare upp på en hög bergstopp och visa honom alla jordens riken och deras härlighet, kommer att framlägga sina frestelser för människorna på ett sätt som skall förvända alla deras sinnen som inte är skyddade av gudomlig makt.

Satan förför människor idag på samma sätt som han förförde Eva i Eden: genom smicker, begär efter förbjuden kunskap och genom att stimulera benägenheten till självupphöjelse. Det var genom att odla dessa onda egenskaper som han orsakade sitt eget fall. Genom dem planerar han nu att åstadkomma människors undergång. ”I bliven såsom Gud”, förklarar han, ”och förstån vad gott och ont är”. — 1 Mos. 3: 5. Spiritismen lär ”att människan har skapats för att utvecklas. Ända från födelsen är hon bestämd att utvecklas i all evighet fram mot gudomlighet”. Och vidare ”varje sinne skall döma sig självt och inte något annat”. ”Domen kommer att bli korrekt eftersom det är en dom över dig själv. . . Tronen finns inom dig.” En spiritistlärare sade, då den ”spiritistiska medvetenheten” vaknade i honom: ”Mina medmänniskor. Vi är alla halvgudar och har inte fallit i synd.” En annan försäkrade: ”Varje rättfärdigt och fullkomligt väsen är Kristus.”

I stället för den fullkomlige och rättfärdige Guden som är den ende som skall tillbedjas, och den fullkomliga rättfärdigheten i hans lag som avslöjar all synd, har Satan infört människans egen syndfulla, vilsegångna natur som tillbedjans enda föremål, som enda regel i domen och som norm för karaktärsbildningen. Detta är inte utveckling uppåt utan nedåt.

Det är en naturlag både för den intellektuella och den andliga naturen att det som vi betraktar, förändrar oss. Sinnet förändras gradvis efter de saker som det sysslar med. Det blir likt det som vi älskar och aktar. En människa kan aldrig nå högre än sitt mål för renhet, godhet och sanning. Om det egna jaget är hennes högsta ideal, kommer hon aldrig att nå högre. Hon kommer snarare att sjunka djupare och djupare. Endast Guds nåd kan lyfta en människa. Överlämnas hon åt sig själv, bär det hela tiden nedåt.

För de njutningslystna, de nöjesälskande, de sinnligt inriktade presenterar sig spiritismen under en mindre förfinad förklädnad än den gör för de mer bildade och intellektuella. I dess grövre former finner de det som stämmer överens med deras benägenhet.

Smygande demoralisering.

Satan studerar varje negativt drag i människans natur. Han lägger märke till de synder som den enskilde är benägen att begå, och ser sedan till att denne frestas just i detta avseende. Han frestar också människor att gå för långt i det som i och för sig är tillåtet och försvagar dem därigenom, både fysiskt, andligt och moraliskt. Han har fördärvat och fördärvar alltjämt tusentals människor genom att förmå dem att ge efter för benägenheter och passioner. Därigenom förråar han mer och mer människans natur. För att göra sitt verk fullständigt förklarar han genom andarna, att ”sann kunskap ställer människan över alla lagar”, att allt som finns är riktigt och att Gud inte fördömer och att *”alla* synder som begås, är oskyldiga.” När människor så förleds att tro att drifterna är den högsta lagen, att frihet är detsamma som tygellöshet och att människan är ansvarig bara inför sig själv, kan man då undra över att korruption och fördärv överallt frodas. Människor tar begärligt emot en undervisning som hämningslöst ger dem frihet att följa det som tillfredsställer dem själva. Självkontrollens tyglar läggs i lystnadens händer, andens och själens krafter läggs under djuriska benägenheter. Triumferande leder Satan tusentals som bekänner sig följa Kristus, in i sina garn.

Men ingen behöver låta sig bedras av spiritismens lögnaktiga påståenden. Gud har gett världen tillräckligt med ljus för att den skall kunna upptäcka snarorna. Vi har redan visat att den lära som bildar själva underlaget till spiritismen, strider mot Bibelns tydliga undervisning. Bibeln förklarar att de döda inte vet något, att deras tankeverksamhet har upphört och att de inte mer har någon del i det som sker under solen. De känner inte till något av de glädjeämnen eller de sorger som möter dem som stod dem närmast på jorden.

Dessutom har Gud uttryckligt förbjudit all så kallad förbindelse med de dödas andar. På hebréernas tid var det några som, i likhet med spiritisterna i vår tid, påstod att de hade förbindelse med de döda. Men de andar som talade genom ”andebesvärjare” var besökare från andra världar och förklaras av Bibeln att vara ”onda andar”. (Jfr 4 Mos. 25: 1-3; Ps. 106: 28; 1 Kor. 10: 20; Upp. 16: 14.) Att sätta sig i förbindelse med andevärlden var en styggelse i Herrens ögon och förbjöds högtidligt under dödsstraff. (3 Mos. 19: 31; 20: 27.) Vår tid betraktar uttrycket trolldom med förakt. Påståendet att människor kan få kontakt med onda andar betraktas som fabler från en mörk tidsålder. Men spiritismen har hundratusenden, ja, miljoner anhängare. Den har tagit sig in i vetenskapliga kretsar, trängt in i kyrkosamfunden och fått ett välvilligt mottagande i lagstiftande församlingar, ja, till och

med vid furstliga hov. Detta gigantiska bedrägeri är ingenting annat än ett återupplivande i ny förklädnad av den trolldomskonst och de besvärjelser av andar som fördömdes och förbjöds i forntiden.

Även om det inte funnes något annat bevis för spiritismens verkliga bakgrund, borde det räcka för den kristne att dessa andar inte gör skillnad mellan rättfärdighet och synd, mellan de ädlaste och renaste av Kristi apostlar och de mest fördärvade av Satans tjänare. Genom att säga att de grövsta förbrytare finns i himmelen och är högt upphöjda där, säger Satan till världen: ”Det saknar betydelse hur onda ni är, det är likgiltigt om ni tror eller inte tror på Gud eller på Bibeln. Lev som ni vill! Himmelen är ert hem.” De som förkunnar spiritismen säger faktiskt: ”Den som gör ont är ända god i Herrens ögon, och till sådana har han behag. Ty varför kommer icke eljest domens Gud.” — Mal. 2: 17. ”Ve dem som kalla det onda gott, och det goda ont, dem som göra mörker till ljus, och ljus till mörker”. — Jes. 5: 20.

De lögnens andar som personifierar apostlarna motsäger det som dessa skrev under den helige Andes inflytande, när de var på jorden. Dessa andar förnekar Bibelns gudomliga ursprung och raserar därigenom själva grunden till det kristna hoppet och släcker det ljus som visar vägen till himmelen. Satan får världen att tro att Bibeln bara är en fantasiprodukt eller i bästa fall en bok som avpassades för människosläktets barndom. Nu kan den läggas åt sidan som föråldrad. I stället för Guds ord erbjuder han spiritistiska uppenbarelser. Detta är en informationskanal som fullständigt står under hans kontroll. Genom den kan han få världen att tro det han vill. Boken som skall döma honom och hans medhjälpare ställer han i skuggan, där han vill ha den. Världens Frälsare gör han till endast en vanlig människa. Den romerska vakt som bevakade Jesu grav spred den lögnaktiga rapport som prästerna och de äldste utformade, för att motbevisa hans uppståndelse. Så försöker de som tror på andeuppenbarelse, att ge sken av att det inte fanns något övernaturligt i vår Frälsares liv. Efter det att de försökt ställa Jesus i bakgrunden, gör de människorna uppmärksamma på sina egna under och förklarar att de långt överglänser Kristi gärningar.

Anpassning till tid och förhållanden

Det är sant att spiritismen nu ändrat form och har tagit på sig en mer kristen mask, varigenom den döljer några av sina mest anstötliga drag. Men dess uttalanden i pressen och från talarstolarna har varit tillgängliga för offentligheten i många år. Dessa avslöjar dess sanna karaktär. Läran kan varken förnekas eller döljas.

Men inte ens i sin nuvarande form förtjänar spiritismen att tolereras mer än tidigare. I själva verket är den nu ett farligare bedrägeri just på grund av att den är så förslagen. Tidigare förkastades både Bibeln och Kristus. Nu bekänner den sig ha godtagit båda. Men Bibeln tolkas på ett sätt som tillfredsställer den oomvände, medan dess högtidliga och vitala

sanningar förringas. Kärleken förklaras vara det dominerande draget i Guds väsen, men den reduceras till en vag sentimentalitet, som inte gör någon större skillnad mellan gott och ont. Guds rättfärdighet, domen över synd, hans heliga lag och dess krav, allt detta döljer man. Man lär folket att betrakta de tio budens lag som en lag som man inte längre följer. Behagliga, stimulerande fabler talar till känslorna och kommer människor att förkasta Bibeln som grundval för tron. Kristus förnekas lika påtagligt som tidigare, men den onde har förblindat människors ögon så att de inte ser bedrägeriet.

Få förstår dess inflytande

Få människor förstår helt spiritismens förförande makt och hur farligt dess starka inflytande är. Många sysslar med den enbart för att tillfredsställa sin nyfikenhet. Egentligen tror de inte på den. Tanken att komma i onda andars våld skulle skrämma dem. Men de vågar sig ut på förbjuden mark, och den mäktige fördärvaren utövar sin makt över dem mot deras vilja. Har de väl låtit sig lockas till att låta honom påverka deras sinnen, släpper han dem inte. Det är omöjligt för dem att i egen kraft bryta sig lös från den förföriska, förhäxande förtrollningen. Ingenting annat än Guds kraft, som ges som svar på trons uppriktiga bön, kan frigöra dess fångar.

Alla som ger efter för syndiga karaktärsdrag eller håller fast vid medveten synd inbjuder Satan att fresta dem. De skiljer sig från Gud och från änglarnas beskydd. När sedan den onde kommer med sina förförelser, står de försvarslösa och blir ett lättfångat byte. De som ställer sig under hans makt, anar föga var deras väg skall sluta. När fienden har fått dem att falla, använder han dem som sina redskap för att locka andra i fördärvet.

Profeten Jesaja säger: ”När man säger till eder: ’Frågen andebesvärjare och spåmän, dem som viska och mumla’, så svaren: ’Skall icke ett folk fråga sin Gud? Skall man fråga de döda för de levande?’ ’Nej, hållen eder till lagen, till vittnesbördet!’ Så skola förvisso en gång de nödgas mana, för vilka nu ingen morgonrodnad finnes.” - Jes. 8: 19, 20. Om människor hade varit villiga att ta emot den sanning som så tydligt framhålls i Bibeln ifråga om människans natur och de dödas tillstånd, så skulle de i spiritismens påståenden och manifestationer ha sett, hur Satan verkar med lögnens alla kraftgärningar och tecken och under. Men hellre än att gå miste om den frihet som är så tilltalande för ett oomvänt sinne, och vända sig bort ifrån de synder som de älskar, blundar mängden för ljuset. De går vidare utan att fråga efter varningarna, under det att Satan lägger ut sina snaror för dem, och de blir hans byte. ”Därför att de icke gåvo kärleken till sanningen rum, så att de kunde bliva frälsta. Därför sänder ock Gud över dem villfarelsens makt, så att de sätta tro till lögnen.” — 2 Tess. 2: 10,11.

De som motarbetar spiritismens läror angriper inte bara människor utan också Satan och hans änglar. De kämpar mot ”furstar och väldigheter och världshärskare som råda här i

mörkret, mot ondskans andemakter i himlarymderna”. Satan viker inte en tum, förrän han drivs tillbaka av himmelska sändebud. Guds folk borde i likhet med vår Frälsare möta honom med orden ”Det är skrivet”. Satan kan citera Bibeln nu som på Kristi tid, och han förvränger dess lära för att försvara sina villfarelser. De som vill bli bestående under denna farliga tid, måste själva förstå Bibelns undervisning.

Vilseledande konfrontation

Många kommer att konfronteras med onda andar som personifierar älskade anhöriga och vänner, och dessa andar kommer att framföra de farligaste villoläror. Dessa besökare påverkar våra ömmaste känslor, och de kommer att göra under för att bevisa sina påståenden. Vi måste vara beredda på att stå emot dem med den bibliska sanningen, att de döda inte vet något och att de som på detta sätt träder fram, är onda andar.

Alldeles framför oss ligger ”den prövningens stund som skall komma över hela världen, för att sätta jordens inbyggare på prov”. (Upp. 3: 10.) Alla som inte har byggt sin tro på Guds ord kommer att bli vilseledda och övervunna. Satan arbetar ”med orättfärdighetens alla bedrägliga konster” för att vinna kontroll över människorna. Hans bedrägerier kommer att ständigt öka. Men han når sitt mål bara om människor frivilligt ger efter för hans frestelser. De som allvarligt söker lära känna sanningen och som strävar efter att rena sina sinnen genom lydnad, och på det sättet gör vad de kan för att bereda sig för striden, kommer att finna ett säkert skydd i Guds sanning. Frälsarens löfte är: ”Eftersom du har tagit vara på mitt bud om ståndaktighet, skall ock jag taga vara på dig och frälsa dig.” — Upp. 3: l0. Han kommer att sända alla änglar som finns i himmelen för att skydda sitt folk hellre än att låta någon som litar på honom, övervinnas av Satan.

Profeten Jesaja påtalar det fruktansvärda bedrägeri som de ogudaktiga skall bli utsatta för och som kommer dem att känna sig trygga för Guds straffdomar: ”Vi hava slutit ett förbund med döden, med dödsriket hava vi ingått ett fördrag; om ock gisslet far fram likt en översvämmande flod, skall det icke nå oss, ty vi hava gjort lögnen till vår tillflykt och falskheten till vårt beskärm.” — Jes. 28: 15. Den grupp av människor som skildras här, inbegriper dem som i sin hårdnackade obotfärdighet tröstar sig med att syndaren inte kommer att bli straffad. De tror att alla människor, hur ogudaktiga de än är, skall komma till himmelen och bli som Guds änglar. Men i särskilt hög grad gäller detta dem som sluter förbund med döden, som ingår fördrag med dödsriket och som förkastar de sanningar som himmelen har gett som ett skydd för de rättfärdiga under denna prövningens tid. De söker i stället sin tillflykt till Satans lögner — spiritismens bedrägliga anspråk.

Den blindhet som drabbat denna generation år obeskrivlig. Tusentals förkastar Bibeln som något som man inte kan tro på, och griper begärligt efter Satans bedrägerier. Skeptiker och hånfulla människor angriper dem som försvarar profeternas och apostlarnas tro. De roar

sig med att förlöjliga Bibelns högtidliga uttalanden om Kristus och frälsningsplanen och om den vedergällning som skall drabba dem som förkastar sanningen. De ger sig sken av att hysa det största medlidande med de människor som är så trångsynta, svaga och vidskepliga, att de godtar Guds krav och lyder hans lag. De uppträder som om de verkligen hade slutit förbund med döden och ingått fördrag med dödsriket — som om de hade byggt upp en oöverstiglig och ogenomtränglig barriär mellan sig själva och Guds straff. De fruktar inte för något. Så fullständigt har de gett efter för frestaren, så nära är de knutna till honom och så grundligt är de genomsyrade av hans anda, att de inte har någon kraft eller önskan att rycka sig lös ur hans snaror.

Satan har länge förberett sitt sista försök att bedra världen. Grunden till hans verk lades då han gav Eva denna försäkran: ”lngalunda skolen I dö”. ”När I äten därav skola edra ögon öppnas, så att I bliven såsom Gud och förstån vad gott och ont är.” — 1 Mos. 3: 4, 5. Så småningom har han berett vägen för sitt mästerliga bedrägeri i utvecklingen av spiritismen. Planerna är ännu inte fullt utvecklade, men det kommer att ske under den allra sista tiden. Profeten säger: Jag såg ”tre orena andar utgå, lika paddor. De äro nämligen onda andar som göra tecken, och som gå ut till konungarna i hela världen, för att samla dem till striden på Guds, den Allsmäktiges, stora dag.” — Upp. 16: 13, 14. Hela världen dras med i denna villfarelse. Endast de som blir bevarade genom Guds makt därför att de tror på hans ord, är undantagna. Människorna kommer att snabbt invaggas i en ödesdiger trygghetskänsla. De kommer att väckas först när Guds vrede utgjuts.

Herren säger: ”Jag skall låta rätten vara mätsnöret och rättfärdigheten sänklodet. Och hagel skall slå ned eder lögntillflykt, och vatten skall skölja bort edert beskärm. Och edert förbund med döden skall bliva utplånat, och edert fördrag med dödsriket skall icke bestå; när gisslet far fram likt en översvämmande flod, då skolen I varda nedtrampade.” — Jes. 28: 17, 18.

Kapitel 35—Samvetsfrihet

De krafter som undergräver de kristna sanningarna, verkar omärkligt i bakgrunden. Bara ett fåtal bibeltroende inser faran som hotar religionsfriheten. Friheten att tjäna Gud efter sin övertygelse, som har kostat så många människoliv genom århundradena, kan snabbt tas ifrån oss.Protestanterna betraktar numera katolicismen med betydligt större välvilja än tidigare. I de länder där den romerska kyrkan inte har makten och där katolikerna intar en mer försonlig inställning för att vinna inflytande, växer likgiltigheten för de läror som skiljer de protestantiska kyrkosamfunden från den romerska hierarkin. Det blir allt vanligare att man anser, att det på väsentliga punkter inte råder några större meningsskiljaktigheter som man tidigare menade. Om vi därför gjorde några mindre eftergifter, skulle det leda till bättre relationer med den katolska kyrkan. Det fanns en tid då protestanterna högt uppskattade den samvetsfrihet som hade kostat dem så mycket. De lärde sina barn att avsky påveväldet. De menade att det skulle vara otrohet mot Gud att söka samförstånd med Rom. Hur mycket annorlunda är inte inställningen nu!

Påvedömets försvarare anser att kyrkan har nedsvärtats. Den protestantiska världen visar en benägenhet att ge dem rätt. Många menar att det är orätt att bedöma den katolska kyrkan i vår tid efter de avskyvärdheter och orimligheter som markerade dess regim under okunnighetens och mörkrets århundraden. De ursäktar dess fruktansvärda grymheter med att det bara var ett utslag av den tidens barbarism. De påstår att kyrkans anda har förändrats under inflytandet av vår tids civilisation.

Har de som talar på detta sätt, glömt det krav på ofelbarhet som denna övermodiga makt har gjort anspråk på under 800 år? Detta påstående har inte bara upprätthållits. Under 1800-talet har man understrukit det ännu kraftigare än någon gång tidigare. Hur skulle den romerska kyrkan kunna frångå de principer som har bestämt dess uppträdande i gångna tider, när den själv påstår att kyrkan *”aldrig har tagit fel* och inte heller kommer den enligt Bibeln att *någonsin ta fel”*? (John L. von Mosheim, *Institutes of Ecclesiastical History*, bok 3, 11:e århundradet, del 2, kap. 2, sekt. 9, not 17.)

Påvekyrkan kommer aldrig att frångå sina anspråk på ofelbarhet. Alla dess förföljelser mot dem som förkastat kyrkans dogmer, betraktar den som riktiga. Skulle den inte upprepa samma handlingssätt, om den finge möjlighet till det? Om de hinder som borgerliga myndigheter nu lägger i vägen, avlägsnades och den romerska kyrkan finge tillbaka sin tidigare makt, skulle dess tyranni och förföljelse snabbt återupptas.

Inte bara löst prat

En välkänd författare talar om den påvliga hierarkins inställning till samvetsfriheten och om de faror som särskilt hotar Förenta Staterna på grund av dess framgång:

”Många är benägna att anse, att all fruktan för en romersk katolsk kyrka i Förenta Staterna är löst prat eller religiös trångsynthet. De ser inte något i katolicismens väsen och ståndpunkt som står i strid med vår fria författning. Inte heller finner man något olycksbådande i dess tillväxt. Låt oss då först jämföra några av de grundläggande principerna i Förenta staternas författning med den katolska kyrkans.

Förenta Staternas konstitution garanterar samvetsfrihet. Ingenting är dyrbarare eller av mer fundamental betydelse. I en rundskrivelse av den 15 augusti 1854 sade påven Pius IX: ’De meningslösa och vilseledande doktriner eller fantasterier som försvarar samvetsfriheten är en högst skadlig villfarelse — en pest som ett land framför allt må frukta.’ I sin rundskrivelse av den 8 december 1864 bannlyser samme påve ’dem som hävdar samvetets och den religiösa gudstjänstens frihet’ och ’alla dem som påstår att kyrkan inte bör använda våld’.

Den romerska kyrkans fredliga tongångar i Förenta Staterna betyder inte en sinnesändring. Den är tolerant där den inte har makt. Som biskop O’ Connor säger: ’Religionsfrihet tolereras bara till dess att det motsatta kan genomföras utan risk för den katolska världen.’ . . . Ärkebiskopen i S:t Louis sade en gång: ’Villoläror och otro är förbrytelser och i kristna länder, som t.ex. Italien och Spanien, där alla människor är katoliker och där den katolska religionen utgör en väsentlig del av landets lag, straffas villoläror och otro som andra förbrytelser’. . . .

Varje kardinal, ärkebiskop och biskop i den katolska kyrkan avlägger en trohetsed till påven, där följande ord förekommer: ’Villolärare, schismatiker och revoltörer mot vår nämnde herre (påven) eller mot hans tidigare nämnda efterföljare följare vill jag till mitt yttersta förfölja och bekämpa’.” — Josiah Strong, *Our Country*, kap. 5, par. 2-4.

Det är riktigt att det finns verkliga kristna i den romersk-katolska kyrkan. Tusentals tjänar Gud efter det bästa ljus de har. De har aldrig sett motsättningarna mellan en levande, andlig gudstjänst och genomförandet av en mängd former och ceremonier. Gud ser med medkännande mildhet på dem, de är ju undervisade i en tro som är vilseledande och otillfredsställande. Han vill låta ljusstrålar tränga igenom det mörker som omger dem. Han vill för dem uppenbara sanningen sådan den är i Jesus. Många kommer att sluta sig till hans folk.

Men den romersk-katolska religionen är, som religionssystem betraktat, inte mer i överensstämmelse med Kristi evangelium nu, än den någonsin varit tidigare. De protestantiska kyrkosamfunden befinner sig i stort mörker. I annat fall skulle de ha förstått tidens tecken. Den romerska kyrkan har långtgående planer och går mycket omsorgsfullt tillväga. Den använder alla medel för att utvidga sitt inflytande och stärka sin makt. Samtidigt förbereder den sig för en intensiv och avgörande kamp för att återvinna

herraväldet över världen, för att återupprätta förföljelsen och för att tillintetgöra allt det som protestantismen har uträttat. Katolicismen har framgång på alla fronter. Se de många kyrkor och kapell som ständigt växer i antal i de protestantiska länderna. Lägg märke till dess populära universitet och seminarier i Amerika, som i så stor utsträckning besöks av protestanter. Lägg märke till ritualismens utveckling i England och de många som går över till de katolska leden. Dessa förhållanden borde väcka bekymmer hos alla som sätter värde på evangeliets rena grundsatser.

Många protestanter har stått i maskopi med påvekyrkan och gynnat den. De har gjort kompromisser och eftergifter som förvånat till och med katolikerna och som dessa inte förstår. Människor blundar för katolicismens sanna karaktär och de faror som dess herravälde för med sig. Människor behöver väckas för att kunna motstå denna fiendes framgång, som hotar både den borgerliga och den religiösa friheten. Många protestanter tror att den katolska religionen är föga tilldragande och att dess gudsdyrkan består av tråkiga, meningslösa ceremonier. Men de har fel. Även om katolicismen är en villfarelse, är den inte ett grovt, klumpigt bedrägeri. Den romerska kyrkans religiösa gudstjänst är en mycket intrycksfull ceremoni. Dess lysande prakt och högtidliga riter fascinerar människors sinnen och kommer förnuftets och samvetets röst att tystna. Det yttre är mycket vackert. Praktfulla kyrkor, imponerande processioner, gyllene altaren, juvelbesatta helgonskrin, utsökta konstverk och skulpturer påverkar skönhetssinnet. Örat tjusas. Musiken är oöverträffad. Den rikt nyanserade musiken från välljudande orglar, blandad med sången från många röster som stiger upp mot de höga valven och pelarkolonnerna i dess storslagna katedraler, allt detta kan inte annat än göra intryck på sinnet och väcka aktning och vördnad.

Yttre prakt otillfredsställande

Den yttre glansen, prakten och ceremonierna, som endast är ett hån mot den av synden sjuka människans längtan, är ett bevis för inre fördärv. Kristi religion behöver inte dessa attraktioner. I det ljus som lyser från korset framträder kristendomen så ren och tilltalande, att ingen yttre utsmyckning kan förhöja dess sanna värde. Det som är värdefullt i Guds ögon är ett helgat liv och en stilla, ödmjuk anda.

Yttre prakt är inte nödvändigtvis ett bevis på rena och upphöjda tankar. Även människor som är materialistiska och njutningslystna visar sig ofta ha förfinad smak och stor insikt och förståelse för konst. Satan använder dem ofta som redskap för att få människor att försumma sitt andliga liv, förlora det eviga livet ur synhåll, vända sig bort från sin gudomlige hjälpare och att leva endast för världen.

En yttre religion tilltalar den inte omvända människan. Prakten och ceremonierna i den katolska gudstjänsten har en förförande, förtrollande makt, som gör att många blir bedragna. De betraktar den romerska kyrkan som själva porten till himmelen. Inga andra än de som

stadigt placerar sina fötter på sanningens grund och som i sina sinnen är förnyade genom Guds Ande, är skyddade mot dess inflytande. Tusentals som inte känner Kristus av egen erfarenhet, kommer att bli förförda och förledda att godta gudaktighetens form men sakna dess kraft. Just en sådan religion är det som massorna åstundar.

Kyrkans anspråk på rätten att förlåta synd gör, att katolikerna tycker att de har frihet att synda. Bikten som är nödvändig för att man skall få förlåtelse, gör också sitt till för att befrämja det onda. Den som faller på knä för en syndig människa och bekänner sitt hjärtas dolda tankar och föreställningar, förringar sitt människovärde och förnedrar alla ädla instinkter. När man avslöjar sina synder för en präst — en felande, syndig människa, som ofta är fördärvad av alkohol och utsvävningar — sänker man sin karaktärs ideal och tar skada till sin själ. Den biktandes uppfattning om Gud sänks till likhet med fallna människor, eftersom prästen står som en Guds representant. Denna nedvärderande bekännelse från människa till människa är den hemliga källan till mycket av det onda som fyller världen och som kommer den att mogna till sin slutliga förintelse. Men för den som gärna vill följa sina egna svagheter, är det behagligare att bekänna för en dödlig människa än att öppna sitt hjärta för Gud. För människonaturen är det lättare att göra bot än att avstå från synden. Det är lättare att ödmjuka kroppen i säck och aska, i törnen och tyngande kedjor än att korsfästa de syndiga lustarna. Tungt är det ok som det oomvända sinnet är villigt att bära hellre än att böja sig under Kristi ok.

Det finns en slående likhet mellan den romerska kyrkan och det judiska samhället på Kristi tid. Under det att judarna i hemlighet trampade varje princip i Guds lag under fötterna var de i yttre avseende mycket stränga med att hålla dess bud. De belastade Guds lag med föreskrifter och traditioner som gjorde lydnaden plågsam och betungande. Liksom judarna bekände sig ära lagen, så påstår anhängarna av romarkyrkan att de ärar korset. De upphöjer symbolen på Kristi lidande, under det att de i sitt liv förnekar honom som symbolen framställer.

Katolskt troende anbringar kors på sina kyrkor, på sina altaren och på sina prästkläder. Överallt ser man korsets tecken. Överallt blir det hedrat och upphöjt. Men Kristi undervisning begravs under en mängd meningslösa traditioner, falska tolkningar och rigorösa föreskrifter. Frälsarens ord om de förblindade judarna gäller i ännu högre grad den romersk-katolska kyrkans ledare: ”De binda ihop tunga bördor och lägga dem på människornas skuldror, men själva vilja de icke röra ett finger för att flytta dem.” — Matt. 23: 4. Samvetsgranna människor lever i ständig skräck, eftersom de är rädda för en förolämpad Guds vrede, medan många av kyrkans dignitärer lever i lyx och vällust.

Att tillbedja bilder och reliker, att åkalla helgon och upphöja påven är Satans uppfinningar för att föra människornas sinnen bort från Gud och ifrån hans Son. För att göra

deras undergång fullständig, söker han leda uppmärksamheten bort ifrån honom som ensam kan frälsa. Han leder dem till vad som helst som kan ersätta honom som sade: ”Kommen till mig, I alla som arbeten och ären betungade, så skall jag giva eder ro.” — Matt. 11: 28.

Falsk framställning — falsk frihet

Satan söker ständigt ge en falsk framställning av Guds väsen, syndens natur och de verkliga frågor som den stora konfrontationen avser. Hans spetsfundigheter undergräver förpliktelsen mot den gudomliga lagen och ger människan frihet att synda. Samtidigt inger han dem falska föreställningar om Gud, så att de betraktar honom med fruktan och hat i stället för med kärlek. Grymheten i hans egen natur överför han till Skaparen. Den flätas in i religionssystemet och kommer till uttryck i gudstjänsten. Människors sinnen förblindas. Satan använder dem som redskap i kampen mot Gud. Förvanskade begrepp om Guds egenskaper kom hedniska nationer att tro att människooffer var nödvändiga, om man skulle vinna gudomens välbehag. Fruktansvärda grymheter utfördes därför under de olika formerna av avgudadyrkan.

Den romersk-katolska kyrkan, som förenar hedniska och kristna gudstjänstformer och som i likhet med hedendomen framställer Gud i ett felaktigt ljus, har använt metoder som inte är mindre grymma och upprörande. Då den romerska kyrkan hade makten, användes tortyr för att tvinga människor att godta dess läror. Bålet väntade dem som inte böjde sig för dess krav. Massakrer genomfördes i en utsträckning som inte kommer att bli känd, förrän den avslöjas i domen. Dignitärerna inom kyrkan studerade under sin ledare Satan för att uppfinna medel som kunde orsaka största möjliga tortyr utan att kosta offren livet. I många fall upprepades den djävulska processen till den yttersta gränsen för vad en människa kan uthärda, intill dess att naturen gav upp kampen och den lidande hälsade döden som en välkommen befriare.

Sådant var det öde som mötte den romerska kyrkans motståndare. Sina anhängare tuktade den med fasta, hunger och hårdhet mot kroppen i alla uttänkbara, hjärtslitande former. För att tillförsäkra sig himmelens ynnest överträdde de botfärdiga Guds lag genom att överträda naturens lagar. De lärdes att riva sönder de band som han hade knutit till välsignelse och glädje för människorna under deras jordiska liv. Kyrkogårdarna rymmer miljoner offer, som hela sitt liv förgäves sökte undertrycka sina naturliga känslor. De trängde tillbaka alla sympatiska känslor för sina medmänniskor, i tro att Gud ogillade sådana känslor.

Om vi vill få en uppfattning om Satans medvetna grymhet under flera sekler, inte bland dem som aldrig hade hört talas om Gud utan i själva kristenhetens centrum och så långt den sträcker sig, behöver vi bara se på den romerska kyrkans historia. Genom detta gigantiska bedrägeri fullföljer ondskans furste sina föresatser att bringa vanära över Gud och

olycka över människorna. Och när vi ser hur det lyckats honom att maskera sig och utföra sitt verk genom kyrkans ledare, förstår vi bättre varför han hyser så stark motvilja mot Bibeln. Om denna bok hade blivit läst skulle Guds barmhärtighet och kärlek ha uppenbarats. Människor skulle ha insett att Gud inte lägger någon av dessa tunga bördor på människan. Allt han väntar är ett förkrossat och ångrande sinne, en ödmjuk och lydig anda.

Kristus ger inte i sitt liv något som helst exempel på att människor skall stänga in sig i kloster för att bli lämpade för himmelen. Han har aldrig sagt att kärlek och medkänsla skall undertryckas. Frälsarens sinne strömmade över av kärlek. Ju mer en människa närmar sig moralisk fullkomlighet, dess mer levande blir hennes medlidande med dem som lider. Påven påstår att han är Kristi ställföreträdare, men i vilket avseende tål hans karaktär en jämförelse med Frälsarens egenskaper? Har man någonsin hört att Kristus sände människor i fängelse eller lade dem på sträckbänk, därför att de inte ville ära honom som himmelens Konung? Har man någonsin hört honom uttala en dödsdom över dem som inte frågade efter honom? Då befolkningen i en samaritisk by inte tog emot honom, blev aposteln Johannes förbittrad och frågade: ”Herre, vill du att vi skola bedja att eld kommer ned från himmelen och förtär dem?” Jesus såg med medkänsla på sin lärjunge och tillrättavisade hans hårda sinnelag. I ett annat sammanhang säger Jesus: ”Jag har icke kommit för att döma världen, utan för att frälsa världen.” — Luk. 9: 54; Joh. 12: 47. Vilken helt annorlunda anda visade inte Kristus i jämförelse med sin så kallade ställföreträdare.

Grundmotivet oförändrat

Den romerska kyrkan visar sig nu för världen från en tilltalande sida. Den bortförklarar de historiska berättelserna om sina fruktansvärda grymheter. Den kläder sig i kristen dräkt, men den har inte förändrat sig. Påvedömets principer är alltjämt desamma. De läror som utformades under den mörka tidsåldern gäller alltjämt. Ingen bör låta sig bedras. Det påvedöme som protestanterna nu så villigt hyllar är detsamma som härskade över världen under Reformationen, då oförskräckta Guds-människor trädde fram och med fara för sina liv avslöjade dess ogudaktighet. Påvekyrkan är fylld av samma stolthet och övermod som då den satte sig över konungar och furstar och tillskrev sig själv gudomlig överhöghet. Andan är inte mindre grym och despotisk nu, än då den utrotade den mänskliga friheten och dödade ”den Högstes heliga”.

Påvekyrkan är exakt det som profetian förutsade att den skulle bli i de sista dagarnas avfall. (2 Tess. 2: 3, 4.) Det är en del av dess metodik att förklä sig så att det bäst tjänar dess syften. Men under kameleontens skiftande utseende döljer sig ormens ondska. ”Man behöver inte infria sina löften i fråga om kättare eller personer som är misstänkta för kätteri”, anser påvekyrkan. (Lenfant, band 1, sid. 516.) Skall denna makt, som under tusen år har skrivit sin historia med de heligas blod, nu erkännas som en del av Kristi kyrka?

Det är inte utan orsak som man i protestantiska länder har hävdat att katolicismen nu betydligt mindre skiljer sig från protestantismen än under gångna tider. En förändring har inträtt. Men det är inte påvedömet som har förändrats. Katolicismen liknar verkligen protestantismen idag, eftersom protestantismen har förändrat sig sedan reformatorernas tid.

Under det att de protestantiska kyrkosamfunden har sökt vinna popularitet har en falsk tolerans förblindat dem. De menar att det är riktigt att tro gott om allt som är ont. Den ofrånkomliga följden blir att de till sist tror ont om allt som är gott. I stället för att försvara den tro som en gång för alla har överlämnats åt de heliga ber de faktiskt den romerska kyrkan om ursäkt för sin tidigare inställning och ber om förlåtelse för sin religiösa trångsynthet.

Många, till och med inom den stora grupp som inte har mycket till övers för katolicismen, fattar inte hur farlig dess makt och inflytande är. De anser att det moraliska och andliga mörker som rådde under medeltiden gynnade utbredandet av dess dogmer, vidskepelse och förtryck. Den större upplysningen i vår tid, den högre kunskapsnivån och den ökande religiösa liberalismen hindrar ett återupprepande av gångna tiders intolerans och religiösa förföljelse. Redan tanken att något sådant skulle kunna inträffa i vår upplysta tid förlöjligas. Det är sant att stort ljus, intellektuellt, moraliskt och religiöst, lyser över denna generation. Från de uppslagna sidorna i Bibeln lyser ljus från himmelen ut över världen. Men vi får inte glömma att ju större ljuset är, dess större blir deras mörker som förvanskar och förkastar det.

Ett studium av Bibeln under bön skulle visa protestanterna påvekyrkans verkliga natur och skulle komma dem att i avsky vända sig bort ifrån den. Men många är så säkra i sin egen klokhet att de inte känner något behov av att ödmjuka sig och bedja Gud om att få inblick i hans frälsning. Även om de berömmer sig av sin kunskap känner de inte Bibeln och Guds kraft. De måste ha något att lugna samvetet med och söker därför det som är minst andligt och minst förödmjukande. De vill glömma Gud men på ett sådant sätt att det utåt ser ut som om de kommer ihåg honom. Katolicismen är väl anpassad att tillgodose dessas önskemål. Den är utformad för två grupper inom mänskligheten som omfattar nästan hela världen — de som vill bli frälsta genom sina egna gärningar och de som vill bli frälsta i sina synder. Här ligger nyckeln till dess makt.

Hävdande av mänskliga traditioner

Det visade sig att en tid av stort intellektuellt mörker var fördelaktig för påvekyrkans framgång. Det kommer också att visa sig att en tid av stort intellektuellt ljus är lika gynnsam för dess framgång. I gångna tider, då människorna saknade Bibeln och inte kände sanningen, befann de sig i mörker. Tusentals blev förledda, därför att de inte såg de snaror som lades ut för deras fötter. I denna generation är det många som bländas av glansen från

mänskliga spekulationer — ”den falskeligen så kallade kunskapen”. De ser inte snarorna och går direkt i dem, lika lätt som om de hade ögonen förbundna. Guds avsikt var att människans intellektuella gåvor skulle betraktas som en gåva från hennes Skapare. Den skulle användas i sanningens och rättfärdighetens tjänst. Men när stolthet och äregirighet blir dominerande och människor upphöjer sina egna teorier över Bibeln, kan upplysningen åstadkomma större skada än okunnigheten. Vår tids falska vetenskap, som undergräver tron på Bibeln, kommer därför att visa sig lika väl ägnad att bana väg för katolicismen med dess tilltalande ceremonier, som bristen på kunskap var för att bereda väg för dess utbredande under den mörka tidsåldern.

I de rörelser som nu är under utveckling i Förenta staterna för att tillförsäkra kyrkans institutioner och doktriner stöd från statens sida, följer protestanterna i katolikernas spår. Eller, kanske mer än så, de öppnar dörrarna för katolska kyrkan, så att den i det protestantiska Amerika kan återvinna den överhöghet som den har förlorat i den gamla världen. Det som ger denna rörelse ökad betydelse, är förhållandet att huvudavsikten är att tvinga fram helighållandet av söndagen, en sed som har sin upprinnelse i den romerska kyrkan och som den åberopar sig av som ett tecken på sin auktoritet. Denna anda av likformighet med världsliga seder och större aktning för mänskliga traditioner än för Guds bud är påvedömets anda. Det är den som genomsyrar de protestantiska kyrkosamfunden och kommer dem att upphöja söndagen på samma sätt som påvekyrkan tidigare har gjort.

Om läsaren vill ha inblick i vilka medel som kommer att användas i den kamp som förestår, behöver han bara studera redogörelserna för hur den romerska kyrkan gick fram för att nå samma mål under gångna tider. Om han vill veta hur katoliker och protestanter tillsammans kommer att behandla dem som förkastar deras dogmer, behöver han bara betrakta den anda som den romerska kyrkan lade i dagen ifråga om den bibliska vilodagen och dess förkämpar.

Kungliga edikt, allmänna kyrkomöten och kyrkliga förordningar som genomdrevs med hjälp av borgerlig makt, var den väg som förde den hedniska festdagen till dess hedrade position inom den kristna världen. Den första offentliga åtgärd som med maktmedel genomdrev söndagens firande var den lag som stiftades av Konstantin. (År 321, se ”Tillägg”, sid. 53.) Denna lag föreskrev att städernas befolkning skulle vila på ”solens hedervärda dag” men tillät folket på landsbygden att utföra sitt jordbruksarbete. Bestämmelsen var i själva verket ett hedniskt påbud. Det genomdrevs emellertid av kejsaren, efter det att han till namnet hade tagit emot kristendomen.

Det visade sig emellertid att den kejserliga befallningen inte blev en tillräcklig ersättning för den gudomliga auktoriteten. Eusebius, en biskop som sökte vinna furstarnas gunst och som var Konstantins särskilda vän och smickrare, påstod då att Kristus hade

överflyttat sabbatens helgd till söndagen. Inte ett enda uttalande från Bibeln framlades som bevis för den nya läran. Utan att veta det, erkände Eusebius själv att den var falsk och angav också den som företagit förändringen. Han säger: ”Allt det som det är vår plikt att göra på sabbaten har vi överfört till Herrens dag.” — Robert Cox, *Sabbath Laws and Sabbath Duties*, sid. 538. Även om detta argument för söndagen var värdelöst, gav det människorna frimodighet att ringakta Herrens sabbat. Alla som ville bli hedrade av världen godtog den populära festdagen.

Med övertalning och våld

Då påvedömet hade blivit fast etablerat, fortsatte arbetet med att upphöja söndagen. Till att börja med fortsatte människor i sitt jordbruksarbete, när de inte bevistade gudstjänsterna. Den sjunde dagen betraktades fortfarande som vilodag. Men en ständig förändring fortgick. De som innehade kyrkliga ämbeten fick inte döma i någon borgerlig angelägenhet på söndagen. Snart befalldes alla, oavsett rang eller ställning, att avstå från arbete. Straffet för fria medborgare var böter. Tjänarna blev piskade. Senare utfärdades en förordning om att de rika skulle bestraffas med att mista hälften av sin egendom. Slutligen bestämdes det att de skulle göras till slavar, om de alltjämt inte ville underkasta sig. De lägre klasserna straffades med livslång landsförvisning.

Underverk utnyttjades också. Bland andra underverk sades det att en bonde som plöjde sin åker på en söndag och då skrapade plogen ren med ett järn, fann att järnet fastnad i handen på honom. I två år bar han det med sig vart han gick ”till hans ytterligt stora plåga och skam”. — Francis West, *Historical and Practical Discourse on the Lord’s Day,* sid. 174.

Senare utfärdade påven föreskrifter om att församlingsprästerna skulle förmana dem som överträdde söndagen, att gå till kyrkan. Där skulle de läsa sina böner så att de inte skulle dra ännu större olycka över sig själva och sina grannar. Ett råd som bestod av präster, påstod att eftersom några hade drabbats av blixten under det att de arbetade på en söndag, måste den vara sabbat. ”Detta visar”, sade prelaterna, ”i hur hög grad det har misshagat Gud att de ringaktat denna dag.” Vidare riktades en framställning till prelater, ministrar, konungar och furstar att tillsammans med alla trogna människor ”göra den största möjliga ansträngning för att dagen åter skulle kunna bli hedrad. Till kristendomens fromma bör den för framtiden helighållas med större hängivenhet”. Thomas Morer, *Discourse in Six Dialogues on the Name, Notion, and Observation of the Lord’s Day,* sid. 271.

Då det visade sig att kyrkomötets dekret inte räckte till, ombads de världsliga myndigheterna att utfärda ett edikt som skulle sätta skräck i befolkningen och tvinga dem att upphöra med att arbeta på söndagen. På en synod i Rom blev alla tidigare bestämmelser på nytt bekräftade med större kraft och allvar. De infördes dessutom i den andliga lagen och

genomdrevs av de borgerliga myndigheterna över nästan hela kristenheten. (Se Heylyn, *History of the Sabbath,* del 2, kap. 5, sekt. 7.)

Frånvaron av bibliskt stöd för söndagsfirandet väckte ändå en inte obetydlig förvirring. Människor ifrågasatte om deras lärare hade rätt att förkasta Guds uttryckliga bud: ”Den sjunde dagen är Herrens, din Guds, sabbat” för att få dem att iaktta solens dag. För att ersätta bristen på bibliska bevis måste de söka finna något annat. En ivrig förkämpe för söndagen som besökte församlingarna i England vid slutet av 1100-talet, mötte motstånd hos trofasta sanningsvittnen. Hans bemödanden blev så resultatlösa att han till en tid lämnade landet. Hela tiden funderade han över hur han skulle genomdriva sin lära. Då han kom tillbaka var bristen avhjälpt och hans senare verksamhet bar mer frukt. Han hade med sig ett dokument som han påstod kom från Gud själv. Det innehöll den nödvändiga befallningen angående helighållandet av söndagen och dessutom fruktansvärda hotelser för att skrämma de olydiga. Man sade att detta dyrbara dokument — ett falsarium, lika tarvligt som den institution som det skulle stödja — hade fallit ned från himmelen och hade upptäckts i Jerusalem på Simons altare på Golgata. Men det kom från det påvliga palatset i Rom. Svek och förfalskningar för att öka kyrkans makt och framgång har under alla tider betraktats som lagliga medel inom den påvliga hierarkin.

Dokumentet förbjöd arbete från den nionde timmen, klockan tre lördag eftermiddag, till soluppgången måndag morgon. Dess auktoritet stärktes av berättelser om många underverk. Det berättades att människor som arbetat över den bestämda tiden hade drabbats av förlamning. En mjölnare som försökte mala sitt korn såg, att i stället för mjöl kom det ut en ström av blod. Kvarnhjulet stod stilla, trots den starka vattenströmmen. En kvinna som bakade, fann att brödet inte hade gräddats då hon tog ut det, trots att ugnen hade varit glödande het. En annan person som hade deg färdig för bakning vid den nionde timmen, men bestämde sig för att sätta undan den till måndag, fann följande dag att den hade formats till bröd och bakats genom gudomlig kraft. En man som hade bakat bröd efter den nionde timmen på en lördag fann då han skar upp det följande morgon att det kom blod ut från det. Med hjälp av sådana absurda och vidskepliga fantasiprodukter försökte söndagsfirandets försvarare att grundlägga dess helighet. (Se Roger de Hoveden, *Annals,* band 2, sid. 528-530.)

Både i Skottland och England skapade man större respekt för söndagen genom att delvis knyta den till den forntida sabbaten. Men tiden för dess helighållande var varierande. Ett edikt från konungen av Skottland krävde att ”lördagen från kl. 12 middag bör betraktas som helig”, och att ingen från denna tidpunkt till måndag morgon fick utföra någon världslig angelägenhet. — Morer, sid. 290, 291.

Bortglömd kyrka betydelsefull

Men trots alla dessa försök att befästa söndagens helighet erkände katolikerna själva att sabbaten hade gudomlig auktoritet, medan dess ersättning endast hade mänskligt ursprung. På 1500-talet förklarade ett påvligt kyrkomöte klart: ”Alla kristna bör ha klart för sig, att den sjunde dagen har helgats av Gud och har tagits emot och iakttagits, inte bara av judarna utan av alla andra som gett sig ut för att tillbedja Gud. Ändå har vi kristna förändrat deras sabbat till Herrens dag.” — Samma källa, sid. 281, 282. De som sökte förändra Guds lag var inte okunniga om vad de gjorde. Medvetet upphöjde de sig över Gud.

Ett slående exempel på hur Rom behandlade dem som inte var överens med kyrkan, visade sig i den långa blodiga förföljelsen av valdenserna. Bland dem fanns det några som helighöll den bibliska sabbaten. Andra led på liknande sätt för sin trohet mot sabbatsbudet. Särskilt betydelsefull är församlingens historia i Etiopien. Under den mörka tidsåldern glömde världen de kristna i Centralafrika. Under många århundraden åtnjöt de frihet att utöva sin tro. Men till slut fick den romerska kyrkan kännedom om deras existens. Kejsaren lockades snart till att erkänna påven som Kristi ställföreträdare. Andra medgivanden följde. En förordning utfärdades som under det strängaste straff förbjöd någon att helighålla den bibliska sabbaten. Se Michael Geddes, *Church History of Ethiopia*, sid. 311, 312. Men det påvliga tyranniet blev snart ett så tryckande ok att etiopierna bestämde sig för att kasta av det. Efter en fruktansvärd kamp blev katolikerna fråntagna sin makt och den gamla tron återinfördes. Församlingarna gladde sig åt sin frihet och glömde aldrig vad de hade lärt sig ifråga om den romerska kyrkans svek, fanatism och despotiska makt. De var nöjda med att leva för sig själva i sitt land, okända av den övriga kristenheten.

Fientlig mot sanningens försvarare

Församlingarna i Afrika helighöll sabbaten på samma sätt som påvekyrkan före dess fullständiga avfall. Samtidigt som de helighöll den sjunde dagen i lydnad för Guds bud underlät de att arbeta på söndagen i överensstämmelse med kyrkans sed. Då den romerska kyrkan fick makten, vanhedrade den Guds vilodag för att upphöja sin egen vilodag. Men de afrikanska församlingarna, som var bortglömda under nästan tusen år, tog inte del i detta avfall. Då de kom under katolskt herravälde, blev de tvungna att åsidosätta den sanna vilodagen och godkänna den falska. Men så snart de hade återvunnit sin självständighet började de åter iaktta sabbatsbudet.

Dessa redogörelser från gångna tider avslöjar tydligt den romerska kyrkans fientlighet mot den sanna vilodagen och mot dem som försvarade den. Historien visar också vilka medel man använde för att upphöja den institution som man själv hade skapat. Bibeln säger att detta skall återupprepas när protestanter och katoliker förenar sig för att upphöja söndagen.

Profetian i Upp. 13:e kapitel berättar att den makt som framställs genom djuret med horn liknande ett lamms, skall förmå jordens inbyggare att tillbedja påvemakten — symboliserad av djuret som liknade en panter. Djuret med de tv hornen skall också förmå ”jordens inbyggare att göra en bild åt vilddjuret” och dessutom befalla alla ”både små och stora, både rika och fattiga, både fria och trälar”, att ta emot vilddjurets märke. (Upp. 13: 11-16.) Som tidigare visats är Förenta Staterna den makt som framställs genom djuret med lammhornen. Denna förutsägelse kommer, som tidigare sagts, att uppfyllas när Förenta Staterna genomdriver firandet av söndagen, som den romerska kyrkan påstår vara ett särskilt erkännande av dess överhöghet.

Men Förenta staterna blir inte ensamma om denna hyllning till påvedömet. Den romerska kyrkans inflytande i de länder som en gång erkände dess herravälde, är långt ifrån tillintetgjort. Profetian förutsäger att denna makt skall återupprättas. ”Jag såg ett av dess huvuden vara likasom sårat till döds, men dess dödssår blev läkt. Och hela jorden såg med förundran efter vilddjuret.” — Vers 3. Detta dödliga sår åsyftar påvedömets fall år 1798. Men profetian säger att ”dess dödssår blev läkt och hela världen såg med förundran efter vilddjuret”. Paulus förklarar tydligt att ”syndens människa” skall fortsätta ända fram till Kristi andra ankomst. (2 Tess. 2: 3-8.) Ända fram till tidens slut skall han fortsätta att utföra sitt förförelseverk. Johannes avser också påvedömet då han säger: ”Alla jordens inbyggare skola tillbedja det, ja, envar som icke har sitt namn från världens begynnelse skrivet i livets bok.” - Upp. 13: 8. I både den gamla och den nya världen kommer påvedömet att hyllas genom den ära som människor visar söndagen, den vilodag som uteslutande vilar på den romerska kyrkans auktoritet.

Sedan mitten av 1800-talet har de som studerat Bibelns förutsägelser, förkunnat detta för världen. Det som nu sker vittnar om att vi snabbt närmar oss uppfyllelsen av det som förutsagts. Protestantiska förkunnare hävdar att de har gudomlig auktoritet att hålla söndagen hellig, men de kan inte framlägga några bibliska bevis för detta. I själva verket befinner de sig i samma situation som de katolska ledare, som berättade om uppdiktade underverk som ersättning för en befallning från Gud. Påståenden om att Guds straff skall hemsöka människorna för att de överträder söndagen som vilodag kommer att återupprepas. Vi märker det redan. En rörelse för att genomdriva helighållandet av söndagen vinner snabbt framgång.

Den romerska kyrkans list och förslagenhet är säregen. Den ser vad som kommer. Tåligt väntar den på sitt tillfälle. Den ser att de protestantiska kyrkosamfunden hyllar den katolska kyrkan genom att erkänna den falska vilodagen. De förbereder sig för att genomdriva firandet av den med hjälp av samma medel som de själva använde i gångna tider. De som förkastar sanningens ljus, kommer ännu en gång att söka hjälp hos den makt som kallar sig ofelbar, för att upphöja den vilodag som de själva har infört. Det är lätt att

förstå hur villigt den kommer att hjälpa protestanterna med detta. Vem förstår väl bättre än katolicismens ledare hur man skall behandla dem som visat olydnad mot kyrkan?

Den romersk-katolska kyrkan är, med alla sina förgreningar över hela världen, en omätlig organisation som står under kontroll av påvestolen och är avsedd att tjäna dess intressen. Miljoner medlemmar i varje enskilt land på jorden lärs att betrakta sig som förpliktade att visa påven trohet. Vilken nationalitet eller regering de än tillhör, skall de sätta kyrkans auktoritet över all annan myndighet. Även om de avlägger trohetsed mot staten, går löftet om lydnad mot den romerska kyrkan före denna och löser dem från varje plikt som är oförenlig med dess intressen.

Historien bekräftar

Historien bekräftar den romerska kyrkans skickliga och ihärdiga bemödanden att blanda sig i nationernas angelägenheter. Efter att ha vunnit fotfäste, befrämjar de sina egna planer, även om resultatet blir folkets och härskarnas undergång. År 1204 lockade påven Innocentius III konung Peter II av Aragonien att avlägga denna anmärkningsvärda ed: ”Jag Peter, konung i Aragonien, bekänner och lovar att alltid vara lydig och trogen mot min herre, påven Innocentius, mot hans katolska efterföljare och den romerska kyrkan och trofast bevara mitt rike i lydnad mot honom, försvara den katolska läran och förfölja kätterskt fördärv.” — John Dowling, *The History of Romanism,* band 5, kap. 6, sekt. 55. Detta stämmer helt med påståendena om den romerska påvens makt att ”det är lovligt för honom att avsätta kejsare”, och att ”han kan lösa undersåtar från deras trohet mot orättfärdiga härskare”. — Mosheim, band 3, 1000-talet, del 2, kap. 2, avsnitt 9, anm. 17. (Se också ”Tillägg”.)

Och kom dessutom ihåg: Den romerska kyrkan berömmer sig av att den aldrig förändras. Gregorius VII:s och Innocentius III:s principer är alltjämt den romersk-katolska kyrkans principer. Om den endast hade makten, skulle den tillämpa dessa lika ivrigt nu som under gångna århundraden. Protestanterna förstår inte vad de gör när de tar emot stöd från den romerska kyrkan i arbetet för att upphöja söndagen. Under det att de är upptagna med att genomföra sin plan, inriktar sig den romerska kyrkan på att återupprätta sin makt och återvinna sitt förlorade herravälde. Låt bara principen finna fotfäste i Förenta Staterna, att kyrkan kan använda sig av eller härska över statsmakten, att religiösa seder och bruk kan inskärpas genom borgerliga lagar, kort sagt att kyrkans och statens myndighet skall härska över samvetet, så har den romerska kyrkan tillförsäkrat sig segern i detta land.

Guds ord har varnat för den annalkande faran. Om den protestantiska världen inte ger akt på denna, kommer man att upptäcka den romerska kyrkans verkliga avsikter först när det redan är för sent. Den växer i stillhet till i makt. Dess doktriner utövar sitt inflytande i laggivande församlingar, i kyrkosamfunden och i människornas sinnen. Den uppför sina

höga, massiva byggnader. I deras hemliga rum kommer dess tidigare förföljelser att återupptas. Försåtligt och obemärkt samlar den sina styrkor för att befrämja sina egna avsikter, när tiden kommer då den kan slå till. Allt den önskar är ett fördelaktigt utgångsläge. Detta håller redan på att ges den. Vi kommer snart att både få se och erfara vad dess målsättning och avsikter är. Var och en som tror och lyder Bibeln kommer att utsättas för angrepp och förföljelse.

Kapitel 36—Den hotande krisen

Gud använder sig aldrig av tvång, vilket däremot Satan alltid har gjort. I en nära förestående framtid skall Satan t.o.m. använda sig av statsmakterna för att driva igenom sina syften, vilket kommer att leda till förföljelse av Guds folk. Är vi beredda för denna kamp som förutsägs i Uppenbarelseboken?Ända sedan den stora konfrontationen i himmelen började, har det varit Satans avsikt att göra Guds lag om intet. För att uppnå detta satte han igång sitt stora uppror mot Skaparen. Även om han utkastades från himmelen har han fortsatt samma strid på jorden. Att förföra människorna och att leda dem till att överträda Guds lag har hela tiden varit hans målsättning. Vare sig han uppnår detta genom att åsidosätta hela lagen eller genom att förkasta ett av dess bud, blir det slutliga resultatet detsamma. ”Den som felar i ett” visar förakt för hela lagen. Hans inflytande och exempel står på överträdelsens sida. Han blir ”skyldig till allt”. (Jak. 2: 10.)

I sina försök att skapa förakt för de gudomliga befallningarna har Satan förvanskat Bibelns lära. Villfarelser har därför blivit godtagna av tusenden som bekänner sig tro på Bibeln. Den sista stora konfrontationen mellan sanning och villfarelse är bara slutfasen i den långvariga kampen om Guds lag. Det är denna kamp vi nu går in i — en kamp mellan människornas lagar och Guds befallningar, mellan Bibelns kristendom och en religion som bygger på fabler och traditioner.

De krafter som i denna kamp kommer att sluta sig samman mot sanning och rättfärdighet är nu verksamma. Bibeln som har kostat så mycket lidande och blodsutgjutelse och som har överlämnats till oss, uppskattas inte i någon större utsträckning. Bibeln är tillgänglig för alla, men det är få som verkligen gör den till en norm för livsföringen. Otro råder i oroväckande grad, inte bara i världen utan också i kyrkan. Många har kommit så långt att de vägrar att tro läror som bildar själva grundpelarna i den kristna tron. Den stora sanningen om skapelsen, såsom den framställs av de inspirerade författarna, människans fall, försoningen och Guds lags eviga giltighet förkastas helt eller delvis av en stor del av den så kallade kristenheten. Tusentals som berömmer sig av sin klokhet och självständighet, betraktar det som svaghet att lita helt på Bibeln. Att kritisera Bibeln och att förandliga eller bortförklara dess viktigaste sanningar uppfattar de som ett bevis på överlägsen kunskap och intelligens. Många förkunnare framhåller för sina församlingar och många professorer och lärare undervisar sina studenter att Guds lag är förändrad eller upphävd. De som hävdar att dess krav alltjämt är bindande och bör tas bokstavligt, utsätter sig för förlöjligande och förakt.

När människor förkastar sanningen, förkastar de också dess upphovsman. Då de förtrampar Guds lag vägrar de att erkänna laggivarens auktoritet. Det är lika lätt att göra falska teorier och doktriner till en avgud, som det är att tillverka avgudar av trä eller sten.

När Guds egenskaper framställs i ett felaktigt ljus, leder Satan människor till en falsk föreställning om Guds väsen. Många sätter en filosofins avgud i högsätet i Guds ställe. Den levande Guden, såsom han uppenbarar sig i Bibeln, i Kristus och skaparverket, tillbeds endast av få. Tusentals avgudar naturen medan de förnekar naturens Gud. Avguderi existerar i kristenheten idag lika verkligt som det gjorde i det gamla Israel på Elias tid. Det har bara ändrat form. Den Gud som tillbeds av många förment visa män, av filosofer, diktare, politiker, journalister, den Gud som tillbeds i bildade, så kallade fina kretsar, i många universitet och högre läroanstalter, ja, till och med vid en del teologiska fakulteter, är inte stort bättre än Baal, feniciernas solgud.

Ingen villfarelse inom kristenheten angriper mer oförskräckt himmelens auktoritet, ingenting strider häftigare mot förnuftet, ingenting är mer förödande till sina verkningar än den allmänna läran, som snabbt breder ut sig, att Guds lag inte mer gäller för människorna. Varje land har sina lagar som kräver respekt och lydnad. Inte något rike kan bestå utan lagar. Kan det då tänkas att himmelens och jordens Skapare inte har några lagar för att styra de väsen som han har skapat? Låt oss anta att framträdande förkunnare offentligt skulle lära, att de lagbestämmelser som gäller i deras land och skyddar medborgarnas rättigheter, inte vore bindande — att de inskränkte folkets frihet och därför inte borde åtlydas. Hur länge skulle sådana människor tolereras i talarstolarna? Men är det en större synd att åsidosätta statens och nationens lagar än att angripa de gudomliga lagar som bildar underlaget för all regering?

Inte mer märkligt

Det skulle vara mer konsekvent för nationen att avskaffa sina lagar och tillåta folket att göra som de själva tyckte, än för universums härskare att utplåna sin lag och låta världen stå utan någon regel, som fördömer de skyldiga eller försvarar de lydiga. Vill vi veta vad följden skulle bli av att åsidosätta Guds lag? Försöket har gjorts. Fruktansvärda var de scener som utspelades i Frankrike, då ateismen blev den härskande makten. Den gången klargjordes det för världen, att när människorna avskär de band som Gud har knutit, godkänner de dens regering som är den grymmaste av alla tyranner. När normen för all rättfärdighet åsidosätts, är vägen öppen för ondskans furste att utöva sin makt på jorden.

Var helst de gudomliga lagarna förkastas, upphör synden att förefalla syndig och rättfärdigheten tilldragande. De som vägrar att låta sig styras av Gud, är helt olämpliga att styra sig själva. Genom sin nedbrytande lära blir olydnaden också överförd till barnen och ungdomen, eftersom de av naturen reagerar mot tvång. Laglöshet och tygellöshet blir resultatet i samhället. Under det att mängden hånar dem som lyder Guds lags krav, godtar de ivrigt Satans villfarelser. De ger lidelserna fria tyglar och praktiserar de synder som har nedkallat straffdomar över hedningarna.

De som lär människorna att vara likgiltiga för Guds befallningar, sår olydnad och skördar olydnad. Om de band som Gud lägger på människorna, helt tas bort, dröjer det inte länge, förrän de inte heller frågar efter de mänskliga lagarna. Eftersom Gud förbjuder oärliga handlingar, begärelse, lögn och bedrägeri, står människorna färdiga att bekämpa hans bud. De är ett hinder för deras jordiska välstånd. Men följden av att åsidosätta dessa bud blir något helt annat än de hade väntat. Varför skulle någon vara rädd för att överträda, om lagen inte längre gäller? Deras egendom skulle inte längre vara säker. Människor skulle röva till sig grannarnas egendom. Den starkaste skulle bli den rikaste. Själva livet skulle inte respekteras. Äktenskapslöftet skulle inte längre bli bestående som ett helgat värn för att skydda hemmet. Den som hade makten kunde ta sin nästas hustru med våld om han ville. Såväl det femte som det fjärde budet skulle åsidosättas. Barn skulle inte väja för att ta sina föräldrars liv, om de på det sättet kunde tillfredsställa sina fördärvade sinnens önskningar. Den civiliserade världen skulle bli ett band av mördare och rövare. Vila, fred och lycka skulle bannlysas från jorden.

Läran att människan är löst från lydnad mot Guds bud har redan försvagat människors aktning för moraliska förpliktelser och öppnat orättfärdighetens slussar över hela jorden. Laglöshet, utsvävningar och korruption sveper in över oss som en flodvåg. Inom familjelivet är Satan verksam. Hans baner höjs till och med i kristna hem. Där råder avund, onda misstankar, hyckleri, kyliga förhållanden, strid, trohetsbrott i viktiga angelägenheter, svaghet för egna lustar. Hela systemet av kristna principer och lärosatser, som borde vara grundläggande och det som bär samhällslivet, tycks vackla, färdigt att bryta samman.

De mest förhärdade brottslingar som sätts i fängelse för sina brott blir ofta föremål för en uppmärksamhet som om de hade fått någon avundsvärd utmärkelse. Människor ger dem gåvor och berättar vida omkring om deras karaktär och deras onda gärningar. Pressen offentliggör upprörande detaljer om olika former av brottslighet och inspirerar därigenom andra till att utöva bedrägeri, stjäla och mörda. Satan gläder sig över att hans djävulska planer förverkligas. Lastbarhetens lockelser, det godtyckliga mördandet, den fruktansvärda ökningen av onykterhet och brottslighet av alla slag och grader borde väcka alla som fruktar Gud, att fråga vad som kunde göras för att stoppa ondskans flodvåg.

Domstolarna är korrupta (i många länder). Ett flertal härskare drivs av girighet och kärleken till sinnligt välbehag. Hos många har omåttligheten förmörkat förståndet så att Satan nästan har total kontroll över dem. Somliga jurister är fördärvade, mutade och vilseledda. Dryckenskap, passioner missunnsamhet och ohederlighet av alla slag finns representerade bland dem som har hand om lagarna. ”Rätten trängs tillbaka, och rättfärdigheten står långt borta, ja, sanningen vacklar på torget, och vad rätt är kan ej komma fram.” — Jes. 59: 14.

Den orättfärdighet och det andliga mörker som rådde på den tid då den romerska kyrkan hade makten, var den ofrånkomliga följden av att Bibeln hade undertryckts. Men vad är orsaken till den omfattande otron, förkastandet av Guds lag och den därav följande korruptionen, samtidigt som evangeliets ljus lyser med full styrka i en tid av religiös frihet? Nu då Satan inte längre kan hålla världen under sin kontroll genom att undanhålla Bibeln, tillgriper han andra medel för att nå samma resultat. Att undergräva tron på Bibeln tjänar hans avsikter lika bra som att förstöra Bibeln själv. Genom att introducera tron att Guds lag inte är bindande förleder han på ett lika effektivt sätt människorna till att överträda, som om de inte hade någon kunskap om dess bud.

Nu som tidigare arbetar han genom kyrkan för att befrämja sina planer. Vår tids religiösa organisationer vägrar att lyssna till icke populära sanningar som klart framställs i Bibeln. Under det att de motarbetar dessa sanningar, har de tillgripit tolkningar och intagit ståndpunkter som sår ut skepticismens utsäde. De har klängt sig fast vid den katolska villoläran om medfödd odödlighet och om människans medvetna tillstånd i döden. Därmed har de förkastat det enda skyddet mot spiritismens bedrägerier. Läran om det eviga straffandet i helvetet har fört många bort ifrån tron på Bibeln. När det fjärde budets krav framställs för människorna, visar det sig att nödvändigheten att helighålla sjundedagssabbaten inskärps. För att komma förbi denna plikt som de inte vill uppfylla, förklarar många förkunnare i vår tid att Guds lag inte längre gäller. Därigenom förkastar de både lagen och vilodagen. Efterhand som arbetet för en sabbatsreform går framåt, blir förkastandet av den gudomliga lagen, för att komma undan det fjärde budets krav, praktiskt taget världsomfattande. Ledande kristna har i sin förkunnelse öppnat dörren för otro, för spiritism och för ringaktandet av Guds heliga lag. På dessa ledare vilar ett fruktansvärt ansvar för den ogudaktighet som råder inom den kristna världen.

Ändå påstår just denna klass av människor att demoraliseringen, som så hastigt ökar, i stor utsträckning beror på förhållandet att den så kallade kristna vilodagen vanhelgas och att samhällets moral i hög grad skulle förbättras om man kunde tvinga fram helighållandet av söndagen. Detta påstående har särskilt hävdats i Amerika, där läran om den sanna vilodagen har förkunnats i större utsträckning än på andra håll. Därför har nykterhetsrörelsen, en av de viktigaste och mest framträdande moraliska reformkrafterna, ofta knutits till söndagsrörelsen. De som ansluter sig till den, framställer sig som om de arbetade för att befrämja samhällets högsta intressen, medan de som inte vill ansluta sig till den, bedöms som fiender till nykterhet och reformsträvanden. Men själva förhållandet att en rörelse som har till mål att genomdriva en villfarelse, anknyts till ett arbete som i sig själv är vällovligt, är inte något argument till försvar för villfarelsen. Vi kan dölja ett gift genom att blanda det med hälsosam mat, men det förändrar inte giftets natur. Det blir tvärtom ännu farligare, eftersom man lättare kan bli förgiftad utan att veta om det. Ett av Satans tillvägagångssätt är

att förena lögnen med just så mycket sanning, att den blir tilltalande. Ledarna inom söndagsrörelsen kan försvara reformer som folket behöver, principer som stämmer överens med Bibeln. Men när de till dessa reformer knyter krav som strider mot Guds lag, kan hans tjänare inte ansluta sig till dem. Ingen kan ge dem rätt att åsidosätta Guds bud till förmån för mänskliga föreskrifter.

Förbindelselänk skapas

Med hjälp av två stora villoläror, läran om själens odödlighet och söndagens helighet, kommet Satan att förleda människorna. Under det att den förstnämnda läran lägger grunden till spiritismen, skapar den senare en förbindelselänk med den romerska kyrkan. Protestanterna i Förenta Staterna blir de första som räcker händerna över klyftan för att gripa spiritismens hand. De kommer också att sträcka sig ut över avgrunden för att gripa den romerska kyrkans hand. Påverkade av detta tredubbla förbund kommer detta land att följa i katolicismens spår och trampa samvetets rättigheter under fötterna.

Efterhand som spiritualismen alltmer imiterar vår tids formella kristendom får den större makt att snärja och bedra. Enligt vår tids uppfattning är till och med Satan omvänd. Han kommer att framträda som en ljusets ängel. Med hjälp av spiritismen kommer under att utföras. Sjuka kommer att botas. Många oförklarliga underverk kommer att utföras. Och eftersom andarna utger sig för att tro på Bibeln och visar aktning för kyrkans institutioner, kommer deras verksamhet att betraktas som en uppenbarelse av gudomlig makt.

Skiljelinjen mellan de ogudaktiga och dem som kallar sig kristna är nu knappt urskiljbar. Medlemmarna i kyrkan älskar det som världens människor älskar, och de är villiga att ansluta sig till dem. Satan bestämmer sig för att förena dem i en sammanslutning och stärka sin sak genom att få dem alla in inom spiritismens led. Katoliker, som berömmer sig av att kunna göra underverk som ett säkert tecken på den sanna kyrkan, kommer att mycket lätt låta sig bedras av denna undergörande makt. Protestanterna som har kastat ifrån sig sanningens sköld, kommer att vilseledas. Katoliker, protestanter och icke-kristna kommet utan åtskillnad att godta gudaktighetens form men sakna dess kraft. De ser i denna sammanslutning en storartad rörelse för världens omvändelse och inledandet av det länge väntade ”tusenårsriket”.

Genom spiritismen framträder Satan som en mänsklighetens välgörare. Han botar folkets sjukdomar och menar sig kunna framlägga ett nytt och mer upphöjt religionssystem. Samtidigt arbetar han som en ödeläggare. Hans frestelser ruinerar tusentals. Omåttlighet tar makten över förnuftet. Sexuella utsvävningar, strider och blodsutgjutelse följer. Satan gläder

sig över att kunna orsaka krig, eftersom det väcker sinnets värsta passioner och störtar sina offer in i evigheten, djupt sjunkna i lastbarhet och blodsutgjutelse. Hans avsikt är att upphetsa nationerna till krig mot varandra, så att han därigenom kan avvända människors tankar från arbetet att förbereda sig för att bestå på Herrens dag.

Satan verkar också genom naturkrafterna för att inbärga sin skörd av inte beredda människor. Han har studerat hemligheterna i naturens laboratorium. Han använder all sin makt för att härska över elementen så långt som Gud tillåter det. Hur snabbt blev inte boskapshjordar, herdar, tjänare, hus och barn förgjorda när han fick tillåtelse att hemsöka Job. Den ena olyckan följde den andra i snabb följd. Det är Gud som vårdar sig om sina skapade väsen och skyddar dem från ödeläggarens makt. Men den kristna världen har visat förakt för Guds lag.

Herren kommer att göra just det som han har förklarat att han skulle göra — han skall dra tillbaka sina välsignelser från jorden och avlägsna sin beskyddande omsorg från dem som gör uppror mot hans lag och som lär och tvingar andra att också göra det. Satan har makt över alla som Gud inte på ett särskilt sätt beskyddar. För att befrämja sina egna planer, kommer han att gynna och hjälpa enskilda och ge dem framgång. Andra kommer han att utsätta för plågor, så att han kommer människorna att tro, att det är Gud som är orsak till detta.

Som välgörare och världsräddare

Under det att han uppträder inför människorna som en stor läkare som kan bota alla deras sjukdomar, kommer han att åstadkomma sjukdom och katastrofer, så att folkrika städer läggs i ruiner och avfolkas. Redan nu är han i verksamhet. I olyckor och katastrofer till sjöss och på land, i stora eldsvådor, i väldiga cykloner och fruktansvärda oväder, översvämningar, tidvattensvågor och jordbävningar på alla platser och i otaliga former utövar Satan sin makt. Han sveper bort mognande skördar, med hungerkatastrofer och misär som följd. Han tillför luften en dödsbringande komponent och tusentals omkommer därigenom. Dessa hemsökelser kommer att bli mer och mer vanliga och mer förödande. Katastrofer kommer att drabba både människor och djur. ”Jorden sörjer och tvinar bort”, ”vad högt är bland jordens folk försmäktar. Ty jorden har blivit ohelgad under sina inbyggare; de hava överträtt lagarna, de hava förvandlat rätten, brutit det eviga förbundet.” — Jes. 24: 4, 5.

Så kommer den store förföraren att få människorna att tro att de som tjänar Gud är orsaken till dessa olyckor. De människor som har ådragit sig Herrens ogillande kommer att lägga skulden för alla sina svårigheter på dem som på grund av sin lydnad mot Guds bud, är en ständig tillrättavisning för överträdarna. Man kommer att förklara att människor förolämpar Gud genom att överträda söndagssabbaten. Denna synd, säger man, har orsakat

olyckor som inte kommer att upphöra förrän söndagsfirandet blir rigoröst genomdrivet. De som framhåller det bibliska sabbatsbudets krav och inte visar aktning för söndagen orsakar svårigheter för folket och hindrar dem från att återvinna Guds välbehag och att åter kunna vinna materiellt välstånd.

Samma beskyllning som under gångna tider riktades mot Guds tjänare, återupprepas och med skäl som är lika illa grundade: ”Och när Ahab fick se Elia, sade Ahab till honom: ’Är du här, du som drager olycka över Israel?’ Han svarade: ’Det är icke jag som drager olycka över Israel, utan du och din faders hus, därmed att I övergiven Herrens bud, och därmed att du följer efter Baalerna’.” — 1 Kon. 18: 17, 18. När folkets vrede upphetsas genom falska beskyllningar, kommer de att uppträda mot Guds sändebud på samma sätt som det avfallna Israel gjorde mot Elia.

Den undergörande makt som kommer till uttryck genom spiritismen kommer att utöva sitt inflytande mot dem som väljer att lyda Gud mer än människor. Budskap från andarna kommer att förklara, att Gud har sänt dem för att undervisa dem som förkastar söndagen om deras misstag och att landets lagar skall lydas som Guds lag. De kommer att beklaga den stora ogudaktigheten i världen och stödja de religiösa förkunnarnas påståenden att omoralen är en följd av söndagens vanhelgande. En enorm förbittring kommer därigenom att skapas mot alla som vägrar att godta deras budskap.

Satans tillvägagångssätt i denna sista kamp mot Guds folk är detsamma som det han använde, då han började den stora konflikten i himmelen. Han påstod att han ville befästa den gudomliga regeringens stabilitet, samtidigt som han i hemlighet satte in all sin kraft på att omstörta den. Och det verk som han själv utförde, beskyllde han de lojala änglarna för. Samma bedrägliga politik har kännetecknat den romerska kyrkans historia. Den har utgett sig för att uppträda som Herrens ställföreträdare, samtidigt som den har upphöjt sig över Gud och förändrat hans lag. De som led döden för sin trohet mot evangelium, blev under påvedömet fördömda som onda människor. Man förklarade att de stod i förbund med Djävulen. Alla medel användes för att dra vanära över dem och framställa dem, både i folkets och till och med i deras egna ögon, som de värsta förbrytare. Så kommer det också att bli nu. Samtidigt som Satan söker utplåna dem som hedrar Guds lag, kommer han att anklaga dem som lagbrytare, som människor som vanärar Gud och drar straffdomar över världen.

Gud tvingar aldrig någons vilja eller samvete. Men Satan försöker ständigt genom grymhet att tilltvinga sig makten över dem som han inte kan förföra. Fruktan och brutalitet är de medel som han använder för att få makt över samvetet och tillförsäkra sig tillbedjan. För att åstadkomma detta arbetar han genom både religiösa och världsliga myndigheter och förmår dem att inskärpa mänskliga lagar som strider mot Guds lag.

De som ärar den bibliska vilodagen kommer att bli fördömda som fiender till lag och ordning. De kommer att framställas som orsaken till omoral, anarki och sedligt fördärv. Därigenom drar de Guds straffdomar över jorden. Deras samvetsbetänkligheter kommer att fördömas som fanatism, omedgörlighet och förakt för myndigheter. De kommer att anklagas för illojalitet mot landets regering. Präster som förnekar den gudomliga lagens giltighet, kommer att från talarstolarna framhålla att det är människans plikt att lyda de världsliga myndigheterna, vilka tillsatts av Gud. De som håller Guds bud kommer att i lagstiftande församlingar och inför domstolar framställas i ett felaktigt ljus och fördömas. Deras ord kommer att förvrängas. Deras bevekelsegrunder kommer att på det grövsta misstolkas.

När de protestantiska kyrkosamfunden förkastar de klara, bibliska bevisen för Guds lags giltighet, kommer de att längta efter att tysta dem, vilkas tro de inte kan rubba genom att hänvisa till Bibeln. Utan att själva vara medvetna om det, ger de sig nu in på en kurs som kommer att leda till förföljelse av dem som av samvetsskäl vägrar, att göra det som den övriga kristenheten gör, nämligen erkänna den påviga vilodagens anspråk.

Framstående män inom kyrka och stat förenar sig i försök att muta, övertala eller tvinga alla samhällsklasser att fira söndagen. Bristen på gudomlig auktoritet ersätts av förbud och förtryck. Politisk korruption utplånar kärleken till det som är rätt och aktningen för det som är sant. För att vinna popularitet kommer myndigheter och lagstiftare till och med i det fria Amerika att ge efter för folkets krav och utfärda lagar som inskärper helighållandet av söndagen. Samvetsfriheten, som har kostat så stora offer, kommer inte längre att respekteras. I den kamp som snart börjar, skall vi få se profetens ord förverkligas: ”Draken vredgades än mer på kvinnan och gick åstad för att föra krig mot de övriga av hennes säd, mot dem som hålla Guds bud och hava Jesu vittnesbörd.” — Upp. 12: 17.

Kapitel 37—En säker tillflykt

Den Ondes sista och mest omfattande försök att bedra människor sker inom en snar framtid. Bedrägeriet kommer att likna sanningen så mycket att det nästan är omöjligt att avslöja det. Endast en grundlig kännedom om Bibelns budskap kan ge skydd. Men hur få är inte de som studerar Bibeln på djupet? Satan gör allt för att leda bort människans tankar från denna bok.”Hållen eder till lagen, till vittnesbördet! Talar de inte enligt dessa ord är det på grund av att det inte finns något ljus i dem.” — Jes. 8: 20 (KJV). Guds folk hänvisas till Bibeln som ett skydd mot falska lärares inflytande och mot den makt som mörkrets andar utövar. Satan använder alla medel för att hindra människor från att få kunskap från Bibeln, eftersom dess tydliga ord avslöjar hans bedrägerier. Vid varje väckelse inom Guds verk stimuleras mörkrets furste till en mer intensiv verksamhet. Nu sätter han in alla sina krafter till det yttersta i förberedelsen för den sista kampen mot Kristus och dem som följer honom. Den sista, stora förvillelsen kommer snart att inledas inför oss. Antikrist kommer att utföra sina underverk inför våra ögon. Likheten mellan det falska och det sanna blir så stor, att det är omöjligt att skilja mellan dem utan hjälp av Bibeln. Med dess budskap måste varje påstående och varje underverk prövas.

De som vill hålla alla Guds bud, kommer att möta motstånd och bli förlöjligade. Endast i Gud kan de hålla stånd. För att kunna bestå provet måste de förstå Guds vilja såsom den framställs i Bibeln. De kan ära honom bara när de har en korrekt förståelse av hans väsen, hans regering och hans avsikter och då de handlar i överensstämmelse därmed. Inga andra än de som har stärkt sina sinnen med Bibelns sanningar kan bestå i den sista stora konfrontationen. Varje människa kommer att ställas inför detta hårda prov: Skall jag lyda Gud mer än människor? Den avgörande stunden står redan vid dörren. Står våra fötter på Guds oföränderliga ords klippa? Är vi beredda att orygglig försvara Guds bud och Jesu tro?

Innan Frälsaren korsfästes förklarade han för sina lärjungar att han skulle lida döden och därefter uppstå ur graven. Änglar var närvarande för att se till att dessa ord blev kvar i deras tankar och sinnen. Men lärjungarna väntade på att bli befriade från det romerska oket och ville inte tro att han, som var medelpunkten i deras hopp, skulle lida en vanärande död. De ord som de så väl behövde hade de glömt. Då prövningens stund var inne var de inte förberedda. Jesu död omintetgjorde deras hopp lika fullständigt som om han inte hade varnat dem på förhand. Profetiorna visade framtiden lika tydligt som Kristi ord avslöjade den för lärjungarna. De händelser som har samband med tidens avslutning och förberedelsen för nödens tid har tydligt omtalats. Men många förstår inte mer av dessa viktiga sanningar än om de aldrig hade avslöjats. Satan är påpasslig för att utplåna varje intryck som kan komma dem att söka räddning. När katastrofen kommer är de därför inte beredda. När Gud sänder människorna varningar, som är så betydelsefulla att de framställs, som om heliga änglar

flöge mitt uppe i himlarymden och förkunnade dem, väntar han sig att varje människa, som har begåvats med sunt förnuft, skall lyssna till budskapet. De fruktansvärda domar som uttalas mot tillbedjan av vilddjuret och dess avbild (Upp.14: 9-11) skulle komma alla att ivrigt studera profetiorna för att få reda på vad vilddjurets märke är och hur de kan undgå att ta det på sig. Men de flesta vägrar att lyssna till sanningen och vänder sig till fabler. När aposteln Paulus så fram emot de sista dagarna förklarade han: ”Den tid kommer, då de icke längre skola fördraga den sunda läran.” — 2 Tim. 4: 3. Den tiden har verkligen kommit. Människorna vill inte veta av Bibelns sanning, eftersom den strider mot det syndfulla, materialistiska sinnets önskningar. Satan ger dem också de bedrägerier som de helst vill ha.

Men Gud vill ha ett folk på jorden som håller fast vid Bibeln och endast Bibeln som regel för all tro och som grunden för all reform. De lärdas uppfattning, falsk vetenskap och kyrkomötens bestämmelser är lika talrika och inbördes motstridande som de kyrkosamfund de representerar, majoritetens röst — inte någon eller ens alla av dessa skulle betraktas som bevis för eller emot någon kristen troslära. Innan vi godkänner någon lära eller någon föreskrift måste vi som bevis kräva ett tydligt: ”Så säger Herren.”

Satan riktar hela tiden uppmärksamheten på människor i stället för på Gud. Han förleder människor till att se upp till biskopar, präster, lärare i teologi som sina vägledare i stället för att de själva skulle studera Bibeln för att få vägledning. När han då behärskar dessa ledande mäns sinnen kan han påverka människomassorna efter sin vilja.

Auktoritetstro kan vilseleda

Då Kristus kom och talade livets ord, lyssnade folket gärna till honom. Många, även prästerna och de skriftlärda, trodde på honom. Men överstepräster na och ledarna för nationen hade bestämt sig för att fördöma och förkasta hans lära. Även om de inte fann någon grund för anklagelserna mot honom och fastän de inte kunde undgå att märka den gudomliga vishet och kraft som fanns i hans ord, stod deras fördomar i vägen för dem. De förkastade de klaraste bevisen för att han var Messias, eftersom de inte ville bli hans lärjungar. Dessa Jesu motståndare var människor som folket från barndomen hade lärts att betrakta med vördnad och vilkas auktoritet de var vana att obetingat böja sig för. ”Hur kommer det sig”, frågade de, ”att våra rådsherrar och skriftlärde inte tror på Jesus? Borde inte dessa fromma män ta emot honom, om han nu är Kristus?” Det var inflytande från sådana lärare som kom judafolket att förkasta sin Frälsare.

Den anda som drev dessa präster och ledare, uppenbaras alltjämt hos många som har en hög bekännelse. De vill inte studera Bibeln eller vad den säger om de särskilda sanningar som gäller vår tid. De hänvisar till sitt stora medlemsantal, sitt välstånd och sin popularitet. Med förakt ser de på dem som försvarar sanningen, eftersom de är få, fattiga, impopulära och därför att de har en tro som skiljer dem från världen.

Kristus förutsåg att den oberättigade auktoritet som fariséerna och de skriftlärde gav sig sken av att äga, inte skulle försvinna när judafolket skingrades. Med profetisk blick såg han att mänsklig myndighet skulle upphöjas till att härska över samvetet, något som har varit till stor förbannelse för Guds församling ned genom alla tider. Hans fruktansvärda dom över de skriftlärda och fariséerna och hans varningar till folket att inte följa dessa blinda ledare skrevs ned som en förmaning för kommande släkten.

Den romerska kyrkan ger prästerna ensamrätt till att tolka Bibeln. Eftersom de anser att endast prästerskapet kan förklara Bibeln hålls den borta från folket. Trots att Reformationen gav Bibeln till alla, är det alltjämt just denna princip som Rom genomdrivit, som hindrar många protestanter från att studera Bibeln på egen hand. De har lärts att godta dess lära *som den tolkas av kyrkan.* Tusentals människor vågar därför inte godkänna något som strider mot deras trosbekännelse eller den lära som deras samfund en gång har godkänt, hur klart den än finns uppenbarad i Bibeln.

Trots att Bibeln är full av varningar mot falska lärare, är många villiga att överlämna omsorgen om sitt andliga väl till prästerna. Det finns idag tusentals kristendomsbekännare som inte kan ge något annat skäl för den tro de hävdar, än att de har blivit undervisade så av sina religiösa ledare. De låter Frälsarens undervisning gå sig nästan obeaktad förbi och visar en obetingad tillit till vad deras präster har sagt. Men är prästerna ofelbara? Hur kan vi låta dem vägleda oss, om vi inte i överensstämmelse med Bibeln vet att de har ljuset? Bristen på moraliskt mod att lämna världens breda vägar får många att följa i de lärda männens fotspår. De är ovilliga att undersöka saken själva. Därför blir de hjälplöst fångade i villfarelsens bojor. De inser att sanningen för vår tid klart framställs i Bibeln. De känner att den helige Andes kraft följer dess förkunnelse. Men de låter motståndet från deras prästers sida vända dem bort från ljuset. Även om förnuftet och samvetet är överbevisat, vågar dessa människor, som är vilseförda, inte tänka annorlunda än sina predikanter. Deras personliga uppfattning och deras eviga intressen offras av hänsyn till en annans otro, stolthet eller fördomar.

Många är de sätt på vilka Satan verkar genom mänskligt inflytande för att binda sina fångar. Han försäkrar sig om stora skaror, genom att binda dem med sympatins silkessnören till personer som är fiender till Kristi kors. Hurdana dessa band än är, mellan föräldrar och barn, mellan äkta makar eller umgängesvänner så blir verkan densamma. Sanningens motståndare vill härska över samvetet. De som påverkas av dem har inte mod eller självständighet nog för att följa sin egen överbevisning om pliktens väg.

Sanningen och Guds härlighet är oskiljbara. Med Bibeln inom räckhåll för oss är det omöjligt för oss att ära Gud med felaktiga uppfattningar. Många påstår att det är likgiltigt vad man tror, bara man lever rätt. Men livet präglas av tron. Om ljus och sanning erbjuds

oss men vi inte vill använda tillfället för att lyssna och se, förkastar vi det i själva verket. Då väljer vi mörkret framför ljuset.

Okunnighet ingen ursäkt

”Mången håller sin väg för den rätta, men på sistone leder den dock till döden.” — Ords. 16: 25. Okunnighet är inte någon ursäkt för villfarelse eller synd, när man har rika tillfällen till att lära känna Guds vilja. En resande kommer till en plats där flera vägar går åt olika håll. Vägskyltarna visar vart varje väg leder. Om han inte läser vägskyltarna utan tar den väg som han tycker borde vara den riktiga, hjälper det inte hur uppriktig han än är. Han kommer sannolikt att så småningom finna att han är på fel väg.

Gud har gett oss sitt Ord, för att vi skall lära känna dess undervisning och själva veta vad han väntar av oss. När den lagkloke kom till Jesus med frågan: ”Vad skall jag göra för att få evigt liv?” hänvisade Frälsaren honom till Bibeln och sade: ”Vad är skrivet i lagen? Huru läser du?” Okunnighet är inte någon ursäkt varken för unga eller gamla, inte heller fritar det dem från det straff som har fastställts för överträdelse av Guds lag. De har i sina händer en exakt framställning av denna lag, dess grundprinciper och krav. Det räcker inte att ha goda avsikter. Det räcker inte med att göra det som man tror är rätt, eller vad predikanten säger är rätt. Människans frälsning står på spel. Hon måste själv studera Bibeln för sin egen räkning. Hur stark hennes överbevisning än är, oavsett om hon litar på att predikanten vet vad som är sanning, så är det inte på den grunden hon skall stå. Hon har en karta som visar varje vägmärke på vandringen mot himmelen. Hon bör inte på någon punkt gissa sig fram.

Det är varje tänkande människas första och högsta plikt att studera Bibeln för att få veta vad som är sanning och att sedan leva i ljuset och uppmuntra andra att följa exemplet. Vi bör dagligen studera Bibeln, ivrigt överväga varje tanke och jämföra bibeltext med bibeltext. Med Guds hjälp skall vi själva bilda vår uppfattning. Vi skall ju själva stå till svars inför honom.

Bibelns tydligaste sanningar har ju av lärda män inhöljts i tvivel och mörker. De säger att de har stor kunskap och hävdar att Bibeln har en mystisk, hemlighetsfull, andlig innebörd, som inte är direkt synlig i de ord som används. Dessa män är falska lärare. Det är om sådana Jesus sade: ”I faren vilse och varken förstån skrifterna, ej heller Guds kraft.” — Mark.12: 24.

Bibelns språk skall tolkas i överensstämmelse med dess uppenbara innebörd, om det inte är en symbol eller en bild som används. Kristus har gett löftet: ”Om någon vill göra hans vilja, så skall han förstå om denna lära är från Gud.” — Joh. 7: 17. Om människor bara ville ta Bibeln precis så som den har skrivits, om inte falska lärare vilseledde och förvirrade

deras sinnen, skulle ett verk utföras, som skulle göra änglarna glada och som skulle bringa tusentals och åter tusentals, som nu vandrar i villfarelse, in i Kristi hjord.

Vi bör använda alla våra sinnesförmögenheter när vi studerar Bibeln och anstränga oss för att förstå Guds djupheter, så långt som detta är möjligt för dödliga människor. Men vi får inte glömma att barnets läraktighet och undergivenhet är den rätta andan för en lärjunge. Vi kan inte bemästra bibliska problem genom att använda samma metoder som när vi ger oss i kast med en filosofisk uppgift. Vi skall inte studera Bibeln med den självtillit som många har när de ger sig in i vetenskapliga studier, utan med tillit till Gud under bön och en uppriktig önskan att lära känna hans vilja. Vi måste komma med en ödmjuk och läraktig anda för att få kunskap från den store JAG ÄR. I annat fall kommer onda änglar att så förblinda våra sinnen och förhärda våra hjärtan, att sanningen inte kommer att göra något intryck på oss.

Många avsnitt av Bibeln, som lärda män antingen kallar mystiska eller onödiga, är fulla av tröst och lärdom för dem som har gått i Kristi skola. En av orsakerna till att många teologer inte har en klarare förståelse av Bibeln är, att de blundar för sanningar som de inte vill efterleva. Förståelsen av biblisk sanning beror inte så mycket på forskarnas intelligens. Uppriktighet och en allvarlig längtan efter rättfärdighet är viktigare.

Villighet att ta emot undervisning

Bibeln borde aldrig studeras utan bön. Endast den helige Ande kan lära oss betydelsen av det som är lätt att förstå och hindra oss från att förvränga sanningar som är svåra att förstå. Himmelska änglar har till uppgift att bereda våra sinnen, så att vi kan förstå Bibeln, gripas av dess skönhet, förmanas av dess varningar och upplivas och styrkas av löftena. Psalmistens bön måste bli vår egen: ”Öppna mina ögon, så att jag kan skåda undren i din lag.” — Ps. 119: 18. Det ser ofta ut som om frestelser skulle vara omöjliga att stå emot. Orsaken är att den som frestas, har försummat bön och bibelstudium och därför inte så lätt kan minnas Guds löften eller möta Satan med Bibelns vapen. Men änglar omger dem som är villiga att ta emot undervisning om gudomliga ting. I stunder av stor nöd kommer de att påminna dem om de sanningar som är nödvändiga. ”När fienden bryter fram lik en ström, skall Herrens andedräkt förjaga honom.” — Jes. 59: 19.

Jesus lovade sina lärjungar: ”Hjälparen, den helige Ande, som Fadern skall sända i mitt namn, han skall lära eder allt och påminna eder om allt vad jag har sagt eder.” — Joh. 14: 26. Men Kristi undervisning måste tidigare ha lagrats i våra sinnen för att Guds Ande skall kunna påminna oss om den i tider av fara. ”Jag gömmer ditt tal i mitt hjärta”, sade David, ”för att jag icke skall synda mot dig.” — Ps. 119: 11.

Alla som sätter värde på sitt eviga väl bör vara på vakt mot skepticismens angrepp. Själva sanningens grundvalar kommer att angripas. Det är omöjligt att hålla sig utom räckhåll för den moderna skepticismens sarkasmer och sofismer och dess lömska och giftiga läror. Satan anpassar sina frestelser för alla klasser. Han angriper de okunniga med gyckel och hån, medan han möter de lärda och upplysta med vetenskapliga invändningar och filosofiska argument. Avsikten är att skapa misstro till eller förakt för Bibeln. Även oerfarna unga människor vågar sig på att antyda tvivel på kristendomens grundläggande principer. Denna ungdomliga skepticism har, hur ytlig den än är, sitt inflytande. Många påverkas att gyckla med sina fäders tro och håna nådens Ande. (Heb.10: 29.) Många vilkas liv gett löften om att bli till Guds ära och en välsignelse för världen, förstörs av otrons fördärvbringande atmosfär. Alla som litar på mänskliga avgöranden och tror sig om att kunna förklara gudomliga hemligheter och nå fram till sanningen utan hjälp av Guds vishet, fångas i Djävulens snaror.

Vi lever i den allvarligaste perioden av denna världs historia. Det slutliga ödet för jordens myllrande miljoner skall nu avgöras. Vår egen framtida välfärd och andras frälsning beror på den kurs vi väljer. Sanningens Ande måste leda oss. Var och en som följer Kristus bör allvarligt fråga: ”Herre, vad vill du att jag skall göra?” Vi behöver ödmjuka oss inför Herren i fasta och bön. Vi behöver meditera mycket över hans Ord, framför allt det som gäller domen. Vi bör nu söka en djup och levande erfarenhet av det som hör Gud till. Det finns inte ett ögonblick att förspilla. Händelser av den största betydelse äger rum runt omkring oss. Vi vistas på Satans förhäxade mark. Sov inte, Guds väktare! Fienden lurar i närheten, avvaktande ett lägligt tillfälle. När ni blir likgiltiga och sömniga, kommer han att angripa och göra er till sitt byte.

Många missförstår sitt förhållande till Gud. De smickrar sig själva med att de inte gör onda gärningar. Därmed glömmer de goda och ädla handlingar som Gud väntar av dem, men som de har försummat. Det räcker inte med att de är träd i Guds trädgård. De skall också bära den frukt som Gud väntar av dem. Han håller dem ansvariga för att de underlåter att göra allt det goda, som de genom hans nåd kunde ha gjort. I himmelens böcker står det om dem att de utsuger jorden. Men inte ens denna grupp av människor är utan hopp. Den eviga kärleken talar ännu i sin välvillighet till dessa som har missbrukat Guds nåd och inte gett akt på hans barmhärtighet. Därför säger han: ”Vakna upp, du som sover, och stå upp ifrån de döda, så skall Kristus lysa fram för dig! Sen därför noga till huru I vandren! . . . och tagen väl i akt vart lägligt tillfälle. Ty tiden är ond.” — Ef. 5: 14-16.

När prövningens tid kommer skall det visa sig vilka som har gjort Guds ord till en norm för sitt liv. Om sommaren är det inte någon större skillnad på de vintergröna träden och de andra träden. Men när vinterstormarna sätter in, står de vintergröna oförändrade, under det att de andra träden fäller sina blad. Så kan en falsk kristendomsbekännare kanske

inte nu skiljas från en sann kristen, men tiden är nära då skillnaden skall bli uppenbar. Låt motstånd uppstå, låt religiös fanatism och intolerans åter komma till makten, låt förföljelse komma och de halvhjärtade och hycklarna kommer att vackla och överge tron. Men den sanne kristne kommer att stå fast som en klippa. Hans tro kommer att bli starkare, hans hopp ljusare än under medgångens tid.

Psalmisten säger: ”Jag begrundar dina vittnesbörd.” ”Av dina befallningar får jag förstånd; därför hatar jag alla lögnens vägar.” — Ps. 119: 99, 104.

”Säll är den människa som har funnit visheten.” ”Han är lik ett träd som är planterat vid vatten, och som sträcker ut sina rötter till bäcken, ty om än hetta kommer, så förskräckes det icke, utan bevarar sina löv grönskande; och om ett torrt år kommer, så sörjer det icke och upphör ej heller att bära frukt.” — Ords. 3: 13; Jer. 17: 8.

Kapitel 38—Ett sista erbjudande

Lögnen har bekämpat sanningen genom alla tider, men den största och sista konfrontationen mellan dem ligger ännu i framtiden. Det är denna slutstrid som beskrivs i Uppenbarelsebokens 13:e kapitel. De som då är trogna mot Bibelns sanningar kommer att beskyllas för att vara fientliga mot lag och ordning i samhället. ”Därefter såg jag en annan ängel komma ned från himmelen; han hade stor makt, och jorden upplystes av hans härlighet. Och han ropade med stark röst och sade: ’Fallet, fallet är det Stora Babylon, det har blivit en boning för onda andar, ett tillhåll för alla slags orena andar och ett tillhåll för alla slags orena och vederstyggliga fåglar.” ”Och jag hörde en annan röst från himmelen säga: ’Dragen ut ifrån henne, I mitt folk, så att I icke gören eder delaktiga i hennes synder och fån eder del av hennes plågor.” — Upp. 18: 1, 2, 4.

Denna bibeltext pekar fram mot en tid då budskapet om Babylons fall, såsom det förkunnades av den andra ängeln i Upp. 14:8 skall upprepas. Då kommer också den korruption att omtalas som har trängt in i de organisationer som utgör Babylon, sedan budskapet först förkunnades. Ett fruktansvärt tillstånd inom den religiösa världen beskrivs här. För varje gång sanningen förkastas, blir människornas sinnen mörkare och sinnena hårdare till dess att de är helt förhärdade. Trots de varningar Gud har gett, fortsätter människor att förkasta ett av de tio buden. Till slut förleds de till att förfölja dem som håller det heligt. Kristus ringaktas genom att människor föraktar hans ord och bans folk. När kyrkosamfunden godtar spiritualismens doktriner, avlägsnas varje restriktion som tidigare vilat över det icke-omvända sinnet. Bekännelsen till religionen blir endast en kappa som döljer den värsta orättfärdighet. Tron på uppenbarelser från andevärlden öppnar vägen för förföriska andars och djävlars läror. De onda änglarnas inflytande i kyrkosamfunden blir märkbart.

Om Babylons tillstånd vid den tidpunkt då det framställs i denna profetia, förklaras det: ”Hennes synder räcka ända upp till himmelen, och Gud har kommit ihåg hennes orättfärdiga gärningar.” — Upp. 18: 5. Hon har fyllt sina synders mått. Ödeläggelsen är på väg att drabba henne. Men Gud har alltjämt ett folk i Babylon. Innan hans straffdomar drabbar, skall dessa trogna tjänare kallas ut ifrån henne för att de inte skall bli ”delaktiga i hennes synder och få del av hennes plågor”. Därför uppstår en rörelse med ett särskilt budskap. Den har framställts genom bilden av en ängel som kommer ned från himmelen och upplyser hela jorden med sin härlighet och som oförskräckt och med hög röst förkunnar Babylons synder. Budskapet lyder: ”Dragen ut ifrån henne, I mitt folk!” Dessa varningar utgör tillsammans med den tredje ängelns budskap, den sista varningen till jordens inbyggare.

Fruktansvärda är de förhållanden i vilka världen skall dras in. Jordens makter som sluter sig samman för att kämpa mot Guds bud, kommer att utfärda ett dekret om att alla, ”både små och stora, både rika och fattiga, både fria och trälar” (Upp. 13: 16), skall följa kyrkans seder och iaktta dess falska vilodag. Den som vägrar att lyda kommer att dömas efter borgerlig lag. Till sist kommer man att utfärda en förklaring att de förtjänar döden. På den andra sidan står Guds lag som innesluter Skaparens vilodag. Den kräver lydnad och hotar med Guds vrede över alla dem som överträder dess bud.

Den som har en klar förståelse av detta och ändå väljer att överträda Guds lag för att följa människobud, tar på sig vilddjurets märke. Han godtar ett tecken på lydnad för den makt som han föredrar att lyda framför Gud. Varningsbudskapet från himmelen lyder: ”Om någon tillbeder vilddjuret och dess bild och tager dess märke på sin panna eller sin hand, så skall ock han få dricka av Guds vredesvin, det som är iskänkt i hans vredes kalk, obemängt.” — Upp. 14: 9, 10.

Men ingen drabbas av Guds vrede förrän hans förstånd och samvete har erkänt sanningen men ändå förkastat den. Det finns många som aldrig har halt tillfälle att höra de särskilda sanningar som gäller denna tid. Det fjärde budets krav har aldrig framställts för dem i sin rätta belysning. Han som känner varje sinne och prövar varje motiv vill inte att någon, som önskar få kunskap om sanningen, skall bli bedragen med hänsyn till vad striden gäller. Befallningen kommer inte att påtvingas folket. Var och en skall få tillräckligt med ljus, så att han vet vad han gör när han fattar sitt beslut.

Det stora lojalitetsprovet

Bibelns sabbat kommer att bli det stora lojalitetsprovet, eftersom det just är denna sanning striden gäller. När människor sätts på det avgörande provet dras en skiljelinje mellan dem som tjänar Gud och dem som inte tjänar honom. Medan firandet av den falska sabbaten i överensstämmelse med landets lagar, i strid mot det fjärde budet, är ett tecken på lojalitet mot den makt som står i opposition mot Gud, kommer helighållandet av den sanna vilodagen i lydnad mot Guds bud att bli ett bevis på lojalitet mot Skaparen. Under det att den ena gruppen godtar tecknet på underdånighet mot jordiska makter och därvid tar vilddjurets märke, väljer den andra gruppen lojalitetstecknet på Guds auktoritet och får därmed Guds insegel.

Före denna tid har människor ofta betraktat dem, som förkunnat den tredje ängelns budskap, som olycksprofeter. Deras förutsägelser om att religiös intolerans kommer att få makten i Förenta Staterna, så att kyrkan och staten kommer att knytas samman för att förfölja dem som håller Guds bud, har betraktats som grundlösa och orimliga. Man har med förtröstan påstått att detta land aldrig kan bli annat än vad det har varit — försvararen av religionsfriheten. Men efterhand som frågan om att införa söndagsfirande genom lag har

blivit aktuell, ser det ut som om den händelse som de så länge har tvivlat på, närmar sig. Den tredje ängelns budskap kommer därför att få en effekt som det aldrig tidigare kunnat uppnå.

Under varje generation har Gud sänt sina tjänare för att tillrättavisa synden, både i världen och inom den kristna församlingen. Men människorna vill att man endast skall tala om behagliga ting. Den rena, oförfalskade sanningen har inte tagits emot. Många reformatorer har till att börja med i sin verksamhet varit mycket försiktiga i sina angrepp på kyrkans och nationens synder. De hoppades att de, genom ett uppriktigt kristet livs exempel, skulle kunna leda folket tillbaka till Bibeln. Men Guds Ande kom över dem, liksom den kom över Elia då han fick i uppdrag att tillrättavisa en ogudaktig konung och ett avfallet folks synder. De kunde inte låta bli att framhålla Bibelns tydliga ord — läror som de tidigare hade varit tveksamma att förkunna. De kände nu ett tvång att med iver vittna om sanningen och om de faror som hotade. De förkunnade de ord som Herren gav dem, utan fruktan för följderna. Folket tvingades att lyssna till varningen.

Så kommer den tredje ängelns budskap att bli förkunnat. När tiden kommer då det skall ljuda med den största kraft, kommer Herren att använda anspråkslösa redskap och leda dem som helgar sig till hans tjänst. De kommer att bli beredda för denna uppgift genom den helige Andes smörjelse snarare än genom universitetsutbildning. Trons och bönens människor kommer att drivas till att arbeta med helig iver och förkunna de ord som Gud ger dem. Babylons synder kommer att avslöjas. De fruktansvärda följderna av att borgerliga myndigheter genomdriver kyrkans påbud, spiritualismens utbredande, påvemaktens listiga, men snabba framgång — allt kommer att avslöjas.

Dessa allvarliga varningar väcker folket. Tusentals och åter tusentals, som aldrig tidigare har hört något sådant, kommer att lyssna. Med förvåning hör de uttalandet att Babylon är den församling som har fallit på grund av sina villfarelser och synder och på grund av att den har förkastat sanningen som sänts från himmelen. Folket går till sina tidigare lärare och frågar ivrigt: ”Är detta sant?” Predikanterna svarar med att berätta fabler och profetera frid för att stilla deras fruktan och lugna samvetena. Men många vägrar att böja sig för mänsklig auktoritet och kräver ett tydligt ”så säger Herren”. När då de populära förkunnarna i likhet med fariséerna förstår att deras myndighet ifrågasätts, fördömer de budskapet, som de säger kommer från Satan. De uppeggar den stora massan som älskar synd, till att håna och förfölja dem som förkunnar budskapet. Under det att striden utvidgas till nya områden och människor blir uppmärksamma på Guds nedtrampade lag, kommer Satan i rörelse.

Den kraft som åtföljer förkunnelsen, tänder motståndarnas raseri. Prästerna gör nästan övermänskliga ansträngningar för att hindra ljuset att nå fram till deras anhängare. Med alla

tänkbara medel hindrar de diskussioner om dessa viktiga frågor. Kyrkan vänder sig till den borgerliga myndighetens starka arm. Katoliker och protestanter förenas i detta arbete. Efterhand som arbetet med att genomdriva söndagsfirandet med maktmedel blir mer och mer markerat och beslutsamt, kommer man att kräva lagens ingripande mot sabbatsfirarna. Några hotas med böter och fängelse. Andra får erbjudande om fina ämbeten, belöningar och fördelar, om de vill avsäga sig sin tro. Men de svarar bestämt: ”Visa oss från Bibeln att vi tar fel.” Det svaret gav också Luther under liknande förhållanden. De som ställs inför domstolarna, försvarar sanningen med kraft. Några som lyssnar påverkas att avgöra sig för att helighålla alla Guds bud. Då tänds ljuset för tusentals som annars inte skulle ha fått kännedom om dessa sanningar.

Egendomliga förhållanden

Samvetsgrann lydnad för Bibeln kommer att behandlas som uppror. Föräldrar som är förblindade av Satan kommer att visa stränghet och bitterhet mot sina troende barn. Arbetsgivaren kommer att förtrycka de anställda som vill hålla Guds bud. Tillgivenheten kommer att vändas i kallsinnighet, barn kommer att göras arvlösa och drivas bort från sina hem. Paulus’ ord blir bokstavligt uppfyllda: ”Alla de som vilja leva gudfruktigt i Kristus Jesus, få lida förföljelse.” — 2 Tim. 3: 12. När de som försvarar sanningen, vägrar att helga söndagen kommer några av dem att bli kastade i fängelse. Andra blir landsförvista, åter andra kommer att förtryckas. Mänskligt sett förefaller allt detta nu orimligt. Men när Guds återhållande Ande viker från människorna och de som hatar Guds bud helt behärskas av Satan, kommer egendomliga ting att ske. Människor kan bli ohyggligt grymma, när gudsfruktan och kärlek saknas.

När stormen närmar sig kommer många som har bekänt sig tro på den tredje ängelns budskap, men som inte har blivit helgade genom lydnad för sanningen, att svika sin övertygelse och gå över till motståndarens led. När de har förenat sig med världen och blivit påverkade av dess anda, kommer de att betrakta allt nästan i samma belysning som den. Och när prövningen kommer, väljer de det som är lätt och populärt. Begåvade och vältaliga människor som en gång glatt sig i sanningen, kommer då att använda all sin begåvning för att bedra och vilseleda människor. De blir sina tidigare bröders bittraste fiender. När sabbatsfirarna förs fram inför domstolar för att svara för sin tro, kommer dessa avfälliga att bli Satans effektivaste hantlangare. Genom falska anklagelser och antydningar kommer de att hetsa myndigheterna emot dem.

I denna tid av förföljelse kommer Herrens tjänares tro att prövas. De har troget förkunnat varningen och litat endast på Gud och hans Ord. Guds Ande har talat till deras sinnen och drivit dem att tala. Fyllda av helig iver och med en stark gudomlig kallelse utför de sina plikter utan att kallt räkna med konsekvenserna av att tala till folket de ord som

Herren har gett dem. De har inte tagit hänsyn till sina materiella intressen eller sökt bevara sitt anseende eller sitt liv. Men när motståndets och hånets storm bryter lös över dem, kommer några att bli överväldigade av skräck och ropa: ”Om vi hade förutsett följderna av våra ord skulle vi ha tigit stilla.” De möter svårigheter från alla håll. Satan angriper dem med starka frestelser. Det arbete som de har tagit på sig, ser ut att helt överstiga deras möjligheter att utföra. De hotas av tillintetgörelse. Den entusiasm som tidigare fyllde dem är borta, men nu finns det ingen återvändo. Då de på detta sätt känner sin hjälplöshet söker de sig till den allsmäktige Guden för att få kraft. De tänker på att det ord de har talat inte var deras utan hans, som bjöd dem att förkunna varningen. Gud lade sanningen i deras sinnen och de kunde inte låta bli att förkunna den.

Sådana prövningar har Guds män också i forna tider fått gå igenom. Wycliffe, Hus, Luther, Tyndale, Baxter och Wesley, alla hävdade de att all lära skulle prövas med Bibeln. De förklarade att de skulle förkasta allt som den fördömde. Förföljelsen rasade mot dessa män, men de upphörde inte att förkunna sanningen. Många perioder i församlingens historia har präglats av särskilda sanningar, avpassade efter Guds folks behov vid den avsedda tiden. Varje ny sanning har banat sig väg, trots hat och motstånd. De som blev välsignade med dess ljus, frestades och prövades. Herren ger folket en särskild sanning i rätt tid. Vem vågar underlåta att förkunna den? Han ger sina tjänare order om att förkunna nådens sista inbjudan till världen. De kan inte tiga utan att sätta sitt eviga väl i fara. Kristi sändebud får inte fråga efter följderna. De måste göra sin plikt och överlåta följderna åt Gud. Efterhand som oppositionen ökar och blir alltmera häftig, blir Guds tjänare åter rådvilla, eftersom det förefaller dem som om de själva vore orsaken till krisen. Men Bibeln och deras eget samvete vittnar för dem om att de har gjort det som var rätt. Prövningen fortsätter, men då styrks de att uthärda den. Striden blir hetare och kommer närmare, men deras tro och mod ökar. Deras vittnesmål är: ”Vi vågar inte visa godtycke varken inför Bibeln eller Guds heliga lag. Vi kallar inte en del av den väsentlig och en annan del oväsentlig för att vinna världens gunst. Den Herre vi tjänar är mäktig att frälsa oss. Kristus har övervunnit jordens makter. Skall vi då frukta för en värld som redan är övervunnen?”

Konfrontation väcker förföljelse

Förföljelse i olika former är resultatet av en princip som kommer att existera, så länge Satan finns till och kristendomen har levande kraft. Den som tjänar Gud, utsätter sig för motstånd från mörkrets makter. Onda änglar angriper honom. Dessa onda änglar är oroliga över att hans inflytande rycker bytet ur deras händer. Onda människor som känner sig tillrättavisade av hans exempel, slår sig samman med mörkrets makter och söker dra honom bort från Gud genom lockande frestelser. Om detta inte lyckas, använder de våld för att betvinga samvetet.

Men så länge Jesus är medlare för människorna i helgedomen därovan, kommer både folket och de ledande att känna den helige Andes hämmande inflytande. Han kontrollerar ännu i viss utsträckning landets lagar. Om det inte vore för dessa lagar, skulle tillståndet i världen vara mycket sämre än det nu är. Även om många framstående män arbetar för Satan, har Gud också sina redskap bland nationens ledare. Fienden söker påverka sina tjänare att införa bestämmelser som i hög grad skall hindra Guds verk. Men statsmän som fruktar Gud, påverkas av heliga änglar att möta sådana förslag med oemotsägliga argument. På detta sätt kommer några få människor att kunna hejda en kraftfull ström av ont. Sanningens fiender kommer att hejdas i sitt motstånd, så att den tredje ängelns budskap skall kunna utföra sitt verk. När den sista varningen ljuder kommer den att väcka dessa människor som Herren nu verkar igenom. Några av dem tar emot budskapet och ställer sig på Guds folks sida under nödens tid.

Den ängel som ansluter sig till förkunnandet av den tredje ängelns budskap kommer att upplysa hela världen med sin härlighet. Här förutsägs det verk som sträcker sig över hela världen och utförs med sällsynt kraft. Den milleritiska rörelsen under åren 1840-1844 var en härlig uppenbarelse av Guds kraft. Den första ängelns budskap förkunnades ända ut till varje missionsstation i världen. I några länder väcktes ett större religiöst intresse än man sett sedan Reformationen på 1500-talet. Den mäktiga rörelsen under den tredje ängelns sista varning kommer emellertid att skapa en långt större väckelse.

Detta verk kommer att likna det som utfördes på pingstdagen. Liksom den helige Ande i början av evangelii förkunnelse gavs för att ”den dyrbara säden” skulle gro, så kommer den helige Ande vid slutet av dess förkunnelse att se till att skörden mognar. ”Så låtom oss lära känna Herren, ja, låtom oss fara efter att lära känna honom. Hans uppgång är så viss som morgonrodnadens, och han skall komma över oss likt ett regn, likt ett vårregn som vattnar jorden.” — Hos. 6: 3. ”Fröjden eder, I Sions barn, varen glada i Herren, eder Gud; ty han giver eder höstregn, i rätt tid, han som ock förr sände ned över eder regn, både höst och vår.” — Joel 2: 23. ”Och det skall ske i de yttersta dagarna, säger Gud, att jag skall utgjuta av min Ande över allt kött.” ”Och det skall ske att var och en som åkallar Herrens namn, han skall varda frälst.” — Apg. 2: 17, 21.

Evangelii stora verk kommer att avslutas med en ännu större uppenbarelse av Guds kraft än den som utmärkte dess början. De profetior som uppfylldes då ”det tidiga regnet” strömmade ned vid inledningen av evangelii förkunnelse, kommer åter att uppfyllas i ”det sena regnet” vid dess avslutning. Detta är de ”tider av vederkvickelse” som aposteln Petrus såg fram emot då han sade: ”Gören därför bättring och omvänden eder, så att edra synder bliva utplånade, på det att tider av vederkvickelse må komma från Herren, i det att han sänder den Messias som han har utsett åt eder, nämligen Jesus.” — Apg. 3: 19, 20.

Med ansikten som är upplysta av och strålar av helig hängivenhet, kommer Guds tjänare att skynda från plats till plats för att förkunna himmelens budskap. Tusentals röster överallt på jorden förkunnar varningen. Underverk utförs, sjuka botas och tecken och under följer de troende. Men Satan verkar också med falska tecken och under. Han får till och med eld att falla ned från himmelen inför människors ögon. (Upp. 13: 13.) Så kommer jordens inbyggare att ställas inför nödvändigheten att välja ståndpunkt.

Budskapet kommer inte att bäras så mycket av argument som av Guds Andes djupa överbevisning. Argumenten har framlagts. Säden har såtts och nu kommer den att växa upp och bära frukt. Litteratur har spritts av litteraturevangelister som utövat sitt inflytande, men många som i sina hjärtan blev påverkade, hindrades från att förstå sanningen helt och från att lyda den. Nu tränger ljuset igenom överallt. Sanningen blir klarare. Guds uppriktiga barn bryter de band som tidigare hindrat dem. Varken familjeband eller församlingstillhörighet har längre någon kraft att hindra dem. Sanningen är för dem mera värd än allt annat. Trots alla krafter som har förenat sig mot sanningen, går ett stort antal människor över på Herrens sida.

Kapitel 39—Räddningsaktion

Den tid är mycket nära då varje individ får en sista chans att välja sin slutliga destination — evigt liv eller evig död. Laglöshet och kriminalitet kommer då att ta överhand, men Gud kommer inte att överge sitt folk.”På den tiden skall Mikael träda upp, den store fursten, som står som försvarare för dina landsmän, och då kommer en tid av nöd, vars like icke har funnits, allt ifrån den dag då människor blevo till och ända till den tiden. Men på den tiden skola av ditt folk alla de varda frälsta, son finnas skrivna i boken.” — Dan. 12:1.

När den tredje ängelns budskap avslutas, vädjar nåden inte mera för jordens skuldbelastade inbyggare. Guds folk har fullbordat sitt verk. De har fått ”vederkvickelsen från Herren”. De är beredda för den prövningens stund som ligger framför dem. Änglar skyndar fram och tillbaka i himmelen. En ängel som kommer tillbaka från jorden förkunnar, att hans uppgift nu är fullgjord. Det sista provet är över. Alla som har valt att lyda Guds bud, har fått den levande Gudens insegel. Då avslutar Jesus sitt arbete som medlare i den himmelska helgedomen. Han lyfter sin hand och säger med hög röst: ”Det är fullbordat.” Hela änglaskaran tar av sina kronor, medan han högtidligt förklarar: ”Må den som är orättfärdig fortfara att öva sin orättfärdighet, och den som är oren att orena sig. Så ock den som är rättfärdig, han fortfare att öva sin rättfärdighet och den som är helig att helga sig.” — Upp. 22: 11. Varje sak har nu avgjorts antingen till liv eller död. Kristus har bringat försoning för sitt folk och utplånat deras synder. Antalet av hans undersåtar är fullt. ”Rike och välde och storhet utöver alla riken under himmelen” kommer nu att överlämnas till dem som fått frälsningen till arvedel. Jesus skall regera som konungarnas Konung och herrarnas Herre.

När han lämnar helgedomen täcker mörker jordens inbyggare. I denna fruktansvärda stund måste de rättfärdiga leva inför Guds heliga ansikte utan någon försvarare. Allt inflytande som har dämpat de ogudaktigas hat, har nu avlägsnats och Satan har fullständig kontroll över dem. Guds tålamod är slut. Världen har förkastat hans nåd, föraktat hans kärlek och trampat hans lag under sina fötter. De ogudaktiga har överskridit gränsen för sin prövningstid. Guds Ande som de ständigt har stått emot, har till sist dragits tillbaka. Utan Guds nåd har de inte längre något skydd mot det onda. Då kommer Satan att störta jordens inbyggare in i den sista stora prövningen. När Guds änglar inte längre håller människornas fruktansvärda lidelser under kontroll, kommer alla stridens element att släppas lösa. Hela världen kommer att uppleva en mer fruktansvärd ödeläggelse än den som en gång drabbade det forntida Jerusalem.

En enda ängel utplånade alla Egyptens förstfödda och fyllde landet med sorg. Då David var olydig mot Gud och genomförde en folkräkning räckte det med en ängel för att

förorsaka en fruktansvärd ödeläggelse som straff för hans olydnad. Samma ödeläggande makt som heliga änglar använder, när Gud ger dem befallning om det, kan de onda änglarna också använda, när han tillåter det. Det finns krafter som nu ligger beredda och som bara väntar på Guds tillåtelse för att sprida ödeläggelsen överallt.

De som ärar Guds lag har anklagats för att ha orsakat plågorna över världen. Människorna betraktar dem som orsak till de fruktansvärda omvälvningarna i naturen och till den strid och blodsutgjutelse som fyller jorden med lidande. Den kraft som åtföljer den sista varningen har förbittrat de ogudaktiga. Deras vrede har vänt sig mot alla som har tagit emot budskapet och Satan kommer att uppegga hatets och förföljelsens anda till ännu större våldsamhet.

När Guds närvaro slutligen drogs tillbaka från det judiska folket, visste inte prästerna och folket om det. Även om de stod under Satans herravälde och var påverkade av de mest avskyvärda och mest ondskefulla

lidelser, betraktade de sig ändå alltjämt som Guds utvalda folk. Tjänsten i templet fortsatte. Offren frambars på det orenade altaret. De bad dagligen om Guds välsignelse över ett folk som hade mördat Guds Son och sökt dräpa hans tjänare och apostlar. När därför helgedomens oåterkalleliga beslut har förkunnats och världens öde för alltid har avgjorts, vet jordens inbyggare inte någonting om det. Religionens yttre form kommer att alltjämt utövas av människor som Guds Ande har lämnat. Den djävulska iver som det ondas furste fyller dem med, för att de skall utföra hans ondskefulla planer, kommer att se ut som iver att tjäna Gud.

Mörkret före gryningen

Sabbaten har blivit den särskilda stridsfrågan inom hela kristenheten. De religiösa och världsliga myndigheterna har förenat sig för att inskärpa firandet av söndagen. Det lilla fåtal som konsekvent vägrar att ge efter för det populära kravet, kommer att bli föremål för ett världsomfattande förakt och hat. Man kommer att kräva, att de få som fortfarande står i opposition till en kyrkans institution och en statens lag, inte borde tolereras och att det är bättre för dem att lida än att hela landet skall kastas in i förvirring och laglöshet. Samma argument riktades för snart två tusen år sedan mot Kristus av ”folkets rådsherrar”. ”I besinnen icke huru mycket bättre det är för eder”, sade den förslagne Kaifas, ”att en man dör för folket, än att hela folket förgås.” — Joh. 11: 50. Detta argument kommer att bli avgörande. Till sist utfärdas en lag mot dem som helighåller sabbaten i överensstämmelse med det fjärde budet. Denna lag dömer dem till det strängaste straff och ger folket frihet att efter en viss tid döda dem. Katolikerna i den gamla världen och de avfallna protestanterna i den nya världen kommer att gå fram på samma sätt mot dem som helighåller alla Guds bud.

Guds folk kommer då att kastas in i de scener av hemsökelse och ångest som av profeten beskrivs som ”en tid av nöd för Jakob”. ”Så säger Herren: Ett förfärans rop fingo vi höra; förskräckelse utan någon räddning! . . . . varför hava alla ansikten blivit så dödsbleka? Ve! Detta är en stor dag, en sådan att ingen är den lik. Ja, en tid av nöd är inne för Jakob; dock skall han bliva frälst därur.” — Jer. 30: 5-7.

Jakobs ångestnatt när han kämpade i bön om att bli befriad ur Esaus hand (1 Mos. 32: 24-30) representerar Guds folks erfarenhet under nödens tid. På grund av det svek han gav sig in i för att tillförsäkra sig sin fars välsignelse, som var avsedd för Esau, hade Jakob flytt för sitt liv, skrämd av sin brors hotelser att döda honom. Efter det att han hade varit flykting under många år, reste han på Guds befallning tillbaka till sitt fädernesland med sina hustrur och barn, sina boskapshjordar och herdar. Då han kom till landets gräns, blev han förskräckt av ryktet om, att Esau närmade sig med en stor här, utan tvivel med avsikt att hämnas. Jakobs karavan, som var obeväpnad och försvarslös, såg ut att falla som ett hjälplöst offer för våld och mord. Utöver bekymmer och fruktan anklagade hans samvete honom, eftersom det var hans egen synd som hade fört honom in i denna fara. Hans enda hopp var Guds barmhärtighet. Hans enda försvar var bön. Ändå underlät han inte att göra allt han kunde för att försona sitt felsteg som han hade begått mot sin bror, och för att undgå den fara som hotade. Kristi efterföljare bör också när de närmar sig nödens tid, göra stora ansträngningar för att framställa sig i rätt belysning för folket, försöka undanröja fördomar och avvärja den fara som hotar deras samvetsfrihet.

Då Jakob hade sänt sin familj i förväg för att de inte skulle bli vittne till hans förtvivlan, blev han ensam kvar för att bedja till Gud. Han bekände sin synd och erkände med tacksamhet Guds nåd mot honom. Med djup ödmjukhet hänvisade han till det förbund som Gud hade gjort med hans fäder och det löfte han själv fick, då han befann sig i landsflykt. Gud talade till honom i Betel i en syn om natten. Vändpunkten i hans liv hade kommit. Allt stod nu på spel: I mörkret och ensamheten fortsatte han att bedja och ödmjuka sig för Gud. Plötsligt läggs en hand på hans skuldror. Han tror att det är en fiende som söker ta hans liv och han kämpar desperat med sin angripare. Då dagen börjar gry använder den främmande sig av sin övernaturliga kraft. Vid hans beröring blir den starke mannen förlamad. Han faller hjälplös, gråtande och bedjande i armarna på sin hemlighetsfulle motståndare. Jakob vet nu att det är förbundets ängel som han har kämpat med. Även om han är maktlös och har svåra smärtor, uppger han inte sin föresats. Länge har han plågats av oro, samvetsförebråelser och förtvivlan över sin synd. Nu måste han få visshet om att den är förlåten. Den gudomlige främlingen ser ut som om han ville lämna honom. Men Jakob klänger sig fast vid honom och ber om en välsignelse. Ängeln säger: ”Släpp mig, ty morgonrodnaden går upp.” Men patriarken ropar: ”Jag släpper dig icke, med mindre du välsignar mig.” Vilken tillit, fasthet och uthållighet som här kommer i dagen! Om detta krav

hade varit skrytsamt och förmätet, skulle Jakob ögonblickligen ha blivit tillintetgjord. Det kom emellertid från en fast övertygelse hos en människa som erkänner sin svaghet och ovärdighet, men som ändå litar på den nåd som kommer från Gud, han som är trogen sitt förbund.

Segervinnare

”Han kämpade med ängeln och vann seger.” — Hos. 12: 4. Genom ödmjukhet och ånger och genom att överlämna sig åt Herren vann denna syndiga, felande, dödliga människa seger i kamp med himmelens majestät. Med skälvande händer höll han fast vid Guds löften. Den eviga kärleken kunde inte vända sig bort ifrån syndarens bön. Som ett bevis på hans seger och som en uppmuntran för andra som vill följa hans exempel blev hans namn förändrat. Från ett namn som påminde om hans synd ändrades det till ett namn som påminde om hans seger. Förhållandet att Jakob hade kämpat med Gud och vunnit, var en förvissning om, att han också skulle kunna segra över människor. Han fruktade nu inte längre för att möta sin brors vrede, eftersom Herren var hans försvarare.

Satan hade anklagat Jakob inför Guds änglar och påstått att han hade rätt att förgöra honom på grund av hans synd. Han hade påverkat Esau att marschera upp emot honom. Under det att patriarken kämpade hela den långa natten trängde sig Satan in på honom med en djup känsla av hans skuld för att göra honom missmodig och få honom att släppa sitt grepp om Gud. Jakob drevs nästan till förtvivlan. Men han visste att utan hjälp från Gud måste han gå under. Han hade uppriktigt ångrat sin stora synd. Han bönföll nu Gud om nåd. Han ville inte uppge sitt beslut utan höll fast vid ängeln och bad med allvarliga, ångestfyllda rop, intill dess att han vann seger.

På samma sätt som Satan påverkade Esau att marschera mot Jakob, kommer han att upphetsa de ogudaktiga till att förgöra Guds folk under nödens tid. Som han anklagade Jakob, kommer han också att anklaga Guds folk. Han betraktar människorna i världen som sina undersåtar, men den lilla grupp som ärar Guds bud, sätter sig emot hans herravälde.

Om han kunde utplåna dem från jorden, skulle hans triumf vara fullständig. Han ser att heliga änglar beskyddar dem. Därav sluter han sig till att deras synder är förlåtna. Men han vet inre att deras sak är avgjord i den himmelska helgedomen. Han känner väl till de synder som han frestat dem att begå. Dessa synder framställer han nu för Gud i den skarpaste belysning. Han hävdar att detta folk lika mycket som han själv förtjänar att bli utestängda från Guds kärlek. Han förklarar att Herren inte kan vara rättfärdig om han förlåter deras synder, men förgör honom och hans änglar. Han kräver dem som sitt byte och att de skall överlämnas i hans händer, så att han kan förgöra dem.

När Satan anklagar Guds folk för deras synder, tillåter Herren att de prövas till det yttersta. Det är nu fråga om deras tillit till Gud, deras tro och uthållighet. När de ser tillbaka på den gångna tiden, sjunker deras hopp, eftersom de inte kan se att de har gjort något gott i hela sitt liv. De känner djupt sin svaghet och ovärdighet. Satan försöker skrämma dem med att deras sak är hopplös. Deras synder kan aldrig avlägsnas. Han hoppas kunna göra deras tro om intet, så att de ger efter för frestelsen och upphör att lyda Gud.

Även om Guds folk är omgivna av fiender som är fast beslutna att förgöra dem, fruktar de inte för förföljelse för sanningens skull. Men de är ängsliga för att de inte har ångrat varje synd och att de på grund av ett eller annat fel hos dem själva inte kan få del av Frälsarens löfte: Jag skall ”taga vara på dig och frälsa dig ut ur den prövningens stund som skall komma över hela världen”. (Upp. 3: 10.) Om de bara kunde känna sig övertygade om att de fått syndernas förlåtelse, skulle de inte vika tillbaka för tortyr eller död. Men om det skulle visa sig, att de var ovärdiga och att de går miste om livet på grund av sin egen bristfälliga karaktär, skulle Guds heliga namn bli vanärat.

Överallt hör de hur förrädare lägger planer. De ser hur effektivt upprorsmakarna arbetar. Detta väcker hos dem en innerlig önskan, en stark längtan efter att denna stora avfällighet skall upphöra och att de ogudaktigas ondska skall nå ett slut. Men under det att de ber till Gud om att han skall hejda upproret, sker det med en stark känsla av självförebråelser, att de själva inte har någon kraft mer att motstå och driva tillbaka ondskans mäktiga flodvåg. De känner att om de hade använt alla sina förmågor i Kristi tjänst och gått fram från kraft till kraft, så skulle Satans makt över dem ha varit mindre.

Orubblig förvissning

De ödmjukar sig inför Gud och hänvisar till hur de tidigare har ångrat sina många synder. Nu åberopar de sig av Frälsarens löfte: ”Nu måste man söka skydd hos mig och göra fred med mig: ja, fred måste man göra med mig”. (Jes. 27: 5.) Deras tro sviktar inte, även om deras bön inte genast besvaras. De lider under den svåraste ångest, skräck och nedslagenhet, men de upphör inte att bedja. De klänger sig fast vid Gud såsom Jakob höll fast vid ängeln. Från djupet av sin själ ropar de: ”Jag släpper dig icke med mindre du välsignar mig.”

Om Jakob inte tidigare hade ångrat den synd han begick, då han genom bedrägeri skaffade sig förstfödslorätten, skulle Gud inte ha hört hans bön och nådigt bevarat hans liv. Så blir det också under nödens tid. Om Guds folk hade obekända synder som framställdes för dem, under det att de torterades av fruktan och ångest, skulle de bli förkrossade. Förtvivlan skulle omintetgöra deras tro och de skulle inte längre ha tillförsikt att bedja till Gud om befrielse. Men även om de känner sin ovärdighet, finns det inga dolda synder för

dem att bekänna. Synderna har sänts före dem till doms och är fullständigt utplånade. De kan inte längre erinra sig dem.

Satan kommer många att tro, att Gud skall överse med deras otrohet i livets små ting. Men Herren visar i sitt handlingssätt mot Jakob att han inte i något avseende kommer att förbise eller tolerera något ont. Alla som söker urskulda sig eller dölja sina synder och därmed tillåter att de blir stående kvar i himmelens böcker utan att ha blivit bekända och förlåtna kommer att övervinnas av Satan. Ju mer upphöjd deras bekännelse är och ju mer framstående ställning de innehar, dess mer avskyvärt är deras handlingssätt för Gud och dess säkrare är den store motståndarens triumf. De som uppskjuter förberedelsen för Herrens dag, kommer inte att få tillfälle till det under nödens tid eller vid någon senare tidpunkt. Alla sådanas situation är hopplös.

Bekännande kristna som når fram till denna sista, fruktansvärda kamp utan att vara beredda, kommer att bekänna sina synder under själsångest, medan de ogudaktiga gläder sig över deras olycka. Deras bekännelse liknar Esaus och Judas'. De beklagar följden av överträdelsen men inte dess skuld. De känner inte någon sann ånger, ingen avsky för det onda. De erkänner sin synd av fruktan för straffet, men som Farao i gamla tider skulle de åter trotsa himmelen, om straffdomarna skulle dras tillbaka.

Jakobs historia är också en försäkran om att Gud inte kommer att förkasta dem som har bedragits och frestats till synd men som har vänt om till honom i uppriktig ånger. När Satan vill förgöra dem och de befinner sig i fara, sänder Gud sina änglar för att trösta och beskydda dem. Satans angrepp är våldsamma och hans förförelser är försåtliga. Men Herrens ögon vilar på hans folk och hans öra lyssnar till deras rop. Deras nöd är stor, flammorna från den brinnande ugnen tycks vara på väg att förtära dem. Men smältaren kommer att föra dem ut ur ugnen som guld, prövat i elden. Guds kärlek till sina barn under deras största prövning är lika stark, som den var under medgångens dagar. Men det är nödvändigt för dem att införas i den brinnande ugnen. Den prägel världen har satt på dem måste avlägsnas, så att de fullkomligt kan återspegla Kristi bild.

Den tid av hemsökelse och ångest som ligger framför oss kräver en tro som kan uthärda trötthet, hunger och väntan — en tro som inte ger upp, trots att den blir hårt prövad. Prövningstiden har getts åt alla för att de skall förbereda sig. Jakob vann seger, därför att han var uthållig och målmedveten. Hans seger vittnar om den makt som finns i uthållig bön. Den som håller fast vid Guds löften som Jakob, som är lika uppriktig och uthållig i bön som han, kommer att segra som han segrade. Men de som är ovilliga att förneka sig själva, att kämpa med Gud och att bedja länge och enträget om hans välsignelse, får den inte. Att kämpa med Gud — hur få är det inte som vet vad det är! Hur få är det inte som så intensivt söker Gud med alla själens krafter anspända till det yttersta! När förtvivlans vågor, som

inget språk kan beskriva, sveper in över den bedjande, hur få är det inte då, som klänger sig fast vid Guds löften med orubblig tro!

Tid att lära om

De som bara har svag tro står i den största fara att dras in under Satans förförande makt och den lag som vill vägra människorna att följa sitt samvetes överbevisning. Även om de består provet, upplever de en större ångest och modlöshet under nödens tid, därför att de inte har lärt sig att lita på Gud. Den trosupplevelse som de tidigare har försummat att skaffa sig tvingas de nu att tillkämpa sig under modlöshetens fruktansvärda press.

Vi borde nu söka lära känna Gud genom att lita på hans löften. Änglar skriver ned varje uppriktig och allvarlig bön. Vi borde hellre avstå från att tillfredsställa våra benägenheter än att försumma bön till Gud. Den största fattigdom och självförnekelse med Guds välbehag är bättre än endast rikedom, ära, bekvämlighet och vänskap. Vi måste ta tid till att bedja. Om vi låter våra sinnen bli helt upptagna av materiella intressen, kommer Herren kanske att ge oss tid till bön, genom att han tar bort våra avgudar — pengar, hus och fruktbar jord.

De unga skulle inte bli förledda till synd, om de vägrade att gå andra vägar än de, där de kan ha Guds välsignelse med sig. Om de förkunnare som förkunnar den sista, allvarliga varningen för världen, skulle bedja om Guds välsignelse, inte på ett kallt, likgiltigt, oengagerat sätt utan ivrigt och i tro såsom Jakob gjorde, skulle de kunna säga: ”Jag har sett Gud ansikte mot ansikte, och dock har mitt liv blivit räddat.” — 1 Mos. 32: 30. Himmelen kommer då att betrakta dem som furstar som haft kraft att kämpa med Gud och människor.

En ”tid av nöd vars like icke har funnits”, skall snart drabba oss. Vi behöver en upplevelse som vi nu inte har och många är för likgiltiga för att söka. Det händer ofta att svårigheter blir mindre än vad vi fruktat, men så kommer det inte att bli ifråga om den kommande nödens tid. Den mest livfulla skildring skulle inte kunna överdriva, hur stor och omfattande den blir. I denna prövningens tid måste var och on stå ensam inför Gud. ”Om då Noa, Daniel och Job”, vore i landet, ”så skulle de, så sant jag lever, säger Herren, Herren, icke kunna rädda vare sig son eller dotter; de skulle genom sin rättfärdighet rädda allenast sina egna liv.” — Hes. 14: 20.

Medan nu vår store överstepräst bringar försoning för oss, skulle vi söka bli fullkomliga i Kristus. Inte ens genom en tanke kunde vår Frälsare förmås att ge efter för frestelsens makt. I människornas hjärtan finner Satan alltid någon punkt, där han kan finna fotfäste. Ett syndigt begär hålls vid liv. Där kan hans frestelse få insteg. Men Kristus vittnar om sig själv: ”Denna världens furste kommer. I mig finnes intet som hör honom till.” — Joh. 14: 30. Satan kunde inte finna någonting hos Guds Son som kunde göra det möjligt för

honom att vinna seger. Han hade hållit sin Faders bud. Det fanns inte någon synd hos honom som Satan kunde använda till sin fördel. Så långt måste också de komma, som skall kunna bli bestående under nödens tid.

Vi är i trygga händer

Det är under detta liv som vi skall skilja synden ifrån oss genom tro på Kristi försonande blod. Vår Frälsare inbjuder oss att sluta oss till honom och att förena vår svaghet med hans styrka, vår okunnighet med hans vishet, vår ovärdighet med hans förtjänst. Guds ledning är den skola som skall lära oss Jesu saktmod och ödmjukhet. Herren leder oss inte på den väg som vi skulle välja, den som tycks oss behaglig och lätt, utan mot livets sanna mål. Det ankommer på oss att samarbeta med de medel som himmelen använder för att forma vår karaktär efter det gudomliga mönstret. Ingen kan försumma eller uppskjuta detta verk utan att utsätta sig för den största fara.

Aposteln Johannes hörde i en syn en stark röst från himmelen som sade: ”Ve dig, du jord, och dig, du hav! Ty Djävulen har kommit ned till eder i stor vrede, eftersom han vet att den tid han har kvar är kort.” — Upp. 12: 12. Fruktansvärda är de scener som får denna himmelska röst att ropa så. Satans vrede ökar, efterhand som hans tid blir kortare och hans förförelse och ödeläggelseverk når sin höjdpunkt under nödens tid.

Fruktansvärda skådespel av övernaturligt slag kommer snart att visa sig på himlen som bevis för onda andars makt att göra underverk. Onda andar kommer att gå ut till konungarna på jorden och till hela världens befolkning för att förleda dem. De söker energiskt övertala människorna att förena sig med Satan i hans sista kamp mot himmelens regering. Därigenom blir både regeringar och folk bedragna. Människor ger sig ut for att vara Kristus själv och gör anspråk på den ära och tillbedjan som tillkommer världens Frälsare. De utför sällsamma underverk och botar människor. De påstår också att de har uppenbarelser från himmelen som motsäger Bibelns undervisning. Som kronan på verket i detta stora förförelsedrama kommer Satan att till sist framställa sig som Kristus.

Församlingen har länge bekänt, att vid Kristi återkomst skall deras hopp förverkligas. Nu kommer den store bedragaren att visa att Kristus har kommit. På olika platser på jorden kommer han att uppträda och visa sig som ett majestätiskt väsen av bländande skönhet, liknande den beskrivning av Guds Son som Johannes ger i Upp. 1: 13-15. Den härlighet som omger honom övergår allt vad dödliga människor hittills har sett. Ett segerrop ljuder genom luften: ”Kristus har kommit! Kristus har kommit!” Folket kastar sig i tillbedjan ned för honom, under det att han lyfter sina händer och uttalar en välsignelse över dem, såsom Kristus välsignade sina lärjungar, då han var på jorden. Hans röst är mjuk och mild men ändå melodisk. Vänligt och sympatiskt förklarar han några av de nådefulla himmelska sanningar som Frälsaren förkunnade. Han botar också folkets sjukdomar. Och så, efter det

att han föreger sig vara Kristus, påstår han att han har förändrat sabbaten till söndagen och befaller att alla skall hålla den dag helig som han har välsignat. Han förklarar att de som fortsätter att hålla den sjunde dagen helig, hånar hans namn eftersom de vägrar att lyssna till hans änglar som han har sätt till dem med ljus och sanning. Detta är en kraftig och nästan överväldigande förförelse. Liksom folket i Samaria blev bedragna av trollkarlen Simon, kommer folkmassorna, från den störste till den minste, att ge akt på dessa trolldomskonster och säga: ”Han är Guds stora kraft. ” (Apg. 8: 10.)

Men Guds folk kommer inte att låta sig förvillas. Den lära som denne falske Kristus förkunnar, strider mot Bibeln. Hans välsignelse uttalas över dem som tillbeder vilddjuret och dess bild, under det att Bibeln säger, att Guds oblandade vrede skall utgjutas över dem.

Falska tecken och under

Dessutom får Satan inte tillåtelse att framställa Kristi återkomst på det sätt som den skall ske. Frälsaren har varnat sitt folk mot detta Satans bedrägeri och har tydligt förutsagt hur Kristi ankomst skall äga rum: ”Människor som falskeligen säga sig vara Messias skola uppstår så ock falska profeter, och de skola göra stora tecken och under, för att, om möjligt, förvilla jämväl de utvalda. . . . Därför, om man nu säger till eder: ’Se, han är i öknen’, så gån icke ditut, eller: ’Se, han är inne i huset’, så tron det icke. Ty såsom ljungelden, när den går ut från öster, synes ända till väster, så skall Människosonens tillkommelse vara.” — Matt. 24: 24-27, 31; 25: 31; Upp. 1: 7; 1 Tess. 4: 16, 17. Denna återkomst finns det inte någon möjlighet att efterlikna. Den kommer att bli känd över hela världen och bevittnad av hela världen.

Endast de som flitigt har studerat Bibeln och älskar sanningen, kommer att bli beskyddade mot detta kraftiga bedrägeri som skall förföra hela världen. Med hjälp av Bibelns undervisning upptäcker de bedragaren i hans förklädnad. Detta prov kommer över alla. Det kommer att avslöja vilka som är de sanna kristna. Är Guds folk nu så grundligt rotat i hans ord, att de inte ens kommer att ge efter för sina sinnens vittnesmål? Kommer de i en sådan prövningstid att hålla fast vid Bibeln och endast Bibeln? Satan kommer att om möjligt hindra dem från att bereda sig för den dagen. Han kommer att lägga hinder i vägen för dem, göra dem intresserade av jordiska, materiella tillgångar och betunga dem med livets omsorger så att nödens dag skall komma över dem såsom en tjuv.

När dekretet utfärdas av de olika ledarna inom kristenheten mot dem som håller Guds bud, ställs dessa utanför regeringens skydd och de utlämnas till de människor som vill utplåna dem. Då kommer Guds folk att fly från städerna och de stora befolkningsområdena. De kommer att samla sig i grupper på isolerade och undangömda platser. Många kommer att söka skydd i bergen. Likt de kristna i Piemontdalarna kommer de att göra bergskedjorna på jorden till sina helgedomar och kommer att tacka Gud för ”klippfästena”, som blir deras

värn. (Jes. 33: 16.) Men många, från alla länder och alla samhällsklasser, höga och låga, rika och fattiga, färgade och vita, kommer att utsättas för fruktansvärda förföljelser. Guds folk kommer att få tillbringa många dagar innestängda i fängelser, fastkedjade och dömda till döden. Några har skebart överlämnats att dö av hunger i mörka, motbjudande fängelser. Ingen människa lyssnar till deras klagorop, ingen mänsklig hand utsträcks till deras hjälp.

Kommer Gud att glömma sitt folk i denna prövning? Glömde han den trofaste Noa, då Guds dom drabbade världen genom den stora floden? Glömde han Lot då elden föll ned från himmelen och förtärde städerna på slätten? Glömde han Josef, då han var omgiven av avgudadyrkare i Egypten? Glömde han Elia, då Isebel svor på att han skulle drabbas av samma öde som Baals profeter? Glömde han Jeremia i hans mörka dystra fängelsehåla? Glömde han de tre modiga männen i den brinnande ugnen? Eller Daniel bland lejonen?

”Sion säger: ’Herren har övergivit mig, Herren har förgätit mig!’ Kan då en moder förgäta sitt barn, så att hon icke har förbarmande med sin livsfrukt? Och om hon än kunde förgäta sitt barn, så skulle dock jag icke förgäta dig. Se, på mina händer har jag upptecknat dig.” — Jes. 49: 14-16. Härskarornas Herre har sagt: ”Den som rör vid eder, han rör vid min ögonsten.” — Sak. 2: 8. Även om fienden kastar dem i fängelse, kan fängelsemurarna ändå inte avskära dem från gemenskap med Kristus. Han som ser alla deras svagheter, som känner till alla deras frestelser, är upphöjd över all jordisk makt. Änglarna kommer till dem i deras ensamma celler och för med sig ljus och frid ifrån himmelen. Fängelset blir som ett palats, eftersom de som är rika i tron, bor där. De dystra murarna upplyses av ett himmelskt ljus, som då Paulus och Silas bad och sjöng lovsånger vid midnatt i fängelset i Filippi.

Guds straffdomar kommer att drabba dem som förtrycker och förgör Guds folk. Han har så länge haft tålamod med de ogudaktiga, att de vågar fortsätta med sina överträdelser. Men straffet blir inte mindre säkert eller mindre förödande, därför att det så länge har uppskjutits. ”Herren skall stå upp likasom på Perasims berg, och han skall låta se sin vrede likasom i Gibeons dal. Han skall utföra sitt verk, ett sällsamt verk; han skall förrätta sitt arbete, ett förunderligt arbete.” — Jes. 28: 21. För vår barmhärtige Gud är bestraffandet ett sällsamt verk. ”Så sant jag lever, säger Herren, Herren, jag har ingen lust till den ogudaktiges död.” — Hes. 33: 11. Herren är ”barmhärtig och nådig, långmodig och stor i mildhet och trofasthet... förlåter missgärning och överträdelse och synd”, men låter inte ”någon bliva ostraffad.” (2 Mos. 34: 6, 7; Nah. 1: 3.) Genom fruktansvärda ting kommer han att i rättfärdighet bevisa sin nedtrampade lags auktoritet. Herrens obenägenhet att skipa rättvisa ger oss en föreställning om, hur sträng vedergällningen blir. Det folk som han länge haft fördragsamhet med och som han inte dömer, förrän det har fyllt sin ogudaktighets mått, skall till sist få dricka vredens bägare oblandad med nåd.

Fruktansvärda hemsökelser

När Kristus har avslutat sitt verk som människornas medlare i helgedomen, kommer den oblandade vrede, varmed de hotats som tillbeder vilddjuret och dess avbild och tar emot dess märke, att utgjutas. (Upp. 14: 9, 10.) Egyptens plågor, som föll då Gud ville befria Israel, liknar den fruktansvärda och mer vidsträckta vedergällning som drabbar världen strax innan Guds folk blir befriat. Johannes beskriver i Uppenbarelseboken dessa fruktansvärda hemsökelser: ”Då kommo onda och svåra sårnader på de människor som buro vilddjurets märke och tillbådo dess bild.” Havet ”förvandlades. . . till blod, likt blodet av en död människa, och alla levande varelser i havet dogo.” Och ”strömmarna och vattenkällorna. . . förvandlades. . . till blod.” Hur fruktansvärda dessa hemsökelser än är, är de dock inte mer än Guds rättfärdighet kräver. Guds änglar vittnar: ”Rättfärdig är du, . . . som har dömt så. De hava utgjutit heliga mäns och profeters blod. Därför har ock du givit dem blod att dricka, de äro det värda.” — Upp. 16: 2-6. Genom att döma Guds folk till döden har de gjort sig skyldiga till deras blod, som om de hade utgjutit det med sina egna händer. På samma sätt vittnade också Kristus om judarna på hans tid. De var medskyldiga till alla deras blod som hade utgjutits sedan Abels tid, eftersom de var besjälade av samma anda och sökte utföra samma gärningar som de, som hade mördat profeterna.

I den plåga som följde, får solen makt att ”bränna människorna såsom med eld. Och. . . människorna blevo brända av stark hetta”. (Verserna 8, 9.) Profeten beskriver tillståndet på jorden under denna fruktansvärda tid så här: ”Marken ligger sörjande, . . . ty skörden på marken är förstörd. . . . Alla andra träd på marken hava torkat bort. Ja, all fröjd har vissnat och flytt ifrån människors barn.” ”Utsädet ligger förtorkat under mullen, förrådshusen stå öde, . . . Huru stönar icke boskapen! Huru ängslas ej fäkreaturens hjordar! De finna ju intet bete. . . , eftersom vattenbäckarna äro uttorkade och betesmarkerna i öknen äro förtärda av eld.” ”Och sångerna i palatset skola på den dagen förbytas i jämmer, säger Herren, Herren, man skall få se lik i mängd, överallt skola de ligga kastade, ja, stillhet må råda.” — Joel 1: 10-12, 17-20; Amos 8: 3.

Plågornas tid

Dessa plågor kommer inte att drabba hela jorden, eftersom alla människor då skulle omkomma. Men de blir de mest fruktansvärda hemsökelser av Guds vrede som människor någonsin har upplevt. Alla tidigare straff före prövningstidens slut har varit blandade med nåd. Kristi blod, som vädjar för människorna, har bevarat syndare från det fulla straffet för deras överträdelser, men i denna sista dom blir Guds vrede utgjuten oblandad med nåd.

På den dagen kommer många att önska att bli beskyddade av den Guds nåd som de så länge har avvisat. ”Se, dagar skola komma, säger Herren, Herren, då jag skall sända hunger i landet: icke en hunger efter bröd, icke en törst efter vatten, utan efter att höra Herrens ord.

Då skall man driva omkring från hav till hav och från norr till öster och färdas hit och dit för att söka Herrens ord, men man skall icke finna det.” Amos 8: 11, 12.

Guds folk kommer inte att gå fria från lidanden. Men även om de blir förföljda och plågade och måste lida umbäranden och svält, kommer de inte att omkomma. Den Gud som sörjde för Elia, glömmer inte ett enda av sina självförnekande barn. Han som räknar håren på deras huvuden, kommer att sörja för dem. Under hungerns tid skall de bli mättade. Under det att de ogudaktiga dör av svält och pest kommer änglarna att beskydda de rättfärdiga och ge dem vad de behöver. ”Den som vandrar i rättfärdighet”, har fått löftet: ”Bröd skall han få, och vatten skall han hava beständigt.” ”De betryckta och fattiga söka förgäves efter vatten, deras tunga försmäktar av törst, men jag, Herren, skall bönhöra dem, jag, Israels Gud, skall icke övergiva dem.” — Jes. 3: 15, 16; 41: 17.

”Ja, fikonträdet blomstrar icke mer, och vinträden giva ingen skörd, olivträdets frukt slår fel, och fälten alstra ingen äring, fåren ryckas bort ur fållorna, och inga oxar finnas mer i stallen”, ändå skall de som fruktar Herren ”glädja” sig ”i Herren” och fröjda sig i sin frälsnings Gud.” — Hab. 3: 17, 18.

”Herren är den som bevarar dig, Herren är ditt skygd på din högra sida. Solen skall icke skada dig om dagen, ej heller månen om natten. Herren skall bevara dig för allt ont, han skall bevara din själ.” ”Han skall rädda dig ifrån fågelfängarens snara och ifrån pesten, som fördärvar. Med sina fjädrar skall han betäcka dig, och under hans vingar skall du finna tillflykt; hans trofasthet är sköld och skärm. Du skall icke behöva frukta nattens fasor, icke pilen, som flyger om dagen, icke pesten, som går fram i mörkret, eller farsoten, som ödelägger vid middagens ljus. Om ock tusen falla vid din sida, ja, tio tusen vid din högra sida, så skall det dock icke drabba dig. Dina ögon skola blott skåda därpå med lust, och du skall se de ogudaktigas lön. Ty du har sagt: ’Du Herre, är mitt skygd’, och du har gjort den Högste till din tillflykt. Ingen olycka skall vederfaras dig, och ingen plåga skall nalkas din hydda.” — Ps. 121: 5-7; 91: 3-10.

För omvärlden kommer det att se ut som om Guds folk snart måste besegla sitt vittnesbörd med sitt blod, som martyrerna fick göra före dem. De börjar själva frukta att Herren har överlämnat dem i deras fienders hand. De lider av en fruktansvärd själsångest. Dag och natt ropar de till Gud om frälsning. De ogudaktiga gläder sig och ropar hånfullt: ”Var är nu er tro? Varför räddar inte Gud er ur våra händer om ni verkligen är hans folk?” Men Guds väntande barn kommer ihåg Jesu död på Golgata, hur översteprästerna och rådsmännen hånfullt ropade: ”Andra har han hjälpt; sig själv kan han icke hjälpa. Han är ju Israels konung, han stige nu ned från korset, så vilja vi tro på honom.” — Matt. 27: 42. Alla kämpar med Gud såsom Jakob gjorde. Deras ansikten vittnar om en hård inre kamp. Alla är bleka. Men de upphör inte med sina innerliga böner.

Skyddade av mäktiga försvarare

Om människor kunde se såsom himmelen ser, skulle de se att änglar, som är väldiga i makt, omger dem som ger akt på Kristi ord om tålamod. Med medkännande mildhet har änglarna iakttagit deras nöd och hört deras böner. De väntar på sin ledares ord att han skall rädda dem ur deras fara. Men de måste vänta ännu litet längre. Guds folk måste dricka kalken och döpas med dopet. Själva förhållandet att Herren väntar, även om det plågar dem, är det bästa svaret på deras böner. Under det att de förtroendefullt väntar på att han skall räcka ut sin hand, övar de sig i tro, hopp och tålamod, något som de delvis har försummat under sin tidigare, religiösa erfarenhet. Men för de utvaldas skull blir denna nödens tid förkortad. ”Skulle då Gud icke skaffa rätt åt sina utvalda, som i ropa till honom dag och natt. . .? Jag säger eder: Han skall snart skaffa dem rätt.” — Luk. 18: 7, 8. Slutet kommer snabbare än människor väntar. Vetet insamlas och binds i kärvar för Guds lada, medan ogräset samlas ihop för att förtäras av utplåningens eld.

De himmelska väktarna är trogna i sin uppgift och fortsätter att vaka. Även om ett allmänt dekret har fastställt en tidpunkt då de som håller Guds bud, får dödas, kommer deras fiender att i några fall föregripa dekretet. Innan den fastställda tidpunkten kommer skall de försöka ta deras liv. Ingen kan emellertid komma förbi de mäktiga beskyddare som håller vakt runt varje trogen människa. Några blir angripna under det att de flyr från städerna och de större samhällena, men de vapen som lyfts mot dem bryts i bitar och faller till marken som knäckta halmstrån. Andra försvaras av änglar i förklädnad av soldater.

Under alla tider har Gud verkat genom änglar för att undsätta och befria sitt folk. Himmelska väsen har tagit verksam del i människors angelägenheter. De har visat sig i kläder av bländande ljus. De har kommit i mänsklig gestalt klädda som resenärer. Änglar har uppenbarat sig som människor för dem som samarbetat med Gud. De har vilat som om de vore trötta, under ekarna vid middagstiden. De har tagit emot gästfriheten i människors hem. De har kommit som vägledare för resande som överraskats av mörkret. De har med sina egna händer tänt elden på altaret. De har öppnat fängelsedörrar och befriat Guds tjänare. Klädda i himmelens rustning kom de och rullade undan stenen framför Frälsarens grav.

Änglar har ofta varit närvarande i mänsklig gestalt där de rättfärdiga har församlats. De besöker också de ogudaktigas sammankomster, som då de kom till Sodom för att skriva ned berättelsen om invånarnas gärningar och avgöra om de hade överskridit gränsen för Guds tålamod. Herren vill visa barmhärtighet. För några fås skull, som verkligen tjänar honom, håller han olyckorna tillbaka och förlänger freden bland folken. De icke-kristna förstår inte att de har de få rättfärdiga, som de hånar och förtrycker, att tacka för att deras egna liv har blivit skonade. Även om denna världens härskare inte vet det, har ändå änglar

ofta talat i deras rådsförsamlingar. Människor har betraktat dem. Människor har lyssnat till deras ord. Människor har argumenterat mot deras förslag och hånat deras råd. I rådssalar och inför domstolar har dessa himmelska sändebud visat att de noga känt människors historia. De har visat att de bättre kunnat försvara de förtrycktas sak än de bästa och mest vältaliga försvarare. De har gjort planer om intet och avvärjt ondska, som i hög grad skulle ha hindrat Guds verk och dragit olycka över hans folk. I farans och hemsökelsens stund slår Herrens ängel ”sitt läger omkring dem som frukta honom, och han befriar dem”. (Ps. 34: 7.)

Med stark längtan väntar Guds folk på det tecken som skall förebåda deras kommande Konung. När de har hälsat väktaren med orden: ”Väktare, vad lider natten?” har svaret alltid blivit: ”Morgonen har kommit, och likväl är det natt.” — Jes. 21: 11, 12. Ljus lyser upp molnen ovanför bergstopparna. Snart skall Guds härlighet uppenbaras. Rättfärdighetens sol skall lysa. Morgonen och natten är båda nära, en evig dag börjar för de rättfärdiga, men evig natt sänker sig över de ogudaktiga.

Slöjan dras undan

Under det att de kämpande sänder sina böner upp till Gud tycks det som om den slöja som döljer den osynliga världen för dem dras åt sidan. Himmelen glöder av den eviga dagens morgonrodnad som bryter fram. Liksom änglasång ljuder dessa ord för deras öron: ”Håll ut i tro! Hjälpen kommer!” Kristus, den mäktige segerherren, sträcker fram en evig, härlighetskrona mot sina trötta stridsmän. Hans röst ljuder från de öppna portarna: ”Se jag är med er, frukta inte! Jag känner era svårigheter. Jag har burit era sorger. Ni kämpar inte med okända fiender. Jag har kämpat kampen för er. I mitt namn skall ni mer än segra.”

Frälsaren kommer att sända hjälp just när vi mest behöver den. Vägen till himmelen är helgad av hans fotspår. Varje törne som sårar vår fot har sårat hans. Varje kors som vi måste bära, har han burit före oss. Herren tillåter strid för att bereda oss för fred. Prövningens tid är fruktansvärd för Guds folk, men den är också en tid för varje sann troende att blicka uppåt och genom tron kunna se löftets båge omge honom.

”Herrens förlossade skola vända tillbaka och komma till Sion med jubel; evig glädje skall kröna deras huvuden, fröjd och glädje skola de undfå, sorg och suckan skola fly bort. Jag, jag är den som tröstar eder. Vem är då du, att du fruktar för dödliga människor, för människobarn som bliva såsom torrt gräs? Och därvid förgäter du Herren, som har skapat dig, . . . Ja, beständigt, dagen igenom, förskräckes du för förtryckarens vrede, såsom stode han just redo till att fördärva. Men vad bliver väl av förtryckarens vrede? Snart skall den fjättrade lösas ur sitt tvång; han skall icke dö och hemfalla åt graven, ej heller skall han lida brist på blod. Ty jag är Herren, din Gud, han som rör upp havet, så att dess böljor brusa, han vilkens namn är Herren Sebaot; och jag har lagt mina ord i din mun och övertäckt dig med min hands skugga.” — Jes. 51: 11-16.

”Därför må du höra detta, du arma, som är drucken, fastän icke av vin: Så säger Herren, som är din Herre, och din Gud, som utför sitt folks sak: Se, jag tager bort ur din hand berusningens bägare; av min vredes kalk skall du ej vidare dricka. Och jag sätter den i dina plågares hand, deras som sade till dig: ’Fall ned, så att vi få gå fram över dig’; och så nödgades du göra din rygg likasom till en mark och till en gata för dem som gingo där fram.” Verserna 21-23.

Gud som sett ned genom tiderna, har sett också den nödens tid som hans folk skulle gå in i, när jordens makter samlar sig mot dem. Liksom fångar i landsflykt fruktar de döden genom hunger eller våld. Men den Helige i himmelen, som delade Röda Havet för israeliterna, skall uppenbara sin stora makt och göra slut på fångenskapen. ”Dessa, säger Herren Sebaot, skall jag hava såsom min egendom på den dag, då jag utför mitt verk; och jag skall skona dem, såsom en fader skonar sin son, som tjänar honom.” — Mal. 3: 17. Om Kristi trofasta vittnens blod skulle bli utgjutet vid denna tidpunkt, skulle det inte som martyrernas blod, bli en säd som inbringade åt Gud en rik skörd. Deras trohet skulle inte bli ett vittnesbörd för att överbevisa andra om sanningen. Människors förhärdade sinnen har då trängt barmhärtighetens vågor tillbaka, så att de inte mer kommer igen. Om de rättfärdiga nu bleve överlämnade åt sina fiender, skulle mörkrets furste triumfera. Psalmisten säger: ”Ty han döljer mig i sin hydda på olyckans dag, han beskärmar mig i sitt tjäll.” — Ps. 27: 5. Kristus har sagt: ”Välan då, mitt folk, gå in i dina kamrar och stäng dörren om dig; göm dig ett litet ögonblick, till dess vreden har gått förbi. Ty se, Herren träder ut ur sin boning for att hemsöka jordens inbyggare för deras missgärning.” — Jes. 26: 20, 21. Deras befrielse kommer att bli härlig som tåligt har väntat på hans ankomst och vilkas namn är skrivna i Livets Bok.

Kapitel 40— En stor befrielse

Den dag är nära då de bibeltroendes situation kommer att te sig mörk och fullständigt hopplös. Men då skall deras hopps ljus plötsligt uppenbara sig på himlen. Jesus skall komma tillbaka för att befria sitt folk och sätta en gräns för ondskan. När människornas lagar inte längre skyddar dem som följer Guds lag, kommer det att i olika länder samtidigt uppstå rörelser som sätter som sitt mål att utplåna dem. När den tid som har bestämts i dekretet närmar sig, kommer människor att sammansvärja sig för att utrota den förhatliga sekten. De bestämmer att de en natt skall slå det avgörande slaget och för alltid tysta separatismens och tillrättavisningens röst.

Guds folk — en del i fängelse, andra dolda på ensliga ställen i skogarna eller bergen — fortsätter att bedja om Guds beskydd. Samtidigt finns det på varje plats grupper av väpnade män som, inspirerade av onda änglar, bereder sig för sitt dödsbringande verk. Först nu, när Guds folk befinner sig i den yttersta nöd, kommer Herren att gripa in och rädda sina utvalda. Herren säger: ”Då skolen I sjunga såsom i en natt då man firar helig högtid, och edra hjärtan skola glädja sig, såsom när man. . . tågar upp till Herrens berg, upp till Israels klippa. Och Herren skall låta höra sin röst i majestät och visa huru hans arm drabbar, i vredesförgrymmelse och med förtärande eldslåga, med storm och störtskurar och hagelstenar.” — Jes. 30: 29, 30.

Med segerrop, hån och förbannelser är onda människor redo att störta sig över sitt byte. Men plötsligt faller ett tätt mörker, svartare än nattens, över jorden. Himmelen omges av en regnbåge som strålar av härlighet från Guds tron. Det ser ut som om den omger varje grupp som är samlad till bön. Den upphetsade människomassan stannar plötsligt. Deras hånande rop dör bort. De glömmer dem som var föremål för deras mordiska vrede. I fruktansvärd ångest för det som skall hända stirrar de på symbolen för Guds förbund och söker skydd för dess överväldigande klarhet.

Då hör Guds folk en klar melodisk röst som säger: ”Se upp!” och där ser de löftets båge. De mörka, hotande skyarna som täckte himlen, har delats. Liksom Stefanus ser de rakt in i himmelen och ser Guds härlighet och Människosonen som sitter på sin tron. På hans gudomliga kropp ser de märkena av hans förnedring. De hör den önskan han uttalar inför sin Fader och änglarna: ”Jag vill, att där jag är, där skola ock de som du har givit mig, vara med mig.” — Joh. 17: 24. Åter hörs en musikalisk och triumferande röst som säger: ”De kommer! de kommer! heliga, oskyldiga, rena! De har bevarat mitt ord om tålamod, de skall vandra bland änglar!” Och från de bleka, skälvande, trofasta ljuder ett segerrop.

Det är vid midnatt som Gud uppenbarar sin makt för att rädda sitt folk. Solen kommer fram och lyser i all sin glans. Tecken och under följer i snabb takt. De ogudaktiga betraktar scenen med skräck och undran, medan de rättfärdiga med högtidlig glädje ser tecknen på sin

befrielse. Allt ute i naturen tycks ha kommit ur funktion. Floderna står stilla. Mörka, tunga skyar kommer fram och kolliderar med varandra. Mitt på den mörka himlen finns en klar plats som lyser av obeskrivlig härlighet. Härifrån ljuder Guds röst i ett ljud som av många vatten: ”Det är gjort!” — Upp. 16: 17.

Den rösten skakar himlarna och jorden. Det uppstår en jordbävning ”så våldsam och så stor, att dess like icke hade förekommit, alltsedan människor blevo till på jorden”. Vers 17, 18. Firmamentet tycks öppna sig och slutas igen. Härligheten från Guds tron tycks flamma igenom. Bergen skakar som rö för vinden. Stora stenblock kastas åt alla håll. Det hörs ett dån som av en kommande storm. Havet piskas upp i raseri. Orkanens vrål ljuder som en röst från onda andar som är ute för att ödelägga. Hela jorden häver sig. Den rullar som havets vågor. Dess yta bryts sönder. Det ser ut som om själva grundvalarna sviktar. Bergskedjor sjunker. Bebodda öar försvinner. Hamnstäder som kommit att likna Sodom i ogudaktighet, uppslukas av de upprörda vattenmassorna. Gud kommer nu ihåg det stora Babylon och ger henne ”kalken med sin stränga vredes vin”. (Upp 16:19.) Stora hagel, vart och ett av dem ”centnertunga”, utför sitt ödeläggande verk. (Upp 16:21.) Jordens stoltaste städer ödeläggs. Dyrbara palats på vilka världens stormän har slösat sina rikedomar för att förhärliga sig själva, sjunker ihop i ruiner inför deras ögon. Fängelsemurarna rämnar. Guds folk som har hållits inspärrade för sin tro, blir befriade.

De uppstår till evigt liv

Gravarna öppnas och ”många av dem som sova i mullen. . . uppvakna, somliga till evigt liv och somliga till smälek och evig blygd”. (Dan 12:2.) Alla som har dött i tron på de tre änglarnas budskap uppstår ur graven, förhärligade, för att höra Guds fridsförbund med dem som har iakttagit hans lag. Också de ”som hava stungit honom”, de som hånade och förlöjligade honom i hans dödskamp och de värsta motståndarna till hans sanning och hans folk uppstår, för att få se honom i härlighet och bevittna den ära som han bevisar dem som varit lojala och lydiga mot honom. (Upp 1:7.)

Tunga skyar täcker himlen, men solen bryter igenom här och där och ser ut som Guds hämnande öga. Fruktansvärda blixtar flammar över hela himlen och omger jorden med ett eldhav. Över åskans fruktansvärda dunder hörs mystiska, skräckinjagande röster, som förkunnar de ogudaktigas öde. Inte alla förstår orden, men de falska lärarna gör det. De som nyss var så hänsynslösa, så skrytsamma och utmanande, så triumferande i sin grymhet mot Guds laglydiga folk, är nu överväldigade av bestörtning och skälver av fruktan. Deras jämmerrop hörs över elementens dån. Onda andar erkänner Kristi gudom och skälver för hans makt, under det att människor ber om nåd och fegt kryper omkring i föraktlig skräck.

När forntidens profeter i gudomlig vision såg Herrens dag sade de: ”Jämren eder, ty nära är Herrens dag; såsom våld från den Allsmäktige kommer den.” — Jes. 13: 6. ”Fly in i

klippan och göm dig i jorden för Herrens fruktansvärda makt och för hans höga majestät. Ty människornas högmodiga ögon skola bliva ödmjukade, och männens övermod skall bliva nedböjt, och Herren allena skall vara hög på den dagen. Ty en dag har Herren Sebaot bestämt, som skall komma över allt stolt och övermodigt, och över allt som är upphöjt, och det skall bliva ödmjukat." "På den dagen skola människorna kasta bort åt mullvadar och flädermöss de avgudar av silver och de avgudar av guld, som de hava gjort åt sig för att tillbedja. Ja, de skola fly in i klipprämnor och in i bergsklyftor för Herrens fruktansvärda makt och för hans höga majestät, när han står upp för att förskräcka jorden." — Jes. 2: 10-12, 20, 21.

Genom en öppning i molnen lyser en stjärna med fyrdubblad glans på grund av kontrasten med mörkret. Den talar om hopp och glädje för de trofasta men om stränghet och vrede för överträdarna. De som har offrat allt för Kristus, är nu i säkerhet, omgivna av en Herrens skyddsvakt. De har blivit prövade och har inför världen och för dem som föraktat sanningen, bevisat sin trohet mot honom som dog för dem. En sällsam förändring har skett med dem som ansikte mor ansikte med döden höll fast vid sin trohet. Plötsligt har de befriats från det mörka och fruktansvärda tyranni som de utsattes för av människor, förvandlade till djävlar. Ansiktena som nyss var så bleka, bekymrade och utmärglade, lyser nu av förundran, tro och kärlek. De sjunger en härlig segersång: "Gud är vår tillflykt och vår starkhet, en hjälp i nöden, väl beprövad. Därför skulle vi icke frukta, om än jorden omvälvdes och bergen vacklade ned i havsdjupet; om än dess vågor brusade och svallade, så att bergen bävade vid dess uppror." — Ps. 46: 2-4.

Under det att dessa ord som ger uttryck för en helig tillit stiger upp till Gud, sveps molnen åt sidan och de ser den stjärnklara himlen, obeskrivligt inbjudande i motsats till mörkret på båda sidor. Den himmelska stadens härlighet lyser från de öppna portarna. Då få man se en hand som håller två sammanlagda stentavlor. Profeten säger: "Och himlarna förkunna, att han är rättfärdig, att Gud är den som skipar rätt." — Ps. 50: 6. Den heliga lagen, Guds rättfärdighet, som i tordön och eld förkunnades på Sinai för att människorna skulle lyda den, uppenbaras nu som en domens rättsnorm. Handen öppnar tavlorna. Man ser de tio buden, skrivna som med en penna av eld. Orden är så tydliga att alla kan läsa dem. Minnet vaknar. Vidskepelse och villfarelsens mörker sveps åt sidan. Guds tio bud, korta, omfattande och auktoritativa, visas klart för alla jordens inbyggare.

Obotfärdighetens konsekvens

Det är omöjligt att beskriva deras skräck och förtvivlan som har trampat Guds heliga lag under fötterna. Herren gav dem sin lag. De kunde ha jämfört sin karaktär med den och lärt känna sina brister, medan det ännu fanns tillfälle till ånger och omvändelse. Men för att vinna världens gunst satte de Guds bud åt sidan och lärde andra att överträda dem. De

föresökte tvinga Guds folk att vanhelga hans sabbat. Nu döms de av den lag som de tidigare föraktade. Ohyggligt klart ser de att de inte har någon ursäkt. De valde vem de ville tjäna och tillbedja. ”I skolen då åter få se, vilken skillnad det är mellan den rättfärdige och den ogudaktige, mellan den som tjänar Gud och den som icke tjänar honom.” - Mal 3:18.

Guds lags fiender, från predikanten till den minste bland dem, får en ny uppfattning om sanning och plikt. För sent ser de, att det fjärde budets sabbat är den levande Gudens insegel. För sent förstår de den falska sabbatens rätta natur och den svaga grund de byggt på. De inser att de har kämpat mot Gud. Religiösa lärare förde människor i fördärvet medan de påstod att de förde dem till paradisets portar. Inte förrän på den sista räkenskapsdagen får man veta vilket stort ansvar som vilade på de människor som hade ett heligt ämbete, och vilka fruktansvärda följder deras otrohet förde till. Bara i evigheten kan vi helt förstå, vad det betyder att en människa går förlorad. Ett fruktansvärt öde drabbar den människa till vilken Gud säger: ”Gå bort ifrån mig, du onde tjänare.”

Guds röst hörs nu från himmelen. Han förkunnar dagen och stunden, då Jesus kommer för att överlämna det eviga förbundet till Guds folk. Som dånet av det starkaste åskdunder rullar Herrens ord ut över hela jorden. Guds folk lyssnar med blicken vänd uppåt. Deras ansikten är upplysta av hans härlighet och lyser såsom Mose ansikte då han kom ned från Sinai. De ogudaktiga kan inte uthärda att se på dem. Och när välsignelsen uttalas över dem som har ärat Gud genom att helighålla hans sabbat, ljuder ett mäktigt segerrop.

Snart ser man i öster ett litet svart moln, ungefär hälften så stort som en hand. Det är det moln som omger Frälsaren och som på det väldiga avståndet tycks vara inhöljt i mörker. Guds folk vet att detta är Människosonens tecken. I högtidlig stillhet stirrar de på det, efterhand som det kommer närmare jorden och blir ljusare och härligare, intill dess att det är ett stort vitt moln med ett underlag som av förtärande eld. Över den höjer sig förbundets regnbåge. Jesus uppenbaras som en mäktig härskare. Nu kommer han inte som ”smärtornas man” för att dricka den bittra bägaren, full av skam och förnedring, utan som himmelens och jordens segerherre för att döma levande och döda. Han är ”trofast och sannfärdig”, och ”han dömer och strider i rättfärdighet”. ”Och honom följde. . . de himmelska härskarorna.” (Upp. 19: 11, 14.) En oräknelig skara av änglar följer honom med himmelska lovsånger. Rymden ser ut att vara fylld av dessa lysande varelser. ”Hans majestät övertäcker himmelen och av hans lov är jorden full. Då uppstår en glans såsom av solljus.” — Hab. 3: 3, 4. När det levande molnet kommer närmare, kan var och en se Livets furste. Ingen törnekrona vanställer nu hans heliga huvud. Härlighetens diadem vilar i stället på hans ädla panna. Hans ansikte lyser klarare än middagssolens bländande glans. ”Och på sin mantel, över sin länd, har han detta namn skrivet: *’Konungarnas Konung och herrarnas Herre’.”* — Upp. 19: 16.

I hans närvaro ”hava alla ansikten blivit. . . dödsbleka”, och den eviga förtvivlans grämelse faller över dem som har förkastat Guds nåd. ”Förfärade hjärtan och skälvande knän. . . Allas ansikten hava skiftat färg.” (Jer. 30:6; Nah. 2:10.) Darrande ropar de rättfärdiga: ”Vem kan bestå?” Änglarnas sång tystnar och det följer en tid av skrämmande tystnad. Men så hör de Jesu röst som säger: ”Min nåd är dig nog.” Detta fyller de rättfärdiga med glädje. Deras ansikten lyser upp. Och änglarna anslår en högre ton och sjunger åter, under det att de kommer närmare och närmare jorden. Konungarnas Konung stiger ned på molnet som är omgivet av flammande eld. Jorden darrar inför honom. Himlen rullas samman som en bokrulle och alla berg och öar flyttas från sin plats. ”Vår Gud kommer, och han skall icke tiga. Förtärande eld går framför honom, och omkring honom stormar det med makt. Han kallar på himmelen därovan och på jorden för att döma sitt folk.” — Ps. 50: 3, 4.

”Och konungarna på jorden, och stormännen och krigsöverstarna och de rika och de väldiga, ja, alla, både trälar och fria, dolde sig i hålor och bland bergsklippor. Och de sade till bergen och klipporna: ’Fallen över oss och döljen oss för dens ansikte, som sitter på tronen, och för Lammets vrede. Ty deras vredes stora dag är kommen, och vem kan bestå?’” — Upp. 6: 15-17.

Obehagliga minnen väcks

Allt hån och alla smädelser har upphört, lögnaktiga läppar har tystnat. ”Stridslarmet” med ”manteln som sölades i blod” har tystnat. (Jes. 9: 5.) Det enda som nu hörs är bön, gråt och klagan. Människor som nyss hånat, ropar nu: ”Deras vredes stora dag är kommen, och vem kan bestå?” — Upp. 6: 17. De ogudaktiga ber om att få bli begravda under klipporna och bergen, så att de inte skall se hans ansikte som de har föraktar och förkastat.

De döda känner igen den röst som nu tränger igenom och når fram till deras öron. Hur ofta har inte denna milda röst manat dem till omvändelse. Hur ofta hade de inte hört den i de rörande vädjandena från en vän, en broder, en Frälsare. För dem som har förkastat hans nåd kunde ingen annan röst vara så full av fördömelse, så tung av förkastelsedom som den som så länge hade vädjat: ”Så vänden då om, ja, vänden om från edra onda vägar; ty icke viljen I väl dö?” — Hes. 33: 11. Om det bara hade varit en främlings röst. Jesus säger: ”Eftersom I icke villen höra, när jag ropade, eftersom ingen aktade på, när jag räckte ut min hand, eftersom I läten allt mitt råd fara och icke villen veta av min tillrättavisning.” — Ords. 1: 24, 25. Denna röst väcker minnen som de helst ville utplåna — avvisade varningar, ringaktade inbjudningar, åsidosatta förmåner.

Där finns de som hånade Kristus i hans förnedring. Med fruktansvärd klarhet erinrar de sig Frälsarens ord, då han svarade översteprästen med denna högtidliga förklaring: ”Härefter skolen I få se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma på

himmelens skyar.” — Matt. 26: 64. Nu ser de honom i hans härlighet. Snart skall de också få se honom sitta på Maktens högra sida.

De som hånade hans anspråk på att vara Guds Son, står nu tysta. Där finns den stolte Herodes, som log åt hans konungatitel och befallde de hånande soldaterna art kröna honom till konung. Där finns de män som med orena händer klädde honom i purpurmanteln, satte en törnekrona på hans heliga huvud och gav honom ett rör som skulle föreställa en spira. Så böjde de sig i hädiskt hån inför honom. De män som misshandlade Livets furste och spottade på honom, vänder sig nu bort ifrån hans genomträngande blick och söker fly från hans närvaros överväldigande härlighet. De som drev spikarna genom hans händer och soldaterna som genomborrade hans sida, ser sårmärkena med förfäran och samvetsförebråelser.

Med fruktansvärd klarhet erinrar sig prästerna och rådsherrarna händelserna på Golgata. Skälvande av skräck tänker de på, hur de skakade på huvudet i satanisk glädje under det att de ropade: ”Andra har han hjälpt, sig själv kan han icke hjälpa. Han är ju Israels konung; han stige nu ned från korset,så vilja vi tro på honom. Han har satt sin förtröstan på Gud, må nu han frälsa honom, om han har behag till honom.” — Matt. 27: 42, 43.

Frälsarens liknelse om vingårdsmannen som vägrade att ge sin Herre vingårdens frukt och som misshandlade och slog ihjäl hans son, står nu levande inför dem. De minns också den dom de uttalade över sig själva: ”Eftersom de hava illa gjort, skall han illa förgöra dem.” I dessa ohederliga människors synd och straff ser prästerna och de äldste en skildring av sitt eget uppförande och sin egen rättfärdiga dom. Nu ljuder dödsångestens rop. Högre än ropet ”korsfäst honom! Korsfäst honom!” som ljöd på Jerusalems gator, ljuder nu det fruktansvärt förtvivlade: ”Han är Guds Son! Han är den sanne Messias!” De flyr bort ifrån konungarnas Konungs ansikte. Förgäves gömmer de sig i jordens djupa hålor som söndertrasas av elementens raseri.

I alla deras liv som förkastar sanningen, kommer ögonblick då samvetet vaknar och minnet fyller tanken med bittra hågkomster av ett liv i hyckleri, och sinnet plågas av meningslös grämelse. Men vad är detta jämfört med de samvetsförebråelser som de skall drabbas av den dag då ”det I frukten kommer såsom ett oväder”, ”när ofärden nalkas eder såsom en storm”. (Ords 1:27.) De som velat utplåna Kristus och hans trofasta folk får nu se den härlighet som vilar över dessa. Mitt i sin skräck hör de heligas röster i glädjefull sång som utbrister: ”Se, där är vår Gud, som vi förbidade och som skulle frälsa oss.” — Jes. 25: 9.

Ett överväldigande segerrop

Under det att jorden darrar, blixtarna ljungar och åskmullret rullar fram, väcker Guds Sons röst de rättfärdiga döda. Han ser på de rättfärdigas gravar och så lyfter han händerna upp mot himmelen och ropar: ”Vakna, vakna, vakna, ni som sover i jorden och stå upp!” Över hela jordens längd och bredd skall de döda höra denna röst, och de som hör den skall bli levande. Över hela jorden skall man höra fotstegen av denna enormt stora skara av människor från alla tider, folkslag, språkområden och folk. Från dödens fängelsehus kommer de, klädda i evig härlighet och ropar: ”Du död, var är din seger? Du död, var är din udd?” — 1 Kor. 15: 55. De levande rättfärdiga och de uppståndna frälsta förenar sina röster i ett långt, glatt segerrop.

Alla kommer ur sina gravar i samma gestalt som när de lades i graven. Adam som är med bland den uppståndna skaran, är av imponerande kroppslängd och majestätisk till utseendet. I kroppsstorlek är han endast litet mindre än Guds Son. Han utgör en markerad kontrast till människorna från senare generationer. Däri kan man se mänsklighetens degeneration. Men alla uppstår med den eviga ungdomens friskhet och vitalitet. I begynnelsen skapades människan till Guds avbild inte bara ifråga om karaktär utan också till gestalt och utseende. Synden fördärvade och utplånade nästan helt den gudomliga bilden, men Kristus kom för att återupprätta det som var förlorat. Han kommer att förvandla vår förnedringskropp och göra den lik sin härlighetskropp. Den dödliga, förgängliga kroppen, berövad sin skönhet, en gång orenad av synd, blir fullkomlig, skön och odödlig. Alla fel och deformiteter har lämnats i graven. De frälsta får nu åter tillgång till frukten på livets träd som fanns i det under så lång tid förlorade Edenhemmet. De kommer nu att växa upp till människosläktets fulla storlek och återvinna dess ursprungliga härlighet. De sista resterna av syndens förbannelse skall avlägsnas. De som varit Kristus trogna, kommer att framträda i ”Herrens, vår Guds, härlighet” och i sinne, själ och kropp återspegla sin Herres fullkomliga avbild. O underbara frälsning! Den som man så länge talat om, hoppats på och så länge tänkt på med ivrig förväntan, men aldrig fullt förstått, har nu förverkligats.

Förvandlade, förhärligade

De levande rättfärdiga skall bli förvandlade ”i ett nu, i ett ögonblick”. Vid Guds röst blir de förhärligade. Nu blir de odödliggjorda. Tillsammans med de uppståndna heliga blir de upptagna för att möta sin Frälsare i luften. ”Han skall sända ut sina änglar med starkt basunljud och de skola församla hans utvalda från de fyra väderstrecken, från himmelens ena ända till den andra.” Små barn kommer att bäras av heliga änglar till sina mödrars famnar. Vänner som länge varit skilda genom döden, blir återförenade för att aldrig mer skiljas och för att med glädjesånger uppstiga tillsammans till Guds stad.

På varje sida av molnskyn finns vingar och under den finns levande hjul. Under der att molnskyn stiger uppåt, ropar hjulen: ”Helig”, och under det att de rör sig ropar vingarna: ”Helig”. Hela änglaskaran som följer ropar: ”Helig, helig, helig är Herren Gud den Allsmäktige.” De återlösta ropar: ”Halleluja!” under det att molnskyn lyfts mot det nya Jerusalem.

Innan de går in i Guds stad, ger Frälsaren sina efterföljare segerns tecken, tilldelar dem symbolerna på deras kungliga värdighet. I lysande kläder bildar de frälsta en fyrkant omkring sin Konung. Hans majestätiska gestalt når högt över de återlösta och änglarna. Hans ansikte strålar emot dem i innerlig kärlek. Hela den oräkneliga återlösta skaran har sina blickar riktade mot honom. Alla ser hans härlighet. Hans utseende var en gång ”vanställt mer än andra människors, och hans gestalt oansenligare än andra människobarns”. Med sin högra hand sätter Jesus härlighetens krona på segervinnarnas huvuden.

För var och en av dem finns en krona som bär dennes eget nya namn och inskriften ”Helgad åt Herren”. (Upp. 2: 17.) Var och en får också segerpalmen och en skinande harpa. När så de ledande änglarna anger tonen, spelar alla på harpans strängar med utsökt skicklighet. En ljuvlig musik i rika, melodiska toner väller fram. En obeskrivlig glädje strömmar igenom varje sinne. Varje röst samlar sig i lovsång till ”honom som älskar oss och som har löst oss från våra synder med sitt blod och gjort oss till ett konungadöme, till präster åt sin Gud och Fader, honom tillhör äran och väldet i evigheternas evigheter”. (Upp 1: 5, 6.)

Genom de öppna portarna

Framför den återlösta skaran ligger den heliga staden. Jesus öppnar pärleportarna på vid gavel och det folk som har följt sanningen går in igenom dem. Där ser de Guds paradis, Adams hem innan han syndade. En röst som är härligare än någon musik som har ljudit för dödliga människor, säger till dem: ”Er strid är slut.” ”Kommen, I min Faders välsignade, och tagen i besittning det rike, som är tillrett åt eder från väldens begynnelse.”

Nu uppfylls Frälsarens bön för sina lärjungar: ”Jag vill, att där jag är, där skola ock de som du har givit mig vara med mig.” ”Inför sin härlighet, ostraffliga, i fröjd”. (Jud. vers 24.) Kristus presenterar för Fadern dem som han köpt med sitt blod och förklarar: ”Se här äro jag och barnen som Gud har, givit mig.” ”Dem. . . som du har anförtrott åt mig” ”bevarade jag. . . i ditt namn.” Vilket under av återlösande kärlek, vilken hänförande stund, när den oändlige Fadern skall betrakta sin avbild, då han ser de återlösta. Syndens spår är avlägsnade, dess fördärv utplånat, och människan är åter i harmoni med det gudomliga.

Med obeskrivlig kärlek välkomnar Jesus sina trogna att ta del av deras Herres glädje. Frälsarens glädje är att han i sin härlighets rike ser dem som blivit frälsta genom hans lidanden och förödmjukelse. De återlösta får del av denna glädje, när de bland de heliga ser

dem som de har vunnit för Kristus genom sina böner, sitt arbete och sina uppoffringar. De upplever en obeskrivlig glädje när de samlas kring den stora, vita tronen och där får se dem som de har fört till Kristus. De har vunnit andra och dessa återigen andra. Alla har gått in i vilans hamn, där de lägger sina kronor ned för Jesu fötter och skall prisa honom genom ändlösa evigheter.

När de frälsta har välkomnats till Guds stad fylls luften av glädjerop. Den förste och andre Adam skall nu mötas. Guds Son står med utsträckta armar för att ta emot människosläkters stamfader — han som skapades och som syndade mot sin Skapare. Synden var orsaken till att Frälsaren måste bära korsets märken på sin kropp. När Adam ser de fruktansvärda märkena efter spikarna slår han inre armarna om sin Herre utan kastar sig i ödmjukhet ned för hans fötter och ropar: ”Värdigt, värdigt är Lammet som blev slaktat!” Milt reser Frälsaren honom upp och inbjuder honom att ännu en gång betrakta Edenhemmet, från vilket han så länge varit skild.

Efter det att Adam hade drivits ut ur Eden, var hans liv på jorden fyllt av sorg. Varje vissnande blad, varje djur som offrades, varje förstörande av naturens fagra ansikte, varje fläck på människans renhet blev en ny påminnelse om hans synd. Han led fruktansvärt, då han såg hur orättfärdigheten ökade och då han, som svar på sina rillrättavisningar, hörde anklagelsen att det var han själv som var orsak till synden.

I närmare tusen år led Adam med tålig ödmjukhet syndens straff. Han ångrade uppriktigt sin synd. Han litade på den utlovade Frälsarens förtjänst. Han dog i hoppet om uppståndelse. Guds Son återlöste människorna från deras nederlag och fall och nu blir Adam genom försoningsverket åter insatt i sitt första herradöme.

I gränslös lycka betraktar han träden som en gång gladde honom, samma träd som han plockade frukt ifrån under sin oskulds och glädjes dagar. Han ser vinrankorna som han med egna händer har odlat, samma blommor som han en gång gladde sig åt att vårda. Han förstår nu att detta är verklighet. Han förstår att detta i sanning är det återupprättade paradiset och att det är vackrare än då han drevs ut ifrån det. Frälsaren för honom fram till Livets Träd, plockar den härliga frukten och bjuder honom att äta. Han ser sig omkring och upptäcker att en stor skara av hans familj är återlöst och står i Guds paradis. Då kastar han sin lysande krona för Jesu fötter och omfamnar Återlösaren. Han spelar på den gyllene harpan. Himmelens valv ekar av den triumferande sången: ”Värdigt, värdigt, värdigt är Lammet som blev slaktat, men som lever igen!” Adams familj upprepar sången och kastar sina kronor för Frälsarens fötter i det att de böjer sig inför honom i tillbedjan.

Återförening i evig glädje

Denna återförening bevittnas av de änglar som grät då Adam föll och som gladde sig då Jesus efter sin uppståndelse uppsteg till himmelen eller det att han hade öppnat graven för alla dem som skulle komma att tro på hans namn. Nu ser de återlösningsverket fullbordat och de förenar sina röster med de andras i lovsången.

På kristallhavet framför tronen, det glashav som ser ut som om det vore blandar med eld — så strålar det av Guds härlighet — samlas de som har ”vunnit seger över vilddjuret och dess bild och dess namns tal”. (Upp 15:2.) Där står de ett hundra fyrtiofyra tusen som har räddats ur mänskligheten. Där hörs en röst som ljuder av stora vatten och som mullret av en stark åska och ”såsom när harpospelare spela på sina harpor”. De sjunger ”en ny sång” inför tronen, en sång som ingen människa kan lära sig utom de ett hundra fyrtiofyra tusen. Der är Moses och Lammets sång — en befrielsens sång. Inga andra än de ett hundra fyrtiofyra tusen kan lära sig denna sång. Den är sången om deras erfarenhet, en erfarenhet som är så säregen att ingen annan grupp någonsin haft en sådan. ”Dessa äro de som följa Lammet, varthelst det går”. De har blivit förvandlade från de som var levande på jorden och räknas som ”en förstling år Gud och Lammet”. (Upp 15: 2,3; 14: 1-5.) ”Dessa äro de som komma ur den stora bedrövelsen.” De har genomgått en tid av nöd som aldrig tidigare har förekommit sedan världen blev till. De har genomlevt ”Jakobs nöd”. De har levt utan någon medlare, under det att Guds sista plågor drabbade jorden. Men de har blivit befriade därför att de har ”tvagit sina kläder och gjort dem vita i Lammets blod”. ”I deras mun har ingen lögn blivit funnen!” De är ”utan fel” (KJV) inför Gud. ”Därför stå de inför Guds tron och tjäna honom dag och natt i hans tempel. Och han som sitter på tronen skall slå upp sitt tabernakel över dem. De har sett hur jorden ödelades genom hunger och pest, då solen hade makt att bränna människorna med stor hetta. De har själva gått igenom lidanden, törst och hunger men ”de skola icke mer hungra och icke mer törsta, och solens hetta skall icke träffa dem, ej heller eljest någon brännande hetta. Ty Lammet, som står mitt för tronen, skall vara deras herde och leda dem till livets vattenkällor, och ’Gud skall avtorka alla tårar ifrån deras ögon’ ”. (Upp. 7: 14-17.)

Under alla tider har Frälsarens utvalda blivit utbildade och fostrade i svårigheternas skola. De gick på smala stigar på jorden. De renades i lidandets ugn. För Jesu skull mötte de motstånd, hat och förakt. De följde honom genom den tunga striden. De visade självförnekelse och upplevde bittra besvikelser. I sin egen smärtsamma erfarenhet lärde de känna syndens onda natur, dess makt, dess skuld, dess misär. Och de betraktar den med avsky. Tanken på det stora offer som måste offras för att läka syndens sår, gör dem ödmjuka och fyller dem med en sådan tacksamhet och lovsång, att de som aldrig har syndat inte kan förstå det. De älskar mycket, därför att mycket har blivit dem förlåtet. De har tagit del i Kristi lidanden och därför är de beredda att ta del med honom i hans härlighet.

Guds arvingar har kommit från vindskupor och fattiga kojor, från fängelser och avrättningsplatser, från berg och öknar, från jordens hålor och öarna i havet. På jorden led de brist, var nödställda och blev misshandlade. Miljoner gick vanärade i graven, därför att de ståndaktigt vägrat att följa Satans bedrägerier. Jordiska domstolar dömde dem som de värsta förbrytare, men nu är ”Gud den som skipar rätt”. (Ps 50: 6.) Människors beslut vänds nu i sin motsats. Herren ”skal taga bort sitt folks smälek”. (Jes 25: 8.) ”Man skall kalla dem ’det heliga folket’, ’Herrens förlossade’.” — Jes. 62: 12. Han har bestämt att de skall ”få huvudprydnad i stället för aska, glädjeolja i stället för sorg, högtidskläder i stället för en bedrövad ande”. (Jes 61: 3.) De är inte längre svaga, lidande, förskingrade och undertryckta. Härefter skall de alltid vara hos Herren. De står inför tronen klädda i härligare kläder än de mest ärade människor på jorden någonsin har haft. De är krönta med härligare kronor än de som någon gång suttit på en jordisk konungs huvud. Smärtans och tårarnas dagar är för evigt förbi. Härlighetens konung har torkat bort alla tårar från deras ögon. All orsak till sorg blir avlägsnad. Här i fridens rike sjunger de lovsånger till Guds ära, fullkomligt och melodiskt. Alla stämmer in i sången till dess att den fyller himmelens valv: ”Frälsningen tillhör vår Gud, honom som sitter på tronen och Lammet.” Alla skapade väsen i himmelen stämmer in och säger: ”Amen! Lovet och priset, och visheten och tacksägelsen och äran och makten och starkheten tillhöra vår Gud i evigheternas evigheter.” — Upp. 7: 10, 12.

Den återlösande kärlekens under

Under detta liv kan vi endast börja förstå denna underbara frälsning. Med vårt begränsade intellekt kan vi grundligt studera förnedringen och härligheten, livet och döden, rättvisan och barmhärtigheten som möts vid korset. Ändå kan vi aldrig fatta frälsningens fulla innebörd, även om vi till det yttersta anstränger alla våra mentala krafter. Den återlösande kärlekens längd, bredd, djup och höjd kan vi bara dunkelt uppfatta. Återlösningsplanen kan de frälsta inte ens fullt förstå när de ser öga mot öga och känner Gud som de själva blivit kända. Men genom evigheten kommer nya sanningar att ständigt avslöjas för det glada, undrande sinnet. Även om jordens sorg, smärta och frestelser är förbi och orsaken till dem är avlägsnad, skall Guds folk ändå få en allt klarare förståelse av vad frälsningen har kostat.

Kristi kors skall bli de återlöstas vetenskap och ämnet för deras sång genom alla evigheter. I den förhärligade Kristus ser de den korsfäste Kristus. De kommer aldrig att glömma att han, som genom sin makt skapade och uppehöll de otaliga världarna i det enorma världsalltet, Guds enfödde Son och himmelens majestät, han som keruber och lysande serafer fröjdade sig åt att få tillbedja, förnedrade sig själv för att återupprätta den fallna människan. De kommer aldrig att glömma att han bar syndens skam och skuld och uthärdade att Fadern dolde sitt ansikte för honom, till dess att en förlorad världs olycka kom hans hjärta att brista och tog hans liv på Golgata kors. De skall heller aldrig glömma att

världens Skapare och alla människors domare lade av sin härlighet och förnedrade sig själv av kärlek till människorna. Detta kommer alltid att väcka universums beundran och tillbedjan. När den frälsta skaran ser sin Återlösare och betraktar Faderns eviga kärlek som lyser från hans ansikte, när de ser hans tron som består från evighet till evighet, och vet att det aldrig skall bli något slut på hans konungarike, instämmer de i den jublande sången: ”Värdigt, värdigt är Lammet som var slaktat och som har återlöst oss till Gud med sitt eget dyrbara blod!”

Korsets hemlighet förklarar alla andra hemligheter. l det ljus som lyser från Golgata, kommer de drag i Guds väsen som har fyllt oss med fruktan och skräck, att visa sig sköna och tilldragande. Barmhärtighet, ömhet och faderlig kärlek blandas med helighet, rättfärdighet och kraft. Under det att vi betraktar hans trons majestät, hög och upphöjd, ser vi också hans natur sådan den uppenbarar sig i nåden. Då förstår vi bättre än någon gång tidigare betydelsen av det omtyckta uttrycket ”vår Fader”.

Det kommet att visa sig att han, som är oändlig i visdom, inte kunde lägga någon annan plan för att frälsa oss än genom att offra sin Son. Lönen för detta offer är glädjen över att kunna befolka jorden med heliga, lyckliga och odödliga människor. Resultatet av vår Frälsares kamp mot mörkrets makter är de återlöstas glädje, som i evighet ärar Gud. Så stort är människans värde att Fadern är nöjd med det pris han betalade för återlösningen. Och när Kristus själv betraktar frukten av sitt stora offer är också han tillfredsställd.

Kapitel 41– Jordens förstörelse

Vad händer med jorden när Jesus har hämtat sitt folk och fört dem till himmelen? Jo, i tusen år skall jorden ligga nedbruten och öde. Endast Satan och hans fallna änglar befinner sig då här på jorden. Under dessa tusen år har de gott om tid att tänka igenom sina gärningar.”Hennes synder räcka ända upp till himmelen, och Gud har kommit ihåg hennes orättfärdiga gärningar. . . iskänken dubbelt åt henne i den kalk, vari hon har iskänkt. Så mycket ära och vällust som hon har berett sig, så mycken pina och sorg mån I bereda henne. Eftersom hon säger i sitt hjärta: ’Jag tronar såsom drottning och sitter icke såsom änka, och aldrig skall jag veta av någon sorg’, därför skola på en och samma dag hennes plågor komma över henne: död och sorg och hungersnöd; och hon skall brännas upp i eld. Ty stark är Herren Gud, han som har dömt henne. Och jordens konungar, som hava bedrivit otukt och levat i vällust med henne, skola gråta och jämra sig över henne, . . . skola säga: ’Ve, ve dig, Babylon, du stora stad, du starka stad! Plötsligt har nu din dom kommit’.” — Upp. 18: 5-10.

”Köpmännen på jorden” som har ”skaffat sig rikedom genom hennes omåttliga vällust”, ”skola stå långt ifrån av förfäran över hennes pina, de skola gråta och sörja och de skola säga: ’Ve, ve dig, du stora stad, du som var klädd i fint linne och purpur och scharlakan, du som glänste av guld och ädla stenar! I ett ögonblick har nu denna stora rikedom blivit förödd’.” — Upp. 18: 11, 3, 15-17.

Sådana är de domar som drabbar Babylon på ”Guds vredes stora dag”. Hon har fyllt sina ogärningars mått, hennes ödesstund har kommit. Hon är mogen att förgöras. När Guds röse befriar hans folk från fångenskapen blir det ett fruktansvärt uppvaknande för dem som har förlorat allt i livets stora strid. Så länge prövningstiden pågick, lät de sig förblindas av Satans bedrägeri och urskuldade sin synd. De rika kände sig stolta över sin överlägsenhet över dem som var mindre gynnade. Men de hade vunnit sin rikedom genom att överträda Guds lag. De försummade att mätta de svältande, kläda de nakna, att göra rätt och att älska barmhärtighet. De upphöjde sig själva och sökte vinna beröm från sina medmänniskor. Nu har de förlorat allt som gjorde dem stora. De har lämnats utblottade och försvarslösa. Skräckslagna ser de att deras avgudar, som de älskade högre än sin Skapare, blir lagda i ruiner. De sålde sin själ för jordisk rikedom och njutning. De sökte inte att bli rika inför Gud. Resultatet blev att deras liv blev ett misslyckande. Deras nöjen blev bitterhet. Deras skatter multnade bort. Det de samlade ihop under en hel livstid sveptes bort på ett ögonblick. De rika klagar över att deras hus har ödelagts och att de har förlorat silver och guld. Men deras klagan förstummas av fruktan för att de själva skall omkomma tillsammans med sina avgudar.

De ogudaktiga är fyllda av ånger, men inte därför att de har syndat mot Gud och sina medmänniskor utan därför att Gud har segrat. De beklagar resultatet men inte sin ogudaktighet. Om de finge tillfälle, skulle de använda alla sina medel för att själva vinna seger. Världen ser hur de människor som de föraktade, hånade och försökte att utplåna, går oskadda genom pest, storm och jordskalv. Han som är en förtärande eld för dem som överträder Guds lag, är en trygg tillflykt för sitt folk.

Förkunnaren som har lämnat sanningen för att vinna popularitet, ser nu sin läras verkliga natur och dess inflytande. Det är tydligt att ett allseende öga följde honom, då han stod i talarstolen, gick på gatan eller blandade sig med människorna i deras sysslor. Alla känslor, varje rad som skrivits, varje ord som talats, varje handling som kommer människorna att söka tillflykt till lögn har varit ett förskingrande utsäde. Nu ser han skörden i form av fördärvade, förlorade människor omkring sig.

Herren säger: ”De taga det lätt med helandet av dottern mitt folks skada, de säga: ’Allt står väl till, allt står väl till’, och dock står icke allt väl till.” ”Eftersom I genom lögnaktigt tal haven gjort den rättfärdige försagd i hjärtat, honom som jag ingalunda ville plåga, men däremot haven styrkt den ogudaktiges mod, så att han icke vänder om från sin onda väg och räddar sitt liv.” — Jer. 8: 11; Hes. 13: 22.

”Ve över de herdar som fördärva och förskingra fåren i min hjord! . . . Men se, nu skall jag hemsöka eder för edert onda väsendes skull. Jämren eder, I herdar, och klagen; ty tiden är inne, att I skolen slaktas, I skolen bliva förskingrade, . . . Då finnes icke mer någon undflykt för herdarna, icke mer någon räddning för de väldige i hjorden.” — Jer. 23: 1, 2; 25: 34, 35.

Både präster och lekmän ser att de inre har stått i rätt förhållande till Gud. De ser att de har gjort uppror mot honom som är upphov till alla rättfärdiga och heliga lagar. Åsidosättandet av de gudomliga föreskrifterna gav upphov till tusentals källor av ondska, av strid, hat och orättfärdighet, till dess att jorden blev ett enda stort slagfält, en fördärvets grop. Detta framställs nu för dem som förkastade sanningen och valde villfarelsen. Ord kan inte beskriva den längtan som de olydiga och otrogna känner efter det som de för evigt har förlorat — det eviga livet. Människor som världen tillbad på grund av deras begåvning och vältalighet, ser nu allt detta i dess rätta belysning. Nu förstår de vad de har förlorat genom överträdelsen. De faller ned för dem som de har föraktat och hånat för deras trohet och bekänner att Gud har älskat dem.

Befrielsens tecken

Folket inser att de har blivit bedragna. De anklagar varandra för att ha blivit ledda i fördärvet, men alla är överens om att slunga den bittraste förkastelsedomen mot

predikanterna. Otrogna pastorer har förkunnat behagliga saker. De har fått sina åhörare att göra Guds lag om intet och att förfölja dem som ville helighålla den. I förtvivlan erkänner dessa lärare nu sitt bedrägeri. Folkmassorna rasar. ”Vi är förlorade”, ropar de, ”och ni är orsaken!” Nu vänder de sig mot de falska herdarna. De som tidigare beundrade dem mest, förbannar dem nu på det mest fruktansvärda sätt. Samma händer som en gång hängde lagerkransarna om deras halsar, höjs nu för att slå ned dem. Vapnen som skulle användas mot Guds folk dödar nu deras fiender. Överallt är det strid och blodsutgjutelse.

”Dånet hörs intill jordens ända, ty Herren har sak med folken, han går till rätta med allt kött; de ogudaktiga giver han till pris åt svärdet.” — Jer. 25: 31. Den stora kampen har nu varat under 6.000 år. Guds Son och hans himmelska sändebud har kämpat mot den ondes makt för att varna, upplysa och frälsa människorna. Alla har nu fattat sitt beslut. De ogudaktiga har helt anslutit sig till Satan i hans kamp mot Gud. Tiden har kommit då Gud skall upprätta sin nedtrampade lags auktoritet. Striden gäller nu inte bara Satan utan människorna. ”Herren har sak med folken.” ”De ogudaktiga giver han till pris åt svärdet.”

Befrielsens tecken har nu satts på dem som ”sucka och jämra sig över alla styggelser som bedrivas därinne”. Nu går dödsängeln fram. I Hesekiels syn framställs han symboliskt genom de män som har mordvapen i handen och till vilka befallningen ges: ”Slå ned folket, visen ingen skonsamhet, haven ingen misskund, både åldringar och ynglingar och jungfrur, både barn och kvinnor skolen I dräpa och förgöra, men I mån icke komma vid någon som har tecknet på sig; och I skolen begynna vid min helgedom.” Och profeten fortsätter: ”De begynte med de äldste, med de män som stodo framför tempelhuset.” — Hes. 9: 1-6. Ödeläggelsens verk börjar bland dem som har gett sig ut för att vara folkets andliga ledare. De falska väktarna faller först. Ingen beklagar eller skonar dem. Män, kvinnor och små barn omkommer allesammans.

”Ty se, Herren träder ut ur sin boning, för art hemsöka jordens inbyggare för deras missgärning; och jorden skall låta komma i dagen allt blod som där har blivit utgjutet, och skall icke längre betäcka dem som där hava blivit dräpta.” — Jes. 26: 21. ”Denna hemsökelse skall Herren låta drabba alla de folk som drogo ur för att strida mot Jerusalem: han skall låta deras kött ruttna, medan de ännu står på sina fötter; deras ögon skola ruttna i sina hålor, och deras runga skall ruttna i deras mun. Och det skall ske på den tiden att Herren skall sända en stor förvirring bland dem; de skola bära hand på varandra, och den enes hand skall lyftas mot den andres.” — Sak. 14: 12, 13. I den vilda strid som uppstår på grund av deras egna rasande lidelser och den fruktansvärda utgjutelsen av Guds oblandade vrede, omkommer jordens inbyggare — präster och härskare, rika och fattiga, höga och låga. ”Och de som bliva slagna av Herren på den tiden skola ligga strödda från jordens ena ända till den andra; man skall icke hålla dödsklagan efter dem, eller samla dem tillhopa och begrava dem.” — Jer. 25: 33.

Han för sitt folk till sin stad

Vid Kristi ankomst blir de ogudaktiga utplånade. De förtärs av ”hans muns anda” och tillintetgörs ”genom hans härlighets uppenbarelse”. Kristus för sitt folk till Guds stad och jorden blir utan inbyggare. ”Se, Herren ödelägger jorden och föröder den; han omvälver vad därpå är och förstör dess inbyggare.” ”Jorden bliver i grund ödelagd och i grund utplundrad; ty Herren har talat dessa ord.” ”De hava överträtt lagarna, de hava förvandlat rätten, brutit det eviga förbundet. Därför uppfräter förbannelse jorden, och de som bo där måste lida vad de hava förskyllt, därför förtäras jordens inbyggare av hetta.” — Jes. 24: 1, 3, 5, 6.

Hela jorden ser ut som en avfolkad ödemark. Ruiner av städer och samhällen som har förstörts genom jordbävning, träd som uppryckts med rötterna, och söndertrasade klippblock som kastats upp ur havet eller rivits loss ur själva jorden, ligger spridda över hela jordens yta. Väldiga gropar visar var berg har rivits loss från sina grundvalar.

Sina gärningars frukt

Nu äger den händelse rum som finns förebildligt framställd i den sista, allvarliga tjänsten på försoningsdagen. När tjänsten i der allraheligaste var fullbordad och Israels synder hade blivit avlägsnade från helgedomen i kraft av syndoffrets blod, blev den bock, som skulle släppas lös, levande framförd inför Herren. Och i folkets närvaro bekände översteprästen över den ”Israels barns missgärningar och alla deras överträdelser, vad de än må hava syndat; han skall lägga dem på bockens huvud”. (3 Mos. 16: 21.) När Kristi medlartjänst i helgedomen i himmelen är fullbordad, kommer Satan inför Gud, de himmelska änglarna och alla de frälsta att på samma sätt bli förklarad skyldig till allt det onda som han har fått Guds folk att begå. Liksom bocken sändes ut i ödemarken kommer Satan att förvisas till jorden, som vid denna tidpunkt är öde, obebodd och en dyster ödemark.

Uppenbarelseboken förutsäger Satans förvisning och det tillstånd av kaos och ödeläggelse som kommer att drabba jorden. Johannes förklarar att detta tillstånd skall fortsätta under tusen år. Efter det att profeten har framställt Herrens andra ankomst och de ogudaktigas tillintetgörande, säger han: ”Och jag såg en ängel komma ned från himmelen; han hade nyckeln till avgrunden och hade en stor kedja i sin hand. Och han grep draken, den gamle ormen, det är djävulen och Satan, och fängslade honom för tusen år och kastade honom i avgrunden och stängde igen och satte dit ett insegel över honom, på det att han icke mer skulle förvilla folken, förrän de tusen åren hade gått till ända. Därefter skall han åter komma lös för en liten tid.” — Upp. 20: 1-3.

Förvirring och mörker

Att uttrycket ”i avgrunden” avser jorden i ett tillstånd av förvirring och mörker är uppenbart av andra bibeltexter. Om jordens tillstånd ”i begynnelsen” säger Bibeln att den ”var öde och tom, och mörker var över djupet”.* (1 Mos. 1: 2.) Profetian säger oss att den åtminstone delvis kommer att återgå till samma tillstånd. Profeten Jeremia säger om Herrens stora dag: ”Jag såg på jorden, och se, den var öde och tom, och upp mot himmelen, och där lyste intet ljus. Jag såg på bergen och se, de bävade, och alla höjder vacklade. Jag såg mig om, och då fanns där ingen människa, och alla himmelens fåglar hade flytt bort. Jag såg mig om, och då var det bördiga landet en öken, och alla dess städer voro nedbrutna.” — Jer. 4: 23-26.

* *Det hebreiska ord som här översatts med ”djupet” har i Septuaginta, den grekiska översättningen* av det hebreiska Gamla Testamentet, samma ord som i Upp. 20: 1-3 översatts med ”avgrunden”.

Här skall Satan tillsammans med de onda änglarna ha sitt hem under tusen år. Han är begränsad till jorden och kan därför inte fresta och plåga andra världar som aldrig har syndat. På detta sätt är han bunden. Det finns ingen kvar på vilken han kan använda sin makt. Han är helt avskuren från att bedra och ödelägga, det som har varit hans uppgift och enda glädje i så många hundra år.

När profeten Jesaja ser fram till denna tid, då Satans makt är bruten, ropar han: ”Huru har du icke fallit ifrån himmelen, du strålande morgonstjärna! Huru har du icke blivit fälld till jorden, du folkens förgörare!. . . du som sade i ditt hjärta: ’Jag vill stiga upp till himmelen: högt ovanför Guds stjärnor vill jag ställa min tron. . . göra mig lik den Högste. Nej, ned till dödsriket måste du fara, längst ned i graven. De som se dig stirra på dig, de betrakta dig och säga: ’Är detta den man som kom jorden att darra och riken att bäva, den som förvandlade jordkretsen till en öken och förstörde dess städer, den som *aldrig frigav sina fångar?”* - Jes. 14: 12-17.

Ensam med sitt verk

Under 6.000 år har Satans uppror fått ”jorden att darra”. Han har förvandlat ”jordkretsen till en öken och förstört dess städer”. Han ”frigav” aldrig ”sina fångar”. Under 6.000 år har hans fängelse tagit emot Guds folk. Han ville hålla dem kvar där som fångar för alltid, men Kristus har brutit bojorna och frigett fångarna.

Inte ens de ogudaktiga kan nu nås av Satans makt Han blir ensam kvar tillsammans med sina onda änglar för att betrakta verkningarna av den förbannelse som synden har åstadkommit. ”Folkens alla konungar ligga allasammans med ära var och en i sitt vilorum;

men du ligger obegraven och bortkastad lik en förtorkad gren. . . Du skulle icke såsom de få vila i en grav, ty du fördärvade ditt land och dräpte ditt folk.” — Jes. 14: 18-20.

Under tusen år skall Satan vandra omkring på den öde jorden och betrakta följderna av sitt uppror mot Guds lag. Under denna tid lider han svårt. Allt sedan Satan gjorde uppror har hans ständiga verksamhet hindrat all eftertanke. Nu är han fråntagen sin makt och överlämnad till att tänka över, hur han har handlat sedan han först gjorde uppror mot himmelens regering. Med fruktan och bävan väntar han på den fruktansvärda uppgörelsen, då han skall lida för allt det onda som han själv har åstadkommit och straffas för de synder som han fått andra att begå.

Aldrig mer förtryck

Satans fångenskap bereder Guds folk fröjd och glädje. Profeten säger: ”På den dag då Herren låter dig få ro från din vedermöda och ångest, och från den hårda träldom som har varit dig pålagd, då skall du stämma upp denna visa över konungen i Babel, (som här representerar Satan) du skall säga: ’Vilken ände har icke plågaren fått. . . ! Herren har brutit sönder de ogudaktigas stav, tyrannernas ris, det ris som i grymhet slog folken med slag på slag, och i vrede härskade över folkslagen med skoningslös förföljelse.” — Jes. 14: 3-6.

Under de tusen åren mellan den första och den andra uppståndelsen hålls dom över de ogudaktiga. Aposteln Paulus hänvisar till denna dom som följer efter Kristi andra ankomst: ”Dömen därför icke förrän tid är, icke förrän Herren kommer, han som skall draga fram i ljuset vad som är fördolt i mörker och uppenbara alla hjärtans rådslag.” — 1 Kor. 4: 5. Daniel förklarar att då den gamle av dagar kom, skulle rätt skipas åt ”den Högstes heliga”. (Dan. 7: 22.) Under denna tid regerar de rättfärdiga som konungar och präster inför Gud. Johannes säger i Uppenbarelseboken: ”Jag såg troner stå där, och de satte sig på dem, de åt vilka gavs makt att hålla dom.” ”De skola vara Guds och Kristi präster och skola få regera med honom de tusen åren.” — Upp. 20: 4, 6. Det är vid denna tid som ”de heliga skola döma världen” som Paulus förutsagt. (1 Kor. 6: 2.) I samarbete med Kristus skall de döma de ogudaktiga. Deras gärningar kommer att jämföras med lagboken, Bibeln, och allas öde kommer att avgöras i överensstämmelse med den. De ogudaktigas straff tillmäts dem efter deras gärningar och skrivs vid deras namn i dödens bok.

Satan och de onda änglarna blir också dömda av Kristus och hans folk. Paulus säger: ”I veten ju att vi skola döma änglar.” — 1 Kor. 6: 3. Och aposteln Judas vittnar: ”De änglar som icke behöllo sin furstehöghet, utan övergåvo sin boning, hava av honom med eviga bojor blivit förvarade i mörker till den stora domens dag.” — Jud. vers 6.

Vid slutet av de tusen åren kommer den andra uppståndelsen att äga rum. Då kommer de ogudaktiga att uppstå från döden och framträda inför Gud för att få sin dom ”på grund av

det som var upptecknat i böckerna.” Därför heter det, efter det att de rättfärdigas uppståndelse har beskrivits: ”De övriga döda blevo icke levande, förrän de tusen åren hade gått till ända.” — Upp. 20: 5. Jesaja vittnar om de ogudaktiga: ”De skola samlas tillhopa, såsom fångar hopsamlas i fånggropen, och skola inneslutas i fängelse; *sent omsider når dem hemsökelsen.*” — Jes. 24: 22.

Kapitel 42— Konflikten är avslutad

Efter årtusenden av förföljelser mot Guds trogna tjänare, och ondskans seger över dem, inträder förändringen. Domen över allt ont förkunnas och verkställs genom att det onda utplånas. En ny jord, universums alla skatter och ett evigt liv överlämnas då till Guds sanna tjänare. Aldrig mera skall de bära på sorger och bekymmer. Glädjen kommer att vara obeskrivlig. Vill inte också Du vara med där?Vid slutet av de tusen åren kommer Kristus åter till jorden. Alla de frälsta och änglarnas härskaror följer honom. Han stiger ned i fruktansvärt majestät och befaller de ogudaktiga döda att uppstå för att få sin dom. De kommer fram som en mäktig här, oräkneliga som havets sand. Vilken kontrast mot dem som uppstod i den första uppståndelsen! De rättfärdiga var klädda i evig ungdom och skönhet, men de ogudaktiga är märkta av sjukdom och död.

Alla betraktar den oräkneliga skara som vänder sig mot Guds Son och betraktar hans härlighet. Som med en enda röst ropar de ogudaktiga: ”Välsignad vare han som kommer i Herrens namn!” Det är inte kärlek till Jesus som kommer dem att ropa dessa ord. Sanningens kraft tvingar fram orden från ovilliga läppar. De ogudaktiga uppstår som de blev lagda i graven med samma fiendskap mot Kristus och samma upproriska anda. De får inte någon ny prövningstid för att rätta till bristerna i sitt föregående liv. Ingenting skulle vinnas därmed. En hel livstid i överträdelse har inte uppmjukat deras sinnen. Om de åter bleve satta på prov, skulle de på nytt göra uppror mot Gud och vägra att följa hans krav.

Kristus stiger ned på Olivberget varifrån han for upp till himmelen och där änglarna upprepade löftet om att han skulle komma tillbaka. Profeten säger: ”Då skall Herren, min Gud, komma, ja, du själv och alla heliga med dig.” ”Han skall på den dagen stå med sina fötter på Oljeberget, gent emot Jerusalem, österut; och Oljeberget skall rämna mitt itu. . . till en mycket stor dal.” ”Och Herren skall då vara konung över hela jorden, ja, på den tiden skall Herren vara en, och hans namn ett.” — Sak. 14: 5, 4, 9. När det nya Jerusalem i sin bländande härlighet kommer ned från himmelen skall det vila på denna plats som är renad och beredd att ta emot det. Och Kristus, hans folk och änglarna går in i den heliga staden.

Fåfäng beredskap

Nu gör sig Satan beredd till den sista, stora striden för att vinna herraväldet. Under det att mörkrets furste hade fråntagits sin makt och avskurits från att fortsätta sitt bedrägeri, var han olycklig och nedstämd. Men när de ogudaktiga döda står upp och han ser de enorma människomassor som anslutit sig till honom, får han nytt hopp. Han bestämmer sig för att fortsätta striden. Han vill samla alla de ogudaktiga under sitt befäl och med hjälp av dem förverkliga sina planer. De ogudaktiga är Satans fångar. Eftersom de har förkastat Kristus har de godkänt upprorsledarens herravälde. De är beredda att godta hans förslag och göra vad han bestämmer.

Han fortsätter sin gamla list och framställer sig inte som Satan, utan påstår att han är den furste som är världens rättmätige ägare och att hans arv olagligt har tagits ifrån honom. Han ger sig ut för att vara Återlösaren som har fört dem ut ur graven och att han nu står färdig att frälsa dem från den värsta diktatur. Eftersom Kristi närvaro har dragits tillbaka kan Satan göra underverk för att bekräfta sina påståenden. Han styrker de svaga och upplivar alla med sin egen anda och kraft. Han föreslår att han skall leda dem i striden mot de heliga och inta Guds stad. Med satanisk glädje pekar han på de otaliga miljoner som har uppstått från döden och förklarar att han som deras ledare mycket väl kan inta staden och vinna tillbaka sin tron och sitt rike.

I denna enorma människomassa finns stora skaror av det släkte som levde före floden och som nådde så hög livsålder. De är högresta och starka och med en enorm begåvning. De använde hela sin skicklighet och kunskap för att upphöja sig själva, eftersom de gav efter för de onda änglarnas inflytande. Det var dessa män som genom sina underbara konstverk kom världen att avguda deras begåvning. Det var deras grymhet och onda anslag som fördärvade jorden och ödelade Guds avbild. Därför måste han utplåna dem från jordens yta. Där finns konungar och generaler som underkuvat nationer, tappra män som aldrig förlorat ett slag, stolta, äregiriga krigare som kommit riken att darra. De har inte blivit förändrade i döden. När de nu kommer fram ur graven fortsätter tanken, där den slutade då de dog. De är fyllda av samma lust att segra som behärskade dem då de föll.

Staden omringas

Satan rådslår med sina änglar och därefter med dessa konungar, segerherrar och mäktiga män. De ser på den styrka och det antal som står på deras sida och förklarar att den armé som finns i staden, är liten i jämförelse med dem och att staden kan intas. De lägger sina planer för att erövra de rikedomar och den härlighet som finns i det nya Jerusalem. Alla börjar omedelbart att förbereda sig för drabbningen. Skickliga tekniker konstruerar vapen. Militära ledare, berömda för sina framgångar, organiserar dessa mängder av krigsberedda män till divisioner och mindre enheter.

Till slut ges order om framryckning. Den oräkneliga hären sätter sig i rörelse. En sådan armé som denna har aldrig någonsin någon jordisk erövrare kunnat samla och den saknar varje jämförelse. Den består av de förenade stridskrafterna från alla tidsåldrar, ända sedan den tid då krig började på jorden. Satan, den mäktigaste av alla soldaterna, leder förtruppen och hans änglar förenar sina krafter med honom i den sista kampen. Konungar och kämpar följer i hans spår. Mängden följer i otaliga kompanier, var och en under sin utsedda ledare. Med militär precision drar de täta leden över jordens sönderbrutna, ojämna yta upp mot Guds stad. På Jesu befallning stängs portarna till det nya Jerusalem. Satan omringar staden och gör sig färdig för angrepp.

Nu framträder Kristus inför sina fiender. Högt över staden på en plattform av lysande guld står hans tron. Här sitter Guds Son och omkring honom finns undersåtarna i hans rike. Kristi kraft och majestät är obeskrivlig. Ingen penna kan skildra den. Den evige Faderns härlighet omger hans Son. Glansen av hans närvaro fyller Guds stad och sprider sig utanför portarna och omger hela jorden i sin strålglans.

Närmast tronen finns de som en gång var ivriga för Satans sak men som, ryckta som bränder ur elden, har följt sin Frälsare med djup och stark hängivenhet. Därefter kommer de som utvecklat en kristen karaktär mitt ibland lögn och ogudaktighet, de som ärat Guds lag då den kristna världen förklarade att den var avskaffad. Så kommer miljoner av alla släkter som blivit martyrer för sin tro. Runt omkring dem finns ”en stor skara som ingen kunde räkna, en skara ur alla folkslag och stammar och folk och tungomål. . . inför tronen och inför Lammet, och de voro klädda i vita, fotsida kläder och hade palmer i sina händer”. (Upp 7:9.) Deras strid är slut, deras seger vunnen. De har fullbordat loppet och fått lönen. Palmkvistarna är symbol på seger, de vita kläderna är en bild av Kristi fullkomliga rättfärdighet som nu är deras.

Livets konung kröns

De återlösta stämmer upp en lovsång som länge genljuder genom himmelens valv: ”Frälsningen tillhör vår Gud, honom som sitter på tronen, och Lammet.” — Upp. 7: 10. Änglar och serafer förenar sina röster med de andras i lovsång. När nu de återlösta har betraktat Satans makt och ondska förstår de bättre än någon gång tidigare att endast Kristi makt kunde ge dem seger. I hela den lysande skaran finns det ingen som menar sig ha frälst sig själv eller segrat genom egen kraft eller godhet. Ingen nämner vad de gjort eller lidit, utan ämnet i varje sång och grundtonen i all lovsång är: ”Frälsningen tillhör vår Gud, honom som sitter på tronen, och Lammet”.

Inför de samlade invånarna på jorden och i himmelen äger så den slutliga kröningen av Guds Son rum. Konungarnas Konung som nu har tagit emot högsta majestät och makt, uttalar domen över upprorsmakarna mot hans regering, och låter domen drabba dem som har överträtt hans lag och förtryckt hans folk. Guds profet säger: ”Jag såg en stor vit tron och honom som satt därpå: och för hans ansikte flydde jord och himmel, och ingen plats blev funnen för dem. Och jag såg de döda, både stora och små, stå inför tronen, och böcker blevo upplåtna. Och jämväl en annan bok blev upplåten; det är Livets bok. Och de döda blevo dömda efter sina gärningar, på grund av det som var upptecknat i böckerna.” — Upp. 20: 11, 12.

Så snart böckerna öppnats och Jesus ser på de ogudaktiga erinrar de sig varje synd de har begått. De ser exakt var deras fötter avvek ifrån renhetens och helighetens väg och hur långt stolthet och uppror förde dem i överträdelse av Guds lag. Förledande frestelser, som de

öppnat vägen för genom att ge efter för synd, välsignelser som de missbrukade, Guds sändebud som de föraktade, varningar som de förkastade, nådens vågor som förgäves slog mot deras hårda, oemottagliga sinnen, allt står klart för dem som om det vore skrivet med eldskrift.

Världshistoriskt panorama

Över tronen visar sig nu korset. Som i ett panorama framställs Adams frestelse och fall och de olika händelser som följer efter varandra i den stora frälsningsplanen: Frälsarens oansenliga födelse, hans barndom i fattigdom och lydnad, hans dop i Jordan, hans fasta och frestelsen i öknen och hans offentliga verksamhet. Inför människorna avslöjas himmelens dyrbaraste välsignelser, dagar fyllda av kärleks- och barmhärtighetsgärningar, nätter under vilka han vakade och bad i bergens avskildhet, fiendernas intriger, hat och ondska som sammansvor sig mot honom för att återgälda hans välgärningar.

Här framställs hans fruktansvärda, hemlighetsfyllda själsångest i Getsemane under den förkrossande tyngden av all världens synder och hur han blev förrådd till den mordlystna pöbeln. Så följer de fruktansvärda händelserna, den fruktansvärda natten — hur fången, övergiven av sina mest älskade lärjungar, utan motstånd, obarmhärtigt drivs genom Jerusalems gator, hur Guds Son i triumf förs fram inför Hannas, hur han anklagas i översteprästens palats och i Pilatus' domsal, hur han ställs inför den fege och grymme Herodes, hånas, förlöjligas, pinas och döms till döden — allt detta framställs på ett levande sätt.

Nu framställs för den oroliga, vacklande massan de sista scenerna — den lidande dödsdömde på väg mot Golgata. Himmelens furste som hänger på korset. De högmodiga prästerna och den larmande folkhopens hån som förlöjligar hans utslocknande dödskamp. Det övernaturliga mörkret, jorden som bävar medan bergen rämnar och de öppnade gravarna tillkännagav det ögonblick då världens Återlösare uppgav sitt liv.

Frukten av eget verk

Det skrämmande skådespelet visar händelserna precis som de var. Satan, hans änglar och hans undersåtar har ingen möjlighet att vända sig bort ifrån denna dramatiska framställning av deras eget verk. Alla som haft någon del i händelserna ser exakt vad de själva gjorde. Herodes som dödade de oskyldiga barnen i Betlehem för att han skulle kunna tillintetgöra Israels konung, den lumpna Herodias med Johannes Döparens blod på sitt samvete, den svage Pilatus som alltid vände kappan efter vinden, soldaterna som hånade, prästerna och rådsherrarna och den rasande folkmassan som ropade: "Hans blod komme över oss och över våra barn!" Förgäves söker de gömma sig för hans ansiktes gudomliga

majestät som övergår solens glans, under det att de återlösta kastar sina kronor för Frälsarens fötter och ropar: ”Han dog för mig!”

I den återlösta skatan finns Kristi apostlar, den modige Paulus, den ivrige Petrus, den älskade och älskande Johannes och deras uppriktiga bröder. Tillsammans med dem står en oräknelig skara av martyrer. Men de som förföljde, fängslade och dödade dem, står utanför murarna i all sin uselhet och avskyvärdhet. Där finns Nero, grym och lastbar. Han ser dem som han en gång kände djävulsk glädje över att plåga. De är nu upphöjda och lyckliga. Hans mot finns också där för att bevittna frukten av sitt eget verk. Hon ser hur den onda karaktär hon överförde till sin son och de lidelser hon uppmuntrade genom sitt inflytande och sitt exempel, bar frukt i förbrytelser som fick världen att darra.

Där finns papistiska präster och prelater som påstod att de var Kristi sändebud men som använde sträckbänk, fängelse och bål för att kunna härska över människors samveten. Där finns de stolta påvar, som upphöjde sig över Gud och gjorde anspråk på rätt att förändra den Högstes lagar. Dessa så kallade kyrkofäder har en räkning att göra upp med Gud som de förgäves försöker att undkomma. För sent inser de att den allvetande Guden nitälskar för sin lag och att han på intet sätt kommet att frikänna någon skyldig. De förstår nu att Kristus gör sig till ett med dem som lider. De får klart för sig den djupa betydelsen av hans egna ord: ”Vadhelst I haven gjort mot en av dessa mina minsta bröder, det haven I gjort mot mig.” — Matt. 25: 40.

Katastrofal blindhet

Hela den ogudaktiga världen står anklagad inför Guds domstol för högförräderi mot himmelens regering. Ingen kan försvara deras sak. De är alla utan ursäkt. Den eviga dödsdomen förkunnas över dem.

Det står nu klart för alla att den lön synden ger inte är ett ädelt oberoende och evigt liv utan slaveri, ruin och död. De ogudaktiga ser vad de hat förverkat genom sitt liv i uppror. Den ”härlighet som väger översvinnligen tungt och varar i evighet” avvisades då den erbjöds dem, men hur åtråvärd förefallet den dem inte nu. ”Allt detta”, ropar de som gått förlorade, ”kunde jag ha fått, men jag valde att stöta allt detta bort ifrån mig. Vilken blindhet! Jag har bytt ut frid, lycka och ära mot elände, skam och förtvivlan!” Alla inser att det är fullständigt rättvist att de utestängs från himmelen. Genom sitt liv förklarade de: ”Vi vill inte ha denne Jesus till att härska över oss.”

Som i extas har de ogudaktiga betraktat kröningen av Guds Son. De ser Guds lagtavlor i hans händer, de bud som de har föraktat och överträtt. De har bevittnat de återlöstas tillbedjan, beundran och lovsång. Under det att lovsången ljuder inför skaran som står utanför staden, stämmer alla in som med en röst: ”Stora och underbara äro dina verk, Herre

Gud, du Allsmäktige: rättfärdiga och rätta äro dina vägar, du folkens konung.” — Upp. 15: 3. Så faller de ned på sina knän och tillbeder Livers furste.

Satan förefaller förlamad då han betraktar Kristi härlighet och majestät. Han som en gång var en överskuggande kerub kommer ihåg varifrån han har fallit. En lysande seraf, ”morgonstjärnan”, hur förändrad, hur degenererad! För evigt är han utesluten från det råd där han en gång var en ärad medlem. Nu ser han en annan ängel som står tätt intill Fadern och beslöjar hans härlighet. Han har sett hur kronan satts på Kristi huvud av en mäktig och majestätisk ängel. Han vet att det kunde ha varit han själv.

Försummat tillfälle

Minnena vaknar av det hem han hade, då han var oskyldig och ren och den frid och tillfredsställelse som var hans, ända till dess att han vände sig mot Gud och avslöjade avundsjuka mot Kristus. Hans beskyllningar, upproret, bedrägeriet för att vinna änglarnas sympati och stöd, hans hårdnackade vägran att göra något försök att omvända sig, medan Gud ännu skulle ha gett honom förlåtelse — allt detta framstår levande för honom. Han kommer ihåg sitt verk bland människorna och de följder det fick, människornas fiendskap mot varandra, fruktansvärda blodsutgjutelser, rikens uppkomst och fall, regimer som omstörtades och en lång följd av tumult, kamp och revolutioner. Han tänker på sin ständiga kamp mot Kristi verk för att komma människorna att sjunka djupare och djupare. Han ser att hans djävulska planer omkullkastades. Han kunde inte fördärva dem som satte sin lit till Gud. När Satan betraktar sitt rike, frukten av sitt arbete, ser han endast misslyckande och ruin. Han har fått massorna att tro att Guds stad kommet att bli ett lätt byte, men han vet att det är lögn. Efterhand som den stora striden utvecklade sig, tvingades han ge efter gång på gång. Alltför väl känner han den evige Gudens makt och majestät.

Den store upprorsmakarens mål har alltid varit att rättfärdiga sig själv och att visa, att det är den gudomliga regeringen som var orsak till upproret. För att uppnå detta har han satt in alla sitt enorma intellekts krafter. Planmässigt och systematiskt och med förvånansvärd framgång har han arbetat. Stora skaror trodde den framställning han gav av den stora striden som har pågått så länge. I tusentals åt har denne mästerlige bedragare framställt lögn som sanning. Men tiden har nu kommit då upproret slutligen skall slås ned. Satans historia och karaktär uppenbaras.

Den store bedragaren hat blivit fullständigt avslöjad i sitt sista försök att störta Kristus från tronen, utplåna hans folk och ta Guds stad i besittning. De som har anslutit sig till honom ser hans fullständiga misslyckande. Kristi efterföljare och de lojala änglarna ser den fulla omfattningen av hans uppror mot Guds regering. Nu blir han föremål för universell avsky. Satan erkänner att hans väl planlagda uppror har gjort honom olämplig för himmelen. Han har övat sina krafter att föra krig mot Gud. Himmelens enhet, frid och harmoni skulle

bli den största plåga för honom. Hans anklagelser mot Guds barmhättighet och rättfärdighet har nu tystats. Det hån som han försökt rikta mot Gud drabbar nu helt och håller honom själv. Nu böjer Satan sig ned och erkänner att domen över honom är rättfärdig.

Alla frågor besvarade

”Vem skulle icke frukta dig, Herre, och prisa ditt namn? Du allena är helig, och alla folk skola komma och tillbedja inför dig. Ty dina domar hava blivit uppenbara.” — Upp. 15: 4. Varje fråga om sanning och villfarelse i den kamp som pågått under så lång tid, har nu besvarats. Följderna av upproret, resultatet av att åsidosätta Guds bud har uppenbarats för alla tänkande väsen. Följderna av Satans regering i motsats till Guds regering har klargjorts för hela världsalltet. Satans egna gärningar har fördömt honom. Alla beskyllningar mot Guds vishet, rättfärdighet och godhet har fullständigt tillbakavisats. Alla förstår att drivkraften i Guds handlingssätt i den stora striden har varit hänsyn till hans folks eviga väl och till nytta för alla de världar som han har skapat. ”Alla dina verk, Herre, skola tacka dig, och dina fromma skola lova dig.” — Ps. 145: 10. Syndens historia skall under all evighet stå såsom ett vittne om att alla skapade väsens lycka är intimt knuten till Guds lags existens. Med tanke på allt det som har hänt under den stora striden skall hela universum, både de som älskar Gud och de som har gjort uppror mot honom, med en röst förklara: ”Rättfärdiga och rätta äro dina vägar, du folkens konung.”

Universum har nu fått en klar förståelse av Faderns och Sonens stora offer för människorna. Stunden har kommit då Kristus skall inta sin berättigade position och upphöjas över alla ”furstar och väldigheter och makter och herrar, ja, över allt som kan nämnas”. Det var för den glädje som Kristus såg fram till — att föra de många till härlighet — som han tålmodigt uthärdade korset och vanäran. Större än den ofattliga sorgen och vanäran är nu glädjen och härligheten. Han ser på de återlösta som förnyats till hans avbild. Alla återger fullkomligt det gudomliga. Varje ansikte återspeglar sin Konungs drag. I dem ser han frukten av det han har genomgått och är tillfreds. Så förklarar han med en röst som når fram till alla, både rättfärdiga och ogudaktiga: ”Se dem som jag har köpt med mitt blod! Jag led för dem, jag dog för dem, för att de skall vara hos mig genom alla evigheter.” En lovsång stiger upp från den vitklädda skaran omkring tronen: ”Lammet, som blev slaktat, är värdigt att mottaga makten, så ock rikedom och vishet, och starkhet och ära, och pris och lov.” — Upp. 5: 12.

Oförändrade avsikter

Även om Satan blev tvungen att erkänna Guds rättfärdighet och att böja sig för Kristi herravälde, är hans karaktär oförändrad. Som en oemotståndlig flodvåg bryter åter hans upproriska anda fram. Full av raseri bestämmer han sig för att inte ge upp den stora striden. Tiden har kommit för hans sista desperata kamp mot himmelens Konung. Han rusar rakt in i

skaran av sina undersåtar och försöker inspirera dem med sitt eget raseri och uppegga dem till omedelbar strid. Men bland alla de otaliga miljoner som han har lockat till uppror finns inte en enda som erkänner hans herravälde. Hans makt är slut. De ogudaktiga är fyllda av samma hat mot Gud som besjälar Satan, men de ser att deras sak är hopplös. De kan inte segra över Gud. Deras raseri vänder sig mot Satan och dem som har varit hans medhjälpare för att bedra dem. Med djävulskt raseri kastar de sig över dem.

Herren säger: ”Eftersom du i ditt hjärta tycker dig vara en gud, se, därför skall jag låta främlingar komma över dig, de grymmaste folk; och de skola draga ut sina svärd mot din visdoms skönhet och skola oskära din glans. De skola störta dig i graven.” ”Jag. . . förgjorde dig, du vittskuggande kerub; du fick ej stanna bland de gnistrande stenarna. . . därför slog jag dig ned till jorden och gav dig till pris åt konungarna, så att de fingo se sin lust på dig. . . Jag lät dig ligga såsom aska på jorden inför alla som besökte dig. . . Du tog en ände med förskräckelse för evig tid.” — Hes. 28: 6-8, 16-19.

Ödeläggelsen för alltid slut

”Och skon som krigaren bar i stridslarmet och manteln som sölades i blod, allt sådant skall brännas upp och förtäras av eld.” ”Ty Herren är förtörnad på alla folk och vred på all deras här, han giver dem till spillo, han överlämnar dem till att slaktas.” ”Han skall låta ljungeldssnaror regna över de ogudaktiga; eld och svavel och glödande vind, det är den kalk som bliver dem beskärd.” — Jes. 9: 5; 34: 2, Ps 11: 6. Eld kommer ned från himmelen från Gud. Jorden öppnar sig. De vapen som finns dolda i dess djup kommer till användning. Förtärande flammor väller ut från alla gapande klyftor. Själva berggrunden brinner. Dagen har kommit som skall brinna såsom en ugn. Elementen smälter av förtärande hetta och jorden och de verk som är på den bränns upp. (Mal. 4: 1; 2 Petr 3: 10.) Jordens yta tycks vara en enda smält massa, en enorm, sjudande sjö av eld. Detta är domens och ödeläggelsens dag för de ogudaktiga. ”En Herrens hämndedag, ett vedergällningens år, då han utför Sions sak.” — Jes. 34: 8.

De ogudaktiga får sitt straff på jorden. (Ords. 11: 31.) De skall ”bliva lika strå, och dagen, den som kommer, skall förbränna dem, säger Herren Sebaot”. (Mal. 4: 1.) Några utplånas på ett ögonblick under det att andra får lida längre. Alla får lön efter sina gärningar. Satan straffas inte bara för sitt eget uppror utan också för alla de synder som han har fått Guds folk att begå. Han får långt större straff än dem han har bedragit. Efter det att alla ogudaktiga är utrotade, fortsätter han att leva och lida. Men i de renande lågorna blir de ogudaktiga till sist förtärda, rot och grenverk, Satan är roten, hans efterföljare grenarna. Lagens fulla straff har fullbordats, rättfärdighetens krav är uppfyllda. Himmelen och jorden har varit vittnen och förklarar att Gud är rättfärdig.

Satans ödeläggande verksamhet är för alltid avslutad. Under 6.000 år har han gjort vad han velat. Han har fyllt jorden med misär och orsakat sorg i hela universum. Hela skapelsen har suckat och våndats tillsammans i plågor. Nu är Guds skapelser för alltid befriade från hans närvaro och frestelser. ”Hela jorden har nu fått vila och ro; man (de rättfärdiga) brister ut i jubel.” — Jes. 14: 7. Ett segerrop med lovsång och tacksägelse stiger upp från hela Guds lojala universum. ”Röster av en stor skara, lika bruset av stora vatten och dånet av starka tordön; de sade: ’Halleluja! Herren, vår Gud, den Allsmäktige, har nu trätt fram såsom konung’.” — Upp. 19: 6.

En ny himmel och en ny jord

Under det att jorden är insvept i den förtärande elden bor de rättfärdiga i trygghet i den heliga staden. Den andra döden har ingen makt över dem som har del i den första uppståndelsen. För de ogudaktiga är Gud en förtärande eld, men för sitt folk är han sol och sköld. (Upp. 20: 6, Ps. 84: 12.)

”Jag såg en ny himmel och en ny jord; ty den förra himmelen och den förra jorden voro förgångna.” — Upp. 21: 1. Samma eld som förtär de ogudaktiga, renar jorden. Varje spår av förbannelse är nu borta. Inget evigt brinnande helvete skall påminna de återlösta om syndens fruktansvärda följder.

Endast ett minne blir kvar: vår Återlösare skall alltid bära märkena efter sin korsfästelse. På hans sårade huvud, i hans sida och på hans händer och fötter finns de enda spåren efter syndens fruktansvärda makt. Profeten som såg Kristus i hans härlighet säger: ”Då uppstår en glans såsom av solljus, strålar gå ut ifrån honom, och han höljer i dem sin makt.” — Hab. 3: 4. Från den genomstungna sidan strömmade det blod som försonade människorna med Gud — där finns Frälsarens härlighet, där ”är hans makt dold”. Genom återlösningens offer blev han ”mäktig att frälsa” och därför kunde han också fullborda domen över dem som föraktat Guds nåd. Märkena efter hans förödmjukelse är hans högsta ära. Genom eviga tider skall såren från Golgata förkunna hans lov och makt.

”Du Herdetorn, du dottern Sions kulle, till dig skall det komma, ja, till dig skall det återvända, det forna herradömet.” — Mika 4:8. Den tid som helgade profeter med längtan sett fram till, sedan det flammande svärdet stängde de första människorna ute ifrån Edens lustgård, har nu kommit. Den tid då hans egendomsfolk skall förlossas”. (Ef. 1: 14.) Jorden som ursprungligen gavs människorna som deras rike, men som av dem överlämnades i Satans händer och som så länge har varit i den mäktige fiendens våld, har återvunnits genom frälsningens stora plan. Allt det som gick förlorat genom synden, har återupprättats. ”Så säger Herren. . . han som har danat jorden och gjort den, han som har berett den, och som icke har skapat den till att vara öde, utan danat den till att bebos.” — Jes. 45: 18. Guds

ursprungliga avsikt med att skapa jorden uppfylls nu genom att den blir de återlöstas eviga hem. ”De rättfärdiga skola besitta landet och bo där evinnerligen.” — Ps. 37: 29.

Vad intet öga sett. . .

Fruktan för att den kommande arvedelen skulle få en materiell prägel har kommit många att förandliga just de sanningar som får oss att betrakta den som vårt hem. Kristus försäkrade sina lärjungar om att han gick bort för att bereda boningar åt dem i Faderns hus. De som godtar Guds ords undervisning kommer inte att vara fullständigt obekanta med de himmelska boningarna. Ändå är det sant att ”vad intet öga har sett och intet öra har hört, och vad ingen människas hjärta har kunnat tänka, vad Gud har berett åt dem som älska honom”. (1 Kor. 2: 9.) Mänskligt språk räcker inte till för att beskriva de rättfärdigas lön. Den kommer att bli känd endast av dem som får betrakta den. Människans begränsade förstånd kan inte fatta härligheten i Guds paradis.

Bibeln kallar de frälstas arv ett land. (Hebr. 11: 14-16.) Där leder den himmelske herden sin hjord till levande vattenkällor. Livets Träd bär frukt var månad och trädens löv tjänar till läkedom för folken. Där finns floder som alltid flyter, klara som kristall, och längs deras stränder kastar lummiga träd sina skuggor över vägar som är beredda för Herrens återlösta. Vidsträckta slätter övergår i vackra höjder och Guds berg höjer sina stolta tinnar. På dessa fridfulla slätter och vid de levande floderna skall Guds folk, som så länge varit pilgrimer och vandringsmän, finna ett hem.

I trygghet

”Mitt folk skall bo i fridshyddor, i trygga boningar och på säkra viloplatser.” ”Man skall icke mer höra talas om våld i ditt land, om ödeläggelse och förstöring inom dina gränser, utan du skall kalla dina murar för ’frälsning’ och dina portar för ’lovsång’.” ”När de bygga hus, skola de också få bo i dem; när de plantera vingårdar, skola de ock få äta deras frukt. När de bygga hus, skall det ej bliva andra som få bo i dem; när de plantera något, skall det ej bliva andra som få äta därav. . . mina utkorade skola själva njuta av sina händers verk.” — Jes. 32: 18; 60: 18: 65: 21, 22.

”Öknen och ödemarken skola glädja sig, och hedmarken skall fröjdas och blomstra såsom en lilja.” ”Där törnsnår nu finnas skola cypresser växa upp, och där nässlor stå skall myrten uppväxa.” ”Då skola vargar bo tillsammans med lamm och pantrar ligga tillsammans med killingar. . . och en liten gosse skall valla dem.” ”Ingenstädes på mitt heliga berg skall man då göra vad ont och fördärvligt är”, säger Herren. — Jes. 35: 1; 55: 13; 11: 6, 9.

Smärta kan inte existera i himmelens atmosfär. Där blir det inga tårar, inte några begravningståg, inte några tecken på sorg. ”Döden skall icke mer vara till, och ingen sorg

eller klagan. . . ty det som förr var är nu förgånget.” ”Ingen av invånarna skall säga: ’Jag är svag’, ty folket som där bor har fått sin missgärning förlåten.” — Upp. 21: 4, Jes. 33: 24.

Där finns det nya Jerusalem, huvudstaden på den härliga och nya jorden, ”en helig krona i Herrens hand, en konungslig huvudbindel i din Guds hand.” ”Den glänste likt den dyrbaraste ädelsten, den var såsom kristallklar jaspis.” ”Folken skola vandra i dess ljus, och jordens konungar föra ditin vad härligt de hava.” Herren säger: ”Jag skall jubla över Jerusalem och fröjda mig över mitt folk.” ”Se, nu står Guds tabernakel bland människorna, och han skall bo ibland dem, och de skola vara hans folk; ja, Gud själv skall vara hos dem.” — Jes. 62: 3; Upp. 21: 11, 24; Jes. 65: 19; Upp. 21: 3.

Morgonens friskhet

”Ingen natt skall vara mer” i Guds stad. Ingen kommer arr behöva eller önska någon vila. Ingen blir trött av att göra Guds vilja och lovprisa hans namn. Vi skall alltid känna morgonens friskhet. Vi skall alltid vara långt ifrån dess avslutning. ”De behöva icke någon lampas ljus, ej heller solens ljus, ty Herren Gud skall lysa över dem.” — Upp. 22: 5. Solens ljus överglänses av en strålglans som inre är obehagligt bländande, men som ändå långt övergår vår middagssol i klarhet. Från Guds och Lammets härlighet strömmar ett aldrig upphörande ljus ut över den heliga staden. De återlösta skall leva i en evig dags solfria härlighet.

”Jag såg i den intet tempel; ty Herren Gud, den Allsmäktige, är dess tempel, han och Lammet.” — Upp. 21: 22. Guds folk får den stora förmånen att fritt och öppet få umgås med Fadern och Sonen. ”Nu se vi ju på ett dunkelt sätt.” — 1 Kor. 13: 12. I naturen och i hans handlingssätt med människorna ser vi ett återsken av Guds bild. Men då skall vi se honom ansikte mot ansikte utan någon slöja som döljer den för oss. Vi skall stå inför hans ansikte och se hans härlighet.

Evig glädje

De återlösta skall känna såsom de själva har blivit kända. Kärlek och sympati, som Gud själv har nedlagt i själen, skall där finna sitt äkta och skönaste uttryck. Den fullkomliga samvaron med heliga väsen, den harmoniska kontakten med änglar och de trogna från alla tidsåldrar, som har tvagit sina kläder och gjort dem vita i Lammets blod, de heliga band som knyter hela familjen i himmelen och på jorden tillsammans (Ef. 3: 15) — allt detta bygger upp de återlöstas lycka.

Där skall odödliga väsen med aldrig upphörande glädje begrunda skaparmaktens under och den återlösande kärlekens mysterier. Ingen grym, listig fiende skall där fresta någon att glömma Gud. Varje förmåga skall utvecklas, varje anlag växa. Tillägnandet av kunskap kommer inte att trötta tanken eller tära på krafterna. De mest storslagna företag genomförs,

den högsta åtrå och de mest upphöjda mål blir verklighet. Ändå kommer det alltid att finnas nya höjder att nå, nya under att fördjupa sig i, nya sanningar att fatta, nya ämnen som kräver insats av kroppens, andens och själens krafter.

Alla universums skatter kommer att ligga öppna för att studeras av Guds återlösta. Utan att hindras av död och trötthet besöker de avlägsna världar, världar som greps av sorg vid åsynen av mänsklig smärta men som genljöd av glädjesång, då de hörde om en återvunnen människa. Med obeskrivlig glädje får jordens barn del av glädjen och visdomen hos väsen som aldrig fallit i synd. De får del av de skatter av kunskap och insikt som uppnåtts av dem som tidsåldrar efter tidsåldrar har studerat Guds händers verk. Med ofördunklad syn betraktar de skapelsens härlighet — solar och stjärnor och världssystem som alla i sin bestämda ordning kretsar omkring Gudomens tron. På allting, från det minsta till det största, finns Skaparens namn skrivet och i allt uppenbaras hans makts rikedomar.

Rikare liv

Efterhand som evighetens år förrinner kommer de att skänka en ständigt allt rikare och härligare uppenbarelse av Gud och Krisrus. I det att kunskapen växer, kommer också kärleken, vördnaden och lyckan att öka. Ju mer människor lär sig om Gud, desto större blir deras beundran för hans väsen. När Jesus öppnar återlösningens rika skatter för dem och de börjar förstå vad som egentligen hände i den stora kampen mot Satan, kommer de återlösta att fyllas av en ännu innerligare hängivenhet. Med större jubel slår de på guldharporna och tio tusen gånger tiotusen och tusen gånger tusen röster förenar sig och sväller ut i en mäktig kör av lovsång.

”Och allt skapat, både i himmelen och på jorden och under jorden och på havet, och allt vad i dem var, hörde jag säga: ’Honom som sitter på tronen, och Lammet tillhör lovet och äran och priser och väldet i evigheternas evighet’.” — Upp. 5: 13.

Kärlek skall råda

Den stora striden är över. Synd och syndare finns inte längre. Hela universum är rent. Harmoni och glädje går som pulsslag genom hela den väldiga skapelsen. Från honom som skapade allt, flyter liv, ljus och glädje ut genom universums oändliga rymder. Allting, från den minsta atom till den största värld, levande väsen och icke-levande ting, förkunnar i ofördunklad skönhet och fullkomlig glädje att Gud är kärlek.
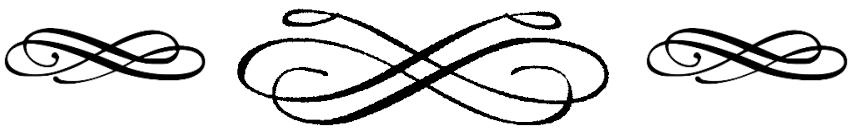
I Väntan på Slutet